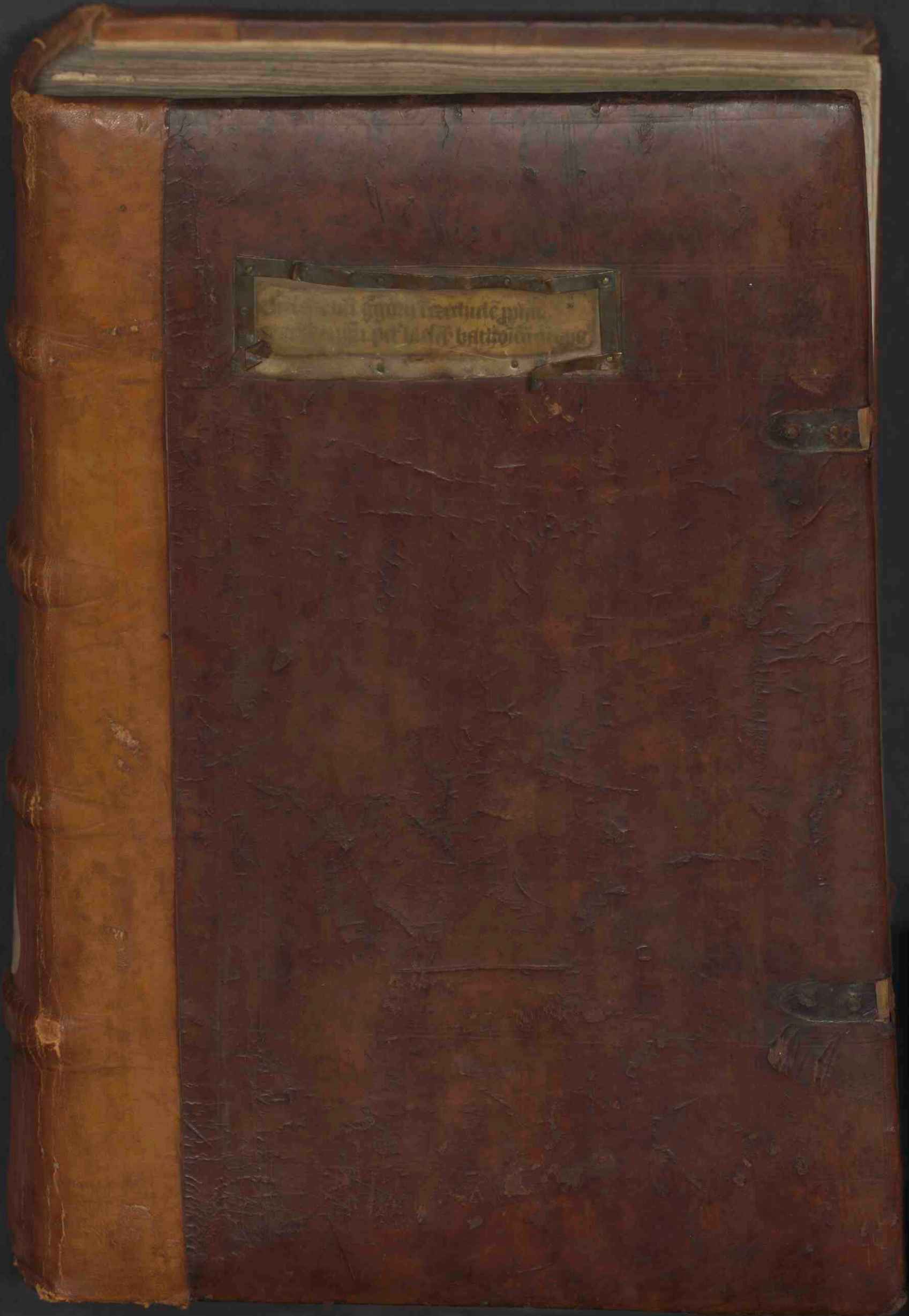

Omelia in ezecheliem p[ro]phetam

<https://hdl.handle.net/1874/461505>

Cm

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
 - de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
 - the spine
 - the head edge
 - the fore edge
 - the bottom edge
 - the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

ad penitentiam peccatores. **E**legantur aut a seculo. qui vacia et torpente innocentia ducunt. atque famulatus admittuntur in sinu matris ecclesie. qui malicia per penitentiam fortiter absisterunt. **V**ides dominum comedente et bibente cum peccatoribus? et publice protestantem. **N**on venit vocare iustos sed peccatores ad penitentiam. **H**abes david habes petrum / habes publicanum habes paulum qui prima meritorum gratiam / fluctuosa penitentia transcendunt christus exurgens a mortuis non sue matri virgini benedixit / sed matrem peccatricem de qua septem eiecerat demonia prius dignatus est apparere. **C**apra igitur non abiciatur ab ostio tabernaculi sicut ovis. quia deus et angelus eius gravior est peccatoris querelam. quam reperta simplicitas innocentis. **P**er penitentiam enim inieciuntur. rector ne novissima hominis fiant peiora peccatis. et anima ipsius propter duriciam vestram a vobis durius requiratur. **T**ota die petimus nobis peccata dimitti. sicut et nos dimittimus debitoribus nostris debita nostra. pioculosa est et oratio divina qui peccata proximorum non dimittit. dimittit inquit dominus et dimittetur vobis. **M**ensura quam mensi fueritis inquit. remittetur vobis. **I**dem docet per tota theologorum dicta. **D**et peccatori venia peccatorum de equa. **C**oncedit dominum conditione si bi. **Q**ui adversus prefatum gratiam. carnaliter. aliquid carnis aut odii concupiscit. benigne quod et caritative remittit. caritas enim benigna est. neque vult in vobis caritatis est locus. si adversus proximum tantum vel odium retine-

tur. **N**ec bene diligimus deum / nisi si diligatur proximus propter ipsum. dilectio quidem bipartita affectu se dividit. quod a primo incipiens. in deum se porrigit / vivens in eo divinitatis affectum / quem et in quo / principaliter causam totius dilectionis instituit. **C**um autem velit dominus diligere propter proximum. non propter se honorum enim nostrorum non eget. ab ipso tamen voluntate non recedimus. **S**i proximum diligimus propter ipsum / primo diuine voluntati / si proximum non diligimus propter deum. cum deus in eo diligi petat et proximus sit in negotio diligendi tanquam christi vicarius. **E**x dilectione proximi / nobis deus metitur affectum. **Q**uomodo enim diligimus deum quem non videmus. si proximum non diligimus? **P**er proximum non copati mur quem videmus? **P**er ergo deus proximum in principium et societatem dilectionis admittit / ut nec cum sine se nec se sine illo diligi velit. **N**am dilectio nil potest nisi combinata / sique enim calumpniam singularitatis evacuet. **H**inc est quod coram qui in veste sacerdotali ponendus erat bis tingi precepit hinc est quod helizeus doctoris sui spiritum in se postulabat duplicari / hinc etiam pars simile que offertur. crematur domino in altari. pars autem aaron et filiorum eius. vbi bus reservatur in quibus gemina notatur dilectio. ut nec proximus sine deo. nec deus sine proximo diligatur. **S**i ergo diligitis proximum quia diligitis deum. odium quod concupiscitis adversus prefatum gratiam. transseratis in dilectionem et gratiam

propter deum. vos qui vestram perfectionis et inceditis et docetis. non deest fovere odium / nisi quod propheta commemoat / perfectum inquit odio odorem illos. **O**dium quidem perfectum siue perfectum est si peccatum in homine non hominem in peccato habetis exosum publice dicitur / et vos tamen id ipsum forsitan ignoratis. quia quidam ex vestris in res eius hereditarias oculos hauriunt / id est contra cum animam vestram turbant. vulgo enim dicitur. **A**qua turbata viscosior est / ipsi quoque de vestra turbatione fructum successionis expectant recuperant cum nec deus nec ecclesia iudicat bis in idipsum multis absurdum videtur quod. **S**ed post satisfactionem penitentium in bonis patrimonialibus puniatur.

Qui non est consentiendum voluptatibus puerorum.

Epistola quinquagesima prima

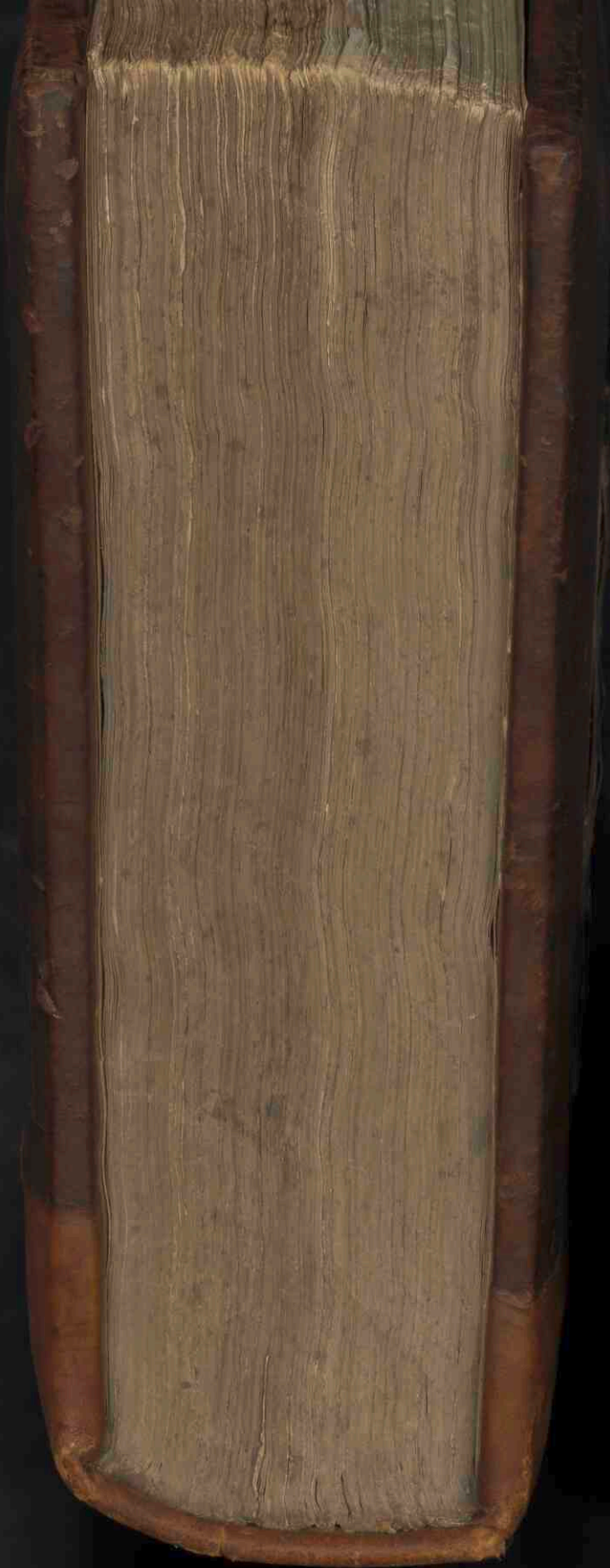
Venerabili patri ac domino Jo. dei gratia. **B**artheleus. episcopus. **B**lessedus. **A**rchidiaconus. **S**alutem et veritatem. **C**ertissime michi promiserat vestra benignitas quod nepotes vestros ista natale domini proximum / erudientes michi mitteretis prius. et per eos debitum quod michi debetis annum solueretis. **E**xpectans expectavi dominum meum nec intendie in. **A**d huc etiam promissa expecto gratiam. fortasse sicut archidiaconus britania. sicut in dea messias. donatio quidem gratuita prius fuit et liberalis. sed quod in promissione scripture vinculum intercessit / ut annum si eret beneficii / gratiam in necessitate

sem debiti converteretis / utinam nunquam fuisset hec pecunia. cuius expectatio tantum animi meum torset / in cuius spe ego diffusiores expensas faciens. me debitis usurariis oneravi. **S**i simplex promissio precessisset archidiaconi expectans expectassem / et usus fuisset leniter leni verbo. **N**unc in libro experientie lego / quod sancta et efficax sit conditio evangelice veritatis. **H**ic inquit sermo vester est. est. non. non. **N**am quod amplius est / a malo est. hoc malum nunc sentio. cui carta episcopi et vehemens ipsius assertio causam dedit. **V**erba tamen episcopo tam qui apostolorum sunt filii et heredes. vim iuratoriam in se habent ut in eis iurandum sit / quod est verbum simplex in alijs / et quod in alijs est simplex punitum / sacrilegium sit in illis. **A**tendite quid dicat doctor ecclesie. **N**umquid inquit levitate usus sum aut que cogito secundum carnem cogito / ut sint apud me est. et non? **P**romittentibus et non solventibus convenit vox illa ysaie prophete dicentis. **E**cce vos ex nichilo. et opus vestrum ex eo quod non est. **M**agna debet esse in promissione discretio. **I**nanis enim promissio multo magis de familiaribus amicus. sibi compatimur. **P**orro si cogitatis vestris promissionibus stare nec michi accepta nec vobis honesta est ista dilatio testimonio poete. dilatio magna ruina est. et mora tonandi non leve crimem habet. **N**ec dicas amico tuo dicit salomon. vade et revertere. cras dabo tibi. statim possis dare. **C**ras cras

G. fo.
276

RARIORA

Cm

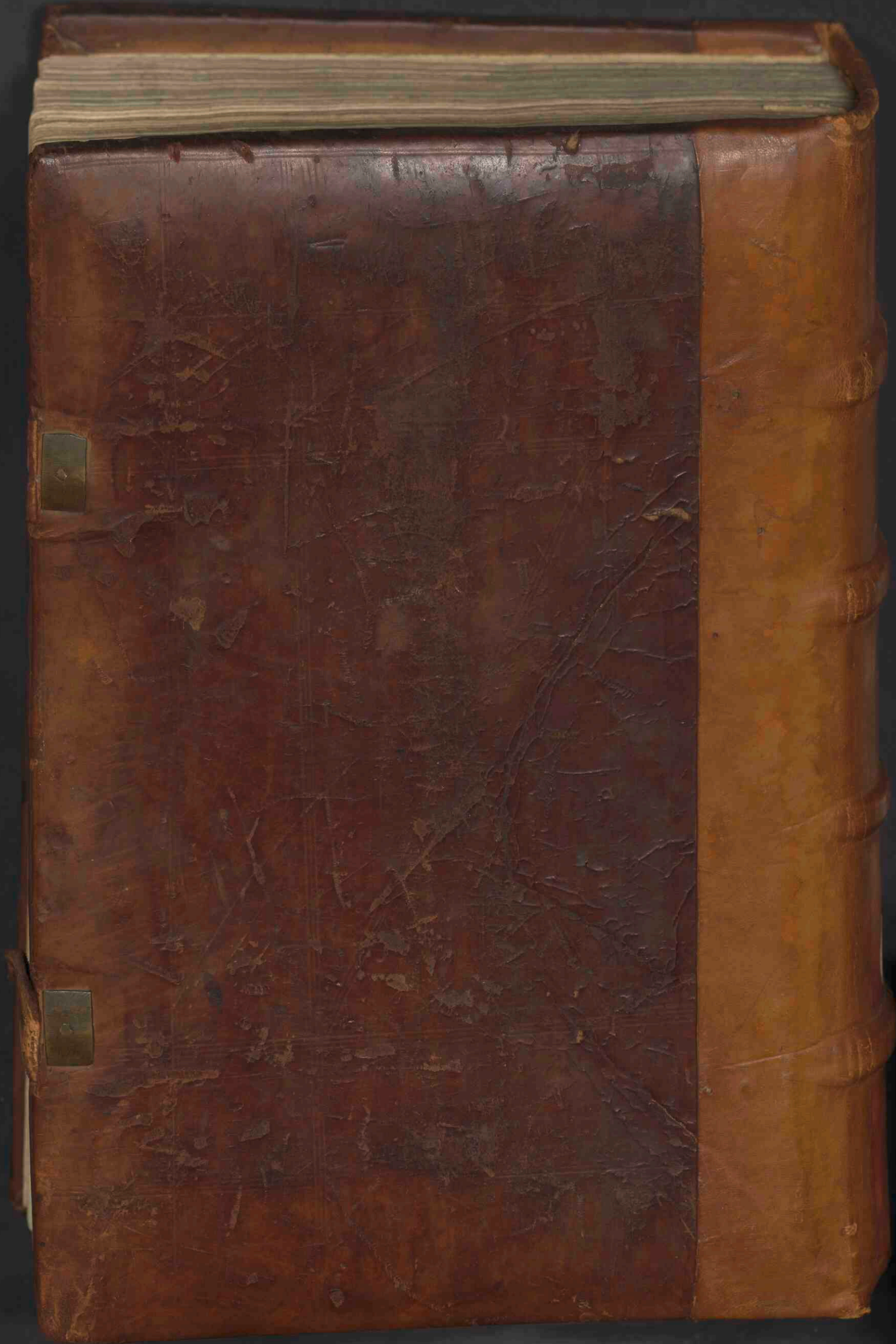
Cm

Cm

Cm

Cm

G. fo.
276

*G. Petrus
fol. 276*

C. A. 253

261. **Gregorius I**, Homiliae in Ezechielem. [Brussel, Broeders des gemeenen levens c. 1476/1477]. 2o. G. 2o. 2761

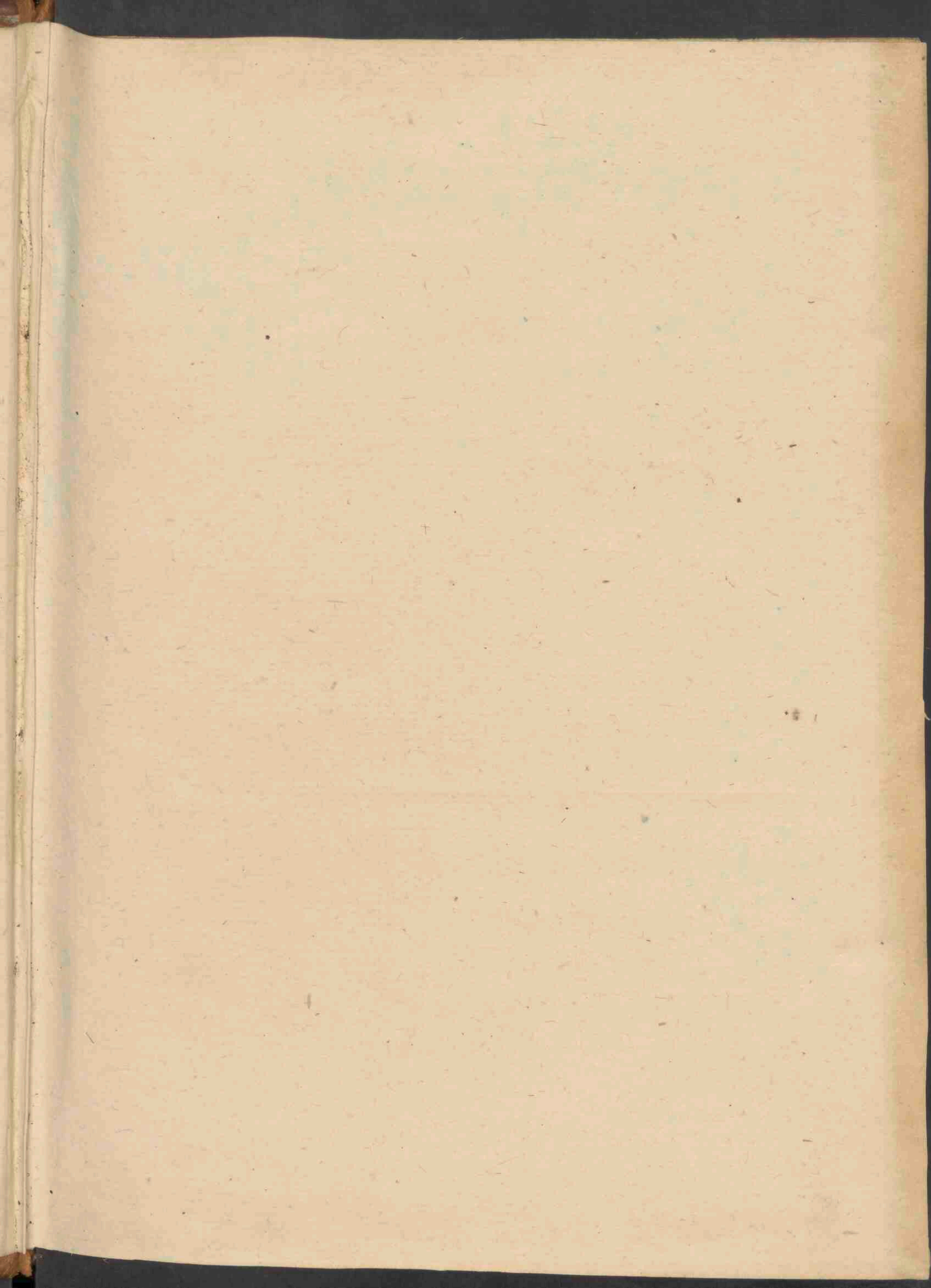
Type 1a. — HMT 62 (74) a. — HC 7944. — CA 853. — MMW II 37. — Peddie II p. 297. — Pell. 5374. — Pr. 9336.

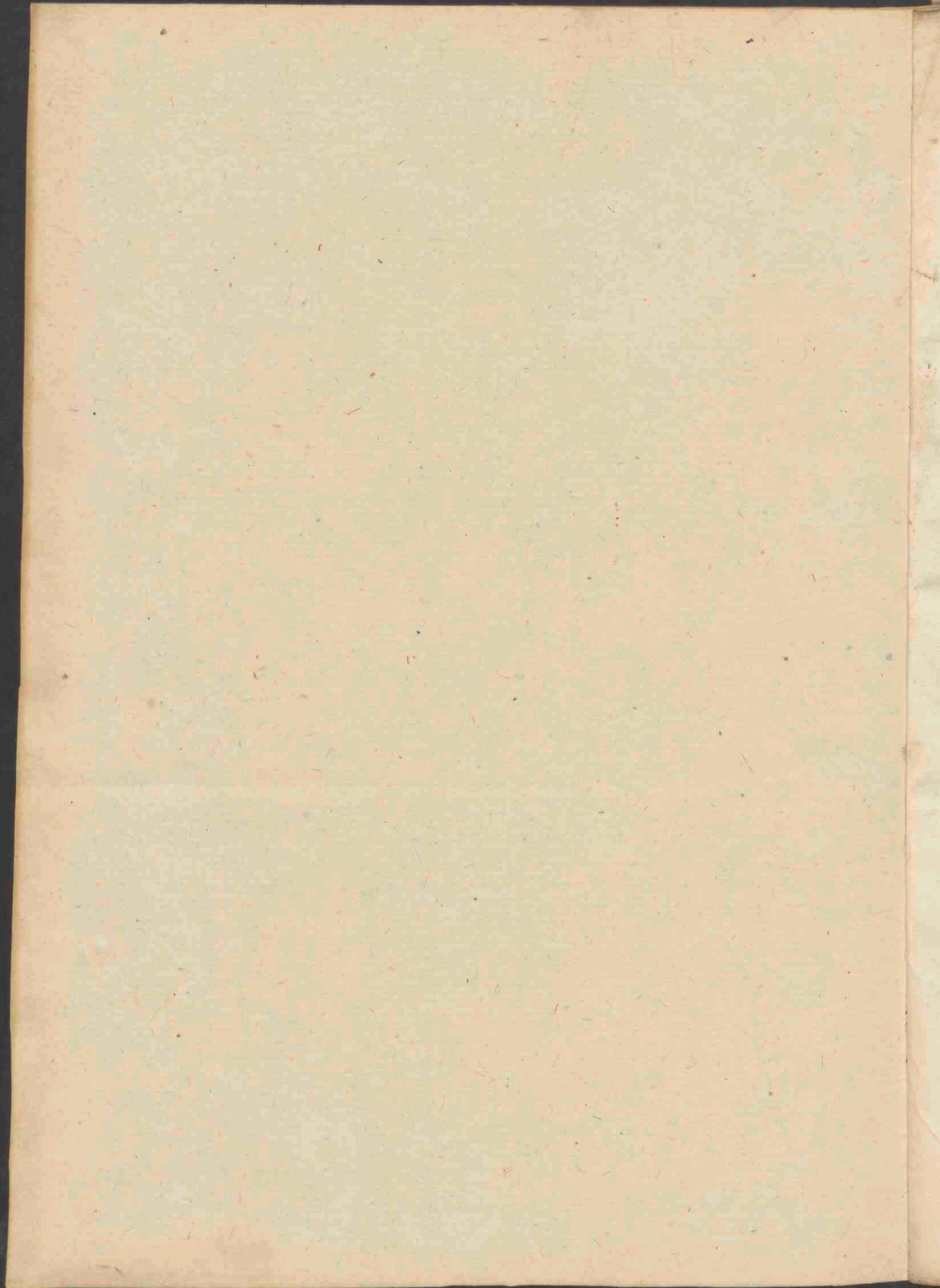
Op bl. 1a: „Ex legatione magistri Jacobi meman vicarii in Delft pro domo nove lucis prope traiectum”. — Samengeb. met nr. 587.

587. **Petrus Blesensis** (de Blois), Epistolae. [Brussel, Broeders des gemeenen levens c. 1480]. 2o. G. 2o. 2762

Type 1a. — HMT 62 (74) b. — HC 3240. — CA* 1403. — MMW II 43. — Peddie I p. 110. — Pell. 2418. — Pr. 9338. — VK p. 405.

Samengeb. met nr. 261. — In den catalogus van 1608.

Legatione m^{re} Jacobi m^{re} curam in d^{no}
pro domo n^{re} l^{re} p^{re} fructu

801
N. 15. B.

N° 65. 8.
~~~~~

**Epistola beati gregozij pape
de expositione ezechielis ad mari
anum episcopū.**

Dilectissimo fratri mari
ano epō. Gregorius
seruus seruozū dei. O
melias q̄ in beato eze
chiel ppheta ita ut coram plō lo
quebar excepte sūt. multis aut̄ ie
uentibus in abolitione reliquerā
Sed post annos octo petentibus
fratrib9 notarioz scedas require
re studui: easq̄ fauente dnō trāscu
rens. inquātū ab angustijs tribu
lationū liauit emendauī. Tua i
taq; dilectio has sibi ad legendū
mitti poposcerat. Sed valde incō
gruū credidi ut aquā de spirabile
hauriret: quē constat de beatorū
patrum ambrosij atq; augustini
tōzetibus. profūda ac p̄spicua flu
enta assidue bibere. Sed cursū dū
cogito q̄ sepe int̄ cotidianas deli
cias etiam viliores abī suauit̄ sa
piūt: trāsmisi mīma. legenti pos
sora: ut dū abus grossior velut p
fastidio sumitur: ad subtiliores e
pulas auidius redeatur.

**Inapit omelia prima libri pri
mi beati gregozij pape in ezechie
lem pphetam.**

DEi omnipotentis
aspiratione de e
zechiel pphā lo
cuturus p̄us de
beo sepoā. et mo
tos aperire pro

phēcie: ut dū accessus eius osten
ditur: vti melius cognoscatur.
Prophecie tpa tria sunt: scilicet
p̄teritū. p̄ns. et futurū. Sed scien
dū est qd̄ in duob9 temporib9 p
phēcia ethimologiam p̄dit. Qui
a cū idēo pphēcia dca sit quod fu
tura p̄dicat qn̄ de p̄terito vel p̄nti
loq̄tur. ratioēm sui nominis amic
tit: qm̄ non pphetat qd̄ venturū
est: s; vel ea memorat que trāscac
ta sunt vel ea que sunt. Que ta
men tria p̄phēcie tpa verius lo
q̄mur: si ex sacre scripture testimo
nijs ondamus. Prophetia de fu
turo est. Ecce virgo concipiet: et
pariet filiū. Prophecia de p̄terito
In primapio creauit de9 celum et
tercā. De illo enim tempore dixit
hō: quo non erat h̄mo. Prophecia
a de p̄nti est: quā paulus apostol9
diat. Si aut̄ om̄s prophetent in
tret aut̄ quis infidelis vl̄ p̄deota
conuinatur ab omib9. diiudicatur
ab omib9. Occulta cordis eius
manifesta fiūt: et ita cadens in fa
ciem adorabit deū: p̄nuntians q̄
vere deus in nobis sit. Cū igitur
diatur occulta cordis eius mani
festa fiūt: p̄fecto mōstratur quia
per hūc modū pphēcie spūs non
p̄rediat qd̄ futurū est: s; ostendit
quod est. Quo aut̄ pacto pphēcie
dicatur spūs: qui nichil futurū in
dicat s; p̄ns narrat? Qua in re a
nimadūtendū est q̄ recte p̄phēcia
a dicatur. nō quia p̄diat v̄tura: s;
quia p̄odit occulta. Rem quippe

qualibet sicut ab oculis nostris in futuro tempora subtrahunt; ita ab oculis nostris in presenti subtrahit causa. Ventura etenim res occultae in futuro tempore; prius autem cogitatio absconditur in latenti corde. Est etiam propheta praesens cum res quae libet non per animum, sed per absentem locum tegitur, quae tamen spiritu denudatur; et ibi sit praesens prophetantis animus? ubi per praesentiam non est corpus. Nam gyezi longe a propheta recesserat cum naama syri munera parabat; cum tamen idem propheta dicit. Propter cor meum in presenti erat? quoniam reus est homo de arcu suo in occursum tibi? Daendum quod est quod prophetae tempora iuncta sibi continent ad probationem? ut aliqui ex futuris praeterita aliqui vero ex praeteritis praedicere futura. Dixerat enim moyses. In principio creavit deus celum et terram. Sed quis credet quod verum de praeterito diceret? si de futuro etiam aliquid non dixisset? In ipsius aeterni libri fine in eodem exordio illa de praeterito dicitur; aliquid prophetae per iacob vocem de ipsis futuris promiscuit dicens. Non auferetur septem de iuda, et dux de femore eius; donec veniat qui mittendus est; et ipse erit expectatio gentium. Qui etiam per semetipsum eundem qui mittendus erat; et quem dicebat populo prophetavit dicens. Prophetam suscitabit vobis dominus deus vestester de fratribus vestris, illum tantum in seipsum audietis. Erat autem qui cumque non audierit prophetam illum; exterminabitur de populo suo. Cur ergo praeteritis vetera promissis

autem? nisi ut dum impleantur ea quae de futuro praedicere ostenderet etiam quod de praeterito vera dixisset? Quia itaque docuimus qualiter ex futurorum prophetia praesentur praeterita; restat nunc ut adhuc de sacris eloquiis ostendamus, quomodo in prophetiae spiritu ex praeteritis praesentur futura. Certe rex babilonicus cum sompniū vidisset misit ad magos et artholos; donec sapientes babilonicos convocavit; nec ab eis solummodo interpretationem sompni; sed etiam sompniū quasiuit ut nimirum ex praeterito colligeret si quid in eorum responsionibus de venturo certum teneret. Qui cum dicere nulla potuissent; daniel deductus ad medium est. Qui de interpretatione sompni et de narratione requisitus, non solum hoc respondit quod interrogatus est; sed etiam sompniū originem replicavit dicens. Tu rex cepisti cogitare in statu tuo quid esset futurum post haec. Et paulo post. Tu rex videbas; et ecce quasi statua grandis una et cetera. Cuius videlicet sompni mori ordinem dixit; et quicquid ex eodem venturum sequebatur aperuit. Pensamus ergo ordinem prophetiae. A cogitationibus venit ad sompniū; a sompniū pertinet ad futura. Qui ergo ipsam ut ita dicam radicem sompniū protulit; profecto ex praeteritis probavit; quod vera essent quae de futuris diceret. Prophecia praesentis temporis nec praeteriti attestatio nec futuri indiget; quia cum res occulta per prophetiae verba de tegit

veritati illius res ipsa que ostendi-
tur attestat. **A**gitur quia de temporibus pro-
phetiae tractauimus. restat ut de mo-
dis eius et qualitatibus aliquid differamus.
Spiritus quippe prophetiae nec sem-
per nec eodem modo animum prophetae
tangit. Aliquando enim spiritus prophetie
ex presenti tangit animum prophetam
et ex futuro nequaquam tangit. Aliquando
ex futuro tangit et ex presenti non
tangit. Aliquando vero ex presenti et ex fu-
turo tangit. Aliquando autem ex preterito
et ex presenti atque ex futuro pariter a-
nimus tangitur prophetiae. Aliquando
tangit ex preterito prophetie spiritus
nec tangit ex futuro. Aliquando autem
tangit ex futuro nec tangit ex pre-
terito. Aliquando vero in presenti ex parte
tangit et ex parte non tangit. Ali-
quando in futuro ex parte tangit et ex
parte non tangit. **D**ed hec ipsa si
possumus ex ordine quo promissa sunt
sacrae scripturae testimoniis ostenda-
mus. **E**x presenti enim prophetie spiritus
prophetam et animus tangit atque ex fu-
turo non tangit sicut iohannes bap-
tista venientem dominum videns ait.
Ecce agnus dei ecce qui tollit pec-
cata mundi. **D**ed cum moriturus iam
esset missis discipulis requirebat di-
cens. Tu es qui venturus es an-
alium expectamus? **I**n quibus ver-
bis ostenditur quia in terra quidem ve-
nisse redemptorem nouerat sed an-
per semetipsum ad aperienda inferni
claustra descenderet dubitabat. **E**x
presenti ergo prophetie spiritu tactus fuerat
qui humanitatem mediatoris videns

et diuinitatem eius intelligens confite-
batur agnum qui peccata mundi tol-
leret. **D**ed tactus ex futuro non fue-
rat quia aduentum eius in inferno
nesciebat. Aliquando vero prophetie spiritus
animum prophetam ex futuro tangit
atque ex presenti non tangit sicut apud
libri genesios historia testatur. cum
ysaac esau filium suum ad venandum
misit cum minore filium ad benedicere
dum rebecca supposuit quod hedimus pel-
libus induit paterno palpatui cor-
poris fraternum finxit cum ille minori
filio tantum maiori benedictionem de-
dit quod ei essent longe futura nu-
ciauit sed quis esset qui coram se assis-
teret scire non potuit. **P**rophetie er-
go spiritus ex futuro prophetam ani-
mum tetigit atque ex presenti non tetigit
quoniam caligantibus oculis pater et vetu-
ra predicabat et presente filium nescie-
bat. Aliquando prophetam animum ex pre-
senti pariter et ex futuro tangit quod
ex eodem libro genesios liquet doce-
mur. **I**n illo quippe scriptum est quia
cum vite iam termino propinquaret
iacob et duos filios suos ioseph se-
at assidere ut ex benedictione illius pos-
sent longe post futura promereri cum
i maiorem ad dexteram minorem vero
posuit ad sinistram. **C**umque ille oculis
senectute caligantibus nepotes su-
os quis prior quis re esset minor
humano visu discernere nequaquam pos-
set et ductis in obliquum brachiis
dexteram manum minori sinistram ma-
iori posuit. **Q**uod cum corrigere filius vel-
let ait. **N**on ita conuenit pater quia

hic est primogenitus **Q**ui illius au-
diuit. **D**ao fili mi scio? et iste q̄tē
erit in populos et multiplicabitur:
s̄ frat̄ eius minor. maior illo erit
Prophecie ergo spūs ex p̄nti pari-
ter et ex futuro p̄phetantē animū
tetigit dū iacob et futura p̄nūcia-
bat: et eos quos corporeis oculis
videre nō poterat ante se positos:
p̄ spm̄ discernēbat. **S**ic ahie p̄phe-
te animū p̄phēcie spūs ex p̄nti at-
q̄ ex futuro tetigerat: cū caligati-
b9 oculis cā que se esse aliā simu-
labat et vxorē iheroboā esse cognouit:
et quicquid ei futurū erat apuit
dicens **I**ngredere vxor iheroboā.
Quare te esse aliā simulas? **E**go
aut̄ missus sū ad te durus nūans
Vade et dic iheroboā **H**ec diāt do-
min9 de9 israel. **Q**uia opat9 es
malū sup̄ omnes. q̄ fuerūt an̄ te et
fecisti tibi deos alienos cōstatiles
vt me ad iracūdiā puocares: me
aut̄ p̄ieasti post tergum tuū: idcirco
ego inducam mala super domū
iheroboā. **E**x p̄senti ergo atq̄ fu-
turo p̄phetantis animus tact9 fu-
erat: qui et ingredientē dephendē
potuit: et ei futura nūciare. **A**liqñ
aut̄ ex p̄terito et ex p̄senti atq̄ ex
futuro p̄ter anim9 p̄phetatē tan-
gitur: sicut elizabeth ad se mariā
venire aspiciens quia incarnatum
verbū gestaret in vtero agnouit:
eamq̄ domini sui iam matrē voca-
uit dicens. **V**nde hoc michi? vt ve-
nias mater dñi mei ad me? **D**e
cui9 cōceptione: p̄ angelum quoq̄

ad ioseph diātur. **Q**uod in ea natū
est de spū sancto est. **U**ne videlicet
elizabeth diāt. **B**eata que credi-
disti: qm̄ p̄ficiantur ea q̄ tibi dicta
sūt a domino. **D**icens enim beata
q̄ credidisti: apte indicat. qz verba
angeli q̄ dicta ad mariā fuerunt p̄
spm̄ sanctū agnouit: atq̄ subiun-
gens p̄ficiantur ea q̄ dicta sūt tibi
a dño: q̄ eā eam in futuro seque-
retur p̄uidit. **S**imul ergo de p̄terito
et p̄nti atq̄ futuro per p̄phēcie
spm̄ tacta est q̄ et eā p̄missionib9
angelicis credidisse cognouit: et ma-
trē nōinans qz receptorē humani
generis i vtero portaret intellexit:
et cū omnia p̄ficienda p̄dicaret: qd
eā de futuro sequerē aspexit. **A**li-
qñ vō p̄phēcie spūs ex p̄terito tā-
git animū nec tangit ex futuro: s̄
aut̄ in paulo aplō apte ostendit:
q̄ discipulis ait. **N**otum vobis fa-
cio fratres euāgelium qd euange-
lizatum est a me quia nō est scdm̄
homine: neq̄ enim ego ab homi-
ne accepi illud neq̄ didici: s̄ per
revelationem ihesu cristi. **V**nde a
hīs discipulis quoq̄ dixit. **P**ecum
dum revelationē notum michi fa-
tum est sacramētū. **Q**ui tamē hoc
ipsū euāgelium qd p̄ revelationē
cognouerat: tam iherosolimā p̄di-
caturus ascenderet ait. **E**cce ego
alligat9 spū vado in iherusalē: q̄
in ea ventura sint michi ignorans.
Hoc quippe euāgelii sacramētū
est. quia vnigenit9 patris incarna-
tus atq̄ p̄fectus homo fact9 est:

qui crucifixus mortuus et sepultus
die tertia resurrexit. die quoque qua
dragesima ascendit in celum. atque
in dextera patris sedet. Qui ergo
per revelationem euangelium agnouit
prophetie spiritum de preterito tactus est.
Nec quia quid per eodem euangelio
passurus esset ignorauit: de futuro
paucis dubio tactus non est. Nam et
sic dicit. nisi quod spiritus sanctus per om-
nes ueritates protestatur in dicens
quoniam uincula et tribulationes me ma-
nent. aperte ostenditur quod ea que ipsi
futura essent alijs de ipso reuelata
erant. non autem ipsi de se: sicut de illo
per agabum dicitur. Virum autem hec
zona est: ita alligari oportet in ihe-
rusalem. Aliquam autem prophetie spiritus
tangit ex futuro nec tangit ex pre-
terito: sicut de helizei facto scriptum
est. Quia cum unus ex filiis propheta-
rum materiam succideret. huic ferrum se-
cans in aqua cecidit. qui exclama-
uit. Heu heu domine mihi: et hoc ap-
sum mutuum acceperam. Dixit autem homo
dei. Vbi cecidit? At ille monstra-
uit ei locum. Precepit ergo lignum et
misit illuc: natauitque ferrum. In
quo uidelicet prophete facto cognos-
citur. quia qui querit ubi ceciderit
quid esset facturus nouerat sed tamen
cum requirit constat quod ubi ferrum cea-
disset ignorabat. Prophetie ergo
spiritus helizei mentem ex futuro teti-
gerat. sed ex preterito non tangebatur:
qui et ferrum in profundis diuersum
quia euocaturus esset ad suppellectilem
sare potuit: sed ubi ceciderit omni-

no nesciebat. Aliquam uero prophetie spi-
ritus in presenti ex parte tangit et ex
parte non tangit: quod petri apostoli
hystoria testatur. cum missi ad eum a
cornelio milites ei sunt per spiritum nu-
tati. Descriptum quippe est. Dixit
spiritus ei. Ecce viri tres querunt te.
Ad quos ille descendit: et requies-
cit. Que causa est propter quam ue-
nistis? In cuius uerbis ostenditur:
quia eandem causam per spiritum non audi-
erat quam a militibus requirebat. In
presenti ergo mentem petri spiritus et ex parte
tetigit et ex parte non tetigit: qui et
adesse uenientes milites dixit: et
per quam causam uenerat tacuit. Aliquam
uero spiritus prophetie in futuro ex par-
te tangit et ex parte non tangit. sicut
prophetam filium de auferendo helia ab
helizeo dicit. Numquid nosti quia
hodie domus tollat dominum tuum a te?
Quo tamen ablato sese per diuer-
sa dispergunt. eumque in rupibus ac
uallibus querunt. In futuro ergo e-
orum mentem prophetie spiritus et ex par-
te tetigerat et ex parte minime tange-
bat: quoniam eum quem tollendum nouerat
non inueniendum querebat. Ex parte
itaque tacti sunt atque ex parte non tacti:
qui et sciebant quod tolli possent: et nesci-
ebant quod inueniri non possent. Nec quo-
que helizeus prophetie spiritum de futuro
ex parte tactus est et ex parte non tac-
tus: cum regi israel diceret. Percute
iaculo terram. Et cum percussisset tri-
bus uicibus et stetit: iratus est con-
tra eum uir dei et ait. Si percussisses
quingies aut sexies siue sepius

percuſſiſſes ſyriā uſq; ad conſuma
tionē. **N**ūc autē tribus viabus per
cuas eā. **Q**ui itaq; nouerat quia
toaens pcuteret ſyriā quodaens p
cuſſiſſet terram. **I**ſ cum diceret per
cute terram quodaens eam percuſ
ſurus eſſet ignorabat: quippe et in
dignat⁹ eſt terram fuiſſe tercio p
cuſſam: pfecto coſtat qz de futuro
ex pte tactus fuerat et ex pte non
tactus: qui ſyriā percuti predixit
ſed terram pcuti amplius uoluit.
Hic ſamuel cum ad ungendum
dauid a dño mitteretur: reſpōdit
Quomō uadā? **A**udiet enim ſaul:
et interficiet me. **Q**ui et dauid un
xit: nec tamen a ſaule occiſus eſt.
Ex pte ergo de futuro tact⁹ pphē
anīm⁹ fureat et ex pte nō tactus:
quia et ungēdum dauid in regno
nouerat: et quia a ſaule non eſſet
occidendus ignorabat. **D**icendum
quoq; eſt qd pphē qdam e pximo
tangūt. atq; e lōgiquo minūe tā
gūt. alij vō tāgunt e longinquo
et non tanguntur e pximo: alij
autē et e lōgiquo et e pximo pphē
cie ſpū tangūtur. **N**am qdam tan
gūtur e pximo et nō e longinquo:
ſicut ſamuel piſſe azinas noueāt:
eaſ eſſe iuētas nūciabat. **D**auīd re
gem futurum pdiat: dauid quoq;
qz in e⁹ regno ſuccedet nūciat:
ſed qz pater regis eterni futur⁹ ſit
nō pdiat. **Q**uidā vō tāgūt e lōgi
quo et nō tāgūt e pxio: ſicut da
uid iſte incarnadū dei unigēitū no
uerat de iudea diēs: iſhō fact⁹ eſt

in ea et ipſe ſcīdauit eā altiffimus:
atq; hunc ad celū aſcenſurum et
ad patris dexterā ſeſſurū intelligit
diēs. **D**ixit dñs dño meo: ſede
a dexteris meis. **E**t tñ multa que
e viano acta ſūt minime puidit.
Et enim pauca de multis loquar
ſeruū nuphiboſet ſibi contra ſuum
dominū mentētem non intellexit
et amare pmittens diat: hec fa
ciat in deus et hec addat: ſi nō ma
giſter milicie fueris corā me omni
tēpore p ioab. uidelicet qd ſeqzē
ignorās: qz amaſa iſte non ſolum
pziapatū milicie pro ioab non ſuſ
ciperet: ſed etiam per ioab poſt pau
lulū vitam finiret: et cū templum
deo conſtruere uellet qd e viano ſe
queretur neſciens: pphetā alterū
requiſiuit. **Q**uidā vō et e lōgiquo
tanguntur et e pximo: ſicut pſai
as longe poſt futura pzenūciat
dicens. **E**cce uirgo concipiet et pa
riet filium: et vocabitur nomen e
ius emanuel. **D**e quo tuſus ait.
Paruulus natus eſt nobis: filius
datus eſt nobis: et factus eſt prin
cipatus ſup humerum eius: et vo
cabitur nomē eius amirabilis. coſi
liarius. de⁹. fortis. pater futuri ſe
culi: pziaps pacis. **M**ultiplicabit⁹
ei⁹ iperū: et pacis nō erit finis.
Qui caā de ezechia rege pphēcie
tactus ſpū e viano. qz de infirmi
tate ſua ſurgeret pdiat: et quot
ānis poſt infirmitatē uiueret nūcia
uit. **A**liqñ vō pphēcie ſpūs pphie
deſt: nec ſemp cor⁹ mib⁹ pſto ē:

quatin9 cum hunc non habent. se
huc agnoscant ex dono habere ai
habet. **Unde** helizeus cu flente su
namite muliere a suis pedib9 p ie
zi pueru auelli phiberet. dixit. **Di**
mitte illa. **T**asa enim eius in amari
tudine est. et dñs celauit me et nō
indicaui in. **D**ic quoq; ai eu iosa
phat de futur9 requirēt. et pphie
ei spūs deess9. psalteriū feat appli
cat9. ut pphie ad huc spūs p lau
de psalmodie de scendēt. atq; e9
aim de vcturis repletet. **V**ox et ei
psalmodie ai per infetione cordis
agitur. p hanc omnipotēti dño ad
cor iter peratur. ut infete menti l
pphie misteria. ul ppuacionis gra
tia infudat. **U**nde scriptū ē. **S**acrisi
ciū laudis honosificabit me. et illic
iter est quo ondā illi salutare dei
Quod em latine salutare. hoc he
brayce ihus diaf. **I**n sacrificio igr
tur laudis fit in ihesu iter ostensio
nis. quia ai per psalmodia ppu
tio effūdatur. via nobis in corde
fit per quā ad ihm in fine perueni
tur. sicut ipse de sua ostensione loq
tur dicens. **Q**ui diligit me dilige
tur a pte meo. et ego diligam eu
et manifestabo ei meipsū. **H**inc qz
scriptū est. **C**antate dño psalmū
diante noi ei9. iter facite ei q ascen
dit sup occasū. doming9 nomen est
ei. **I**pse etenim sup occasū ascendit.
qui mortē resurgēdo calcauit. **C**ui
dū cantam9. iter facim9 ut ad nos
tū cor veniat. et sui nos amoris
grā accendat. **Q**uia aut pphie p

phie spūs semp nō adest. etiā vir
dei indicat. qui q samaria missus
mala q ei futura erāt nūciat. q
tamē phibit9 a dño in via cōme
dere. pphie falsi persuasione decep
tus est. quē fallax sermo nō deape
ret. si pphie spm ppsente habuisset
Videndū quoq; est q aliqui pphie
sancti dū consulunt ex magno usu
pphetadi qdā ex suo spū pferūt. et
se hec ex pphie spū dicere suspitāt
q quia sancti sūt per spm sanctū acti
us correcti ab eo q vā sūt audiūt
et semetipsos quia falsa dixerūt re
phendūt. **N**athan etenim pphiam
sanctū virū fuisse qd nesciat. **Q**ui
dauid regem et de culpa apte repre
hendit. et q ei p culpa eadē essent
vctura nūciat. **Q**uē tñ ai isdem
dauid quia templū deo vellet con
struere reqsiss9. ilico respondit. **O**m
ne qd est in corde tuo vade et fac.
qz dñs tecū est. **D**e quo illic statim
subditur. **F**actū est autē in nocte il
la. et ecce sermo domini ad nathā
dicens. **V**ade et loquere ad seruū
meū dauid. **H**ec dicit dñs deus.
Nūquid tu edificabis in domū ad
habitādū. **N**eq; enī habitau in
domo ex die qua eduxi filios isra
hel de terra egypti. vsq; in diē hanc
Et paulopost. **C**ū cōpleti fuerint
dies tui et dormuer9 ai pzib9 tuis
suscitabo semen tuū post te qd egre
dief de utero tuo. et firmabo reg
nū eius. ipse edificabit domū nomi
ni meo. **E**cce nathā ppha qui pzi
us regi dixerāt vade et fac. ipse post

modū p pphēcie spm edoctus hoc fieri nō posse denūciāns: et regis pphēcie 7 suis pmonib9 qd dicit: qz qd ex suo spū dixerat falsū fuisse dephēdit. Quia in re int pphetas veros ac falsos ista distātia ē: qz pphete veri si qd aliqn p suū spm dicit: hoc ab auditorz mētibus per spm sctū cruditū acius corrīgūt pphē at falsi et falsa denūciāt: 7 alieni a spū scō in sua falsitate pducat. **Cōsideratē** igit pphie tēpib9 et modis: itueri libet qūc ompa de9 ad pfectū hoīm ite sue modē a mīna dispēsāt. **Relitē** qppe pphē aditozi suo deliqzāt: et idēo regi babilonico in captiuitate fūiebat. **Cū** q tū ezechiel pphā in captiuitate mittit: quē diuina grā ita sibi placabile fecerat ut p eū vtiā qz p diceret: et afflicti ppli mētē p solai dignaret. **Cōsidem9** q si possum9 quāta ē dispēsatio supne pietatē: qz sic irat9 est dñs pplō suo: ut tū nō oīmōde irasceret. **Nā** si iratus nō esset: in captiuitate pplm mīne tradidisset. **Et** si oīmōde irat9 esset electos suos cū illo in captiuitate nō mittet. **Ad** agit hec dīna misericordia: ut ex vna eadēqz re ex q carnalib9 dat flagellū: ex ea spūalib9 vtiū pste et incremētū. **Cūqz** illos p tribulationem purgat: istos ex societate tribulatiū ad maiora pmetēda exātat: et sic in iustē irascit: ut tū eoz corda p iustotiū pfortiū psoleat: ne si oīmō de seāt: null9 post culpas ad veniā redeat.

Tenēdo igit repellit: et repellēdo tenet: qn cū hīs quos diiudicat simul in tribulationē mittit quos amat. **Quis** ista tāte pietatē viscera p̄sare sufficiat: q et culpas ppli dñs sine vidicta nō de seāt: et tū delinquētē pplm a se fūditus nō repellit? **Vic** cū moyses ad repmissiōis terrā exploratores duodecim misisset: ex qb9 cū deē postmodū de desperationē pplō faceret: idē populus in ira murmuratiōis accensus: seductū se a dño pquesit9 est: ut eius cadauera iacerent in deserto. **Cui** oīpotens domin9 iratus dixit: q nullus eoz terrā repmissiōis itaret. **Quo** terrore pūcti: p̄raue se egisse cognouerūt: seseqz in lacrimis afflixerūt: et acciti armis pten9 ceperūt p̄tra hostes ascendē: ut repmissiōis terrā post lacrimas intraē potuissent. **Quib9** p moysen domin9 dicit. **Vic** eis. **Nolite** ascendere neqz pugnēt: nō enī sū vobiscū: ne cadatis corā inimicis vestris. **Quia** in re p̄santū est si cū ipsis non erat: aut eos ne caderent ascendere phibebat? **Si** aut cū ipsis erat: qd est q ait non enī sum vobiscū? **Ved** mira dispensatiōe discipline ac misericordie et cū ipsis erat: et cū ipsis nō erat. **Cum** ipsis nō erat ut vinceret: s̄ tamē cū ipsis erat ne ab hostib9 p̄rent. **O** ineffabilia pietatē viscera. **Culpas** insequit: et tamen peccātes ptegit: iratū se indicat: et tū ab hostib9 defendit.

Hic plerūq; puulo filio delinquē
ti irascitur mater. reprehendit. incre
pat. Vberat. sed si hūc in p̄ceptis ire
conspexerit. ubi in mortē periculū
ruat. manum tēdit ⁊ retinet. et q̄
sic irata Vberat ac si non diligeret.
sic diligendo retinet. ac si non ira
ta Vberass̄. **H**ec in sola p̄fatione
colloquētes. nauigij n̄r quasi in
tra portū exeratiū scām⁹ ⁊ ut ad
indaganda p̄phie misteria velut i in
mēsitare pelagi post vela p̄dam⁹
qđ tamen nō in n̄rā virtute p̄sumi
m⁹ ⁊ s̄ in eo qui linguas infatū
fecit disertus ⁊ qz sp̄it⁹ domini re
pleuit orbē terrarū. et h̄c qđ conti
net oīa scientiā habet vocē. **O**m
nipotens enī deus sermo p̄ris om
nipotē est. ⁊ qui de illo loqui cō
cupiscim⁹. muti in illo nullo mō e
rim⁹. **D**abit Vba vtilia verbū oī
potēs. qđ pro nobis incarnatū vi
uit ⁊ regnat ⁊ cū patre ⁊ spū s̄cto
in sc̄la sc̄lōz. Amen. **¶** Expliat o
melia p̄ma. ¶ Ināpit secunda.

Ubi p̄phetice locutio
nis est. ut p̄us p̄sonā
tp̄s. loq̄q; describat.
⁊ postmodū dicē p̄phe
tie misteria ināpiat. q̄tin⁹ ad ve
ritatē solidi⁹ ostendēdā ante hysto
rie radicē figat. ⁊ post fruct⁹ sp̄us
per signa ⁊ allegorias proferat.
Ezechiel itaq; etatē sue tēpus in
dicat dicens. **E**t factū est in trice
simo āno in q̄tō mense in quinta
die mensis. **L**oq̄ quoq; denūciās
adiūgit. **C**ū essem in medio cap

tiuoz iux̄ flumiū chobar. apti sunt
teli ⁊ vidi visioēs dei. **T**ēp⁹ eadē
captiuitatē insinuat subdēs. **I**n q̄n
ta mensis ip̄e est ann⁹ q̄ntus t̄ns
migrationis regē ioachim. **Q**ui ut
bene p̄sonā indicet. eadē gen⁹ nar
rat cū subditur. **E**t factū est Vbū
domini ad ezechiel filiū buzi sacer
dotē. **S**ed p̄ma questio nobis ori
tur. cur is q̄ nichil adhuc dixerat
ita exorsus est dicens. ⁊ factū est in
trice simo āno. **N**amq; sermo con
iunctiois est. ⁊ scim⁹ q̄a nō q̄iūgiē
sermo subsequens. nisi sermoni p̄
cedēt. **Q**ui igit̄ nichil dixerat. cur
diat ⁊ factū est cū nō sit sermo cui
h̄c qđ ināpit subiūgat. **Q**ua in
te itūendū est. qz sicut nos corpa
lia sic p̄phie sensus sp̄ualia aspici
unt. eis ⁊ illa sunt p̄ntia q̄ n̄r ig
norantie absentia vidētur. **V**nde
fit ut in mente p̄phatū ita q̄iūcta
sint exteriorib⁹ interiora q̄tinus sil
vtraq; videant. simulq; i eis fiat
⁊ itus Vbū quod audiūt. ⁊ forē
qđ dicūt. **P**atet igit̄ causa cur q̄
nichil dixerat. inchoauit dicens et
factum est in trice simo āno. quia
h̄c Vbū qđ foris ptulit. illi verba
quod itus audierat q̄iūxit. **C**ontl
nuauit ergo Vba q̄ ptulit visioni
itine. ⁊ idcirco ināpit dicens. ⁊ fac
tū est. **S**ubiūgit enī h̄c quod ex
ter⁹ loqui ichpat. ac si ei ⁊ ill⁹ fo
ris sit quod intus vidit. **H**oc autē
qđ dicitur. qz trice simo anno sp̄m
p̄phie acceperit indicat nobis ali
quid cōsiderādū videlicet quia iux̄

rationis vsu doctrine sermo nō sup
petit: nisi in etate p̄f̄a. **P**n̄ 7 ip̄e
dñs āno duodecimo etatē sue i me
dio doctorū in tēplo sēdēs nō docēs
s̄ interrogās voluit inueniri. **E**t ei
nō audeat hoīes in ifirma etate
p̄dicare. Ille āno duodecimo etatē
sue interrogāe hoīes est dignatus
in terra: q̄ p̄ diuinitate suā sēp an
gelos docet in celo. Quia enī ip̄e
est dei sapiētia: de ip̄o āgeli uiuē
do bibūt hoc: qd̄ eterna b̄titudine
sacrae. **M**oses qz s̄b allegorie
misterio amonet dīcēs. **N**ō arab
in p̄mogenito bonis. **P**rimogeni
tū enī bonis accipimus: in ifirma
etate p̄mi n̄i tēpis bonā operatio
nē: in qua tñ arandū nō est: qz cū
p̄ma sūt adolescēcie l̄ iuuetutē n̄e
t̄p̄a: nob̄ adhuc a p̄dicatioe cēssā
dū est: ut vomet lingue n̄e p̄scm
dere nō audeat terrā cordis alieni.
Quo aduſqz enī ifirmi sum9: q̄tinē
nos itra nosip̄os debem9: ne dū
tenera bona cāus ostēdm9 amitt
tam9 qz et arbusa plātata si p̄9
in terra radicata nō fuerit: manu
tacta cāus areſcūt. **N**t si semel ra
dicē fixerint: man9 t̄gūt: 7 tñ nūl
offiat. **V**enti ipellūt: nec tñ ipellē
tes ledūt et q̄stūati parietes si im
pellātur eruntur: nisi a suo p̄9 fue
rint humore siccati. **M**ens itaqz q̄
aduſqz ab humore p̄uitatē sue p̄f̄e
nō fuerit exsiccata: aliene lingue
manu t̄gūt nō debet: ne p̄us q̄ be
ne papiat. p̄dat soliditatē suā: ne
ipulsa ruat: ne velut arbusū sine

radicib9 dū pl9 q̄ tolerare valet
p̄uitē areſcat. **A**d exēplū q̄ nō sūt
ostēdēda: nisi q̄ firma sūt. **P**rius
enī qualescē debet mēs atqz ad
utilitatē p̄p̄iōz p̄9 modū demōstra
ri: tñ iā nec p̄ laudē eleuā corruat:
n̄ p̄ vitupationē p̄aissa q̄tabescat.
Nā 7 si thimotheo d̄z p̄p̄e hec 7
docet: neō adolescēcia tuā q̄tēpnat
sacrdū ē q̄ in sacro eloq̄o n̄nūqz a
dolescēcia iuuetus vocatur. **V**nde
scriptum est. **I**etate inuenis in ado
lescēcia tua. **P**ropheta igit̄ vt
ostēdat au9 autoritatē sit in p̄di
catione etatē solide esse describit:
quaten9 ei cū vite spū omnia que
ad p̄dicandū cōgūt cōcordare vi
deantur. **N**ec contra hec mouere
quēpiā debet q̄ iheremias atqz
daniel p̄ph̄ie sp̄m pueri p̄cepūt:
qz miracula in exēplū operationis
nō sūt trahēda. **O**p̄s enī deus et
linguas infātū facit esse disertas:
atqz ex ore infātū 7 lacteā p̄fiat
laudē. **P**z aliud est qd̄ nos de doc
trine vsu atqz disciplina dicim9: a
liud qd̄ de miraculo scim9. **I**a vō si
querit̄. vt in ip̄a qz etatē illi9 ex
p̄ssione mistiā aliqd̄ de signis ab
surdū n̄ ē q̄ p̄ph̄a dñm quē v̄bis
denūciat. ip̄o qz etatē sue t̄p̄e ostē
dat. **A**nno tricesimō ezechielis p̄ph̄e
celi apti sūt. 7 vidi visioēs dñi in
flumī chobar. 7 qz et q̄si tricesimo
etatis sue āno dominus ad flumī
ioerdanis venit. **I**bi itaqz celi apti
sunt qz spūs in colūba descendit:
vox quoqz de celo insonuit dīcēs

6
Hic est fili9 me9 dilectus in quo
in pplaauit. **P**ed 7 ipa hebrea v
ba multu nobis ad misteriu inter
pretadu valent. Nam chobar int
pretat grauitudo vel guitas. eze
chiel fortitudo dei. buzi despectus
vl contemptus. caldei captiuantes
vel quasi demones. Venit ergo e
zechiel iux fluiu chobar. Quia e
nim chobar guitudo vl guitas dz
q p chobar fluiu nisi huani ge
n9 cognue designat. Qd ab ortu
desluit ad mortem. et que sibi est ex
peccat9 q ppetrat 7 portat. qa sic
scriptu est. nqtas i talcto plubi se
det. Omne eni peccatu graue est. qz
no pmittit aim ad sublimia leuari
Unde 7 p psalmista dicit. **F**ili9 hy
minu vsquo graui corde. **P**ecip
tu vero de dno est. qz ipe est dei v
tus 7 dei sapientia. Venit ergo e
zechiel iux fluiu chobar. qa forti
tudo dei p incarnationis sue misteri
um ppinque digna est peccatoru
suor9 pdera portati generi huma
no. quod ab ortu suo cotidie deslu
it ad mortem. sicut de illo 7 per psal
mista dicit. **E**t erit tgg lignu qd
est plantatu secus decursus aqua
tu. **I**ntra decursus quippe aquaru
plantat9 est qz iux lapsus icarna
tus est deslueti9 pplor9. **E**zechiel
at fortitudine dei. buzi vo despectu
dixim9 interpretari. **P**ed ezechiel fi
li9 est buzi. qa ex illo populo vni
genitus dei incarnari dignat9 est.
que p culpa perfidei dno despec
it. **F**ortitudo ergo dei ex contemptu

vl despau nascitur. qa redemptor
noster humanitate assumens ex pplo
perfito 7 contempto dignat9 est
Venit ergo i terra caldeor9. **C**al
dei interpretantur ut dixim9 captiuan
tes vl quasi demones. **I**nqui et
eni qa 7 ipsi inqtates perpetrant
7 ad inqtate alios suadendo ptra
hnt nimiru captiuantes sunt. **Q**ui
recte quoq et quasi demones interp
tat9 qz hy q 7 alios ad suadendo nq
tate ptrahnt. in semetipsis misteri
um demonu ad inqtate suscipiunt
quis demones p natura no sint.
Venit ergo fortitudo dei in terra
caldeor9. qz int eos vnigenit9 pa
ter apparuit. q 7 in semetipsis ad
peccandu desfluxerant. 7 ad pecca
ta alios captiuantes trahent. **D**e
expositiois sermo ad pphie nunc p
sona redeat. **E**t facta est ibi sup cu
manus domini. **M**an9 vl brachi
um domini. filius dei dz. quia p ip
su oia facta sut. **D**e quo ead psal
mista ait. **F**iat man9 tua vt saluu
me faciat. **M**an9 quippe dei q per
diuinitate no est facta s genita. p
humanitate facta est. ut humani ge
neris vulnera sanaret. **I**bi g ppha
icarnatioez vnigeniti agnouit. vbi
sup se manu dni facta vidit. **Q**uia
ergo hic subdit. 7 vidi 7 ecce ven
tus turbinis veniebat ab aqlone.
intuendu est nob quis sit in ppha
verbis ordo locutiois. **Q**ui eni su
per9 de seipo dixerat. apti sut celi
7 vidi visiones domini. postea tgg
si de alio narrat adiungit. 7 facta est

sup eū ibi man⁹ domini. **A**c deū
de quasi ad se reuertitur: et dicit.
Et vidi: et ecce ventus turbis:
veniebat ab aquilone. **Q**uid est
hoc q̄ modo ezechiel loquitur:
modo de ezechiele? **S**i per totum
diceret de se: non esset questio **S**i
per totū diceret quasi de alio nichil
ominus questio nō fuisset. **Q**uid
est hoc q̄ sic variatur sermo p̄phe
ticus. vt modo de se loquatur p̄phe
ta: modo autē de ipso quasi alius
loqui videatur? **R**ed sciendū est
q̄ hī qui p̄phetie spū replentur p̄
hoc q̄ apte nōnūq̄ loquuntur de
se et nōnūq̄ sic de se verba tāq̄ de
alijs p̄ferunt. indicat qz nō p̄phe
ta s̄ spūs sanctus loquitur per p̄
phetā **P**ro eo enim q̄ p̄ ipsos ser
mo fit ipsi loquūt de se: et p̄ eo
q̄ aspirante spū sancto loquuntur:
is̄dem spūs sanctus p̄ ipsos loqui
tur de ipsis: veritate attestante q̄
dicit **N**on enī vos estis qui loqui
mini: sed spūs patris vestri qui lo
quitur in vobis. **H**inc etiā moy
ses ait **E**at moyses vir mitissim⁹
super omnes homines: qui mora
batur in terra. **Q**ui enim nō dicit
eram s̄ erat: p̄fecto apte indicat
q̄a is̄ qui p̄ illū de illo loq̄batur:
alius erat. **H**inc iohānes ait. **V**i
dit illū discipulū sequētem: quem
diligebat ihesus **V**nde et paulus
vt se nō esse qui loquebat ostēdet
dixit **A**n experimentū eius querat:
qui in me loq̄tur x̄ps? **Q**uia igit̄
in locutioē p̄phetica alē est q̄ p̄si

det alē qui obseq̄t: tū de seipō p̄
pheta loq̄tur p̄sona obsequēti ē:
cum vō p̄ p̄phetā spūs loquit̄ de
p̄pheta s̄ blunatas p̄sidentis osten
dit **R**ecte ergo et tāq̄ de alio dicit̄
tur: facta est super eū ibi man⁹ do
mini: et de se p̄tinus adiūgit: et
vidi et ecce ventus turbis venie
bat ab aq̄lone. **N**unc autē discuti
endū nobis est q̄ sit q̄ dicit: et ec
ce vent⁹ turbis veniebat ab aq̄
lone: et nubes magna **P**ro eo q̄
vēr⁹ aq̄lo p̄stāgit in furore: nō in
agrie aq̄lonis noīe torpōz malig
ni spūs designatur **Q**uod ysaias qz
p̄pheta dixisse dyabolū denunciat
dicit̄ **S**edebo in mōte testamētī:
in lateā aquilois **M**align⁹ enim
spūs mōte testamētī tenuit: qz in
diciū pplm q̄ legē acceperat: sibi in
p̄fidia s̄biugauit **C**ū ei corda doc
toz tenet: mōti testamētī dyabo
l⁹ p̄sident **Q**ui etiā in laterib⁹ aq̄
lois sedet qz mētes hoīm frigidas
possid⁹ **V**n et sponsi voce in cātico
cāticoz dicit̄. **S**urge aq̄lo et veni
auster: et p̄fla oētū meū: et fluent a
romata illi⁹ **C**ū enim iubete deo
frigid⁹ spūs recedit: calidus spiri
t⁹ mēte occupat fidelīū. **Q**ui oētū
dei id est sanctā ecclesiā p̄flat: vt
opinionēs v̄tutū eius ad multo
iū noticiā velut aromata v̄tutū
de fluant **R**ecedente enī aquilone
id est maligno spū: spūs s̄ct⁹ mē
tem quasi auster replet: qui dum
calefacto flauerit: statim de fide
līū cordib⁹ aromata v̄tutū fluit

Propheta ergo ea que essent in
fine v^etura aspiciens. venire ab aq
lone v^etū turbinis vidit. quia in
extremo seculi mentes hominū tor
poris sui frigore malignus spūs
grauius occupabit. **U**nde scriptū
est. **D**e terre et mari. quia desce
dit dyabolus ad vos habens iram
magnā. sciens q^d modicū tempus
habet. **A**ntiquus q^dpe aduersari
insidiarū suarū molimina in huma
nis mētibz q^dui9 exaggrauit q^d e9
excescētē superbā incarnatū ma
nifestata est humilitas si atq^{ue} vt
humanū genus a suo languore sa
naret. tūc magna apparuit potētia
a mediā. cū languor creuit egrotū
Bene autē maligni spūs inmissio
v^etus turbinis appellatur. **T**ur
bo q^dpe edificatū quod tangit. cōui
nēdo subruit. et omīs antiq^{ue} hostis
temptatio que agit in mente. ven
tus est turbinis. q^{ui}a hanc cōuincen
do per desidia ab statu sue rectitu
dinis euellit. **N**ed nos ista retice
tes que humano generi erant ab
hoste callido in fine v^etura. ad solā
iudeam ex qua p^{ro}pheta fuit. et cui9
perditionē p^{ro}phetādo aspiciat verba
vertamus. **Q**ue incarnato domo
tanto graui9 ab aqlone v^etū tur
binis pertulit. q^{uo}to a sua rectitudi
ne p^{ro}issa cadens. per torporē men
te in perfidia fugida remansit. **V**e
tus ergo turbinis ab aquilone ve
nit. cū vitam iudaia populi malig
nus spūs in temptatione cōuissit
Ubi recte addit. et nubes magna

quia q^{uo}to plus quisq^{ue} exarsit in in
crudelitate. tanto ampli9 obsecari
meruit in ignorantie sue caligine.
Redēptorē q^{uo}pe humani generis
quē in lege ac p^{ro}pheta itelligentes
expectauerūt. videntes negabāt
Unde actū est. ut eorū mens mag
na ignorantie sue nube tegeret. ne
hunc post inq^{ui}rentes agnoscerent
quē p^{ro}us et denūciare poterāt. et a
mare tēnuebāt. **N**am cū modo e9
virtutes et miracula. modo autem
passiones aspiceret. infidelium cordi
bz nubes mag^{is} ab aquilone vene
rat. q^{ui}a ex peccati sui frigore p^{ro}pter
infirmitatē passiois illi9 et int^{er} sig
na caligabant. **Q**uid vero ex illa
nube magne caliginis sit seculum
subiūgitur. cū p^{ro}tinus dicit. **E**t ig
nis inoluens. **I**gnis enī nomina
cū per significationē dicitur. aliq^{ui}
spūs sanctus. aliq^{ui} autē mentis
malicia designat. **D**e bono enim
igne scriptū est. **I**gnē veni mittere
in terrā. et quid volo nisi vt accen
datur. **I**gnis q^{uo}pe in terrā mittit^{ur}
q^{ui} per ardore s^{an}cti spiritus affla
ta terrena mens. a carnalibz suis
desiderijs p^{ro}cremat. **D**e malo au
tem igne dicit. et nunc ignis adū
sari9 p^{ro}sumit. q^{ui}a cor pessimū ex su
a malicia tabescit. **S**icut autē ig
nis amoris mētē erigit. ita ignis
malicie inuoluit. quia et spūs s^{an}ct9
cor q^{uo}d replet eleuat et ardor mali
cie ad inferiora semp^{er} inuauat. **I**u
dea igit^{ur} nube sue ignorantie ceca
ta. quia mox ad p^{ro}secutiois neq^{ue}cia

erupit: igne suo inuoluta est. q̄ se
in obligatione sue nequicie p̄ eāde
ipsam crudelitatem qua exarsit impli-
tauit. **V**entus ergo turbis veni-
ebat ab aquilone. et nubes mag-
na et ignis inuoluit: quia ex tor-
poris sue furore ad ignorantie ca-
liginem p̄ducta: vsq̄ ad maliciam
p̄secutionis erupit. **U**nde et ad ali-
um quoq̄ p̄phetam dicitur. **Q**uid
tu vides? **Q**ui illi respondit. **O**-
lam succensa ego video: et faciem
eius a facie aquilonis. **I**udeorum
quippe mens in p̄secutione seuit: et
atq̄ in crudelitate malicie vntas
cogitationū voluens: quid aliud
q̄ olla succensa fuit? **C**uius facies
a facie aquilonis esse dicitur q̄ si se
aduerso sp̄ui subderet non p̄ torpo-
rem mentis: contra bonos in tan-
ta malicia nō arsisset. **N**ubem ita-
q̄ sequitur ignis inuolvens: quia
in eis cecitatem mentis secuta est
crudelitas p̄secutionis. **S**i enim
cognouissent: nūq̄ dominū glorie
crucifixissent. **V**ed iste ignis alibi
arsit: atq̄ alibi splenduit. **N**am
subditur. **E**t splendor in arcantū e-
ius. **D**ū enī p̄secutio in iudea agi-
tur: sancta apostolorū p̄dicatio in
vniuersū mūdū dispersa est: sicut
ipsi dicūt. **V**obis missū fuerat ver-
bum dei: q̄ quia indignos vos in-
dicastis: ecce inuis ad gētes. **P**e-
crudelitate ergo malicie q̄ iudee
mentē cōcremauit: oīpotes de⁹ lu-
cem gētib⁹ spernit: q̄ per hoc q̄
illa receptore suū ac membra eius

p̄secuta est. sanctis apostolis p̄ diū-
sa dispersis. nos qui iudee in ar-
cantū positi in tenebris fuim⁹: do-
no celestis gr̄e. splendorē veri lumi-
nis videmus. **U**nde scriptum est.
Detribus in tenebris et umbra
mortis: lux orta est eis. **I**ste itaq̄
ignis malicie. quia in iudeorū cor-
dib⁹ arsit in p̄secutione: p̄usq̄ sac-
tos aplōs seuiendo affligeret: in
ipō se exerceant auctō ac receptore
generis humani. **V**n̄ et subdit. **E**t
de medio eius quasi spēs electi:
id est de medio ignis. **Q**uid elec-
ti spēs? nisi xp̄us ihesus media-
tor dei et hominū designat. **E**lec-
tū quippe: ex auro et argēto est.
In electo dū aurū argentūq̄ mis-
cet: argentū ad claritatem crescit:
aurū vō a suo fulgore pallescit. **I**-
lud ad claritatem p̄ficiat: hoc a clari-
tate t̄patur. **Q**uia igit in vnigeni-
to dei filio natūe diuinitatē vnita
est natura nr̄a: in qua adunatioē
huānitas i maiestate gloriā excre-
uit: diuinitas vō a sui fulgoris po-
tētia huānis se ocul' tēpauit: p̄ hoc
q̄ humana natūa clarior facta est
quasi p̄ aurū creuit argētū: et q̄a
diuinitas a suo fulgore nr̄is ē as-
pectib⁹ t̄pata: q̄si aurū nob̄ pallu-
it p̄ argētū. **I**lla enī natura imu-
tabilis. q̄ in se manēs inouat oīa:
si ita vt est nob̄ apparere voluiss⁹:
fulgore suo nos intēderet pot⁹ q̄
renouaret. **V**ed claritatem sue mag-
nitudinis tēpauit nr̄is oculis de⁹:
vt dū nob̄ eius claritas tēpatur:

etiam nostra infirmitas per eum si
multitudinem in eum luce claresceret.
et per acceptam gratiam ut ita dicam
sue habitudinis colorem mutaret
Quasi ergo electum in igne est de
us homo factus in persecutione Dequ
tur. Et in medio eius similitudo
quatuor animalium. Quod in medio e
ius dicitur siue electi siue ignis nil ob
stat intelligi. quia quatuor hec animalia
a sancti saluaret euangeliste et ex e
iusse domini incarnatione ad fidei
virtute solidati sunt. et in igne perse
cutionis multis tribulationibus af
flicti. Quod si quis hec quod de primo ad
uentu domini diximus. etiam de se
cundo velit accipere. celeri assensu
sequendum est. quia sepe propheta spiritus
in uno quod loquitur multa simul intuetur
Veni enim turbis ab aquilone
venit. quia nimis causa peccatorum
exigit. ut districti iudicii conuulsio
omnia simul elementa perturbet.
Terrorem enim perturbationis vlti
me inde venire dicitur. unde geneat
Nam quia ad feriendum frigiditas pec
catorum mentes iudicium perturbationis
vltime agit. recte ab aquilo
ne vetus turbis venire perhibetur
Que videlicet conuulsio apte vetus
turbis dicitur. quia in illo die aucto
rum qui tunc in carne mortali in
uenti fuerint. in pauore nimio cor
da commouebuntur Cum enim ceperit
impleri quod scriptum est. sol obscu
rabitur et luna non dabit lumen su
um. et stelle cadent de celo. et vir
tutes celorum commouebuntur. Que

mens erit homini eterni iudicii sen
tentiam non formidanti. Ibi enim
tunc cuncta simul peccata ante oculos
redeunt. ibi omnia que cum delecta
tione acta sunt ad memoriam cum pa
uore reuocantur. ibi caligo cogitati
onis misere ex pena prime dampna
tionis. Unde et subditur. Et nubes
magna. Tunc quippe ex peccato
rum memoria sensu mentis deprimet
caligo creatur. cum unigenitum dei fi
lium in forma diuinitatis conspiciere.
reprobis non permittent. Videbunt
enim in quem transfixerunt. et tollatur
impius ne videat gloriam dei. Vbi
et apte subditur. et ignis inuoluet
quia videlicet ille ignis iudicii qui
celum aerem et terram concremat. pec
catores iam non permittet in sua
superbia erigi sed inuoluet. quos pro
culdubio in pene sue dampnationis
constringit. Et splendor in arcu
tu eius. quia sicut fulgur ab oriente
exit et patet usque in occidentem. ita ad
uentus est filii hominis. ubi nullus
tunc a iudicio in sua mente latere po
tuitur. quia ipso iudicio fulgore
penetrat. De quo mox iudice sub
ditur. Et de medio eius quasi spe
cies electi id est de medio ignis.
Ipse enim angelis atque archangel
omnibus virtutibus presidens redeptor
noster. qui velut in electi simili
tudine unus ex utraque et in utraque
natura. et deus permansit cum pa
tre. et ad redemptionem nostram factus est
mortalis cum hominibus. in suo tunc terrore vi
debitur. eiusque ignis iudicii in reprobos

vindicta famulatur **H**inc enī scrip-
tum est. Dies dñi declarabit: q̄a
in igne reuelabit. **H**inc psalmista
ait. **D**e9 manifeste veniet: de9 nē
et nō silebit. **I**gnis in aspectu eius
ardebit: et in arcantu ei9 tēpestas
valida. **H**inc petr9 apl's dīat. **A**d
ueniet dies domini ut fur. in q̄ celi
magno impetu trāseūt: elementa
vō ignis ardore soluetur. **E**t quia
tūc sancti om̄s qui mūdum pfecte
dereliquerūt iudices veniūt: apte
mox subdiē. **E**t in medio ei9 simi-
litudō q̄tuor aīaliū. **Q**uid enī p q̄
tuor aīalia? nisi q̄tuor euāgeliste
signant. **N**ec imento p euāgelis-
tas q̄tuor pfectoz numer9 expmi
ē: qz om̄s q̄ in eccl'a mō pfecti sūt:
pfectiois sue rātudinē p eoz euā-
gelii didicerūt. **D**e medio enī ei9
similitudo quatuor aīaliū. **Q**uia il-
li tūc eius corpi vniti: ei9 maiest-
tati giuncti et simul facti cū eo iudi-
ces videbūtur: qui mō pfecta ope-
ra iuxta euangelica p̄cepta secuti
sūt. **H**inc est enī: qd̄ ipse sanctis a
postolis dīat. **V**os qui secuti estis
me in regenerationē cū sederit fili9
hominis in sede maiestatis sue. sede-
bitis et vos sup sedes duodecim:
iudicātes duodecim tribus israel.
Hinc ysaias ait. **D**ñs ad iudiciū
veniet cū seniorib9 populi sui. **H**ic
salomō de eccl'a loq̄tur dīcēs. **N**o-
bilis in portis vir eius: cū sederit
cū senatorib9 terre. **H**is itaq; s̄b
breuitate trāscursis: aduēti9 p̄mi
ordinē sicut cepm9 exequētes: ad

euāgelistarū psonas in expositione
redeam9. **D**e q̄tur. **E**t hic aspect9
eoz: similitudo hōis in eis. **Q**uis
hoc loco homo de scribit? nisi ille
de quo scriptū est? **Q**ui cū in for-
ma dei esset: nō rapinā arbitrat9 ē
esse se equalē deo: s̄ semetipsū eri-
nauit formā serui accipiens in
similitudinē hominū factus. et habi-
tu inuentus ut homo. **H**ec itaq; a-
nimalia ut surgere ad sanctitatis
v̄tutem valcant: ad huius simili-
tudinē hominis tendunt. **P**ancta
enī nō essēt: si hui9 hōis similitu-
dinē nō haberet. **Q**uia q̄qd̄ i eis
de viscerib9 pietatis: q̄qd̄ de man-
suetudine spūs. q̄qd̄ de zelo recti-
tudinis. q̄qd̄ de custodia humilita-
tis. q̄qd̄ est de femore caritatis. hoc
de ipso fonte misericordie. hoc de
ipā radice māsuetudinis. ab ipā v̄-
tute iusticie. id est a mediatore dei
et hominū domino deo traxerunt.
Huius se hominis similitudinē
habē egregius p̄dicatōr ostendit
dīcēs. **I**mitatōes mei estote: sicut
et ego xpī. **A**d eius nos similitudi-
nē surgere amonet: cū dīat. **P**ri-
m9 homo de terra terren9: secun-
d9 hō de celo celestis. **D**īat porta-
uim9 ymaginē terreni. portem9 et
ymaginē ei9 qui de celo descendit.
Panctus etenī quisq; in tantū ad
similitudinē hui9 hominis duat:
in quātū vitā sui receptoris imita-
tur. **N**am ab eius mandatis atq;
operibus discordare: qd̄ est aliud
q̄ a similitudinē longe recedere?

Plangunt autem vitam delinquē-
tium. predicatorēs sancti. sed de
ipō nostro capite scriptum ē. quia
flevit sup iherusalem. Gaudet de
bonis actibus subditorū. ⁊ recte o-
perantes diligunt. sed de redēptore
nrō scriptū est. quia cū adolescens
quidā diceret. hec omnia custodiui
a iuuentute mea. magis dilexit e-
um. Portant illatas cōtumelias
p̄dicatores sancti. ⁊ nullam adin-
uitē p̄tumeliam reddunt. **D**ed cū
redēptori nrō diceret. demoniū ha-
bes. non iniuriam reddidit. s̄ man-
sucte r̄spondit dicens. Ego demo-
niū non habeo. Feruent zelo recti-
tudinis p̄dicatores sancti. s̄ redēp-
tor omnīū flagello de resticul scō
vēdentes ⁊ ementes cieat de tem-
plo. cathedras vēdentīū colūbas
euerit. ⁊ nūmulariorū effudit es
In omne qd fortiter agunt. humili-
tate tota intētiōe custodiūt. sed p̄
redēptorē nostrū dicitur. **D**isate
a me qz mis̄ sū. ⁊ humilis corde
Persecutores quoqz suos diligūt
p̄dicatores sancti. sed ipse auctor
oīm ac redēptor in passione posi-
tus p̄ persecutoribz intercedit dī-
cēs. **P**ater ignosce illis quia nes-
ciūt quid faciūt. **M**embra sua po-
nūt in passioē p̄ statibz. sed p̄o
electorū vita usqz ad mortē se tradi-
dit auctor vite. **D**icitur ergo de
sanctis animalibz qz similitudo ho-
minis in eis est. qz qd sancta. qd
mīra sunt. hoc in eis de spe ac simi-
litudinis est. id est v̄tute p̄mutatio

nig. **C**aput quidē omnīū nostrū.
redēptor noster est. **E**t p̄ salomo-
nem dicitur. **O**culi sapientis in ca-
pite eius. stultus autē in tenebris
ambulat. **T**unc enim oculos in
capite habemus. cū vitam redēpto-
ris nostri tanta cogitatione cōspici-
mus. cū omnis nrā intētiō in eius
p̄mutatione se erigit. ne si vias lu-
cis aspiciere oculis mentē neglexe-
rit. statim clausus in tenebris er-
roris cadat. **A**d huius similitudinē
hominis surgere festinabat p̄pheta
cū diceret. **I**n mandatis tuis me ex-
ercebo. ⁊ considerabo vias tuas.
Qui etenim vias domini in mente
tractatus p̄siderat. ⁊ sese exercere in
mandatis illius festinat. quid aliud
in semetipō nisi p̄magiēm noui ho-
minis reformat? **Q**uod quia in scō
tū cordibus incessanter agit. recte
nunc de animalibus dicit. **S**imilitudo
hominis in eis. **P**ost hanc vero simi-
litudinē que nūc in moribz tenet
qūqz ad similitudinē glōie perueniē
Hinc enī iohannes dicit. **N**ūc fi-
lij dei sumus. ⁊ nōdum apparuit
quid erimz. **N**amz autē qz cū ap-
paruerit similes ei erimus. **Q**ui
mox hoc vñ fieri valeat adiūgit di-
cens. qm̄ videbimz eum sicuti est.
Esse etenim dei est. eternū hūc atqz
incomutabilem p̄manere. **N**am
omē qd mutat. de finit esse qd fu-
it. ⁊ incipit esse quod non fuit.
Dei vero esse est. dissimuliter nun-
q̄ esse. **U**nde ad moysen dicitur.
Ego sū qui sū **E**t dices filijs isrl̄

Qui est misit me ad vos Jacobus
quoque ait Apud quem non est transmutatio. nec viassitudinis obubratio
Itaque per iohannem dicitur. Simi-
les ei erimus: quoniam videbimus
eam sicuti est. Quia per hoc quod aspi-
ciamus eius essentiam naturam: et muta-
bilitate nostra liberati: figimur in
eternitate. Immutabimur quippe
in ipso quem videbimus: et morte car-
nalem vitam: mutabilitatem nos-
tram transcedemus: vitam immutabilem:
corruptione nulla tenebimur: vitam
in corruptione. Erit autem tunc simi-
litudinis hominis: etiam in corporibus nos-
tris. Hinc enim per paulum dicitur.
Nostra conversatio in celis est. Unde
etiam saluatorem expectamus: dominum
nostrum iesum christum: qui reformabit
corpus humilitatis nostre: configuratum
corpori claritatis sue. Erunt ergo tunc
electorum corpora claritati divina corporis
configurata: etque et si equalita-
tem glorie eius non habebunt per na-
turam: similitudinem tamen configurati-
onis eius habebunt per gratiam. Quia
itaque similitudo vite eius nunc in mor-
tibus trahitur electorum: et in resurrec-
tione sequitur similitudo eternitatis in
mente quam videbimus eum sicuti est: et
quod similitudinem quod illi etiam corpora
nostra participet in figuracione: dicitur
et recte de sanctis animalibus. Pilitu-
do hominis erat in eis. Hec nos in ex-
positionis exordio prelibasse sufficiat:
ut loquendi virtus silencio referta. ad
indaganda mysteria que sequuntur.
robustior exurgat. Certi etenim su-

mus quam ipsum de quo loquimur habe-
bimus adiutores: qui vivit et reg-
nat cum patre in unitate spiritus sancti
deus per omnia secula seculorum. Amen

¶ Expliat omelia secunda **¶** Ina-
pit omelia tertia. **¶**

Santa quatuor animalia
que per prophetas spiritum futurum
pudent. subtili narra-
tione describuntur: cum
dicitur. Quatuor facies unius: et qua-
tuor pedes unius. Quid per faciem nisi
notitia: et quod per pedem nisi volatus
exprimitur. Per faciem quippe unus
quisque cognoscatur: per pedem vero
in altum avium corpora subleuantur.
Facies itaque ad fidem pertinet: pen-
na ad contemplationem. Per fidem nam-
que ab omnipotenti deo cognoscimur:
sicut ipse de suis ovibus dicit. Ego
sum pastor bonus: et cognosco meas:
et cognoscunt me mee. Qui rursus
ait. Ego scio quos elegerim. Per
contemplationem vero quod super nos tolli-
mur: quasi in aere levamur. Quatuor
ergo facies unius sunt: quod si requiras
quod matheus de incarnatione domini se-
nat: hoc pauldubio sentit quod lucas
iohannes marcus. Si requiras quod
iohannes sentiat: hoc pauldubio
quod lucas matheus et marcus.
Si requiras quod marcus: hoc quod
matheus iohannes et lucas. Si re-
quiras quod lucas: hoc quod iohannes
matheus et marcus sentit. Quatuor
ergo facies unius sunt: quod notitia
fidei qua cognoscuntur a deo ipsa est
in uno. que est simul in quatuor.

Quid enim in vno inueniret hoc
in omnibus similiter quatuor recognos
ces. Et quatuor pene vni. qz dei
omnipotentis filium dominum ihesum christum
simul omnes concorditer predicant. et
ad diuinitatem eius. mentis oculos
levantes pena contemplationis vo
lant. Euangelistarum ergo facies
ad humanitatem pertinet domini. pen
na ad diuinitatem. quia in eo quem
corporeum aspiciunt quasi faciem intem
dunt. **N**am dum hunc esse incarnatum
atque corporeum ex diuinitate annuntiat
per contemplationis pennam quasi
in aere leuatur. Quia vtiqz et vna
est fides incarnationis eius in om
nibus. et par contemplatio diuinitatis
eius in singulis. recte nunc dicitur
quatuor facies vni. et quatuor pe
ne vni. **N**ed que vtiqz esset. si fide
atque contemplatione domini haben
tes predicatorum illorum. sancta opera
non haberet. **R**equirit. Et pedes
eorum pedes recti. Quid per pedes
nisi gressus actuum designent? Qua
tuor gressuum pedes recti esse de
scribuntur. quia sanctorum euangelis
tarum et omnium perfectorum opera. ad se
quendam iniquitatem non sunt reuocata
Non autem pedes non habent rectos
qui ad mala mundi que reliquerunt
reflectuntur. **D**e quibus scriptum est.
Canis reuersus ad suum vomitum.
et sus lota in volutabro luti. **N**ole
bat de quibusdam doctor egregius.
quod pedum rectitudine retro reuoc
serat. quibus per inceptationem dice
bat. **Q**uomodo querimini iterum ad

inferna et egena elementa? **Q**uibus
denuo seruire vultis? **D**ies observa
tis et tempora et annos. timeo vos
ne forte sine causa laborauerim in
vobis. **Q**ui alios ammonet dicens
Propter quod remissas manus et
soluta genua erigite. et gressus rec
tos facite pedibus vestris. **E**t vero
in eis sanctis predicatoribus vite
grauitas. fortitudo atque discretio
monstraretur recte subiungitur. **E**t
planta pedis eorum. planta pedis
vituli. **Q**uia enim predicatorum sancti
boni nomine designantur. docet pau
lus apostolus testimonium legis ex
ponens. **N**on obturabis os boui
tritum. **I**n sanctis predicatoribus
planta pedis est vituli scilicet et ma
ture incedens. et fortis. et diuisa. qui
a vnusquisque predicatorum et veneratio
nem habet in maturitate. et fortit
udinem in opere. et diuisionem in
gule in discretionem. **N**on enim faci
le eius predicatio accipitur. si leuis
esse in moribus videatur. **E**t nulla
erit maturitatis ostensio. si contra
aduersa omnia non affuerit operis
fortitudo. **V**irtutis autem meritum ip
sa fortitudo operis amittit. si discre
ta in intellectu non fuerit. **E**cce enim
scriptura sancta legimus. si ad legem
omnia sentiamus. virtute discretionis
amissimus. **S**i omnia ad spiritalem
allegoriam duamus. similiter in dis
cretionis stulticia ligamur. **C**um
enim per sacra eloquia predicatorum
sancti. et aliqui in hystoria legem sus
cipiunt. aliqui vero per significacionem

littere spiritum requirunt. Et mo-
do bonafacta prudentium patrum
sicut iuxta litteram inveniunt imita-
tur: modo quedam que iuxta his-
toriam imitata non sunt spiritua-
liter intelligunt: et ad prouectum
tendunt. Quid ergo aliud pre-
dicatores sancti in opere suo: nisi
in pede ungula findunt? De qui-
bus adhuc apte subditur. Et sintil-
le quasi aspectus eris candentis.
Ergo metallum valde sonorum est. Et
recte voces predicationum ex-
pantur. Quia in omnem terram exiit sonus
eorum: et in fines orbis terre Verba
eorum. Bene autem es candens
esse dicitur: quia vita predicationum so-
nat et ardet. Ardet enim de desiderio:
sonat Verbo. Es ergo candens: est
predicatio accensa. Sed de candenti ere
sintille predeunt: quia de eorum exhorta-
tionibus verba flammantia ad au-
res audientium predeunt. Recte ergo
predicatorum verba sintille appellata
sunt: quia eos quos corde tetigerint
incendunt. Considerandum quoque est
quod sintille subtiles valde et tennes
sunt: quia cum predicatorum sancti de
celesti patria loquuntur: non tantum
valent verbo aperire quantum possunt
ardere de desiderio. Ex eorum ergo
lingua quasi quedam ad nos sintil-
le veniunt quia de celesti patria in e-
orum voce vix tenue aliquid cognos-
citur: quod tamen ab eis non tenuiter
amatur. Neque enim celestem glo-
riam aut tantum videre sufficiunt
quantum est: aut tantum loqui finaliter

quantum videre valent. Candens er-
go es sintillas predeunt: quando vix te-
nuiter predicator loqui sufficit hoc.
Vnde ipse fortiter ignescit. Diuina
autem pietate agitur. ut ex ipsis
sintillis tenuissimus audientis ani-
mum inflammetur: quia sunt quidam
qui dum primum audiunt. maiori de dese-
rio replentur: et inde perfecte in dei
amore ardent: vnde vix tenuissimas
verborum sintillas acceperunt. Ver-
bum quippe predicationis: semine est
in corde audientis. Et auditor bo-
nus inde perfert magnam messem sci-
entie: vnde primum preceperat
semen lingue. Cui rei bene conuenit
factum in vidua ab eliseo propheta
miraculum. Que ne duos filios
aufertente creditore amitteret: pro-
phete dicitis obediuit: et ex eo quod
parum olei habebat per vasa va-
cia effudit: et que cuncta post usque
ad summum repleta sunt: et ex eo-
rum repletionem mulier a credito-
ris sui debito est soluta. Que vi-
delicet mulier. quod aliam nisi sanc-
tam ecclesiam significat: duorum
populorum. id est iudeorum et gen-
tilis quasi duorum filiorum ma-
trem. Que prius ex pueris opere
per callidi spiritus persuasionem
quasi quendam peccati numerum
a creditore acceperat: et duos
quos in fide genuit: amittere
filios timebat. Sed prophete
verbis id est scripture sacre pre-
ceptis obediens: et ex paruo olei
quod habebat vasa vacua infudit:

quia dū ab vni9 ore doctoris parū
quid de amore diuinitatē multoz
vacue mentes audiūt. exuberāte
gracia vngento diuini amoris usq;
ad sumū replentur. 7 iam nūc ml
toz corda que prius fuerāt vacua
vascula vngento spūs plena sunt
q̄ ex paupertate olei solūmodo ifusa
videbātur. qd dū alijs atq; alijs
dat. 7 ab auditorib9 fides accipit
erepta mulier videlicet sancta ec
clesia sub creditorē sui debito iam
nō tenetur. **Dequit.** Et man9 ho
minis sub penis eoz in q̄tuor par
tes. Possunt hpc in loco quatuor
partes regiones q̄tuor mūdi acci
pi scz oriens. occidēs. meridies. 7
septentrion. qz sactorū p̄dicatio auc
tore deo in aīa mūdi p̄tibus est
egressa. Possum9 eā per quatuor
ptes. p̄nicipales q̄tuor vtutes acci
pere. ex quib9 relique vtutes ori
unt. videlicet prudentia. fortitudi
nem. iusticiam atq; temperātiā.
Quas nimirū vtutes tūc veracit
accipim9 cū eāz ordinē custodim9
P̄ma quidē prudentia. secunda forti
tudo. tertia iusticia. q̄rta temperātiā
est. **Q̄** p̄dest enī prudentia? si forti
tudo desit? **R̄**ate etenī aīq; et nō
facere. pena magis q̄ vtus est. **Sz**
qui prudēt intelligit quid agat
7 fortit agat quod intellexerit. iā
pauidubio iustus est. **R̄**ed e9 iusti
ciam temperātiā sequi debet. quia
plerūq; iusticia si modū nō habet.
in crudelitate cadit. **I**pā q̄ iusticia
vere iusticia est. q̄ se tepanāe steno

moderat. vt in zelo quo quis fer
ua sit eam tepans ne si plus
feruat perdat iusticiā. cū iurē sua
re moderamina ignorat. **D**ue au
tem p̄dicatoz sanctorū vite sunt.
actiua scz 7 contemplatiua. **Sz** acti
ua p̄or est tempore q̄ contemplatiua.
quia ex bono ope tendit ad contē
placiōem. **C**ōtemplatiua aut me
rito maior est q̄ actiua. quia hec
in vsu p̄ntis opis laborat. illa vā
sopore itimo v̄turā iam rēqem de
gustat. **Q**uid itaq; p̄ manus nisi
actiua? 7 qd per penas nisi q̄tēpla
tiua vita signat? **M**an9 ergo h̄is
sub penis eoz est id est vtus ope
rē sub volatu contemplaciōis. **Q**d
bene in euangelio due ille mulie
res signant martha scz 7 maria.
Martha etenī satagebat circa sic
quēs misterii. maria aut sedēbat
ad pedes domini. 7 vba ei9 audie
bat. **E**rat q̄ vna itenta operi. alte
ra contemplaciōi. **V**na actiue seruiē
bat per exteri9 misterii. altera con
tēplatiue per suspensioem cordis
in v̄bū. **E**t quāq; actiua bona sit
melior tñ est contemplatiua. q̄a ista
cū mortali vita defiat. illa vero in
immortali vita pleni9 exercet. **V**n̄
diatur. **M**aria optimā partē
elegit que nō auferet ab ea. **Q**ui
a igitur actiua minor est merito q̄
q̄tēplatiua. recte nūc diat. manus
hominis sub penis eoz. **N**ā 7 si
per actiua boni aliqd agim9 ad ce
leste tñ desiderii per q̄tēplatiuam
volamus. **V**nde 7 apud mosen

actiua seruitus + cōtemplatiua an-
tem libertas vocatur. Et cum v-
tręq; vite ex dono sint gracie. q̄dū
tamen inter proximos viuimus.
vna nobis in necessitate est. alte-
ra in voluntate. Quis enim cog-
noscens deum ad eius regnum in-
greditur. nisi bene prius operetur?
Hinc cōtemplatiua ergo vita in-
trare possit ad celestem patriam.
qui bona que possunt operari non
negligunt. Sine actiua autem in-
trare nō possunt. si negligūt bona
operari que possunt. Illa ergo in
necessitate. hec in voluntate est. Il-
la in seruitute. ista in libertate.
Hinc enim est qđ ad moysen dia-
tur. Si emerit seruum hebreū. sex
annis seruiet tibi. in septimo egre-
diatur liber gratis. Cum quali
veste intraverit. cum tali exeat. Si
habens uxorem. uxor egrediatur
simul. Si autē dñs dederit illi uxo-
re. et pepererit ei filios et filias. mu-
lier et liberi eę erūt donum sui. ipse
vero exhibet eū vestimento suo. Quia
si dixerit seru9 diligo dñm meū et
uxorem ac liberos. nō egrediar li-
ber. offeret eū dñs dñs. et applica-
bitur ad hostiū et postes. pforabit
q̄ aures ei9 subula. et erit ei seru9
in secula. Paulolati9 testimoniū
dedim9 ut distinctionē seruitutē at-
q; libertatis in vtręq; vita mōstre-
mus. Sed onerosum esse non de-
bet si hoc exponēdo exequimur. vñ
de ipā hec que dixim9 affirmem9
Hebreus enī trāsiens interpretatē

Et seruus hebreus emittur. quan-
do vnusquīq; qui iam ab hoc seculo
transiit. seruitio omnipotentis do-
mini subditur. Ille etenim seruit
vere deo appetit. qui ab hoc seculo
mente transire didicerit. Sic moy-
ses transiuit ut videret visum. sic
dauid cum videret impium exalta-
tum et eleuatum super adzōs liba-
ni transiuit et ecce non erat. quia
iniquorum potentias esse magnū
aliquid fortasse credimus. nisi ad
permanens seculum mente transe-
am9. Seruus vero hebreus emp-
tus. sex annis seruite precepitur. i-
ta ut in septimo exeat liber gratis.
Quid enim per senarium numerū
nisi actiue vite pfectio designat?
Quid per septenarium. nisi cōtem-
platiua vita exprimitur? Sex er-
go annis seruit et septimo egredi-
tur liber. qui per actiuam quā per-
fecte exhibuerit ad cōtemplatiue vi-
te libertatem transit. Et notandū
qđ gratis liber egreditur. quia hī
qui postq̄ omnia fecerint dicunt se
inutiles seruos. eis proculdubio
sicut ipā actiua fuit ex munere. ita
erit ex gracia etiam cōtemplatiua.
Cum quali veste intraverit. cum
tali exeat. q̄a omnino necesse est.
ut vnusquīq; nostrum i hoc qđ ina-
pit perseueret. atq; vñ ad finem
operis in ea qua inchoauit inten-
tione perducet. Ille quippe bene
ad vitam cōtemplatiuam transit
qui in actiua vita intentionis sue
vestem ad deteriora nō mutauit

Et sunt nonnulli qui prius q̄ om-
nipotentē dei seruitio in sancta quer-
satione sociant. iam bona opari di-
ligunt. **S**ūt vero alij qui bona o-
pera postq̄ ad seruiciū omnipotentē
dei venerūt discūt. **Q**ui ḡ opera-
tionē bonā et prius q̄ ad dei seruici-
um venerit habere studuit. hebre-
us seruus cum uxore emptus est.
Et plerūq̄ is qui talis est. potest
ad contemplatiuā vitā transire. et
tū actiuam nō deserere. **U**nde et il-
lic subditur. **S**i habes uxorem. et
uxor egrediatur simul. **C**um eo e-
nim ad libertatē et uxor egreditur
q̄n is qui ad contemplationē perue-
nit. eadē foris actioēz boni operē q̄
prodesse possit alijs non relinquit.
Sinautē dominus dedit illi uxo-
rē. et peperit filios et filias. mulier
et liberi eius erūt domini sui. ipse ve-
ro exhibet cum vestitu suo. **V**eruo
empto domin⁹ dat uxore et p̄di-
cator quibz cum quē iuri omipoten-
tis dei manauerit bone actioni
giūgit. **N**am et p̄dicatores domi-
ni vocantur. sicut helizeo. p̄phē de
p̄dicatōe suo dicitur. **S**as q̄ domi-
n⁹ tuus tollatur a te? **U**xor vero
serui empticij filios et filias parit
q̄n bona actio fortes vel teneros
fructus generat. **S**ed mulier que
a domino data est eadē domi⁹ cū fi-
lijs remanet. ipse vero seruus exit
cū vestitu suo quia bona actio ul' e-
ius ē bone actionis fruct⁹ p̄dicato-
ris mercedi reputant. ipse vero in
desiderij sui intentione perducans

per supernam gratiam ad contem-
platiuā liber egredit. **Q**uod si dix-
erit seruus. diligo dñm meū et ux-
orem ac liberos. nō egrediatur liber
Seruus dñm suū diligit. q̄n p̄-
dicatozis verba sollicita mente aus-
todit. **U**xorē quoq̄ amans et libe-
ros liber egredi recusat. q̄n actiuā
vitam eius fruct⁹ diligens transi-
re ad contemplatiuā nō vult. quia
bona se habere opera in ministerij
sui seruitute cōsiderat. ad libertatē
quietē recusat recedere. **S**ed offe-
rat eum domin⁹ dñs. et applicetur
ad hostiū et postes. et perforat aurē
eius subula ut ei seruus sit in sc̄m
Is enī qui in actiuā disposuit vitā
perdurare. a domino dñs offerē.
q̄n a p̄dicatōe suo antiquoz pa-
tri dñs ibitur qui nobis in vi-
ta omipotentis domini sacerdotes
fuerūt. atq̄ ad hostiū et postes ta-
bernaculi duat. ut de ingressu celestis
habitationis alij audiat aliqd.
et tremendi iudicij diem subtiliter
agnoscat. ne per bona opa que fa-
cit placere hominibz appetat. **D**ic-
q̄ auris eius subula perforat. dū
mens illius timoris dei subtilita-
te patitur. ut verbi acamine tras-
fixa. per omne quod agit nouerit
se ingressum regni semp attendē.
et quasi ab hostio et poste taberna-
culi perforatā aurē portare. **Q**ui e-
rit seru⁹ in seculū. ut esse post seculū
liber possit. **I**n seculū etenim
seruus est qui per actiuā vitam ho-
minibus seruire disposuit. ut post

presens scilicet ad libertatem veram va-
leat pervenire. De qua per paulum dicitur.
quia et ipsa creatura liberabitur
a servitute corruptionis in libertate
glorie filiorum dei. Tunc et ei veram in
nobis libertas erit. cum ad gloriam fi-
liorum dei adoptio nostra pervenerit.
Nunc vero non solum activa vita in
servitute est. sed ipsa quoque contem-
platio quam super nos rapimur. liber-
tatem mentis adhuc perfecte non opti-
net. sed imitatur. quia illa quies
intima in enigmate videtur. Ipsi
tamen in quacumque sit contemplati-
onis angustia active vite. iam valde
est latior atque sublimior. que ad ip-
sam mentis libertatem transit. tempo-
ralia non cogitans sed eterna. Qui-
a itaque contemplativa vita ad superi-
ora volat. et active vite longe super
est. quanta ut ita dicam dignitate se-
curitatis sue. apte nunc dicitur. et
manus hominis sub pennis eorum. In
vero hoc in loco homo receptor nos-
ter accipit. manus hominis sub pen-
nis eorum est. quia nisi deus homo fieret qui me-
tes predicantium ad celestia sublevarat
illa que apparent animalia non vola-
rent. Nec immerito manus hominis esse sub
pennis dicitur. quia de eorum receptore
nostro scriptum est. qui cum sit splendor glorie
et figura substantie eius portans omnia.
Ergo eius manus corda nostra portat.
eius manus in contemplatione nos suble-
vat. Nisi ei ut dictum est omnipotens verbum pro-
pter nos homines homo fieret. humana cor-
da ad contemplandum ubi excellencia non
volarent. Inde ergo exerce facie sunt

hominum mentes. Unde apparuit in-
ter homines humilis deus. Dica-
tur itaque de sanctis animalibus.
et manus hominis sub pennis eo-
rum. De quibus adhuc subditur.
Et facies et pennas per quatuor par-
tes habebant. iuncteque erant pen-
ne eorum alterius ad alterum. Per
quatuor partes facies et pennas ha-
bent. quia in cunctis mundi regio-
nibus predicantes demonstrant.
quicquid de humanitate quicquid
de divinitate nostri receptoris sen-
tiunt. quia dum incarnatum deum
ubique predicant. in quatuor mundi
partibus faciem demonstrant. dum
que cum unum esse cum patre et sanc-
to spiritu annuntiant. ubique penna
contemplationis volant. Quorum pen-
ne sunt iuncte alterius ad alterum. qui-
a omnis eorum virtus omnis sapien-
tia qua ceteros homines contemplatio-
nis sue volatu transcendunt vicissim
sibi in pace atque unanimitate con-
iunguntur. Unde scriptum est. Que
desursu est sapientia. primum quidem
pudica est. deinde pacifica. Et unde
eisdem suis predicatoribus veritas di-
cit. Habete in vobis pacem. et pacem ha-
bete inter vos. Bene ergo animalium
alterius ad alterum iungitur. qui-
a sanctorum predicatorum virtus
atque sapientia. vicissim sibi in ca-
ritatis atque concordie pace socia-
tur. Penna autem alterius ab
altero diuisa esset. si in hoc quod unus
quisque in sapientiam evolat. ha-
bere pacem cum altero recusaret.

Requiratur. **N**ō reuertebatur autem
incederet. s; unūquodq; ante faciē
suam gradiebatur. **P**ennata aīalia
videlicet p̄dicatores sancti cū ince-
dunt minime reuertuntur. q̄a sic a
terrenis actibus ad spūalia p̄tēse
ūt ut ad ea q̄ reliquerit vltim⁹ nul-
laten⁹ reflectant. Quasi enim per
quācūq; viam eis incēdere est. mente
itē semp ad meliora. **Q**uo contra
de reprobis dicitur. q̄a reuersi sūt
corde in egiptū. **E**t per semetipsā
veritas dicit. **N**emo mittens ma-
nū suā in aratru. ⁊ aspiciens retro
aptus est regno dei. **M**anū quippe
in aratru mittē est. quasi per quē
cū ap̄unctionis vomerē. ad p̄feten-
dos fruct⁹ terrā sui cordis aperire
Red retro post aratru aspiciat. qui
post exordia boni operis ad mala
revertit que reliquit. **Q**uod qz dei e-
lectis minime p̄tingit. recte nūc p̄
ap̄ham dicit. non reuertebant cū
incederet. **Q**ui aut nō reuertebat
indicat cū subiūgit. **U**nūquodq;
ante faciē suā gradiebatur. **I**nte-
nos enī eterna sūt. post nos tem-
poralia. qz ad illa p̄gentes iueni-
m⁹. ⁊ ista recēdētes quasi post dor-
sū relinqm⁹. **U**nde ⁊ magnū illd
p̄natū animal dicebat. qd v̄s ad
celi terci⁹ secreta volauit. **U**nū-
vero que retro sūt oblitus. in ea q̄
sūt ante extēdēns me. sequor ad
palma superne vocatiōis. **I**n ante-
riora etenī extētus. eoz que retro
sūt oblit⁹ fuerat. qz tp̄alia despici-
ens. sola q̄ eterna sūt req̄rebat. **A**n

faciē ergo suam gradiūtur sacra
aīalia. q̄a ⁊ ea q̄ reliquerit nullo
iā appetitu respiciūt. ⁊ in eternis
que appetūt. sub cōtemplatiōis su-
e oculo boni op̄is pedem ponunt
Quisq; itaq; iam ante faciē suā
ābulare decreuerit. mag⁹ ei cōside-
ratione p̄sandū est. q; aliter retro
respiciat ex op̄e. atq; aliē ex cogita-
tione. **S**unt etenī quidā qui mag-
na deliberāt. ⁊ peccatorū suoz cō-
sci⁹. multa ex hīs que possident e-
genis distabue pertractant ut cul-
pas suas an dei oculos misericor-
die viscerib⁹ redimant. iamq; hec
operari ic̄pant. ⁊ p̄tēq; dū ope-
rant paup̄tatis timor eoz aīos p̄-
cutit. atq; timentes ne egeant. ex-
ga egentes tenaces fiunt. sese ab
ea que cepant bona op̄atione sus-
pendūt. **H**ij nimirū incedentes re-
uersi sūt. qz ante faciē suā ambu-
lare noluerūt. **C**ontra quos recte
per salomonē dicitur. **P**ropter fra-
gus piger arare noluit. mendica-
bit ergo estate. ⁊ nō dabit ei. **Q**ui
enim nūc p̄pter pauorem mentis
atq; torporē bene op̄ari negligit.
cū sol iusticie i iudicio velut in esta-
te clauerit. medicat vitā s; n̄ acci-
pit. quia p̄pter illam bona op̄a
n̄ cōtempnit. **A**lius de sp̄catis desi-
derijs carnis aīa relinquit. ⁊
omipotētē dei se subdē seruicio per-
tractat. seseq; ipsū restingere sub cō-
tinentie ⁊ castitatis freno delibet
s; cū tradisse alios etiam post casti-
tate conspiciat. h̄c ē ipsū facere quod

delibauit p̄time ſcit ſitq; ut retro
p̄ cogitationē redeat. qui ad ante
riora reſpiciens. iam mentis grefſi
bus ad alta ibat. De quo bene p̄
ſalomonē dicitur. Qui obſeruat
uentū nō ſeminat. et qui cōſiderat
nubes nunq̄ metit. Venti quippe
nomine malign⁹ ſpiritus qui mē
tem temptationibus impellit. nu
bis vero appellatione peccator ex
p̄imitur. qui temptationis impulſi
one cōmouetur. Qui ergo atten
dit ventū non ſeminat. et qui cōſi
derat nubes nunq̄ metit. quia is
qui metuens temptationes malig
ni ſpiritus. et iniquorū lapſus cō
ſpiciens ſemetipſū deſperat. neq;
nūc exerceat in bono ſemine op̄is.
neq; poſt reſiciatur de munere iuſte
retributionis. Sunt vero nōnulli
qui bona quidē que nouerūt op̄an
tur. atq; hec op̄antes meliora de
liberant. ſed retractantes meliora
que de liberauerant imutant. Et
quidē bona agunt que ceperant. ſ;
a melioribus que liberauerant
ſuccubunt. Hī nimirū ante huma
na iudicia videntur ſtare in op̄e.
ſed ante omnipotentis dei oculos
cecidit in deliberatione. Vnde
ſit pleniq; ut et bonū opus eorū
nunq; deo placeat. quia cū pes mē
tis in meliori gradu deliberatiois
incoſtanter ponitur. h̄c ip̄a cogita
tionis incoſtātia acruſat. Sed q̄a
p̄fecti quiq; magna ſe diſcretionis
ſubtilitate cōſpiciūt. ne ad deterio
ra vnq; vel in ope vel in cogitatio

ne delabantur. q̄tū cotidie p̄ficiāt
incoſſanter p̄ſant. recte de hīs di
citur Non reuertebantur cū incede
rent. ſed vnūquodq; ante faciem ſu
am gradiebatur. Inter hec igitur
cōſiderare libet. nos ad iſta tractā
da qui ſumus vnde venim⁹. et vſq;
ad que ſacri eloquiū miſteria p̄ſen
tanda ſubleuamur. Certe in anti
quis pentib⁹ noſtris cultores ydo
lorū fuim⁹. ſed ecce p̄ ſpiritu grati
e verba iā celeſtia timamur. Vnde
h̄c nobis? Sed impleuit reſep
tor noſter humani generis qd̄ per
p̄phetam dixit. et deſerta in vber
tate verſa aduene p̄medent. Hec
quippe p̄phetarum dicta deſerta a
pud iudeos fuerūt. quia p̄ intellec
tū miſtū ea excolere inq̄rendo no
luerūt. Nobis autē in vbertate ver
ſa ſūt q̄a iux̄ h̄yſtoriam viſio is d̄i
largiente de o mēti n̄re ſpūaliter ſapi
ūt. et iā aduene p̄medim⁹ q̄ aues
legē māducare noluerūt. Vnde gr̄e
vniſigenito. ſit laus eterne ſapie q̄
vixit et regnat cū patre in vnitāte
ſpūs ſc̄i de⁹ p̄ oīa ſc̄la ſc̄lōrū amē

¶ Explicat omelia iij. Inapit viij.

De ſacri p̄phie ſp̄m p̄
data aīalia ſubtiliter
deſcribūtur. ut hec euā
gelistarū ſignificat p̄
ſonas. ip̄a nobis ſubtilitas diſcre
tionis aperiat. nichilq; ſermo dei
noſtro intellectui dubietatis relin
quat. Ecce enim dicitur. Simili
tudo at̄ vultus eorū ſacies h̄is et
ſacies leoīs a dexteris ip̄oz q̄tuor

facies autem bouis a sinistris ipso
in quatuor. et facies aquile de sup
iporum quatuor. **Q**uod enim quatuor
hec penata animalia sanctos quatuor
euangelistas designant. ipsa unus
cuius libri euangelii exordia testa
tur. Nam quod ab humana genera
tione cepit. iure per hominem matheus.
quia per damocem in deserto. recte
per leonem marcus. quod a sacrificio
exorsus est. bene per vitulum lucas.
quia vero a diuinitate ubi cepit.
digne per aquilam significat iohan
nes. qui dicens in principio erat
verbum et cetera. dum in ipsam diuinitatem
substantiam intedit. quasi more aquile
oculos in solem fixit. **S**ed quia e
lecti omnes membra sunt rectoris
nostri. ipse autem redemptor noster ca
put est omnium electorum. per hoc quod
membra eius figurata sunt. nil ob
stat si etiam in hijs omnibus et ipse
signetur. Ipse enim unigenitus dei
filius veraciter factus est homo. ipse in sa
crificio nostre redemptionis dignatus
est mori ut vitulum. ipse per virtutem
sue fortitudinis surrexit ut leo. **L**e
o etiam apertis oculis dormire per
hibet. Quia in ipsa morte in qua
ex humanitate redemptor noster dor
mire potuit. ex diuinitate sua imor
talis permanendo vigilauit. Ipse
etiam post resurrectionem suam ascen
dens ad celos. in superioribus est ele
uatus ut aquila. **T**otum ergo simul
nobis est. qui et nascendo homo. et mo
riendo vitulum. et resurgendo leo. et
ascendendo ad celos aquila factus est

Sed quod per hec animalia euange
listas quatuor. et sub eorum specie si
mul eadem perfectos omnes iam superius
significari diximus. restat ut quomodo
unus quisque eorum istius animalium visio
nibus exprimitur ostendamus. **O**mnis et
enim elatus atque in via domini per
fectus et homo. et vitulus. et leo simul
et aquila est. **H**omo enim rationale
est animal. vitulum autem in sacrificio mac
tari solet. leo vero fortis est bestia
sicut scriptum est. **L**eo fortissimus besti
arum ad nullius pauebit occursum. **A**qui
la ad sublimia euolat. et irreuer
berat oculis. solis radijs intedit.
Omnis itaque qui ratione perfectus
est. homo est. **E**t qui semetipsum ab huius
mundi voluptate mortificat vitulum
est. **Q**uia vero ipsa sua spontanea
mortificatione contra aduersa omnia
fortitudinem securitatem habet. unde
scriptum est. **I**ustus autem quasi leo confidens
absque terrore erit. leo est. **Q**uia ve
ro sublimis contemplatur ea que celestia
et eterna sunt aquila est. **I**gitur
quoniam iustus quisque per rationem hominis. per
sacrificium mortificationis sue vitulum
per fortitudinem securitatis leo. per
contemplationem vero efficitur aquila
recte per hec sancta animalia signari v
nus quisque perfectus potest. **Q**uod idcirco
diximus ut ea que de quatuor animalibus
dicta sunt. pertineant etiam ad perfectum
cum singulos demonstramus. **S**ed
magna nobis de eisdem euangelis
tis et sanctis predicatoribus questio
occurrit. cur homo et leo a dextris ipsorum
quatuor. vitulum vero a sinistris ipsorum

quatuor esse phibetur. Neqz enī
sine amicatione est. cur illa duo a
dextris. et unū hpc esse a sinistris
dicit. Et rursum qrendū cur aq̄la nō
a dextris vel sinistris. sed de super
ipsoz quatuor eē memorat. **Vi**
as itaqz nob q̄stiones obiam9 q̄s
oportet vt apiente dño dissoluā9
Homo igitur et leo a dextris. vi
tulus vero a sinistris esse phibetur
A dextris etenim letia. a sinistris
vero tristitia habemus. **U**nde et si
nistri nobis esse diamus. hpc qd
aduersum esse deputamus. **E**t si
aut prefati sumus. p hominē incar
natio. p vitulū passio. p leonē ve
ro auctoris nostri resurrectio de sig
natur. **D**e incarnatione autē vni
geniti filij qua redempti sumus. o
nes electi letati sunt. **D**e morte ve
ro illius. ipsi electozū primi sancti
apostoli cōstati. qui iterū de ei9
resurrectione gauisi sunt. **Q**uia ex
go eius et natiuitas et resurrectio
leticiam prebuit discipulis. quos
eius passio contristauit. homo et le
o a dextris. vitul9 vero a sinistris
eius fuisse describitur. **I**psi nāqz
euangeliste sancti de humanitate
eius gauisi sunt. de eius resurrecti
one cōfirmati. qui de eius passioē
contristati fuerunt. **H**omo ergo et
leo eis a dextris est. quia redēptō
ris nostri eos incarnatio viuifica
uit resurrectio cōfirmavit. sed vitu
lus a sinistris. quia mors illius
eos ad momentū temporis in infi
delitatem prostravit. **I**ure aquile

locus non iuxta sed de super esse
describitur. quia siue p hpc q̄ eius
ascēsiōē signot. seu quia vbum
patris deum apud patrem esse de
nūciat super euāgelistas ceteros
excreuit. **C**um quibus et si simul
de eius diuinitate loquitur hanc
tamē oib9 subtilius cōtemplatur
Sed si aq̄la cū trib9 alijs adiūc
ta. quatuor aīalia esse medzantur
mirū quō de sup ipsoz quatuor es
se describitur. nisi q̄a iohēs p hpc
q̄ in p̄ncipio verbū vidit. etiā sup
semetipsū trāsijt. **N**ā si se nō trāsif
set verbū in p̄ncipio nō vidisset
Qui ergo et seipsū trāsgressus est
non iam solummodo sup trā sed ad
iūcto et se sup quatuor fuit. **D**e q̄
tur. **E**t facies eoz et penne eoz
extente de super. **F**acies et penne
extente de super describuntur. quia
intentio omnis. omni9 cōtemplati
o sanctorū super se tendit. vt illd
possit adipisci qd in cel estib9 appe
tit. **S**ive enim bono operi seu vero
inuiget cōtemplationi. tunc vera
riter hpc qd agit bonū est. quādo
ei placere cōcupiscit a quo est. **N**ā
qui bona agere videtur. et per hec
non de o placere sed lymunib9 desi
derat. intentionis sue faciē deoz
sū premut. **E**t qui idcirco in sacro
eloquio ea que diuinitatis sunt cō
templatur. vt per hpc qd intelligit
occupari ad q̄stiones possit. q̄a
nō dulcedine beatitudinis que site
saacari appetit. sed doctus videt.

15
iste nimirum intellectus sui pennas
desuper non extendit. sed quoniam sensus su-
i vigilantia in terreno appetitu oc-
cipat. penas quas subleuare in al-
tu et quibus subleuari ipse potuit in
ymis deponit. Quia in re pensandum
est ut omne bonum quod agit. per in-
tentionem semper ad celestia subleue-
tur. Qui enim per bona que facit terre-
nam gloriam concupiscit penas suas
et facit deorsum deponit. Hinc enim
per prophetam dicitur de quibusdam
Viduas in profundum deferiebant.
Hinc sunt aliud lacrimarum orationis
nisi vitium oblationis nostre? Dicit
scriptum est. Sacrificium deo spiritus
contritus. Et sunt nonnulli qui
idcirco se in prece lamentem afficiunt
ut aut terrena quodam acquirant. a
hominibus facti esse videantur. Quid
istud nisi vitium in profundum defer-
re? quod per hoc quod in ymo sunt que requi-
runt. orationis sue sacrificium deorsum
deponunt? Electi autem quia et in bono
ope omnipotentis deo placere appetunt
et per contemplationis gratiam eternam
iam beatitudinem degustare conar-
piscunt. facies et penas desuper exten-
dunt. De quibus. Due pene singu-
lorum iungebantur. et due tegebant eo-
rum corpora. Dicitur fuerat facies et pe-
ne eorum exte de super. atque mox sub-
iunctum est hoc quod protulimus. quia
due pene singulorum iungebantur. ubi
aperte intelligitur. quod et exte debant
desuper et iungebant. Due vero tege-
bant corpora eorum. Quid autem pene
aialium? nisi ale nominantur? Quia in

re nobis diligenti perquisitione
querendum est que sint quatuor pene
sanctorum. ex quibus due superius ex-
tense iunguntur. due vero eorum corpo-
ra tegebant. Si enim vigilantem aspi-
ciamus. quatuor esse virtutes inueni-
mus que a terrenis actibus omne pe-
na tum aial leuant. in futurum videlicet
amor et spes. de preteritis autem ti-
mor et penitentia. Penne ergo sibi
met iuncte superius extenduntur. quia
sanctorum mentis amor et spes ad su-
perna eleuant. Que apte quoque
iuncte nominantur. quod electi procul
Dubio et amant celestia que sperant
et sperant que amant. Due vero corpora
contegunt. quod timor et penitentia ab
omnipotentis dei oculis eorum mala pre-
terita abscondunt. Due itaque ve-
dictum est penne iunguntur sursum. quia
amor et spes eorum corpora ad superi-
ora eleuant ad celestia suspendunt.
Due autem pene tegunt corpora quoniam
eorum mala preterita timor et penite-
tia abscondunt. a conspectu eterni iudi-
cis. In eo ei qui se peccasse memine-
runt. quia pertimescunt et desolentur.
quid aliud quam corporum cooperiunt. qui
facta carnalia per superducta bona
opera a districto examine abscon-
dunt? Descriptum quippe est. Si quo-
rum remisse sunt iniquitates. et quorum
testa sunt peccata. Peccata enim tegi-
mus. cum bona facta malis actibus
superponimus. Omne enim quod operi-
tur inferius ponitur. et hoc vnde operitur
desuper ducit. Quoniam ergo abdicamus
mala que fecimus. et eligimus bona

que faciam? quasi legem ei rei su
perduam? quā erubescam? videri
Qualibet ei sci viri in hac vita ad
huc sint. habet tñ qd an oculos dei
opire debeat. qd oio est impossibile
ut aut in ope aut locutioe aut co
gitatioe nūq̃ delinquat. Vñ et be
at? iob q̃ pfecta q̃te hūb? dixerat
dei tñ vocē audiēs. seqz ipm de ipā
pfecta locutioe sua rep̃hēdes dice
bat. Manū meā ponā sup os meū
In manu q̃ppe opatio. in ore locu
tio ē. Manū ergo sup os ponē est
p̃ca locutiois p ṽtutē boni opis
tegere. Libet fr̃es km̃i ad hui? rei
testimoniū magistrū gētū vocare.
q̃liter illd sc̃m animal alis q̃tuor
ṽtutē aspicere. ex q̃b? duab? ad su
piora euolat. duab? vō p̃enis cor
p? cōtegūt. q̃a p̃terita q̃ egerat ab
scondit. Videam? igit̃ q̃tus hūc
amor ad celestia eleuet. Michi vi
uere x̃ps ē et mori lucrū. Cognos
cam? q̃ta spe ad supiora tollatur
Nostra cōuersatio in celis est vñ
eciā saluatore expectam? dominū
nostriū ih̃m x̃pm. Videam? si et in
tātis ṽtutib? positus adhuc timet
Castigo corp? meū et seruituti sub
iao? ne forte cū alijs p̃dicauerim
ip̃e reprobus efficiar. Cognosca
mus si hunc mala fecisse penitet.
Ego sū minim? apostolorū. qui non
sū dign? vocari apostol? qm̃ p̃secu
tus sū eccl̃sia dei. In cui? verbis.
qd aliud q̃ duricia mentis nostre
accusat? Quia ip̃e plāgit qd an
te baptisma multa cōmiserat. nos

vero et post baptisma multa cōmi
sim? et tamē flere reusam? Quā
tuor itaqz p̃enis s̃cta aialia ṽtutē
quia et p̃ amorē et sp̃em ad celesti
a euolat. et p̃ timorē et penitentiā
facta in se illiata deplozāt. Sed q̃
a dictū est due p̃ene singulorū iun
gebantur. hoc fortasse intelligitur
qd non peninas p̃prias eleuantes
iungant. sed vnius ad alterū p̃ena
cōiuncta sit. ut penne videlicet ele
uate viāssim sibi in cōiunctione cō
cordent. Quia in re questio oritur.
quia si due p̃ene que eleuāt amo
rē et sp̃em. due vō que corpa cōte
gunt timorē et penitentiā designāt.
aut due q̃ extēse sūt dicūtur esse cō
iuncte. et due que corpa cōtegūt nō
dicūtur? Sed hac in re facilis lar
giente deo vō occurrit. qd scōzū p̃e
ne giūcte sūt amor et sp̃es. due ve
ro p̃ene q̃ corpa cōtegūt sibi inuicē
ad alterū giūcte nō sūt timor et
p̃nia. Dauid enī p lapsu carnis
timēdo et penitēdo affligitur. petr?
casū p̃fidie fleuit amare. paul? in
se crudelitātē p̃terite p̃secutionis
plāgit. om̃s tamē vnā patriā appe
tūt. ad vnū auctore omnium pueni
re festinant. Due ergo singulorū
p̃ene giūcte sūt. et due non sunt.
quia p̃ amorē et sp̃em vnū est qd
desiderāt. sed p̃ timorē et penitentiā
diuersū est qd deplozāt. Deq̃tur
Et vnūq̃qz eorū corā facie sua ā
bulabat. Deñ fueāt sup̃i? vnūq̃qz
qz eorū añ facie suā gradibāt nūc
autē dicāt corā facie suā ābulabat.

Ita itaq; repetita videtur esse sen-
tentia. **V**ed quia coram in presen-
tiam. possumus subtiliter inquirendo
discernere. quod aliud sit ante faciem
ambulare atque aliud in presenti. **A**n
faciem quippe ambulare est. anteriora
petere. in presenti vero ambulare est. si-
bi metipsi absente non esse. **O**mnis
enim iustus. qui vitam suam sollicitus
aspiat. et diligenter considerat quantum
cotidie in bonis crescat. aut fortas-
se quantum a bonis decreseat. iste quia
se ante se ponit. coram se ambulat.
quippe qui vigilanter videt utrum
surgat an defluat. **Q**uisque vero
vitam suam custodiam negligit discute-
re. que agit. que loquitur. que cogitat. an
despiciat. aut nescit. coram se iste non
ambulat. quia quilibet sit in suis mo-
ribus vel actibus ignorat. nec sibi
ipsi presentis est. qui semetipsum cotidie
exquiret atque cognoscere sollicitus
non est. **I**lle autem veraciter se ante se po-
nit. sibi quique in presenti est. qui se in suis
temporalibus aliis attendit. **N**am sunt multa
peccata que committimus. sed idcirco
gravia nobis non videntur. quia puncta
a more nos diligentes clausis
nobis oculis in nostra deceptioe bla-
dimur. **U**nde fit plerumque. ut et nostra
gravia leviter. et proximorum mala
levia gravia iudicemus. **D**eceptum
quippe est. **E**unt homines seipsum a-
mantes. **E**t scimus quod vehementer
claudit oculum cordis amor prout
Ex quo fit. ut hoc quod nos agi-
mus. et si grave esse non estimamus
plerumque agat a proximo. et minus

nobis detestabile esse videatur. **V**nde
quare hoc quod nobis vile videba-
tur in nobis. grave videtur in proxi-
mo. nisi quia nec nos sicut proximum
nec proximum conspiciamus sicut nos.
Si enim nos sicut proximum conspiceret
in nostra reprehensibilia distracti vi-
deremus. **E**t rursum si proximum aspi-
ceremus ut nos. nunquam nobis eius
actio appareret intolerabilis. quia sepe ta-
lia fortasse egimus. et nichil nos
proximo intolerabile fecisse putabamus.
Hoc male divisum mentis nostre iudici-
um corrigere per legem preceptum moy-
ses studuit cum dixit. ut iustus debe-
ret esse modicus. equusque sextarius.
Hinc salomon ait. **P**ondus et po-
dus. mensura et mensura. utrumque ab-
ominabile est ante deum. **D**amus
quia in negotiatorum duplicia pondere.
aliud maius aliud minus est. **N**am
aliud pondus habet ad quod presant
sibi. et aliud ad quod presant proximo.
Ad dandum pondus leviora. ad acci-
piendum res graviores parat. **O**m-
nis itaque homo qui aliter presant ea que
proximi et aliter ea que sua sunt. pon-
dus et podus habet. **U**trumque ergo
abominabile est apud deum. quia
si sic proximum ut se diligeret. hunc in
bonis sicut se amaret. **E**t si se sicut
proximum aspiceret. se in malis sicut
proximum iudicaret. **D**ebemus ergo
alios videre sicut nosmetipsos solli-
cite. nos ipsos sicut dictum est ante
nos ponere. ut penata aialia iace-
sant imitantes ne nesciamus quid
agimus coram facie nostra semper

ambulem? **P**etuerunt autem sicut paulo ante iam diximus. coram facie sua non ambulant. quia ea que agunt nunquam considerant. ad interitum tendunt prauis actibus et exultant. De quibus scriptum est Qui letantur cum male fecerint. et exultant in rebus pessimis. **S**epe vero iustus qui eos conspiciat deflet. sed ipsi frenetico cum more plangunt et rident. Alii indigentibus de rebus propriis multa largiuntur. sed cum occasiois tempus inuenerint indigentes opprimunt. eosque quibus valuerit rapinis deuasant. ponunt ante cogitationis sue oculos bona que faciunt. et non ponunt pessima que committunt. **H**uius videlicet coram facie sua non ambulat. quia sibi ipsis si presentes essent. acta subtiliter que agunt videret qualiter bona opera malis actibus predaant agnoscerent. sicut scriptum est. et qui mercede congregauit nuntiat eos in sacculum pertusum. De sacculo quippe pertuso aliunde exit. quod aliunde mittitur. quia indiscrete mentes mercede que ex bono acquiritur. non aspiciunt quomodo ex malo opere predaatur. Alius castitatem corporis seruat. sequitur vigilanter circumspectat ne quid foris reprehensibiliter admittat. Suis contentus est. aliena non diripit. sed tamen in corde odium fortasse contra proximum seruat. et cum scriptum sit. qui odit fratrem suum hominu[m] mutata est. considerat quod sit mundus foris in opere. et non perpendit quod sit crudelis in mente. Quid iste nisi

sibi met absens est. qui in cordis sui tenebris ambulat et ignorat? **A**lius iam aliena non diripit. iam corpus ab imundicia custodit. iam mente pura proximum diligit. et malorum preteritorum conscius. lamentis se in preabus afficit. sed finita prece. leta de quibus in hoc mundo gaudeat requirit. et temporalibus gaudiis negligenter animum dimittit nec curet ne in eo lacrimarum mensuram immoderata gaudia transseant. sitque ut bonum nimis ride[n]do predaat. quod plangendo lucratus est. **H**ic itaque coram facie sua non ambulat. quia dampna que patitur conspiciere recusat. **S**criptum quippe est. Cor sapientium ubi tristitia est. et cor stultorum ubi letitia. **I**n cunctis ergo que agimus diligenter nosmetipsos conspiciere interius et exterius debemus. ut penam animalia sequentes nobismet ipsis presentes simus. et coram facie nostra semper ambulem. habentes adiutorem unicum patris iesu christum dominum nostrum. qui cum eo viuere et regnat in unitate spiritus sancti per omnia secula seculorum. amen. **E**xpliat omelia quarta. **I**ncipit omelia quinta

Omnia est profunditas eloquiorum dei. **L**ibet huic intendere. libet et in intima gratia deum penetrare. **H**anc quotiens intelligendo discutimus. quid aliud quam opacitatem silvarum ingredimur.

ut in eius refrigerio ab huius seculi
estibus abscondamur. ibique viridissi-
mas sententiarum herbas legendo
carpinus tractando tuminamus.
In ea locutione que ad vos fratres
hinc nudius tertius facta est. qualiter
aialia ostensa ut receptores nostrum
vel quatuor eius euangelistas ac
quod perfectos omnes significet dictum
est. Quorum videlicet aialium adhuc
subtilis virtus exprimitur. ut ad co-
munitatem nos quoque infirmi
et despicabiles in quantum deo largien-
te possumus extendamur. Ecce enim
dicitur. Vbi erat impetus spiritus.
illuc gradiebatur. In electis et re-
probis. diuersi sunt impetus. Impe-
tus quippe carnis ad odium. ad elationem.
ad imundiciam. ad rapinam.
ad exteriorum gloriam. ad crudelitatem
ad perfidiam. ad desperationem. ad i-
ram. ad iurgiam. ad voluptates ani-
mi impellit. Impetus vero spiritus
ad caritatem. ad humilitatem. ad con-
tinentiam. ad largitatem misericordie
ad interiorum puritatem. ad pietatis
opera. ad eternorum fidem. ad spem se-
quentis gaudij. ad patientiam. ad pa-
cem. ad considerationem vite immortalis
et ad lacrimas mentem pertrahit.
Unde necesse est ut magna semp-
er cogitare debeamus in omne quod
agimus. qui nos impetus ducat. ut
nostra cogitatio per impetum carnis
non per impetum spiritus impellatur. **N**am
maius etenim terrena. temporalia eter-
nis proponere. exteriora bona non ad
vsum necessarium habere. sed ad vo-

luptate concupiscere. viciam de ini-
mico querere. de inimica casu gaude-
re impetus carnis est. **A**t contra ama-
re celestia. contempnere transitoria. non
ad fructum voluptatis transitoria sed
ad usum necessitatis querere. de inimica
morte tribulari. impetus spiritus est.
Et quia perfecti qui in istis se sem-
per virtutibus exercent. recte nunc dicitur
de sanctis aialibus. Vbi erat im-
petus spiritus. illuc gradiebatur.
Sed sciendum nobis est. quod plerumque
impetus carnis se sub velamine spi-
ritualis impetus palliat et quod carna-
liter facit mentis sibi ipsam cogitatio
quod spiritualiter hoc faciat. Nam sepe
quos iracundie stimulis via contra
delinquentes zelo ulciscendi iustu-
cie plus quam necesse est inflammat. et
iusticie limitem in ultionem transiens
crudeliter agit. quod se agere iuste sus-
picatur. Impetus igitur carnis huius
sub specie spiritus velatus est. quoniam hoc
quod iuste agi creditur. sub discretio-
nis moderamine non tenet. **E**t se-
pe alius nimie mansuetudinis studentes
subiectorum vicia aspiciat. atque hec per
feruorem zeli corrigere recusat. qui in
eis crudeliter non corrigendo multi-
plicat. fitque ut eius lenitas et sibi
sit. et subiectis inimica. qui torporis
mentis sue quia patientiam deputat.
per carnis spiritum ab impetu spiritus elo-
gat. **P**rima ergo nos cogitatio in
requiritur nostre cordis debet excutere
ne ad quedam que agimus. per aptum
carnis impetum ducamur. ne prius
delectationibus animi seducti mala

esse cognoscat et tamen faciat. **B**e-
nigna vero debet nos circa vigilan-
tes reddere. ne se impetus carnis
quasi sub impetu spiritus latenter sub-
iacet et culpas quas agimus nobis
virtutes fingat. **S**acendum vero est
quia grauiiores culpe sunt. que su-
perducta specie virtutes estimantur
quia ille in apto cognite animi in-
effusione deiciunt. atque ad penitentiam
trahunt. iste vero non solum in penitenti-
a non humilant sed etiam mentem eleuant
operantis. dum virtutes putant. **H**oc
autem quod de sanctis angelibus dictum superius
fuerat. ut aliter confirmetur iterum repli-
cat. **N**on reuertebatur cum ambularet. quod
electi quique sic ad bona tendunt. ut
ad mala perpetrata non redeant. **Q**ui
enim perseuerauerit usque in finem. hic sal-
uus erit. **E**t sicut per salomonem dicitur
Iustorum semita quasi lux splendet pro-
cedit. et crescit usque ad perfectum diem. **I**n
eorum namque animo bonum desiderium atque
intellectus lucet. itaque iam pars dicti
est. **S**ed quia usque ad finem vite in vir-
tute proficiunt. ad perfectum diem tunc veni-
unt. quando ad regna perducunt in ea luce
quam desiderant iam nunquam aliquid non
habebunt. **D**e qua **E**t similitudo anima-
lium et aspectus eorum quasi carbonum
igne ardentium et quasi aspectus lampada-
rum. **Q**uasi aspectus animalium. carboni-
bus igne ardentibus atque lampadibus
comparatur. **Q**uoniam enim carbonem tan-
git incendiatur. quia qui sancto viro
adheret. ex eius assiduitate visionis.
usu locutionis exemplo operis acci-
pit. ut accendatur in amore verita-

tis. peccatorum suorum tenebras fu-
giat. in desiderio lucis iacere faciat.
et iam per verum amorem ardeat. qui pri-
us in iniquitate tantum mortuus quam
tunc frigidus iacebat. **L**ampades ve-
ro lucem longius spargunt. et cum in
alio loco sint in alio resplendent.
Qui enim spiritu prophie verbo doc-
trine. miraculorum pollet gratia. hu-
ius opinio longe lateque ut lampas
lucet. et quique bona eius audiunt.
quia per hunc ad amorem celestium sue-
gunt. in eo quod se per bona opera ex-
hibent. quasi ex lampadis lumine
resplendent. **Q**uia ergo sancti viri
quosdam iuxta se positos quasi tangen-
do ad amorem patris celestis accen-
dunt carbonem sunt. **Q**uia vero quibus-
dam et longe positis lucent. eorum ite-
neri ne in peccati sui tenebras cor-
ruant. lampades sunt. **H**oc vero in-
ter carbonem et lampadem distat.
quod carbonem ardentem quidem. sed e-
ius locum in quo iacuerint tenebras
non expellunt. **L**ampades autem
quia magno flammam lumine res-
plendent diffusam arcam quaque te-
nebras effugant. **Q**uia ex te no-
tandum est. quia sunt plerique sanctorum
simplices ita et occulti. seque in lo-
cis minoribus sub magno silentio
contingentes. ut vix eorum vita ab
alijs possit agnosci. **Q**uid itaque
istum nisi carbonem sunt? **Q**ui et si
per feruorem spiritus ardorem ha-
bent. tamen exempli flammam non
habent. nec in alienis cordibus
tenebras peccatorum vincunt.

quia vitam suam omnino sciri re-
fugit. **H**ibimetipsis quide accen-
si sūt. sed alijs in exēplo luminis
nō sūt. **H**ij aut qui et exempla v-
tutū p̄rogant. et lumen boni opis
per vitā et v̄bū itinerantibus de-
monstrāt. iure lampades appellan-
tur. qz et per ardorē desiderij. et p̄
flāmā verbi a peccatorū cordibus
erroris tenebras repellūt. **Q**ui i-
gī in occulto bene viuit. s̄ alieno
prosecui minime p̄fiat carbo est.
Qui vero in p̄mitatione s̄citatē
posuit. lumē ex se rectitudinis mul-
tū demonstrat lampas est. qz et si
ibi ardet. et alijs lucet. **D**equitur
Et hec erat visio discurrens in me-
dio aīalū. splendor ignis. et de ig-
ne fulgur egrediens. **S**plendor
ignis et de igne fulgur egrediens
in medio aīalū discurrens videtur
qz nisi ab igne veritatis penata il-
la aīalia calore susciperent. ip̄a in
carbonū atqz lampadū similitudi-
nē nō arderet. **I**gnis enī nomine
spūs s̄ctus signari solet. **D**e quo
dñs in euangelio dicit. **I**gnē ve-
ni mittere in terrā. et quid volo ni-
si ut accendatur? **C**ū enī carnal-
mens spm̄ sanctū accipit spūali a-
more succensa malū plangit qd̄ se-
cit. et terra ardet. qñ accusante se
conscientia cor peccatoris v̄riet. at
qz in dolore penitentie crematur.
Hinc cursū scriptū est. **D**eus tuus
ignis cōsumens est. qz enī mente
quā repleuerit a peccatorū tubigi-
ne mūdā reddit. creator noster et ig-

nis dicitur et cōsumens. **D**ñs er-
go spūs in medio aīalū splendor
ignis. et de igne fulgur egrediens
discurrens dicitur. qz vniūsa ecclesi-
am replens in elcōz cordibz ex se
ip̄o flāmas amoris proiciat. ut ch-
rusi more per terrorē feriat. et ad
amorem suū corda cor̄p̄tia accen-
dat. **S**ed qz spūs s̄ctus deus an-
te secula equal̄ patri est et filio co-
eternus. quēdum nobis est cur
discurrens dicatur. **O**mnis enī qui
discurrit. accedit ad locum in quo
nō fuit. et eum deserit in quo fuit.
Qua igit̄ rōe discurrens spiritū di-
camus. dū cūcta intra ip̄ū sint et lo-
cus nusq̄ sit vbi non sit? **D**icit
scriptū ē. **S**pūs dñi repleuit orbē
terrarū. et tñ cū laus sapie describi-
tur. adiūctū est. **E**st enī in illa spi-
ritus itell̄is. spūs vnicus. multi-
plex. subtilis. mobilis. **E**t paulo
post. **H**umanus stabilis. **I**n quibz
cursū verbis magna nobis questi-
o orit̄. cur iste spūs q̄ implet om-
nia simul mobilis et stabilis dica-
tur. **S**ed si ad vsū cōsuetudinis hu-
mane recurrim⁹. sensū atqz loquen-
tis inuenim⁹. **N**ō quippe qz in ea
regione in qua est vbiqz discurrit.
proculdubio vbiqz obuiā venit. et
rep̄te vbi nō creditur inuenitur.
Omnipotent̄ ergo spūs. ut vbiqz
p̄ntia signaretur. simil̄ et mobilis
et stabilis dicitur. **S**tabilis quia
per naturā oīa continet. mobil̄ au-
tem dicitur. qz vbiqz eā nescienti-
bus occurrit. **T**enens ergo oīa

stabilis presentem se oibus exhibens
 mobilis appellatur **S**plendor ex
 go ignis. et de igne fulgor egredi
 ens inter penata aialia discurrit
 quia spiritus sanctus simul singulis
 atque omnibus presentio fit. et intendit
 quos tetigit. et illuminat quos in
 tendit. ut post fugam pristinum accē
 si ardeant. et per ignem amoris quem
 acceperunt flamas exemplorum red
 dant **F**ulgor quippe de hoc igne e
 grediens torpentes mentes parit.
 easque pariendo exorat et inflammat
 ut post amorem illius ardentes pa
 riter et lucentes currant. **U**nde ali
 as scriptum est **T**hronus eius flama
 ignis tota est ignis accensus **H**ij
 enim qui aialia custodes sunt. et pas
 cendi gregis onera susceperunt. mu
 tare loca mīme permittuntur. **S**ed quia
 in uno loco positi. diuinitatem in se
 presentiam portant et ardet thronus dei
 flama ignis dicitur **H**ij autem qui amo
 re dei in predicatione discurrunt. tota est
 ignis ardens sunt. quia cum ex eis de fide
 non per varia loca discurrunt. unde ipsi
 ardet et alios accendunt. **P**otest in
 discursus atque mobilitas spiritus. re
 quisitionis alterius consideratione intel
 ligi **I**n sanctorum quippe cordibus iux
 quasdam virtutes semper permanet iux
 quasdam vero recessus venit. et virtu
 tus recedit **I**n fide et in spe atque ca
 ritate. et in bonis alijs sine quibus
 ad celestem patriam non potest perueniri. si
 autem est humilitas castitas iustitia
 atque misericordia. perfectorum corda
 non deserit **I**n prophetie vero virtute.

doctrine sciencia miraculorum exhi
 bitione. electis suis aliquando ante.
 aliquando se subtrahit **A**dest ut ele
 uentur. et semetipsum subtrahit ut
 humilietur **A**dest ut eos ostensa virtu
 te glorificet. recedit ut semetipsum
 subtracta eius virtute cognoscant **A**d
 est ut ostendat quid per ipsum sint. re
 cedit ut patefaciat quod vel quales re
 maneant sine ipso **I**n hijs itaque vir
 tutibus sine quibus ad vitam mīme per
 uenitur. spiritus sanctus in electorum suo
 rum cordibus permanet. in hijs vero per quas
 sanctitate virtus ostenditur. aliquando mi
 sericorditer presentio est. et aliquando miseri
 corditer recedit **D**iscurrēs ergo et
 mobilis spiritus dicitur. quia in signis at
 que virtutibus iuxta uniuscuiusque votum con
 tinue non habet **U**nde autem inter sancta aia
 lia discurrere prohibet **D**iscursus vero
 ad celeritatem pertinet **I**nter perfectos autem
 discurrit spiritus. quia et si ab eorum cor
 dibus ad momentum recesserit citius re
 dit **S**equitur **E**t aialia ibant et reu
 terbantur. in similitudine fulguris chy
 ruscantis **C**um superius dictum sit. non
 reuertebantur cum ambularet quia tunc
 nunc dicitur aialia ibant et reuerteban
 tur **V**alde sibi hec videntur esse con
 traria. quia ibant et non reuerteban
 tur. ibant et reuertebantur. **P**ro
 qualiter intelligendum sit citius ag
 noscimus si duas vitas actiuam
 scilicet et contemplatiuam solliate
 discernamus **I**n una enim fixi per
 manere possumus. in altera autem in
 tentam mentem tenere nullo modo valemus
Cum enim tempore nostrum relinquimus.

pastor no

nos ipsos ad bone operationis flu-
dium exatamus. quo alibi nisi ad ac-
tuum vitam inuenimus? **A**qua reuer-
ti per nos nullo modo debemus. quia qui
post illam ad torpore negligentie
ad prauitatem nequias quas reli-
queat redit. esse sine dubio celeste
aial nescit. **C**um vero ab actiua vi-
ta ad contemplatiuam surgimus. quia
dum mens stare in contemplatione non
valet. sed omne quod de eternitate
per speculum in enigmate conspiciat
quasi furtim hoc et per transitum vi-
det. ipsa sua infirmitate ab imensi-
tate tante celsitudinis. animus repul-
sus in semetipso relabitur. et necesse
est ut ad actiuam redeat. seque ipsum
permanere in usu bone operationis ex-
erceat. ut cum mens surgere ad con-
templanda celestia non valet. que
quia potest bona agere non reuersetur.
sicque sit. ut ipsis suis bonis actibus
adiuta. rursum in contemplatio-
nem surgat. et amoris pastum de pa-
bulo contemplationis veritatem accipiat.
in qua quia dum se tenere ipsa corrup-
tionis infirmitas non potest. ad bo-
na opera rursus rediens. suauitatem
dei memoria pasatur et foris pie-
tibus. intus vero sanctis desideriis
nutritur. **H**inc etenim de perfectis
viris post contemplationem suam rede-
untibus dicitur. **M**emoriam suaui-
tatis tue eructabunt. **D**ulcedinem
quippe suauitatis intine. quia ut
cumque possunt velut ex quodam chryso-
mo pregustando tangere. eius me-
moriam student revolendo semper et

loquendo iutare. **V**nde et apostolus nos
psalmista monet dicens. **I**uxta
est iusto. et rectis corde letitia. **T**e-
tamini iusti in domino. et confitemini me-
morie sanctitatis eius. **Q**ui rursus
ait. **Q**uam magna multitudo dulcedi-
nis tue domine. que videlicet quia mag-
na esset nullo modo agnosceret. nisi
hanc aliquatenus contemplando
gustasset. **H**inc iterum dicit. **E**go
dixi in extasi mea proieci sum a
vultu oculorum tuorum. **N**isi enim in-
mentis excessu subleuatus. Dulce
domine suauitatem eterne cognouisset
in hoc adhuc mundo retentus. non dis-
cerneret quod longe pietus iaceret.
Ostensa ergo sibi aialia vadit et
non reuertitur. atque vadit et rede-
unt. quia sancti viri ab actiua vi-
ta quam apprehenderunt ad iniquitates
non corruunt. et a contemplatiua quam
iugiter tenere non possunt in actiuam
relabuntur. **S**icut enim dictum est ipso
infirmitatis sue potere deuiti. ad
semetipsum repulsi redeunt. ut cunctis
discant quid desideret. reuertentes
ubi iaceant sciant. **C**untes intelli-
gant ubi nondum sint. reuertentes quod
sint. **P**ed qualiter hec sancta aiali-
a redeant. demonstrat cum subditur.
In similitudinem fulguris choru-
scant. **B**ene autem reuertentia aialia chy-
ruscanti fulguri comparantur. quia sancti
viri cum ad suprema contemplanda euo-
lant. cum primicias sui spiritus in ce-
lestis patrie amore ligant cum primi-
cias sui spiritus in sublimitate celestis
patrie eleuant. sed grauati humane

conuersationis pōdere ad semelipōs
redeunt. bona celestia quē saltem
p speculū cōtemplare potuerunt.
fratribus denūciant. eorūq; ani
mos in amorem intīme caritatis
accendunt. quā nec videre sicut est
nec loqui p̄eualet sicut viderūt
Loquentes autē. verbis suis corda
audientū feriunt et incedūt. Qua
si ergo fulgur choruscans redeūt.
qui cū celestia loquūtur. quia p e
os supnū lumen intermicat. ad a
morem celestis patrie mentes au
dientū inflāmant. **M**ore itaq; cho
ruscantis fulguris cū loquēdo p̄u
tiunt. ignē spūalis desiderij spar
gunt. **A**lio quoq; modo sancta ani
malia vadūt et redeunt. **V**adunt
enim cū ad insinuandā celestis da
ni grāciam in p̄dicatione mittunt
atq; ut ad fidē trahant miracula
corda infidelibus faciunt. **S**ed rede
unt. quia hec omnipotentis domi
ni virtuti tribuentes. sibi metipsis
que fecerint nō asscribunt. **C**ū enī
stupenda faciunt fulgura sunt. quia
corda intuentū cōcūcūt terret illu
minant et accendūt. **V**nde scriptū
est. **I**n lumine iacula tua ibunt. in
splendore fulguris armorum tuo
rū. **I**acula dei sunt verba sanctorū.
que corda peccatorū feriūt. **S**ed is
ta iacula habent arma. **P**at̄ fra
tres caussim quia p̄liatores viri
iacula mittūt. armis vero muniū
tur. **D**ū vero verbis addūt miraci
la q̄si armis se muniūt. ne ipsi fe
riantur. **I**n lumine iacula tua ibūt

quia in ap̄to excūt verba dei. **D**z
q̄a comitari debent sententias doc
torū facta miraculorū. recte subiū
gitur. **I**n splendore fulguris armo
rum tuorum. quia dum addis eis
arma miraculorum. mentes perse
quētum fulgurant. ut eos p̄sequi
non p̄sumant. **H**ec itaq; anima
lia vadunt et reuertuntur in simi
litudinem fulguris choruſcantis.
quia postq̄ mira sancti inter homi
nes faciunt. postq̄ corda audienti
um sp̄arso lumine incendunt. ad
dandam auctori suo gloriā rede
unt. ut illi laudem reddant. per
quem se posse talia sciunt. **V**ic pe
trus cum sanato homine qui clau
dus fuerat ex vtero matris sue sig
num feat. qd̄ cum omnes qui cog
noscerent valde mirarentur dixit.
Quid miramini in h̄ aut nos qd̄
ituenimur? quasi nostra virtute aut
pietate fecerimus hunc ambulare?
Deus abraham deus ysaac. de9
iacob. deus patrum nostrorū glo
rificauit filiū suū ih̄sū. **E**t pau
lo post. **I**n fide nominis eius hūc
quem vidistis et nostis p̄firmavit
nomen eius. **S**ignum quippe faci
ēs. intue tū oculos miraculi lumi
ne p̄stāxit. sed humilitatem cul
todiens et laudē auctori reddens.
quasi vnde venerat rediit. q̄a lup
fulgur vnde fuerat ondit. **S**anc
ta itaq; animalia cum ad signa o
peranda veniunt. et cū ad reddē
dam auctori suo gloriā intus a
pud semetipsa redeunt fulgura sūe

20
quia et ostendendo miracula et ex
empla humilitate p̄bendo mentes
inuentum ferunt et incendunt. In
omne autē qd faciūt idcirco semp
ad laudem creatoris redeunt. ut i ea
virtute quā accipiūt. vera stabilita
te persistant. **N**ā si quid sibi retri
bueret in hoc qd acceperunt stare
nō possent. Unde bene etiam per
salomonē dicitur. Ad locū de quo
exiunt flumina reuertuntur. ut ite
rū fluant. **S**iue enī in virtutibus
seu in doctrina. quid aliud sūt viri
sancti q̄ flumina. q̄ terram cordis
cārlū aridū rigāt? **S**i siue in ope
ratione quā faciūt. seu in doctrine
verbis atq̄ siccaretur. nisi per intē
tionē cordis semp solliatē ad locū
unde exiunt redirent. **S**i enim in
terrisus ad cor nō redeant. ac sese
in amore q̄ditoris desideriorū vīn
culis non astringant. et man⁹ ab
eo qd agebat desiciat. et lingua ab
eo quod loquebatur arefiat. **N**ed
intus semp per amorē redeunt. et
huc qd in publico opantes atq̄ lo
quētes fundūt. in secreto suo de fō
nte amoris hauriunt. **A**mādo enim
discunt quod docendo pferunt. **A**d
locū ergo de quo exiunt flumina
revertūt ut iterū fluāt. q̄a aqua sa
pientie semp inde hauriunt unde
oritur. ne cū auariter exsiccetur.
Per omne ergo qd agim⁹ ad fon
tem veri luminis solliata mente re
deam⁹. **R**eddam⁹ creatori nostro
gracias de bonis que accepim⁹. et
ei cum ysaya ppha supplianter dica

m⁹ **O**mnia opa nostra opatus es
nobis **B**ona enim nostra ei⁹ sūt
opa. cui⁹ viscerib⁹ non suffiat ut
nos erigeret. nisi et semetipsū p no
bis inclinaret. **S**i enim cōternus
patn de⁹ atē secula nō fieret hō in
tpe. qm̄ hōmo tpalis saperet eter
na? **D**escensio ergo veritatē ascen
sio facta est humilitatē nostre. **D**e
m⁹ ei gloria dem⁹ laudē. q̄ vīuit
cū patre in unitate spūs sancti de⁹
Per omnia secula seculorū **A**mē.

¶ Explicat omelia quīta Inaple
sēxta omelia

Aenebrosa aqua in nu
bibus aeris. q̄a obscu
ra est scientia in pphīs
Sed salomonis voce
attestante didicim⁹ gloria regū ce
lare verbū. et gloria dei est inuesti
gate sermonē. q̄a et hōnor est hōmī
eorū secreta abscondere. et glā de
i est misteria sermonis eius apire
Ip̄a autē p se veritas discipulis di
cit **Q**ue dico vobis i tenebris dicit
te i lumine. id ē apte exponite q̄ i
allegoriarū obscuritatib⁹ auditis
magne vob⁹ utilitatē est ip̄a obscu
ritas eloquiorū dei. quia exercet
sensū ut fatigatione dilate. et ex
eratus capiat. qd cape nō pos
sit oculos. **H**abet quoq̄ adduc a
liud maius. q̄a scripture sacre itel
ligentia q̄ si in cunctis esset aperta
vilesceret. in q̄busdā locis obscuri
orib⁹ tantū maiori dulcedine inuen
ta refiat. q̄to maiore labore sati
gat animū q̄sita **E**cce enim sancti

ezechielis voce nunc dicitur. **C**ū
q; aspicerem animalia. apparuit
rota una super terrā. Quid autē
rota nisi sacram scripturā signat?
Que ex omni parte ad adiutorium
mentis voluitur. et nullo erroris
angulo a predicationis sue via re
tinetur. Ex omni autē pte voluitur
quia inter aduersa et prospera et
recte et humiliter incedit. Circul9
quippe preceptorū illius modo sue
sū modo deorsum est. quia ipā que
pfectioribus spūaliter dicitur. in
fieri iuxta litterā agnūt. et ipā
que paruuli iuxta litterā itelligūt
doti viā p spirituale itelligentiā
in altū ducunt. Quis nāq; puulo
tum in facto esau et iacob. q; alter
ad venandū mittitur ut benedica
tur. alter vero p suppositionē ma
tris a patre benediciatur. nisi iuxta
sacre lectionis hystoriā pascitur?
In qua videlicet hystoria si ad in
telligendū paulo subtili9 astringa
tur. videt quia iacob primogeniti
benedictioēz nō p fraude subzipuit
sed ut sibi de bitā accepit. quā cōce
dente fratre date lentis mercede e
merat. At vō si q; altius senties
vtrorūq; facta velit p allegorie ar
chana discutere. p̄tinus p hystori
am in mysteriū surgit. Quid est e
nim q; ysaac de maioris filij sui ve
natione vsci cōcipiscit. nisi q; om
nipotens deus iudaia populi bona
operatione pasci desiderauit? **N**ē
illo tardante minorem supposuit re
becca. quia dum iudaicus populus

bona opa foris q̄rit. gentile popu
lū mater grā istuxit. ut oīpotenti
patri abū boni opis offerret. et bñ
dicationē maioris fratris acciperet.
Qui eostē abos ex domesticis aīa
lib9 p̄buit. q̄a gentilis popul9 pla
ce deo de exterioribus sacrificijs
non querens. per vocem pphete di
at **I**n me sunt deus vota tua. que
reddam laudationes tibi. Quid est
q; idem iacob manus ac brachia
et collum hedinis pellibus texit.
nisi q; hedus p peccato offerri cō
suevit? **E**t gentilis populus car
nis quidem in se peccata maculauit
sed cooperitum se peccatis carnali
bus cōfiteri non erubuit. Quid est
q; vestimentis fratris maioris in
duitur. nisi q; sacre scripturē precep
tis que maiori populo data fuerāt
in bona opatione vestitus est? **E**t
eis minor in domo vtitur. que ma
ior foras exiens int9 reliquit. qui
a illa gentilis populus precepta
tenet in mente que iudaicus popu
lus habere non potuit. dū in eis so
lam litterā attendit. **E**t quid est
q; ysaac eundem filium nescit quē
bñdiat. nisi h; q; de gentili populo
domin9 per psalmistā dicit popul9
quē nō cognoui seruiuit michi in
auditu auris obediuit mē? Quid est
q; p̄ntē non vidit. et tamen que in
futuro veniant vidit. nisi q; omni
potens de9 cū p pphas suos pre
dicaret gētilitati grām p̄rogandā.
eā et in p̄nti p grāā nō vidit q̄a
tūc in erroē deliq̄t. et tū q̄a hanc

quandoq; collecturus erat per be-
nedictionis grām prēiudit. **Vñ**
et eīe iacob gentilis populi figurā
tenēti in benedictioē dīatur. **Ece**
odor filij mei sicut odor agri pleni.
cui bñdixit dñs. **Dicit** enī in euā-
gelio veritas dīat. **Ager** est hic
mūdus. et quia gentilis populus
ad fide pducit p electos suos in v-
niuerso mūdo redolet vñtib9 odor
filij odor est agri pleni. **Aliter** enī
olet flos vñe. quia magna est vir-
tus et opinio pñicator. qui debri-
ant mētes audientiū. **Aliter** flos
oliue. quia suauē est opus miseri-
cordie. qđ mox olei refouet et lu-
cet. **Aliter** flos rose. quia mīra est
flagrācia q̄ tūtilat et redolet ex cru-
ore matū. **Aliter** flos lili. qā cā-
dida vita carnis est de incorruptio-
ne virginitatis. **Aliter** flos viole.
qā magna est virtus humiliū. q̄
ex desiderio loca vltima tenentes
se p̄ humilitate a terra in altū se sub-
leuat. et celestis regni purpurā in
mente seruant. **Aliter** redolet spica
tū ad maturitatē pducit. quia bo-
norū opū pfectio ad sactatē eoz
qui iusticiā esuriūt patur. **Quia**
ergo gentilis populus in electis su-
is vñq; p mūdū sparsus est. et ex
eis vñtibus quas agit. omīs qui
intelligunt odore bone opinionis
replet dicatur recte. **Odor** filij mei
sicut odor agri pleni. **Sed** qā eas
de virtutes. ex semetipō nō habet
adiungit **Cui** benedixit dñs. **Et**
qm̄ ite electorū populus p quosdā

eā in cōtemplatione surgit. p quos
cā vero in actiue vite solūm ope
pinguescit. recte illic addit. **Det** tū
bi dñs de9 de rore celi et de pigne-
dine terre. **Ros** enim de sup et sub-
tiliter cadit. et toties de rore celi
accipim9. quotiens p infusione cō-
templationis intīme de supernis ali-
qd tenuiter videm9. **Cū** vñ bona
opa eā p corp9 agimus de terre
pinguedine ditamur. **Quid** est at-
q̄ esau tarde ad patrē redijt. nisi
q̄ iudaycus populus ad placēdū de-
o sero reuertitur. **Cui** et hīc in be-
nedictione dīatur. tempus erat ve-
soluatur iugū de collo tuo. quia a
seruitute peccati iudaycus populus in
fine liberabitur. **Dicit** scriptū est.
Donc plenitudo gentiū introie-
rit. et sic omnis israel salus fiet.
Quē non puulozū ipā euangelica
hystoria in miraculi opatione resi-
tiat. qđ ydrias vacuas dñs aqua
impleri pcepit. eandēq; aquā pti-
n9 in vinū vertit. **Sed** cū vigila-
tiores ingenio audiūt et sacra hys-
toria credentes venerātur quid in-
ter9 innuat requirūt. **Qui** enim a-
quā in vinū mutare potuit. eā va-
cuas ydrias valuit vno statū replē.
Et implere ydrias aq̄ iubet. qā pri-
us p sacre lectiois hystoria corda
nostra replēda sūt. **Et** aquā nobis
in vinū vertit. quādo ipā hystoria
p allegorie mysteriū in spūale no-
bis intelligentiā cōmutatur. **Nota**
ergo quasi p terrā trahitur. quia
pauk humili sermōe cōcordat. **Et**

ipsa verba que obscuritatibus obuo-
luta prebatur non iudicio populo. sed
gentibus panderentur. **N**obis igitur
loquens. prius aialia et post
rota describere debuit. quia nos ad
fide domino largiente venientes non per
legem euangelium sed per sanctum euangelium
legem didicimus. **U**bi vero vel qualis
rota apparuit adiungit cum dicit. iux-
ta animalia habens quatuor faci-
es. **U**bi adhuc subdit. **E**t aspectus
rotarum et operum eorum quasi visio ma-
ris. et una similitudo ipsarum quatuor
et aspectus eorum et opera quasi si sit ro-
ta in medio rote. **Q**uid est hoc quod
cum rota diceret paulo post adiungi-
tur. quasi si sit rota in medio rote.
nisi quod in testamenti veteris littera tes-
tamentum novum latuit per allegoriam.
Unde et rota eadem que iuxta aialia
appuit. quatuor facies habet de scribitur
quia sacra scriptura per utraque testame-
ta. in quatuor partibus est distincta.
Veteris etenim testamentum in lege et pro-
phetis. novum vero in euangelis atque
apostolorum actibus et dictis. **S**ed autem quia
ubi faciem intedimus. ibi quod nature est vi-
demus. **R**ota ergo quatuor habet faci-
es. quia prius rescenda mala in populis
vidit per legem. postmodum per prophetas.
subtiliter vero per euangelium. ad extre-
mum autem per apostolos ea que in culpis ho-
minum transierant asperxit. **P**otest quo-
que intelligi quod quatuor facies rota
habeat propter hoc quod sacra scriptu-
ra per gratiam predicationis extensa in
quatuor mundi partibus innotuit. **U**n-
de bene eadem rota una prius iuxta

animalia apparuisse. et postmodum
quatuor facies habuisse de scribitur.
quia nisi lex euangelio concordaret
in quatuor mundi partibus non inno-
tesceret. **S**equitur. **E**t aspectus rota-
rum et operum eorum quasi visio maris.
Recte sacra eloquia visioni maris si-
milis narratur. quia in eis sunt mag-
na volumina sententiarum cumuli sen-
suum. **N**ec immerito mari similis scrip-
tura dicitur. quia firmanatur in ea
sententie locutionis sacramenta bap-
tismatis. **V**el certe considerandum
est. quia nouus in mari naviga-
mus. cum ad desideratas terras tradi-
mus. **N**obis autem quid est in deside-
rio nisi illa terra de qua scriptum est.
Portio mea in terra viventium. **L**igno
autem ut dixi euehit. quod mare transie-
re. **E**t scimus quia scriptura sacra lignum
crucis per legem nobis pronunciat cum
dicit. **M**aledictus omnis qui pendet in li-
gno. **U**nde receptum nostrum paulus attesta-
tur dicens. **F**aciamus per nos maledic-
tum. **P**er prophetam quod lignum annunciat
cum dicit. **D**ominus requirit a ligno. **E**t
rursus. **M**ittamus lignum in panem eius.
Per euangelium vero lignum crucis ap-
te ostenditur. ubi ipsa passio domi-
ni que prophetata est declaratur. **P**er
apostolum autem hec eadem crux etiam in
vobis et operibus tenet cum paulus di-
cit. **M**ichi mundus crucifixus est et
ego mundo. **E**t rursus. **M**ichi autem
absit gloriari. nisi in cruce domini nostri
iesu christi. **N**obis ergo quod ad eternam
patriam tendimus scriptura sacra
per quatuor suas facies mare est.

Per enim ex omni pte voluitur
et p̄dicatio que nec aduersitate re
tineri potest. nec p̄sp̄ritate eleua
tur. sp̄ca est. quia et iter aduersa
fortē. et inter p̄sp̄ra humilis. nec
timoris habet angulū nec elatio
nis. In cursu ergo suo figi non va
let quia p̄ cuncta se volubiliter tra
hit. **U**t autē hoc qd̄ exempli causa
ptulim⁹ exequamur. bene post ca
lamos. scilicet et sperulas. in can
delabro lilia describuntur. quia p̄
eā quā dixim⁹ p̄dicatiois grana
atq; volubilitate illa vites patria
sequitur. que animab⁹ sanctis id
est floribus vernalis et eternis. **P**er
rule ergo ad labore p̄tinent. lilia
ad retributionē. Itaq; sicut apud
moysen sperula doctrina p̄dicatio
nis accipitur ita hic p̄ rotam ip̄a
sacra scriptura signat. **P**ropheta
igitur dū sancta animalia videret
aduēit. **C**ūq; aspiceret animalia.
apparuit rota vna sup̄ terrā. Qua
in te querendum est cur infer⁹ rote
describantur cur vna rota p̄us ap
paruisse dicitur. nisi quia antiquo
populo vetus solūmō testamentū
datū est. qd̄ ad erudiendā mentē
ill⁹ quasi rota volueret. **B**ene autē
rota eadē sup̄ terrā apparuisse dicitur.
Peccatū autē homini datū est.
Terra es et in terrā ibis. **R**ota
ergo sup̄ terrā apparuit. quia de⁹
omnipotēs legē sup̄ corda peccatū
dedit. **S**ed quia hec p̄nata aīali
a sanctos ut dixim⁹ designat euā
gelistas; quomō p̄us animalia ⁊

postmodū vna rota aspiciatur. dū
autē testamētū vetus fuerit et post
modū secuti sunt sancti euāgeliste?
Sed intelligere in hīs possum⁹.
q̄ illi p̄ius a p̄pha visi sunt. qui
merito transcendūt. **N**am q̄to san
ctū euāgelīū testamētū vetus p̄cel
lit. tanto ⁊ p̄dicatores eius in de
scriptioe p̄phica p̄ferri debuerūt.
quos sit adhuc aliud qd̄ in hac de
scriptioe p̄siderari debeat. q̄a p̄phe
cie sp̄us sic intra semetipsū antero
ra et posteriora sil colligit ut hec
sil p̄phete lingua p̄ferri nō possit.
Sed ampla que videt. dispersi
tis sermonibus emanat. et nūc vl
tima post p̄ma. nunc vero p̄ma p̄
ultima loquitur. **V**n p̄pha ezechi
el sub figura sante vniuersalis ec
clesie euāgelistarū gloriā p̄ quatu
or animalū similitudinē vidit ⁊
tamen illa repente subiūgit. q̄ an
terioribus t̄pibus gesta sunt ut p̄
tenter indicet se simul vidisse. qd̄
carnis lingua non sufficeret simul
dicere. **Q**uia vero p̄ quatuor aīali
a eadē p̄fectos om̄s significari dixi
m⁹. cōsiderandū nobis est quosdā
sanctorū et ante legem fuisse. qui
naturalī lege districti viuerent. et
omnipotentī dño placere. **P**ost a
nimalia ergo rota describitur. q̄a
electorū multū apud omnipotentē
dominū p̄fecti et ante legē fuerunt.
Qui vero aīalia solos ut diximus
euāgelistas debem⁹ accipere. est ad
huc aliud qd̄ cōsiderare debeamus.
Videbat enī sac⁹ p̄pheta q̄a hec

tamen magnis spūalia infundēs
quasi arcū in altū leuat. et inde
sursū erigitur vñ terrā tāgere pau
lo ante videbatur. Quia vñ vñdi
q̄ edificat. quasi p arcū rota tū
rit. Vñde et in lege scriptū est faci
es et candelabzū ductile de auro
mūdissimo. hastile e9 et calamos
sciphs et speculas ac liba ex ipō
pcedentia. Quis in candelabzo
nisi redēptoz huāni generis de sig
natur? Qui in natura huānitatis
infulsit lumine diuinitatē. vt mū
di candelabzū fieret. quantū in
e9 lumine oīs peccator in q̄b9 ia
ceret tenebris vidēt. Qui p eo q̄
naturā nrām sine culpa suscepit. cā
delabzū tabernaculi. ex auro puris
simo fieri iubetur. Ductile aut feri
endo pduatur q̄a redēptoz noster
qui ex cōceptione et natiuitate per
fecit de9 et homo extitit. passionū
dolores ptulit. et sic ad resurrectio
nis gloriā puenit. Ex auro q̄ mū
dissimo ductile cādelabzū fuit. q̄a
et peccatū nō habuit. et tamē ei9
corp9 p passiois ptumelas ad im
mortalitātē pfeat. Nā iuxta vñ
tes anime. quo ppassioib9 potuiss
pfiere omnino nō habuit. In mē
bris at suis q̄ nos sum9 cotidie p
passionib9 pfiat. q̄a dum nos tūdi
mur et offiāmur. vt ei9 corp9 esse
mereamur. ipē pfiat. De cui9 cor
pe scriptū est. Ex quo totū corpus
p nex9 et giunctiones subministra
tū et cōstructū crescit in augmentū
dei. Corp9 quippe illius. nos om

nes sum9. Per nex9 vñ et giūti
ones corpus ligatur. quia dū ca
piti pectus. dū pectori brachia. dū
brachijs man9. digiti manib9 sūt
giūti. ac mēbra cetera mēbris in
herent. corpus omne pfiatur. Sic
sancti apostoli quia redēptoz nos
tro p̄p̄inqui extiterunt. quasi capi
ti pectus inheret. Quos q̄a marti
res sunt secuti. quasi giūta brachi
a pectori fuerunt. Quib9 dū pasto
res et doctores subiūti sūt p bona
opera. manus brachijs inhererūt.
Hoc vñ omne corpus redēptoz
nis nostrī. cotidie p nex9 et giū
tiones subministratur in celū. qui
a cū ad eū illic electe anime dū
tur. ei sua mēbra colligant. De
quo bene dicitur. subministratū et
cōstructū crescit in augmentū dei.
quia omnipotens de9 redēptoz
noster. qui in se quo pfiat nō ha
bet. adhuc p membra sua cotidie
augmentū habet. Vñ rursum scrip
tū est. Donec occurrām9 oīs in vi
tū pfectū in mēsurā etatis plenitu
dinis xp̄i. Hastile vñ eius ē cāde
labzū. ipā cāda habet intelligi. que
corp9 e9 est. q̄a iter tot aduersa li
bera stat. Calami aut qui de hasti
li pdeūt. p̄dicatoēs sūt. qui dulcē
sonū in mūdū ediderūt. videlicet
cantū nouū. Vāphi autem vīno
repleti solent. Quid ergo mentes
auditorum nisi sciphi sūt. que sanc
tis p̄dicantibus vīno scientie re
plentur? Specula aut quid est ali
ud. nisi volubilitas p̄dicatiois?

que tunc adnūciat. quia nos ad
terram viuentium ligno portat. Nisi autem
maiori scriptura sacra simulē propheta
cerneret minime dixisset. repleta
est terra scientia domini. sicut aque
maris operient. Sequitur. Et vna
similitudo ipsarum quatuor et aspec
tus earum et opera quasi si sit rota in
medio rote. Vna similitudo ipsarum
est quatuor. quia quod predicat lex.
hinc eam propheta. Quod denūciat propheta
hinc exhibet euāgelium. Quod exhibu
it euāgelium hinc predicauerunt aposto
li per mundum. Vna est ergo similitu
do ipsarum quatuor. quia diuina elo
quia et si temporibus distincta sunt ta
men sensibus unita. Et aspectus earum
et opera. quasi sit rota in medio
rote. Rota intra rotam est. testamen
tum nouum sicut diximus. itera testamen
tum vetus quia quod signauit testamen
tum vetus hinc testamentum nouum ex
hibuit. Ut enim pauca de multis
loquar. quid est quod adā dormiente
eua produatur. nisi quod moriente christo
ecclesia formatur? Quid est quod per
isaac ad imolandum duatur. ligna
portat. are supponitur. et viuunt
nisi quod redemptor noster ad passionem
ductus. lignum crucis sibi ipse por
tauit. et sic in sacrificio ipse pro nobis
ex humanitate est mortuus. ut ta
men immortalis maneret ex diuinitate?
Quid est quod hominatus per mortem
summi pontificis absolutus ad terram
promissam redit nisi quod humanum genus
quod peccando sibi in seipso mortem itulit.
post mortem veri sacerdotis videli

et redemptoris nostri peccatorum suorum
vinculis soluitur. et in paradisi pos
sessio reparatur? Quid est quod in ta
bernaculo propitiatorium fieri iubetur
super quod duo cherubi. unum a summitate
vna et alterum a summitate altera
ex auro mundissimo ponuntur. expan
dentes alas et operientes oraculum.
qui se mutuo respiciunt. versis vul
tibus in propitiatorium. nisi quod utraque tes
tamenta ita sibi in mediatore dei et
hominum congruunt. ut quod unum signat
hinc alterum exhibeat? Quid enim per
propitiatorium. nisi redemptor humani ge
neris designat? De quo per paulum
dicitur. Quem proposuit deus propitiatio
nem per fidem in sanguine ipsius. Quid
vero per duo cherubi que plenitudo
scientie dicuntur. nisi utraque testamen
ta signata sunt? Ex quibus unum a su
mitate vna propitiatorium. aliud vero
a summitate altera stat. quia quod testa
mentum vetus de incarnatione nostri re
demptoris cepit. prophetado promittere
hinc testamentum nouum perfecte narrat
expletum. Duo autem cherubi ex au
ro mundissimo facta sunt. quia utra
que testamenta pura ac simplicia vita
te describuntur. Expandunt vero a
las et oraculum operiunt quia nos qui
omnipotentis dei oraculum sumus a cul
pis imminetibus sacre scripture edi
ficatione protegemur. Cuius dum sen
tentias sollicitate aspiciamus ab errore
ignorantie eius alio velamur. Duo
vero cherubi se mutuo respiciunt. V
ltimus vultus in propitiatorium. quia utraque
testamenta in nullo a se discrepant.

et quasi ad semetipsum viassim facies
tenent. quia quod unum promittit.
hoc aliud exhibet. dum interpositum
mediatorem dei et hominum videt. **I**acobi
es quippe a semetipsis cherubim au-
terent. si quod unum testamentum pro-
mitteret aliud negaret. **S**ed cum con-
corditer de mediatore dei et hominum
loquuntur. ut viassim se respici-
ant in propitiatorum intercedunt. **N**ota
ergo in medio rote est. quia inest
testamento veteri testamentum novum.
Et sicut sepe iam diximus quod testa-
mentum vetus promissit. hoc novum ex-
hibuit. et quod illud occulte adnuntiavit.
hoc istud exhibitum apte clamat.
Prophetia ergo testamenti novi
testamentum vetus est. et expositio
testamenti veteris testamentum no-
vum. **S**equitur **P**er quatuor partes ca-
rum ibant et non reuertebantur. **Q**uo-
alibi divina eloquia. nisi rote eun-
tes ad corda hominum vadunt? **P**er
per quatuor partes euntes ibant.
quia scriptura sacra per legem ad
corda hominum vadit signando myste-
rium. per prophetas vadit paulo apostolo
prophetando dominum. per euangelium va-
dit exhibendo. quem prophetavit. per a-
postolos vadit predicando eum quem pa-
ter in nostra redemptione exhibuit.
Habent ergo rote facies et vias. qui
a ostendunt sacra eloquia notitia
preceptorum cum exhibitione operum.
Et per quatuor partes vadunt. quia dis-
tinctis ut predicamus temporibus loqui-
tur. vel certe quia in cunctis mundi re-
gionibus incarnatum dominum predi-

cat. **D**e quibus apte mox subditur
Et non reuertebatur cum ambularet.
Hec superius de angelis dicta sunt. **S**ed
eandem intelligi de rotis quod de angelis
possunt. **N**otas quippe signate tes-
tamenta diximus et testamentum ve-
tus ambulavit quod cum per predi-
cationem ad mentes hominum venit
sed post semetipsum reuersum est. quia
iuxta litteram in preceptis suis et sa-
crificiis usque in finem seruari non po-
tuit. **N**on enim sine immutatione perman-
sit cum in eo spiritualis intelligen-
tia defuit. **S**ed cum redemptor
noster in mundum venit. hoc spiritu-
ale fecit intelligi. quod carnaliter fe-
cit tenere. **I**taque dum spiritualiter lis-
tera eius intelligitur omnis in eo illa
carnalis exhibitio viuificatur. **T**es-
tamentum vero novum etiam per tes-
tamenti veteris paginas testame-
ntum eternum appellatum est. quia intel-
lectus illius nunquam mutatur. **B**ene
ergo dicitur quod rote euntes ibant. et
non reuertebantur cum ambularet. quia
dum novum testamentum non resandit.
dum vetus iam spiritualiter per intel-
lectum tenetur. post se non redeunt que
usque ad finem mundi immutabilia persis-
tunt. **A**mbulat ergo sed non reuertitur
quia sic spiritualiter ad nos nostrum ve-
niunt. ut eorum precepta vel studia
ulterior non mutantur. **S**equitur. **P**ro-
portio quod erat rotis et altitudo. et hor-
ribilis aspectus. **Q**uid est quod scripture
sacre eloquii tria hec esse narrat.
ut statura. altitudinem. et horribilem
aspectum id est terribilem habere meorum est?

Quotidū nobis magnopere est. q̄
diuine scripture statuta. que altitu
do. qui horribilis aspectus dicitur.
Pandū ergo est. quia statē ad vi
tā bene cōgruit opantis. **V**nde p
paulū dicitur. **Q**ui stat videat ne
cadat. **Q**ui etiā discipulū dicit. **N**ic
state in dño carissimi. **E**t ppheta
qui se vitā et morib9 an dñm vide
bat ait. **V**ixit domin9 in cuius cō
spectu sto. **A**ltitudo vērō est celestis
regni pmissio. ad quā tūc ptingit
qn iā mortalis vite oīs corruptio
subiungatur. **H**orribilis vero aspec
tus est. terroz iehēne que sine fine
re ppos cruciat et semp in cruciatu
pseruat. **S**tatura ergo in rectitudi
ne pceptionis est. altitudo in celsi
tudine supne pmissionis. horribilis
vero aspectus in minis atq; terro
ribus supplicij sequentis. **D**escripta
igitur sacra statutam habet quia
mores ad standū dirigit vt audi
torū mentes ad terrenā cōcupiscē
tiā non auerentur. **A**ltitudinē ha
bet. quia in celesti patria eterne vi
te gaudia pmittit. **H**orribilē quo
q; aspectū habet. quia oībus rep
bis iehēne supplicia minatur. **O**s
tendit igitur statutā suā in edifica
tione morū. ostendit altitudinē in
pmissione pmiōrū. ostendit horri
bilē aspectū in terrozib9 supplicio
rū. **R**ecta est enim in pceptis. alta
in pmissionib9. horribilis i minis.
Habet statutā cū p ppheta dicit.
Quiescite agere puerse. discite be
ne facere. q̄zite iudiciū. subuenite

oppresso. iudicate pupillo. defendite
viduā. **E**t rursum **F**raget esurienti pa
nē tuū. et egenos vagos induc in
domū tuā. cū videris nudū opī eū
et domesticos seminis tui ne des
pereris. **H**abet altitudinē. cū p eū
dē ppheta dicit. **N**ō erit tibi ap̄l9
sol ad lūendū p diē nec splendor
lune illuminabit te. sed erit tibi do
min9 in lūe sempiternā. et de9 tu9
i gloriā tuā. **H**abet horribilem as
pectū. cū in infernū describēs dicit.
Dies ultionis domini. annus retribu
tionū et iudicij syon et cōuertē
torrētes eius in picē. et hum9 ei9
i sulphur. et erit terra eius in picē
ardente. nocte et die non extingui
et in sempiternū. **Q**uā beat9 quo
q; iob describit dicens. **I**n terrā te
nebrosā et optam mortē caligine
terrā miserie et tenebratū. vbi um
bra mortē. et null9 ordo. sed sepiter
n9 horroz inhabitas. **H**abet statu
rā cū p eam domin9 ppiāus polli
cetur dicens. **D**icit celi noui et ter
ra noua q̄ ego stare facio corā me
dicit domin9. sic stabit semē vrm
et nomē vestrū. **I**lli vō veraater co
rā domino stant. q̄ vitā suā in pra
uitate non dissipant. **H**abet alti
tudinem cum statim subdit et erit
mensis ex mense. et sabbatū ex
sabbato. et veniet omnis caro vt a
dozet corā facie mea dicit domin9.
Quid est mēsis nisi pfectio dietū?
Et quid est sabbatū nisi requies. in
qua fieri op9 seruile nō licet? **M**en
sis ergo ex mense est. quia qui hic

perfecte viuunt. illuc ad perfectioꝝ glo
rie pduant. **H**abbatū vero ex sab
bato est. quia qui hic cessat a per
uersa ope. illic quiescunt in celesti
retributione. **H**abet eam horribile
aspectū. cū protinus subiūgit. Et
egredientur et videbunt cadavera
victorū. qui preuicati sunt in me
remis eorū non morietur. et ig
nis eorū non extinguetur. **Q**uid
enim horribilius dīa. quid cogitari
potest. q̄ dāpnationis vulnera sus
cipe. et dolores vulnerū nunq̄ fini
re? **D**e quo horribili aspectu rota
tū bene per sophoniā dīatur. cū su
peruenire duris mentibus dies in
dicij denūciatur. **I**uxta est dies do
mini magnus. iux et velox nimis.
Vox dici domini amara tribulabi
tur ibi fortis. **D**ies ire dies illa di
es tribulationis et angustie. dies
calamitatis et miserie. dies tene
brarum et caliginis. dies nebulę
et turbis. dies tūbe et clangoris.
Ned quia exterioris rote dicta po
sumus. restat nunc vt interioris
quoq; staturam. altitudinē et hor
ribilem aspectum proferre debeat
mus. **H**abet quippe rota interior
staturam suā. cū per sanctū euan
gelium ad terrena desideria inuocua
ri nos prohibet redemptoris nos
tri voabus dicens. **A**tendite vt
non grauentur corda vestra in cra
pula et ebrietate. aut in curis hu
ius vite. **H**abet altitudinem. cum
de eodem redemptore nostro pro
mittit dicens. **Q**uotquot autē cre

diderunt in eum. dedit eis potesta
tem filios dei fieri. **Q**uid enī hac
potestate altius. quid hac altitudi
ne sublimius dīa potest. in qua cre
atus quib; effiat filius creatoris?
Habet horribilem aspectū. cū de
reprobis loquitur dicens. **I**bunt
in supplicium eternū. **H**abet staturā
cum veritas discipulos amonet di
cens. **V**endite que possidetis. et da
te elemosinam. facite vobis saccu
los non veterascentes. **H**abet pro
missionis altitudinē. cū dīat. **V**e
nient ab oriente et occidente et re
cūbent cum abraham ysaac et ia
cob in regno celorum. **H**abet horri
bile aspectū cum subdit. **F**lū autē
regni cīdentur in tenebras exteri
ores. ibi erit fletus et stridor den
tū. **Q**uibus rursū voce veritatis dī
atur. **V**os in peccatis vestris mori
emini. **H**abet staturā cū p̄mi pasto
ris voabus dīat. **M**inistrate in fide
vestra virtutem. in virtute autē in
scientiam. in scientia autē in absti
nentiam. in abstinentia autē in pa
tientiam. in patientia autē in pietā
tem. in pietate autē in amorem fra
ternitatis. in amore autē in frater
nitatis caritatem. **H**abet altitudi
nē cū paulo post dīat. **V**ic enī ha
būdāter ministrabitur vobis intro
itus in eternū regnū dei et saluato
ris n̄i ihu xp̄i. **Q**ui rursus bonis
pastorib; pollicetur dicens. **C**um
apparuerit p̄ncps pastorū. papie
tis inaccessibile glorie coronam.
Habet horribile aspectum cū dīat

Adueniet autē dies dñi vt fur. in qua celi magno ipetu transibunt. elemēta vero calore soluentur. **C**ū hec igitur omnia dissoluenda sint q̄les oportet nos esse in sc̄is quiesationib⁹ et pietatib⁹ expectātes et p̄perātes in aduentū diei dei. p̄ qua celi ardētes soluentur. elemēta vero ignis ardore tabescēt. **H**abet statūrā cū p̄ paulū nos a terrenis desiderijs erigit dicēs. **M**ortificate mēbra vestra q̄ sūt sup̄ terrā. fornicationē imūdiā libidinē cōcupiscentiā malā et auariā que ē ydolozū seruus. **H**abet altitudinē. cū p̄mittit dicēs. **V**ita v̄ra abscondita est cū xp̄o i deo. **C**ū xp̄s apparuerit vita v̄ra. tūc et vos cū ip̄o apparebitis in gloria. **H**abet horribilē aspectū. cū minatur dicēs. **I**n reuelatione dñi nostri ihu xp̄i de celo cū angelis virtutib⁹ ei⁹ in flamma ignis. tantē vindictā h̄is qui nō nouerūt deū. et qui nō obediūt euāgelio domini nr̄i ihu xp̄i. qui penas dabūt in iteritū eternas. a facie domini et a gloria virtutis eius. **H**abet statūrā. cum nos admonet dicēs. **V**idete ne quis aliam malū p̄ malo reddat. s̄ semp qd̄ bonū ē sectamini in iūte et in omnes. **H**abet altitudinē. cū p̄mittit dicēs. **N**i cōmorimur et cōuinem⁹. **N**i sustinem⁹ et cōregnabim⁹. **E**t rursum nō sūt adigne passionēs hui⁹ t̄pis ad futurā gloriā que reuelabitur i nobis. **H**abet horribilē aspectū. cū minatur dicēs. **T**erribilis

quedā expectatio iudici⁹ et ignis emulatio. que cōsumpta est aduersarios. **Q**ui rur⁹ ait. **H**ortēdū est inādere in man⁹ dei uiuentē. **Q**ue omnia quoq; breui sentētia strigit dicēs. **V**t possit cū omnib⁹ sc̄is cōprehēdē. que sit latitudo et lōgitudo sublimitas et p̄fundū. **L**ata q̄ppe est caritas. quia et inimic⁹ dilectionē capit. et p̄ eā caritatē qua nos omnipotēs de⁹ late diligit. et cū lōganimitē portat. **H**oc ergo nos debem⁹ exhibere p̄mis. qd̄ indignis nobis a creatore nr̄o cōspicim⁹ exhiberi. **L**atitudo itaq; et lōgitudo ad statūrā p̄tinet. q̄a p̄ amorem mores dilatat. vt fraternam malā caritas lōganimitē portet. **S**ublimitas autē est eternozū illa remuneratio p̄miorū. de cui⁹ immensitate diatur. q̄a nec ocul⁹ vidit nec auris audiuit. nec in cor h̄is ascēdit. que p̄pauit de⁹ diligentib⁹ se. **H**abet ergo in sublimitate altitudinē. q̄a eterna sc̄oz gaudia nulla nūc p̄ualēt cogitatioē penetraui. **P**rofundū quoq; est illa iestimabilis cāpnatio suppliciorū. que eos quos suscepit i ymnis demergit. **I**n quib⁹ sacra eloq̄a horribilē aspectū habet. q̄a iestimabile terrore audientib⁹ inuadūt cū supplicia inferi loquūtur. **N**ū ergo dicēs statūra quoq; erat rotis et altitudo et horribilis aspect⁹. q̄a scriptura sacra in vtroq; testamento et admonēdo recta est et p̄mittēdo alta et minando terribilis. **N**ec nos fr̄es

carissimi hodierno die largiente da-
mino dixisse sufficiat. ut ad disse-
renda ea que subiuncta sunt. oao re-
pati redeamus in auctore omnium
deo et dno nostro ihu xpo confiden-
tes. qui uiuit cu patre in unitate
spiritus sancti deus per omnia se-
cula seculorum amen

**Expliat omelia sexta. Inapit
omelia septima**

Sicut nollis fratres ca-
rissimi consuetudo propheta-
re est. nunc ista nunc illa
aspicere. et ab alijs in
aliud subito verba diuina. sicut
psalmista cu de dno loqueretur dicebat.
Deus iudex iustus fortis et longa-
nimis. nunquid irascitur per singu-
los dies. nisi conuertimini gladium
suum vibrabit et pauit illum. et in ipso
pauit uasa mortis. sagittas suas
ardentibus efficit. ecce parit iniusti-
cia repente subiungit. incipit dolor et
pergit iniquitate. locum aperit et ef-
fodit eum et inaudit in foueam quam fe-
cit. Ecce cu dñi narrauerit iusticia. quod
si non mutata voce repetit peccatoris
italit culpa. Quod unum me exempli
causa dixisse sufficiat. quia quod quis in
prophetis usum lectionis habet. quod
crebro ista faciat non ignorat. Unum
ezechielem propheta cum de rotis loqueretur
adiunxit. et totum corpus plenum oculis
in arantibus ipsis quatuor. Qui enim
non ipsum sed ipsis dixit. profecto indicat
quia repetit sermo est a rotis ad aia-
lia redire. per quod nimium perfecti quique
ut predictum est designant. Corpora ita

quod aialium idcirco plena oculis desin-
buntur. quia sanctorum actio ab omni pre-
terita spectata esse debet. bona deside-
rabiliter prudens mala solerter ca-
uens. Et hoc est laboriosius ubi
sanctorum mens vehementer inuigil-
lat. ne se ante eorum oculos mala
sub bonorum specie abscondant. Cir-
cumspecta est ergo vita sanctorum. ut
nec sic sit libera ut superba sit. quia
sepe superbia exadit in uerbis. et vi-
deri appetit libertas puritatis. Nec
sic sit humilis ut formidolosa sit.
quia aliquando timor restringit ani-
mam ut loqui que recta sunt non pre-
sumat. sed tamen in ipsa timida cogi-
tatione humilitate esse se simulat.
Nec sic sit peca ut tenax sit. quia
plurimum tenacia pamonia appetit
estimari. ut iuste ac necessarie vi-
deatur tenere quicquid egenti pro-
ximo misericorditer non uult impendere.
Nec sic sit misericors ut effusa sit
quia nonnunquam effusio esse se miseri-
cordiam putat. Aliud est enim pia-
tatis studio necessaria proximus ca-
re. atque aliud ea que possidentur
sine mercedis intentione disperge-
re. Quicquid ergo agitur in radi-
ce intentionis pensandum est. quo
merito apud iudicium creatoris ha-
beat. Unum et idem creator dicit. Si
oculus tuus simplex fuerit. totum cor-
pus tuum lucidum erit. oculum uide-
licet intentionem. corpus uero acti-
onem nominans. quia si nostra inten-
tio apud deum simplex fuerit. in eum
directio nostra actio tenebrosa non erit

Igitur quia sancti viri solleter in
uigilant. ut se undique aspiciant. v
biq; custodiant ne aut mala ppe
ipa appetat. ut hec eate sub specie
bonoz agant. scilicet ne se eis vi
cia vtutes esse meatur. totu cor
pus plenu in aratu oculis habet
quia omnis eoz actio puidetia sol
licitudinis et repletur et aratur
Hinc est q paulus apostolus du au
da peniteti de peccato facinore co
rinthios pspiceret voluisse misere
ri ait **S**i aut aliqd donatus et ego
na et ego qd donavi ppter vos in
psona xpi. ut no araueniamur a
sathana **N**o enim ignoramus cogi
tationes eius **S**i enim pndu eat.
tur se humilitate tanta voluntate disci
puloz magister egregius soat ut
neq; ipe a discipul. neq; ab eo dis
cipuli in compassionis causa diuisi vi
deretur. nisi quia sollicito puidetie
oculo attendit. qd pleriq; du al
ter donat alter irascitur? **E**t qua
le est ia misericordie sacrificiu qd
ai discordia primi offertur? **V**n
et recte ait. ut no araueniamur a
sathana. no enim ignoramus cogi
tationes eius. qa videlicet in alterius
corde rixe malu solet immittere. vn
alteru cospiciat pietate negotiu feaf
se **I**mpfectu enim bonu est qd sic a
gitur. ut ne qd ei ex alio latere ma
li subrepat non attendat. nisi forte
hpc qd sine cuius pia scadalo fieri no
potest. culpa sit no feasse **H**oc ve
ideo dicim? ut notu vze dilectio
ni faciam? qa in nro bono ope ali

qn cauendu est scandalu primi. a
liq; vero p nichilo cotempnedu.
qd in ipo nostro auctore didicim?
qui du tributū petro inq; petere
tur. pns paradigma pposuit. per
qd se nichil debere rndit dics Re
ges terre a quib; accipiunt tributū
vel casu a filijs suis an ab alijs?
Cui ai ille diceret ab alienis. illico
respondit **E**rgo liberi sunt filij **V**z
postq se liberu ee monstrauit. ne for
tasse scandalu auq; faceret subdidit
Ut aut no scadalizem? eos. vade
ad mare et mitte hamu. et cu pis
ce q primus ascendeit tolle. et apu
ore eius inuenies statere illum su
mens da eis p me et te **Q**ui rursu
ai diceret. qa omne qd i os itrat
no rinqnat homine. et tuc accete
tes discipuli dixerunt. scis qa pha
risei audito verbo hpc scandalizati
sunt. at ille respondens ait. **O**is pla
tatio qua no plantauit pater me
celestis eradicaabitur **V**inite illos
ceci se duces cecoru **E**cce magistra
re veritas ne in qzuda cordib; scada
lu gigneretur. et qd no debuit tri
butu dedit. et rursu quia generari
scandalu in quocuda cordib; cotra
veritate vidit. in suo eos scadalo
remanere pmisit **E**x qua re nobis
considerandu est. quia in qtu possu
m? sine peccato vitare proximorum
scandalu debem? **S**i aut de verita
te scandalu sumitur vbi; pmittit
nasci scandalu q; veritas relinqua
tur **C**orpa ergo animaliu plena
sunt oculis cum se hinc ite caute

irāspiciūt. **S**ed sciendum nobis
est. q̄a sepe dū alijs reb9 itēdi9 sit
ut alia negligam9 et ubi negligi
m9. ibi pauldubio oculū nō habe
m9. **N**ā pharise9 ille qui ascende
rat in tēplū orare testāte euangeli
o quid dixit agnou9. **E**t enī. **D**e
us grācias ago tibi. Recte autē de o
grāas agebat. a quo acceperat bo
na que fecerat. **Q**ui eā subūgit.
quia non sum sicut ceteri homines
raptōres iniusti adulteri. velut hic
eā publicanus. **I**eiuno bis in sab
bato. decimas de omnīū que possi
deo. **E**cce ad exhibendā abstinentiā
ad impendendā misericordiā ad refe
rendas deo grācias. oculū pharise
us habuerat. sed ad humilitatis cus
todīā oculū non habebat. **E**t quid
p̄dest q̄ cōtra hostiū insidias pene
tota ciuitas caute custoditur. si v
nū foramen aptum relinq̄tur. vñ
de ab hostibus intretur. **Q**uid q̄
p̄dest custodia. q̄ pene ubiq; arcū
ponitur. quando inimias tota ciui
tas p̄ neglectū loci vñ9 apitur.
Pharise9 autē qui ieiuniū exhibu
it decimas dedit. deo grācias retu
lit quasi pene per arcutū in sui ci
uitatis custodia vigilauit. sed q̄a
vñm in se foramen superbie non
attendit. ibi hostem pertulit. ubi
per negligentiam oculum clausit.
Quia ergo sātoz mētes vñdīq;
se arcūspiciētes inuigilāt. atq; in
ōni ope suo pauoris et sollicitudis
oculū arcūduant ne aut praua a
gant aut recta q̄ p̄cepta sūt nō

agant. aut bonis actib9 expletis
in suis cogitationib9 intumescant
et tāto grauius offendāt. quanto
foris occultis peccant qui iusti vi
dentur. recte dicitur totū corpus
eoz plenū oculis in arcutū. **V**i
endū quoq; q̄ in trāslatione veteri
nō habetur. totū corpus eoz ple
nū oculis in arcutū. sed dicitur de
sa eoz plena oculis. que videlicet
sentētia. ab edificatiōis intellectu
nō discrepat. **E**a ei q̄ sūt in facie. se
pe eā hōies p̄oiores custodire so
lēt. **I**usti autē vñ qz se et i eis cus
todiant q̄ in p̄mptu et in facie nō
videntur. in doctis oculos habere
referuntur. **Q**uia ergo et ea q̄ in
occultis sūt discutiūt atq; et ab ip
sis se custodiūt q̄ latēt. p̄fecto oca
los in doctis habent. **Q**uō tñ itelli
gi p̄t et alit. q̄a ea q̄ sūt an facie
nos videm9. docta aut nostra ali9
in nobis videt et nos videre non
possum9. **Q**uia ergo sancti vñ sol
lertē se aspiciunt. in quib9 ab ali
is iudicari possunt. et districte se vi
dent. sicut sepe ab alijs districte vi
dētur. qui in se nec ea que se latere
poterāt ignorāt. lūmē in docto por
tant. **D**equitur. **C**ūq; ābularent
animalia. ābulabant p̄ter et rote iux
ta ea. **E**t cū eleuaretur animalia
de terra. eleuabantur simul et rote.
Ambulāt animalia cum sācti vñ
in scriptura sacra intelligunt. que
admodū moraliter viuāt. **E**leuā
tur vero a terra animalia cū sancti vi
ti se in cōtemplatione suspendunt.

Et quia unusquisque sanctorum quanto ipse
in scriptura sacra profuerit. tanto hec
eade scriptura proficit apud ipsum recte
dicitur cum ambularet animalia abun-
dabat piter et cote. et cum eleuaretur
animalia de terra eleuabatur similiter et
cote quia divina eloquia cum legente cres-
cunt. Nam tanto illa altius quisque in-
telligit quanto in eis altius intendit.
Unde nec eleuantur cote. si non ele-
uantur animalia. quia nisi legentium
mentes ad alta profuerint. diuina
dicta velut in unis non intellecta ia-
cent. Cum enim legenti aulibet
sermo scripturae sacre tepidus vide-
tur sensus diuini eloquii eius me-
tem non exatatur. et in cogitatione sua
nullo intellectu lumine emicat. No-
ta et otiosa et in terra est quia ani-
mal non eleuatur a terra. At vero
si animal abundet id est bene viuen-
di ordinem querat. et per gressum cordis
inueniat quemadmodum gressum boni
operis ponat. abundat piter et cote.
quia in sacro eloquio tantum puer-
tum inuenies. quanto apud illum ipse profe-
uerit. Si vero penatum animal sese
in contemplatione tetenderit. cote pro-
pter a terra subleuantur. quia terre-
na non esse intelligis. que prius in
sacro eloquio iuxta terrenum morem
dicta credidisti. Fitque ut in scriptura
sacra verba esse celestia sentias. si
accensus per contemplationis gratiam
temetipsum ad celestia suspendas. Et
mira atque ineffabilis sacri eloquii
virtus agnosatur. cum superno amo-
re legentem animus penetrauit. Quia

ergo animal ad alta se subleuat.
rota volat. Deque. Quocumque ibat
spiritus. illuc eunte spiritu et cote pro-
leuantur sequentes eum. Quo enim
spiritus legentem tendit. illuc et diui-
na eloquia eleuantur. quia si in e-
is altius quid viuendo et sentiendo
queris. hec eade sacra eloquia
tecum crescunt. tecum in altioribus asce-
dunt. Bene autem de eisdem rotis dici-
tur. sequentes eum. Legentem enim spiri-
tus si quid in eis sciens morale atque
historiam querit. sensus hunc mo-
ralis historie sequitur. Si quid ti-
picum. mox figurata locutio agnosci-
tur. Si quid contemplatiuum. statim
cote quasi penas occipit. et in ae-
re suspenditur. quia in verbis sa-
cri eloquii intelligentia celestis a-
pitur. Quocumque enim ibat spiritus.
illuc eunte spiritu et cote piter leua-
bantur sequentes eum. Cote enim spi-
ritum sequuntur quia verba sacri eloqui
ut sepe iam dictum est iuxta legentium sen-
sum per intellectum crescunt. In una enim
eademque scripture sententia. aliis so-
la historia pasatur. aliis tipica. ali-
is vero intelligentia per typum con-
templatiua querit. Et fit nonnumquam ut
diximus. ut in una eademque sententia tria
simul tria valeant inueniri. Moy-
ses enim cum de ardente rubo voca-
tus fuisset accessit propius ut vide-
ret visum. et ecce rubus ardebat et
non consumebatur. Magni est he-
miraculum. Si sola in eo historiam
requiras. est unde legentis nutria-
tur animus ut videas quod in ligno

ignis ardeat. et non consumat. **T**am
vero si typicam intelligentiam queramus
quid flamma nisi legem de qua scrip-
tum est **I**n dextera eius ignea lex. **E**t
quid tubus ille nisi iudaicum populum
designavit patrum suorum spiritus ob-
situm? **S**ed tubus ardens assumi non
potuit. quia iudaicus populus et ignem
domini legis accepit. et tamen patrum suo-
rum spiritus non deseruit. nec eius via
a domini sermonis flamma cretauit.
Fortasse in hoc fecit alius maiora per
typum contemplari desiderat. huius quia
sensus exarsit. eleuentur pariter et ro-
ta. **I**nter homines enim perfectus homo
factus est unicus dei. qui sua pecca-
ta non habuit. sed spiritus nostre ne-
quitie suscepit atque usque ad passionem
pro nobis se humiliare dignatus
est et in semetipso ignem tribulatio-
nis nostre suscepit. **S**ed arsit et non ar-
sit quia et ex humanitate est mortuus.
et tamen immortalis ex diuinitate
permansit. **S**uscepit a nobis unde
sacrificium fieret pro nobis. et tamen
impassibilis atque incommutabilis per-
mansit in propriis. ut nos commutaret
a nostris. **A**lius fortasse hystoriam
moralitatem atque per allegorie intelli-
gentiam contemplationem requirit. **P**atet
autem iuxta hystoriam hoc quod in lege
scriptum est. ut turtur qui pro peccato of-
fertur. retrahatur caput eius ad pen-
nulas. ita ut collo inhereat et non
penitus abrupat. **I**n quibus vbi
dubius legentibus sensus hystorice
non est. **S**ed si hoc intelligere mora-
liter requiras voluitur rota. dum ad

intelligentiam moralem induatur. **S**a-
cri verbi sententia. **N**os enim ipsi
in omnipotentis dei sacrificio tur-
tur esse debemus. ita ut caput nos-
trum retrahatur ad pennulas. id
est animus ad virtutes. **N**on enim
inmerito per caput mentem intelli-
mus. quia sicut caput corpus. ita
mens actionis regit. **S**ed caput
ad pennulas retrahatur per papam. ut e-
a que dominus faciat. et os ad opera con-
iungat. **N**ec ita caput abscedendum
est. ut a corpore diuidatur. sed ex
parte descensus corpori suo iubet inherere.
quia videlicet mens nostra a carna-
li delectatione inuadenda est. sed a
carnis cura necessaria inuadenda non
est. **H**inc enim scriptum est. **C**ar-
nis curam ne feceritis in desideriis.
Que ergo in desideriis fieri prohi-
bet pauldubio in necessitate con-
ceditur. **C**aput ergo turturis ex
parte abscisum sit. et ex parte inhere-
at. ut sicut dictum est et a voluntate
carnis mens nostra insasa sit. et
tamen a necessitate non sit absasa.
Quid si hoc sacrificij genus sub ti-
pica redemptoris nostri intellige-
tia. alius ad contemplationem re-
quirit? **A**scendat ergo ad forti-
ora animus. eleuentur animalia
eleuentur pariter et rote. **Q**uis est
caput nostrum est nisi redemptor ge-
neris humani. de quo scriptum est. ip-
sum de dicit supra omnem ecclesi-
am que est corpus ipsius? **Q**uem
cum iudei persequerentur. nomen
eius de terra delere conati sunt.

Cumq; eum crucifixum et sepultum
videret. hunc se ab amore omnium
diuississe crediderunt. **B**ed caput
turturis et inasum est. et tunc a corpore
suo diuisum non est. quia ex eo quod pro
nobis mortem pertulit. omnes nos si-
bi verius in ipsa sua morte coniunxit
et per hoc quod se nostris oculis visibili-
ter subtraxit. nostris se mentibus inuisi-
biliter radicauit. **C**aput ergo tur-
turis inasum inhesit corpori. quia pro
nobis quidem receptor noster passus
est. sed a nobis seperatus per passio-
nem non est. **Q**uia igitur dicta sa-
cri eloquii cum legentium spiritu exacer-
sant. recte nunc dicitur. **Q**uocumque ibat
spiritus illuc eunte spiritu et voce pariter
leuabatur sequentes eum. **E**t subdi-
tur. **S**piritus enim vite erat in rotis.
In rotis enim spiritus vite est. quia per
sacra eloquia dono spiritus viuificantur
ut mortifera a nobis opera re-
pellamus. **P**otest autem intelligi qui
a spiritus vadit cum legentis animi di-
uersis modis et ordinibus tangit
deus. quando hunc per verba sacri elo-
quii moto in zelo exaltans ad vlti-
mam erigit. modo ad pacem miti-
gat. modo in predicatione instruit. mo-
do ad penitentiam lamenta pungit.
Bed recurramus breuiter per hec
eandem verba que diximus. et videa-
mus quomodo sequatur vox spiritus. qui vi-
te spiritus dicitur et rotis iesse perhi-
betur. **C**erte si legentis animi spiritus
vite in zeli feruore tetigerit. peruenit
in sacris eloquiis videt. quod moy-
ses ad castra rediens et populum per

ydola peccasse agnoscens. hunc per
feruorem spiritus gladio strauit. quod phi-
nices persequendo luxuriam. iram do-
mini gladio placauit. quod petrus
mentientes sibi in verbo percussit
et occidit. quod paulus negligentibus
discipulis verga minatur. **S**i spiritus vi-
te legentis animum ad seruandam paci-
entiam tangit. statim sequuntur et
vox. quia in sacris eloquiis inuenit
quod moyses et aaron cum loquentes
recta persecutione populi passi sunt.
ad tabernaculum cucurrerunt. per ipsum
populo exorantes quem fugiebant.
Sancta autem eorum mens et timore
superbientium pertulit. et tunc contra
eos ad odium non erupit. **P**acientia
enim vera est. que et ipsum amat
quem portat. **N**am tolerare et odisse
non est virtus mansuetudinis. sed
velamentum furoris. **I**n eisdem quo-
que eloquiis inuenit. quod samuel de
prinapatus culmine deiecit. oras-
se se etiam per deiciendum confite-
re. quod nemo sanctorum ad celestem patriam
nisi pacientiam seruando peruenit
quod ipse auctor et receptor generis hu-
mani. sputa volaphe spineam co-
ronam. crucis lanceam pertulit. et tunc
pro persecutoribus orauit. **S**i vi-
te spiritus legentis animi ad studium predi-
cationis exaltat. statim sequuntur
et vox. quia in sacris eloquiis inue-
nit moyses iubente domino contra
egypti regem in quantis se predica-
onis verbis libere erexit. quod stepha-
nus iudeis perfidis se lapidantibus
dicere. vos semper spiritu sancto

resististis nec iter lapides timuit.
q̄ petrus fustib⁹ cesus ne in noīe
ihū loquatur. cū magna libertate
respōdit. obedire oportet deo ma
gis q̄ hominib⁹. q̄ paul⁹ cathe
narū vinculis stāgit. sed tamē v̄
bū dei nō est alligatū. Si in te spi
ritus ad penitentie lamēta cōpun
git. sequūtur p̄tin⁹ et rote. cū scrip
ture sacre verba penitētiā dauid p̄
ferūt. q̄ rex rep̄hensus a p̄pheta.
q̄a subiectus celesti regi fuit. subiec
to increpanti nō erubuit cōfiteri qd̄
fecit. q̄ publicanus qui ratum su
e nequiae cognouit. et si iniustus
ad templū venit. iustificatus a te
plo rediit. q̄ petrus negationis
maculas lacrimis lauit. q̄ latro
qui in cruce cognouit culpam. inue
nit in ip̄a morte veniam. De qui
bus adhuc rotē eadem p̄pheta re
plicat et subiūgit. Cū euntibus i
bant. et cū stantibus stabant et cū
eleuatis a terra pariter eleuaban
tur et rote sequentes ea. q̄a spirit⁹
vite erat in rotis. **H**ec sicut nostis
fratres carissimi ex maria p̄te iā
dca s̄. s̄ iterata discrepatioe narra
tē. **N**ec nos itaq̄ pigeat cōtē bre
uiter exponendo cōp̄tere. q̄ spūs p̄
p̄phetā dignat⁹ est replicādo nar
rare. **H**oc enim solū in hīs verbis
nouū addiatur. qd̄ dictū est cū stā
tibus stabant. Sūt autē quidā qui
v̄s ad h̄c p̄ficiūt. vt terrena q̄ ac
ceperūt bene dispēsare nouerūt mi
sericordie opib⁹ intēdūt. oppressis
subueniant. **H**ij videlicet vadūt in

eo q̄ se ad p̄ximi vtilitātē tēdūt.
Cū hīs ergo rote gradiūt quia
sacra eloq̄a dictorū suorū passus in
eis itinere disponūt. Et alij qui in
fide quā acceperūt ita ad tenendū
fortes sūt. vt aduersis q̄bus resis
tere valeant. et nō solū minime ad
p̄uersitatē trahūtur p̄fidie. sed eti
am p̄uersa loquētes ipugnet eos
ad rectitudinē p̄trahant. Cū istius
stātibus stant etiā rote. q̄a eis rec
titudinē suā sacri eloquiij verba cō
firmāt. cū in eis audiūt. stant et te
nete traditiōes quas didiciūt. Et
rursū aduersarij vester dyabol⁹ tā
q̄ leo rugiens aruit q̄rens quē de
uoret. cū resistite fortes in fide. Et
sūt alij qui oīa terrena despiciūt.
nulla q̄ p̄tereūt possidere dignant.
in dei se vt p̄dictū est cōtēplatione
suspēdūt. Cū hīs q̄ eleuāt⁹ et ro
te pariter leuātur. q̄a in q̄tū quib⁹
ad alta p̄fecerit. in tm̄ ei et sacra e
loq̄a de altiorib⁹ loquūt. **V**adūt
q̄ aīalia ad vtilitātē p̄ximi. stant
ad custodiā sui. eleuātur ad cōtem
plationē dei. **N**ed et rote p̄iter va
dūt. stāt. eleuāt. q̄a q̄sita sacra lo
cutio talis inuenit. qualis et sit ip̄e
a quo q̄rit. **A**d actiua enim vitā p̄
fecisti ambulat teā. ad dei imobi
litātē atq̄ constantiā spūs p̄fecisti
stat teā. **A**d cōtemplatiua vitā p̄
dei graciā puenisti. volat teā. Et
rursū subditur. quia spiritus vite
erat in rotis. **Q**ui idcirco secūdo di
citur vite spiritus in rotis esse. q̄a
sacre scripture duo sūt testamēta.

qz sacre scripture duo sūt testamen-
ta q̄ utraqz dei spūs scribi voluit
vt nos ab anime morte liberaret.
Uel certe quia duo sunt p̄cepta
caritatis. dilectio videlicet dei et
proximi. per que utraqz nos sacre
scripture verba viuificant. **D**eam
do ergo dicit. qz spūs vite erat in
rotis. q̄a dilectionē dei et proximi
capim⁹ in eloquijs diuinis. **P**er
p̄cepta enī scripture sacre reuiuif-
icamus. qui mortui in culpa iaceba-
mus. **U**nde omnipotenti dño per
psalmistam dicit. **I**n eternū non
obliuiscar iustificaciones tuas q̄a
in ipsis viuificasti me. **I**ustificatio-
nes enī p̄cepta domini dicuntur
in quib⁹ nos corrigendo iustificat.
De quib⁹ psalmista apert⁹ dicit
In tuis iustificatioib⁹ meditabor
non obliuiscar sermones tuos. **I**n
eis itaqz nos viuificat. qz per hec
nobis spūalem vitā demonstrat.
eamqz per afflatū spūs n̄is men-
tibus infundit. **Q**uod qz cotidie per
donū gr̄e in electorū mentibus agi-
tur. spūs vite erat in rotis. **H**ec
nobis scriptura in tenebris vite p̄-
sentē. facta est lumen itineris. **H**inc
etenim petrus ait. **C**ui benefactis
intēdentes. quasi lucerne lucēti in
caliginoso loco. **H**inc ps̄ dicit. **L**u-
cerna pedib⁹ meis verbū tuū dñe
et lumen semitis meis. **D**am⁹ tñ
quia et ipsa nobis nrā lucerna ob-
scura est. nisi hanc n̄is mentibus
veritas illustret. **U**n iterū ps̄ ait.
Qm tu illuminas lucernā meam

domine. **D**eus meus illumina tene-
bras meas. **Q**uid enī lucerna ar-
dens. nisi lumen est? **S**ed lumen
creatū nobis non lucet. nisi illumi-
netur a lumine non creato. **Q**ui-
a ergo omnipotens deus ad salutē
nostrā sactorū testamentorū dicta
et ip̄e creauit. et ip̄e aperit. spūs vi-
te erat in rotis. **D**e quib⁹. **E**t simi-
litudo sup̄ capita aīalīū firmamē-
ti. quasi asp̄is cristalli horribilis
extēti super capita eorum desuper.
Hec largiente dño duob⁹ modis
exponim⁹ vt lōzis iudicio quid e-
ligendū cēseat relinq̄amus. **P**ossūt
enī firmamenti nomie celestes po-
testates itelligi. **Q**uod firmamen-
tū recte quasi asp̄is cristalli dicit
quia videlicet cristallū forte quidē
nimis est. sed ex aqua solidatur et
natura angelica qñ creata librum
arbitriū accepit. vt utrū vellet in
humilitate persistere. et in oīpotētē
dei consp̄i permanere. an ad sup̄-
biam laberetur. et a beatitudīe ca-
deret. per similitudinē aqua fuit.
Sed quia ceterib⁹ alijs sancti an-
geli in sua beatitudīe persisterūt
atqz hoc acceperunt in munere. vt
iam cadere oīo non possent. in eis
natura sua quia iam duā mutabi-
liter nō potest. quasi in magnitudi-
ne cristalli durata est. **Q**uod cristallū
horribile. et extēsu super capita
aīalīū dicit. qz ille potestates an-
gelice q̄ oīpotētis dei conspectui as-
sistunt. nobis adhuc in hac corrup-
tione possūt terribiles atqz pauēde

sunt Quorū nūc gaudia quia sen-
sū nostratū mentiū excedūt. super
capita animalium esse memoran-
tur. Quis enī in carne corruptibi-
li positus cōprehēdere valeat q̄ sit
illa angelorū ineffabilis et sine fi-
ne letitia. q̄ beatitudo sine de-
fectu videre vultū creatoris. atq; in ei⁹
delectatione sine immutatioe per-
sistere? Potest autem firmamenti
nomine ipse per figuram noster re-
demptor intelligi verus deus sup
omnia. et fact⁹ super omnia homo
pfect⁹ in quo natura nr̄a apud pa-
trē cōfirmata est De quo eadē per
psalmistā pphando dicit fiat ma-
n⁹ tua sup virū dextē tue. et sup fi-
liū hōis quē cōfirmasti tibi. Huana
etenim natura p̄sūp̄ a creatore oīm
suscepit terra erat. nā firmamen-
tū nō erat. P̄tōri autē hōi dictū est
terra es et in terrā ibis. At postq̄
assumpta est ab auctore oīm. atq; in
celestib⁹ subleuata et sup āgelos
ducta. firmamentū facta est q̄ ter-
ra fuit. Sed firmamētū qd̄ aspici-
tur. cui⁹ habeat similitudinē subin-
fertur cū dicit. Quasi asp̄s cris-
talli horribilis Crystallū sicut dē-
m̄ est ex aqua congelat. et robustū sit
Namus vob̄ q̄ta sit aque mobili-
tas Corp⁹ vero receptoris nostri.
quia vsq; ad mortē passioni subiacu-
it. aq̄ silē iuxta aliqd̄ fuit. q̄a nas-
cendo crescendo lassescendo esurien-
do sitiendo moriendo vsq; ad passio-
nem suam per momenta tempo-
rum mobiliter decurrit. Cuius

propheta rursum intuens ait Ex-
ultauit vt gygas ad currendā vi-
am. Sed quia p̄ resurrectionis sue
gloriam ex ip̄a sua corruptione in
corruptionis virtutem cōualuit.
quasi cristalli moze ex aqua duru-
it. vt in illo et hec eadē natura
esset. et ipsa iam quē fuerat corrup-
tionis mutabilitas non esset. A-
qua ergo in cristallum versa est.
quādo corruptionis ei⁹ infirmitas
per resurrectionem suam ad incor-
ruptionis est firmitate mutata. Sz
notandū q̄ hoc cristallū horribile
et pauendū dicit. Quis autē nesci-
at cui⁹ pulcritudinis sit cristallū?
Et nūc quomō in hoc cristallo cō-
ueniat pulcritudo cū pauore. Sed
omnibus vera scientibus constat.
quia redemptor humani generis
cum iudex apparuerit. et speciosus
iustus et terribilis erit iustus. Quē
enim mansuetum aspiciunt electi.
hunc eundem pauendum atq; ter-
ribilem conspiciunt reprobi. Sed
hunc ideo tunc electi terribilē non
videbunt. quia modo terrorem il-
lius considerare non cessant. Vti
dixi enim considerant quā terribi-
lis ad iudiciū veniat. Culpas an-
te oculos desinentes imminentes dedi-
nant. pauorem illius cotidie ante
oculos mentis ponunt. et quando
tremebundus appareat sine cessati-
one suspecti sūt. atq; cotidie agū-
ne quādo venerit p̄timeſcāt. Vili-
tudo ergo sup capita aīaliū firma-
mētū. q̄si asp̄s cristalli horribilis

Et quia ipse paucor eius quem in
suis cogitationibus tenent. eorum
mentes protegit. recte subiungit. Ex
tenti super capita eorum desuper fir-
mamentum hoc quod in similitudine
cristalli super capita aialium apparet
et horribile et extensum est. quia bono-
rum mentes. unde ternet inde prote-
git. Si enim pauendus in eorum cor-
dibus non esset. protector et modo a
peccatis et post a suppliciis non fu-
isset. Quia autem semper considerat. qui
paucor ex iudicio imineat. Virtutum pe-
nas in rectitudine aservant. Unde
et apte mox subditur. Sub firma-
mento autem pene eorum recte alterius
ad alterum. Tunc pene virtutum sub
firmamento recte sunt. quoniam bonum quod
alter habet hoc alteri impedit. ut
qui terrenam substantiam accepit. indi-
gentis proximi inopiam subleuet.
Qui doctrine gratia plenus est. igno-
rantis proximi tenebras verbo sue
predicationis illustret. Qui tempa-
li potestate subnixus est. oppressos
a violentiis releuet. Qui prophie-
tice spiritus plenus est. a vita proximi ma-
la iminentia bona suadendo deducit.
Qui gratiam orationis accepit
intercessionem suam saluti infirman-
tium pie et humiliter impendat. Qui a
terrenis actibus liber soli deo va-
care incipit. pro delinquentibus pri-
mus exoret. Fit autem sepe. ut qui ter-
rena substantia nimis occupatur. o-
rationi non quantum debet inuigilet. Et
fit plerumque ut is qui ad exorandum
dominum a multis mundi oneribus exutus

vacat. sustentationem viuendi non
habeat. sed dum diues porrigit ali-
mentum atque vestimentum pauperi et
dum pauper orationem suam aie diuitum
impedit. pene aialium recte alterius
ad alterum seduntur. Nam dum ille in
verbum predicationis exhibet et lu-
mine veritatis ex corde meo tene-
bras ignorantie expellit. Dumque il-
li ego quod fortasse a mundi huius po-
tente opprimere. solacium mee defensio-
nis impartior. atque hunc et violentie
manibus euellor. viassem nobis pe-
nas nostras sedimus. ut nos affat
et ope vicaria ex bono quod accepi-
mus tangimus. Unde bene primus
pastor ammonet dicens. Oim finis
appropinquauit. Estote ergo pru-
dentes et vigilate in orationibus
ante omnia mutua caritate in vobmet
ipsis continuam habentes. quia cari-
tas operit multitudinem peccatorum.
Hospitales inuicem sine murmura-
tionibus et unusquisque sicut accepit gra-
tiam in alterutrum illam administran-
tes. Quod ergo apud ezechielem pe-
na. hoc apud petrum apostolum accepta
gratia dicitur. Et quod ille ait recte pen-
ne alterius ad alterum. hoc ecclesie
pastor dicit. unusquisque sicut accepit
gratiam in alterutrum illam administra-
tes. Penne enim nostre recte iam non
sunt. si ad utilitatem nostram solummodo
reflectuntur. Sed tunc recte sunt. cum
in utilitatem proximi dirigimus quod
habemus. Quia cum bona nostra non
a nobis sunt sed ab eo accepimus a
quo factum est ut essemus. tanto ea

nobis nō debem⁹ retinere priuata.
q̄ta ea nobis p̄spiciam⁹ ab auctore
nostro ad communem utilitatē da
ta. **U**nde recte petrus apostolus
in exhortatione huius rei subdit di
cēs **S**icut boni dispensatores mul
tiformis gr̄e dei atq; adhuc dicit.
Si q̄s loq̄tur quasi sermones dei
Si q̄s ministrat. tanq̄ ex v̄tute
quā administrat de⁹ **N**e si apte di
cat. **H**uilerit ipendite bonū p̄ris
q̄a scitis vobis nō a vobis esse qd̄
habetis **Q**uelibet enī p̄na v̄tutē
tū ad p̄rim in p̄tendo tēditur. rec
ta nō erit. si huilitate caruerit **S**e
quit̄ vnūq; duab⁹ alis velabat
corpus suū. et alterū siliter velaba
tur. **Q**uia p̄ corpus actio. p̄ alas
v̄tutes signētur. supra iā dix
im⁹. **E**t cū dicat. sub firmamēto
aut p̄ne eorū recte alter⁹ ad alte
rius. querendum est qualiter sub
dit̄. vnūq; duab⁹ alis velabat
corpus suū **Q**ua in re h̄ patēter idi
cat̄ q̄a et p̄nas alias ad alterū tē
debat. et tū duab⁹ alis corpus ap̄
ū velabat. **Q**uid est h̄ nisi q̄a sic
tēm⁹ v̄tutes q̄s accipit alijs ip̄e
dere. vt ea in q̄b⁹ peccauim⁹ nō de
sinam⁹ caute cogitat̄. et reatū nos
trū cotidie p̄ timorē et p̄niam plā
gere? **D**uas enī sup̄⁹ alas q̄bus
corpus velabatur. timorē et p̄niam
dixim⁹ **H**ic q̄ in caritate crescat⁹.
vt p̄nas tēdam⁹ ad p̄rios. **N**e
p̄nas tēdam⁹ i p̄rios. vt nūq̄ de
sinam⁹ plāgē nos metip̄os. **P**ene
tēdatur iux. p̄ne coquant corpora.

vt de bonis actibus p̄ beatus ex
empla. et mala que egim⁹ ab s̄con
dant a iudicio timor et penitentia.
In trāslatione aut̄ veteri. de h̄ys
alis dicit̄ **S**ingulis due p̄iuncte
et tegētes corpus eorū **I**n q̄b⁹ ver
bis intelligit̄. q̄a et ip̄e erat p̄ne
q̄ iūgebatur alter⁹ ad alterū et ip̄e
q̄ eorū corpus coquebat̄. qd̄ p̄ figu
rā bene accipit̄. q̄a ille nos virtu
tes ap̄ oīpotentē deū p̄tegūt q̄s
ex caritate p̄ris ip̄timur atq; p̄iū
gim⁹ **C**ū q̄b⁹ dum p̄orditer v̄iui
m⁹. mala q̄ fecim⁹ velam⁹ **P**ossūt
ergo enī p̄ has alas duo p̄cepta
caritatis intelligi. amor sc̄z dei et
p̄rimi **A**māto enim deū. n̄cā in no
bis p̄sc̄amur mala id est corpus ve
lam⁹. diligēdo aut̄ p̄rim ei i quo
possum⁹ p̄desse festinam⁹ id est alas
ad alterutrum tendim⁹ **H**oc aut̄ q̄
sequitur. et alterū siliter velabat. in
trāslatiōe veteri nō habet̄. **E**t q̄rī
p̄t̄ aut̄ postq̄ d̄cū est vnūq; du
ab⁹ alis velabat corpus suū. subiūgi
tur. et alterū siliter velabat **T**rāsl
lationē aut̄ lxx. interpretat̄. aq̄le
et theodotōnis et s̄yma. solliate
p̄scrutātes. inuenim⁹ nichil ex eis
verbis. sed beati iheronimi scriptu
rā legentes agnouim⁹. quia h̄ac
sententiam in hebreā veritate ita
positā. nō quidē iuxta verbū. s̄ iux
ta sensū inuenerit. **Q**ueri etenim
potest. aut̄ postq̄ dictū est. vnūq;
q̄ velabat corpus suū. statim subdit̄.
et alterū siliter velabat. **S**i enī di
cēt vnū et alterū loquēdi rō statet

Postq̄ vero dictum est. vnūquod
q̄ aut dicitur alterū: tū in vno quo
q̄ oēs p̄prehenduntur? **D**ed si et
perfectorū vitā et p̄ficientiū me
rita distinguim⁹. et vnūquodq̄ et
alterū nō irrationabiliter positū vi
demus. Qui enī et sua deslent. et
virtutū penas ad proximos in ex
emplo tendunt. pauldubio perfecti
sūt. **D**unt at̄ pleriq̄ puulorū. q̄ e
orū lacrimas aspiciūt. et ymitātur
et qui nudi in suis p̄auitatib⁹ esse
potuissent. sanctos vigilantioresq̄
vitos p̄siderant. morq̄ suis p̄au
tatibus irati accendūtur vt plan
gant. inflammanē ad penitētiā.
atq̄ vt velare factos corpa sua cō
spiciūt. ita et ipsi lacrimarū suarū
alīs velant. **D**eip̄os enī magnis
inrepatioibus ferūt **C**ur qui vir
tutes nō habēt peccata sua mīme
deploret. si et illi adhuc plangere
nō desistūt? qui iam virtutū penas
per exempla ad p̄imos tendūt?
In quib⁹ v̄bis necesse est. vt nos
qui adhuc puuli sumus. perfectorū
sp̄ et virtutes et lacrimas an̄ mētē
nr̄e oculos ponamus. ymitemur q̄
in illis aspiciam⁹. vt dū ceperimus
per incrementa crescere. possim⁹ ab
illo districto examine mala que fe
cim⁹ velare. **I**n assiduis enī fleti
b⁹ in cotidiana nr̄a penitētia habe
m⁹ sacerdotē in celis qui interpellat
p̄ nobis **D**e quo eādem per iohan
nem dicitur. **S**i quis peccauerit.
aduocatū habem⁹ apud patrē ihe
sū xpm̄ iustū. et ip̄e est p̄piciatio p̄

peccatis nr̄is. **E**cce exultauit ani
m⁹. cū aduocati nr̄i potētiam audi
uim⁹. **D**ed nr̄am exultationē ite
rū temoret timor. qz ip̄e qui nob̄
aduocatus est dicit iustus. nos e
nim causas iusticie habem⁹ **I**ust⁹
vero aduocatus. iniustas causas
nullo mō suscipit. nec vba dare p̄
iniusticia cōsensit. **Q**uid ergo agi
mus km̄i fratres mei? **D**ed ecce
occurrit aīo quid agam⁹. mala q̄
fecim⁹ et deseramus et accusemus
Scriptum est. **I**ustus in p̄ncipi
o accusator est sui. **Q**uilibet enim
peccator cōuersus in fletibus iam
iustus esse incipit. cū ceperit accu
sare q̄d fecit **C**ur enī nō sit iust⁹?
qui cōtra suam iniusticiam iam per
lacrimas seuit? **I**ustus igitur ad
uocat⁹ noster iustos nos defendit
in iudicio. qz nos metip̄os et agnos
cam⁹ et accusamus iniustos. **N**ō er
go in fletibus nō in actib⁹ nr̄is. s̄
aduocati nr̄i allegatione p̄ficiam⁹
qui viuunt et regnat deus p̄ oīa sc̄la
sc̄lorū **A**men. **E**xpliat omelia
viij. **I**ncipit omelia octaua

Quod per exempla ius
torū multi p̄ficiant.
super⁹ locutionis sine
tractatū est. atq̄ ip̄sū
p̄pha nobis cert⁹ aperit. cū h̄ȳs
que dixerat adiungit. **E**t audiebā
sonū alarū. quasi sonū aquarū ml̄
tarū. **D**olent in sacro eloquio p̄
aqua populi designari. **V**nde p̄
iohannē dicitur. **A**que vero sūt po
puli. **I**dem autē aquas populus

designatur. quia et in vita sonū ha-
bet ex tumultu carnis. et cotidie de-
fluit ex decursu mortalitatis. **U**t
autē sepe iā dixim⁹ alē sūt aīaliū.
Vtutes sāctorū Quid est ergo q̄
ap̄ha alarū sonū audit quasi sonū
aqua rī multarū. nisi q̄ ex oīpote-
tis dei pietate ille alē v̄tutū q̄ in
pauas p̄us sāctis sonabāt. iā nūc
p̄dicatione diffusa in multoz cō-
uersatioē pplōz resonāt? **I**ncarna-
to enī passo ac resurgēte dño. pau-
ca fuerūt p̄nata aīalia. quia rari
valde extiterūt q̄ celestia desiderā-
rent et v̄tutū p̄nis se i alta suspē-
derēt **S**ed postq̄ diuinitatis eius
p̄dicatione in mūdū diffusa est. q̄ti
iā puuli. q̄ti grauiorēs. q̄ti fortio-
res iuuenēs. q̄ti iuualles. q̄te cō-
uerse peccatrices. q̄te anis virgi-
nes. p̄ fide p̄ spem. p̄ amorē ad ce-
lestia euolant. quis dicere q̄s esti-
mare sufficiat? **E**cce alarū sonitus
qui p̄us in pauas aīalibus fuit. iā
nūc in pplis resonat. iā nūc mundi
multitudinē ad celeste desiderium
p̄ne v̄tutū leuāt **B**ene ḡ dīatur
et audiebā sonū alarū. quasi sonū
aqua rī multarū. q̄a sicut p̄fati su-
m⁹. ille v̄tutū son⁹ qui in aure dei
p̄us ex pauas sāctis fact⁹ est. post
modū ex aq̄s mult⁹ id est inume-
rabilibus est pplis multiplicatus
De quo adhuc sono bene addit.
quasi son⁹ sublimis dei **Q**uid ē q̄
alarū son⁹ in sās aīalib⁹ q̄si son⁹
sublimis dei dīatur? nisi q̄ omp̄s
de⁹ et ip̄s implet mētes sāctorū celest

ti desiderio? et ip̄s exaudit impletas?
Ip̄s etenim creat in sāctorū cordi-
bus amorē. et ip̄s ex amantibus
cordibus suscipit p̄am. **N**egatio-
nē suā fleuit petrus amore. sed ta-
men illic p̄mittitur. quia ih̄sus
respicit petrū. **V**enit maria mag-
dalene. p̄ multas maculas culpe
ad pedes redemptoris nostri aī la-
crimus **S**ed quis illam infudit in-
tus. nisi q̄ benigne suscepit foris?
Quis illā ad lacrimas v̄gebat
p̄ cōpunctionis spiritū. nisi qui hāc
exteri⁹ quozū simul tētib⁹ re-
apicbat ad veniam? **R**edemptor i-
ḡr noster peccatris mulierē mē-
te et trahebat et suscipiebat **T**ra-
hebat aī de culpa cōpungeret. susci-
piebat ut a culpa liberaret. **B**ene
ergo iste alarū sonus quasi sonus
sublimis dei dīatur. quia quicq̄d
in sāctorū virtutibus agitur. ei⁹
est gr̄ae qui merita largit. **Q**ui
bene per p̄phetam sublimis esse
memoratur **I**n scriptura etenim sa-
cra aliquando deus nūciatiue.
aliquando vero essentialiter dīat.
Nūciatiue enī dīat sicut scriptū
est **E**cce p̄stui te deū ph̄aois **E**t
sicut moyses ait **S**i q̄s h̄ vel ill⁹
fecerit. applica illū ad deos videli-
cet ad sacerdotes. **Q**ui rursus ait
Dixi n̄ detrahas id ē sacerdotib⁹
Et sicut psalmista ait **D**e⁹ stetit i
synagoga deoz. i medio at deos
discernit **E**ssentialit̄ at de⁹ dī. sicut
ip̄s ad moysē dī **E**go sū de⁹ p̄ris
tui de⁹ abrahā. de⁹ ysac. de⁹ iacob

Unde paulus apostolus volens
nūcupatiū dei nomen ab essentia
li discernere. de receptore nro locu-
tus est dicens. Quorū patres et ex
quibz cristus scdm carnem qui est
sup oia deus benedictus in secula
Qui enī nūcupatiue dicitur deus.
int oia est. qui vero essentialit de-
us. sup oia est. Ut ergo ostendēt
xpm naturalit deū. nō hunc deū
tīmō. s; deū sup oia eē cōmemo-
rauit. Quia et elās q; sicut pre-
misimus. ul in exemplo iusticie p
rogando positus deus dia potest.
sed int oia qm nūcupatiue deus.
cristus autē deus est super oia qui
a naturalit deus. Quē ergo pau-
lus deum super oia. hunc ezechiel
ppha deū sublimē nominauit. P
q; vero dictū est audiebā sonū ala-
rū quasi sonū aquarū multarū. qui
a adhuc addit. quasi sonus subli-
mus dei. etiam hēc itelligere possu-
m9. quod futurū elās oib9 scim9
Alarū enī sonitus sicut dixim9 fu-
it in pzedicatorib9 sanctis. aqua-
rū sonus in cōuersis et sequētib9
populis. Sed idē ipse sonus erit
q; sonus sublimis dei. qz multi-
tudo que nunc ad fidē per sanctos
doctores trahitur. q; in celestem
patriam aggregat. ut ibi omē elā
sine fine laudent. cum viderint
quod laudent. Et quia tunc per-
fecte corpus receptoris effiat om-
nis multitudo sanctorū iux pauli
vocē dicentē. et ipa creatura libera-
bitur a seruitutē corruptionis in li-

bertate glorie filiorū dei. ei9 tunc
ita inheret. ut eis de corruptione
que per resurrectionem vincta. iam
nichil in suo sancto amore con-
tradicat. sed vnita glorie sui recep-
toris fiat. recte nunc dicitur. quasi
sonum sublimis dei. Notā dū ex-
go est ordo describētis. qz prius so-
nus ex aliis aialū. qui postmodū
quasi son9 aquarū multarū. ad ex-
tremū vero quasi sonus sublimis
dei dicit. Qd enī prius sancti pre-
dicauerūt. hēc postmodum credide-
rūt atq; temetūt quersi ad fidem
populi. qui ad extremū quoq; libe-
ratori omnīū reddāt laudē. in celestia
subleuati. Bonus itaq; aiali-
um fit son9 aquarū. et sonus aqua-
rū fit quasi son9 sublimis dei. qui
a laudē oīpotētē domini quā prius
in mūdo pauca. hanc postmodū ml-
ti clamauerunt. et quā nunc multi
clamant. cū adhuc eis in semetip-
sis sua corruptio repugnat. hāc in
celesti patria elā omē suo iā capiti
vniti resonabūt. Adhuc autē sancto-
rū aialū opa vtutēq; describūt
cū subdit. Cū ambulatēt quasi so-
nus erat multitudinis. ut sonitus
castrorū. Si per sonitum sublimis
dei laus nā creatoris in celesti pa-
tria designatur. mirandū nō est q
rurs9 ad sāctorū opa in hac adhuc
vita viuentiū ppheticus sermo re-
fūdīt. qz spūs sāctus in corde pro-
phaz qd simul ostendit intus. nō
simul eriat per linguā foras. Aq
q;pe sciencie quā pphetatis aīm9

repletur in contemplatione vehemē
t' exuberat. Sed qz angustū ē spi
ritui omne os hīs id est foramen
carnis ad explēdā illā imensitatē
que cōspiciat modo hīc. mō illud
qd' aspiciat pferendo lingua variat.
Postq' ergo sonū alarum quasi so
nū sublimis dei esse cōspexit in ce
lis. rursus ad terras redit. et pēna
ta animalia quid hic agant loqui
tur. ut illic sūma mereantur dicēs.
Cū ābulatēt quasi son9 erat mul
titudinis ut sonitus castrorū. **C**ū
p'dicatores sancti mūdū p'dicando
et trahendo arāeunt animalia ā
bulant. et quia hic etiā quos colli
gunt. statim ut crediderint in lau
dem nostri creatoris exurgunt. fit
son9 quasi son9 multitudinis. **E**t q'
a in p'dicatione eadē bellū cōtra a
ereas potestates sumunt recte sub
iūgitur ut sonus castrorū. **C**ū enī
sanctis p'dicatorib9 fideles populi
iūguntur. cōtra malignos spūs
in p'actu fidei multitudines cas
trorū sūt. **E**t dū fideles quiqz co
tidie celestib9 desiderijs replent.
terrena despicunt. dura sibi pro a
more sup'ne patric p'ponūt. cōtra
aereas potestates castra fiunt. qui
a armati fide. et bonis operibus
muniti gradiunt. quasi enī quibus
dā castris spiritualis exercitus per
paulū dicitur. **I**nduite vos arma
turam dei. ut possitis contra insidi
as dyaboli stare. quia non est no
bis colluctatio aduersus carnē et
sanguinē. sed aduersus p'rimapes

et potestates. aduersus mundi res
tores tenebrarum harum. contra
spiritualia nequiae in celestibus.
Manatorum ergo multitudines
castra sunt. que bellum contra ae
reas potestates susceperunt. **U**nde
et sancta vniūsalis ecclesia ita sub
specie dilecte descripta ut dicatur.
Pulchra es amica mea suavis es
et decora sicut iherusalē terribilis
ut castrorū acies ordinata. **Q**uia
enī iherusalē visio pacis interp'ta
tur au9 nomine patria celestis ex
primet. s'cta ecclesia suavis et de
cora sicut iherusalē dicit. q'a eius
vita et desiderij visioni iā pax i
time p'paratur ut in eo q' auctore
suū diligit. q' eius speciem vidē cō
cupiscat de quo scriptū est. in quem
desiderant angeli respicere. p' ipsa
iam amoris sui desideria angelis
similis dicatur. que q'tū deo ama
bilis efficitur. tāto agit ut malig
nis spiritib9 terribilis fiat. **Q**ua
liter autem sit terribil'. subiancta
comparatione ostenditur id est ut
castrorum acies ordinata. **Q**uid
est q' sancta ecclesia suis hystibus
ut castrorum acies sit timenda?
Non enim a magno intellectu va
cat ista comparatio. et idarco ē sub
tiliter intuentia. **P**am9 et constat
quia castrorum acies tunc hystib9
terribilis ostenditur. quando ita
fuerit consupata atqz densata. ut
in nullo loco interrupta videatur.
Nā si ita disponit ut locus vac9
p' que hystis possit ingredi dimittat

profecto iam suis hostib9 terribil
nō est. **E**t nos ergo cū contra ma
lignos spūs spūalis certaminis
aciem ponim9. sumope necesse est
ut per caritatē semp uniti atq; cō
stricti. nūq̃ interrupti per discordi
am inueniamur. qz si q̃libet bona o
pera in nobis fuerit. si caritas de
sit. per malū discordie locus aperit
tur in acie. vnde ad sciendos nos
valeat hostis noster intrare. **A**nti
quus vero hostis castitatē in nobis
si sine caritate fuerit nō timet. qui
a ip̃e nec carne premitur. ut in e
ius luxuria dissoluat. **A**bstinentiā
nō timet. qz ip̃e abo nō vitatur. qui
necessitate corporis non urgetur.
Distributionē terrenarū rerū nō ti
met. si eīdē operi caritas desit. qui
a diuinarū subsidij ip̃e nō eget.
Valde aut in nobis caritate verā
id est amorē humilē quē nobis vi
cissim impēdim9 timet. et nimis cō
cordie nr̃e iudet. qz hāc nos tene
mus in terra. quā ip̃e tenere nolēs
amisit in celis. **V**n ergo dicitur terri
bilis ut castrorū acies ordinata.
qz elcōz multitudinē eo maligni
spūs pertimescūt. quo eos per ca
ritatē concordia unitos gēra se et cō
globatos aspiciūt. **Q**uāta at sit cō
cordie virtus oñdit. cū sine illa v
tutes reliq̃ ṽtutes nō esse mōstrā
tur. **M**agna enī virtus abstinenti
e. s; si quis ita ab alimentis absti
neat. ut ceteros in abo dijudicet.
et alimenta eadem q̃ deus creauit
ad p̃cipiendū cū grātū actione fide

libus etiam cāpnet. quid huic vir
tus abstinentie facta est. nisi laque
us culpe? **V**n psalmista quoq; nō
lam esse abstinentiā sine cōcordia
designans ait. **L**audate eū in tym
pano et choro. **I**n tympano enī cori
um sicū resonat. in choro autē vo
ces concorditer cātant. **E**t ergo per
tympanū nisi abstinentia? et quid p
chorū nisi caritas concordie desig
tur? **Q**ui itaq; sic abstinentiam te
net ut cōcordia deserat. laudat q̃tē
in tympano. s; nō laudat in choro. **E**t
sūt nōnulli. q̃ dū pl9 sapē q̃ neces
se est student. a pximorū pace resili
unt. dū eos ebetes stultosq; contēp
nūt. **V**n per se veritas amonet di
cens. **H**abete in vobis sal. et pacē
habete int̃ vos. ut quis q̃s habere
sal sapientie studet. curet necesse ē
quatinus a pace concordie nūq̃ recē
dat. **Q**uod vero de hys duab9 v
tutibus dixim9. hpc est de ceteris
oib9 sciendū. **V**n terribilē pau
lus amonet dicēs. **P**acē seq̃mim
am oib9 et sātunoniā. sine qua
nemo videbit deū. **Q**uia at nich
il sine cōcordia deo placeat. ip̃a p
se veritas demonstrat dicēs. **S**i of
fers mun9 tuū ad altare. et ibi re
cordatus fueris. q̃a frat̃ tuus ha
bet aliqd aduersū te. relinq̃ ibi mu
n9 tuū ante altare. et vade p̃us re
conciliari fr̃i tuo. et tūc veniens of
fers mun9 tuū. **E**cce a discordati
b9 accipere nō vult sacrificiū. h̃plo
causū suscipe refusat. **H**inc ergo
perpēdite q̃tū sit malū discordie.

propter quod et illud abiit. per quod culpa relaxatur. Quia vero electi semper in caritate quiescent. et hec caritas eorum caritas sonum laudis reddit auctori. malignis vero spiritibus id est antiquis suis hostibus. penam incutit timoris. recte nunc de pennatis animalibus dicitur. Cum ambularent quasi sonus erat multitudinis ut sonitus castrorum. Libet autem ab exortu sancte ecclesie fidei oculos usque ad finem mundi tendere. et hec eadem castra quomodo ambulant videre. Castra enim multitudinis appellatur exercitus. cum in partem pergit. aut in certo aliquo quolibet loco itinere demoratur. Castris ergo via est vita presentis seculi. omnibus concorditer viventibus sanctis. Alia autem sunt castra predicantium. qui huc illuc per colligendis animabus in sancti operis partem laborant. alia castra continentium atque ab hoc mundo recedentium. qui contra malignorum spirituum bella cotidie se in corde preparant. Alia castra bonorum coniugatorum. qui viventes in amore omnipotentis dei concorditer. sic viam sibi carnis debitam solvunt. ut tamen quid deo de operibus bonis debeant nullatenus obliuiscantur. sed et si qua ut homines delinquant. hec incessanter precibus redimunt. Quia ergo distincti fidelium ordines ab exortu sancte ecclesie. usque ad finem mundi concorditer viventes contra potestates aere agnoscunt. castra ambulant. et fit quasi castrorum sonitus. quia in

eis ad laudem omnipotentis dei. et virtutum gladii et arma miraculorum sonant. De sanctis vero animalibus adhuc subditur. Cumque staret dimittebantur penne eorum. Stant animalia quando ea que dei sunt intenta contemplatione desiderant. Sed eorum pene deponuntur quia dum alta dei iudicia aspiciunt. sue eis virtutes vilescunt. quod apte exponitur cum statim subditur. Nam cum fieret vox super firmamentum. quod erat super caput eorum. stabant et subnitebant alas suas. Firmamentum superius. sub intellectu duplici iudicium exponendum. Possunt enim sicut dictum est firmamenti nomine celestes potestates intelligi. et potest firmamenti nomine incarnatus unigenitus per hoc quod in eo nostra natura ad eternitatem firmata est designari. Prius enim quid sentimus de angelis. et postmodum de domino angelorum loquamur. Ecce enim dicitur cum fieret vox super firmamentum. stabant et subnitebant alas suas. Quo in loco hoc primum sciendum est. quia non subnittere ab inferiori ad superiora tendere. sed a superiori ad inferiora alas deponere intelligi debet. propter hoc quod premissum est. cum starent dinutiebantur penne eorum. Querendum itaque nobis est. que sit vox que super firmamentum sit. Sed eandem vocem melius intelligimus si ab inferiori ad superiora gradietes quasi quibusdam passibus ascendamus.

Dicut auditus corporis excitatur
voce. ita sensus mentis excitatur
intellai qui de interioribus agitur.
Vox ergo in mente est. quasi qui
da sonus intelligentie. **D**ed scien
du est qa nris sensibus aliqui vox
carnis loquitur. aliqui vox aie. ali
qn vox firmamenti. aliqui vox que
super firmamentu est. **P**onamus
eni ante oculos q quispiam sit les9
a pximo. qui ex humana ratione
cogitat ut vici lesionis reddat. ma
lu p malo retribuatur. huic vox car
nis loquitur in mente. qz cu divina
mandata papiant benefacere hys
qui vos oderunt. quis quis mala fa
cere se odientibus cogitat. in eius a
nimo vox carnis sonat. **M**ulta e
rena cotidie agim9. post hec ad o
ratione redim9. accendit ad com
punctione anim9. s3 cau reru quas
egim9 ymaginez versatur in men
te. et intentione apunctionis ppedi
unt in orone. et qd volentes foris
egim9 hpc iterius patimur inuiti.
ut quedam cogitationu fatalmata
mente per ymaginez corporeas dis
pergant. ne stricte tota in orone se
colligat. **H**ec quoq; vox carnis e
Cu vero et ista subiamus. atq; ab
oculis mentis cunctas corporeas
ymaginez effugam9. ipam in no
bis metipsis natura aie queretes.
qualis sit que carne viuificare pe
sed semetipam stringere in bonis co
gitationibus sicut desiderat non po
test. inuenim9 quenda intellectualem
spm per potetia creatoris viuente

corpus qd sustinet viuificat. s3 tñ
obliuioni subditu. mutabilitati sub
iectu. que sepe timor affiat leticia
extollit. **I**pe itaq; intellectus aie
vox ei9 est qz sonat quod est. q tñ
adhuc vox sub firmamento est. **S**z
transcendentes aiam voce de firma
mento querim9. cum illa sanctoru
angeloru innumera multitudo in oi
potetis domini cospai qualis sit in
uestigam9. q sit in eis sine fine fes
tiuitas visionis dei. que leticia si
ne defectu qui amor ardor no au
dians. sed delectans. qtu in eis sit
visionis dei desideriu. cu sacietate
et qta sacietas cu desiderio in qui
bus nec desideriu penam generat
nec sacietas fastidiu parit. quomo
inheredo beatitudini sint beati quo
mo cōtemplando semp eternitate
sint eterni. quomo quicti vob lumi
ni facti sūt lux. quomo aspicientes
semp incommutabile. mutati sūt i i
mmutabilitate. **D**ed cu ista de age
lis cogitam9. adhuc de firmamen
to est. no super firmamentu. **T**ras
eat ergo animus et ab ipsis. trasce
dat omne quod creatum est. in solo
creatoris sui lumine fidei oculos
figat. q vn9 viuificet omia q cre
auit deus. q vbiq; est. et vbiq;
totus est. q inaccessibilis et in
prehensibilis sentiri potest. et vide
ri non potest. q nusq; deest. et ta
men ab iniquoru cogitationibus lon
ge est. q nec ibi deest. vbi longe
est. qz vbi no est per gram adest p
vindictam. q omnia tangit. nec

tamen oīa equaliter t̄git. **Q**uedā
enī t̄git vt sint. nec tamen vt vi
uant et sentiant. sicut sūt oīa insen
sibilia. quedā tangit vt sint viuāt
et sentiant. nec tamē vt discernāt
sicut sūt bzuta animalia. quedā tā
git vt sint viuāt et sentiant et dis
cernant. sicut est huāna et angeli
ca natura. et cū ip̄e nūq̄ sibi metip̄
si sit dissimilis. dissimilit tamē tā
git dissimilia. q̄ vbiq̄ p̄sens est
et vix inueniri potest. q̄ stātē sequi
mur et apphēdē nō valem⁹. **P**ona
m⁹ q̄ an oculos mētis q̄ illa natu
ra sit que tenet omnia iplet omni
a. arcūplectit oīa. supercedit oīa.
sustinet oīa. nec alia pte sustinet at
q̄ alia supercedit. nec alia ex pte
iplot. atq̄ alia iplendo arcūplecti
tur. sed arcūplectendo iplot. iplen
do arcūplectitur. sustinendo super
cedit. supercedendo sustinet. **H**ui⁹
nature potentia cū strictus in ea co
gitat anim⁹. vox sup firmamentū
fit. quia eius intellectus concepit
qđ et angelorum sensū sua incōpre
hensibilitate transcendit. **C**um er
go vox sup firmamentum fit stant
animalia et submittunt alas suas
quia sanctorū mentes cum creato
ris sui potentiam intenta et templa
tione cōsiderant. vilescunt eorum
animo virtutes quas habent et
tanto fiunt apud se humiles. q̄ta
eis altū est illud qđ sup angelos
sonat. **F**ortasse enim doctores sunt
cum ceperint intaata mente cogita
re. que sit ineffabilis dei sapienti

a. que mentes hominū sine strepi
tu verborū docet. et quomodo hec
eadem sapientia si auditorum mē
tes non doceat vox doctorum inua
num laborat. sua eis protin⁹ doc
trina vilescit. quia neq̄ qui plan
tat est aliquid neq̄ qui rigat. sed
qui incrementum dat deus. **F**ortas
se prophete sūt. sed cum tanta mē
te considerant. quia prophete sue
oculo simul omnia diuinitatis mys
teria penetrare non possunt. quo
niā sicut ait apostolus ex pte cog
noscimus et ex pte prophetamus
in illa imensitate secretorū vident
quia pūm est omne quod vident
atq̄ ex ip̄a amplitudine luminis
considerant. q̄ minus sit illud qđ
intento oculo quasi p̄ tinas vide
ant. **D**eponent ergo alas suas
cum vox super firmamentū sit id
est humiliantur in eo quod appre
hendunt. cum superna conspiciunt
que ab eis cōprehendi nō possūt.
Depe etiam cogitationibus sanc
torum ipsa que habent bona blan
diuntur. vt eorum mentes in ali
qua sui fiducia leuent. sed protin⁹
ad occulta dei iudicio reuertunt.
quomodo alij ex virtutibus ad in
fernū per elationē corruūt. alij ex
vicijs correcti ad celū per humilitatē
leuant. **V**n nos ad humilitatē reuo
cās apph̄a terret et amonet dicens
Veite et videte opa dñi q̄ terribil
in p̄silijs super filios h̄m. **Q**uis
enī digne cōsiderare valeat. q̄tus
super nos sit terror consiliorū dei.

quando et alter ex virtutibus in finem
tendit ad vitam. et alter ex viciis in
virtutibus concludit finem. Quia
iuxta salomonis vocem sunt iusti atque
sapientes. et opera eorum in manu
dei. et tunc nescit homo utrum amore an
odio dignus sit. sed omnia in futuro
seruantur incerta. et est via que vide-
tur hominibus recta. et nouissimum e-
ius duat ad mortem. **N**ec itaque oculi
tibi iudicii profunda cogitare. quod est
aliud quam alas deponere id est de ne-
la iam virtute confidere. sed sub mag-
no timore trepidare. **D**ive enim omni-
potentis dei naturam consideret. siue e-
ius iudicia perpendat. trepidat perti-
mescent. **E**is ergo quasi alas de-
ponere est. Virtutes quas habet hu-
miliare. **D**ic abraham alas deposu-
it. qui quando loqui cum deo cepit. pulue-
re et anere se esse agnouit dicens.
Loquar ad dominum meum. cum sim pul-
uis et cinis. **D**ic moyses alas de-
posuit. qui eruditus omni scientia
egyptiorum mori ut verba domini au-
diuit. verba se non habere dephen-
dit dicens. **O**bscuro domine non sum
eloquens ab heri et nudius tertius
ex quo locutus es ad seruum tuum
impeditioris et tardioris lingue
ego sum. **A**c si apte diceret. **P**ostquam
a te verba vite audio. confusum me in
verbis prioribus agnosco. **D**ic psal-
mus cuius vita domino ad predicandum
placuerat. cum euntem dominum contempla-
tur. carbone de altari in ore tacitus
est et ait. **V**e mihi quia tacui. quia vir
pollutus labijs ego sum. **E**cce ad

superiora subleuatus et sibi inmetipso
de labiorum pollutione displicuit.
Nisi enim celestis mundicie alta con-
spiceret. esse se iudicabilem non osten-
disset. **D**ic loquente domino iheremias
clamat. **A**.a.a. domine deus ecce
nescio loqui quia puer ego sum. **I**uxta
ea verba que audiebat. se verba non
habere cognouerat. **D**ic daniel sub-
limem visionem videns. per plures
dies elanguit et egrotauit. quia hi
qui in virtutibus fortes sunt. cum al-
tiora dei conspiciunt. in sua sibi in-
estimatioe infirmi atque ibecilles fi-
unt. **D**ic beatus iob de quo dominus a-
nimas illius dixit. non estis locuti
coram me rectum. sicut seruus meus iob
cum verba dei colloqueretur audi-
ret. respondit dicens. **I**nsipienter
locutus sum. et que ultra modum exce-
deret scientiam meam. **E**t paulopost.
Idcirco ipse me reprehendo. et ago
penitentiam in fauillo et anere. **Q**ui
igitur ad homines sapienter locutus
fuerat. loquentem sibi deum audiens
insipienter se locutum fuisse repren-
dit. quia in contemplatione vere sapien-
tie sua ei sapientia viluit. **A**d vo-
cem ergo desuper venientem aialia a-
las deponunt. quia virtute dei siue in
natura sua contemplari requiramus
siue in occultis iudicijs investigare
cogitemus. pro eo quod eius alta nobis
impenetrabilia sunt. nostra nobis si qua
in esse credebatur vilescunt. et qui in
quantulacumque scientia volare videba-
mur. inuisibile super nos naturam et
impenetrabilia eius iudicia prepetentes

submissis alijs huiliter stant. **De**
quē. Et sup firmamentū qd erat
in unū capitū eorū quasi aspectus
lapidis saphiri silitudo throni. et
sup silitudinē throni silitudo quasi
aspectus hīs de sup. Quid p thronū
nisi ille v̄tutes angelice designatur.
que ip̄os quoq; āgelos dignitate loci
superioris excedūt. Nam aut āgeli nūcij
dicuntur. et sepe āgeli ad annūciāda
quēdā hōibz veniūt. throni missi ad
misteriū nūcij nūc legunt. quia eis
lōge sublimi9 creator oīm p̄sident. Vñ
paul9 ap̄os totus ordinis celestii agminū
q̄s ad terciū celū rapt9 viderat describens
ait. Dive throni siue dñatio nes. siue
p̄riapatus. siue p̄tates. oīa p ipsum et in
ip̄o creata sunt. Thronos igit ante eos
āgelorū ordines dixit q̄bus illos p̄latos
esse cognouit. Bene aut thronus lapidi
saphiro cōpatur. q̄a lapis saphirus
aerū habet colōrē. Virtutes ergo celestii
lapidis saphiro designantur. quia hī spūs
quibz de9 omp̄s altius p̄sident. superioris
loci i celestibz dignitate tenēt. Dup
p thronū vero silitudo hīs. q̄a et sup
illas v̄tutes q̄ et ip̄os āgelos atcedūt.
notū est glā rēptoris. Notandū ergo
qui ordo seruatur. Dup aīalia enim
firmamentū. sup firmamentū thronus.
sup thronū hō esse describitur. quia et
sup sanctos hōies adhuc in hac corruptioe
co r̄p̄is viuētes āgeli. et sup angelos
superiores et deo p̄xime āgelice

p̄tates. sup v̄o p̄ximas p̄tates et
leuatus est mediator dei et hōim
homo x̄p̄s ihesus. Vñ v̄o ut p̄e
diximus firmamenti nomine mediator
dei et hōimū p̄ assūpta humanitate
debet intelligi. quia sub vni9 nominis
appellatione solent p̄phie spiritu multa
de signari. vox sup firmamentū facta ē.
q̄ sup baptizati dominū de celo sonuit
dicēs. tu es filius meus dilectus in te cō
placui. Vel sicut p euangelistā dicitur.
hic est filius meus dilect9 in quo michi
cōplacui. Queram9 igitur quō hanc
vocē aīalia audīūt. et alas deponūt.
Dicat requisitus abacuc p̄pha. Domine
audiui auditum tuū et timui. consideravi
opera tua et expanui. Quid est aut q̄
pater de filio loq̄tur dicens. i quo
michi cōplacui. Omnis enī qui penitendo
corrigit aliqua q̄ fecit. eo ip̄o q̄ penitet
se sibi displicuisse indicat. qui emendat
qd fecit. Et quia omp̄s pater sicut
intelligi ab hōibz potest hūano mō
locut9 est de p̄coribz dicens. penitet me
fecisse hōiem sup terrā. q̄si sibi metip̄i
displicuit. in p̄coribus quos creauit.
In solo autem sibi vnigenito dño
mō ihu x̄p̄o cōplacuit. q̄z hūc int
hōies hōiem eū creasse nō penituit.
in quo p̄cām nullū oīno unū nit.
sicut de illo p psalmistā dicit. Iurauit
dñs et nō penitebit eum. tu es sacerdos
i eternum scdm ordinē melchisedech. In
solo ergo sibi rēptore nō cōplacuit pater.

quia in eo solo non inuenit culpā
in qua se reprehendat quasi per peni
tentia. **N**ā itaq; aialia vocē sup
firmamentū audiāt et pertimescāt
qz si solus sine peccato est. in eius
innocētiā aspiciant. in q̄tis ipsi
cotidie delinquant. que necesse est
ut iaceant de flectant. **C**ōsiderant
quoq; qz et ip̄e auctor vite sine pas
siois dolore ex hac vita nō exiit.
Et hec ergo vox sup firmamentū
facta est qz omnipotentē patrē sentēti
a etiam de morte ac resurrectione
vniūgeniti processit. **D**ed cū vox su
per firmamentū sit. stant aialia et
submittūt alas suas qz sancti q̄q;
cū ipsū quoq; vniūgenitū flagella
tū in hoc mūdo cōspiciūt. deponunt
si qd de suis meritis p̄sumūt. **N**ā
si ip̄e sine flagello nō exiit qui ve
nit sine peccō. quō flagellis digni
non erūt. qui huc cū peccato vene
rūt? **I**psū quoq; firmamentū qd
est sup caput aialium id ē qd trāscē
dit mentes iustozū habet super se
vocē. qz redēptor noster eam quā
cū patrē disposuit ex diuinitate sen
tētiā p̄tulit in carne. quā audien
tes iusti terretur. et oēm de suis vi
ribus p̄sūptionē deponūt. **Q**uib;
libet enī virtutib; polleant. qd dig
na est vita peccatoz. si et eius vi
ta p̄o nobis flagello subiacuit. q̄
subdita nullo peccato fuit? **D**ed
ecce nobis q̄stio ḡuis oritur cū di
tūtur. qz super firmamentū qd erat
inueniens capiti eoz quasi aspect;
lapidis saphiri similitudo throni.

Si enim per firmamentū domini
et p lapidē saphiri et similitudinē
throni sūme ille potestates angeli
ce figuratur. quomō sup firmamē
tū id est super dñm esse credēde sūt
cū et mox subditur. et sup similitu
dinē throni similitudo quasi aspec
tus hominis desup? **N**ā si ita ve
dictū est firmamento exprimitur do
min⁹. et rursū hō accipit dñs. qua
ratione potest itelligi. et ip̄e super
thronū. et ipse sub throno? **D**z as
tractos h⁹ questiois nodos ip̄e sol
uit de quo loq̄mur. qui afflatu s̄a
spūs ea q̄ clausa st apit. **I**ncarna
tus aut vniūgenitus patrē per hoc
qd hō factus est ista angelos fuit
sicut de eo scriptū est. munisti eū
paulomin⁹ ab angelis. resurgens
aut et ascētes in celos oībus an
gelis potestatib; p̄sident. sicut de
eo illic rursus scriptū est. omīa sub
ieasti sub pedib; eius. et sicut ipse
ait. data est in oīs potestas in celo
et in terra. **F**irmamentū ergo sub
throno. et hō super thronū est. q̄a
per humane assūptionē nature et
ip̄e sub angelis natus est. et ip̄e su
per angelos exaltatus. qui et p̄i
us q̄ per resurrectionis exaltaretur
glām diuinitate sup angelos fuit
s; tū angelis ut dictū est huānita
te minoratus. ex qua et morti sub
iacuit. **A**t postq̄ morte resurgendo
calcauit. huānitatē etiam suā ma
iestatib; angeloz supposuit. **P**ri
us itaq; thronus super firmamen
tū. et post hō sup thronū visus esse

describitur. quia huāni generis re
ceptoz huānitatē quā descēdēdo sū
āgelis assūpsit. ascēdēdo sup āge
los exaltauit. **N**ic vō factū cū sub
āgelis dīcī⁹ sicut factū sub lege. a
postolo p̄dicāte audiui⁹. Assūptā
ergo huānitatē sub angelis accipi
m⁹. p ea minoratione in qua dig
natus est apparere. **N**ā mox vt vō
bū caro factū est. mox de⁹ hō p̄tā
te sup āgelos fuit. **D**e ipō q̄ppe an
passionē scriptū est. **E**cce angeli ac
cesserunt ⁊ ministrabāt ei. **V**ed ta
mē vt huānitatē eius infirmitas
mōstraretur. rursū de eo scriptū est.
Apparuit illi āgelus de celo cōfor
tās eū. **I**n documēto ergo vtriusq;
nature. hūc ⁊ āgeli ministrante. hūc
et āgelus cōfortare describitur. **V**
nus quippe in vtraq; natura. qm̄
qui de⁹ ante secula extitit hō fact⁹
est in fine seculorū. **C**ui tamen an
passionem suā angeli ministrant. ⁊
hūc angelus cōfortat. post passio
nē vero atq; resurrectionē hūc āge
li ministrare possunt. sed iā nō hūc
cōfortare possunt. q̄a sicut p̄dicatū
est. ⁊ si p̄us firmamētū sū throno
apparuit. iā tamen hō sup thronū
est. **E**t in cui⁹ p̄sona vt p̄pheta sac
tus adunationē vtriusq; nature se
vidisse ostenderet. p̄tin⁹ adiūxit.
Et vidi quasi speciem electi. **Q**uid
est qd̄ aspect⁹ hōis videt in thro
no quasi species electi. nisi q̄ in e
lecto sicut lōge supi⁹ dixim⁹ argē
tū ⁊ aurū miscetur. vt res vna ex
metallis duobus fiat? **I**n qua ⁊

p argentū auri claritas t̄patur. ⁊
p auri claritatē species claritatē ar
genti. **I**n redemptore autē nō vtrū
q; nature id est diuinitatis ⁊ huā
nitatis inconfuse atq; inseparabiliter
sibi in se sunt vnite vt et p huāni
tate diuinitatē eius claritas nostris
potuisset oculis tēpari. ⁊ p diuini
tate humana in eo natura claresce
ret. atq; exaltata fulgorē ultra h
qd̄ creata fuerat haberet. **I**p̄e vero
aspect⁹ hōis sup thronū ⁊ spēs e
lecti quā vidit qualis ei apparuit
adhuc describēdo subiūgit. **V**elut
aspectus ignis intrinsecus e⁹ p ar
cantū. a lūbis eius desup. ⁊ a lum
bis eius vsq; deorsū. vidi quasi spe
ciem ignis splendentis in arcauitu.
Quid est q̄ mediator dei ⁊ hōim
homo x̄ps ihesus a lūbis ⁊ desup
aspectū ignis intrinsecus p arcan
tum habere describitur. ⁊ a lum
bis et deorsum speciem ignis splē
dentis in arcauitu? **I**nuestigandū
nāz ē quare a lūbis et desup ignē
intrinsecus. nec tamē splēdētē ignē
habere narratur. a lūbis vō ⁊ de
orsū h̄zē ignis spēm dīcī⁹. non tū
hūc h̄zē intrinsecus memorat quā
⁊ splēdētē et in arcauitu hūc habe
re describit. **Q**uid enī lūborū noīe
nisi p̄pago mortalitatis exp̄mī⁹?
Propter qd̄ etiā et leui dīcī⁹. q̄a
adhuc in lūbis patris erat cū mel
chisedech occurrēt abrahe. **D**e lū
bis vō abrahe virgo maria exīte
in cui⁹ vtero vnigenitus patris p
sp̄m sacū incarnari dignatus est.

ex qua incarnatione vniuerso mū-
do dñs innotuit. sic et p psalmistā
dicit. **A**ccingere gladiū tuū arca fe-
mur potētissime. Gladiū etenī ar-
ca femur potētissime sūpsit. qz sermo
p̄dicatiois illi⁹ ex incarnatione cō-
ualuit. **E**rgo ignis iste desig-
nificat ardore spūs sancti: qui corda
que ēpleuerit inuēdit. **D**e quo ip-
sa veritas dicit. **I**gnē veni mittere
in terram. **Q**uid est ergo q in hoc
aspāi hōis qui pphē apparuit. a
lūbis superi⁹ it̄insecus p arcuū
ignis ardet. a lūbis vero inferi⁹ nō
ignis intrinsec⁹ s̄ in arcuū resplē-
det. nisi q ante incarnationē vnige-
niti rēptoris nā sola intra se iude-
a ardore amoris eius habuit. p
incarnationē vero illi⁹ in arcuū
eius ignis resplenduit. qz in vniū-
so mūdo gentib⁹ claritate s̄a spūs
effudit. **P**rius ergo it̄insecus ig-
nis erat. s̄ splendor nō erat. quia
scūs spūs in mult⁹ quidē patrib⁹
iudeā repleuit. s̄ ad noticiā gentiū
necdū lumen eius emicauerat. **A**lū-
bis vero eius et deorsū ignis in arcu-
ū splendet. q̄a postq̄ de virgine
carnē assūpsit. in humano genere
longe lateq̄ s̄a spūs dona dilata-
uit. **E**t notādū q ignis iste a lū-
bis superi⁹ p arcuū esse describit̄
nō ext̄insecus. s̄ it̄insecus. qz amo-
ris flāma vt dictū est in elās atq̄
spūalib⁹ viris ubiq̄ in suis finib⁹
iudeā replebat. nec tñ exibat ext̄i-
nsecus. qz sese in multitudinē genti-
um nō dilatabat. que ardoris flā-

ma visa est. postmodū in arcuū
resplendere. qz per mūdi cardines
in vniūsis gentibus. omnipotēti dei a-
more cepit excrecere. **E**rat ergo p-
us ignis intrinsecus cū iacob dice-
ret. **S**alutare tuū expectabo dñe
Quod enī salutare legim⁹ in latino
hoc verbo hebreayco ihesus dicitur
In quo vbo beati iacob mens ostē-
ditur. quō ihesu desiderio ardebat.
quē se moriens expectare perhibe-
bat. **A**rdebat ignis. cū moyses di-
ceret. **V**i ueni grām in aspāi tuo
ostende in tempm vt videā te **A**rte-
bat ignis in mente cū dauid dicēt
Situit aīa mea ad deū viuū. qm
veniam et apparebo ante faciē dei.
Qui incarnationē verbi desiderās
ait. **O**stende nobis domine miseri
cordiā tuā. et salutare tuū da nob.
Ardebat ignis cū symeon de cor-
ruptione vite pntē exire desiderās
audiuit. nō p̄us se visurū mortem.
nisi videret xp̄m domini. **E**t ecce
iam ignis iste quasi s̄ lūbis exte-
ri⁹ resplēdet. qz vniūsa gentilitas
incarnati dei est amore succensa.
Quod tñ intelligi et alit̄ potest. qui
a rēptor noster. deus dñs ih̄us
crist⁹. per humanitatē suā hōib⁹
innotuit. qui p dīnitatē notus an-
te et angelis incarnationē fuit. **N**o-
bis ergo a lūbis inferi⁹ resplendet
in arcuū. cui⁹ ignis it̄insecus a
lūbis superi⁹ ardet in celo. q̄a illi
celestes spūs eū in dīnitatē suā cō-
spiciūt. et amoris eius ignib⁹ accen-
dūt. nos vero q hūc ex assūpta

huānitate diligim⁹. adhuc in hac
corruptibili vita positi splēdozem
ignis illi⁹ foris habem⁹. **Un⁹** ita
q⁹ sup thronū est. qui et sup lūbos
ignē intrinsecus habet in angelis
et sub lūbis ignē in arantu hēt in
hōib⁹ q⁹ p oē qd ab āgelis amat.
p oē qd ab hōib⁹ desiderat. **Un⁹** ē
q⁹ in cordib⁹ ardet amātū. **Hic** est
enī q⁹ magne ille ptates āgelice.
seraphi id est incediū noīant. **Hic**
de ipō oīm creatōe scriptū ē. **De⁹**
noster ignis cōsumēs est. **Ignis** ei
de⁹ dīat. q⁹a flāmus amoris sui in
cedit mētes quas replet. et idcirco
seraphi incediū dīat. q⁹ ptates ei
appre in celis inestimabili amoris
ei⁹ igne succēse sūt. **Ex** hoc igne suc
censa ardet iterra corda iustorū. hoc
igne calefacta redeūe ad penitētiā
corda peccatū. q⁹ inflāmata vehe
menter timorē in amorē vertunt.
Ita q⁹ p⁹s tabescere metu ce pant.
postmodū igne amoris flagrant.
Et quia ei⁹ mēbra sūt electi āge
li in celo. ei⁹ mēbra sūt p⁹si hōies
in terra. **Un⁹** hō est q⁹ et sup lūbos
ardet intrinsecus. et sub lūbis ifer⁹
ignis sui splēdozē in arantu emit
tit. q⁹a et angelos ad amorē suū p
dīnitatē tenuit. et hōies ad sancta
ardoris sui desideria ex huānitate
reuocauit. **Deq⁹** tur. Velut aspem
arcus cū fuit in nube in die pluuię
Arcū omps de⁹ int se atq⁹ hōies
in signo posuit. ut ultra mūdū di
luuiō nō delēt dīas. Arcū meū po
nā in nubib⁹ et erit signū federe it

me et terrā. **Cūq⁹** obduxerō nubib⁹
celū. apparebit arc⁹ me⁹ in nubib⁹ et
reordabo⁹ fedēis mei qd pepigi vo
bis cū. **Un⁹** et in arcu eorū color aq⁹
et ignis simul oñdit. q⁹ et ex pte ē
cerule⁹ et ex pte rubiā⁹ ut verūq⁹
testis iudicij sit. **Un⁹** videlicet faciē
dī et alteri⁹ faci. s⁹ iā nō vltēri⁹ fa
ciēdi. q⁹ mūd⁹ qd iudicij igne cre
mabit. s⁹ aqua iā diluuij nō delebi
tur. **Quid** est at q⁹ splēdēte ignē
a lūbis hōis throno p⁹sūt. sicut
aspem arc⁹ cū fuit in nube in die
pluuię ppha aspexit. **Quia** enī p
ignē ut dēm ē ardor sp⁹s sci de sig
ē. q⁹ similitudo arc⁹ ē et sp⁹s. ut ignis
q⁹ appuit qsi aspāis arc⁹ appuisse
dicēt. **Sz** si ipi quā p dīxi⁹ visioni
arc⁹ intēdi⁹ quō arc⁹ sigficet spm
videm⁹. **In** arcu q⁹ppe sicut p⁹fat⁹ sū
aqua et ignis appet et post media
toris aduētū eo. **Ut** sp⁹s sci in
huāno gnē cloruit. q⁹ elōs dei et a
qua baptis mat⁹ lauit. et igne dīni
amoris incedit. **Quasi** enī admix
to colore aq⁹ simul et ignis qd ar
cus in nube ad ppiātiōēz pōit cū
vitas dīat. **Nisi** q⁹s tnat⁹ fuit ex a
q⁹ et spū scō. nō pōt itroīē in regnū dei
Qui arc⁹ in nube ē in die pluuię. q⁹a
in dīnica incarnatiōē in effusioē p dīca
tiōis oñdit. ut ad veniā corda cre
tū dño pēte reuocēt. **Nube** ei re
deptoris carnē nō icōueniēt accipi
m⁹ de q⁹ p psalmistā dī. **Qui** ponit
nubē ascēsu suū. **Nube** q⁹ppe ascēsu
suū posuit. q⁹a is q⁹ in dīnitate ubi
q⁹ est. carne ad celestia ascendit

Expleta vero omni mystica visioe
subiungit. **H**ic erat aspectus splendor
per gratiam. **Q**ue vero interior eiusdem
sancti spiritus gloria maneat. considerandum
volens. sed sicut erat non valens sub
iungit. **E**t hec visio similitudinis
glorie domini. **N**on enim ait visio
glorie sed similitudinis. ut videlicet
ostendat. quod apostolus se intentione
mens humana tetendit. etiam si iam
fantasias ymaginum corporalium a co
gitatione transscendat. si iam omnes ac
cursus spiritus ob oculis cordis
amoveat. adhuc tamen in carne mor
tali posita videtur gloriam dei sicut est
non valet. sed quicquid de illa est quod in
mente resplendet. similitudo et non ipsa
est. **V**nde et ille predicator qui raptus ad
terram celum fuerat dicebat. **V**idemus
nunc per speculum in enigmate. **Q**ua
in te non despicenda nobis questio
occurrit. quod iohannes evangelista cum
erga miracula receptorum nostrorum iude
orum perfidia. etiam ex verbis prophetarum
adiungit dicens. **N**ec dicit ysai
as quando vidit gloriam eius. et locutus
est de eo. **E**t si ezechiel non gloriam
sed glorie similitudinem vidit. quid est
quod iste similitudinem glorie. et ille eius
gloriam vidisse describit. **S**ed cum
iohannes evangelista prout miracula re
demptoris nostri narrauit. atque infi
delitatem postmodum iudeorum subdidit
hanc eiusdem redemptoris nostri gloriam
que in mundo apparuit. ysaiam vidisse
manifestat. **O**mnis enim quod in terra mi
rabiliter agitur. gloria omnipotentis dei est
et eius gloria in omnibus factis videtur.

Isaias ergo gloriam eius in terra vi
dit. ezechiel vero eius gloriam sicut in
celo est videre non potuit. quia aliter
est gloria eius in rebus factis. atque
aliter in semetipso. **H**ec ergo eius
gloria que in rebus est videri potest.
illa vero que in ipso est videri modo
nisi per similitudinem non potest. **S**ed
eandem similitudinem glorie. vel si suble
uatus portare propheta potuerit ag
noscamus. **R**equirit. **E**t vidi et cecidi
in faciem meam. **Q**uid ergo de
hoc fieret. si ita ut est eius gloriam vi
dissemus. qui similitudinem glorie illius vi
demus. sed ferre non valens cecidit.
Quia in te cum magno more pen
sare et considerare cum lacrimis debemus
in quam miseriam et infirmitatem cecidi
dimus. qui et ipsum bonum ferre non
possumus ad quod videndum creati su
mus. **E**st tamen et aliud quod de
propheta facto consideremus in nobis.
Propheta mori ut glorie similitudinem
vidit in faciem cecidit. cuius similitu
dinem glorie quia nos per spiritum prophetie
videre non possumus. hanc assidue
cognoscere et sollicitate contemplari in
sacro eloquio. in celestibus monitis
in preceptis spiritualibus debemus. **Q**ui
cum aliquid de deo aspiciamus. in faci
em nostram cadimus. quia ex malis et
turbescimus. que nos memimus perpe
trasse. **I**bi enim cadit homo. ubi perfunditur
Vnde et paulus quasi quibusdam in
facie iacentibus dicebat. **Q**ue enim
fructum habuistis tunc in illis. in qui
bus nunc erubescitis. **E**cce celestis
gracie dono largiente obvolutum

mysterijs libri iniaū in ezechiele
ppha discussimus. et dicta mystica
moraliter differentes. volante pro
pheta theoria ad terras traxim⁹
ut qui prius puulorū aīas michi
q̄ simulū velabāt. sed nō leuabāt.
iam nunc ab eis legat et cognos
catur. et volet et leuet. Agam⁹ ee
go grāas receptori nostro. q̄ spū
ali semp alimēto nos īfiat. q̄a pa
nis viū⁹ descendit de celo et dat vi
tā mūdo. q̄ viuit ⁊ regnat cū patre
in vnitāte spūs sancti de⁹ p omni
a secula seculorū amē **¶** Explicat
omelia viij. Inapit omelia ix.

Iniaū libri in ezechie
le ppheta magnis ob
scuritātibus clausū. ⁊
q̄buscūq̄ mysteriorū no
dis ligatū. in omelij⁹ octo deo do
mino nrō ihu xpō largiēte discus
sim⁹. iā nūc planiora sūt et nun⁹
difficilia q̄ sequūt. Cantati itaq̄
vīe colloq̄mur. eīc oīpotenti deo
grās referētes. q̄a p⁹ opata silua
rū tāc leti ad cāpos exuim⁹ in q̄
b⁹ liberis gressib⁹ locutiois nrē in
trepidū pedē ponam⁹. Ecce enī p⁹
q̄ ppha silitudinē glē dñi ptepla
tus in facē suā cecidit adiūgit. Et
nudiū vocē loquēt⁹ ⁊ dixit ad me
Fili hōis sta sup pedes tuos ⁊ lo
quar tecū. **¶** Vbi adhuc subdiē. Et i
gressus est in me spūs postq̄ locu
tus est mī. ⁊ statuit me sup pedes
meos. Ecce dīna vox iacētī pphē
iussit ut surgeret. s⁹ surgē oīo non
pos⁹. nisi in hūc oīpotētis dei spūs

intrass⁹. q̄a ex oīpotētē dei grā ad
bona q̄c opa conari possum⁹. s⁹ hec
implere nō possum⁹ si ipse nō adiūuat
q̄ iubet. **¶** Sic paul⁹ cū discipulos
admonēt dicēs cū metu et tremo
re vestra salutē opamini. ilico q̄s i
eis hec ipā bona opatē. adiūxit
dicēs. **¶** De⁹ est enī q̄ opat in vobis
et velle et p̄ficere p bonā volūtātē.
¶ Hinc est q̄ ipsa veritas discipulis
diat. **¶** Nū me nichil potestis facere
¶ Sed in hīs p̄siderādū est. q̄a si bo
na nrā sic oīpotētē dei dona sūt. ve
in eis aliqd nostrū nō sit. tūc nos
quasi p meritis eternā retributio
nē q̄rim⁹. **¶** Si aut ita nrā sunt ut
dona oīpotētē dei n̄ sint. tūc ex eis
deo oīpotētē grās agim⁹. **¶** **¶** S⁹ sci
endū est. q̄a mala nrā solūmō nrā
sunt. bona aut nrā et oīpotētē dei
sūt ⁊ nostra. q̄a ipse aspirādo nos
p̄uenit ut velim⁹. q̄ adiūuādo sub
sequitur. ne inaniter velimus. sed
possum⁹ implere q̄ volum⁹. **¶** Breueni
ēte ergo grā ⁊ subsequēte bona vo
lūtātē. hoc qd oīpotētis dei donū
est. sit meritū nostrū. **¶** Qd bene pau
l⁹ breui sententia explicat dicēs.
¶ Plus illis omnib⁹ laboraui. Qui
ne videt⁹ sue v̄tuti tribuisse qd
fecerat adiūxit. **¶** Non aut ego. sed
grā dei meā. **¶** Quia enī celesti do
no p̄uētus est. q̄si alienū se a bono
ope agnouit dicēs nō at ego. **¶** S⁹
q̄a p̄ueniens grā liberū in eo arbi
trū fecerat in bono. qd libero arbi
trio eandē grāa est subsecutus in
ope. adiūxit. sed grāa dei meā.

Ne si diceret. **I**n bono ope labora-
u. nō ego. s; et ego. **I**n eo enī q̄ so-
lo domini dono p̄uent? sū. nō ego.
in eo autē q̄ donū volūtate subsequi-
tus sū et ego. **H**is igit̄ breuiter
p̄tra pelagiū et celestiniū dicitis. ad
ordinē exponendi redeamus. **F**ili
hōinis sta super pedes tuos. et lo-
quar tecū. **N**otāndus est nobis or-
do locutionis et operis. q̄ p̄us silitu-
do gl̄e domini apparet ut deiciat. et
postmodū alloquē ut alleuet. de
inde sup̄habundātiōis gr̄e sp̄m mittit
et leuat. ac sup̄ pedes statuit. **N**i-
si enī aliquid de eternitate in men-
te videremus. nunq̄ in facie nr̄am
penitēdo cadēmus. **D**ed iam iacē-
tes vox domini p̄solatur nos. ut in
ope surgam? q̄d tñ nos facē nr̄a
virtute nō possumus. **I**psius ergo
nos sp̄us implet et leuat. et sup̄ pe-
des nr̄os statuit. ut qui p̄ni in pe-
nitēcia p̄ culpa iacuius. recti post-
modū in bono opere stem? **D**ed
stans p̄pha quid audierit adiūgit
dicens. **E**t audiui loquēte ad me
et dicente. **F**ili hōinis mitto ego te
ad filios isrl̄. ad gentes apostatri-
ces q̄ recesserūt a me. **D**ic p̄pheta
describit sua ut significet nr̄a. **N**ā
q̄d est h̄c q̄d ei iacēti dicit? **I**sta sup̄ pe-
des tuos. et loquar tecū? **Q**ui enī
iacēti loquebat? **A**ur nō se nisi statū
promittit esse locuturū? **D**ed sciē-
dū est. q̄ alia sūt que iacētes. ali-
a que stantes audire debeamus.
Iacenti enī dicit ut surgat. stanti
autē p̄cipitur. ut ad p̄dicationē p̄-

ficiat. **D**ebeat. **A**d huc enī nobis in
infirmitatē p̄fusione iacētib? p̄beri
nō debet auctoritas p̄dicationis.
Ded cū iā in bono ope surgimus
cū iā recti stare ceperim? dignū est
ad lucrādos alios ut in p̄dicationē
mitti debeam? **S**tans ergo pro-
pheta vidit visionē sp̄ualē et cecidit
cātes vero ita admonitiōis verba
suscepit ut surgeret. surgens autē
p̄ceptū audiuit ut p̄dicaret. **N**am
qui adhuc ex sup̄bie vertice stam?
cū iam de eternitatē timore aliqd
sentire ceperim? dignū est ut ad
penitentiā cadamus. **E**t cū infirmi-
tate nr̄am subtilit̄ agnoscentes hu-
militer iacemus. per dñi verbi cō-
solationē surgere ad fortia opa iu-
bemur. **E**t cū iam in bonorū solidi-
tate persistim? necesse est ut unde
nosmetipsos correximus. inde iam
p̄dicātes alios leuemus. **I**acenti
ergo nō p̄cipit ut ad p̄dicationē
pergat. ne infirmus quisq̄ h̄c q̄d v-
bo edificare potest. opere destruat.
Unde quoq̄ r̄a per psalmistā dicitur.
Eduxit me de latu miserie. et
de luto fecit et statuit sup̄ petra pe-
des meos. et direxit gressus meos
et inuolit in os meū cantici nouū
p̄m deo nr̄o. **P**rius enim de luto
p̄auitatē educat. ut ei? pedes per-
fide in petra solidetur. **D**ed q̄ recti
fide recta subsequi debet opacio.
gressus eius directi sūt. ut post dī-
rectionē gressuū id est post perfectio-
nē boni operis in ore acciperet. etiā
cantici nouū p̄dicationis. **D**ic

saulus dū tamascū supb9 pgeret.
receptoris voce pstratus iacuit. et
qui p̄dicatoz futurus erat. nō tñ
mox ut p̄dicaret qd viderat audi
uit. sed ei iacēti diatur. **I**ngredē a
uitate. et dicet tibi qd te oporteat
facere. **I**acēs g̃ hpc solū audire potu
it. ut surgēs disceret qd audierat.
surgens vero hpc didicit. ut q̃ cog
nouerat p̄dicaret. **D**ed q̄rēdū no
bis est. cur ezechiel et paulus in sa
nē cadūt. et de ascēsoze equi id est
de eo q̃ in hui9 mūdi gloria eleua
tus est dicat. ut cada t ascēsoz e9 re
tro. **H**ursūq; de p̄secutorib9 dñi dic
tū est. abierūt retrozū et ceciderūt
in terrā. **Q**uid est hpc q̃ electi i sa
nē. et reprobi retrozū cadūt. nisi q̃
omnis qui post se cadit. ibi p̄cul
dubio cadit vbi non videt. qui ve
ro ante se ceciderit ibi cecidit vbi vi
dit. **I**niqui ergo quia in inuisibili
b9 cadūt post se cadere dicuntur qz
ibi corruūt. vbi qd eos tūc sequat
modo vidē nō possūt. **I**usti vō qz
in istis visibilib9 semetipsos spōte
deiciūt ut i inuisibilib9 erigantur
quasi in facē cadūt. qz timore cō
pūcti vitētes humiliant. **N**otandū
vō qd dicat mitto ego te ad filios
israel ad gentes apostatras q̃ re
cesserūt a me. **D**icit enī duobus
modis a deo recedit. ita duobus
modis a deo apostata hīc sunt.
Nā vnus q̃z a p̄dicatorē suo a fide
recedit aut ope. **D**icit ergo q̃ fide
recedit apostata est. ita q̃ ad puer
sū op9 qd deseruerat redit ab ōni

potente deo apostata abq; vlla dñi
brietate reputatur etiā si fidē habe
re videatur. **V**nū enī sine altero
prodesse nil valet. quia nec fides
sine operib9 nec opa adiuuant si
ne fide. nisi fortasse pro fide perā
pienda fiant sicut cornelius ante
pro bonis operib9 meruit audire
q̃ fidelis existeret. **Q**uia ex re colligi
tur. quia bona opera p̄ fide per
apienda faciebat. **N**ā tū ab ange
lo diatur orationes tue et elemo
sine tue ascendent in memoriam
in cōspectu dei. et mox p̄ eadē as
censione p̄cipitur. ut ad symonem
mittat. q̃ ei veniens p̄dicare debe
at. **Q**stat q̃a hpc p̄cipit. vñ meruit
exaudiri. **S**equitur **P**atres eorū
p̄uatiati sunt pactū meū vsq; ad
diē hanc. et filij dura facie et indo
mabili corde sunt. ad quos ego
mitto te. **E**cce vna est culpa supbi
e quia p̄uatiati sunt pactū. ecce
altera obstinationis qz vsq; ad hāc
diē. **E**cce in iniquitate filiorū culpa
grauis impudentie. qz dura facie.
qm̃ mala que faciūt iā nec erubesc
ūt et nūq; vel post culpas ad peni
tentiā redeunt quia indomabili
corde sunt. **C**um vero tante pra
uitatis tanteq; obstinationis sint
hij ad quos propheta mittitur.
quis iā non videat. quia per sona
prophete a tam peruersis homini
bus despicia valeat. **D**ed ecce auc
toritas tribuitur cum subditur.
Et dices ad eos. **N**ec dicit domi
nus deus. **A**c si aperte diceretur.

Quia ex te despicieris. ex me a vo
ce necesse est ut loquaris. **N**e con
tempnas ipse qui mittis. verba mea
proferes ostende qui misit. **D**equitur
Si forte vel ipsi audiant. et si for
te quiescant. quia domus exasperata
est. **D**um constet quia omnipotens deus
omnia sciat. mirandum valde est cur dicitur
si forte audiant. et si forte quiescant
Quia propter sciendum nobis est. qui
a ista dubitatio locutionis dei. non
ex ignorantia. sed ex aliqua signifi
catione descendit. **N**am quis ne
sciat? qui facit et videt omnia omnia
sciat? **E**t per semetipsum veritas in
euangelio de antixpi predicatori
bus dicit. **D**abunt signa magna et
prodigia. ita ut in errorem inducantur
si fieri potest etiam electi. **C**ur hoc
etiam sub dubitatione dicitur? tamen quod
futurum sit a domino praesciatur? **U**num ve
ro ex duobus est. quia si electi sunt fieri
non potest. si autem fieri potest electi non
sunt. **E**t tamen dicitur. ut in errorem indu
cantur. si fieri potest etiam electi. **I**sta
ergo dubitatio dominica sermonis ex
electorum verbis designatio temptatio
nis fuit. quia qui electi ad persistendum.
per signa predicatorum antixpi tempta
buntur ad cadendum. **P**er hoc ergo quod
dicitur si fieri potest hoc exprimitur. quod
electi in corde temptabuntur. **M**utant
enim. sed non cadunt. **D**icitur ergo si
fieri potest. quia trepidant. et tamen dicitur
tunc etiam quia non cadunt. **D**ubitatio i
taque sermonis a domino in electos. exp
rimit trepidationem mentis. **Q**uos
et electos nominat. quia cernit quod in fi

de et bono opere persistent. **U**nde
hic quoque dicitur. si forte audiant. et si
forte quiescant. **P**er hoc enim quod di
citur si forte. quia ex magna multi
tudine pauci audituri sunt demonstrat.
Per dubitationem ergo sermonis
dei. quid significat aliud. nisi pau
citas auditorum? **N**otandum vero quod
postquam mala parentum defuitorum dixit
rat mittens prophetas ad filios dicit.
si forte et ipsi audiant. et si forte qui
escant **Q**uid est dicere vel ipsi? nisi
quia eorum patres qui in culpa defuisti
sunt audire noluerunt? **P**ensemus er
go quod virtus sit in hoc dominica sermone
defectu. ut dicat si forte vel ipsi au
diant. **N**obis hoc nobis apte dicitur.
qui afflicti. obsessi condusi omnia quae
in hoc mundo bona habuimus perdi
dimus urbes evitas. eversa castra.
depopulatos agros. suffossas ec
clesias vidimus. et tamen adhuc paren
tes nostros ad iniquitates sequimur. ab
eorum elatione quam vidimus non mu
tamur. **E**t illi quidem inter gaudia.
nos vero quod est gravium et inter fla
gella peccamus. **N**ed ecce omnipotens
deus iniquitates iudicis. iam prio
res nostros abstulit. iam ad iudicium
vocavit. nos adhuc ad penitentiam
expectat. nos ad revertendum susci
nat. et qui in illis iam iudicium exer
cuit nobis sue patientie longanimi
tate prorogat. ne cum nostris nos prio
ribus perdat dicens. si forte vel ip
si audiant. et si forte quiescant. qui
a domo exasperatus est. **O**mnis anima
etiam post acceptam fidem in persistit

sua aut pmanere aut reuertere do
m9 exasperas vocat. qa eu que p
fide suscepit prauis morib9 repe
lit a se habitatore deū. **Nā** dom9 i
habitatur a dño. Si ergo domus
quare exasperas? **Di** vñ exaspe
ras quare dom9. q̄ utiq; nō inhabi
tat? **De** dom9. qa in ea de9 p fi
de habitare cepit. exasperas vero
est. qa ab ea prauis morib9 repul
sus exit vt vacua remaneat. quā p
us celestis inhabitator replebat.
Vñ eē sicut veritatē voce cognoui
m9 neq̄ssim9 spūs cū septē alijs re
diens domū scopis mūdātā inueit
qa mente a vtrūq; alienā replet
De q̄tur. **Et** sciet qa ppha fuit
in medio eorū. **Malis** scire bonos
aut ad adiutoriū salutis p̄ficere.
ā ad testimoniū dāpnationis solet
Quāt ḡ qa in medio eorū ppha
fuerit. vt audita p̄dicatioe aut ad
inuētur vt surgant. aut sic damp
nent vt excusatione careant. **De**
quitur. **Tu** ergo fili hominis ne
timeas eos. neq; sermones eorū
metuas. quonā increduli et subuer
sores sūt teā. et cū scorpionib9 ha
bitas. **Patet** ad quā p̄uersos in p̄
dicatione mittitur. qui ne timeat
admonetur. **Et** quia prauis quq;
bona sibi loquētib9 alia iniqua fa
ciunt. et adhuc alia minantur p̄p̄
illa q̄ faciūt dīcāt. ne timeas eos.
et p̄p̄ h̄c q̄ minant adiūgit. neq;
sermones eorū metuas. **Vel** certe
quia reprobi et mala bonis inge
runt. et eorū semp̄ atib9 de rogāt.

Pha missus admonet. ne eorū
vel crudelitatem metuat. vel vba p
timeat. **In** h̄c itaq; q̄ dīcāt ne
timeas p̄phete datur auctoritas
p̄dicationis. **Et** qa oēs qui in de
o vñm9 organa veritatis sum9
vt sepe per aliū michi. sepe vero a
lii loquatur p me. sic nobis boni
vbi inesse auctoritas debet vt is
q̄ p̄est dicat recta libere. et is qui
subest inferre bona humilit̄ nō re
cuset. **Bonū** ei qd̄ maiori a mino
re dīcāt tūc vñ bonū ē si huilit̄ dī
catur. **Nā** si rātudo sentiēdi huilit̄
tate loquēdi p̄diderit. radicē sens9
i ramo ligue viciat. qd̄ videlicet
viciū iā non ex ramo sed ex radice
est. quia nisi cor intumesceret lin
gua minime superbitet. **Inesse**
ergo ad loquēdū p̄ori huilit̄ auc
toritas. inesse at̄ minori libera hu
militas debet. **De** sepe in h̄ib9
ip̄e loquēdi ordo cōfūdatur. sicut et
lōge sup̄9 dixim9. nā aliqui q̄s p
timorē elationis loq̄tur. et loqui
se p auctoritate libertatē existimat.
et aliqui ali9 per stulticie timorē ta
cet. et tacere se p humilitate putat.
Ille locū sui regiminis attendens
nō metitur sensum timoris. iste. lo
cum sue subiectionis considerans.
timet dicere bona que sentit. et ig
norat q̄ptum caritati reus efficiatur
tacendo. **Dic** vero sub auctoritate
superbia. et humanus timor sub
humilitate se palliat. vt sepe nec
ille valeat considerare quid deo
nec iste quid debeat p̄p̄im9.

Nam ille eos qui sibi subiecti sunt
aspiciat. et ei cui omnes subiacent non in-
dit in elatione attollit. et de elatione
sua velut de auctoritate gloriatur. et
iste vero nonnunquam dum timet ne maiorem
gratiam amittat. atque per hoc aliquod
temporalis dampni suscipiat. recta que
intelligit occultat. atque apud se ta-
ntus ipsius timorem quo costringit
humilitate nominat. sed eum cui nil
vult dicere tacendo in cogitatione
diuiduat. sitque ut unde se humilem
existimat. inde grauius sit superbius
Discernenda ergo semper sunt liber-
tas et superbia. humilitas et timor.
ne aut timor humilitate. aut se super-
bia libertate fingat. **E**zechiel ita
quod non solum populo. sed etiam se-
nioribus loqui mittebatur. ne ita-
tum timorem humilitate crederet
ut timere non debeat admonetur
dum dicitur ne timeas eos. **A**c ne
forte derogationis eorum verba per-
timeat. adiungitur. **N**eque sermo-
nes eorum metuas. **C**ur autem lin-
guas derogantium timere non debe-
at. etiam causa subiungit. cum pro-
pter subfertur. **O**mnes increduli et sub-
uersores sunt terram. et cum scorpionibus
habitas. **T**imendi enim esset hi-
i quibus loqui mittebat. si in fide et
ope deo omnipotenti placuissent. **Q**ui
autem increduli sunt et subuersores
in sermonibus suis derogantes ti-
medi non sunt. quod stultum valde est. si il-
lis placere querimus. quos non pla-
cere domino scimus. **D**ebet autem habere
in metu et reuerentia iudicia iusto

rum. quia membra omnipotentis dei sunt
et hoc ipsi in terra reprehendunt. quod
dominus rearguit e celo. **N**am per
eorum derogatio vite nostre approbatio
est. quod ostendit iam nos aliquid
iusticie habere. si illis displicere ma-
ximam qui non placent deo. **N**emo
etenim potest in una eademque re omni-
potenti domino atque eius hostibus gratus
existere. **N**am deo se amicum dene-
gat. qui eius placet inimico. **E**t in-
imicus veritatem aduersabitur. qui ei
de veritati in mente subiungat. **U**n-
de sancti viri in vocis libere increpa-
tione succensi. eos ad sua odia exa-
tare non metunt. quos non deum
diligere cognoscunt. **Q**uod propheta ar-
dentem exhibet. creatori omnium quasi
in munere obtulit dicens. **N**onne
qui oderat te deus odierat illos? et
super inimicos tuos tabescebam?
Perfecto odio odierat illos? et inimi-
ci facti sunt mihi. **A**c si aperte dicat.
Pensa quantum te diligo. qui tuorum
hostium exatate contra me inimicatus
non pertimesco. **H**inc rursus dicit. **Q**ui
retribuere mala pro bonis detrahe-
bat mihi. quam subsequatur suam iusticiam. **B**onum
valde est quod iustus tribuit. quam ma-
le agentibus. libera voce contradicit.
Perpetuati mala pro bonis retribu-
unt autem iustis derogant. quod quod eos
iusticie defensione seruant. **N**on e-
nim iusti humana iudicia sed eterni
iudicis examen aspiciunt. atque ideo
derogantium verba contempnunt. **H**inc
etenim derogantibus corinthiis
paulus dicebat. **M**ichi autem pro

minimo ē ut a vobis iudicet. aut
ab huāno die **Q**ui nec in corde su
o vnde se reprehendere potuisset iue
niens adiūgit **P**ed neq; meipsū
iudico. **V**idens aut quia ei ad p
fectionē sanitatis nec suū iudiciū
sufficeret. subdidit **N**ō i hoc ius
tificatus sū. **C**ur vero nec sibi met
ipī de semetipō credidit. causā red
didit cū subiūgit **Q**ui aut iudicat
me dominus est **A**c si apte dicat.
Nec meo de me iudicio credendū
existimo. quia ille me iudicat. cui
ius ego iudiciū nō pphēdo **H**ic et ei
beatus iob cū p amicorū derogan
tiū linguas inter dolores vulnerū
pateretur iacula verborū cogitatio
ne p̄tinus ad cōscientiā reuertit.
atq; ubi mentem solidā haberet as
pexit. dicens **E**cce enim in celo tes
tis me9. et cōsci9 me9 in excelsis
Qui etiam subdidit **V**erbosi ami
ci mei ad deum stillat oculus me9
In oē enī qd de nobis dicit sp̄s ta
ti ad mētē aut rere debem9 iteriorē
testē et iudicē q̄rere **Q**uid ei p̄dest
si oēs laudet cū cōscientia accuset?
Aut qd poterit obesse. si oēs nobis
derogent. et sola nos cōscia de fen
dat? **B**eat9 igitur iob int̄ linguas de
rogatiū inflexa mētē p̄sistēs. q̄a i
terro se ipugnā falsis p̄monib9 vi
dit. in celo testem q̄siuit **H**inc p̄sa
ias ait. **P**opule me9 q̄ beatificāt
te ipī te deapiūt. et viā gressuū tu
orū dissipant. **Q**ui vide licet popu
lus ne verba sue laudis attēderet
et in culpis alt9 p̄iret. statim ei di

atur quē aspiciat. cui9 iudiciū p̄
mescat cū subdit **S**tat ad iudiciū
dū dñs. et stat ad iudicādos p̄lōs
Ac si apte dicat. **J**udicia huāna
aut seq̄ris. q̄ stare sup te celestē iu
dicē scis **H**ic ē q̄ iohānē baptistā
vitas eē arūdmē v̄to agitatā ne
gat. dicens **Q**uid existis vidē i de
serto? **A**rūdmē v̄to agitatā? **Q**u
q̄a negādo dixerit nō affirmādo s̄b
iūta v̄ba testat **A**it ei. **N**ō qd ex
istis vidē i deserto? **H**oiem molli
b9 vestitū? **E**cce q̄ molli9 vestitū
in domib9 v̄gū sūt **A**rūdo aut v̄to
agitata mō flatib9 erigit. mō flatib9
indinat **O**is at infirm9 aīm9 q̄
vel derogatiōe deiat. et laudib9 ex
altat arūdo vento agitata est **Q**u
iohēs nō eāt. q̄a inflexibile mētē v̄
tū mētē laudes hōim et derogatio
nes tenebat **S**z magna inq̄sitiōe
res idiget. cū recti opis viā tēp9.
v̄tū semp de sp̄ciare derogantiū v̄
ba de be9 an certe aliqñ p̄p̄scere.
De q̄ re sciēdū ē. q̄a linguas de tra
hētū sicut nō studio nō dēm9 ex
atāe. ne ipī p̄eant. ita p̄ suā mali
ciā exatatas dēm9 eq̄nimut̄ tole
rāe. ut mētū nobis crescat. aliqñ
aut p̄p̄scere ne dū de nob̄ mala dis
seminat. eoz q̄ audire nos ad bo
na poterant. corā innocentū corū
p̄at. **H**ic etenī ē q̄ iohēs obtecta
tois sui linguā redarguit dicens **N**e
q̄ amat p̄matū gerere in eis diotre
pes nō trāpit nos **P**rop̄t̄ h̄ si ve
nere cōmoneā ei9 opera que facit.
v̄bis malignis garruens in nos

Nunc paulus item de trahentibus
corinthiis loquitur dicens. **E**pistole
inquit graues sunt et fortes. potentia
autem corporis infirma. et sermo con
temptibilis. **H**oc cogitet qui eiusmo
di est. quia quales sumus verbo per
epistolas absentes. tales et presen
tes in opere. **N**on etenim quorum vita
in exemplum ymitationis est posita.
debet si possit detrahentium sibi ver
ba persequere. ne eorum predicationem
non audiant. qui audire poterant. et
in prauis moribus remanentes be
ne viuere contempnant. **S**ed hac in
re subtili inquisitione necesse est. ut
semetipsum animus inuestiget. ne for
tasse sue laudis gloriam querat. et a
nimarum lucra se querere nostra cogita
tio similet. **D**epe etenim sui nomi
nis laude animus pascitur. et quasi
sub obtentu lucrorum spiritualium cum de
se bona dicta agnouerit letatur. **E**t
sepe glorie sue defensione contra de
trahentes irascitur. et fingit sibi met
ipsum ex eorum zelo faciat. quorum
corda a bono itinere detrahentis
sermo perturbat. **A**lli ergo debet
magnopere curare ne quod eorum opinio
nem detrahentium verba perualeant.
qui suam ipsam subtiliter disuacien
tes. se in ea inueniunt de amore praua
te glorie nihil habere. **N**unc est enim quod ius
ti atque perfecti aliqui virtutes suas
predicant. bona que dimittis accepe
runt narrant. non ut ipsi apud homi
nes sua ostensione perficiant. sed ut
eos quibus predicant exemplo suo
ad vitam trahant. **V**nde paulus a

postolus quodammodo fustibus et saxis. quo
tibus lapidatus. quodammodo naufragi
um pertulit. quanta pro veritate susti
nuit. quod ad tertium celum raptus. quod in
paradisum ductus sit corinthiis nar
rat. ut eorum sensum a falsis predica
tionibus auertat. et de se innotesceret
qualis esset. illi eis vilescerent. quos
ab eis cognouerant inique venerari.
Qui perfecti cum faciunt id est cum vir
tutes proprias loquuntur. in hoc quo
que dei omnipotentis ymitatores sunt.
qui laudes suas hominibus loquuntur
ut ab hominibus cognoscant. **N**am cum
per scripturam suam predicat dicens.
laudet te alienus et non os tuum.
quod facit ipse quod prohibet. **S**ed si
virtutes suas omnipotens dominus taceret. e
um nullus agnosceret. **S**i cum nul
lus agnosceret. nullus amaret. **S**i
nullus amaret. nullus ad vitam redi
ret. **V**nde et per psalmistam de deo
dicatur. **V**irtute operum suorum annun
ciabit populo suo. ut det illis here
ditatem gentium. **V**irtutes ergo su
as adnunciat. non ut laudibus suis
ipse perficiat. sed ut hi qui hunc ex
sua laude cognouerant ad perpetuam
hereditatem viuant. **I**usti itaque atque
perfecti non solum cum vituperationis
sue verba reprehendunt. sed etiam cum
virtutes quas habet infirmis lo
quuntur. reprehensibiles non sunt. quia
per suam vitam quam referunt. aliorum
animas ad vitam querunt. **D**e quibus
tamen sciendum est. quia nunquam bona
sua detegunt. nisi eos ut dixi. aut
proximorum utilitas. aut certe nimia

necessitas cogat. **U**n paul⁹ apl⁹
cū v̄tutes suas ch̄rīstīh̄s enume
rasset adiūxit. **F**ac⁹ sū insipiens
vos me rogistis. **F**it v̄o aliquāto
vt n̄citate cōpulsi. in bonis q̄ de se
referūt. nō aliorū vtilitate sed suā
req̄rāt. sicut beat⁹ iob facta sua e
numerat dīcēs. **O**culus fui cec⁹. ⁊
pes claud⁹. pater erā paup̄. ⁊ cau
sā quā nesciebā diligētissimē inuesti
gabā. ⁊ multa alia. q̄ se pie egisse
⁊ memorat. **N**⁹ quia i vulnē dolo
ris posic⁹ ab amic⁹ inceptatib⁹ ipi
e egisse. ⁊ violēt⁹ p̄ximis atq; op
p̄ssor paup̄ fuisse dicebat. vbi sac
tus int̄ dei flagella ⁊ huāc̄ iere
pationis v̄ba de p̄hensus. mētē suā
grauit̄ p̄citi. atq; ad desperatiōis
fouēā p̄sperit̄ ipelli. **Q**ui itaq; ca
dere poterat. nisi ad memoriā suā
b̄n̄dicta reuocass̄ vt ad sp̄e aīm re
duceret ne opp̄ssus v̄bis ⁊ vulne
rib⁹ in desperatiōe p̄iret. **E**rgo
bona sua enumeat nō innotescē a
lijs quasi ex laude desiderat. s̄ ad
sp̄e aīm reformat. **I**usti itaq; sicut
sine arrogātia loquūt̄ aliqñ bona
q̄ agūt. ita sine zelo p̄uate gl̄e de
trahētū sibi linguas redarguūt. q̄
a noxia loquūt̄. **C**ū v̄o lingue
derogātū corrigi n̄qunt. equani
mit̄ sūt p̄ oīa tolerāde. nec obrec
tationis sermo timēd⁹ est. ne dū
vitupatio p̄uersorū metuit̄. rectio
p̄ris via deserat. **U**n nūc ezechie
li p̄ph̄e dīcāt. **P**ermones eorū ne
metuas. q̄a increduli ⁊ subūsores
teū sūt. **N**ūq̄ aut̄ mali essēt. si h̄j

qui sūt increduli subuersores n̄m̄
fuissent. **Q**uia enī ipi vel celestis
regni p̄mia. vel gehēne esse suppli
cia nō credūt. in suis p̄uitatib⁹ di
missi. a fide ⁊ op̄e eā alios subū
tāt vt regnū qd̄ ipi appetere n̄ vo
lūt nec alter assequatur. **H**j nāq;
cū teneriores quosdā bona inape
mala iā deuitare cognouerūt. mō
iradendo qd̄ i celis p̄mittitur. mō
despiciendo qd̄ deus omp̄s de infer
ni supplicijs minat̄. mō laudando
bona t̄palia et delectationes p̄sen
tis seculi. callida p̄suatione pollicē
do. defleat̄ mentes innocentū. e
orūq; itinera p̄uertūt. **G**audēt si
quos potuerint a vita reuocare. ad
mortē trahere. letāt̄ in p̄auita
tib⁹ suis. exultāt ⁊ i alienis. **H**ys
nimis pena sua non suffiat. qui
agunt vt ne soli moriantur. **A**t si
fortasse iustū quēpiam tante iam
virtutis inuenerint. vt ei loqui cō
taria non p̄sumant. quia sub
uersores esse non possunt. statim
scorpiones fiunt. **C**orpio etenī
palpando incedit. s̄ cauda ferit nec
mordet a facie. sed a posterioribus
notet. **C**orpio ergo sunt om
nes blandi ⁊ maliciōsi. qui bonis
quidem in facie non resistunt. sed
inor vt recesserint derogant. alios
quos voluerint inflāmant. que q;
possunt noxia imittunt. mortifera
inferte occulte non desinunt. **P**or
piones ergo sunt. qui blandi ⁊ in
noxij in facie videntur sed post dōz
sū portant vnde venenū fundant.

Qui enim in occulto feriunt. quasi
mors latent trahunt. Unde etiam
per psalmistam dicitur. Circumde
derunt me sicut apes. et exarserunt
sicut ignis in spinis. Apes enim in
ore mel habent. in aculeo caude
vulnus. Et omnes qui lingua blan
diuntur sed latent ex malicia ferunt
apes sunt. quia loquendo dulcedine
mellis proponunt. sed occulte feriendo
vulnus inferunt. Ista vero facientes
exardescunt sicut ignis in spinis.
quia per flamas detrahentium non
iustorum vita abundat. sed si que eis
in esse poterat peccatorum spine perire
manent. Dicatur ergo. increduli et
subuersores terrarum sunt. et cum scorpio
nibus habitas. increduli scilicet deo.
subuersores vero infirmantibus pro
ximis. scorpiones autem etiam fortibus
ac robustis. quibus et si in facie quod
dare non presumunt. ex occulto tamen
vulnus derogationis inferunt. In
creduli quippe similes subuersores et
scorpiones sunt. quia et audita ea que
dei sunt non credunt. et eos quos pro
uolunt. a bonis moribus subuertunt
et quos inflectere non valent oculis
machinationibus feriunt. Quia
in re hoc quoque notandum est. quia cum
apostolus dicitur. increduli et subuerso
res sunt terrarum. et cum scorpionibus ha
bitas nobis consolationis medica
mentum profertur. quos sepe tedet
vivere dum volumus cum malis habi
tare. Querimus etenim cur non omnes
boni sunt. qui nobiscum vivunt. Mala
proximorum ferre nolumus. omnes sanctos

iam debere esse detestari. dum esse no
lumus quod ex proximis portemus.
Sed hac in re luce clarius patet.
dum malos portare tenemus. quam mel
lius adhuc ipsi minus de bono habe
amus. Neque enim perfecte bonus est
nisi qui fuerit et cum malis bonus.
Hinc beatus iob de semetipso asserit
dicens. Frater fui draconum et scor
pionum. Hinc paulus apostolus dis
cipulis dicit. In medio nationis
prave et perverse. inter quos lu
cetis sicut luminaria in mundo.
Hinc petrus dominica gregis pastor
dicit. Iustum loth oppressum a nephan
thorum iniusta conversatione eripuit.
Aspauit enim et auditu iustus erat
habitans inter eos qui de die in diem
etiam iusti iniquis operibus crucia
bantur. Depe vero cum de vita primo
rum querimus mutare locum conamur.
secretum vite remotioris eligere. vi
delicet ignorantes quia si desit spi
ritus. non adiuvat locus. Ite enim
loth de quo loquimur in sodomis
seus extitit. in morte peccauit. Qui
a autem loca mente non muniunt. ipse
humani generis primus testatur pa
ter. qui et in paradiso cecidit. Sed
minime sunt omnia que loquimur ex ter
ra. nam si locus saluare potuisset.
sathan de celo non cecideret. Unde
psalmista ubique in hoc mundo tenta
tiones esse conspiciens. quasiuit locum
quo fugeret. sed sine deo inuenire non
potuit muniri. Ex qua re et ipsum
sibi locum fieri petiit. propter quem lo
cum quasiuit dicens. Esto in in deum

profectore et in locū munitū. ut sal
uū me facias **T**olerandi g ubiq
sūt p̄ximi. q̄a abel fieri nō valet.
quē cayn malicia nō exerceat **U**nū
vob̄ est p̄ quo societas vitari deat
malozū. ne si fortasse corrigi nō va
lent ad imitationē trahant. et cū
ipsi a sua malicia nō mutātur eos
qui sibi p̄iūcti fuerint pueritāt **U**n
de paulus ait **C**orūpūnt mores
bonos colloquia mala **E**t sicut p̄
salomonē dicit **N**oli amicus esse
hī iracūdo. nec ābulcs cū viro furi
oso. ne forte discas semitas eius.
et sumas scandalū anime tue. **P**i
cut ergo perfecti viri peruersos p̄x
imos nō debēt fugere. qz et eos se
pe ad rectitudinē trahūt. et ipsi ad
puerilitatē nūq̄ trahūtur. ita infir
mi q̄qz societate debēt declinare p̄
uozū. ne mala q̄ frequenter aspici
ūt et corrigere nō valēt. delectent
inuitari **S**ic enī vba p̄ximozum
audiēdo cotidie sumim⁹ in mente
sicuti flādo atqz respirādo aerē tra
him⁹ corpore **E**t sicut mal⁹ aer
assiduo flatu tractus infiat corp⁹
ita puerila locutio assidue audita
infirmitatū infiat animū. ut ta
bescat delectatione prauī operis
assiduitate sermonis **D**equitur.
Verba eozū ne timeas et vultus
eozū ne formides. qz dom⁹ exas
perās ē **D**e o boni timendi sūt ne
offendant. ne fortasse p̄ eos ille p̄
uocet ad irā q̄ eozū corda sēp inha
bitat **N**ā sicut sup̄ dicitū ē. si ma
los offendim⁹ timē mīme tēm⁹

quia illis nostra actio displicet. q̄
bus nec iustitia creatoris placet.
Quid ergo timendū est. si nobis
ignati sūt. q̄ deo amabiles n̄ sūt?
Un recte nūc dicitur. **V**erba eozū
ne timeas. et vultus eozū ne for
mides. q̄a dom⁹ exasperās est **A**c
si apte diceret. **T**imēdi esset nisi
me in suis actib⁹ exasperasset **D**e q̄
b⁹ adhuc subdit. **L**oq̄zis ḡ verba
mea ad os si forte audiant et q̄el
cāt q̄a irritatores sūt. **O**is q̄ pec
cat. qd aliud q̄ cōditoris sui in se
iracūdiā irritat? **E**t scim⁹ q̄a quo
ciens actu. quociens verbo. quociens
cogitatioē delinqm⁹ deū p̄tra nos
toāens irritam⁹. sed tamē sustinet
et demēt expectat p̄ paciam **P**er
p̄dicatores aut suos dñs vbiū no
bis exhortatiois p̄rogat **O**mnis
aut q̄ recte p̄dicat. si auditur. irā
irritati creatoris sui sup̄ p̄uacua
tozē populū placat **U**n neesse est
vt ip̄e nō debeat agere malū. qd
solet i populo furorē cōditoris irri
tare **P**ropter qd etiā subdit. **T**u
autem fili hominis audi q̄a qz lo
quor ad te et noli esse exasperans
sicut domus exasperat⁹ est. id est
mala que fieri conspicias ip̄e non fa
cias. ne hoc quod phibere mitteret
ip̄e cōmittas. **O**mnis etenim p̄e
dicator intēta sēp debet mēte p̄e
sare ne qui missus est lapsos erige
re. ip̄e in prauitate opis. cum lap
sis cadat. et pauli hūc apostoli sen
tentia feriat dicens. **I**n quo alte
rum iudicas. teipsum cōdempnas

Unde balaan dei spiritu repletus
ad loquendū. s; tñ in carnali vita
suo spū repletus de semetipō loqui
tur dicens. Dixit auditor sermo
nū dei. qui nouit doctrinā altissimi
et visiones oipotentē vidit. qui ca
dens apertos habet oculos. Ca
dens apertos oculos habuit. qui
rectū quod diceret vidit. s; recte vi
uere contempsit. cadēs videlicet in p
uerso opere. et apertos habēs ocu
los in sancta pzedicatione. Est ta
men aliud qd possit intelligi. aut
beatus ezechiel. qui ad p'dicatio
nem mittitur. esse exasperatō p'hi
betur. Nisi enim ad loquenda ver
ba cū mittebatur obediret. oipoten
tem dñm sicut populus de peruer
so ope. sic ppha de suo silentio ex
asperaret. Nam sicut mali ideo de
um exasperat. qz loquūtur vel fa
ciūt mala. ita nōnūq; boni exaspe
rant. qz reticent bona. Illis itaq;
culpa est peruersa agere. istis recta
reticere. In hoc ergo cū malis eā
am boni simul deū exasperant. qz
cū peruersa nō increpāt. eis per su
um silentium perficiendi licentiam
prestant. **D**equitur **A**peri os tuū
et comede quecūq; dō tibi. **A**peri
os nostrū cū recta loqmur. et come
dimus ea que a deo accepim9. qz
et tribuitur et augetur in nris sensi
bus abus vite cū p'dicare ceperi
mus. **U**nde et alius ppheta dicit
Os meū aperui et attraxi spiritū.
Nō enim spm attraheret. nisi os
aperiret. qz nisi ad p'dicandū p'p'i

mis se impēderet. spiritualis in co
doctrinae grā nō creuiss;. **D**equitur
Et vidi et ecce man9 nussa ad me
in qua erat inuolutus liber. et expā
dit illū corā me. qui erat scriptus
intus et foris. **S**icut per ppham
p'dicatorū ordo. sic per libzū quem
accepit scripture sacre pagine de
signantur. **L**iber aut inuolut9. est
scripture sacre eloquiū obscurum.
qd profunditate sententiā inuolui
tur. ut nō facili sensu oīm penetre
tur. **S**ed corā ppha liber expādi
tur. qz corā p'dicatoribus sacri
eloquiū obscuritas aperitur. **I**nuo
lutū libzū manus domini porrexe
rat. cū apostolis dicebat. **S**imile
factū est regnū celoz homini. qui
seminauit bonū semen in agro suo
Cū aut dormiret hōies. venit in
imicus ei9. et sup'seminauit zizani
a in medio tritici et abijt. **C**ū aut
creuissent herbe et fructū fecissent.
tūc apparuerūt et zizania. et reliq;
que caritas vestra eādem me reticē
te reminiscitur. **S**ed libzū quē in
uolutū ostenderat expādit. cū hoc
qd per enigmata loquebat expō
suit dicens. **Q**ui seminat bonum
semen est filius hominis. **A**ger au
tem est mūdus. **B**onū vero semen
hij sūt filij regni. **Z**izania aut. filij
sunt neq;. **I**nimicus aut qui semi
nauit ea est dyabol9. **M**essies vō
cōsumatio seculi est. **M**essores aut
angeli sūt. **S**icut ergo colligunt
zizania et igni cōburentur. sic erit in
cōsumatione seculi. **I**nuolut9 itaq;

liber expādit. quāto hōc qđ obſcu
re plātū fuerat per latitudinē itel
lectus apitur. **H**ūc inuolutū libz
veritas expādit. quāto in discipu
lis egit qđ scriptū est. **T**ūc apuit
illis sensū ut itelligerēt scripturas.
De quo adhuc libro subdit. **Q**ui
erat scriptus intus et foris. **L**iber
enī sacri eloquiū intus script⁹ est
p allegoriā. foris p hystoriā. **I**nt⁹
p spūalē itellētiā. foris aut p sen
sū littre simplici. adhuc infirmanti
bus aggruente. **I**ntus qā inuisibili
a pmutit. foris quia visibilia p
ceptoz suozū rectitudine disponit.
Intus qā celestia pollicetur. foris
aut qā terrena gteptabilia qualē
sint vel in vsu habēda. vel ex deſide
rio fugienda pāpit. **A**lia nāq de se
cretis celestibus loq̄tur. alia vero
i exteriorib⁹ actioib⁹ iubet. et ea q
forē qā pāpit patent. sed illa q de
interius narrat plene apprehendi
nequnt. **V**n scriptū est. **E**xte de no
celū sicut pellē. qui tegis in aq̄s su
piora ei⁹. **Q**uid enī celi noīe. nisi
sacra scriptura signat. **D**e q nob
et sol iusticie. et luna scie. et ex anti
q̄s p̄tib⁹ stelle exēplozū atq̄ vtu
tū luāt. **Q** sicut pellis extēditur.
qā p scriptōēs suos carnis lingua
formatum ante oculos nostros p
verba doctozū exponendo displi
catur. **Q**uid vero aquarum nomi
ne nisi sanctissimi angelozū sig
nantur ch̄ri. **D**e quibus scriptū
est. **E**t aque que super celos sunt
laudent nomē dñi. **H**ui⁹ g celi supi

ora dñs in aq̄s tēgit. qā alta sacri
eloq̄i id ē ea q de natura dinitatē
vel de eternis gaudijs narrat. no
bis adhuc nescientib⁹ solis āgelis
in secreto sunt cognita. **C**elū ergo
hōc et corā nobis extēdit. et tamē
in aq̄s supiora illi⁹ cōtegunē. qā
et qā sacri eloquiū iā nobis p opti
onē spūs patet. et quedā q solis an
gelis possit esse manifesta. nobis
adhuc seruātur occulta. **D**e qbus
tamen occultis iā pte p spūalē in
telligentiā sentim⁹. iā sancti spūs
pignus accepim⁹. quia hec et ple
ne nēdum cognouimus. et tamē
medullitus amamus et in multis
spūalibus sensib⁹ quos iā cognō
uim⁹ veritatis pabulo pasimur.
Dicat ergo qui erat scriptus int⁹
et foris quia in sacro eloquio et
dictis occultioribus atq̄ sublimio
rib⁹ sciāntur fortes. et p̄p̄t op
tiorib⁹ nos pūli nutrimur. **V**n
scriptū est. **M**ontes excelsi ceruis
petra refugiū heremacis. **H**abēt cī
mōtes intelligentie qui iā cōtem
platiōis sale⁹ dare nouerūt. **N**ed
petra sit refugiū heremacis. quia
nos pūli et peccatoz nostrorum
spūs coopti. et si itelligere alta
non possumus in petre nostre refu
gio in cristi fide saluamur. **V**nde
et quibusdam dicitur. **N**ichil me
iudicau scire inter vos nisi ihesum
cristum et hunc crucifixum. **E**t si di
ceret. **Q**uia vos capere diuinitatē
ei⁹ misteria nō posse p̄sari sola vo
bis huānitatē ei⁹ ifirma locut⁹ sū

Requitur. Et scripte erant in eo lamentationes. et carmen et re. **Carmen** aliqui in bono. aliqui vero in malo dici dubium non est. quia et letum carmen et lugubre carmen dicere possumus. Sed nos scripture sacre usus sequentes. qui pene semper carmen in prospero ponere solet. hoc in loco pro bona parte dictum carmen accipimus. Nam cum omnipotens deus populum suum de mari rubro liberasset scriptum est. Tunc moyses et filii israel cecinit carmen domino. Et cum dauid victoria de hysribus fecisset scriptum est. Locutus est dauid domino verba carnis eius. Salomon quoque ait. Aeternum in vitro est. qui cantat carmina corde pessimo. Aeternum quippe si mittatur in vitrum. feruescat vitrum prout et ebullit. Et peruersa mens quam per increpationem corripit. aut per predicatoris dulcedine bona suadetur. de correptione fit deterior. et inde in murmurationis iniquitate succenditur. unde debuit ab iniquitate praeseri. Per helyu quoque de ingratum ac sese desperare dicitur. Et non dixit ubi est dominus qui fecit me. qui dedit carmina in nocte. Carmen quippe in nocte est. letitia in tribulatione. Carmen in nocte accipimus. quoniam in prospero praesentibus de futuris gaudiis consolamur. Carmen nobis ostendebat apostolus in nocte. cum dicebat. Pro gaudentes in tribulatione patientes. Carmen in nocte dauid se habere indicat dicens. Tu in es refugium a pressura quae arde

dit me. exultatio mea redime me a arduantibus me. Qui enim se a pressura arduantem narrat. et tamen deum si bi esse exultationem nominat. paulo dubio in nocte carmen cantat. Qui a igitur pene semper in bono carmen ponere scriptura sacra consuevit. ita a nobis etiam in hoc loco debet intelligi. De autem in scriptura sacra sepius de eterno luctu. quam praesentis solent intelligi. Unde scriptum est. De impio in malum. retributio enim manuum eius fiet ei. Et beatus iob loquitur dicens. Si impius fuero re in est. si autem iustus non leuabo caput. saturatus afflictione et miseria. Iustus tamen enim afflictio temporalis est. De ergo quod dixit. a temporalis afflictione distinguit. qui et iustum afflictione. et impium re habere perhibuit. Per se metipsum quoque veritas dicit. De mundo ab scandalis. et re vobis qui videtis quam flebitis. et re praegnantibus et nutriendibus in illis diebus. Pensandum ergo nobis est. quod hec tria in sacro volumine scripta sint. lamentationes carmina et re. Lamentationes videlicet. quia in eo scripta est penitentia peccatorum. carmen vero quia ibi praenunciantur gaudia iustorum. re autem quia illic expressa est damnatio reproborum. Et ergo peccata puniatur. lege quam in hoc volumine scripta sunt lamenta. Radite corda vestra et non vestimenta vestra. Et iustus Miseri estote et lugete. visus vester conuertetur in luctum. et gaudium in merorem. Et autem de promissione

gaudij sequentes hilarescas. cog
nosce que in hoc volumine scripta
sunt carmina laudis eterne. **B**cati
qui habitant in domo tua domine. in secula
seculorum laudabunt te. Et sicut per que
dam sapientem dicitur de celesti iherusalem.
Ex lapide preciosissimo et mundo omnes pla
tee constructur. et per omnes vias eius
allia catibitur. **H**oc nobis carmine
celestis patrie nunciare aues eius ve
niant qui concorditer clamabant.
Gloria in excelsis deo. et in terra
pax hominibus bone voluntatis. **V**ed
si presenti seculo adhuc mente inhesere.
et si adhuc terrenis voluptatibus
delectaris. amare non potes gau
dia eterna que audis. **C**ogno sce
ergo in hoc volumine ne quod in eo
scriptum est. atque ab animo per timo
rem expelle quod diligis. ut possis ex
iudicio carnem amare quod legis.
Ibi quippe sub unius dampnati
speac multitudine omnis exprimitur
reproborum. cum voce veritatis dicitur
Ligatis pedibus eius et mani
bus mittite eum in tenebras exteri
ores. illic erit fletus et stridor den
tium. **T**unc enim reprobi in exteri
ores tenebras cadunt. quia nunc in
interioribus suis se sponte delecerunt
ut veritatis lumen nec credere nec
bene operando sequerentur. **I**n quibus
ligatis pedibus ac manibus mitti
prepiuntur. quia nunc dum tempus bene o
perandi atque currendi est. habere
manus ac pedes liberos in bona
actione noluerunt. **I**bi de reprobo
rum scriptum est. **V**ermus eorum non

morietur. et ignis eorum non estigue
tur. **I**bi dampnatis ac repulsis dicitur
Discedite a me maledicti in ignem
eternum qui paratus est diabolo et angelis
eius. **I**n hoc itaque volumine cuncta que
edificant via que erudiant scripta conti
nent. **P**eccasti enim et ideo te penitet
illiata perpetrasse ut ad agendam
penitentiam doceris. ibi invenis la
mentum. **D**ixisti celestium gaudiorum me
te releuare desideras. ibi ad conso
lationem tuam invenis carnem. **I**n
vero et mala perpetrasti. et hec te
perpetraste non penitet. sed ceruicem
mentis erigis. ad nullas peniten
tie lamentationes inclinans. nul
la celestium gaudiorum expectatio
corrigens. velis nolis ibi scriptum
audistis es de. ut is quem nec
timor ad penitentiam humiliat. nec
spes ad superna premia exaltat.
dampnationis sue iam nunc penam
prospiciat. et sine excusatione in e
ternum supplicium cadat. **Q**uid igitur
fratres. quid agendum est mise
ris nobis. nisi ut cuiusque ad
huius verba voluminis. et mala
que nos egisse meminimus fletibus
puniamus. ut per lamenta penitentiae
perueniamus ad carmen vite. ne si af
fligi modo penitendo nolumus de
postmodum sine fine sentiamus. **N**ec
nostro vulnere multitudo in des
peratione deprimat. quia maior
est potentia medica. quam multitudo la
guorum nostri. **Q**uid est enim quod pre
parare ad salutem non possit. qui
potuit omnia ex nichilo creare?

Unigenitus quippe est omnipotē
ti patri & coeternus. qui cū eo vi
uit & regnat in unitate spūs scti
deus per oīa secula scōz Amen.

¶ *Expliat omelia Ix. ¶ Inapit*

Somelia de ama.
Olent quidā scripturā
sacri eloquiū legentes
cū sublimiores ei⁹ sen
tentias penetrāt. minora manda
ta que infirmiorib⁹ data sūt tumē
ti sensu despicere. & ea velle in aliū
intellectū permutare. qui si recte in
eo alta intelligerēt. mandata quoq;
minima despectui nō haberēt. qui
a dīna pcepta sic in quibusdā lo
quūtur magnis. ut tū in quibusdā
agruant puulis. quo per incremē
ta intelligentie quasi quibusdā passi
bus mentē crescant. atq; ad maio
ra intelligenda perueniant. **V**nde
nūc sancto aphe dīatur. **F**ili homi
nis quodāq; iueneris comedere. **Q**
qd enī in sacra scripturā iuenitur e
dendū est. qz & eius parua simpli
tē pponūt vitam. & eius magna
subtilem edificant intelligentiam
De q̄tur. **C**omede volumen istud
& vadens loquere ad filios israel
Et aperui os meū. & abauit me
volumine illo. **S**criptura sacra ci
bus noster & potus est. **V**nde eti
am dñs per ap̄ham aliū minas.
Mittam famē in terrā. non famē
panis neq; sitim aque. sed audicdi
v̄bū domini. **Q**ui ergo subtrahit
eloquio suo. fame ac siti dīat nos
atteri. qz eius v̄ba & abus noster

& potus sint demonstrat. **P**ed no
tandum qd aliqui abus. aliqui po
tus sūt. **I**n reb⁹ enī obscuriorib⁹ q̄
intelligi nequnt nisi exponantur.
Scriptura sacra abus est. quia quic
quid exponit ut intelligatur quasi
mandatur ut gloriatur. **I**n reb⁹ ve
ro apertiorib⁹ potus est. potū non
mandēdo glutimus. **A**pertiora er
go mandata bibim⁹. quia etiam
nō exposita intelligere valem⁹. **P**ro
eo aut qd multa ezechiel ap̄ha ob
scura atq; pplexa auditurus erat
nequa q̄ ei de sacro volumine dīa
tur bibe. s; comede. ac si diceretur.
Pertracta et intellige. i. p̄us mādē
& tūc de gloriā. **P**ed i v̄b sacri elo
quiū iste dēt studiū nū seruati ordo.
ut hec idēo cognoscām⁹. quatin⁹
de iniquitate nrā p̄pūti. cognoscent
tes mala q̄ fecim⁹. vitemus ne a
lia faciām⁹. & cū iam ex magno u
su lacrimam⁹ de peccatorz remissio
ne ceperit esse fiducia. per v̄ba dei
que intelligim⁹ alios quoq; ad vi
tā trahamus. **A**d hoc enim intelli
genda sunt. ut & nobis p̄sint et in
tentione spūali alijs cōferatur. **V**n
nūc bene dīatur **C**omede volumē
istud. & vadens loquere ad filios
israel **A**c si ei de sacro abo diceret
Comede & pascē. saturā & cructa
accipe & sperge. q̄fortare & labora
Et notādū qd ap̄heta subiūgit di
cens **E**t aperui os meū. & abauit
me volumine illo. **O**s in corde cē
ali⁹ ap̄ha testatur dicens. **L**abia
dolosa in corde & corde locuti sunt

mala **O**s ergo apertum quoniam sensum ad intelligentiam sacri ubi per apertum. Ita quod ad vocem domini os propheta aperit. quia ad spiramentum domini precepti cordis nostri desideria inhiant. ut de cibo vite aliquid sumant. sed tamen in hoc ipsum sumere nostrum vitium non est. nisi ipse abauerit. qui ut comedatur iussit. Ille etenim abas. qui per se edere non potest. Et quia ad capiendum verba celestia per dona infirmitas nostra non est. ipse nos abas. qui nobis in ipse mensuram tritici tribuit. quatinus in sacro verbo domini hodie intelligimus. quod hesterno die nesciebam. et tunc quoque apprehendimus quod hodie nescimus per diuine dispensationis gratiam cotidiano alimentum nutriamur. Opus enim deus quasi totiens ad os cordis nostrum manu porrigit. quocumque nobis intellectum aperit et ab omni sacri eloquii in nostris sensibus mittit. Cibatur ergo nos volumine. cum sensum nobis ex scriptura sua dispensando aperit. et eius dulcedine nostras cogitationes replet. Unde et subditur. Et dixit ad me. Fili hominis. Venter tuus comedet. et viscera tua replebuntur volumine isto. quod ego do tibi. In translatione veteri non habet. Venter tuus comedet. sed os tuum comedet. et viscera tua replebuntur. Os nostrum comedit. dum verbum dei diligimus. Viscera vero nostra replentur. cum intelligimus atque seruamus ea in quibus legendo laboramus. In posteriore autem translatione qua et veritatem credimus scriptum est. Venter tuus comedet. et viscera tu

a replebuntur. In sacro vero eloquio nonnunquam veter per mente poni consuevit. Unde et per iheremiam dicitur. Venter meum ventrem meum doleo. Quod quia de spiritali et non corporeo ventre dixerat adiunxit. Venter sus cordis mei. perturbati sunt. Neque enim ad salutem populi pertinebat si propheta ventrem corporis se tollere predicaret. Venter ventrem voluit qui mentis afflictione sensit. Venter autem exemplum prophete profertur. cum testimonium domini optius habeamus. Et necesse est ut cum per semet ipsam veritas loquitur. propheta taceat. quia lucerna claritate non habet in sole. Ait enim. Qui credit in me sicut dicit scriptura. flumina de ventre eius fluent aque viue. Quia enim de mente fidelium sacre predicationes defluunt. quasi de ventre credentium aquae viue flumina decurrunt. Venter autem viscera quid sunt aliud. nisi mentis interna id est recta intentio. secundum desiderium. humilis ad deum. pia ad proximum voluntas. Unde recte nunc dicit. Venter tuus comedet. et viscera tua replebuntur. quia cum mens nostra pabulum veritatis accepit. interna nostra non iam vacua remanent. sed alimento vite satiata. Desemus fratres mei carissimi. quod sit pia ista promissio quod dicitur. Venter tuus comedet. et viscera tua replebuntur volumine isto. quod ego do tibi. Multi etenim legunt et ab ipsa lectione ieiuni sunt. Multi vocem predicationis audiunt.

sed post vocē vacui recedūt. quorū
et si venter comedat. viscera nō replē
tur. quia et si intellectū sacri verbi
mente percipiunt. obliuiscendo et
nō seruando q̄ audierūt. hec in cor
dis viscerib⁹ nō reponūt. Hinc est
enī qđ per ppham aliū quosdā do
minus icēpat dicens **Donite** corda
vestra sup vias vras. seminastis
multū et itulistis parū. comedistis
et non estis satiat. bibistis et non
estis inebriati. Multū in corde su
o seminat. sed parū infert. qui de
mandat⁹ celestibus vlt legendo vlt
audiēdo multa cognoscit. s̄ negli
gent opādo pauca frāficat. **Come**
dit et nō saturatur. qui vba dei au
diens. lucra vel glām seculi conui
piscat. Bene aut nō satiari dicitur
qz aliud mandit et aliud esurit. **Bi**
bit et nō inebriatur. qui ad vocē p
dicationis autē inclinat. s̄ mentē
non mutat. **D**olet enī per ebrie
tatē bibentiū sensus imitari. **Q**ui
ergo ad cognoscendū dei verbum
deuotus est. s̄ ea q̄ sūt hui⁹ seculi
adipisci desiderat. bibit et debria
tus non est. **S**i enī debriatus esset
pauldubio mentē mutasset. vt iam
terrena nō quereret. iā vana et tñ
sitōria que amauerat nō amaret.
De elās quoq; per psalmistā dicitur.
Inebria bunt ab vbertate do
m⁹ tue. qz tanto omīpotētis dei a
more repleti sūt. vt mutata men
te sibi inatipsis extranei esse videā
tur. implentes qđ scriptū est. **Q**ui
vult post me venire abneget semet

ipm. **D**emetipsum abneget. q̄ mu
tatur ad meliora et inapit esse qđ
nō erat. et desinit esse qđ erat. **D**e
pe aut quosdā vidim⁹ ad vocē pre
dicationis quasi ex quersione con
pūctos. habitū non animū mutas
se. ita vt religiosā vestē sumerēt. s̄
antracta via non calcarent. ite s̄
mulis imaniē ac acriter agitari.
malicie dolore in primi lesione fer
uescere. de ostensis quibusdā bonis
ante humanos oculos superbire.
pūctis mūdi lucra ihianter quere
re et de solo exteriori habitu quē sup
serunt sanitatē fiduciam habere.
Quib⁹ quid aliud dicendū est. ni
si hoc qđ magister egregi⁹ q̄busdā
legit exteriora seruātibus loquitur
dicens. **I**qz in xpo ihesu neq; arā
tatio aliquid valet neq; ppuat. sed
noua creatura. **N**on enim magni
est merit. si qđ forē erga nos agi
tur in corpore. s̄ magnopere pensan
dū est quid agatur in mente. **N**ā
pūctē mūdū despicere. et tñsitoria
non amare. mentē medullitus in
humilitate deo et primo sternere.
petra illatas ptumelias patientiā
seruare. et custodita patientia dolo
re malicie a corde repellere. egenis
ppria tribuere. aliena minime am
bire. anuā in deo diligere. ppter
deū et eos qui inimici sunt amare
de afflictioe pūcti lugere. de mor
te eius qui vinctus est nō exulta
re. hec est noua creatura. quā idem
magist⁹ gentiū apud alienos quo
q; discipulos vigilati oculo requirit

dicēs **S**i qua igitur in xpo noua
creatura vetera trāsierūt. ecce facta
sūt noua. **A**d vetere quoq; huiem
ptinet p̄sentē mūdū querere. trāsi
toria ex cōcupiscētia amare. mētē
in supbia erigere. patientiā nō ha
bere. ex dolo malicie de p̄ximi lesi
one cogitare. sua indigentib; non
tare. atq; ad multiplicandū. alie
na querere. nullū pure p̄pter deū
diligere. inimiciās iniuriās red
dere. de afflictione p̄ximi gaudere.
Cuncta hec vetusti sūt hominis. q̄
videlicet de radice trahim; corrup
tionis. **N**ed qui iam ista exsuperat.
z ad p̄cepta dominica mētē in be
nignitate cōmutat. de hoc recte dia
tur. q̄a vetera trāsierūt. ecce facta
sūt noua. **T**ūc ergo i nostris mē
tib; noua sūt. cū a nobis vetusti
hōis vicia trāsierūt. z tūc vicia vetus
ti hominis trāsierūt. quādo sacri ver
bi p̄ceptū venter comedit. et visce
ra medullitus replent. **S**epe enim
quosdā videmus tota se mente ad
sanctę lectionis studiū cōtulisse. at
q; iter verba dominica recognoscē
tes in q̄tis deliquint. semetipsos in
lacrimis mactare. meroze cōtinuo
affici. in nullis huius mūdi p̄spe
ritatibus delectari. ita vt eis vita
p̄sens oneri. z lux ipsa fastidi
o fiēt vix ad colloquēdū cōmunia
cōmittere. atq; a rigore discipline
animum difficile relaxare. pro a
more conditoris ludu solummodo
et silentio gaudere. **H**orum venter
sacrum volumen comedit et visce

ra repleta sunt. quia p̄cepta vi
te q̄ sensus capere potuit. memoria
nō amisit sed hec collectus aim;
in deo lugendo semp et recolendo
seruauit. et sic plerūq; vt tales q̄
q; ex dono celestis gracie etiā ver
bū doctrine papiant. atq; de veri
tatis pabulo quod ipsi int̄scius
dulciter ruminant. et p̄ximos sua
uiter pascant. de quoz p̄fectio o
re p̄dicationis tāto audientib; dul
cis est. quāto eoz actio cōtraria. **I**n
is p̄dicationib; nō est qz de p̄p̄
a vita sumūt. quod p̄ linguā p̄
imis cōferunt. **V**nde recte quoq;
hic p̄pheta subiūgit. **E**t comedi
illud et factū est in ore meo sicut
mel dulce. **L**iber qui viscera reple
uit. dulcis in ore sicut mel factus
est. quia ipsi de omnipotenti deo
sciunt suauiter loqui. qui hūc didi
cerint in cordis sui visceribus vera
citer amare. **I**n e9 quippe ore scrip
tura sacra dulcis est. cū v̄te visce
ra mātatis illius replentur. quia
eis suauis est ad loquendū. cū in
terius impressa ad viuendū fuerit.
Nam sermo dulcedinē nō habet.
quē vita reproba intra p̄scientiā re
mordet. **V**nde necesse est vt qui v̄
bū dei loq̄tur p̄us studeat qualiter
vivat. vt post vitā colligat que et
qualiter dicat. **A**d p̄dicandū nāq;
plus cōscientia sacri amoris edifi
cat q̄ exercitatio sermonis. quia
amando celestia intra semetipsum
p̄dicator legit. quomodo p̄sua
deat vt despiciā debeat terrena.

Qui enim vitam suam interi⁹ p̄sat
et exemplo suo foris amonendo a
lios edificat. quasi in corde lingue
calamū t̄guit. i eo qd manu ver
bi primus exterius scribit. Unde
admirabilis p̄dicator cum multa
discipulis exhortādo dixit. qz nul
lam itra semetipsū de p̄scentia ḡri
etate pertulit. securus adiūxit. **P**i
qua virtus. si qua laus discipline
hec cogitare que et didicistis et ac
cepistis et audistis et vidistis in me
Hec agite et deus pacis erit vob
cū. **D**equitur. Et dixit ad me. **F**i
li hominis vade ad domū israel. et lo
queris verba mea ad eos. **I**n eo qd
domin⁹ p̄phe dicit. loqueris verba
mea ad eos. quid aliud q̄ eius o
ri stenū moderaminis iponit. ne
qd prius intus nō audierit. foris
dicere p̄sumat. **N**am p̄phe falsi
sua et nō domini v̄ba loquebatur
de quib⁹ scriptū est. Nolite audi
re verba p̄pharū qui p̄phetāt vob
et decipiūt vos. **V**isionē cordis sui
loquūtur. non de ore domini. **E**t
rursū. Non loquebar ad eos. et ip
si p̄phetabant. **Q**ua ex re quoq;
colligendū est. qz et quis q̄s exposi
tor in explanatione sacri eloqui
ut fortasse auditoribus placeat a
liquid mentiendo p̄ponit. sua et nō
dei verba loquit. si tñ placendi v̄l
seducendi studio menat. **N**am
in verbis dominias virtutē requēre
si ip̄e aliter q̄ is per quē plata sūt
senferit etiam si sub itellā alio edi
ficationē caritatē requirat. domini

sunt verba que narant. qz ad hoc
solū de⁹ p̄ totā nob̄ sacra scripturā
loquit. ut ad suū nos et primi a
morē trahat. **D**equit. **N**on enim
ad populū p̄fūdī sermoīs et igno
te lingue tu mittere ad domū isra
el. neq; ad populos multos p̄fun
dī sermoīs et ignote lingue. quo
tū nō possis audire sermones. et si
ad illos mittereris ipsi audiret te.
Domus autē israel nolunt audire
te. qz nolūt audire me. **I**n ip̄o vi
sionis exordio quo p̄pha ad p̄di
candū mittitur. aperte et vocatio
gentiū. et isrlitarū repulsio de sigē
Nam cū dicit. **N**on ad populos
p̄fūdī sermoīs et ignote lingue
mittere quorū nō possis audire ser
mones. atq; statim subditur. et si
ad illos mitteris ipsi audiret te. a
perte declarat obedientia gentiū
que qnq; p̄dicatoz vocē essent si
ne tarditate secutur. **E**t cū s̄bdit
Domus autē israel nolūt audire
te qz nolūt audire me. inde duri
cia designat. que verba p̄dicantiū
et cognouit et sequi noluit. **I**gnota
autē lingua gentiū ad obediendū
moram nō fecit. q̄m̄s ēne a ab e
loquo legē sunt. **S**ū autē dicit. no
lūt audire te. qz nolūt audire me.
scdm h̄c quod scriptū est. qui vos
spernit. me spernit. **C**ausa quoq;
aut nō audiant subinfere. cū dicit.
Omnis quippe domus israel attri
ta fronte est. et duro corde. **C**ū do
mus israel attrita fronte perhibet
esse. quid aliud sentiendū quid ve

cogitandū est. nisi q̄ fronte cordis
in ipudentia attēnt culpa sequēs.
atq; quo crebrius 2mittitur. eo de
illa cōmittentis animus min9 ve
reādat̄. Atq; ideo ad tantā cor
dis duriciā quādoq; peccator pue
nit. ut iā i cōreptioē nō sit sensibi
lis. q̄a q̄ usu peccādi iduruit. nullo
mō corapiētis vbi id est man9
palpātē sētīt. sicut iude quoq; cre
bri9 delinquētī dicit̄. **Frōs mulierē**
meretricē facta est tibi nolūsti erubescē
Vel certe attrita frōs est. in
hui9 mūdi actibus assueta. quia si
aut sunt nōnulli qui quietē cunctis
p̄mij9 mūdi atq; honozibus p̄po
nūt. ita nōnulli ut in h̄c mūdo es
se aliquid videantur. terrenis la
boribus insudant. insistūt causis. p̄
miserentur iurgij9. et q̄uis se cor
pe deficere inter labores sentiant.
amore tamen terrenarū rerū deuic
ti delectabiliter fatigātur. Quib9
p̄ p̄phetā dicit̄. **Ephzaim vitula**
docta diligere tritura Vitula etenī
in tritura aree assueta etiā si relax
aretur a labōe spōte redit. **Dic** sic
quibusdā prauis mentib9 nichil ē
laborios9 q̄ si eis p̄cipit. ut in hu
ius mūdi actibus nō laborēt. **Nā**
sepe quidā repulsi ab actione terre
na. de p̄cantur ut redeant. rogant
ut p̄mantur. graue se inuicisse pi
culū quietem putant. **Attrita** ergo
fronte sūt. qui non solū labōes nō
fugiant. sed neq; ipoztūni videri in
laboribus qui sibi negant̄ erubescē
aut **Dequitur** Ecce dedi faciē tuā

valentiorē faciēb9 eoz. et frontē
tuā duriorē frontib9 eoz. **Dicit**
vēcūdia laudabil̄ est in malo. ita
rephensibilis ē in bono. **Erubescē**
eni malū sapiētia est. bonū vō e
rubescē fatuitas ē. **Vñ** scriptū est
Est 2fusio adducēs p̄am. et est 2
fusio adducēs gloriā. **Qui** enī e
rubescit penitendo mala q̄ fecit. ad
vite libertatē puenit. **Qui** vō e
rubescit bona facē. ab statu rectitudinis
cadit. atq; ad dāpnationem
tendit. sicut p̄ receptorem dicitur.
Qui me erubuerit et meos sermo
nes. hunc filius h̄is erubescet cū
venerit in maiestate sua. **Et** sunt
q̄dam qui bona iā mente cōcipiunt
sed needū malis aperte contradi
cunt. **Hij** nimirū quia boni sunt in
mente. sed auctoritatem non ha
bent in locutione. apti ad veritatē
defensionē nō sunt. **Ille** enī verita
tis defensor esse debet. qui qd̄ re
te sentit loq̄ nec metuit nec erubescē
at. **Vnde** nunc quoq; in magnō
munē p̄phete p̄mittit̄. **Ecce** dedi
faciē tuā valētiore faciēb9 eoz. et
frontem tuā duriorē frontib9 eoz.
Quid est aut̄ peccator. nisi vulne
rari9? **Et** predicator. nisi medic9?
Si ergo nō erubescit p̄cor qui iā
cet in vulnē. cur erubescat medic9
qui p̄ medianā p̄uidet salutē? **Se**
pe vō 2tingit. ut p̄dicator reuerē
audiat. nōnūq̄ vō a pueris ita
despiat ac si eis nichil valitatis lo
quat̄. **Vñ** recte nūc subditur. **Ut**
adamāte et ut silicē dedi faciē tuā.

Adamas et silex utraque dura. sed
vnu horu paosum est. alteru vile. A
damas ad ornamentu sumu. silex
ab itineratibus calcatur. Et sepe co
tingit ut hos quos correptione su
am aspiciamus nimis humiliter audi
re. vereamur eis aliqua dicere.
Nonnuquam vero euenit. ut eos quos
in correptione suam videmus postpo
nere et despectui habere. trepidemus
eis vbiu predicationis inferre. Sed
si recte sapiamus et ad eos a quibus
nos honorari aspiciamus. et ad eos
a quibus nos despicia videmus aue
toritate exhortationis vel increpati
onis sumimus. ut nec illorum humilita
tem debeamus erubescere. nec horu
superbia formidare. Dicatur ergo
ego autem dedi faciem tuam ut adaman
te id est si ab auditoribus honoratur.
dedi faciem tuam ut siliam. si ab audi
toribus paulatim atque despicieris.
ut nec per illatu honore reteneatur
lingua ex verecundia. nec per despec
tu taceat ex infirmitate. De quibus
Ne timeas eos neque metuas a
faciem eorum. quia domus exasperata
est. Hoc iam superius dictu est. De
notandu quod aspera domus habea
tur. anque asperitas tam crebro repli
catur. Increpandus itaque peccator
est. et nunquam timendus. quia domus ex
asperata est. Tamen ei homo debuerat
si ipse auctor omnium ut homo timuisset.
Nam qui rationis sensu ad timo
re dominum non habuit. tanto minus ti
mendus est. quanto hoc quod esse debu
it non est. Sequitur Et dixit ad me

Fili hominis omnes sermones meos
quos loquor ad te assume in corde
tuo. et auribus tuis audi. et vade in
gredere ad transmigrationem filiorum
populi tui. **V**igilantem intueudu est
quod voce domini ad prophetam dicitur.
ut prius sermones eius audiat. et
postmodum loquatur. Audimus enim ver
ba domini si ea facimus. et tunc ea
primis recte loquimur. cum prius ipsi
ea fecerimus. **Q**uod beatus marcus euan
gelista asseruit. cum fecit domini miracu
lum narrat dicens. Adduxit ei sur
dum et mutum et precebat eum ut im
poneret illi manum. Cuius curatio
ordinem insinuat subdens. Misit di
gitos suos in auricularas eius. et ex
spuens tetigit linguam eius. et suspi
ciens in celum ingemuit. et ait illi
Effeta. quod est adaperire. Et sta
tim aperte sunt aures eius et solutum est
vinculum lingue eius et loquebatur
recte. Quid est enim quod creator om
nis deus cum surdum et mutum sanare volu
isset. in aures illius digitos suos
misit. et expuens linguam eius te
tigit. Quid per digitos receptores.
nisi dona sancti spiritus designantur.
Vnde cum in loco alio eicasset demo
nium dixit. Si in digito dei eicio de
monia. profecto peruenit in vos regnum
dei. Quia de re per euangelista ali
um dixisse describit. Si ego in spi
ritu dei eicio demonia. peruenit in
vos regnum dei. Ex quo utroque lo
co colligitur. quod digitus dei spiritus
vocatur. Digitos ergo in auricu
lam mittere est. per dona sancti spiritus

mente surdi ad obediendū apitē.
Quid est vero q̄ expuēs linguā e
ius tetigit? **S**aluā nobis ex ore
receptoris est. accepta sapiā i elo
quio diuino **S**aluā q̄ppe ex capi
te de fluit in ore. **E**a ergo sapiā q̄
ip̄e est. dū lingua nostra t̄gitur.
mox ad p̄dicationis v̄ba format.
Qui suspirā in celū igemuit. nō
q̄ ip̄e necessariū gemitū haberet.
qui dabat qd̄ postulabat. s̄ nos ad
eū gemere q̄ celo p̄ficeret do aut. vt
et aures nr̄e p̄ dona sp̄us apira. et
lingua p̄ saluā oris id est p̄ sciē
tiam diuine locutionis solui debeat
ad verba p̄dicationis **C**ui mox et
epheta qd̄ est adapire dicitur **E**t
statim apte sūt aures ei⁹ et solutū
est v̄ticulū lingue ei⁹ **Q**ua i re notū
dū ē. qz ap̄t̄ clausas aures dēn ē
adapire **S**ed cū aures cordis ad
obediendū apte fuerint. ex subse
quenti pauldubio etiā lingue ei⁹
v̄ticulū soluitur. vt bona que ip̄e fe
cerit. etiā faciēda alijs loquat.
Unde et bene additur et loq̄batur
recte. **I**lle etenim recte loq̄tur q̄ p̄us
obediendo fecerit. q̄ loquēdo admo
net esse faciēda. **Q**uod ad t̄ns
migrationē ppli admonēda p̄ph̄a
mittitur. nō solū ea t̄ns migratio
debet intelligi. que ei⁹ populi erat
in corp̄e. sed etiā que facta fuerat
in mēte **A**b iherusalem quoqz ad
babilonem venerat **E**t quid iheru
salem nisi visio pacis. quid babilo
nia. nisi cōfusio vocatur? **Q**uis q̄s
vero a rectis operibus in p̄uersis

actibus cadit. quoniam a bono sta
dio ad viciā de fluit. quasi ab ihe
rusalē ad babilonē ciuitatē venit
Culmē enī bone q̄templatiōis de
seruit atqz in t̄ns migrationē cōfusi
onis inact **E**t illis sepe solet cue
nire. q̄ cū bona agunt in hys de su
a v̄tute gloriāt. **U**nde psalmista
ne a visione pacis id est a bonis o
pibus captiuus ad babiloniā emi
graret. domino supplicat dicens **A**d
iutor meus non emigrabo. **S**i e
nim in se cōsideret. a iusticiē opib⁹
cadendo migrasset. **S**ed neqz h̄y
qui ab statu rectitudinis in p̄uā
actionē ceciderunt despicendi sūt.
quia ecce p̄pheta ad t̄ns migrati
onē babilonē mittit. **E**t p̄ p̄ph̄e
tam aliū domus⁹ dicit. **E**t venies
v̄s ad babilonē ibi liberaberis **S**e
pe enim quis postq̄ in cōfusiōē vi
ciōrū ceciderit. erubescens mala q̄
perpetrauit. ad penitētiā redit.
seqz a suis lapsibus bene viuēdo
erigit. **Q**uid ergo iste nisi v̄s ad
babilonem venit. et ibi liberatus
est. qui postq̄ cōfusus est mente p̄
uersa perpetravit. hec ipsa erubel
escens mala que fecit. se contra se e
rigit et bene operando ad statum
rectitudinis redit? **I**n babilone ita
qz liberatur qui per diuinā grā
am ostenditur etiā de cōfusione
liberatus **P**ropheta ergo ad t̄ns
migrationē loquitur cum illos in
crepat. q̄ ab statu r̄ctudis ad erro
ris viciā t̄ns migrādo ceciderūt **S**e
q̄. **E**t loq̄t̄ ad eos et dicit eis

Hec dicit dominus deus. si forte au-
diant et quiescant. **Q**uotiens diui-
nis uocibus difficultas audiendi
repetitur ut dicat si forte audiat?
quid aliud quam transmigrationi populi du-
raa designatur? In quibus verbis
magna est nostra consolatio. quia si om-
nipotens deus prophetam mittens a per-
uerso populo verba sua denunciat diffi-
cile audiret nos misericorditer contesta-
mur. cum sepe a fratribus in nostra ammo-
nitione contempnimur? Nam crebro
delinquentes alloquimur. frequenter
incedimus. sepe cum eis blandis ser-
monibus agimus. et tamen si alter audit
alter audire contempnit. alter ex par-
te verbum exhortationis suscipit
et ex parte reapse reusatur. ita ut co-
tidie impleri videamus hoc quod per pro-
phetam alium dominus narrat. qui fecerit
iratus cum dicit. Plui super unam
ciuitatem. et super alteram non plui.
Pars una repluta est. et pars que
repluta non est aruit. Cum enim sancte
exhortationis verba alia mens sus-
cipit. alia suscipere reusatur. super unam
ciuitatem dominus pluit. et super alte-
ram non pluit. Cum vero et ipse qui
proximos audit. ab alijs se vicijus
corripit. atque ab alijs emendare contem-
nit. una eademque ciuitas et ex parte
repluitur. et ex parte arida remanet.
in qua a se predicationis pluiam re-
pellit. Dicit etenim quidam qui exhorta-
tionis verba omnino non audiant. his
penitus suscipere pluuiam nolunt. Et
sunt qui audiunt. sed hanc tamen medulli-
tus non sequuntur. quia alia a se vicia

resistant. sed in alijs grauiter perducunt.
Sepe enim quosdam vidimus qui per
predicationis verbum a semetipsis a
variae estu repellunt. et non solum iam
aliena non capiunt. sed propria indigentibus
largiuntur. nec tamen ita stimu-
los edomant. nec patientie mode-
ramina per mentis tranquillitatem
seruant. Et sepe alij ad exhortati-
onis verbum in semetipsis iam carnis
immundiciam viciunt. corporis casti-
tatem custodiunt. nec tamen adhuc a
nimos sicut debet proximis inclinatur
sed per rigorem superbie in cogitatio-
ne se eleuant. In istis pars una
repluta est quia fructum fecit. et pars que
repluta non est aruit. quia exhortati-
onis verbum non plene suscipiens. a
bono opere remansit sterilis. Deique
Et assumpsit me spiritus. et audiui per
me vocem motionis magne. bene-
dicta gloria domini de loco suo. **Q**uod
hoc est quod propheta postquam ad transmigra-
tionem filiorum populi mittitur? vocem
post se commotionis magne audit di-
centem. benedicta gloria domini de loco
suo? Conuersus quippe ad peccato-
res babilonie fuerat. et vocem glorie
domini de loco suo post tergum audi-
ebat. Locus enim dei iherusalem id
est visio pacis est. quia nimirum illa
corda vident que dei sunt. que ad trans-
migrationem babilonie. hoc est ad
confusionis vicia non descendunt. **I**-
bi enim inhabitat deus. ubi vera pax
queritur. interne contemplationis glori-
a amatur. Nam qui ad peruersita-
tem defluunt. locum dei esse contempnunt

Locus ergo gl'ie dei est. vel sacra q
q; aia. vel vn9 qf in celestibus p
manēs āgelicus spūs. **E**t glā dñi
de loco suo bñdīat. cū vel ab elec
tis hōib9 vel a sacris āgelis aucto
ri oīm laus eterna cātatur. **I**n eo
ergo q iusti de cōuertendis pccatōi
bus cogitant. quia eorū vitā cōsi
derando ad carnales actus oculū
ducūt. quasi ad babilonē intēdūt.
Qui tamē p statu sue rectitudinis
qā in laude dei bona sāctorū qfide
rare nūq de sinūt. q̄uis p cogitati
onē alio intēdūt. quasi post se vocē
gl'ie domini ab ihzlm id est de loco
suo audiūt. **S**ed cur in istis imora
mur. qui hec pphē verba largiēte
dño p sensū alterū et subtil9 itelli
gere et aptius dicere valem9? **A**it
enim et assūpsit me spīrīt9. **P**redi
catorē spīritus assumit. cum eius
mentē in amore dei omnipotentis
elevator. et a terrenis iā desiderijs
alienam reddit. ut nichil ei agere
libeat nisi ea quibus lucta spīritu
alia congreget. et ad regna celesti
a cotidiani operis sui studium por
tet. **U**nde nobis predicatoribus
iubetur. **O**peramini non abū qui
pit. sed qui pmanet in vitā eternā.
Bene autem subditur. **E**t audiui
post me vocem q̄motionis magne.
Propheta sancto spīritu repletus
quasi transacta narrat que facien
da p̄iudicet. quia et in p̄destina
tione iam facta sunt. que adhuc in
opere sequūtur. **U**nde in translati
one veteri p ysaiam dīatur. **Q**ui

scāt que futura sūt. **Q**uid est ergo
q post se ppheta vocē auduit cō
motionis magne. nisi q post ser
monē predicationis qui sit ad cor
da peccantiū. lamenta penitentū se
quūtur? **P**eruersi etenim quiq; dū
proua agunt. et a iustis recta non
audiūt. ne sciunt q sint graua q
cōmittunt. atq; ex ipā sua ignora
tia in suo stupore securi sunt. et ia
cētes in culpis quasi molliter qui
escunt. sicut de quo dā pccatore et
securō populo dīatur. **R**equieuit
in scētib9 suis. quō secutus iacuit
in pccis. **C**ū vero audire pueri v
bū predicationis ceperint. que sint
supplicia eterna cognoscē. q terroz
iudiciū q̄ subtilis examinatio de
singulis quib9 pccatis. ilico cō
tremiscunt. et implētur gemitib9. et
nō se capientibus suspirijs angian
tur. atq; magno pauore cōcussi in
luctu et fletibus cūmpunt. **P**ro
phetam ergo vox magne cōmotio
nis sequitur. quia post verbū pre
dicationis. cōuersorum atq; peni
tentū luctus audiuntur. **Q**ui enī
p̄ius quieti iacēbat in vulnere. tacti
postmodū manu medicinē. cū dolo
re redeūt ad salutem. **D**e hac q̄mo
tione penitentū p pphētā aliū dī
atur. **P**edes eius steterunt et mo
ta est terra. quia cū veritatis vesti
gia figuntur in mente audientū.
ipsa mens in sui cōsideratione tur
bata cōmouetur. **H**ic psalmista p
peccatorib9 exorat dicens. **Q**ui se
des sup cherubī mouetur terra.

Hinc pro afflictis et penitentibus
deprecans ait. **C**omouisti terram et
perturbasti eam. sana perturbationes eius
quod nota est. Terra quippe commo-
ta et perturbata est. peccatorum de cog-
nitione reatus sui anxius. et ad pe-
nitentie lamenta productus. Peccati
enim homini dictum est. Terra es et
in terram ibis. **E**xoret ergo ut sane-
tur contritio terre quod mota est. quanti-
nam peccatorum qui de culpis suis af-
fligit. de celestis misericordie gau-
dio consoletur. **H**ec est itaque vox
et motiois magne. quam unusquisque su-
a acta diiudicans. in afflictione pe-
nitentie perturbat. **V**nde quod vox dicat
audiamus. **B**enedicta gloria domini de lo-
co suo. **L**ocus enim maligni spiritus
fuerat. corda peccantium. **S**ed cum si-
bimetipsis irati per penitentiam rede-
unt ad vitam glorie domini locus fi-
unt. **I**am enim se quod se erigunt. iam
penitentie lacrimis insequantur ma-
la que commiserunt. **I**nde ergo audi-
tur benedictio glorie in laude dei.
unde prius sonabat creatoris iniuri-
a de amore penitentis seculi. **E**t corda
penitentium sunt iam domino locus su-
us. que prius in peccatis suis posi-
ta fuerat locus alienus. **I**psi autem
qui a peccatis suis ad dominum conuer-
tuntur. non solum delectant lacrimis per
uersa que fecerunt. sed etiam miris o-
peribus ad alta proficiunt. ut sancta
animalia dei omnipotentis fiat. ut signis
et virtutibus ad alta euolent. ut
terram funditus deserant. et accepto
dono sese ad celestia per desiderium

suspendant. **D**e quibus adhuc subdi-
tur. **E**t vocem alarum percutientium al-
teram ad alteram. **A**udit post se propheta
vocem motionis magne. quia sicut
dictum est. verbum predicantium lucem
penitentium sequitur. **A**udit post se vocem
alarum animalium. quod ex ipso luctu peni-
tentium oriuntur virtutes sanctorum.
ut testimonium in sancta actione perfici-
ant. quanto se ante cognitionem vite
neque egisse meminerunt. **S**ed et
in hijs magna dubitatio. quod non a-
perite per prophetam dicatur. utrum unum
quodque animal alas suas in semetip-
sis percutiat. an certe hec eadem sancta
animalia alijs suis se vicissim feriant.
ut ala huius alterum et ala alterius
istud animal tangat. **S**ed quod plenius
in sacro eloquio idcirco aliquid obscu-
re dicatur. ut dispensante mirabili-
ter deo multipliciter exponatur. nos
caritati vestre utraque exponere largi-
ente domino debemus. **D**epe iam
alas animalium. **V**irtutes diximus esse
sanctorum. **Q**uomodo ergo unumquodque a-
nimal alas suas exardens. alteram
ad alteram percutit. nisi quod aperte da-
tur intelligi. quod si sancta animalia effi-
amur. virtus in nobis virtute exardet
dum una alteram ad perfectionem pul-
sat. **E**cce enim quis habet iam vobis
dei scientiam. atque per eandem scientiam
discit. ut viscera etiam misericordie
habeat. **P**er sanctam quippe verbi
didicit. dare elemosinam. et ecce omnia
munda sunt vobis. **C**umque iam esse
misericors in elemosinis ceperit. **V**erba
sancte auctoritatis legit. et quicquid

in eis de misericordia dicitur: ubi enim per
experimentum intelligit. Ibi ei scriptum
est: pater etiam pauperum. Quod fortasse
antea legebat et preteribat. Sed cum
in eius corde iam misericordia ce-
perit imitari naturam: quid est patre
esse pauperum? legit et recognoscit:
quia introitus redit in semetipso
intelligit. quod foris audit. Aliud
namque est. elemosinam ex precepto
facere: atque aliud ex caritate. Ex
precepto enim facere bonum: inchoan-
tium est. Ex caritate autem bonum:
perfectiorum. Qui non solum quia iubetur
faciunt: sed etiam diligunt faciendo
quod iubetur. Hinc est enim quod
in magna virtute per psalmistam dicitur
Vide quia mandata tua dilexi domine:
in tua misericordia vivifica me.
Mandata enim dei promissione fa-
cere servientis. et obedientis est:
diligendo hec facere. obedientis et
amantis est. Quia ergo et per scien-
tiam caritatis misericordia discit.
et per caritatem misericordie in corde
composito scientia multiplicatur: ala
in nobis alam parit: quia virtus
virtute exaltat. Sic qui castitatis
bonum in suo corpore custodit: contra
luxuriantes zelo accendit: ut ab
imundicie maculis expientur. Et
sepe dum quosdam in lapsibus inve-
nit. edomat. affligit: atque ad casti-
tatis mundiciam restringit. Cuius si
forte mens de imundicia luxurie
fuerit temptata: ex ipso zelo quo
alios correxit. semetipsum quærit: et
erubescit imunda cogitare: quia se in

alijs terolite correxisse. In hoc ergo
ala alam parit: dum virtus virtuti
pulsat: et ab imundicia custodit.
Sed vero ut prefati sumus viasim
se alijs suis animalia ferunt: et al-
tera alteram ala parit singulorum:
huius quoque descriptionis largiente
domino sensus patet. Quid est ergo quod
hec parata animalia viasim alas al-
tera ad altera ferunt: nisi quod omnes
sancti seminum suis virtutibus tangunt
et sese ad perfectum exaltant ex conside-
ratione virtutis alienæ. Non enim
vni dantur omnia: ne in superbiam ela-
tus cadat. Sed hinc datur quod tibi
non datur: et tibi datur quod illi
denegatur. Et dum iste considerat
bonum quod et ipse non habet: se sibi
in cogitatione prestat. Et cursu dum
tu habere illam aspicias quod ipse non
habet: te illi in tua cogitatione post-
ponas: et fiat quod scriptum est: su-
periores sibi invicem arbitrantur. Ve-
nim pauca ex multis loquatur: isti
mire abstinentie virtus tribuitur:
et tamen verbum scientie non habet.
Illi autem datur verbum scientie:
et tamen virtutem perfecte absti-
nentie apprehendere conatur et non
valet. Huic libertas vocis tribui-
tur. ut oppressis quibusque protectio-
nis solacia impendens ad defensio-
nem iusticie libere loquatur: sed ta-
men adhuc multa in hoc mundo
possidens. relinquere omnia vult
et non valet. Illi vero iam datum
est omnia terrena relinquere et ni-
hil in hoc mundo cupit habere.

sed tamen adhuc auctoritate vobis
extra peccantes quos non presumit
exercere. Et qui ideo loqui plus
libere debuit. quia iam non habet
unde in hoc mundo teneatur. loqui
contra alios libere recusat. ne ip-
sam vite sue quiete perdat. **I**sti v-
tus prophie data est. multa iam q-
futura sunt preuident. s- tñ presentē
proximi egritudine conspiciēs at-
q- patiēns nō valet curare. **I**lli da-
ta est curatiois grā. atq- a corpore
proximi molestia q- in presenti est
orationib9 repellit. s- tñ quid seip-
sū paulopost sequatē ignorat. **M**ira-
itaq- dispensatione deus oīpotēs
sic in elās suis sua dona dispensat
ut et istū det quod illi negat. et al-
teri maius qd alteri tribuat nun9
quaten9 dū vel iste habere illū con-
spiciat quod ipse non habet. vel ille
hūc magis accepisse consideat. qd
sibi minus adesse pēsat. dona dei
alter in altero id est viāssim omēs
admirētur. atq- ex hac ipā admi-
ratione humilietur alt- alteri. et quē
videt habere quod nō habet. eum
dīno iudicio sibi plātū putet. **A**lis
ergo suis viāssim se aīalia feriūt.
cū sancte mentes alteri se virtuti-
bus tāgunt. et tāgendo exātāt. at-
q- exātata ad pūctū volant. **V**i-
deam9 paulū quō apostolor9 alis
tāt9 atq- ad penitentiā exātāt9
fuerat. qui mala pēnite persecuti-
onis sue. et apostolor9 inocētem vi-
tā pēderās dicebat. **E**go enī sum
minus apostolor9. qui nō sū dig-

nus vocari apostol9. quia persecu-
tus sū ecclesiā dei. **C**onsiderauit
quippe apostolor9 inocentiā. et p-
ter pēdente maliciā. vilis in eius
oculis facta est omnis quā exhibe-
bat in ecclia sollicitudo sua. et q- mē-
tos ex accepto intellā pēcederet
non attendit. quia illoz inocentiā
pēsans persecutozē aliquū fuisse se
doluit. **V**ed videamus si quis ex
apostolis eū qui paulo datus est in-
tellectū miratur. **I**pē nobis aplō
tū p-9 requirēdus est. qui discipu-
los admonens ait. **V**iait et hūc
frater nost paul9 scdm datā sibi sa-
pientiā scripsit vobis. sicut et in oī-
bus eplis loquens in eis de hīs
in quib9 sūt quēdā difficiālia itellā
que indocti et instabiles deprauāt.
Miratur itaq- in apostolis oībus
paul9 inocentiā. miratur aplōzū
p-9 in paulo sapientiā. **A**lis er-
go se tangunt qui inde se viāssim
ad pūctū exātāt. unde volante
Hoc itaq- oīpotens deus agit in
cordibus hominū. qd facit in regio-
nibus terrarū. **P**oterat nāq- vni
cuiuslibet regioni fructus omēs tribu-
ere. s- si vnaq-libet regio alterius re-
giois frābus nō idigeret g-
muniōne cū altera nō habuiss-. **V**nde fit
ut huic vni. alij vero olei habun-
dantiā tribuat. hanc multitudie pe-
cudū. illā vero vbertate habūdare
faciat frugū. ut cū illa defert quod
ista non habz. et ista reddit qd illa
non detulit. per g-
muniōne grē sibi
simul eāam diuise terre g-
mūte sint

Sicut ergo regiones terrarum: ita
sunt mentes sanctorum. **Q**ue dum viassim
sibi offerunt quod acceperunt: quasi fructus
suos regiones regionibus impendunt: ut in una omnis civitate iungantur. **D**um inter hoc sciendum est: quod sicut
electi quique hoc semper in aliis accedunt
quod a domino melius acceperunt quam ipsi: ut eos sibi in cogitatione preferant: sequitur illis in humilitate sub
sternant: ita reproborum mens nunquam
considerat quid alii boni amplius quam
ipse: sed quid boni ipse amplius quam
alii habeat. **N**equidem enim pensant quod
bona spiritus alter acceperit: et ipsis
desint: sed que bona ipsi: et que mala
assint alteri. **E**t cum omnipotens deus
ad hoc singulas virtutes dividat: ut
alterum alteri in cogitatione humiliet: et
ad hoc reprobi pertrahunt bonum quod
acceperunt: et ut ex eo in elatione per
dantur: dum semper considerant bona que
ipsi habent et alii non habent: et nunquam
pendere student: quia bona alii ha
beant et ipsi non habeant. **Q**uod ergo
divina pietas in augmentum disponit
humilitatem: hoc mentes reprobe in
augmentum virtutis elationis. **E**t ex
diversitate munerum a bono deficiunt: unde
crescere in humilitatis bono debuerunt. **P**ropter hoc ergo necesse
est frater carissimus: ut in vobis hoc semper
debeat aspicere quod minus habet: in
proximis vero hoc quod vobis amplius
acceperunt: quatinus dum super vosmet
ipsos eos pro bono quod ipsi habent et vos
non habetis aspiciat: ad hoc quod obtinendum
est vos ex humilitate crescat. **S**i et

enim et vos in illis accepta bona pre
ditis: et illi in vobis considerant deo que ha
bet: viassim vos alii tangit: ut
exaltati spiritus ad celestia volet. **S**equitur
tur. **E**t voce rotarum sequentium ani
malia: et voce amotionis magne.
In rotis: sacri eloquii testamenta
signari superius diximus. **V**ox igitur
rotarum: est primo testamentorum. **P**ost
voce itaque alarum animalium: audiet
et vox rotarum: quod predicantium primo
ne suscepto: dum virtutes sanctorum ad al
tiora agenda evolvant: sequitur viassim
ad punctum pulsan: scilicet eadem status
erigitur: ut per universum mundum sa
croz testamentorum pagine legantur.
Ubiq: etenim in sanctum evangelium:
ubiq: apostolorum dicta: ubiq: lex et pro
phete resonat. **P**ost alarum ergo voce:
vox rotarum sequitur: quod post sanctorum mi
racula: verba sacri eloquii intra sanctarum
etiam libere et licenter audiet. **Q**ue
rote animalia sequuntur: quod ut superius
dictum est: postquam in honore venit vita
sanctorum: veneranda quoque apparuerunt
hominibus eloquia testamentorum. **V**el cer
te rote animalia sequuntur: quod in sanctorum
patrum vita cognoscimus: quod in sacre
scripture volumine intelligere debemus.
Allorum quippe nobis actio apert
est: quod in suis predicationibus pagina
testamentorum dicit. **D**um quereamus nobis
est: aut postquam superius dictum est audi
ui post me voce amotionis magne: et
post voce quod alarum atque rotarum sub
ditur: et voce amotionis magne.
Quod si diligenter aspiciatur: inue
niri potest quia non omissa repetitur

Due sunt quippe 2motiones qui
bus corda nra 9mouent. Una 9p
pe 9motio ex timore est. altera ex
caritate. Una fit ex metu penitenti
um. alia ex feruore amatiui. Post
9dicationis ergo verbu prima com
motio est. cu plangim9 mala q se
timus. post vocem vero alari et rota
tu secunda 9motio est. du magnis
fletibus querim9 celestia bona que
audimus. Ecce eni quia intra sac
tam eciam de multis patrib9 vtu
tu exempla 9gnosim9. quasi ala
tu sonitus cotidie audim9. Quia
vbiq9 sacra eloquia personant. qsi
rotatu vocibus exatamur. Et qui
a per eade sacra eloquia ad amo
re nra conditor accendimur. mag
ni feruoris ignibus ardentes esse
nos longe adhuc ab omnipotentis dei
facie plangim9. Post prima ergo
vocem comotionis magne ad extre
mu quoq9 vox magne 9motionis
fit. quia qui cognoscendo deum cepi
m9 peccata plangere. iam diligen
do que cognouim9. non cessam9 eu
cu fletibus desiderare. Post rotatu
itaq9 vocem vox magne 9motionis
sequit9. quia cu testamenta dei in
aure cordis sonare ceperint. audie
tiu spūs ex amore 9pūctus ad la
menta comouetur. Hinc est eni q
scripture sacre vba fiūt in corde le
gentiu sapida. Hinc est q ab amā
tib9 pleniq9 i silentio qsi furtive et
tante legunt9. Vnde p ppham quo
q9 aliū dicitur. Presadisti in alie
natione capita potentiu. mouebun

tur in ea gentes. **A**daperient ora
sua sicut pauper edens in occulto
Omnipotens eni deus in aliena
tione capita potentiu pscidit. qui
a iudeoz superbia a semetipso alie
nando repulit. in qua alienatione
gentes mote sūt. quia du iudei a fi
de caderēt. ad cognitionē fidei cor
da gentiliū auerterūt. q gentes vi
delicet in sacre lāonis pabulo os
cordis aperuūt. et in occulto sicut
pauper 9meduūt. quia cu festinatio
ne et silentio vba vite legentes su
mūt. **S**ed sciendū est. qz qto au
ditores in caritate atq9 intellectu
proficiūt. tanto sās 9dicatozibus
maior grā datur. Vnde cu ppheta
prius dixisset. assūpsit me spūs. et
audiui post me vocem 9motionis mag
ne. post vocem 9motionis magne
alari atq9 rotatu. atq9 iteru com
otionis magne. illico subiūgit. **S**pūs
quoq9 eleuauit me. et assūpsit me
Cur qui se assūptū iam a spū dix
erat. iteru assūptū et eleuatū nar
rat? **S**ed ad altiora mens 9dicā
tiu proficiat. cu per eos sensus au
dientiu ad omnipotentis dei desideriu
comouetur. qui videlicet 9dicato
res sū idcirco pficiūt. vt per eozū
mysteriu dona grē in sacra ecclia mul
tiplicet. sicut de hac eade sacra ecclia
scriptū est. **R**iuus eius inebrians
multiplicat generationes eius. in
stillia dñs ei9 letabitur cu exoriet9
Riuus quippe ecclie sancti 9dicatores
sunt. qui terrā nra cordis infundūt
Qz cu inebriantur riuus. gnatioes

ecce multiplicatur: qz ai vberide
graz spiritus pdicatores accipiunt:
fidelium numerus augetur: quo sca
ecclesia in suis stilladijs letatur.
In stilladio etenim aqua de tecto
in terra vadit: que de celo ardeat
in tectum. Tectum vero ecclesie sanc
ti pdicatores sunt: qui nos interce
dendo et amonitionib9 muniendo
ptegunt. **S**ed qz illoz vox diuini
tus in pdicatione infundit: quasi
aqua de celo venit in tectum. Quia
vero nos eoz verbis irrigamur:
quasi aqua de tecto defluit in terra.
Sancta itaqz ecclesia du exoritur
in stilladijs suis letatur: qz cum
in fide et bonis opibus nascitur:
ea que accepit dona considerat. et in
verbis predicatorum exultat. Quia
ergo auditorib9 ad meliora surge
tibus. eorum quoqz pdicatoribus
gra multiplicatur: ppheta dicat.
Spiritus quoqz eleuauit me: et
assupsit me. **I**nde enim pdicator
magis ac magis eleuatur et assu
mitur: vnde auditor ad meliore
vita mutatur. **S**ed querendu nob
est cum spiritus mente non eleuet
nisi assupsit: cur prius eleuauit:
et postmodu dicitur assumpsit. **S**z
hoc loco assupsit dictu est. qstanter
tenuit. **N**am st nonnulli quos ele
uat spiritus. sz no assumit: quoz
intellectus ad spualia emicat: sed
tamen vita in factis carnalib9 re
manens: intellectui non pordat.
Galaam namqz p pphete spiritum
eleuatus erat. sz assuptus n erat:

qz et veraciter potuit longe post futura
picipere: et tamen a terrenis desi
derijs mente separe noluit. **S**ed
qz ppheta sanctus scientia eleuatus
est. et vita pariter assuptus: iam
qual in pdicatione ppat audiam9
Et abij amarus in indignatione
spus mei. **P**ensate frs carissimi:
is cui dona sancti spus creuerant:
cur amarus abibat. **A**n omne vox
qd idem spus assumit: amaru in
indignatione sancti spiritus facit?
Vn sciendu est. qz cui adhuc pns
vita dulcis est: et si verbu dei loq
videatur: eleuatur. et assuptus p
dicator non est. **M**ente enim qua
scis spus replet: in amaritudine
tpaliu delectatione eternoz amo
uet. **D**ulce ei est esse in reb9 huma
nis: sed ei qui adhuc de celestibus
gaudia nulla gustauit. **Q**uia qto
minus eterna intelligit: tanto de
lectabilius in tpalibus requiescit.
At si quis ia cordis ore gustauit
q sit illa dulcedo celestiu pmioz:
qui illi pmiidia angeloz chozi:
que incoprehensibil visio sancte tri
nitatis: huic qto illud dulce sit qd
intus videt: tanto in amaritudine
vertitur omne quod foris sustinet.
Rixatur seum de hys que male
egisse se recollit: et sibimetipsi dis
plicet. cum ei ille placere iam cepit
qui omnia creauit. **R**eprehendit
se de cogitationib9. insequitur de
verbis: et punit flendo de factis.
Dupnis inhiat: terrena iam om
nia per mentis despectum calcant.

et q̄ diu illud quod desiderat ad
huc per speciem nō habz. flere dul
ce habet. sese cōtinuis lamentē af
ligere. et quia necdū se esse in pa
tria ad quam creatus est videt. in
h9 vite exilio nūl ei plus aliud q̄
sua amaritudo placet. **D**edignū ē
etenī subiaceere t̄p̄alibus. et arden
ter suspirat eternis. **U**nde et recte
per salomonē dicitur **E**o q̄ in mlt̄
ta sapientia multa sit indignatio.
et qui apponit s̄cām apponit et do
lorem. **C**elestia enī agnoscētes
terrenis aīn subdere dedignamur
et dū plus sapere inapim9. de hīs
que male egimus nobipsis irasci
mur. **E**t sic in multa sapiētia mlt̄
ta indignatio. quia q̄to plus pro
ficiamus in cognitione. tāto nobis
indignamur āplius de perverso o
pere. atq̄ cū s̄cā dolor crescit. quia
q̄tomagis eterna agnoscimus. tā
tomagis esse nos in h9 exiliū mise
ria dolemus. **U**t sicut trāslatione
alia dicitur. et qui addit s̄cām ad
dat dolorem. **Q**uo enim scire inapi
m9 que sūt celestia gaudia. eo ma
gis ut errorū mōz laqueos possi
m9 euadere flendo laboram9. **I**n
multa ergo sapientia multa est in
dignatio. quia si eterna iam sapi
mus. concipiscere temporalia de
dignamur. **S**i eterna iam sapim9
nos metip̄os despiciamus egisse hoc
quod nos potuit ab eternitatis a
more separare. **R**eprehendit semet
ip̄am consciētia. accusat quod egit.
dāpnat per penitētiā quod accusat

Fit rixa in aīo. parturienti p̄cā cū
deo. **H**ic achab iniquus rex a pro
pheta rephensus. cū q̄tra se diui
nam sentētiā audiss̄ pertimuit. et
magno merore rephens9 ē. ita ut
ad p̄pham suū dñs diceret. **N**ōne
vidisti humiliatū achab corā me?
Quia igit̄ humiliatus est mei causa
non inducā malū in diebus eius.
In quib9 domini verbis p̄santū
est quō ei in elās suis meror ama
ritudinis placeat. qui amittere ti
ment deū. si sic ei et in reprobo pe
nitētiā placuit qui timebat perdē
presens sc̄l̄m. **A**ut quō ei grata sit
sp̄ōtanea afflictio p̄ culpis in eis
qui placent? si hec ad temp9 pla
cuit. et in illo qui displicebat? **P**z
sciendū quia null9 hec pro amore
oīpotentē dei ex toto corde agere
p̄ualet. nisi is cui9 aīn sp̄us sc̄us
assupserit. **N**ā qm̄ hō ex sua v̄tute
sufficiat terrena despice. celestia a
more. p̄cā cū deo q̄rē sc̄ā rixā subi
te. in cogitatione semetip̄sū rephen
dere et gemitibus punire? **N**ullus
hec agere. nisi quē dīna grā robo
rauerit valet. **U**n̄ et sequit̄ **M**an9
enim domini erat meū. cōfortās
me. **A**d bona quippe p̄fecte surgere
nō possum9. nisi nos sp̄us et p̄ue
niendo eleuet. et subsequendo ḡfor
tet. **P**ed querēdū est. cū superius
de volumine quod acceperat scrip
tū sit. et factū est in os meum sicut
mel dulcē. qua ratione postmodū
dicitur. abij amarus in indignatio
ne sp̄us mei. **M**itū quippe valde est

si dulcedo simul et amaritudo cōue-
niant. Sed iuxta superiorē sensum
sciendū est: qz cū sermo dei in ore
cordis dulcis esse ceperit: huius
pauidubio p̄tra semetipsū animus
amare sit. Quo enim in illo subti-
liter discit qualiter ip̄prehendere se
debeat: eo se durū p̄ amaritudinē
penitentie castigat. Qui tanto sibi
magis displicet: q̄to in sacro volu-
mine amplius de omnipotēte deo
videt qd̄ amet. **N**ed quia ad ista
p̄ficere sua v̄tute non valet homo:
recte nunc dicitur. **M**anus domini
erat meū confortans me. **M**anū
domini in sacro eloquio aliquanda
et vnigenitus filius appellatur:
quia omnia per ipsum facta sunt.
Et de cuius ascensione p̄ moysen
pater omnipotēs loquitur. dicens.
Tollam in celum manū meam.
Hec manus que electorū suorum
corda p̄fortat: discipulis dicebat.
Nine me nichil potestis facere. **I**n
omni ergo quod cogitam⁹. semp̄
cogitandū est. ut et ip̄so aspirante
cogitemus: et ip̄o adiuuante facia-
mus: qui viuit ⁊ regnat cū patre
in v̄nitate spiritus sancti deus: in
secula seculorū Amen.

¶ Expliat omelia deāma.

¶ Inapit omelia vndeāma.

Inter cetera p̄phetie mi-
racula: hoc quoq; mi-
randum habent libri

p̄phetarū. q̄ sicut in eis v̄bis res
ita nōnūq̄ verba rebz exponūtur:
ut eorū non solū dicta: sed etiā res
geste p̄phetie sint. **U**nde nunc dicit.
Veni ad t̄nsmigratiōē ad acētū
nouatū frugū: ad eos qui habita-
bāt iuxta flumē chobar. **C**ū causa
exigeret ut indicare debuiss⁹ qz ad
t̄nsmigratiōē veniret. q̄ dicendi
necessitas fuit. ut p̄ fruges locum
quoq; exprimeret. dicens ad acētū
nouatū frugū. nisi q̄ sepe p̄ res ⁊
loca cause signantur. **M**ulti q̄ppe
ezechiele p̄phetate iā captiuitatis
āni de fluxerāt: atq; ex h̄is qui in
captiuitate ducti fuerant plures iā
in morte carnis obierāt: ad quorū
filios loqui p̄pheta veniebat. **V**n-
⁊ ei super⁹ dicit. **F**ili hominis. mitto
ego te ad filios isrl: ad gentes a-
postatras: q̄ recesserūt a me. **P**a-
tres eorū p̄uacati sūt pacū meum
vsq; ad hanc diē: ⁊ filij duca cer-
uice ⁊ indomabili corde sūt. ad q̄s
ego mitto te. **E**x quibus qz multi
fuerāt credituri. atq; p̄ obedientia
ad fertilitatē boni opis pueniunt:
acētū frugū vocant. **Q**uia enī bo-
ne aie fruges appellant⁹ dei: p̄pha
alius testatur dicens. **E**ū isrl dño
p̄miae frugū eius. **F**rugēs etenim
domini: etiā quere gentes ad fidē
postmodū facte sūt. **S**ed qz prius
isrl dño credidit: recte hūc p̄pheta
frugum eius p̄mias appellauit.
Quia q̄ p̄pheta missus nō p̄iori
populo s̄ filijs ei⁹ tē ppli v̄ba intu-
lit: ad acētū nouatū frugū venit

Quid ergo per chobar fluuiū de
signetur. supra iam diximus. que
nequaquā modo repetim⁹. ne repetē
do fastidiū generemus. **Requitur**
Et sedi ibi ubi sedebant. ⁊ mansi
bi septē diebus merēs in medio e
orū. **N**otandū captiuo populo p
phā sanctus quanta se cōpassione
copulat eorūq; meroribz conseden
do ⁊ merēdo se iūgit. quia radix
verbi est virtus operis. ⁊ ille sermo
ab audiente libet accipitur. qui
a p̄dicante cū cōpassione animi p
fertur. **S**ic ferrū cū ferro iūgitur
liquatur p̄us ut postmodū viassim
a seipō teneatur. **S**i enim p̄us mi
nime mollescit. postmodū fortiter
tenere non suffiat. **S**ic p̄phā cap
tiuo populo q̄sedit. ⁊ merēs in me
dio eorū extitit. ut dū per caritatē
grām condescendendo se ei mollio
rē redderet. cum statim per verbi
fortitudinē teneret. **S**invero isra
helitius popul⁹ qui domus exas
perās vocatur. quia culpas nec in
ter flagella cognouit. nullo mero
re aīn depresso. p̄phā inter gau
dentes merēs studuit sedere. ut ta
cendo ostenderet. quid loquēdo ve
nerat dicere. ⁊ p̄us q̄ verba faceret
in hoc qd merēs tacuit. formā v̄bo
tū sūpsit. **Requitur.** Cum at per
transissent septē dies. factū est ver
bū domini ad me dicens. **I**n eo qd
septē diebus merēs sedit. ⁊ post di
em septimū verba dominice iussio
nis accepit ut loqui debuisset. ap
te iudicat. quia eis tē dieb⁹ merēdo

tacuerat. **M**issus autē ad predicā
dū fuerat. ⁊ tamen septē dieb⁹ se
dens tacebat. **E**st hoc quod nob
p̄pheta in hoc suo silentio innuit.
nisi quia ille loqui veraciter nouit
qui prius bene tacere didicerit. **Q**uasi enim nutrimentū quoddā
verbi est. censura silentij. **E**t recte
per excrecentē quoq; grām sermo
nē accipit. qui ordinate antra per
humilitatē tacet. **H**unc enim per
salomonē dicitur. **T**empus tacē
di ⁊ tempus loquendi. **N**on enim
ait tēpus loquendi et temp⁹ tacē
di. s; prius tacēdi p̄mittit tēpus
⁊ postmodū subdit loquendi. quia
nō loquendo tacere. s; tacēdo debe
m⁹ loqui discere. **S**i ergo p̄pheta
sanctus qui missus ad loquendū
fuerat diu prius tacuit. ut postmo
dū recte loqueretur. p̄sandū nob
est. q̄ta ei culpa sit nō tacere. quē
nulla cogit necessitas loqui. **R**e q̄
tur. **F**ili hominis speculatore te de
di domui israel. **N**otandū qd eum
quē domin⁹ ad p̄dicandū mittit.
speculatorem esse denūciat. **C**ui
enim cura aliena cōmittitur specu
lator vocat. ut in mētē altitudine
sedeat. atq; vocabulū nomis ex v̄
tute actionis trahat. **N**on enī spe
culator q̄ in ymo est. **S**peculator
quippe semp in altitudine stat. ut
quicqd v̄turū est longe p̄spiciat.
Et quisq; populi speculator poni
tur. in alto debet stare per vi tam.
ut possit prodesse per p̄uidentia.
Hunc p̄pheta alius speculatorem

amonet dicens. **S**up monte excel
su ascende tu qui euangelizas syon.
ut videlicet qui pdicationis locū
suscepit. ad altitudinē bone ascen
dat actionis. **N**on exalta trāseat. et
eorū qui sibi cōmissi sunt opa trā
scendat. quatin9 subiectoꝝ vitā tā
to subtilius videat. q̄to et terrenis
rebus quas despiat animū nō sup
ponit. **O** q̄ dura sunt michi ista q̄
loquor. quia memetipsum ferio lo
quēdo. cui9 neq; lingua vt dignū
est pdicationē tenet. neq; in q̄tū
tenere suffiat vita sequitur linguā
qui oāsis verbis sepe implicor. et
ab exhortatione atq; edificatione
proximorum torpens et negligēs
celso. qui in conspectu dei factus sū
mutus et verbosus. mutus in ne
cessarijs. verbosus in oāsis. **N**ed
ecce sermo dei de speculatoꝝ vi
ta compellit vt loquar. tacere non
possum. et tamen loquēdo me feri
re ptimeo. **D**icam dicam. vt ver
bi dei gladius etiam p meipsū ad
cōfigendū cor proximi transeat.
Dicam dicam. vt etiā ptra me ser
mo dei sonet p me. **E**go me reum
esse non abnego. torporem meū
atq; negligentia video. **E**rit for
tasse apud pium iudicem impetra
tio venie. ipsa cognitio culpe. **E**t
quidem in monasterio positus. va
lebā et ab oāsis linguā restringe
re. et in intentione orationis pene
gtinue mētē tenē. **A**t postq; cordis
humerum sarane pastoralis supposu

i. colligere se ad semetipsum assidu
e non potest animus. quia ad mul
ta spargitur. **C**ogor namq; modo
ecclesiasticum. modo monasterioꝝ
causas discutere. sepe singulorum
vitas accusq; pensare. modo que
dam auiū negotia sustinere. modo
de irruentibus barbaroꝝ gladijs
gemere. et cōmisso gregi insidian
tes lupos timere. modo rerum curā
sumere ne desint subsidia eis ipis
quibus discipline regula tenetur.
modo raptore9 quosdam equanī
miter perpeti. modo eis sub studio
seruate caritatis obuiā. **C**um ita
q; ad tot et tanta cogitanda scissa
ac dilaniata mens duatur. quāto
ad semetipsam redeat. vt totam se
in pdicatione colligat. et a pro
ferendi verbi misterio non recedat.
Quia autem necessitate loci sepe
viris secularibus iungor. nonnūq;
michi lingue disciplinam relaxo.
Nam si in assiduo censute mee vi
gore me teneo. scio quia ab infir
mioribus fugior. eosq; ad hoc qd
appeto nunq; traho. **U**nde fit
vt eorum sepe et oāsa patienter
audiam. **N**ed quia ipse quoq; in
firmus sum. et in oāsis sermoni
bus paulisper trah9 libenter iam
ea loqui incipio. que audire ceperā
inuitus. et vbi tenebat cadere. li
bet iacere. **Q**uis ergo ego vel
qualis speculatoꝝ ego sum. qui
non in monte operis fio. sed ad
huc in valle infirmitatis iaceo.

Potens est vero humani generis
creator & receptor indigno in & vi
te altitudine & lingue efficaciam
donare. pro cuius amore in eius e
loquio nec in parvo. **E**ssē ergo spe
culatoris vita & alta debet semp
& arāspēcta. **N**e enim terrenarū
vitiū amorī succūbat alta sit. ne oc
culi hostis iaculis feriatū ex omī
latere arāspēcta. **N**e q̄ hoc specu
latozī suffiat. ut altū viuāt. nisi
et ut loquendo assidue ad alta au
ditores suos pertrahat. eorumq̄
mentes ad amorem celestis patri
e loquendo succendat. **V**ed tūc hec
rē agit cū lingua ei9 ex vita arse
rit. **N**am lucerna que in semetip̄a
nō ardet. eam tē au supponitur nō
accendit. **H**inc enī de iohanne ve
ritas dicit. **I**lle erat lucerna ardes
& lucēs. ardes videlicet p̄ celeste de
sideriū. lucēs per v̄bū. **U**t ergo
seruetur veritas p̄dicandi. teneat
necesse est altitudo viuendi. **U**nde
recte quoq̄ sancte ecclesie sponsi
voce in cantico canticorum dicitur
Nasus tuus sicut turris libani.
Que rogo laus est fratres mei?
ut sponse nasus turri p̄paret? **Q**u
quia per nasū semper odores feto
res discernim9? quid per nasū ni
si speculatozū discretio designat?
Qui nimirū nasus & sicut turris
esse & libani dicitur. quia videlicet
p̄positoꝝ discretio & munita semp
debet eē ex arāspēctiōe. & i altitu
dine vite cōsistere id est in valle in
firmi opis non iacere. **D**icit enī

turre in monte. **I**darē ad speculā
dū ponitur. ut hostes qui veniunt
longius videant. sic predicatoris
vita semper in alto debet fixa per
manere. ut more natiū discernat
fetoꝝ in viatozū. odoresq̄ virtutū.
inuersus malignozū spiritū lōge
prospiciat. et commissas sibi aīas
per suā p̄uidentia cūctas reddat.
Sequitur. **E**t audies ex ore me
o verbū. & annūciabis eis ex me.
Ecce iterū monetur p̄phā. ne p̄e
sumat loqui quod nō audierit. sed
prius autē cordis aperiat vocē
atoꝝis. & postmodū os sui corpis
aperiat aurib9 plebis. **U**nde ali9
p̄pheta dicit. **I**nduābo ad simili
tudine autē meā. ap̄ia in psalterio
p̄positiōēz meā. **Q**ui enī recte p̄e
dicat. p̄us sicut dictū est. autē cor
dis locutioni intime idinat. ut p̄
modū os corpore in p̄positione
āmonitiōis ap̄iat. **S**equitur. **V**i
dicente me ad ip̄iū. morte moriet9
& nō annūciauer9 neq̄ locutus fu
er9 ut auertatur a via sua impia
& viuāt. ip̄e impius in iniquitate sua
morietur. sanguinē autē ei9 de ma
nu tua requirā. **I**n quibus verbis
quid nobis notandū est? quid sol
licite cogitandū? nisi quia nec sub
iectus ex culpa p̄positi moritur.
nec p̄positus sine culpa est. q̄n ver
ba vite non audiens ex sua culpa
moritur subiectus? **I**mpio etenim
mors debetur. s̄ ei ab speculatore
via vite annūcianda est. & eius im
pietas iacepāda. **S**i vō speculatoz

taceat. ipse ipius in iniquitate sua
moriatur: quia impietate eius me-
ritum fuit ut dignus non esset ad quem
speculatoris sermo fieret: sed san-
guinem eius dominus de manu speculato-
ris requirit: quia ipse hunc occidit qui
eum tacito morti perdidit. In quibus
utrumque pensandum est quantum sibi con-
nexa sunt peccata subditorum atque propositio-
rum: quia ubi subiectus ex sua culpa
moriatur: ibi is qui preest quam taci-
te reus mortis tenetur. **Pensate** er-
go fratres carissimi pensate: quia et quod
nos digni pastores non sumus etiam
ex vestra culpa est. quibus tales pre-
lati sumus. **Et** signum vos ad iniqui-
tatem defluistis. etiam ex nostro reatu
est. quos obistentes atque reclamantes
in pravis desideriis non habetis.
Vobis ergo et nobis paratis
si a pravo opere cessatis: vobis et no-
bis paramus. quoniam hoc quod displice-
ret non taceamus. **O** quantum liber a com-
missorum sibi sanguine fuerat predica-
tor egregius. qui dicebat. **Nunc**
sum a sanguine omnium: non enim sub-
terfugi quo minus annuntiare omne
consilium dei vobis. **Si** enim non
annuntiasset: mundus a sanguine
non esset. **Sed** quibus omne consilium
dei annuntiare studuit: ab eorum san-
guine mundus fuit. **In** qua voce
nos convenimur. nos constringi-
mur. nos rei esse ostendimur quam sa-
cerdotes vocamur: quam super ea mala
quam propria habemus alienas quorum mor-
tes addimus: quia tot occidimus.
quot ad mortem ire cotidie tepidi et

tacetes videmus. **Cum** vero dicitur
sanguinem autem eius de manu tua
requira: si hoc in loco sanguinis no-
mine mors corporis designatur: et
valde nobis de nostro silentio auge-
tur metus: quia si in subiectis suis is
qui placatus est ad specularandum est
de morte corporis quoniam morituri
tam graviter reus tenetur: quo tractu
de morte anime subiecti constringi-
tur. quam potuisset semper vivere si verbo
correctionis audisset. **Ped** melius
possunt sanguinis nomine peccata
signari. **Unde** quidam cum peccata car-
nis defleret. dixit. **Libera** me de san-
guinibus deus deus salutis mee.
Vaguis ergo morientis de manu spe-
culatoris requiritur: quia peccatum subditi
culpe propositi. si taceret reputatur.
Est ergo quod faciat: ut etiam mo-
riente subdito se liberum reddat.
Purgat iugulet: malis actibus
etradicat: sicut scriptum est. **Discur-**
re. festina. suscita annuum tuum. ne de-
deris sompnum oculis tuis. nec dor-
mitet palpebre tue. **Ubi** hic quoque
addit. **Si** autem tu annuntiaveris impio
et ille non fuerit conversus ab impi-
etate sua. et a via sua mala: ipse
quidem in impietate sua morietur:
tu autem animam tuam liberaisti. **Tunc**
ergo subiectus moritur sine te:
quoniam in causa mortis contradicere per-
tulit te. **Non** morti autem non contradi-
cas: adiungeris. **Et** notandum que
sunt quam debeant a speculatore predicari
nimirum fides et operatio. **Nam** ait
Si autem tu annuntiaveris impio

et ille non fuerit quersus ab impi
etate sua. et a via sua impia. **I**m
pietas quippe ad infidelitatem perti
net. Via vero impia ad prauam ac
tionem. Et ois speculator huc ha
bere debet studij. ut prius ad pieta
tem fidei. postmodum ad viam piam
id est ad bonam actionem trahat. **V**ed
quia ad exhortationem sermo se in
tulit. innotescere breuiter debemus
in ore pastoris quantum debeat esse
ordo. atque consideratio locutionis.
Pensare etenim doctor debet quod lo
quitur. cui loquatur. quam loquatur. qua
liter loquatur. quantum loquatur. **S**i e
nim vnum horum defuerit. locutio ap
ta non erit. **S**criptum quippe est. **N**i
recte offeras. recte autem non diuidas
peccasti. **R**ecte autem offerimus. cum
bono studio bonum opus agimus.
Ved recte non diuidimus. si habere
discretionem in bono opere postpona
mus. **C**onsiderare etenim debemus quod
loquamur. ut iuxta pauli vocem ser
mo noster semper in gratia sale sit condi
tus. **P**ensandum vero nobis est cui
loquamur. quia sepe increpationis
verbum quod hec admittit persona
altera non admittit. et sepe ipsa ea
dem persona secundum factum sit altera.
Vnde nathan propheta dauid per ad
ulterum fortis increpationis sententia
percutit. qui cum de raptoze ouis
diceret. filius mortis est vir qui se
dit hic. ei protinus respondit dicens
Tu es ille vir. **C**ui tamen cum de sa
lomonis regno loqueretur. quia cul
pa defuit. ei se humiliter in oratione

prostravit. **I**n vna ergo eademque
persona quia causa dispar extitit.
eadem sermo propheticus dissimilis fu
it. **P**ensandum quoque est. quam loqui
debeamus. quia sepe et si differatur
increpationis postmodum benigne susci
pitur. et nonnumquam languescit. si hoc
quod ante proferri debuit tempus
amiserit. **N**am et sapiens mulier
nabal ebrium videns. increpare de
culpa tenaciter noluit. quem digesto
vino increpationis sue verbis utili
ter percussit. **E**t propheta adulantium
linguas non esse in subsequenti tem
pore differendas annuntiat. qui ait.
Confundatur statim erubescences.
qui dicunt in euge euge. **A**dulatio
etenim si vel ad tempus patienter susci
pitur augetur. et paulisper dimulcet
animum. ut a rigore sue rectitudinis
mollescat in delectatione sermonis.
sed ne crescere debeat. statim est et sine
mora ferienda. **P**ensandum quoque no
bis est. quam liter loquamur. **N**am se
pe verba que hunc ad salutem reuocant.
alium vulnerant. **V**nde paulus quo
que apostolus qui typum ammonet dicens
argue cum omni imperio. thimotheum
exhortatur dicens. argue obsecra
increpa. in omni patientia et doctrina.
Quid est hoc quod vni imperium. et alte
ri patientiam precepit. nisi quod vnum
lenioris. alterum vero feruentioris
spiritus esse asperxit. **V**eni per auctori
tatem impij iungenda erat seueritas
verbi. is autem qui per spiritum feruebat. per
patientiam temperandus fuerat. ne si
plus iusto inferuisceret non ad salutem

vulnerata reduceret: sed sana vul-
neraret. **C**urandū quoq; est quā-
tū loquamur: ne si ei qui multū
ferre nō valet verbū vlt exhortati-
onis vlt increpationis lōgius tra-
ham⁹: nostriū auditorē ad solidi-
um pducam⁹. **U**nde iste egregi⁹
p̄dicator: hebzeis loq̄tur dicens.
Obscero vos fr̄es: vt sufferat⁹ v-
bū solaci⁹: etenim p̄pauis scripsi vo-
bis. **H**oc tamē infirmus p̄pauit cō-
gruit vt pauca q̄dem et que cape-
re p̄ualent audiant: sed que eorum
mentes in penitentie dolocē p̄pun-
grant. **N**am si eis vno tēpore ex-
hortationis sermo fuerit multipli-
citer dic⁹: q̄z retinere multa nō va-
lent simul omnia amittūt. **U**nde
et media corporū p̄anos quos in-
firmantib⁹ stomachis ponūt ap-
to quidē in medicamine s̄ subtili-
ter liniunt: ne si repleti multa me-
dicamine fuerint infirmitatē stoma-
chi non roborantes adiuvēt: sed
opprimētes grauent. **P**andū
tamē q̄z et si quādo modū suū ser-
mo p̄lixior trāseat: p̄iculosum h̄c
auditoribus nō est: si autē qualit̄
quid dicatur et quibus dicat non
vigilanter aspiciat: valde p̄iculosū
est. **V**erecūde etenim mētes si quas
forte culpas admiserūt. lenit̄ ac-
quēde sūt: q̄z si asper⁹ increpēt:
franguntur potius q̄ erudiantur.
At cōtra mētes asperere atq; iputē-
tes si increpate lenit̄ fuerūt ad ma-
iores culpas ip̄a lenitate p̄uocāt.
Quōd bene in eotē egregio p̄dicato

te discim⁹: qui cū chorithios cog-
nosceret p̄ amore p̄sonarū i sasma-
te diuisos: eoz vtrū die cōsulēs
locutionē suā eis cū grāz actione
et laudib⁹ cepit dicēs. **G**ras ego
deo meo semp p̄ vobis in grā dei
q̄ data est vob in xp̄o ih̄su: q̄z in
oibus diuites facti estis in illo in
omni vbo et in oī sciētia. **S**icut tes-
timoniū xp̄i cōfirmatū est in vob.
Qui adhuc iūgit et dicit: ita vt
nichil vobis desit in vlla grāia:
expectatib⁹ reuelationē ih̄esu cris-
ti dñi nr̄i. **Q**ueso te paulē: si iam
nichil desit tui eis fatigatis scri-
bendo. **C**ur in lōginquo positus
loqueris? **P**ensem⁹ rogo fr̄es ca-
rissimi: quātum laudat. **E**cce eis
grām dei datam asserit: factos in
omnibus diuites in oī vbo et in
omni iusticia dicit xp̄i testimoniū
id est qd de semetipso moriendo et
resurgendo testat⁹ est in eoz vita
cōfirmatū esse phibet: et nichil
eis deesse i nulla grā testat. **Q**uis
rogo credat q̄z paulopost eos corā-
piat: quos ita laudat? **N**am post
cetera subiūgit. **O**bscero autē vos
fr̄es p̄ nomē domini nr̄i ih̄esu xp̄i
vt idipm dicat omēs: et nō sint
in vob scismata. **Q**uid enī potuit
tam p̄fectis tamq; laudabilib⁹ sas-
ma subire? **S**ignificatū est enim
in de vob fr̄es mei ab h̄is qui sūt
dōcs: q̄z cōtentioēs sint int̄ vos.
Hoc autē dico: qd vnusq; vestrū
dicat. **E**go q̄dem sū pauli: ego autē
appollo. ego vō cephe: ego at xp̄i

Ecce quos in omni vbo et in omni scientia laudauerat. quibus nichil deesse in vlla grā dixerat. paulisper loquens. ad increpandū leniter veniens. diuisos ergo seipso reprehendit. et quorū salutem prius narrauerat. per modū vulnera patefecit. Veritē enim medicus vulneris secundū videns. si egrū timidū esse conspiciens. diu palpaui. et subito percussit. Prius blandā manū laudis posuit. et postmodū ferrū increpationis fixit. Nisi enim verecūde mentes fuerint palpando rephense. ita vt ex alijs rebus audiant qd in cōsolationē sumant per increpationē p̄tinē ad desperationē cadūt. Sed nūquid mentitus est paulus. vt prius eis nichil deesse in oī grā diceret. quibus postmodū dicturus erat vnitatem deesse? Absit hoc. Quis de illo talia vel insipiens credat? Sed quia erant inter chozinthios quidā oī grā repleti. et erat quidā in personarū fauoribus exasi. cepit a laudib9 perfectōrū. vt modesta inuocatione ad rephensioem pertingeret infirmiorū. et in hoc quoq; ad medianā cordis a mediana corporis vsū trahēs. Nam cū ferendū vuln9 mediet9 aspiat. prius ea membra que circa vulnus sana sūt palpat. vt per ad ea que vulnerata sunt leniter palpando perueniat. Cū ergo paul9 perfectos in chozinthijs laudauit. sana membra iux vuln9 tetigit. Cū vero infirmos de diuisione rephendit.

vuln9 in corpore percussit. Videam9 tñ hunc ipsū qui tanta modestia atq; mansuetudine ad corripiendos chozinthios duatur. qualiter q galathas qui a fide discesserat exerceatur. Nulla enim modestie et patientia p̄missa. nulla locutionis dulcedine p̄rogata. eos quos a fide discessisse agnouit. ab ipso pistole sue exordio iuchendo redarguit. nā p̄missa salutatione sic cepit. Miros q sic tā cito trāsserimini ab eo qui vos vocauit in gratia christi. Quibus etiam aperta increpatione post cetera subiungit. O insensati galathe? quis vos fascinauit? Mentis enī dure nisi aperta essent increpationē p̄uisse. nullo modo malum agnosceret quod egissent. Nam sepe hī qui impudentes sūt tantū se peccasse sentiūt. qntū de peccat9 q fecerant increpantur. ut minores culpas suas existimēt quas minor iudicio castigat. et quas vehementer obiurgari vident. maiores esse dephendant. Vnde necesse est vt sermo p̄dicant9 semp cū auditōr9 debeat qualitate formari. ne aut verecūdis aspera. aut impudentib9 lenia loquat. Quid aut mirū? si hoc verbi dei erogator faciat? cū et agricola qui semen in terrā mittit. prius terre qualitatem p̄uideret? quib9 seminib9 apta videat? et postq̄ qualitatem p̄ciderit? tunc semina aspergit? Sed qz de qualitate doctrine locutionem longius traxim9. oportet ut ad eum quem

apim⁹ exponēdi ordinē redam⁹
Sed ⁊ si quersus iustus a iusticia
sua fecerit iniquitatē: ponam offē
dialū corā eo. Ipse morietur: qz
non annūasti ei. In peccato suo mo
rietur: ⁊ non erit in memoriā ius
tiae eius quas fecit: sanguinē redē
eius de manu tua requirā. Quia
iusto qui in peccato cadit p̄dicatoz
tauit: eius sanguine reus tenet.
Et qui solliatus esse non studuit
in p̄dicatione: factus est p̄ciaps i
dāpnatione. **S**z cū dicit in peccato
suo morietur. ⁊ non erit in memo
riam iustiae eius quas fecit: h̄ no
bis maxime cōsiderandū est. qz cū
mala cōmittim⁹: sine causa ad me
moriā bona nrā tñsacta reuocam⁹.
Quā in p̄p̄tatione maloz nulla
debet esse fiducia bonoz p̄tentoz.
Sed queri potest utrū iusto postq̄
caderit p̄dicandū sit: an et p̄us
q̄ cadat. Inuigilare p̄dicatoz de
bet ne ad casū veniat: pauldubio
⁊ priusq̄ cadat. Nam sequitur. Si
autem tu annūaueris iusto vt non
peccet iust⁹. ⁊ ille non peccauerit:
viuens viuet. qz annūasti ei. tu at
animā tuam liberaasti. Si ergo p̄
dicatoz ideo animā suā liberauit.
qz iusto ne peccaret dēnūciavit: cū
iustus ad peccatū p̄dicatoze ta
cente cecidit: p̄dicatoz qz taui
teus tenetur. Sed quis nostrū co
go ad hec sufficiat vt non solū pec
catozes studiosē corripiat: s; etiā
iustis inuigilet ne cadant. Nos ei
infirmitatis nostrae cōscij. cū iustos

viros cōspiciam⁹. admonere eos nō
p̄sumim⁹: vt iusticie viā teneāt.
quā qz tenent vide m⁹: ⁊ tamen
p̄dicatozis est debitū eē iustos
admonere. Vnde p̄dicatoz egre
gius dicebat. Capiētib⁹ ⁊ insipie
tib⁹ de bitoz sū. In hys vero oib⁹
q̄ de iusto ad iniquitatē querso dē
sunt: hoc laboriosū est ad loquēdy.
Hoc vero valde p̄tmescedū quod
dñs dicit. Ponam offēdialū corā
eo. Ait enim. Si quersus iustus a
iusticia sua fecerit iniquitatē: ponā
offēdialū coram eo. Nos enim
diamus qz si iniquitatē fecit offē
dit: ⁊ verū est oīo quod diamus:
tūc adhuc ei deus oīpotens offen
dialū ponet. quē iam impie egisse
⁊ cecidisse p̄ iniquitatē quā p̄petra
uerit cōspiciat. Sed districta sunt
oīpotentis dei iudicia. Et qui pec
catoze diu expectat vt redeat: non
redeūti atq; cōtempnenti. ponit ad
huc vbi grauius ipingat. Peccatū
quippe qd p̄ penitentiā atius non
delet: aut peccatū est. aut causa
peccati. s; et pena peccati. Omne
ei qd prius cōmittit. p̄m est. Sz
si atius penitendo non tegit: iusto
iudicio oīpotēs deus obligatū pec
catē mente. eē in culpam alterā p̄
mittit eadē. Vt q̄ flēdo ⁊ corrigēdo
noluit mūdare quod fecit: peccatū
incipiat peccato cumulā. Peccatū
ergo quod penitentie lamēto non
diluitur. peccatū simul est ⁊ causa
p̄ci: qz ex illo cōstitit vnde adhuc
peccatozis anim⁹ altius oblige.

Peccatū vero quod ex peccato se
quitur. pām simul est et pena pec
cati. qz excrecente aetate ex retri
butione prioris culpe generatur.
vt quasi iam quēdā sint in peccōe
supplicia ipā incrementa viciozum.
Fit vero nonnūq̄ ut vnū idēq̄ pec
catū et peccatū sit. et pena peccati
simul et causa peccati. **P**onamus
enim ante oculos quēpiam tē pri
mi concupisse. quā quia aperte nō
valuit furto diripuit. s; in furti ac
cusationē positus. se hanc diripuis
se iureiurādo denegauit. **H**uic er
go paupiscentia peccatū fuit et cau
sa peccati qz per eam peruenit ad
rapinā. **I**psū vero furtū quo tē con
cupitā diripuit. et peccatū ei factū
est. et pena peccati. quia ex retribu
tione iam nō repisse concupiscenti
e factū est vt veniret ad furtum. et
culpa cordis excreceret in ope ex
ultatione aetate. **D**ed qā furtū per
iurio tegere curauit. ex peccato iur
sū peccatū genuit. **F**urtū ergo qd
ex concupiscentia pcessit. et per iuri
um ptulit. peccatū et pena peccati
factū est culpe pcedenti. peccatū et
causa peccati culpe subsequenti. qz
de illa natū hanc genuit. **Q**d bñ
paul⁹ apl⁹ de qbusdā deū intelli
gentib⁹. s; nō honorantib⁹ insinu
at dicēs. **C**ū ggnouissent deū nō
sicut deū glorificauerūt. aut grās
egerunt. s; euauerūt in cogitatio
nib⁹ suis. **E**cce est peccatū et cau
sa peccati. ex qua tā quid sequatur
adiungit. **E**t obscuratū est insipies

cor eoz. dicētes enī se eē sapiētēs
stulti facti sunt. et mutauerūt glori
am incorruptibilis dei in similitudi
nem ymaginis corruptibilis homi
nis. et volucū. et quadrupedū et
serpētū. **E**cce est peccatū. et pena
peccati. **S**ed peccatū solūmodo et
pena peccati esset. si non adhuc ex
hōe pāo et aliud seq̄ret. **N**ā post ist
delitātē eoz subditur. **P**ropt̄ qd
tradidit illos de⁹ in desideria cor
dis eoz in imūdia. vt contume
liis afficiāt corp⁹ sua in semetipsis.
Qui igitur agnoscētes deū non
sicut deū glorificauerūt. ex eo pec
cato et causa peccati. ad hōc quoqz
perducti sunt. vt ad cultū serpētū
et volucū laborētur. **Q**z quia per
hanc etiā aetatem vsq̄ ad imū
diam et carnis cōtumelias cecide
rūt. ipā infidelitātē eoz aetas p
cedenti intellectu et peccatū est et
pena peccati. **S**ubsequenti vtro imū
diae pām facta est et causa peccati.
Qz qz de hīs in lib⁹ moralibus
diu tractatū ē. nob in eis nūc diu
us imozandū nō est. **H**oc autē no
bis cū tremore cōsiderādū est. quō
iustus et oipotens deus cū pceatē
tibus peccat⁹ irascatur. permittit
vt aetata mens etiā in alijs la
batur. **V**nde moysi ait. **N**ondū 9
pleta sūt peccata amorcor. **D**a
uid quoqz dicit. **A**ppone iniquitātē
super iniquitātē eoz. et non intret in
tuā iusticiam. **P**ropheta etiā ali⁹
dicit. **M**aledictū et mendacū et ho
miadiū. et furtum. et adulterium

inundauerunt: et sanguis sanguine
tetigit. Sanguis enim sanguine
tangit: quoniam peccato peccatum addi
tur: ut ante dei oculos adiunctis
iniquitatibus anima crucietur. Pau
lus apostolus ait: Ut impleant pec
cata sua semper. Iohanni quoque per
angelum dicitur. Qui nocet noceat
adhuc: et qui in sordibus est. sor
descat adhuc. Unde nunc etiam dominus
dicit. Si conuersus iustus a iustitia
sua fecerit iniquitatem: ponam offen
diculum coram eo. Ac si apte dicat.
Videre penitendo noluit ubi iam
impingit: iusto enim iudicio deseret:
ponam ei ut et alibi impingat.
Quod tamen domini ponere est
nequaquam ad peccandum premere: sed
nolle a peccato liberare: sicut de
pharaone dicit. Ego indurabo cor
eius. Non enim cor peccantis dominus
obdurat: sed obdurare dicitur: cum
ab obduratione non liberat. Miseri
coris enim deus. tempus nobis ad pe
nitentiam relaxat: sed cum gratie eius
patientiam nos ad augmentum verti
mus culpe: hoc ipsum tempus quod ad
parandum pie disposuit: distantius
ad ferendum vertit. Ut quod reuer
tens etiam spacio temporis accepto
noluerit: per hoc mala sua ad reatum
augeat: per quod ea diluere potuit.
si conuerti voluisset. Unde scriptum est
Ignoras quoniam benignitas dei ad pe
nitentiam te adducat? Secundum du
riciam autem tuam et cor impenitens:
thesaurizas tibi iram in die ire: et
revelationis iusti iudicii dei. De

benignitate ergo omnipotentis dei iram
sibi in die ire reprobus thesaurizat:
quod dum ad penitendum tempus accipitur
et ad peccandum exhibetur: ipsum et
medium gratie vertit in augmentum culpe.
Unde omnipotens deus quod collata
remedia respiciat ad culpe augmentum
trahi: ipsam benignitatem quam prout
lit in iudicii distractione vertit: ut
inde post amplius feriat: unde modo
amplius expectat. Et quod homo malum
deserere non vult ut viuat: augeat
vnde moriatur. Sed siue iustus in culpa
siue peccator in morte corruat: spe
culatoz timendum est. ne hunc ex suo
silentio reatus peccantium pariter in
uoluat. De interim dum loquor. au
tere a memetipso oculos volo: et
ecce iterum sermo diuinus me impingit
in memetipsum: ut mea negligentia
videatur: et in die hoc quod audio pertimesca
Dicit ei superius dixi: cuius cor in
auris innumeris expansum. se ad se col
ligat? Num etenim possim? et ea quae circa
me sunt sollicitate omnia curare: et memet
ipsum adunato sensu respicere? Num
possum prauorum nequias insequendo
corrigere. bonorum actus laudando et
admonendo custodire: alijs terrore
atque dulcedine demonstrare? Num
valeo et de hijs quae sunt necessaria sta
tibus cogitare. et contra hostiles gladi
os de vrbis vigilijs sollicitudine ge
rere: ne inaurisioe subita aures pere
ant prouide: et inter haec omnia per ani
marum custodia. plene atque efficaciter
vbi exhortationis impedit? Loquor et ei
de deo: quod valde et libere mentis est

60

Tunc namque bene lingua dirigitur in sermone. cum seare sensus que uerit in tranquillitate. quia nec commissa aqua ymaginem respicientem reddit. sed tunc in ea vultus intendentis aspiciatur. cum non mouetur. Quam ergo exhortationem vobis speculator vestri fratres karissimi faciat? que totum confusio perturbat? Certe is de quo loquimur propheta reuelationem vltima templi videns. que in eodem templo conspexerit. inter cetera narrat dicens. Terra usque ad fenestras. et fenestre clause. Paulus quoque apostolus ait. Templum enim dei sanctum est quod estis vos. In hoc autem templo fenestre sacerdotes et speculatores sunt. qui in populo fidelium lumen sancte predicationis fundunt. Sed cum terra usque ad fenestras est fenestre clause sunt. quia cum terrena cogitatio in sacerdotum cordibus exarscit. fenestre lumen non fundunt. quia sacerdotes ab officio predicationis obmutescunt. Et est aliud in ordine sacerdotum valde graue. quia non sicut hi qui vitam que te ac remota ducunt. fixi valent in sua cogitatione permanere. Hi enim sicut et superius diximus. qui a loco regimini longe sunt possunt peccatorum suorum maculas et fletibus lauare. et per fletus in eodem mentis merore persistere. sicut de bona quoque muliere scriptum est. que ad tabernaculum orauerat. et ab intentione sua animam post operationis gratiam non mutabat cum dicitur. Vultus eius non sunt amplius in diuersa mutati.

In qua nobis considerandum est. quia si sic plangit mulier que querebat filium? quod debet plangere anima que querit deum? Sacerdos vero et anima post operationem ac lacrimas. cogitur necessaria queque filiorum suorum cognoscere. et ea que refugit animo patienter audire. atque per suspiria celestium. quocumque carnalium hominum onera portare. et sepe cum superuenientibus cor in diuersa qualitate transcurrere. Nam aliquando de lucris spiritualibus gaudet. Sed cum quilibet metes superuenierit. nisi eius merore in se suscepit. tribulationi illius compatiens non est. Et aliquando de dampnis animarum luget. et repetere superueniunt qui de quibusdam suis prosperitatibus letantur. quorum leticie si sacerdos non congruat. minus amare credit filios. in quorum gaudio non exultat. papue autem paulus dicit. Gaudere cum gaudentibus. flere cum flentibus. Nichil ergo tam onerosum in ordine sacerdotum vi deo quam rigorem mentis compaciendo flectere. et cum personis superuenientibus animam mutare. Et tamen hoc valde est necessarium. nam quando ex predicatione eius ad boni operis gratiam peccator reduatur. si ipse qui predicat videtur ingratus? Unde per hunc quoque eundem prophetam in extrema parte dicitur. ut cum sacerdotes intrinsecus ministrant. vestibulis laneis non vrantur. De quibus subditur. Cum egredientur atrium exterius ad populum. exuent se vestimenta suis in

quib9 ministraverat. et reponet ea
in gazophilacia sanctuarij. **G**rossi
ora quippe sunt lanea vestimenta.
Ped cū sacerdos ad sanctū minis-
teriū accedit: cū intus p cōpuncti-
onem ingreditur: subtiliori intel-
lectu necesse ē. quasi lūeo vestimē-
to vestiatur. **P**z cū ad pplm foras
egreditur. oportet ut vestimēta in
quibus intrinsecus ministraverat
reponat: atq; populo alijs vestibz
indutus appareat. Quia si in com-
punctionis sue rigore se teneat. si
in eo quem orationis tempore ha-
buit metore periret: exteriorum
verba suscipere non admittit. Et
quid grex de necessarijs faciat: si
audire atq; ppendere et hoc quod
presens tempus exigit pastor reu-
sat? **G**rossiora ergo vestimenta sa-
cerdos expiens ante populum indu-
at: ut mentis sue habitū pro uti-
litate filiorum etiam ad terrena to-
leranda componat. **P**ensate ergo
fratres carissimi q̄tus speculatoz
labor sit: et ad sublimia cor tende-
re: et hoc repente ad ima reuocare:
et in sublimitate cogitationis intus
extenuare animū: et ppter exte-
res causas p̄morum. ut ita dicam
subito in cogitatione crassescere.
Non ergo michi modo necesse est
aphete verba exponere: sed meam
coram vobis misericordiam de fletu. **V**n
peto ut vestra me oratio talem fa-
ciat: qualis et michi valeam et vo-
bis prodesse. **P**otens est indigno
michi et infirmo ex vestra intercessi-

one ista tribuere: q̄ ex sua pietate
p nobis dignatus est infirmari.
Virtus enim dei est atq; sapiētia.
que nostram infirmitate sumpsit:
ut ex sua nos infirmitate roboraret.
ihesus xps dñs noster. qui vixit
et regnat de9. p oīa secula seculorū
Amen. **¶** Expiat omelia xi.

¶ Inapit omelia duodecima.

Seuata veritate hysto-
rie. diuina eloquia ali-
quādo ex tpe. aliqñ ex
loco causas designat:
quas apto sermone non indicant.
Ex tpe etenim sicut p̄dicante iude-
is domino. p euangelistā dicitur.
h̄emps erat. **I**nter illa enim mis-
teria que veritas loq̄batur: que
causa fuit ut nomē h̄em̄is adde-
retur: nisi ut p qualitate temporis
ostenderet fugus cordis? **Q**uia et
cū verba veritate acciperet: fugida
iudeorū corda remanebant. Aliqñ
vero ex loco: sicut carnali isrlitico
populo descēdēte de monte moysi
lex in campēstrib9 data est: et sās
apostolis dñs in monte sedens:
sūma et spiritualia p̄cepta locutus
est: ut ex loc9 vide licet mōstraret.
quia et illis tanq̄ carnalib9 man-
data minima dabantur in valle tes-
renatū: et isti tanq̄ spirituales et
sancti in monte mādāta celestia au-
dirent: q̄tin9 apte mōstraret q̄ as-
cēdētes corde ad celestia. infirma
mūdi relinq̄ret: et in mēte culmine
staret. **V**n nūc ezechiel ap̄heta q̄
iubete deo in loc9 egredere descēdit:

ut per locorum qualitates indicet
quid i posteru de pphie misterijs
sequeretur. Ecce eni dicit. **Ecce est**
super me manus dni. et dixit ad
me. **Surge et ingrede in campu.**
et ibi loquar tecu. **Quid est hoc qd**
prius dominus in medio isrlitaru
locutus ad ppheta suu fuerat. et
tamen postmodu dicit. egredere in
campu et ibi loquar tecu. nisi q pphie
sue gram et prius iudee ifutere
et hanc postmodu dignatus est in
latitudine gentiu demonstrare. **Ne**
q enim imerito per capum gentili
tas designatur q longe lateq id
est in vniuerso mudo distendit. **Un**
et subditur. **Et surgens egressus**
su in campu. et ecce gloria domini
stabat. quasi gloria qua vidi iuxta
flumen chobar. **In campo gloria**
domini propheta vidit qua iuxta
flumen chobar in medio isrlitaru
viderat. qz ipa eius maiestas gen
tib9 apparuit q prius se electis in
iudaeo populo reuelante spu deda
rauit. **Dequitur Et cecidi in facie**
meam. **Visa gloria domini in faci**
em ppha cadit. qz qvis ho ad in
telligenda sublimia leuat. ex con
templatione tamen maiestatis dei.
infirmitate sue yditionis intelligit.
et quasi statu non habet. qui se an
te dei oculos esse anere et puluere
vidit. **Dequitur et ingressus est in**
me sps. et statuit me sup pedes
meos. **Cu nos humiliet deo ster**
nimur. cu ee nos puluere anereq
cognoscim9. cu infirmitate yditio

nis pphie pesates statu rigiditate
et superbie no habemus. oipotens
deus per suu nos spm leuat et sup
pedes nros statuit. ut qui humili
ter apd nos ex infirmitate nre cog
tione iacim9 et iace9 in bono p9 o
pere quasi sup pedes ex rectitudine
stemus. **Qd aut in capo de ppha**
agitur. nisi ut speculit designetur
quia eaa elas gentiu sps sac9
cadus ess. qui eos quos assumet
et prius a superbie statu deiceret.
et postmodu super pedes suos id e
sup bona opa solidaret. **Vicut per**
paulu dicitur. **Remissas manus et**
dissoluta genua erigite. et gressus
rectos facite pedibus vestris. **Deq**
tur. **Et locutus est m. et dixit ad**
me. **Ingredere et includere in medi**
o dom9 tue. **Quid est qd de medio**
isrlitico populo ppha ad campu e
duat. et atq ad domu postea de ca
po reuocatur. nisi q predicationis
gra a iudaeo populo ablata. in la
titudine gentilitate spersa est. sed
tn in fine mudi du iudei ad fidem
redeut. quasi ad domu ppheta re
duatur. ut in suo populo rursus p
dicatio inhabitet. q modo velut in
campo ita in diuersis gentibus ful
get. **Scriptu quippe est. Donec**
plenitudo gentiu introiret. et sic o
nis israel saluus fieret. **Quia et p**
aliu ppham dicitur. **Si fuerit nu**
merus filiorum israel quasi arenae
maris reliquie salue sient. **Exeat**
ergo ppha de medio populi ad ca
pu. de capo redeat ad domu. ut et

predicatio que iudee facta est egre
diatur in gentes: et repletis fide
gentibus recipiat iudea spiritualis
doctrinae dona que amisit. **I**ndudi
autem propheta in medio domus
sue precipitur: quia antequam tempo
re ab eis gentibus que in infideli
tate remanserant plebs conversa
iudeorum duris persecutionibus an
gustatur. **U**nde scriptum est. **A**tri
um autem quod est extra templum
eius foras: et ne metieris eum: quoniam
datum est gentibus: et civitatem
sanctam calcabunt mensibus quadra
ginta duobus. **E**t tu fili hominis
ecce data sunt super te vincula: et li
gabunt te in eis: et non egredieris
in medio eorum. **E**t lingua tua adhe
rescere faciam palato tuo: et eris
mutus nec quasi vir obiurgans:
quia dominus exasperans est. **Q**ue
videlicet verba si per typice expositi
onis ordinem sequimur propheta
in domo sua vincula suscipit et
ligatur: quia in extremis cum iu
dea crediderit. gravissimas antequam
tempore persecutiones sentit: ita
ut predicationes eius ministri iniqui
tatis non recipiant: sed resistendo
has vinculis dolorum premat. **E**t
in medio eorum non egredietur: quia
ad corda piorum predicatio non pervenit:
dum lingua bonorum ligata tribula
tionibus tacet. **E**rant etenim tunc
multi ex iudeis infidelibus: qui e
os tunc ipsos qui ex iudeis crediderunt
persequuntur. **U**nde notandum est quod
hic quoque dicitur quia in domo sua

propheta vincula sustineat: ut vi
delicet designetur quod et ex ipso su
o genere iudea cum fidelis fuerit tri
bulatione persecutionis portet. **D**um
enim unigenitus summi patris incar
natus ac mortuus resurrexisset ac
ascendisse creditur ad celos sicut
per sacre scripture paginas predi
catur. nimirum apud eos prophetia
ligata erat: quod si ita ut dictum est in
eorum intellectu decurreret: quasi gres
sus liberos sue predicationis habu
isset. **R**eprobis ergo tunc predicatorum
sancta tacere compellitur. **U**bi et hic sub
ditur. **E**t lingua tua adherescere
faciam palato tuo: et eris mutus.
nec quasi vir obiurgans: quia domus
exasperans est. **S**ed quia enoch et
helya predicante multi ex hijs qui tunc
ex iudeis in infidelitate remanserant
ad cognitionem veritatis redeunt. si
aut de eorum helya dicitur. helyas
veniet et ipse restituet omnia. qui v
trique per zachariam due olive et per
iohannem duo candelabra nominantur
recte hic quorum subiungitur. **C**um autem
locutus fuero tibi aperies os tuum
et dices ad eos. **H**ec dicit dominus de
us. **T**unc enim in extremo os p
rophe openit. cum in predicatione enoch
et helye a iudeis ad fidem redeuntibus
prophetia sacri eloquii de christo fuisse
cognoscitur. **S**ed quia hec typice
diximus: nunc verba eadem caritati
vestre moraliter differamus. **Q**uid
est enim quod exire propheta ad caput iube
tur: nisi quod unusquisque qui predicat appet
eos quos extra se posuit corrigere

atq; ab iniquitate p̄p̄scit. loquen-
do ad campū exit. ibiq; gl̄az dei vi-
det. **Q**ui tanto largius doctrine
gratiam perapit. q̄to se in labore
p̄dicationis ex amore p̄rimoz tē-
dit. **F**oras ergo exeundo in altū
visione duatur. quia unde in alic-
nis cordib; ignorante cecitatem
ministerium sue locutionis illuminat
inde eum superna gratia in altioe
intelligentia exaltat. **V**ed qz sem-
per p̄dicatoz debet ad mentem re-
currere humilitate atq; mūdiciam
intrinsicam custodire. post campū
necesse est ut ad domū redeat. qua-
tinus in hys q̄ dicit. qualis etiam
ip̄e sit intra ḡsiam agnoscat. **N**i-
enim aut hoc quod loq̄tur mīme
custodit. aut de hys q̄ loquitur tē-
poralem gl̄am requirit. loquendo
quidē ad campū exit. s; nō cogitā-
do semetip̄sū ad domū redire p̄temp-
nit. **A**cepto enim spiritu in medi-
o dom; includimur. q̄n per ei; gra-
tiam ad discutienda mentis nr̄e se-
creta reuocamur. ut apud semetip̄-
sū in deo animus quiescat. & non
iam per exteriores p̄cipiscencias
in appetitu laudis & gl̄orie cogita-
tionis mobilitate discurrat. **D**e
hac domo cordis aucta sanato per
semetip̄am veritas dicit. **T**olle ḡ-
batū tuum. & vade in domū tuam.
Per ḡbatū quippe in quo carnis
est requies. ip̄a caro signatur. per
domū vero ḡscientia figuratur. **E**t
quia cū in mente mortui in vicijis
iacem; in carnis delectatione qui

escimus isirini portamur in lecto
Cū vero sanati mente fuerim; ut
iam pulsantib; carnis vicijis resista-
m; necesse est ut tēptationū cōtu-
melias de nr̄a carne toletem; **E**-
gro itaq; ad salutē reducto p̄capi-
tur. tolle grabatū tuū id est porta-
lectū in quo portatus es. qz neces-
se est ut sanatus quisq; portet cōtu-
meliā carnis. in q̄ prius iacebat
egrotus. **Q**uod est ergo dicere tolle
grabatū tuū & vade in domū tuā?
nisi porta temptationes carnis.
in quib; hacten; iacuisti. ac reuer-
tere ad cōscienciā tuā. ut videas q̄
fecisti. **P**roph̄a igitur post capū in
domo includi p̄capiatur. ut p̄redi-
catoz semp post gr̄az doctrine quā
proximis ministrat ad ḡsiam rede-
at. seq; ip̄sū subtili examinatione
discauat. ne de hys que foris p̄e-
dicat aliquid ip̄e apud se int̄sec;
etrāsitoe laudis querat. **U**nde et
p̄ salomonē dicitur. **B**ibe aquā de
cisterna tua. & fluentia putei tui.
Diriuentur fontes tui foras. & in
plateis aquas diuide. **H**abeto e-
as solus. nec sint alicui partiapex
tui. **V**alde autē ḡria esse videtur q̄
dicit diriuentur fōtes tui foras. et
in plateis aquas diuide. cū p̄tin;
adiūgit. habeto eas sol; nec sint
alicui partiapex tui. **Q**uomō enī
aquā scientie sol; habere poterit?
si hanc in plateis diuidit? **Q**uo-
modo alicui aque eius partiapex
nō sūt. si fontes ill; foris diriuan-
tur? **V**ed cū p̄dicam; populis

nimirū in plateis aquas diuidim⁹
quia in auditorū multitudīe scien
tie verba dilatamus. cū vero adiu
uante nos diuina grācia intēsec⁹
custodim⁹. et ne maligni spiritus
qui iure a nob̄ alieni sunt quia for
tem beatitudinis perdidērunt no
bis in elatione surripiant solliatu
dine cauta arcūspiciam⁹. soli habe
m⁹ aquas quas in plateis diuidi
m⁹: vt nobis in eis alieni partici
pes non sint. hī nimirū de quibus
scriptū est. **A**lieni insurrexerunt in
me: et fortes cōsuerūt animā meā.
Aguas ergo et in plateis et diui
dit et sol⁹ habet: qui p̄ hoc q̄ mul
tis p̄dicat: se in cogitatione t̄pal
glorie nō exaltat. **T**ūc enim pos
sident hō quod docet: qm̄ se nō gau
det innotescere s̄ p̄desse. **E**x capō
ergo ad domū p̄p̄ha reduatur. vt
is qui ex deo loquit̄ postq̄ p̄ utili
tate p̄ximorū loquēdo foras exie
rit: ex humilitate semp ad discuti
enda cordis sui secreta reuocet. **V**n
et subditur. **E**t tu fili hōm̄is ecce
data sūt sup te vincula: et ligabūte
te in eis: et nō egredieris in medi
o eorū. **C**ū enī p̄dicator quib⁹ ad
cōscientiā dam⁹ sue reduat̄. sup eū
vincula dātur et ligatur in eis: qz
q̄to plus se in cogitatione discusse
rit: tāto āplius agnoscat iusti aīa
quātis mortalitatis sue infirmita
tibus sit ligata. **N**isi enim se liga
tū cōspiceret paul⁹: minime dixiss̄
Desideriū habēs dissolui: et cum
xp̄o esse. **H**inc et per psalmistā d̄

vt audiret gemitū vincula torū: et
soluat filios interemptorū. **E**t rur
sus. **I**ntret in conspectu tuo gemitus
compeditorū. **D**ixit aut̄ cū
iam anima ad redēptoris sui spe
ciem contemplandā exire deside
ret celestib⁹ gaudijs interesse sus
pirat: ipā mortalitatis sue vincula
conspiciat et gemit: quibus adhuc
in presenti mūdo ligata retinetur.
Hinc est enim q̄ subtile omnipotē
tis dei iudiciū intuens iheremias
ait. **C**ircūedificauit aduersū me
vt non egrediar: aggravauit com
pedē meam. **H**abem⁹ enim compe
des ipām infirmitatē atqz corrup
cionē mortalitatis nr̄e: sed cū tribu
lacio nob̄ et gemitus additur. ipse
nr̄e p̄p̄des aggravatur. **E**t quātū
q̄diu in hac vita iustus moras pa
tis loquēdo bona p̄desse alijs festi
nat: s̄ cū ducas mentes cōspiciat: et
nō cōsiderat cōtentionib⁹ occupat: p̄
dicatiois verbū retinet. **E**t in me
dio eorū nō egrediet̄: qz a bonis q̄
loq̄ poterat. obmutescit: sicut p̄ pau
lū d̄. **N**ichil p̄ cōtentionē. **E**t rur
sus. **S**i quis vult cōtēciosus esse
nos talem consuetudinē nō habe
m⁹. **V**nde hic quoqz apte subiūgi
tur. **E**t lingua tuā adhaerescere fa
ciam palato tuo: et eris mut⁹ nec
quasi vir obiurgans: qz dom⁹ ex
asperat⁹ est. **A**liqñ vō etiam q̄ra
resistentiū linguas p̄dicantium
corda zelo sui dominus accendit.
ne tacēat. s̄ d̄ cā fallacū verbis ve
ritatē p̄remant. **V**nde hic subdit.

Cū autē locutus fuero tibi. apices
os tuū ⁊ dices ad eos. **H**ec dicit
domin⁹ deus. **N**ed hec que breui
ter duplici sub intellā discussimus
placet ut iuxta cōsiderationē lre le
uiter tāgendo transeamus. **Q**uid
enī nobis ampli⁹ p ipā vba hysto
rie q̄ virtus obedientie cōmenda
tur. cū modo ad trāsmigraōem iux
flumen ephraim pergere. mō in cam
pū egredi. mō ex cāpō ad domū re
dire ppha p̄cipitur. ut prius ex
iussione pergens ⁊ paulopost exi
ens. atq; iterū domū rediens. ⁊ se
metipsū reducens. semp sue volun
tatis arbitriū ad diuinū eloquiū p
ceptū frāgat. q̄tūq; in celesti iussio
ne suspensus. nō suā s̄ cōditorē sui
volūtate impleat. **C**ui dicit. **E**t
tu fili hominis ecce data sūt sup te
vincula ⁊ ligabūt te in eis et non
egredieris in medio eorū. **Q**ua in
te notādū est q̄ aduersa ppheta p
noscat ut q̄ omnia paretur. **M**in⁹
enī mala q̄ mentē preualent q̄ in
opinata non veniūt. ⁊ tū dū ḡra
prenoscuntur. quāta sit in eo obe
dientie virtus ostenditur. quia et
cognoscat q̄ aduersa passurus est.
⁊ tamen vocā dominice iobediens
non est. **M**agna autē considerati
one indigent verba q̄ protinus ad
duntur. et lingua tuā adhaerescere
faciam palato tuo. ⁊ eris mutus
nec quasi vir obiurgans. quia do
mus exasperas est. **D**iscernendū
quippe nob̄ est utrū pro solis mal
auditoribus. an aliqui etiam p vi

tiō predicantē p̄dicationis sermo
subtrahatur. **Q**uatuor enim quali
tatibus res hec considerata distin
guitur. **N**am aliqui ppter malos
auditores bonis tollit sermo doc
toribus. ⁊ aliqui vero ppter bonos
auditores datur sermo doctorib⁹
⁊ malis. aliqui vero ppter docen
tiū ⁊ audientiū iustificationem bo
nis sermo doctorib⁹ datur. ut ⁊ ip
si per meritū crescant. et auditores
eorū intellā ⁊ vita p̄oficiant. **A**li
qñ vō qz neq; hī digni sūt accipe
quibus doctrine sermo p̄fertur. ne
qz illi doctrine verbū p̄ferre qui
locū docendi tenent. p̄dicationis
sermo tollitur. ut utraq; pars dis
trictē iudicetur. **P**ropter malos
nāq; auditores bonis sermo doc
toribus tollitur. sicut nūc ad ezechi
el dicitur. **L**ingua tuā adhaerescere
faciam palato tuo. ⁊ eris mutus
nec quasi vir obiurgans. quia do
mus exasperans est. **E**t sicut pau
lo dicitur. **F**estina et exi velocit̄ de
iherl̄m. qm̄ nō recipient testimoniū
tuū de me. **E**t sicut volentibus a
postol̄ p̄dicare in asya scriptū est.
quia p̄hibuit eos spūs ihu. **P**ropter
bonos auditores etiam malis
doctorib⁹ sermo datur. sicut de pha
riseis dominus dicit. **O**mnia que
cūq; dixerit vobis seruare ⁊ facite
scdm̄ vero opera eorum nolite face
re. **D**icunt enī ⁊ non faciūt. **P**ropter
docentiū quoq; meritū ⁊ audi
etiā iustificationem sermo doctri
ne tribuitur. sicut sanctis apostol̄

diatur. **C**untes docete omnes gen-
tes. Propter malos vero audito-
res et indignam vitam eorum qui do-
cere debuerunt sermo doctrine sub-
trahitur. Sicut hely ad corrigendos
filios suos disciplina correptionis
verbum non habuit: quia et eius neg-
ligentia et filiorum exigebat vita ut
cum eis et populus caderet et archa
domini capta ad allophilos transi-
ret. Magna enim omnipotentis dei
est gratia: cum minus agentibus duris
a doctoribus sermo correptionis
profertur. Quo contra nunc diatur
Et eris mutus: nec quasi vir ob-
iurgans. Delinquentes etenim ob-
iurgasset: si digni ipsa obiurgatio-
nis gratia fuissent. Sed cum in doctri-
na atque silentio sit meritorum tanta
diuersitas ut scire facile non possit
verum ex auditoris an ex eius vicio
qui doctrine locum videtur tenere.
doctri sermo subtrahatur: quid ali-
ud nobis quam seruire semper in rebus
dubijs humilitas iubet. Vnde et quando
loqui possumus non extollamur. ne
fortasse hec ipsa locutionis nostre gra-
tia non nobis sed auditoribus nostris
collata sit. et tunc quando loqui non
possumus hi qui nobis commissi sunt
minime nos diiudicent ne fortasse
non ex nostro sed ex peccato audientium
minime possimus loqui. Ad hoc er-
go nobis cuncta de meritis nostris in-
certa sunt ut vna certa gratia tenea-
mus humilitatem: quatenus et nos cum
loquimur ex omnipotentis dei dono
hoc esse vestrum meritum putemus: et

quando a locutione doctrine obmutesci-
mus. Quis nostra culpa sit vos ta-
men hanc esse vestram specialiter cre-
datis: ut dum viciis mala nobis
tribuimus et bona alijs: per ipsam
humilitatem gratiam fiat. ut doctrine
sermo qui ablatum fuerat redeat.
Sequitur. Cum autem locutus fuero
tibi aperies os tuum. et loquens ad
eos. **H**ec dicit dominus deus. Qui
audit audiat. et qui quiescit quies-
cat. quia domus exasperans est.
Depe quidam verbum dei audire desi-
derant: sed cum alios conspiciunt au-
tem auertere etiam ipsi a salutis au-
ditu deuiant: et plerique multi qui
escere appetunt atque a cunctis mun-
di huius actibus vacare. nullis iam
desiderijs terrenis succubere: sed
dum vident alios inquiete agen-
do proficere atque in hoc mundo diui-
cijs et honoribus extolli: quia nec
dum in via rectitudinis firmi sunt
ad praua opera ex aliorum exem-
plo dilabuntur. **H**inc est enim quod
in typo infirmantium psalmista lo-
quens dicebat. Mei autem pene
moti sunt pedes pene effusi sunt gres-
sus mei: quia zelavi in peccatoribus
pacem peccatorum videns. **H**inc
iterum dicit. Dum superbit impius in-
cenditur pauper. **H**inc ad iheremi-
am prophetam voce communicata de iu-
da et israhel diatur. Numquid vidisti
que fecerit auersatrix israhel?
Abijt sibi in seipsa super omnem mon-
tem excelsum et sub omne lignum
frondosum: et fornicata est ibi.

Et dixi cum fecis hec omnia ad
me conuolare et non est conuola. **U**bi
statim subditur. qualiter ex emulati
one eius etiam iuda credit quod stare
videbatur. **A**it enim. **E**t vidit puari
tatis soror eius iuda. quia pro eo
quod mechata esset aduersaria israel
dimissem eam et dedissem ei libel
lum repudij. et non timuit puari
tatis iuda soror eius. sed abiit et for
nicata est etiam ipsa. **E**cce misericors
deus contemnitur et vocat. aduersan
tibus se sinum misericordie aperit. quia
peccanti dicit ad me conuolare. et ta
men non est conuersa. **P**ed quia om
nipotentem deum israelitica plebs deserui
t. reuerenti nolens libellum repudij
accepte. **D**eseruit videlicet peccan
do. sed libellum repudij accepit in su
is iniquitatibus sine flagello rema
nendo. **A**nima enim que peccat re
cedit. sed si eam post peccatum prosperi
tas sequitur. nulla disciplina. nul
la distractionis inceptio reuocat
ad cor. in diuisione quam inter se et
deum fecit. etiam libellum repudij ac
cepit. ut iam velut aliena derelicta
faciat mala que vult. zeli domini
flagella non sentiat. quatinus ad e
terna supplicia profundius descendat.
Sed soror eius iuda quam dimissam
israeliticam plebem in suis volupta
tibus vidit. ipsa quoque in immundi
tia fornicationis exarsit. **Q**uia e
nim aspexit adulteram in sua peruer
sitate florere. etiam ipsa non timu
it deterius peccare. atque a coniunctio
ne domini quasi a via legitimi cu

bili recedere. **U**nde necesse est ut
peccantes quosque tunc considere
mus amplius miseros. quando e
os conspiciamus in culpa sua sine fla
gello derelictos. **H**inc etenim per
salomonem dicitur. **I**uersio petui
lorum interficiet eos. et prosperitas
stultorum perdet illos. **Q**ui enim a
deo auertitur et prosperatur. tanto
perditioni fit proximus. quanto a ze
lo discipline inuenitur alienus. **D**i
cat ergo. **Q**ui audit audiat et qui
quiescat quiescat. quia domus ex
asperata est. **A**c si aperte diceretur.
Vos qui iam et verba veritatis au
dite. et a praua cepistis actione ces
sare. nolite illos imitari quorum me
exasperari moribus videtis. **Q**uod
tamen et intelligere et aliter possumus.
Quidam enim verbum audientes non
audiunt. quamquam aure ad sacrum eloquium
ponunt. sed cor a mundi desideriis
non euellunt. **E**t sunt nonnulli qui
quiescentes minime quiescunt. qui
a prauis quidem actibus otiosi sunt
corpore. sed peruersitate operum ex
delectatione versant in mente. **H**inc
est enim quod de iudea ad captiuita
tem perueniente scriptum est. **V**ide
runt eam hostes. et deriserunt sabba
ta eius. **H**ostes quippe sabbata de
rident. quam maligni spiritus otiose
menti prauas cogitationes inuadunt
ut si quiescit ab opere. non quies
cat a malorum operum delectatione.
Recte ergo nunc dicitur. qui audit
audiat. quatinus sic fiat sermo in
aure corporis. ut sonet in aure

cordis. Et q̄ q̄scit q̄scat? ut p̄ui
tatē desideria repellantur a cogita
tione. cū iam repulsa videntur ab
opere. Vbi ne maloz sit dixim⁹
exempla seq̄mur adiūgitur: quia
dom⁹ exasperas est. Mali autē et
si diu toleratur subito corruūt: et
eoz penas infirmi conspiciūt: ne
quoz culpas impunitas estimant
imitetur. Vnde hic quoz eiusdē iu
de desolatio subiūgitur q̄ dom⁹ ex
asperans vocatur: cū p̄tin⁹ p̄phe
suo doming⁹ diat. Et tu fili homi
nis sume tibi latere et pones cum
corā te. et descibes in eo ciuitatem
iherlm et ordinabis aduersus eam
obsidionem: et edificabis munitio
nes et cōportabis aggerē: et dabis
cōtra eā castra. et pones arietes in
giro. Et tu sume tibi sartagine fer
reā. et pones eā murū ferreū int̄ te
et ciuitatem. et obsidemabis faciem
tuā ad eā: et erit in obsidione et cie
dabis eam. Dignū est dom⁹ is
rahel. In quibus videlicet verbis
quid aliud iux̄ hystoriā nisi ihero
solime vrbis obsessio atq; destruc
tio designat. et peccatoris ppli af
flictio exprimitur qui dom⁹ exaspe
ras vocat: cū apte d̄z ordinab̄ ad
uersus eā obsidiōem et edificabis
munitiones et cōportabis aggerē
et dabis cōtra eam castra et pones
arietes in giro? Sed quia verba
prophetie sic pleniq; narrat hysto
rica ut per hec etiam mystica descri
batur: oportet ut hec eadē dicta q̄
protulim⁹ spiritualiter differam⁹

maxime quia in eis interpositus
quod teneri posse ad lēam non vi
detur. cū dicitur. Et tu sume tibi
sartagine ferreā et pones eā mu
rū ferreū inter te et ciuitatē. et obsi
demabis faciem tuā ad eā: et erit in
obsidione. Nisi enim reb⁹ hysto
ricis mystica miscerentur: quid sar
tago ferrea necessaria prophete fu
it ut hanc inter se et ciuitatem po
neret. quaten⁹ se ab eius obsidiōe
separaret? Cū enim dicitur sume
tibi sartagine ferream et pones
eam murū ferreū inter te et ciuita
tē: aperte declaratur qz per eandē
sartagine ferreā ab obsidione ciui
tatē p̄pha se liberū reddat. Vnde
et quod p̄dixi subiūgit. Et obsi
demabis faciem tuā ad eam: et erit in
obsidione. Ex qua te ostendit q̄a
p̄pha in eadē obsidione nō erat: si
sartagine ferreā inter se et ciuitatē
murū ferreū ponit. Et certe sine i
ea captiuitate q̄ p̄ius. siue in ea
q̄ postmodū israhelico populo cō
tigit nullus ab eiusdē captiuitatis
periculo liber fuit: sed omnes simi
par calamitas inuoluit. Qz ergo
intelligi iuxta lēam potest: ut pro
pheta inter se et ciuitatem que ob
sidentia est sartagine ferream po
nat? Sed q̄uis omne hoc quod
in descriptioe lateris sub signo ihe
rosolimozū ciuitatis legitur iuxta
lēam factum sit: nobis tamen sciē
dum est quia typicum aliquid per
sartagine figuratur. sed et obses
sio iherosolimozū veta describitur.

Ex qua te instruimus ut dū aliud
 completū iuxta hystoriam scimus.
 et aliud iuxta hystoriam a ratione
 vacante cognoscimus. in sacro vbo
 utraq; teneamus. quatinus et ob
 sessionem iherosolimoz que iuxta
 lram postmodū facta est. in pphet
 e verbis et factis credamus esse fi
 guratā. et tamen per eandē obsi
 dionem obsidio alia id est interi
 or designetur. in qua iure quicūq;
 quid per sartaginem ferream que
 murus ferreus diat valeat de sig
 nari. Illam itaq; obsidionem qua
 iherosolimoz ciuitas destructa est
 iam factā nouimus. s; nūc aliam
 intussecus que cotidie agitur re
 ramus. de qua per significatiōem
 diatur. Et tu fili hōis sume tibi
 latere. et pones eū contra te. et de
 scribes in eo ciuitatē iherusalem.
 Sed ante nobis inquirendum est
 cur ezechiel ppheta vel quocūq;
 sublimia conspiciat. vel quocūq;
 aliqua agere mystica iubetur. prius
 filius hōis appelletur. Depe e
 nim subleuatur ad celestia. et ocl
 et atq; inuisibilib; rebus ei; mens
 pasatur. Necesse est ergo ut inter
 occulta que penetrat filius hōis
 vocetur. ut semper agnoscat quod
 est. et nunq; extollatur de hys ad
 que. duatur. Quid est enim pphe
 te ad spiritualia subleuato semper
 fili hōis dicere. nisi ut cum infir
 mitatis pphie memorem faceret.
 ut conscius conditionis infirme.
 eleuari in cogitatione non debeat

de magnitudine cōtemplationis
 sue? Quia vero idem ppheta et ut
 supra iam diximus typū predica
 tum vel doctozū tenet. recte ei nūc
 diatur Sume tibi latere. et pones
 eum coram te. Omnis etenim doc
 tor cū terrenū quēpiam auditorē
 ad celestis verbi doctrinam suscipit
 latere assumit. cui dū loqui ceperit
 que sit retributio celestis patrie. q
 visio pacis superne ciuitatem iheru
 salem describit in latere. quem co
 ram se ponit. quia intenta mente
 qualitatem audientis considerat id
 est prouentū vel de spectū conspiciat
 et iuxta eius intelligentiam. pre
 dicationis sue verba moderatur.
 ut de scribi in audientis mente ci
 uitas iherusalem id est visio pacis
 possit. Dicatur ergo. Sume tibi
 latere. videlicet proximi cor terre
 reū. et pones eum coram te scilicet
 ut vitam atq; intellectū illius inte
 ta mente custodias. et de scribes in
 eo ciuitatem iherusalem. ut ei que
 sint superna gaudia de visione pa
 cis unotescas. Quasi enim iam
 iherusalē in latere descripta est. cū
 terrena mens ceperit que sint illa
 interne pacis gaudia vera cognos
 cere. et ad conspiciendā glām regni
 patrie anhelare. Quasi in terra vi
 sio pacis describitur. quando mens
 que prius terrena sapuerat. per a
 morem iam ad contēplandā glōri
 am regni celestis eleuat. sed mox
 ut animus amare celestia ceperit.
 mox ut ad visionem pacis intine

tota se intentione collegerit ⁊ antiquus ille aduersarius qui de celo lapsus est inuadet. ⁊ insidiari amplius incipit. aciores q̃ consueuerat temptationes admouet. ita ut plerūq̃ sic resistente animā temptet sicut ante nūq̃ temptauerat quando possidebat. **V**nde scriptū est. **F**ili accedēs ad seruitutem dei sta in iusticia ⁊ timore. ⁊ p̃para animā tuam ad tēptationem. **V**nde ⁊ de moniacus qui a domino sanatur ab exeūte demone discerpitur. sicut scriptū est. **E**t clamans ⁊ multum discerpens eum exiit ab eo. **Q**uid est enim q̃ obsessū atiquis hostis quem possessū non discerpserat. descedo discerpit. nisi q̃ plerūq̃ dū de corde expellitur. aciores in eo tēptationes generat. q̃ prius exatauerat q̃n hoc quietus possidebat. **V**nde israhelites quoq̃ ad moysen ⁊ aaro dicit. **V**ideat domin⁹ ⁊ iudicet. q̃m fetere feastis odorem nostr⁹ coram pharaone ⁊ seruis ei⁹. ⁊ p̃buisistis ei gladiū ut occideret nos. **I**n moyse enim ⁊ aaro lex ⁊ prophete figurate sunt. **E**t sepe apud se israhel⁹ aī⁹ q̃si p̃tra sacra eloquia murmurat. quia postq̃ verba celestia audire ⁊ sequi ceperit. regis egiptij aduersitas id est maligni spiritus tēptatio exarsit. **D**ebet ergo vigilanter doctor p̃ficiēti anime que illam tēptationes sequatur innotescere. ut cautā se valeat p̃tra maligni spiritus insidias p̃parare. **V**n nunc bñ

post descriptā ciuitatē iherusalem in latere. dicitur p̃phete. **E**t ordinabis aduersus eam obsidionē ⁊ edificabis munitiones. ⁊ cōportabis aggerem. **I**n qua enim iam pacis visio describit. ei necesse est ut temptationū bella nundentur. **N**am ut valeat ad illa pacis gaudia eterna perungere. hanc hic p̃culdubio oportet tribulationū certamina multa sustinere. **D**e qua bene dicitur. **O**rdinabis aduers⁹ eam obsidioē. **P**redicator q̃ppe cōtra etudiciā animā obsidioē ordnat. cum p̃monēdo indicat quib⁹ se modis vicia virtutib⁹ opponant. quō luxuria castitatem feriat. qualiter ira tranquillitatem animi perturbet. q̃ntum inepta leticia a vigore mentis resoluat. qualiter multiloquiū munitionē cordis destruat. quō inuidia caritatem interficiat. quēadmodū superbia artem humilitatē effodiat. qualiter fallacia cum veritate in sermone corruat. hanc etiam in agnitione corruat. ut qui verum dicere noluit quod intellexit. iam nec intelligat quod dicere valeat. **O**rdinatur ergo a p̃dicatore obsidio. cum persancte amonitionis verba singul quib⁹ virtutib⁹ que vel quibus modis vicia insidient ostenditur. **E**t q̃ iherusalem quā descripsit in latere p̃dicator munitiones edificat. q̃n mala q̃q̃ q̃ munita p̃tra mentem veniant demonstrat. ut sese vicia sub virtutum specie abscondant.

quatinus sicut sepe iam diximus.
immoderata ita iusticia videri ap
petat. et discipline emissio mansue
tudo videri velit. et tenacia sese pa
moniam nominet. et inordinata re
u effusio se beniuolentia appellet.
Quasi enim edificate contra men
tem sunt munitiones. quando via
a sub virtutu specie excrescunt. et
in alto se ostendunt per ymaginem
que in ymo semper iacent per acti
onem. **A**d huc quoque additur. et co
portab aggeret. **Q**uo enim mens
desiderare celestia ceperit. eo in illa
maligni spiritus temptationibus
suis terrenas amplius cogitatio
nes exaggerant. **P**ropheta ergo
aggeret comporat. cum predicator
sanctus bonis mentibus qualiter
terrena desideria subripere solent
denunciat. **A**tque adhuc additur.
Et dabis contra eam castra. et po
nes arietes in gyro. **Q**uasi dat
contra animam castra doctor. quan
do malignorum spirituum contra eam
collectas atque adunatas insidias
inducat. ut aliquando non solumo
do ex vno. sed ex cunctis vicijs si
mul temptent. **N**am sunt quedam
vicia quasi per quandam sibi cogni
tionem propinqua. sicut dissoluti
o spiritus. appetitus gule et inun
dia luxurie. sicut multiloquiū. fal
lacia atque periuriū. **E**x dissolutio
ne quippe spiritus. mens ad inglu
uiem ventis capitur. **E**t dum abis
venter extenditur. ad luxuriam ca
ro trahitur superbiendo captiva.

Et vixit ex multiloquio fallacia ge
neratur. quia valde est difficile. ut
qui multa loquitur. non etiam men
tiatur. **E**t sepe mendacium etiam
periurio tegitur. ut ante humana
iudicia veletur. **S**uperbia quoque
esse sine invidia atque inani gloria
nullatenus potest. **S**uperbis etenim
quis honorem quem ipse ambit a
lijs invidet. et cum hunc fortasse ob
tinuit in relationem glorie tempo
ralis attollitur. atque quod alios con
spiciat minime perapere potuisse.
hoc se per inanem gloriam gaudet
pre ceteris habere. **S**ciendum quo
que est. quia sepe nonnulla vicia ad
mentem non simul veniunt. sed sub
ponuntur. ut vnum alteri succedat in
temptatione. **E**t aliud contra faci
em venit. aliud vero in temptatio
ne se ex latere subiat. quatinus dum
alteri resistitur. ab altero minus
decepta capiatur. **I**psi enim que
superius diximus vicia plerumque se
alia pro alijs future supponunt.
sicut nonnumquam dum iram vincere in no
bis metipsis conamur. plus quam ne
cesse est lenitas mentem occupat.
ut asperitate peccantibus quam oportet
minime proponat. **D**epe vero
dum nobis inesse incauta lenitas
displicet. zelus se in furore trahit
atque extra patientie lenitatis ani
mum captivum rapit. **Q**uia ergo per
mixta simul vicia atque adunata
contra mentem veniunt. recte in p
dicatoris ore contra descriptam
iherusalem castra proponuntur.

Et qz aliqui singula hinc inde sen
su ferunt. in giro anietes ordinant
Ponit qz predicator anietes in gi
ro. dum caute denūciat qz blande
luxuria percutit. qz aspere impa
tia occidit. qz laboriose auaritia ac
cendit. et intermit. qz tunc de super
bia extinguit. In giro itaqz anie
tes ponere est. predicando ostende
re qui undiqz soleat animā micro
nes vicioz ferire. **R**equiritur. Et
tu sume tibi sartagine ferreā. et po
nes eā murū ferreū int̄ te et int̄ ci
uitatē. Quia ferrū forte metallū
est. et in sartagine ab eo frigitur. qd
per sartagine ferreā nisi spūalis
zeli fortis fixura signat. Omnis
quippe spūal̄ zelus doctoris aīam
frigit. qz valde cruciatur dū infir
mos quosqz eterna deserere. et rebz
tpalibz delectari qspiat. **B**ene
paulus sartagine ferreā sup̄erat.
cum zelo aīarū cruciatus dicebat.
Quis infirmus et ego nō infirmus.
Quis scandalizat. et ego nō vroz.
Ipsū suū cor qd aīarū zelo succen
deat. quid aliud qz sartagine fecer
at. in quo amore virtutū qz vicia
ardebat. **Q**d enim prebat. sarta
go erat. Inardescibat enī et roque
bat. qz inardebatur amantudine.
sz virtutū alimenta pparabat ex
sua afflictā cogitatione. **B**ed qd
est qz eandē sartagine ppheta
inter se et ciuitatē murū ferreū po
nit. nisi qz is dē fortē zel⁹ qui nunc
in mente doctoris agitur. in die ex
tremi iudicii inter eum et animam

quā a vicijz custodiat testis esse
ut et si audire is qui docetur nolu
ent. doctor tamen p zelo quē exhi
bet de auditoris negligēcia reus
nō sit. **M**urū ergo ferreū inter se
et ciuitatē ponit. quia in vltionis
tpe inde doctor a dāpnationis peri
culo munit. unde nūc p zelū custo
die cordis fixura patitur. **N**ullū
quippe omnipotēti deo tale est sac
ficiū. qle est zelus animarū. **H**inc
enim psalmista ait. Zelus dom⁹
tue comedit me. **Q**uā vero fixura
cordis qz per spūalem zelum agie
oipotentē deū placat aperte osten
ditur. cū offerri per legem simila
in sacrificiū iubetur. **D**e qua sc̄p
tū est. In sartagine oleo consper
sa frigitur et offertur eam calidā in
odore suauissimū domino sacerdos
qui patri iure successit. et tota cre
mabitur in altari. **T**unc enim si
mila in sartagine frigitur. cū mū
da mens iusti per zeli sancti ardo
rem crematur. **Q**ue conspersa ole
o p̄cipitur offerri. id ē caritati mi
sericordia misceri. que in conspectu
omnipotentē dei ardet et lucet. **C**ō
sp̄rgatur ergo oleo mēs que in
sartagine frigitur. quia sancti ze
li distractio necesse est ut ex miseri
cordie v̄tute et ardeat et clarescat.
Amat enim eundem ipsum quem
insequi videtur. **V**nde et calida in
odorem suauissimū domino offer
ri p̄cipitur. quia si amorem zel⁹
non habet. ea que de sartagine
offertur calorem simila amisit.

Et notandum quis eam offerre
precipitur. videlicet sacerdos. qui
patri iure successerit. Ille enim sacer
dos patri iure succedit. qui esse se
domini omnipotentis filium moribus
demonstrat. atque a nobilitate inti
ma operum suorum ignobilitate non
discrepat. Que in altari tota cre
ma precipitur. ut videlicet holo
caustum fiat. Holocaustum enim totum
incensum diamus. Unde et in transla
tione altera hoc in loco eadem simili
a que in sartagine fugitur. holo
caustum fieri iubetur. Hoc autem inter
holocaustum et sacrificium distat. quia
omne quidem holocaustum sacrificium
est. non omne sacrificium holocaustum.
Sunt enim multa bona que
aguntur sacrificia. sed holocausta
non sunt. quia totam mentem amo
re spirituali minime incidunt. Qui
enim sic operatur ea que dei sunt.
ut tamen et quedam que sunt seculi
non relinquunt nimirum sacrificia
um et non holocaustum offerunt.
Qui autem cuncta que mundi sunt deserunt
et totam mentem igne diuini amoris
accendunt hi nimirum omnipotenti
domino sacrificium et holocaustum fi
unt. Simila itaque in sartagine est
multa mens iusti in zeli spiritualis
afflictione. que per sollicitudinem
animam fugit. et non solum sacrificium. sed
etiam domino holocaustum esse de
putatur. Dumamque ergo sartagi
nem ferream et ponamque eam mu
tu ferream inter nos et ciuitatem.
id est assumamus zelum fortem. ut

inter nos et auditorem nostri animam
inueniamus hunc postmodum fortem
munitionem. Tunc enim hunc
mutu ferream inuenturi sumus. si
nunc eum fortiter teneamus. vide
licet docendo. custodiendo. suadendo
incepando. mulcendo. terrendo. ali
quando leniter. aliquando vero etiam
seuerius agendo. De qua recte seue
ritate subditur. Et obfirmabis fa
ciem tuam ad eam. et erit in obsi
dionem. Quid est obfirmare faci
em ad iherusalem in latere descrip
tam? nisi ut ei anime qui celestis
patrie visionem doctor denunciat. si
adhuc eam infirmam in suis actibus
aspiciat. remissionem se et clementiorē
minime ostendat? Unde scriptum
est. Filie tibi sunt serua corpus ea
rum. et non ostendas hylarem faciem
tuam ad illas. Infirme quippe a
nime atque ad appetitum mundi de di
te. aliquando melius ex seueritate
seruantur. ut obfirmata facies id
est per seueritatem custodiam ab om
ni spe friuole remissionis abducta in
constantem animam terreat. atque a
delectatione viciorum districtionis vi
gore constringat. quod cum a docto
re agitur. semper necesse est ut dul
cedo et humilitas in corde teneatur
quatinus et multum amet. et nunquam
contra eum per elationem superbi
at. cui tamen amorem suum et humi
litem pro utilitate eius prode re
trahat. Sequitur. Et arcubabis
eam. Circumdat doctor auditoris
animam cum in omne quod in hac vita

agitur temptationū laqueos appo-
ni posse denūciat: ut dū ubiq; sit
mens pauida ubiq; arcūspecta qū-
to timidior tāto vigilantior uiuat
Dequitur Signū est domus isra-
hel. Si ad hystoria obsidionis q̄
iux̄ leām facta est signū est dom⁹
israhel quod pph̄a fecit: si ad myste-
riū quod cotidie erga uniuscuiusq;
animā a doctore agitur. signū est
domus israhel ⁊ hoc quod egit ⁊
hoc quod agendū nūciat: qz sic
dom⁹ israhel obsidionē corpali-
ter pertulit: ita unaq; anima q̄ iam
seruire oīpotenti deo incipit. obside-
tes se insidias malignoz spiritū
sentit. A quib⁹ si vere eripi appetit
scire debet qz eripi sua virtute non
possit: s; ei⁹ ne cēse est ut adiutori-
um speret. qui nos et in carne cor-
ruptibili uiuentes. p̄ redemptionis
sue misterii p̄t. etiam sup̄ spūs q̄
sūt sine carne roborare. ih̄us xp̄s
dñs noster: qui uiuit ⁊ regnat cū
patre in unitate spūs sancti de⁹. p̄
omnia secula scloz Amen
Expliat liber primus beati gre-
gorij pape sup̄ ezechielem pph̄am

Inapit liber secundus beati gregori
episcopi in ezechielem propheta.
Omelia prima.

O Via multe curis
prementibus eze
chiel prophete li
bri coram tanta
te vestra totum per
ordinem perscu
tan non licet: bonis vestris desi
deriis placuit petere ut saltem extre
ma eius visio que ei facta est de e
disio in monte constituto. que et
tunc est visionibus eius obscuri
or exponi debuisset. Et quidem vo
luntas vestre me parere necesse est.
Ved duo sunt que in hac re pertur
bat animum meum: unum quod hec eadem
visio tante obscuritatis nebulis te
gitur. ut vix in ea aliquid intellai
interlucente videatur: aliud quod iam
agilulfus longobardorum regem ad
obsidioem nostram sumope festinan
tem. padum transisse cognouimus.
Vnde pensate fratres carissimi. in cali
ginosis ac mistis sensibus penetra
re quid valeat mens misera. timo
ris sui perturbationibus occupata.
Quanto enim circa terrena plus sa
tagit: tanto in hiis que sunt celesti
a minus videt. pro eo quod curis su
is extra se duatur. valde intus mi
nor est: quia sicut scriptum est. depri
mit terrena inhabitatio sensum mul
ta cogitante. Que enim superiora
penetrare etiam collata non suffiat:
pensate quid agere poterit diuisa.
Nam autem samus omnes: quia

et fluvius qui in multis rivis dua
tur. a suo alveo siccatur. Sed inter
hec tamen adest superna gratia: et si
mente mea cogitationum mearum po
dera deprimunt: vestrorum hanc pen
ne desideriorum leuant. Obscurum
quidem valde est opus quod aggre
dimur: sed ponamus in animo quia
nocturnum iter agimus. Restat ergo
ut hoc palpando carpamus. In vice
simo et quinto anno transmigrationis
nostre in exordio anni. de ama mensis.
quartodecimo anno postquam per
cussa est civitas ipsa hac die facta
est super me manus domini: et ad
duxit me illuc. Dicturus mystica
narratione hystoriam premitit ut
figat ex tempore quod creditur in
revelatione. Notandum vero quod in ex
ordio libri huius quo anno prophe
tare cepit indicavit: in fine vero
inseruit quo extremam visionem vidit
ut cognosci valeat in quot annis
prophete sue librum dixerat. Tem
pus namque quo prophetare cepit in
locutionis sue initio posuit dicens
aperta sunt celi. et vidi visiones do
mini in quinta mensis ipse est annus
quintus transmigrationis regis ioa
chim: nunc vero loquitur dicens. In
viceesimo et quinto anno transmigra
tionis nostre. Idem namque propheta
in captivitate prima cum ioachim re
ge fuerat in babilonia transduci
Nam de secunda iherosolymorum capti
vitate subiungit. Et octodecimo anno
postquam percussa est civitas. Unde app
pe annis sedechias per captivitate

primam in qua ezechiel propheta cum ioachim rege ductus est. in iherosolimis regnauerat: post captiuitatem vero eius de zedichie que iam secunda erat urbis captiuitas quæ tertiodecimo anno propheta visio nem ultimam videbat. **U**ntea uti quæ et quatuordecim simul iuncti faciunt viginti et quinque. **H**i igitur visionem primam quinto captiuitatis prioris anno locutus est atque hanc ultimam xx. et quinto anno facta fuisse describit: profecto patet quod in viginti annis locutionis sue moras usque ad ultimam visionis sue verba tetenderat. **N**ec mouere quæpiam debet quod in medio prophetie sue volumine cum de babilonico rege loqueretur. vicesimi et septimi anni memoriam facit. **Q**uo in loco cum nichil de tempore sue captiuitatis interserit: aperte demonstrat. quia eius regis tempora describat. de quo ut prophetaret acceperat. **V**ero ait in exordio anni decima mensis tempus similiter exprimit. ut ex ipso quoque tempore in corda audientium iuxta litteram verbi radicem figat. ex qua spirituales fructus postmodum proferat. **N**otandum vero quod ait: quatuordecimo anno postquam peracta est ciuitas ipsa hac die. **Q**uid est enim quod per hanc visionem ultimam omnipotens deus eam ipsa die dignatus est promissionis sue misericordiam facere. qua die in peracta ciuitate iram iusticie impleuit: nisi quod illa diuinitatis vis

que in diuersitatis motu et mutabilitate non duratur. eam ipsa luce iusticie afflictos ac penitentes viuificat qua superbientes ac rigidos percutit. **P**remisso itaque visionis sue tempore subiungit. **F**acta est super me manus domini. et adduxit me illuc in visionibus domini: adduxit me in terram israel. et dimisit me super montem excelsum nimis super quem erat quasi edificium ciuitatis vergentis ad austrum. **C**uius videlicet ciuitatis edificium accipi iuxta litteram nullatenus potest. **N**am paulo post subdit. hoc ipsum edificium calamo sex cubitorum et palmo. porta vero eius de ciuitate quatuordecim cubitis mensurata: cuius porte frontes esse perhibet sexaginta cubitorum. **Q**ue ciuitas stare iuxta litteram nullatenus valent. **Q**uomodo enim totum simul edificium calamo id est sex cubitis et palmo mensurat. et porta edificii in quatuordecim cubitis frontes vero portarum in sex cubitis extenduntur? **P**orta vero in ciuitate est. frontes vero in portis: et nulla recipi ratio permittit. quia minus est hoc quod continet ab eo quod continetur. **I**n scriptura autem sacra et ea que accipi secundum hystoriam preneque uig: spiritualiter intelligenda sunt: ut et fides habeatur in veritate hystorie et spiritualis intelligentia capiat de mysterijs allegorie: sicut illud quod nouum quod psalmista ait. **Q**ui uidebo celos tuos opera digitorum tuorum: luna et stellas que tu fundisti

Ecce enim in exteriori descriptioe
stat sermo rationis: quia et celi o
pera dei sūt: et luna ac stelle ab eo
create atq; fundate sunt. **D**ed si hoc
psalmista iuxta sola exteriora ope
ra. et non scdm intellectū mysticū
asserit: quia celos opera dei esse
professus est. dicturus lunā et stel
las. cur non etiā solem quē sam9
quia eius opus est pariter enume
rauit? **S**i enim iuxta solam lēam
loquebatur. dicturus lumināe mi
nus. prius luminare mai9 dicere
debut: vt ante solem et post lunā
atq; stellas fundatas esse perhibe
ret. **S**ed quia iuxta intellectū mysti
cū loquebatur vt lunā sanctam ec
clesiam. et stellas homines sanctos
accipere debeam9: solem nomina
re noluit quia videlicet ipsi eterno
soli loquebatur de quo scriptū est
Vobis autē qui timetis deū orietē
sol iusticie: et de quo reprobi in fine
dicturi sunt. **V**ol iusticie non ort9
est nobis. **D**icendo ergo lunam et
stellas quas tu fundasti et tamen
tacendo solem qui factus est: indi
cauit quia illi soli locutus est qui
nō solū solē et lunā atq; stellas cor
palit9 sed etiā lunā eccliam atq; stel
las homines sanctos spūalit9 fecit.
Si ergo cū aliquid deest hystorie
aperta ratioe duamur ad intellē
tū allegorie: qñtō magis illa spūa
liter accipienda sunt in quib9 iux
tationē lēe hystoricū nichil sonat?
Fecit est super me manus domini:
et adduxit me illuc in visionib9 do

mini: et adduxit me in terrā isrl.
Quod dixerat adduxit me illuc: hoc
replicans subdit. adduxit me in tē
ram isrl. **N**it autē. **F**ecit est super me
manus domini: et adduxit me il
luc in visionib9 domini. **M**an9 et
enim virtutē potestatis: visiones
vero ipām quā acceperat reuelatio
nem signant. **M**anus quippe in vi
sione est: virtus in contemplatione.
Quibus verbis quid aperte indi
cat? nisi qā nichil de ciuitate quā
viderat iuxta lēam dicat? **N**am spi
ritualiter de ea loquitur: quā spi
ritualiter contemplatur. **E**t dimisit
me super montē excelsū nimis.
Quem ergo significat mons ex
celsus? nisi mediatorē dei et homi
nū hominē ihesum xpī? **Q**ui de
terra quidē sed ultra terrā est: qui
a caro eius dē redemptoris nū de
pnus habet materiā. sed in sūmis
pminet ex potestate. **Q**uem min9
erat vt excelsū diceret nisi adderet
nimis: quia non solū homo sed et
eius tē humanitatis conceptione q
ab eo assūpta est deus homo: nō
solū homo ultra homines: sed homo
etiā super angelos factus. **H**inc
enim de illo per ysaiā dicitur. **I**n
die illo erit fructus terre sublimis.
Creator etenim noster quia pro no
bis incarnatus est. fructus terre
factus est nobis. **D**ed iam fruct9
terre sublimis est quia homo nat9
in terra super angelos regnat in
celo. quia iuxta dauid et pauli vocē
omnia subieat sub pedibus eius.

In eo enim qd ei subiecit omnia: nichil dimisit non subiectū ei. **N**i seruius mōs ergo iste est et excel sus et nimis: qz et si de terra est p substantiam humanitatis: incom p hēnsibilis est tñ ex altitudine di uinitatis. **H**inc est enim qd eundē dominū cum ysaias propheta con spiceret in carne esse venturū: per prophetie spīritū subleuatus ait. **E**t erit in nouissimis diebus pre paratus mons domus domini in vertice montū. **D**omus enim do mini israheliticus populus fuit. **M**ons itaqz dom9 domini ille ap pellatus est: qui in israhelitic9 po pulo incarnari dignatus est. **F**ue runt autem in eodem populo sanc ti viri qui montes iure vocarentur quia per vite meritum ad celestia appropinquarunt. **S**ed incarnatus vni genitus istis montib9 equalis nō fuit: quia naturam vitam merita omniū ex sua diuinitate transen dit. **V**nde et recte mons super ver ticem montū dicitur: et quia excel sus ex diuinitate sua inuentus est etiam super cacumina sanctor9. ut hī qui multum in deo profecerāt eius vestigia vix potuissent tange re ex vertice cogitationis. **Q**ui er go illic mons super verticem mon tū dicitur: ipse hic mons excelsus nimis esse perhibetur. **D**equitur **S**uper quē erat qsi edificatū ciuita tis vergentis ad austrum. **N**otan dū qd non dicitur super quem erat edificatū. sed quasi edificatū: ut vi

delicet ostenderetur qd non de cor poralis sed de spiritualis ciuitatis edificatio ciuita dicerentur. **Q**ui enī in monte non edificatū sed quasi e dīcatū se vidisse perhibet: cor au dientū ad spiritualem fabricam mittit. sicut per psalmistam dicit. **I**herusalem que edificatur ut ciui tas. **Q**uia enim illa interne pacis visio ex sanctor9 ciuiū congregati one cōstruitur iherusalem celestis ut ciuitas edificatur: et que tamen in hac peregrinationis terra dum flagellis percutitur. et tribulatioibz tūdatur: eius lapides cotidie qua drantur. **E**t ipa est ciuitas scilicet sancta ecclesia: et que regnatura in celo adhuc laborat in terra: cui9 ciuib9 petrus dicit **E**t vos tanq lapides viui superedificamini. **E**t paulus ait. **D**ei agricultura estis. **D**ei edificatio estis. **Q**ue vide licet ciuitas habet hic in sanctor9 mori b9 magnū iam edificatū suū. **I**n edificatio quippe lapis lapidem por tat: et quia lapis super lapide poni tur: et qui portat altū portatur ab altē. **P**ic itaqz sic in scā ecā v nus qz et portat altū. et portatur ab altē. **N**ā viāssim se primum to lerant. ut per eos edificatū caritate surgat. **H**inc enim paul9 amonet dicens. **I**nuicē onera vestra porta te. et sic adimplebit legem. **C**ui9 legē virtutē denūciat ait. **P**leni tudo legē caritas. **S**i enī ego vos porre negligo i moribz vris et vos me tolerare pceptū i moribz meis

caritate inter nos edificium unde
surgit: quos vicaria dilao p pa-
entiam non coniungit? In edificao
aut vt pdixim? lapis qui portat
portatur: quia sicut ego iam co-
rū mores tolero qui adhuc in cō-
solatione boni operis iudei sunt: ita
ego quoq; ab illis toleratus sum
qui me in timore domini pāsserūt
et portauerūt ut portatus portare
discere. **¶** Sed ipsi quoq; a maiori-
bus suis portati sūt. **¶** Lapidēs vērō
qui in summitate atq; extremitate
fabrice ponūtur ipsi quidē portan-
tur ab alijs s; alios nequaquā por-
tant: quia hī qui in fine ecclesie
id est in extremitate mundi nasci-
turi sunt tolerātur quidem a ma-
iorib; vt eorū mores ad bona me-
rita componantur: s; tū non eos se-
quūtur qui per illos proficiāt nul-
los super se fidelis fabrice iam la-
pides portant. **¶** Nūc itaq; ali; por-
tantur a nobis: nos vero portati
sumus ab alijs. **¶** Omne autē pōd9
fabrice fundamentū portat: quia
mores simul omnīū solus redemp-
tor noster tolerat: de quo paulus
ait. **¶** Fundamentū autē aliud nemo
potest ponere pzet id quod positū
est: quod est xpūs ihesus. **¶** Portat
fundamentū lapides et a lapidib;
non portatur: quia redēptor nōst
omnia nrā tolerat: sed in ipso ma-
lū non fuit quod tolerari debuiss.
¶ Unde bene nūc dicitur. **¶** Dimisit
me super montē excelsū nimis. **¶** Sup
quē erat quasi edificatū ciuitatē qui

a mores et culpas nrās solus ille
sustinet: qui totā sancte ecclie fabri-
cam portat. **¶** Qui per prophete vo-
cem de peruersē adhuc viuētib;
diat. **¶** Laboraui sustinens. **¶** Non at
sustinendo dñs laborat. cui9 dmi-
tatis potentia nulla fatigatio con-
tingit: s; verbis humanis loquēs
ipam suā arcā nos patientia labo-
re vocat. **¶** Et notādū q; eandē ciui-
tatē quā propheta conspexit. ad
austū vergentē vidit. **¶** Ausser enim
vetus quia in sancti spūs typo po-
ni soleat. hī qui in sacro eloquio
studiosi sūt recognoscūt: sicut eccl-
eciano per aquilonē sepe dyabolus
designatur: quia et ille relaxat in
calore: et iste constringit in frigore.
¶ Et veritas diat. **¶** Habūdauit iniq-
tas: refrigescit caritas multorū.
¶ Propheta quoq; de iudea asserit
diēs. **¶** Piau frigidā facit aeterna
aqua: sic frigidā fecit maliciā suā.
¶ Hinc enim dyabol9 propheta eo-
dem attestante dixisse perhibetur.
¶ Dedebō in monte testamenti: in
laterib; aquilonis. **¶** Et quia tor-
porē mētē sancti spūs grā relax-
at: hinc psalmista ait. **¶** Conuerte
domine captiuitatē nrām. sicut tor-
res in austro. **¶** Captiuitas enī nrā
que torporis frigore ad sequēdū
deū pī grā remanserat: per calorem
sancti spūs relaxatur. vt cureat in
amorem dei. **¶** Unde et nūc dicitur
q; ciuitas que in monte constituta
est ad austū vergit: quia electorū
ecclia cogitationes suas in afflatu

Sancti spiritus aperit. Itaque ab omni
supbie sue vitia discit in deo
qui credit amoris calorem concipit
ut nichil ei libeat nisi eius gratie
submitti. eius calefactione calefie
ri. ei9 afflatus semper munere re
pleri. **Unde** et valido amore succen
sus contemplator dicebat. Anima
mea exultabit in domino: delecta
bitur super salutari eius. **Qui** em
latine salutaris: ipse hebraice ihe
sus dicitur. **Propheta** igitur quia
vias eius atque miracula. redemp
tionis quoque nostre misterium per
prophetie spiritu contemplabatur:
exultare se in domino et delectari
super ihesu perhibet: quia gaudi
um in mente conceperat unde per
amorem fortiter ardebat. **Pense**
mus itaque si mentes spiritualium pa
trum in illo delectate sunt qui necdum
venerat sed preuidebatur: cui9 re
atus sit eius vias. eius exempla.
ei9 monita postquam venit et redemp
tionem exhibuit non amare. **Hec**
ergo ciuitas ad austrum vergere di
citur. **Ac** si apte diceretur quod prior
illa ciuitas scilicet synagoga in in
fidelibus suis ad aquilonem stetit
que in frigore perfidie durauit.
Sancta vero ecclesia quia caritate
fidei concipit. per calorem ad aus
trum vergit. et quasi calido vento in
ritatur: quia non in sui fiducia sed
in dono spiritualis gratie letatur.
Dequitur. **Et** introduxit me illuc
Celestis ciuitatis edificium ille in
trat: qui in sancta ecclesia bonorum

vias imitando considerat. **Intea**
re quippe est edificium super montem. elos
sanctae ecclesie imitari. **Iste** ei vitam coniungi
o ligata dicit: propter istas res quod
est aliena non diripit de suo quicquid pro
ualz indigentibus largit. **Propterea** sine
quibus cotidiana vita a coniugata duam
non potest flere non negligit. pro eo ei quod
ipsa familiaris cura animam contur
bat sese ad lacrimas exeat. **Ille**
vero iam ciuitas que sunt mundi de
seruit. nil eius habere appetit: soli
us contemplationis exeratione
pascitur. spe premium celestium cum
fletibus letatur: transcendit ipsa
et quod haberi concessa sit. cotidianum cum
domino habere secretum querit. nulla ei9 animi
pretereuntis mundi cura perturbat:
mentem semper in expectatione ce
lestium gaudiorum dilatat. **Alius** ve
ro iam huius mundi ciuitas deseruit.
eius mens in contemplatione
celestium subleuatur: sed tamen pro
edificatione multorum locum regi
minis tenens. qui rebus pretereun
tibus ex desiderio non succumbit ad
eas aliquam propter proximorum passionem
reflectit. ut ex eorum cura indigentibus
misereatur. verbum vite auditoribus
predicat animabus suis et corporibus necesse
saria ministrat: et quod propter se ad ce
leste desiderium iam per contemplationem e
uolat. adhuc tamen pro profectu et utilita
te priorum in rebus temporalibus laborat.
Quis quod in sancta ecclesia perficere sol
litate studet ut in bonorum coniuga
torum vita a in arce continentium et omnia
que sunt huius mundi derelinquentium

ant etiam in predicatorum summa
te proficiat: iam ciuitatis in monte
posita edificium intrauit. Nam qui
considerare meliorum vitam ut proficiat
at negligit: adhuc extra fabricam
stat. Et si honorem quem iam sancta
ecclesia in mundo habet ammirat quasi
edificium foris conspiciat et obstupescat:
et quia solis exterioribus intus
est. intus ingressus non est.
Dequitur. Et ecce vir cuius erat
species quasi species eius. Ipse sig
natur in vico: qui figuratur in monte.
Vir autem iste metrum edificium dicitur.
Et recte dominus per viciu signatur
natur et monte: quia et ipse omnia
intra sanctam ecclesiam iudicio dispo
nit: et ipse eandem sanctam ecclesiam
portat: et portando ad celestia sub
leuat: sicut in sancto quoque euan
gelio ite receptor noster loquitur
dicens Qui intrat per ostium: pastor est
omnium. Et paulo post. Ego sum ostium.
At iterum post pauca subiungit. Ego
sum pastor bonus. Si igitur ipse pas
tor et ipse hostium: et intrat pastor per
hostium: cur non hoc in loco et ipse
mons et ipse vir intelligatur qui e
dificium metitur in monte? Sed quod
rendum nobis est cur de hoc vico di
citur cuius species erat quasi spes
eius. Cuius autem nouimus fratres me
tallum eius valde esse durabile atque
omnino sonorum. Quid est ergo quod
aspectus mediatoris dei et homi
num speciei comparatur eius: nisi hoc
quod aperte nouimus quod unigenitus
filius formam serui accipiens fragili

tate carnis humane per resurrecti
onis sue gloriam vertit in eternitatem
quia in eo caro facta est iam sine
fine durabilis. Nam surgens a
mortuis iam non moritur: mors
illi ultra non dominabitur. Quid
est autem quod ipsa eius incarnatio sono
ro metallo comparatur: nisi quod per
eandem assumptionem humanitatem nostre
insonuit omnibus gloria maiestatis
sue. Et quasi aspectum eius habet in cor
pe: quia deus mundo innotuit ex
carne. Unde et per iohannem dicitur.
Habebat in vestimento et in femo
re suo scriptum: rex regum et dominus
dominationum. Quid enim vestimen
tum eius est nisi corpus quod supersit
ex virgine. Nec tamen aliud eius
vestimentum est: atque aliud ipse. Na
nostrum quoque vestimentum caro dicitur
sed tamen ipsinos sumus caro qua vesti
mur. Hoc autem vestimentum illius lo
ge ante ysaias per crucis passionis
aspiciens sanguine crucentatum dixit.
Quare rubrum est indumentum tu
um: et vestimenta tua quasi calcanti
um in torculari. Cui ipse respondit.
Torcular calcami solus: et de gen
tibus non est vir meus. Volens enim
torcular in quo calcatus est calca
uit: qui sua potentia eam quam per
tulit passionem viat. Nam qui usque
ad mortem crucis passus est: de mor
te cum gloria surrexit. Bene autem di
citur et de gentibus non est vir me
us: quia hi pro quibus pati vene
rat passionis eius participes esse de
beant: qui pro eo quod illo tempore

needū crediderāt. de ipsis in pas-
sione requiretur: quoz vita in pas-
sione illa querebatur. Per semur e-
nim: ppagatio carnis est. Quia
ergo p ppaginē generis humani
sicut generationū ordines mathe-
o vlt luca narratibus describuntur.
In hoc mūdo venit ex virgine: et
p incarnationis sue mysteriū quia
rex esset. et dñs. cūctis gentibus in-
dicauit. In vestimento et se more
scriptū habuit. rex regum: et dñs
dominantiū. Vnde enim in mundo
innotuit: ibi de se lectionis scienti-
am infixit. Predicatio ergo ei⁹ ex
carne: quasi qdam sonitus ex ere
est. Vnde igitē recte: cui⁹ spēs q̄si
spēs eris. Deq̄tur. Et funiculus
lineus in manu ei⁹. In septuagita
interpretib⁹ funiculus line⁹ nō ha-
betur: s; funiculus cemetariorum.
Quoz si in hoc vsu trāslationem
ad exponēdū tenem⁹. quid aliud
cemetarios. q̄ scōs doctores acci-
pimus? Qui loquēdo spūalia: ad
celestē edificatiū viuos lapides. id
ē electorū animas cōponūt. Quic-
qd enī atiqui p̄res. quicqd p̄phe-
quicqd apli. quicqd aplōz succes-
sores locuti sūt: quid aliud fuit q̄
cōpositio lapidū? in hac q̄ cotidie
cōstruitur fabrica sāctorū. In funi-
culo aut cemetarij hoc agi solet.
vt cognosci equalitas vlt rectitudo
surgentis parietis debeat. vt si la-
pis intus est foras ciatur: si exte-
rius p̄minet interius reuocet. Et
certe hoc cotidie agit p̄dicatio doc-

torū. vt vnaqueq; anima cui regi-
minis onera suscipere fortasse non
expedit: et si forē apparē appetat
inter⁹ reuocet. Et rursum q̄ latere
vult et sui tantūmodo curā gerere.
si sibi ac multē esse vtilis potest:
etiā cū latere desiderat. exterius p-
ducatur vt appareat. Dicq; sit: vt
sāctorū lapidū ordo teneatur dū se-
pe et volens ad honorem veniē re-
pellitur: et honore fugiēs in sacri
ordinis arā subleuatur. D; quia
vt p̄ interpretē nostrū didici⁹: et
hebreorū hystoria nō habet ceme-
tarioz. s; funiculus line⁹ in manu
ei⁹. hoc qd ap̄d nos cētāus habe-
tur: exponē de bem⁹. Sām⁹ at q̄
funicul⁹ line⁹ subtilior est: q̄ si funi-
culi fiat aliūde. Et quid in funicu-
lo lineo. nisi subtiliorem p̄dicatio-
nē. id est spūalē de bem⁹ accipere?
Censura etenī legē: funicul⁹ fuit
s; line⁹ nō fuit: q̄a tūc populū n̄
subtili p̄dicatiōe mōerant: in q̄ p̄
pene sententiā. nō p̄ca cogitatiois
s; opis rescavit. Ac postq̄ p̄ semet
ipsū dñs etiam cogitatioēs homi-
nū predicando religauit: et p̄fectū
esse peccatū etiā in corde innotuit.
Funiculum lineum in manu tenuit.
Ait enī. Audistis quia dictum est
antiquis: nō me habens. Ego at
dico vobis: q̄a qui videt mulie-
rem ad cōcupiscendum eam: iam
mechatus est eam in corde suo. Fu-
niculus ergo line⁹. p̄dicatio est
subtilis: q̄ mētē audiētē ligat: ne
se vlt in nūmera cogitacōe dissoluat

Et notandū q̄ dicitur quia ei fu-
niculus in manu est: id est p̄dica-
tio in opatione. In se enim osten-
dit omne quod docuit: sicut scrip-
tū est. Que cepit ihesus facere et
docere. Et quia ipsa que dixit etiā
scripture tradidit ut ad posterōs
mandaretur: recte subiūgitur. Et
calamus mensure in manu eius.
De sancta ecclesia per prophetā
aliū dominus pollicetur dicens. O-
neq̄ in ea vitior calami et iūa. Quid
in loco alio exposuisse me memini
ut per calamū scriptores. p̄ iūā
vero debeant auditores intelligi.
Ved quia ad humorē aque et iū-
a et calamus nasci solet et ex vna
cateq̄ aqua utraq̄ proficiūt. et ca-
lamus quidē ad scribēdū sumitur.
cū iūa quidē scribi non potest: q̄d
in iūa et calamo accipere debem⁹
nisi q̄ vna est doctrina veritatis q̄
multos auditores irrigat? Ved
irrigati alij ad hoc vsq̄ in verbo dei
proficiūt. ut etiā scriptores fiant
videlicet t̄p̄ calami: alij vero ver-
bū vite audiūt. bone sp̄ci et rectoz
operū v̄nditate tenent: sed tñ ad
scribēdū proficere nullaten⁹ possūt.
Hij quid in aqua dei nisi quidā ut
ita dicā iūa sunt. qui quidē v̄ndes
tendo proficiūt s̄ l̄as exprimere
nequaquā valent? Redemptor igit̄
noster quia verba que dixit etiā
per doctorū studiū scribi largitus
est: in manu calamū tenuit. Qui
calamus mensure dicitur: quia ip̄s
doctorū studia sub quadā occulta in-

dis dispensatione detineatur: ut
et alijs legentib⁹ prosint. et alijs
legentibus prodesse non possint.
Vnde et sancti apostoli cū nigrām
veritate sibi apertius loquente re-
tēt aut turbis in pabolis loquē-
tur: audierunt. Quia vobis datū
est nosse mysteriū regni celoz: illi
aut non. Vt certe calamus mensu-
re est: quia in ip̄o sacro eius eloq̄o
quod nobis p̄scriptū est. occultas
esse ei⁹ dispositiones agnoscim⁹.
Nam p̄ incomphēsibile eius iudi-
ciū. et alter intra mensurā electoz
mittitur: et alter foris relinquit̄.
ut nullo modo ad elōziū numeri
pertinere mereatur. Habet ergo
funiculū. habet in manu calamū
mensure. Qui enī funiculo locū
metitur alibi funiculū trahit aliū
de retrahit: et huc adducat quē ali-
unde subducit. Sic nimirū sic re-
ceptoz noster in collectione hominū
facit: dū alios a suis iniquitatibus
abstrahit: alios in sua iniquitate de-
relinquit. In hijs quos colligere
dignatus est occulte mensure funi-
culū trahit: et ab hijs quos relin-
quēdos esse iudicauit quid aliud
nisi funiculū retrahit: ut et boni in
eā mensurā celestis fabricę teneā-
tur. et mali ex fabricā in quib⁹ bo-
na que estimant non sunt. quasi si-
ne mensura remaneant? Hūc funi-
culū et mensure calamū in manū su-
a receptoz noster tenuit: cū paulū
apostolū per appetēte vitii macedo-
nem admonere dignatus est. ita

ut iste vir macedo diceret **T**ransi
ens adiuvā nos **E**t tamē volenti
bus apostolis ad p̄dicandū ire in
asiam nō p̄misit spūs ihesu **Q**uid
est q̄ sancti apli et ibi vocabantur
ire ubi fortasse p̄gē nō cogitabāt;
et illuc ubi de s̄idē tabāt p̄gē p̄hibe
bantur? nisi qz occulti iudicii funi
culus. et mēsure calamus teneb in
manu. ut et alij v̄bū vite audiat;
et alij audire nullatenus mereant;
Funiculus ergo mēsure est. qui alio
tractus est; aliunde tractus **P**actio
quoq; euāgelio testatē didicim;
q̄ venit qui diceret. **M**agister se
quar te; quocūq; ieris. **C**ui respō
sum est **V**ulpes foveas habēt. et
volucres celi nidōs; fili; aut hoīs
nō habet ubi caput suū redinat **V**e
nit alter q̄ dicēt **M**agister sine me
p̄mū ire et sepelire patre meū **C**ui
dicit. **S**ine mortuos sepelire mor
tuos suos; tu aut me sequē. et annū
cia regnum dei. **Q**uid est q̄ ille p̄
mittit se ire et deseritur? iste domū
vult rediē. et tamē ut sequi debeat
iubeē? **I**lle nō suscipiē; iste nec ad
hore momētū ab obsequio relaxat.
Interno q̄ occultoq; iudicio funicu
lus et mēsure calamus duat in quo
et iste trahitur. et ille relinq̄tur; ut
celestis fabrica nō sine pio et iusto
examine p̄stetur **P**otest etiā ca
lamus mēsure scriptura sacra p̄ eo
intelligi; q̄ quisq; hanc legit in
ea semetipsū metitur; v̄l quātū
in spūali v̄tute p̄fiat; v̄l quātū
a bonis q̄ p̄cepta sūt longe disūic

tus remansit? q̄tū iā assurgat ad
bona faciēda; q̄tū adhuc in p̄ra
vis actib; p̄strat; iaceat. **D**e q̄tū
Debat autē in porta **Q**uisq; in
porta stat; ex quādā p̄te intus est;
ex quādā vero foris **Q**uā aliud ei;
foris aspiciat; aliud intus abscondit
Recēptor itaq; nost p̄ nobis mise
ricordiē incarnatus. an̄ humanos
oculos quasi i porta stetit; qz et p̄
humanitatē visibilis apparuit; et
se se invisibilē p̄ divinitatē servavit
Hinc ei iudei q̄ hunc ex p̄phetā
p̄missione sustinuerāt p̄fidie sue cō
fusione turbati sūt; qz eū quem ad
creptionē suam venire crederāt;
mortale videbāt. **Q**ui igit in por
ta stat; sicut supius dictum est. ex
quādā p̄te foris; ex quādā v̄o int;
videtur **U**nde nec ip̄a iudeorū p̄fi
dia; sine diuine v̄tutis ostensione
est delicta **N**ā miracula ei vidēt
trahēbant; ut crederēt **S**ed rur sū
passiones illius p̄pendentes de dig
nabant deū credere; quē mortale
videbāt **U**nde factū est; ut de cog
nitione eius dubitaret **V**idebant
ei esurientē. sitientē. comedentē. bi
bentem. lassentē. dormientē; et
purū hunc hominē esse estimabāt
Videbāt mortuos suscitantē. lepro
sos mundantē. aegros illuminantē.
demonia eiactantē; et esse hūc ultra
hōies sentiebāt **D**z ip̄a ei miracula
in eorū corde cogitata; humilitas
p̄turbabat. **U**n scā ecclā sub sponse
voce hūc apte iā vidē de s̄idē rans.
ait **E**n ipse stat post parietē nostrū

Qui enim humanis oculis hoc quod
de mortali natura assumpsit osten
dit. et in seipso inuisibilis permansit
in aperto se videre querentibus qua
si post parietem stetit: quia videndum se
manifestata maiestate non prebuit.
Quasi enim post parietem stetit: qui
humanitatis naturam quam assumpsit
ostendit: et divinitatis naturam huma
nis oculis occultavit. Unde et il
lic subditur. Respicies per fenest
ram: respiciens per caelos. Quis
enim per fenestras vel cael
los respiciat: nec totus videtur nec
totus non videtur. Sic nimirum re
deptor noster ante dubitantium ocu
los factus est: quia si miracula fa
ciens nil pertulisset ut homo plene eius
apparueret deus: et tunc humana
paciens si nulla fecisset ut deus: pu
rus putaretur homo. Sed quia et
divina fecit et humana pertulit. quasi
per fenestras vel per caelos ad homi
nes prospexit: ut deus et appare
ret ex miraculis: et lateret ex passio
nibus: et homo cerneretur ex passio
nibus: sed tamen esse ultra hominem
ex miraculis agnosceretur. Sed quia
vir iste stans in porta dicitur: que
redum nobis est verum faciem interius et
tergo exterius. an tergo interius et
faciem exterius stat. Quia in te si ea
que sunt premissa et subiuncta conspici
mus: alius qualiter steterit inveni
mus. Prius enim dicitur erat quia
si edificium civitatis vergentem ad aus
trum: et introduxit me illuc. Et pau
lo post de eodem viro subditur. Sta

bat autem in porta. Potius subiungi
tur. Et locutus est ad me iste vir.
Qui enim introducto propheta in edifi
cium stans in porta locutus est: pro
fecto constat quia faciem interius et
tergo exterius stetit. Sed introductus
propheta cum vir stans in porta locu
tus est: proculdubio faciem ad por
tam tenebat: unde verba loquentis
audiebat. Quid est ergo quod vir in
terius aspiciat et propheta foras: quod
est quod eiusdem viri facies ad edificium
prophete verum oculi sunt ad portam:
nisi quod unigenitus patris idcirco in
carnatus est ut nos ad spirituale e
dificium id est ad sanctam civitatem fide in
troduceret. Cuius oculi edificium su
um semper aspiciunt: quia quantum quisque
in virtutibus proficiat indefinenter
attendunt. Propheta vero ad por
tam respiciat: quia qui verba dei audit
semper oculos cordis ponere ad exi
tum debet: et sine cessatioe meditari
quoniam a presenti vita exeat: atque ad e
terna gaudia pertingat. Propter
hoc quippe incarnatus est deus: ut
nos introduceret ad fidem: et educat
ad spiritum visionis sue. Unde in secundo
quoque evangelio loquitur dicens.
Per me si quis introierit salvabitur
et egredietur et ingredietur et pascua
inveniet. Ingrescitur et scilicet
ad fidem: egredietur autem ad spiritum:
pascua vero inveniet in eterna sae
tate. Hinc etenim psalmista ait.
Dominus custodiat introitum tuum et exi
tum tuum. Custodit enim Dominus unius
cuiusque anime introitum quo iterat ad

fidem Exitum quoque quo exit ad
spem: ut neque intras ecclesiam exco-
municatus suppletur: neque ab hac terra
liber ad eternam exiens: ab antiquo hos-
te rapiatur. Propter hunc vero egressum
nostri quem cotidie debemus mente me-
ditari: de receptore nostro loquitur di-
cens ut sacrificaret per suum sanguinem
populum: extra portam passus est. Crea-
mus ad eum extra castra: in perpetuum est
portantes. Non enim hic habemus ma-
nentem civitatem: sed futuram inquirimus.
Vix itaque qui apparuit in porta ste-
tit: atque ita locutus est: quia media-
tor dei et hominum Christus Iesus: in ipso quoque
passionis sue tempore precepta vite discipu-
lis dedit: ut hi qui in eum credunt
ad portam respiciant. et passionem eius
sollicita consideratione pensantes: a
suo quoque exitu cordis oculos non avertant.
Nos quoque cum iam claustra carnis
despicimus. mortalitatem nostram angustias
per immortalitatem desiderium transire. ad
supreme lucis libertatem tendere. ad celestis
patrie gaudia abelare cupimus: et
ad portam oculos tenemus. Quia dum
a sacramentis temporalibus transire ad eter-
nam cupimus: quasi iam prout vite terga
dedimus: et cordis faciem in desiderium
nostrum exitum habemus. Descriptum quippe est
Corpus quod corruptibile aggruat animam
et de prout terrena inhabitatio sen-
sum multa cogitante. Si itaque per
contemplationem iam mentem extra car-
nis angustias tendimus: adhuc
tamen in sacramentis que cognovi-
mus. ipsa carnali angustia men-
tem extra carnis angustias intra-

portam tenemus. Deinde namque animus
ita in divina contemplatione suspenditur:
ut iam se pape de eterna illa libertate
quam oculus non vidit. nec auris audi-
uit aliquid: per quam ymaginem letetur.
Sed tamen reueratur pondus mortalita-
tis. ad una relabatur: quibusdam pene
sue vinculis ligatus tenetur. Porro igitur
intendit: qui vere libertatis sue gaudia
aspiciat: namque exire cupiscit. sed ad
huc non valet. Hinc est quod per hebraicam
populus de egypti fuit liberatus. cum
loquente domino columpna nubis cerne-
ret: unusquisque in tabernaculi sui foibus
stabat et orabat. De quibus paulo su-
perius dicitur. Cum egredere moyses ad
tabernaculum. surgebat uniuersa plebs:
et stabat unusquisque in ostio papilionis
sue. Ibi ei stamus: ubi mentis oculos
figimus. Vnde helyas ait. Vixit dominus:
in eum aspectu sto. Ibi utique stabat:
ubi cor fixerat. Quod est autem populum colump-
na nubis aspiciet. et in tabernaculi sui
foibus staret atque orare: nisi quod huma-
na mens cum superiora illa atque celestia
utrumque in enigmate aspiciat. iam clau-
stra habitatiois corporis per subleuata
cogitationem exire. atque illum humiliter
adorat: et si videt substantiam non va-
let. nam tamen est potentia per illuminationem
spiritus miratur. Et cum moyses taberna-
culum ingredere est terga populus aspi-
cit: et in papilionum suorum hostijs assis-
tit: quia cum sanctus quisque predicator alta de
deo loquitur. supreme habitationis iam
utrumque tabernaculum ingreditur. Cuius
predicationis infirmi quique et si vir-
tutem plene pensare non possunt?

timen velut terga aspiciunt: quia
postrema quae praevalent per intellectu
sequuntur. **P**ed in ipsis quoque mi
nimis quae capere sufficiunt iam de su
is papilionibus quasi ex eunt atque
in ostiis stant: quia et habitacu
la carnis relinquere et ad illa eterne
vite gaudia quae audiunt progredi co
nantur. **N**unc est etiam quod helyas
cum voce domini secum loquentis audi
ret in speluncae suae ostio stetit de
scribitur et faciem velasse: quia cum
per contemplationis gratiam vox sup
er intelligentie sit in mente. totum
homo iam intra speluncam non est. quia
animum carnis cura non possidet:
sed stat in ostio. quia mortalitatis
angustias exire meditatur. **P**ed
iam qui in ostio speluncae consistit.
et verba dei in aure cordis percipit
necesse est ut faciem velat: quia dum
per supernam gratiam ad altiora intel
ligenda duamur. quanto subtilius leua
mur. tanto semper per humilitatem
nosmetipsos in intellectu nostro premere
debemus: ne conemur plus sapere
quam oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem:
ne dum nimis invisibilia discutimus
aberramus: ne in illa natura inco
gnita corporis luminis aliquid quod
tam. **A**ure enim intendere et faciem
operire est. voce interioris substan
tie audire per mentem. et tamen ab omni
specie corporis oculis cordis au
tere: ne quid sibi in illa corporale
animum fingat. quod ubique tota et ubi
que in aeternis scripta est. **N**os itaque fratres
carissimi qui iam per receptoris nostri

morte ac resurrectionem atque ad ce
los ascensione gaudia eterna didi
cimus qui in testimonium divinitatis e
ius apparuisse exterius aures nostras
angelos illius secum. concupiscimus
regem. desideramus aures quos igitur
novimus: atque in hoc ecclesie sancte e
disco stantes oculos in porta tene
amus. **I**demus terga mentis huic
corruptioni vite temporalis: inter
damus cordis faciem ad celestis pa
trie libertatem. **E**t ecce adhuc mul
ta sunt quae nos de cura vite corrup
tibilis premunt. **Q**uia ergo perfecte
exire non possumus: saltem in spelun
cae nostrae ostio stemus. exituri quandoque
prosperare per gratiam redemptoris nostri:
qui vivit et regnat cum patre in unitate
spiritus sancti deus per omnia seculi
la seculorum Amen. **¶** Explicat ome
lia prima

Inapit omelia secunda

Et quidam me fortasse ta
cita cogitatione reprehē
dant quod ezechielis pro
phete tam profunda mys

teria a magnis expositoribus inter
tam discutere presumo: quod mente id fa
cile agnoscant. **N**on enim temeritate id
aggredior: sed humilitate. **H**oc e
nim quia plerumque multa in sacro e
loquio quod solus intelligere non potui
coram fratribus meis positus intellexi
ex quo intellectu et hoc quoque intelli
gere studui: ut scire ex quorum mei
to in intellectu daretur. **P**atet enim
quia hoc in pro illis datur: quibus
in presentibus datur. **E**x qua re lar
giente deo agitur ut et sensus crescat

et elatio decesscat: dū ppter vos
disco: qđ iter vos doceo. **Q**uia ve
rum fateor: plerūq; vobiscū audio
qđ dico. **Q**uicūq; ergo in hęc pphē
ta min⁹ intellexerō: mee ceatatis
est. **N**i qđ intelligere apte potuerō
ex diuino munere. vtrūq; venerationis
Depe enī p oīpotētiā domini grām
in e⁹ eloquio qđam itelligim⁹ me
lius: cum sermo dei secretius legi
tur: atq; animus culpā suā
cōsciū. dum recognoscit qđ audi
erit: doloris se iaculo percutit: ⁊ ⁊
punctionis gladio transfigit: vt
nichil ei nisi flere libeat: ⁊ fluctes
fletuum maculas lanare. **I**nter
que etiam aliquando ad sublimio
ra contemplanda rapitur: et in eo
cum desiderio suauī fletu cruciat⁹:
dolet se hic esse. anima vbi adhuc
prostrata per infirmitatem iacet:
atq; illic adhuc non esse. vbi illu
minata fortiter viget: ⁊ iā mē
tis oculum ad mortalitatis tens
bras non reducat. **H**inc itaq; hic
ardor nascitur in mente: lucus o
ritur ex ardore. **E**t quia inherere
celestibus necdum valet: feruore
suo in lacrimis fessa requiescat. **N**z
aliud est cum de vni⁹ pfectu res
agitur: aliud cum de edificatione
multorum. **E**a itaq; doctrine ser
mone largiente deo pfecta sūt:
que vitam audientium moresq;
componant. **N**ūc ergo quicquid
nos ad studium bone operationis
edificet: in prophete verbis sicut
cepimus exequamur. **F**ili ho

min⁹ vide oculis tuis: ⁊ aurib⁹
tuis audi. **A**d testimonium spiritu
aliū rerū deducto. quid est q
cum dicitur vide oculis. additur
tuis: et cū subditur audi auribus.
adiungit tuis. **S**ed sciendum qz
oculi atq; aures corporis assunt
etiam carnalibus eisq; sunt in vī
su rerū que corporalit⁹ videntur:
oculi vero atq; aures cordis solū
modo spiritualiū sunt: qui inuisibi
lia p intellectu vident: et laudem
dei sine sono audiunt. **H**as omni
potens deus aures querebat cum
diceret **Q**ui habet aures audiēdi
audiat. **Q**uis namq; in illo popu
lo esse tunc poterat: qui aures cor
poris non haberet. **P**ed cum dī
tur. qui habet aures audiendi au
diat: aperte monstratur q illas
aures querebat: quas oēs habere
non poterant. **D**icāť ergo **F**ili ho
min⁹. vide oculis tuis: ⁊ aurib⁹
tuis audi. **I**n priore autē locutionē
nostratū pte iam dixim⁹: cur pro
pheta quotiens ad vidēda spūalia
ducatur: filius hominis appellat⁹.
Ped ne hoc mente exāsserit bre
uiter replicabo: quia in hac appel
latione memorat⁹. semper quid est
ex infirmitate: ⁊ ne extollatur de
contemplationis magnitudine. **E**t
notandū quia diuersa sunt vt dī
catur. oculis tuis vide. aurib⁹ tuis
audi: ⁊ tñ filius hominis vocatur.
Nz p hec vba. quid ei aliud apte
dī. nisi spūalia spūaliter aspice: ⁊
tamē infirmitatis tue memorare?

Nunc est etiam q̄ plerūq; qui pl9
in cōtemplatiōe capitur. contigit vt
ampli9 in tēptatione fatigetur. sicut
sepe 9tingere bene proficiētib9 so
let: quoz mētē dū aut opūcio af
fiat. aut p̄tēplatio super semetip̄z
capit. statim etiam tēptatio sequit̄
ne de h̄is ad q̄ capta est extollat̄
Nam cōpūciōne vel cōtemplatio
ne ad deū erigitur. sed tēptationis
sue pōdere reuerbeatur ad semetip
sam: quaten9 tēptatio aggrauet
ne cōtemplatio inflet: et itē cōtem
platio eleuet ne tēptatio dimer
gat. **S**i enim sic p̄tēplatio attolle
ret vt tēptatio fūditi9 dēss̄ in
superbiā anim9 caderet. et si sic tēp
tatio p̄meret vt cōtemplatio non
leuaret. plene in culpa laberetur.
Ned nura dispensatione in quodā
medio anima libzatur: vt neq; in
bonis superbiat. neq; in malis ca
dat. **U**nde et per beatū iob de dño
diatur. **E**t aquas appēdit in men
sura. **A**guas quippe deo mensura
appendē est: inter prospera et adū
sa. int̄ dona et tēptationes. inter sū
ma et infima. aiatū sensū in humi
litate custodire. **N**ic helyas ignē
de celo deposuerat. aquas celo li
gauerat: et tñ pauore vni9 mulie
ris territus per deserta fugiebat:
apparet fugienti angelus abū pze
bet. quia longū iter restat p̄diat:
et tñ timorē de corde non exautit:
quia in prophete mente erat custo
dia fortitudinis illa infirmitas ti
moris. **S**equitur. **P**one cor tuū

in oīa q̄ ego ostendā tibi: quia vt
ostendatur tibi adductus es huc:
annūcia omnia q̄ tu vides domui
isrl. **P**one cor tuū. **A**c si dicatur.
considera. **Q**uia vt ostendatur tibi
adductus es huc. et annūcia q̄ vi
des: id est ideo es adductus ut vi
deas. et ideo vides vt annūcies:
qz quis q̄s spūalia vidēdo p̄ficiat
oportet ut hec loquendo etiā alijs
p̄opinēt. **V**idet quippe vt annūcia
et: quia in eo q̄ in se p̄fecerit: e
tiā p̄dicādo de p̄fectu p̄oximi
curam gerit. **U**nde et alibi scriptū
est. **Q**ui audit dicat veni. **C**ui e
nim vox vocantē dei efficiatur in cor
de. necesse est vt p̄oximo per p̄e
dicationis officiū erūpat in vocē:
et idarco aliū vocet quia iam ipse
vocatus est. **U**nde sponsus quoq;
in cātiis cāticorū loquitur dicens
Que habitas i ortis. amia auscul
tant: fac me audire vocē tuā. **I**n
ortis enim sancta ecclesia. in ortis
vnaqueq; aīa habitat: q̄ iam viri
ditate spei et bonorū opm est reple
ta. **V**icē q̄ppe spes ē hui9 seculi:
quia omnia que hic amantur cū
festinatione marcescūt. **E**t petrus
nos apostolus festinare amonet di
cens. **I**n hereditatē incorruptibile
incōtaminatam et imarcescibilem
Que ergo iam in ortis habitat.
oportet vt sponsū suū vocē suā au
dire faciat: id ē cātiā bone p̄dica
tionis emittat. in quo ille delecte
tur quē desiderat. **Q**uia amia au
scultat. videlicet omnes elā: qui

ut ad celestem patriam reuiuiscant :
Vba vite audire desiderant. **Et** iam
propheta ea nobis que videt aperiat
Dequitur. **Et** ecce murus forinse-
cus in circuitu domus vndique. **P**leni
quod in sacro eloquio ex protectionis sue
munimine murus dicitur ipse incarnatus
dominus solet : sicut de sancta ecclesia per
prophetam dicitur. **P**one in ea murum :
et antemurale. **I**psa enim nobis murus
est : qui nos vndique custodiendo cir-
cundat. **A**ntemurale autem muri nostri om-
nes prophete fuerunt : qui antiquam do-
minum appareret in carne : ad constituendam
fidei prophetando missi sunt. **I**n sancta
ergo ecclesia dominus nobis murus et pro-
pheta eius antemurale sunt positi :
quia ad nos quos ipse perfecte prote-
git : etiam prophetarum verba in fidei con-
structione venerunt. **U**nde et bene prius
murus et post antemurale poni-
tur : quia vocati ex gentibus nisi per
dominum cognosceremus : prophetarum
illius dicta minime suscepissemus.
Et notandum quod iste murus spiritu-
alis edificij esse forinsecus dicitur.
Murus quippe qui ad munitionem
edificij constituitur : non interior sed
exterius poni solet. **Q**uid ergo ne-
cessarium fuit ut diceretur forinsecus :
dum nunquam poni murus intrinsecus
soleat. **Q**uia necesse est. ut exte-
rius positus : ea que intus sunt de-
fendat. **U**t in hoc verbo quod aperte nisi do-
minica incarnatio demonstraretur. **M**u-
rus enim nobis intus est deus : murus vero
foris est deus homo. **U**nde ei per que-
dam prophetam dicitur. **E**xisti in salutem

populi tui : ut saluos facias christos tuos
os. **I**ste etenim murus. incarnatus vi-
delicet dominus nobis non esset murus :
si forinsecus non fuisset. **Q**uia intus
nos non protegeret : si exterius non
appareret. **S**ed neque hoc negligenter
proterundum est. quod isdem murus po-
situs dicitur in circuitu domus vndique.
Domus quippe dei. non solum angelis
sanctis de quibus psalmista ait. dominus
dilexi decorem domus tue. et locum
habitationis glorie tue : sed etiam nos
sumus : quoniam meritis inhabitare dignamur.
Et murus iste vndique in circuitu do-
mus est : quia vnigenitus patris qui
sursum est. firmitas angelorum : ipse
deorsum factus est. receptio hominum.
Allis fortitudo ne cadant : nobis
adiutorium ut surgamus post casum.
Si vero per domum dei hoc loco sola
receptorum hominum multitudo signatur :
vndique nobis dominus et per circuitum mu-
rus est : quia ut nos perfecte custodiret.
omnia que docuit ostendit. sicut scriptum
est. **Q**ue cepit ihesus facere et docere.
Quia enim nos vocare ad celestem
patriam venit : nimirum despicere nos
bona transitoria docuit : et mala
temporalia non timere. **U**nde et oppro-
bria despectus. iniurias pertulit : mor-
tem non timuit : crucis patibulum non
refugit : et cum hunc voluisset capere et
legem constitutere. statim fugit. **Q**uid
nobis aliud in his exemplis innuitur
nisi ut de beatitudine huius mundi et ad-
uersa non metuemur. et prospera vitare.
Quia plus pleniusque eius bona occu-
pant animam : quam mala perturbent.

Ante passionem vero suam dominus
contumelias audiuit. nec tamen contu-
melias reddidit: traditorum suorum diu-
tius pertulit. ei fide salutaria
re osculum non recusavit: suscepit
mortem ne mori timeremus: os-
tendit resurrectionem ut nos resur-
gere posse crederemus. Post passio-
nem quoque suam de hiis qui se cru-
cificerant ad fidei gratiam vocavit: do-
num pro iniquitate reddidit. Qui er-
go nos exemplo suo de omnibus
instruxit: mirus nobis per arcum
tuum et undique factus est. Sequitur
Et in manu viri calamus mensure
sex cubitorum et palmo. Preterita
lacione iam diximus: quia per cala-
mum scriptura sacra signatur. Que
calamus mensure esse dicitur: qui
a in ipsa omni vite nostre actione meti-
mur: ut videlicet videamus vel quantum
proficiamus vel quantum longe a profectu
distamus. Nam sepe aliquid agen-
tes iam cuiusdam meriti esse nos cre-
dimus: sed cum ad verba dei recurrimus
precepta sublimia audimus: ibi ag-
noscamus quantum a perfectione minus
habemus. Calamus ergo mensure
est: quia per manus scribentium vita
mensuratur auditorum. Qui calamus
in manu viri esse dicitur: siue qui
a sacrum eloquium in potestate est me-
diatoris dei et hominum hominis christi
ihesu: seu certe quia hoc quod scri-
bi voluit operando amplevit. Iste ve-
ro calamus sex cubitorum et palmo
esse describitur. Due etenim vite
sunt in quibus nos omnipotens deus per

sacrum eloquium erudit: activa vide-
licet et contemplativa. Et per sex cubi-
tos quid aliud quam activa vita expri-
mitur? Quia sexto die perfecit de-
us omnia opera sua. Palmus vero qui
super sex cubitos esse dicitur iam
de septimo est. sed tamen cubitus non
est. Activa ergo vita signatur per
sex cubitos. et contemplativa per pal-
mum: quia illam ope perficiamus: de
ista vero etiam cum cor sedimus. vix
parum aliquid attingere valemus. Acti-
va enim vita est panem esurienti tri-
buere. verbum sapientie nescientem
docere errantem corrigere: ad humilitatem
viam superbiemem proximum revoca-
re. infirmantem curam gerere: quod singu-
lis quibusque expediant dispensare:
et commissis nobis qualiter subsistere
valeant providere. Contemplativa
vero vita est caritatem quidem dei et
proximi tota mente retinere: sed ab
exteriori actione quiescere soli deside-
rio conditoris inherere. ut nil iam
agere libeat. sed calcantem curis omnibus
ad videndam faciem sui creatoris a-
nimus inardescat: ita ut iam nove-
rit carnis corruptibilis pondus cum
merore portare: totisque desideriis
appetere illis pinnis angelorum
choris interesse. admisceri celestibus
cubus. de eterna in conspectu dei in
corruptione gaudere. In palmo i-
taque manus et digitus tenduntur. Per
parum quid de mensura cubiti per pal-
mum contingitur: quia quatenuslibet a
more animus ardeat. quatenuslibet virtu-
te se in deum ex cogitatione tendat

nō iam qđ amat pfecte videt: sed
adhuc inchoat videre qđ amat: et
quia sicut fortissimus p̄dicatoz di
cit. videm⁹ nūc p̄ speculū in enig
mate: tunc autē facie ad faciem: et
nunc cognosco ex parte: tunc cog
nosca sicut et cognit⁹ sum. De sep
timo ergo cubito palmū tēgin⁹:
qui in hac vita cōtemplationis in
time sola inīcia degustam⁹. Actiua
autē vita quia pfecte teneri potest.
et sexto die homo est p̄ditus. quia
bona debet opari: sex cubitos ca
lam⁹ habet. Bene has utrasq; vi
tas due ille mulieres signauerūt.
martha videlicet et maria. Quatu
vna satagebat arca frequēs minis
teriū: alia vero sedebat ad pedes
dei: et audiebat vba de ore eius.
Cūq; cōtra sorore martha quere
tur qđ se adiuvare negligeret: res
pondit dñs dīcēs. Martha occupa
ris: et satage erga multa. Porro
vñū est necessariū. Maria autē opti
mā ptem elegit: que non auferet
ab ea. Ecce p̄s marthe nō rep̄hē
diē: s; maria laudat. Neq; enī bo
nam ptem elegisse mariā dīcīt sed
optimā: ut eā p̄s marthe indica
ret bona. Quare autē p̄s marie sit
optima subinfertur cū dīcīt. Que
nō auferetur ab ea. Actiua etenim
vita: cū corp̄e deficiat. Quis enī in
eterna patria panem esuriētī porri
get: vbi nemo esurit? Potū tribu
at siāenti: vbi nemo sitit? Quis
mortuū sepeliat: vbi nemo moriē?
Cū p̄nti qđ s̄lō. vita auferet actiua

Contemplatiua autē hic incipitur:
ut in celesti patria p̄ficiatur. Quia
amoris ignis qui hic ardere incho
at: cū ipsum quē amat videt. In
amore ipsi⁹ āplius igne scit. Con
templatiua qđ vita minime auferet:
qz subtrata vita p̄ntis seculi luce
eterna p̄stuit. Has utrasq; sicut
et an nos dīcū est due beati iacob
mulieres signauerūt: lya videlicet
et rachel. Lya quippe interpretatur
laboriosa: rachel vero ouis. vel vi
sum p̄ncipiū. Actiua autē vita la
boriosa est: qz de sudat in ope. Cō
templatiua vero simplex. ad solū vi
dendū p̄ncipiū anhelat: videlicet
ipsū qui ait. Ego sum p̄ncipiū:
p̄pter qđ et loquor vobis. Beatus
at iacob. rachel quidē p̄cipierat:
s; in nocte accipit lyam. Quia vide
licet ois qui ad deū queritur. con
templatiuā vitam desiderat. quietē
eternę patrię appetit: s; prius ne
cesse est. ut in nocte vite p̄ntis ope
ret bō qđ potest: de sudet in labore:
id est lyam accipiat: ut post ad vi
dendū p̄ncipiū. in rachel āplexibz
requiescat. Erat autem rachel vi
dens: et sterilis. Lya lippa: sed fe
cunda. Rachel pulchra: et infecunda.
Quia contemplatiua vita specio
sa est in animo: sed dum quiescere
in silētio appetit: filios non gene
rat ex p̄dicatione. Videt et nō pa
rit: quia quietis sue studio inten
ta minus se in alioz collectioē suc
cendit: et q̄tum introitus p̄spiciat:
aperte alijs p̄dicando non sufficit.

Acta vero lipia et fecunda est: quia acti-
ua vita dum occupatur in opere mi-
nus videtur: sed dum modo per verbum
modo per exemplum ad imitationem
sua proximos accendit. multos in
bono opere filios generat: et si in
contemplatione mentem tendere non valz
ex eo tamen quod agit exteriori gignere
se quaces valet. **R**ecte ergo
in mensura calami prius sex cubi-
ti. et postmodum palmus dicitur: qui
a ante actiua agitur vita ut ad
contemplatiuam postmodum veniatur.
Ded sciendum est. quia sicut bonus
ordo viuendi est. ut ab actiua in
contemplatiuam tendat. ita plerumque
utiliter a contemplatiua animus ad ac-
tiuam refertur: ut per hanc quod con-
templatiua mentem accenderit. perfecti
us actiua teneatur. **D**ebet ergo
nos et actiua ad contemplatiuam trans-
mittere: et aliquando tamen ex eo quod
interius mente aspicimus. ad acti-
uam melius contemplatiua reuocare.
Unde et iste iacob et post machiel
amplexus ad hanc rediit: quia et per
visum principium laboriosa vita boni
operis non est fuditus deferenda.
Est autem in contemplatiua vita mag-
na mentis contentio: cum sese ad ce-
lestia erigit cum in rebus spiritualibus
animum tendit. cum transgredi nititur
omne quod corporalis videtur: cum
sese angustat ut dilatet. **E**t aliquando
quod videtur. et reluctantes tenebras
sue creaturis exsuperat. ut de in-
scripto lumine quiddam furtim et
tenuiter attingat: sed tamen ad semet

ipsam protinus reuerberata reuertitur: atque ab ea luce ad quam respi-
rando transiit. ad sue creaturis tene-
bras suspirando redit. **Q**uod bene
sacra hystoria designat. quod beatus ia-
cob cum angelo luctatus narrat. **C**um
enim ad patres proprios rediret in
via angelum inuenit: cum quo in luc-
ta magnam certamen habuit. **I**s e-
nim qui certat in luctamine aliquando
se superiorem: aliquando vero eo cum quo
contenderit inferiorem inuenit. **D**e-
signet ergo angelus deum. et iacob
qui cum angelo contendit vniuersumque
perfecti viri et in contemplatione po-
siti animam exprimat: quia videli-
cet anima cum contemplari deum nititur
velut in quodam certamine posita mo-
do quasi exsuperat. quia intelligendo
et sentiendo de in-scripto lumine
aliquid degustat: modo vero suc-
cumbit quia et degustando iterum desit.
Quasi ergo vincatur angelus: quia
intellus intimo apprehenditur
deus. **D**ed notandum quod iste victus
angelus neruum femoris iacob teti-
git. eumque marcescere statim fecit at-
que ab eo iacob tempore vno claudi-
cabat pede: quia saluet omnipotens
deus cum iam per desiderium et intel-
lectum cognoscitur. omnis in nobis vo-
luptate carnis arescat: et qui prius
quasi duobus pedibus innitentes. et deum
videbamur querere et seculum tenere.
post agnitionem suauitatis dei vnus
in nobis pes sanus remanet. atque
aliquando claudicat: quia necesse est ut
debilitato amore seculi. solus in nobis

amor qualescat dei Si ergo tene-
mus angelū. vno claudicamus pe-
de: quia dum crescit in nobis for-
titudō amoris intimi: infirmat p-
auidubio fortitudo carnis Omnis
qui ppe qui vno pede claudicat. so-
li illi pedi innititur: quē sanum ha-
bet. Quia et cū desiderū terrenū
iam arefactum fuerit: in solo pede
amoris dei. tota virtute se sustinet
Et in ipso stat: quia pedem amo-
ris seculi quem ponere in terra con-
sueuerat. iam a terra suspensū por-
tat. Et nos ergo si ad patres p-
prios. id est ad spūales patres re-
dim9: teneam9 in via angelum?
ut suauitate itina apprehēdam9
deum. Contemplatiua etenim vi-
ta amabilis valde dulcedo est. que
sup semetipsam animā rapit: celestia
aperit: terrena aut cōtemptui
debere esse ostendit. Vpūalia mē-
te oculis patefacit: corpalia absco-
dit Vnde bene ecclesia in canticis
canticozum dicit Ego dormio: et
cor meū vigilat. Vigilanti etenim
corde dormit: qui p hoc qd interi-
us cōtemplando proficiat: ab inqui-
eto foris ope quiescat. Sed inter
hec sciendum est: quia quādiu in
hac mortali carne viuatur null9 i-
ta in contemplationis virtute proficiat:
ut in ipō arcūscripto lumine. se ra-
dio mētē oculos ifigat. Neq; enī
oīpotes deus iā in sua claritate cō-
spiciat: s; quiddā sub illa speculāe
anima vnde refota proficiat: et post
ad visionis eius gloriā ptingat.

Dic nāq; psalmas cum se dominū
vidisse fateatur dicens: anno quo
mortuus est rex ozias: vidi domi-
num sedentem super solium excel-
sum et eleuatū: p totinus adiūx-
it: et ea que sub ipso erant reple-
bant templū. Quando ozias rex
superbus ac presumptor mortuus
dominus videtur: quia cum mun-
di huius elatio a desiderio mentē
occidit: tunc ipsa mens dei glo-
riam cōtemplatur. Et notandū q
dñs sup solū excelsum et eleuatū
sedet Quid namq; est eius solū.
nisi creatura angelica et humana?
cui p intellectū quē dedit p̄sident?
Quod videlicet solū et eleuatū
dicitur: qz et natura humana ad
celestem gloriā eleuata proficiat: et
creatura angelica dū multis spū-
tibus cadentib9 iam solidata est in
celo ne cadat: inde et eleuata est.
vnde et asfirmata. Templū vero
eius hoc est quod solū: qz etern9
rex ibi hitat. vbi sedet. Nos ergo
templū illius sumus: in quoz men-
tibus habitare dignatur. Sed ea
q sub eo erāt implebant templū: qz
quicquid de illo modo aspiciatur:
adhuc non est ipse. sed sub ipso est
Dic iacob angelū vidit: et vidisse
dominū fatef Quia cū ministeria
e9 aspiciam9. iam multū est qd sup
nosipos leuamur Notādū vō qd
dñs implebat templū Cū et si angel9
apparet. infirme tñ mētē desiderio
satisfaciat Ut si adhuc maius n po-
test. iā tñ min9 qd videt admiref.

Ea ergo que sub eo sunt implent templū : quia sicut dictū est cum mens in cōtemplatione profecerit nō iam qđ ipse est sed id qđ sub ipso est cōtemplat : in qua videlicet cōtemplatione iam quietis interne gustus 9tingitur. **C**ui9 quia que dā qđ pars est et pfecta ēē nūc nō potest : rē in apocalipsi scriptū est factū est silentiū in celo. quasi media hora. **C**elū quippe est anima iust : sicut per prophetā dicit. **C**elū in sedes est. et celi enarrat gloriā dei. **C**ū ergo quies 2templatue vite agitur in mente silentiū fit in celo : quia terrenoz actuum strepitus quiescat a cogitatione : ut ad secretū intimū aurē animus apponat. **H**ec quia hec quies mēte esse in hac vita perfecta non potest : nequa9 hora integra factū in celo silentiū dicitur. sed quasi media : ut neq ipā media plene sentiatur cū premittit quasi : qz mox ut se animus subleuare ceperit et qētis intime lumine persudat : redeūte adūs cogitationū strepitu de semetipō confūdatur et confusus cecatur. **V**ita igitur contemplatiua q illic hora quasi media dicitur : apud ezechiel prophetā nō rubet9 sed palmus appellatur. **C**ae frēs carissimi dū vniuscuiusq vite causas expzimē cupim9 paulo latius per excessū locuti sumus : s3 bonis mentibus quib9 utraq vita ē ad agendū suauis. esse non debet ad audiendū grauis. **R**equiritur. **E**t

mensus est latitudinē edificiū calamo vno. altitudinē quoq calamo vno. **O**mpes deus qui nec in magnis tenditur nec in minimis agustatur sic de tota simul ecclesia loquitur ac si de vna aīma loquat : et sepe quod ab eo de vna anima dicit. nichil obstat si de tota sil ecclesia intelligatur. **L**atitudo itaqz edificiū ad caritatē ptinet : de qua psalmista dicit **L**atū mandatū tuū nimis. **N**il enī latius qđ omīs in sinu amoris reapere : et nullas odij angustias sustinere. **S**ic quippe lata est caritas : ut in amplitudine dilectionis sue capere etiam inimicos possit. **V**nde et pāpitur. **D**iligite inimicos vestros : benefacite hijs qui vos oderūt. **C**onsiderandū quoqz est : quia latitudo in eq̄litate. altitudo vero in sublimitate tendit. **L**atitudo ergo pertinet ad caritatē proximū : altitudo ad intelligentiā conditoris. **H**ec latitudo et altitudo edificiū vno calamo mēsuratur : qā videlicet vnaqueq anima q̄tū lata fuit in amore proximi : tū et alta erit in cognitione dei. **D**ū enī se per amorē iux dilatat : p 9gnitioēz superi9 exaltat : et tū sup semetipāz excelsa fit. q̄tū se iux se in proximi amorē tendit. **E**t quia edificiū quod inhabitat deus ex angelica siml et humana natura perficitur : per hoc quod angelica creatura sursum est et hūana adhuc deorsū. p̄t per latitudinē atq altitudinem edificiū utraq hec

creatura signari. Quia ista adhuc
in iniis deget: illa vero in sublimi
bus pmanet. **D**z vno calamo me
suratur vtraqz: q̄a humilitas ho
minū quandoqz ad equalitatem p
ducatur angeloz. **V**nde scriptū est
Neqz nubent neqz nubentur: sed
eunt sicut angeli dei in celo. **E**t
vnde per iohānem dicitur Mensu
ra hominis que est angeli. Quia
v̄s ad illam altitudinē glorie. ho
mo pducit: in qua solidatos se an
geli letantur. Latitudo ergo edifi
cij tāta est: quāta altitudo: quia
electi quiqz qui modo in iniis labo
rant: quādoqz illis beatissimis spi
ritibus inaequales non erūt. **H**ed
nos iter hec redeam⁹ ad mentē:
ac totis medullis cordis deū dili
gam⁹ et proximū. Dilatemur in
affectu caritatis vt exaltemur in
gloria celsitudinis. **C**ompariamur
per amorem proximo: vt cōiūga
mur p cognitionem deo. **C**ondes
cendam⁹ fratribus minimis in ter
ra: vt coequemur angelis in celo.
Quia vir qui sua ymagine recep
torē signat: mēsus est latitudinē
edificij calamo vno: altitudinē qz
calamo vno. **P**unc igitur metitur
mores. pensat opa: cogitationes
cōsiderat: vt sine fine postmodum
retributionē reddat. ih̄s⁹ x̄ps vni
genitus patris. qui cū eo viuit ⁊
regnat in vnitātē s̄cti spūs. p om
nia secula seculorū. Amen.

Expliat omelia secunda.

Incipit omelia tertia.

Ut cuius calamus mē
sure in manu ei⁹ descri
bitur: venit ad portam
que respiciebat ad viā
orientalē. **Q**uis vero alius porte
hui⁹ appellatione signatur. nisi ip̄e
dñs ac receptor noster: qui nobis
ianua fact⁹ est regni celestis. sicut
ip̄e ait: nemo venit ad patrē nisi p
me. **S**ed cū eūde virū lineis indu
tum. figurā dñi tenere dixerim⁹:
querendū nobis est. quā tōne que
niet vt istē dñs ⁊ per virū desigñi
valeat. ⁊ p portam. dñi vir veniat
ad portā. nūquid nā ip̄e venit ad
semetipsū. **A**n ita est qz ⁊ in euan
gelio ip̄e testatur dicens. q̄ n̄ intrat
p ostiū in ouile ouīū s̄ ascendit a
liūde. ille fur est ⁊ latro: qui autē
intrat p ostiū. pastor est ouīū. **E**t
paulo post dicit **E**go sum ostiū.
Atqz iterū subiūgit. **E**go sum pas
tor bonus. **S**i ergo pastor intrat
p ostiū. ⁊ ip̄e ē ostiū: ip̄e pastor.
ip̄e pauldubio intrat p semetipsū.
Ecce dum ezechielis sensum eno
dare cupim⁹: de euangelio etiā
questionem ligamus. **Q**uerendum
nobis itaqz est. qualit̄ ip̄e intret.
et p semetipsū intret. **D**omin⁹ ete
nim ac receptor noster cū scā ec̄a
quam redemit secundum carnem.
vna substantia est. paulo attestāte
qui ait. **A**dimpleo ea que desunt
passionum xp̄isti in carne mea: ⁊
pro corpore eius quod est ecclesia
Illius capitis corp⁹. ecclesia est:
et huius corporis caput. xp̄istus

De quo suo capite exultat corp9
id est sancta ecclesia. cum per psal
mistā dicit. **N**unc at exaltauit ca
put meū sup inimicos meos. **Q**uā
eni quāq; ipā ecclia exaltāda est: iā
nūc caput suum super inimicos su
os exaltatū gaudet in celis. **C**ū
ergo electi quicq; ad vitā perueni
unt: quia membra eius per eum
intrāt ad eum. ipē per se intrat ad
se. **I**pē enim in suis membris est
qui intrat: ipse caput ad quod in
trātia membra perueniūt. **Q**uod
ezechiēl propheta multiplicat insi
nuat. qui vniū venisse dicit ad por
tā. **E**t q eadem porta sit ostendit
dicens. **Q**ue respiciebat ad viam
orientalem. **I**pē etenim nobis vi
a est qui dicit. **E**go sū via veritas
et vita. **I**pē eccliam orientalis via:
de quo scriptū est. **E**cce vir oriēis
nomen eius. **P**orta ergo viam o
rientalē respiciat: quia illū signat
qui nobis iter ad cetū luninis fe
cit. **P**otest eccliam porte nomine v
nus quicq; predicator intelligi: qui
a quisquis nobis ianuam regni ce
lestis ore suo aperit porta est. **V**n
et duodecā porte vlt in iohannis a
pocalipsi vlt in extrema hui9 aphe
te visione describūt. **P**otest ecclia
porte nomine scripture sacre scien
tia non inconvēniēt intelligi: que
dū nobis intellectū aperit. celestis
regni ianuam pādīt. **P**ossum9 por
te nomine fidem accipere quā pri
mā gtingimus vt ad virtutū edi
ficia intremus. **V**nde hic opte sub

iūgitur. **E**t ascendit per gradus
eius. **Q**uid enim gradus sunt h9
porte? nisi merita virtutū? **D**ivē
enim in cognitioē mediatoris dēi
et hominū hominis xpisti ihesu. seu
in scientia diuini eloqui. seu in ip
sa fide quā de illo accipim9: quibus
dam gradibus ad altiora incremē
ta peruenim9. **N**emo enim repēte
fit sumus: s; in bona cōversatione
a minimis quicq; inchoat: vt ad
magna perueniat. **D**e hys gradi
b9 per psalmistā dicitur. **D**eus in
gradibus eius dinoscitur. dū susci
piet eam. **D**ū enim sanctā eccliam
domin9 suscipit in gradib9 eius di
nosatur: quia eius gloria per illi
us incrementa de claratur. **Q**uā
enim sancta ecclia ascendēdo profe
cerit: tūc deus hominibus ex eius
virtutib9 innotescit. **D**e hys quoq;
gradib9 bātis iob loquitur dicens.
Per singulos gradus meos pro
nūciabo illū. **O**mnipotentē quippe
dominū per singulos grad9 suos
pronūciat: qui per incrementa v
tutū q accipit. ei semper laudē sue
pietatis reddit. **S**i quidā grad9 in
cordis ascensione non esset: psal
mista non diceret. **A**mbulabūt de
virtute in virtute. **N**ec mirū si de
virtute in virtute gradus sunt. qū
vnaqueq; virtus quasi quibusdā
gradibus augetur: et sic per incre
menta meritorū ad summa perduc
tur. **A**lia nāq; sunt virtutis exor
dia: aliud profectus: aliud perfec
tio. **S**i enī et ipā fides ad p̄fāoēz

suam nō quibusdā gradib⁹ ducere
tur: scī apostoli minime dixisset ⁊
adauge nobis fidem. Et qdam ve
nit ad ih̄m q̄ carere voluit filiū su
um: s; requisitus an crederet. respon
dit. Credo dñe: adiuna increduli
tatem meā. Pensate ergo qd̄ dīcē
si credebat tūc incredulitatem dice
bat? Si vō incredulitatē habē se
nouerat: quō credebat? ⁊ qz p
occultā inspirationē grē meritorū
suorū gradib⁹ fides crescat: vno e
odēq; tempe is qui necdū perfectō
crediderat simul et credebat. et iac
dulus erat. Hos nimirū gradus
dominus sub messis noīe describit
dicens. **V**ic est regnū dei: quēad
modū si iacet homo semē in terra
⁊ dormiat: ⁊ exurgat nocte ac die
et semē germinet et crescat: dum
nescit ille. **V**ltro enī terra fructifi
cat. p̄mū herbam. deinde spicam
deinde plenum frumentum in spica.
Et dum ex se pduxerit fructus:
statim mittit falcē: quonīa tem
pus adest messis. Semen homo
iactat in terra: cū cordi suo bonā
intentionem inserit. Et postquam
semen iactauerit: dormit quia iā
in spe boni operis quiescit. **N**octe
vero exurgit ac die: quia in adū
sa et prospera p̄fiat. Et semē ger
minat et crescit. dum nescit ille:
quia dum adhuc metiri incremen
ta sua non valet: semel concepta
v̄tus. ad puctum duatur. Et vl
tro terra fructificat: quia pueniē
te se grā mens hominis spōtance

ad profectū boni operis assurgit.
Sed hec eade terra: p̄mū herbā.
deinde spicā. deinde plenū frumen
tum pducit in spica. **H**erba quippe
pducere est: inchoationis bone ad
huc tēneritudinē habere. **A**d spicā
vero herba puenit: cum se virtus
animo concepta ad profectū boni
operis pertrahit. **P**lenū vero fru
mentū in spica fructificat: quando
iam in tantū virtus p̄fiat: ut esse
robustū ⁊ perfectū operis possit.
Sed cum ex se pduxerit fructus.
statim mittit falcē: quoniam ad
est tempus messis. **O**mnipotens
enim deus producto fructu falcē
mittit: ⁊ messē suam desecat: ⁊
quia cum vnūquēq; ad opera per
fecta perduxerit: eius temporalē
vitā p̄ emissam sententiam iud
icat: ut granum suum ad celestia
horrea perducat. **C**um igitur de
stidia bona conapimus: semen in
terram mittimus. **C**um vero ope
rati recta inapimus: herba sumus.
Cum autem ad prouectum boni
operis crescimus: ad spicam per
uenimus. **C**umq; in eiusdem ope
rationis perfectione solidamur: ⁊
iam plenum frumentum in spica
proferimus. **H**erba etenim petrus
fuerat. qui passionis tempore pec
camozem dominum sequens: hunc
confiteri ante anallē vocem time
bat. **E**rat enim iam viriditas in
mente. quia credebat omnium
redemptorem. sed valde adhuc
flexibilis: pede gaulcabat timoris

80

Jam in spica surrexerāt: qñ cū quē
moriturū qñteri timuerat nūtiāte ā
gelo in galilea viuētē videbat. **¶**
ad plenū gnū i spica puencāt: qñ
veniēte desup spū 7 suā mētē in illi9
amoē roborāte ita solidat9 est vt vl
tes psequētū cesus de spicēt. 7 rēp
tozē suū libē intē flagella pdicaret.
Null9 itaqz q ad bonū ppositū ad
huc in mētē tēneritudine esse qspici
ē despicat: qz frumētū dei ab hē
ba inapit vt gnū fiat. **¶** Vir q vestit9
lincis venit ad portā: qz dñs ac re
tēptoz noster mēbris suis intratibz
pduat ad se. **¶** Et ascēdit p grad9 e
ius: qā nob pfiatibz eo nob āpli
us exaltat: quo alt9 7 inqphensi
bilis eē cognoscat. **¶** In vtitū qppe
māz gradibz ipse ascēdē diat: qz
tāto ipse sublimior nob ostēdit: qñ
tū noster aim9 a rebz infiniis sepa
t. **¶** Dequē **¶** Et mēsus est limē porte
calamo vno latitudinē id est limen
vnu calamo vno latitudinem cala
mo vno. **¶** Cur p9 qñ diatū ē limē por
te statū sibiūgē limē vnu: nisi qā a
parte inuit. q adhuc infer9 limē a
liud diat. **¶** Porta aut a lumine sur
git vt porta sit. **¶** Si igit porta dñs
qz h9 porte limē est. nisi illi ātīqui
pēs ex quoz pgenie dñs incarna
ti digē est. sicut p paulū diat qz
patres ex qbz xps scdm carnē qui
est sup ōnia de9 benedict9 i secula.
¶ Notādū nob est in hac pauli sentēti
a q dñs et ceteri hōies sūt vocati. si
aut moyfi diat. **¶** Pōnā te in deū pha
raonē. **¶** Et p psalmistā dñs diat. **¶**

go dixi dñs es. **¶** Et rursum dñs stetit
in synagoga deoz. **¶** Aliud ē nū
cupatine. aliud naturalit dñs deum
¶ Et si moyses in deū phāoni ē posi
t9: s9 de9 ita oīa. nō de9 sup ōnia
diat. qui vō est in vtero vginis in
carnat9 de9 supra ōnia vocat. **¶** Ita
qz limen porte sūt ātīqui patres: ex
qbz ille nat9 est qui nob aditū reg
ni celestis apuit. **¶** Imē autē porte v
no calamo mēsurat: qz ipi ātīqui
patres q potuerūt rēptozē nostrū
et pphetādo 7 bene viuēdo pdicē:
tanq sex cubitos in pfectione opis
7 palmū in ichoatione qteplatiois
habuerūt. **¶** Quia enī eoz vitā i vni
tate fidei et pfecta opatio 7 ichoata
qteplatio sublimē reddidit i vno ca
lamo mēsurā liminis fuit. **¶** Dequē
¶ Et thalamū vno calamo i longū
et vno calamo in latū. **¶** Cōsiderem9
qd agi in thalamo soleat: atqz exi
de hoc qd in scā ecā agit colligat.
¶ In thalamo qppe spōsus et sponsa
federat: sibiqz in amore iūgantur.
¶ Quid q sūt thalamū in scā ecā: ni
si eoz corda in qbz oīa p amorem
spōso iusibili iūgit: vt ei9 desiderii
o mēs ardeat. nulla iā q in munda
sūt pūpiscat. pntis vite lōgitudinē
penā deputer: exiē festinet: 7 amo
ris āplexu in celestis spōsi visicō re
quiescēt. **¶** Mēs itaqz q iā talis est:
nulla iā pntē sēli qsolationē recipit:
s9 ad illā quā diligit medullit9 sus
pirat. feruet ābelat: anxiat. **¶** Vil ei
sit ipsa sal9 sui corpis: qz tūssira ē
vulnē amoris. **¶** Vñ 7 i cāte cātimoz

diat **V**ulnera caritate ego sum. Mala
aut salus est cordis. quod dolorem habet vulne-
ris nescit. **C**um vero aheret in celesti de-
siderio et sentire vulnus amoris cepit. sit
aia salubris ex vulnere. quod prius egrediebatur
ex salute. **M**enti autem spiritus sui amati de
mora vite prout una solus est consolatio
si per hoc quod ipsa ab eo visione differet ali-
oquin aie et per verbo proficiat et ad celestem
spiritum amoris facit iactantur. **H**ec
quod differet se conspiciat. triste est ei omne quod
aspiciat. quod in adhuc non videt quem videt
gaudescit. **H**ic est ut dixi non pura consolatio
si cum feruens aia differet. per ea multe
colligunt. ut tarde cum multis videat.
quem sola videt atque volebat. **V**ni tur-
lus in caritatis sponsa dicitur. **F**ulcite me flori-
bus. slipate me malis quod amoris languet
Quod namque sit flores non aie bonum in opus in
charitatis et per desiderium celestem edolentes.
Quod mala de floribus non proficiat in bonis
mentes quod ad fructum perveniunt boni operis
de iudicio sancte propositionis. **Q**ue ergo amo-
re languet fulcit quod floribus slipari
malis. quod cum illud quem desiderat videt
adhuc non permittit. magis est ei consolatio
si de aliorum pueris letet. **N**am ergo amo-
ris languida floribus malis fulcit
ut requiescat in bono opere prius quod ad-
huc contemplari non valet vultum dei. **P**ese-
mus ergo quod quos thalamus pauli mens fue-
rit. quod dicebat **M**ichi vivere Christus est et
mori lucrum. **O**ipotenti deo in quanto se
amoris pervenerat. quod vitam sibi Christum tan-
tummodo et mori lucrum esse deputabat
Hic est quod iterum diat desiderium huius dis-
solui et cum Christo esse multo magis melius
Sed ecce quod dissolui desiderium quod amoris

languet videtur. **Q**uia iterum differet te
conspicere. fulcit quod floribus non requiescit.
Queris plane. **N**am sequitur **P**ermanet
aut in carne. nec sanum propter vos. **E**t per
ficientibus disappul dicitur. **Q**ue est enim nostra
spes a gaudium a corona glorie. nonne
vos autem dominum Iesum. **H**ic est quod iste tha-
lamus uno calamo in longum. et uno ca-
lamo in latum dicitur mensura. **L**ongitudo appropin-
quatur ad longanimitatem expectationis pertinet
et latitudo ad amplitudinem caritatis. **T**amen
ergo unus quod thalamus habet in longitudine
quod in latitudine habet potuerit. quod
mens celesti de desiderio succensa quod a
more habuerit ad colligendum primum
tamen et longanimitatem exhibet ad expectandum
deum. et patienter portat moras lon-
gitudinis. quod se in puerum primi di-
latat amplitudo caritatis. **P**otest etiam
illa longitudo longanimitatem patientie
quod exhibet proprio de signis. **E**t quod latitu-
do caritatis signat quod sinum mentis aperit. et a
micos sicut atque inimicos in amoris tra-
hit. tanta est longitudo thalami quod tanta la-
titudo quod quod tanta mens fuerit per amo-
re. tamen est paces per longanimitatem. **N**am
tamen quis portat primum. quod tantum amat.
Si ei amas. portas. **S**i desisti ama-
re. desisti tolerare. **Q**ue est enim minus dili-
gimus. minus est tolerare. **Q**uia iterum te
fastidio atque facta primum adducit in
gentilitatem potestis. quod nobis non leuigat
pena caritatis. **D**eque. **E**t iterum thalamos
quod quod cubitos. **U**num super thalamum dif-
erat et postmodum esse quod quod cubitos
inter thalamos narrat ea viz ratione
quod multi thalami unum faciunt. sicut
et multe ecclesie una ecclesia vocatur.

Unde in iohannis apocalipsi sep-
te ecclesie scribitur: p quas una
catholica designat. **H**ij itaqz qui
in sancta ecclesia sicut diximus fer-
uētī amorē deū vidē sicut etqz iā p
desideriū giunguntur: thalami vo-
cantur. **S**ed tñ sunt in ea quidā
qui penetrare subtilia nō valentes
et quiqz adhuc corporis sensib9 de-
pressi. tanto min9 amant eū qui
fecit omnia. q̄to in hys amplius
que facta sunt illigantur: et iam
quidē exercent se in timore domini
et amore proximi. student bona o-
pera corporalit9 agere. elemosinis
peccata redimere: s; quia vi amo-
ris intimi ardere ad celeste deside-
riū nesciūt. quasi adhuc deūcti cor-
poris sensibus tenentur. **I**sti itaqz
thalam9 non sūt. sed tamē int9 tha-
lam9 cōtinentur: quia per eorū
ducātū qui visionē dei perfecte di-
ligunt. et ipsi ad profectū mentis
ducantur. **I**nter thalamos ergo
quinqz sunt cubit9: quia hī qui ab
exteriorib9 quinqz sensibus adhuc
ad intellectū mysticū non assurgūt
dū inter eos sunt qui spū amoris
feruent. velut manentes int9 tha-
lam9 in fidei constructione profici-
unt: et a mensura celestis edificij
disiūcti non sunt. **N**am et paulis p
se ab appetitū corporaliū sensuum
subtrahunt: et a dilatato mentis
spacio imitantes caritate quā 9 spi-
rant. hinc inde ad thalamos ex-
tendūtur. **Q**z ergo non per sex s;
per quinqz cubitos descripti sūt ip-

sa adhuc eorū imperfectio designa-
tur: sed tamen per bonū desiderij
in mensura spiritualis edificij esse
memoratur: quia et voce sancte ec-
clesie per psalmistā dicitur. **I**mp-
fectū meum viderūt oculi tui: et in
libro tuo omnes scribentur. **Q**uo-
tū iterū psalmista dicit. benedixit
omnes timentes se dominus: pu-
illos cū maioribus. **H**ij itaqz et
imperfecti sūt et pusilli. iungunt ta-
men agnoscere pualent et deum et
proximū diligunt: atqz ideo bona
que possūt non negligunt operari.
Qui et si necdū ad spūalia dona
proficiūt vel ad perfectā opationē
vel ad succensā contemplatiōem ani-
mū exerāt. ab amore dei et proximi
in q̄tū capere pualent nō recedūt.
Unde fit ut ipsi quoqz et si minores
loco in sancte tamen eccle edificia-
tione sint positi: quia et si ad doctri-
nā si ad pphetiā. si ad miraculorū
grām. si ad 2temptū mundi pleni-
us exequēdū fortasse minores sūt.
tñ in timoris et amoris fūdamen-
to sūt in quo solidantur. **Q**ui et si ig-
ne celestis desiderij nō ardent. in
ipsis exterioribus q̄ exercere suffici-
unt vapore caritatis animantur:
et int9 proximorū pcellentiū edificia
continentur. **U**nde recte sponsa
in cantias cātorū loquitur dicens.
Ferculum sedet sibi rex salomon de
lignis lybanī: columnas eius se-
at argenteas. redinatoriū aureū
ascensū purpureū media caritate
constravit. ppter filios iherusalem

Neq enim credēdū est salomonē
tāte magnitudinis regem. qui sic
immēsis delicijs affluebat. ut pon
dus auri eius estimari nō possit :
et argentū in dieb9 illis pāu non
haberet qz ferculū sibi lignū fecit
Est salomō videlicet pacificus
noster : q sibi de lignis libani fercu
lū fecit. Libani quippe ligna cedri
na : valde sunt imputabilia ferculū
itaqz regē nr̄. sancta cāa est : q de
fortib9 patrib9 qsi lignis cedrim9
id est de imputabilib9 mētib9 est cō
structa Que recte ferculū dicit : qz
ipā fert cotidie animas ad eternū
cōmuni conditorio sui. Cui fercu
lo colūpne argenteae facte sunt : qz
p̄dicatores eccl̄e sancte eloquij lu
ce resplendent. Est aut cum colūp
nis argētis redinatoriū aureū :
quia p huc qd a sanctis p̄dicatori
b9 luade dicit. mētes audiētū ful
gorē caritatē intime in q redinē
iueniūt Per hoc enī qd luculente
et apte audiunt : in illud qd daret
at in corde req̄escūt. Colūpne g
argēteae. et redinatoriū aureū factū
est. qz p lucem sermonis inuenitur
apud animū claritas quietis Ille
iam quippe fulgor intern9 mētem
irradiat : ut per intentioē requies
cat. ubi p̄dicationis grā non que
ratur. De eadē quippe sancta cāa
scriptū est Pene columbe de argen
tate : et postiora dorfi eius in pal
lore auri. Que enim hic spū man
suetudinis impleta quasi columba
pēnas de argētate habet : in pos

teriora dorfi eius speciem auri cō
tinet : quia hic p̄dicatores suos
sermonis luce induit. In postio
ri autē seculo : fulgorē in se clari
tis ostendit. Sed ad hoc qd da
rum int9 ostendit : qualis sit ascē
sus adiūgit : cū de eodem ferculo
ptinus subdit Ascensum purpure
um Vera quippe purpura quia de
sanguine tingitur : nō imminente
in ferculo color sanguinis videt :
quia maxima multitudo fidelū in
exordio nascentis eccl̄e sic. p mar
tirij sanguinē puenit ad regnū.
Rex noster ascensū purpureū fecit
in ferculo : quia ad datum qd in
tus aspiciatur. p tribulationem sā
guinis puenitur Quid ergo nos
miseri. atqz ab ōni fortitudine des
tituti : quid acturi sumus ? Ecce in
hoc ferculo columpna esse nō possu
mus : quia in nobis nec fortitudo
opis nec lumē emicat p̄dicationis
Redinatoriū aureū non habem9 :
qz nec dū sicut oportet p intellectu
spirituale requiē interne claritatis
aspiciamus. Ascensus purpureus nō
sumus : qz p receptore nostro fun
dere sanguinē non valem9 Quid
ergo de nobis agendū est. q spes
erit : si null9 ad regnū puenit. nisi
qui sumus virtutib9 p̄ditus fuerit ?
Sed adest quoqz nostra consolatio.
Amemus in quantum possumus
deum. diligamus et proximum : et
simul quoqz nos ad dei ferculum
pertinemus : quia sicut illic scrip
tum est. media caritate constrauit

Habe quippe caritatem? et ibi sine
dubio peruenis. ubi et volupna ar
gentea erigitur: et ascensus purpu
reus tenetur. **N**am quia hoc ppter
nostram infirmitatem dicitur aperte
monstratur: cum illic protinus sub
dit propter filias iherusalem. **N**er
mo etenim dei qui non filios sed fili
as dicit: quid aliud per sexum femi
neum quam mentium infirma signavit?
Quid ergo illic inter columpnas ar
genteas. edicatorum aureum et as
censum purpureum. inesse media cari
tas dicitur propter filias iherusa
lem: hoc inter thalamos per quam
que cubitos designatur: quia et qui
in virtutibus infirmant si ipsa bo
na quam possunt facere cum caritate non
negligunt: a dei edificatio alieni non
sunt. **D**equitur. **E**t limen porte
iuxta vestibulum porte intrinsecus
thalamo uno. **D**um limen quod modo
describitur iuxta vestibulum porte in
trinsecus esse memoratur: apte ostē
ditur. quia limen quod prius de
scriptum est extrinsecus fuit. **S**ed si
porta est domus: quid sit limen
porte intrinsecus et extrinsecus re
quicamus. **P**er limen etenim por
ta unusquisque ingreditur. **E**t que
sunt hec duo limina: nisi patres tes
tamenti veteris et patres testame
nti noui? **N**on solum quippe hi de
quibus dominus incarnari digna
tus est sed omnes testamenti vete
ris patres porte huius limen fue
runt: quia hi qui eum predicere et
in eo sperare meruerunt cunctis

ad eum venientibus aperuerunt
aditum fidei: ut omnis qui credere
dominum quasi iam portam huius limi
nis intraret. **S**ed cur ante limen
exterius et post limen interius dicitur
nisi quia prius testamenti vete
ris patres et postmodum noui testa
menti doctores fuerunt? **R**ecte au
tem limen exterioris testamenti veteris
patres designat: quia per eorum pre
dicatioem opera peruersa punita
sunt. **P**er dicta vero nouorum patrum
vniuersumque animam etiam ab illiata
cogitationibus coercetur: cum reat
esse perfectus et in deliberatione cor
dis ostenditur. **A**lli quippe a flagi
ciis a crudelitatibus a rapinis au
ditorum animos prohibere curauerunt
illi vero dum non solum peruersa opa
sed etiam illiata cogitationum reserant
quid nobis aliud nisi limen intrin
secus facti sunt? **V**nde et ipsa veri
tas loquitur dicens. **A**udistis qui
a dictum est antiquis non occides
qui autem occiderit reus erit iudicio
ego autem dico vobis: quia omnis
qui irascitur fratri suo reus erit iudicio.
Recte quoque et exterius limen
illos patres designat: qui ab ipsa
incarnatione rectoris nostri per
intervalla temporum longius constite
runt. **E**t quidem ab abel sanguine
passio iam cepit ecclesie. et una est ec
clesia electorum precesterum atque sequen
tium: sed tamen quia discipulis di
citur multi reges et prophete voluerunt
videre que vidistis et non viderunt
antiquis patribus quasi forte stetit

est: redemptoris nostri presentiam cor-
poraliter non vidisse. **E**xternus igitur
sed tamen non diuisi a sancta ecclesia
fuerunt: quia mente opere predicatione
ista iam fidei sacramenta tenuerunt. **I**sta
celsitudinem sancte ecclesie conspexerunt:
quam nos non adhuc postolando: sed iam habendo conspi-
amus. **D**icit enim nos in preterita
passione redemptoris nostri: ita illi per
fidem in eadem ventura sunt saluati. **A**lli
ergo foris non extra misterium: sed extra
tempus. **U**nde et in constitutione tabernaculi
ut columpne argentee iterius starent: paxilli
erei figi per arcum exteriorius iussi sunt:
in quibus reliquatum tabernaculum teneretur.
Columpne itaque argentee interiorius
paxilli vero erei in arcum figuntur: atque
in ipsis funes ligati sunt. ut tabernaculum
fixum maneret: quia videlicet ut sancti
apostoli in luce sermonis sui solidi starent: et
totum tabernaculum id est sancta ecclesia
in fidei integritate consistere: tanquam
paxilli erei patres testamenti veteris ac
prophete exteriorius fixi sunt: qui
verborum suorum funibus predicatorum
mentes in soliditate stringerent: atque
in hoc paxilli dei sunt: ut habitaculum
in statu fidei ligarent. **E**xtra ergo paxilli
sunt: qui ante tempus huius sancte ecclesie
fuerunt. **S**ed tamen eos ligant qui in
ipsa sunt: quia dum celestia misteria
ventura predicant: hec postquam
ostensa sunt: credibilia om-

nibus fuerunt. **U**t ergo intus co-
lumpne immobiles stent: foris paxilli
funes continent: quia ut sancti
apostoli perfecte incarnationis do-
minice misterium crederent: illorum
predicatio optinuit: qui hoc prius
usque fuerit: et videre: et predicare
potuerunt. **U**nde recte quoque ipse
se primus apostolorum magna salu-
cet columpna veri tabernaculi: lo-
quitur dicens. **H**abemus firmi-
orem prophetiarum sermonem: cui
benefactis intendentes: quasi lu-
cerne lucenti in caliginoso loco. **I**n
quibus verbis indicat: quauis
ad altiora surrexit ex culmine: ubi
religata persistat in fide. **Q**ue
tamen lucerna prophetiarum sermonis:
iam quidem intelligebatur lucet:
sed adhuc non intelligebatur coopta
allegoriarum obscuritatibus permanet.
Unde etiam per psalmistam de
idem dicitur prophetarum dicitur. **T**e-
nebrosa aqua in nubibus aeris:
quia videlicet occulta est scientia
in prophetis. **N**ec immerito colump-
ne argentee: paxilli vero erei facti
sunt: quia quod clare iam apostoli
predicant: hoc prophete sub intel-
lectu mystico: obscure locuti sunt.
Recte ergo per cris metallum sig-
nati sunt: qui clari in suis predica-
tionibus non fuerunt. **S**ancti vero
apostoli qui ad redemptoris nostri
misterium lucem predicationis ha-
buerunt: argenteis columpnis expressi
sunt. **E**t notandum quod argentum so-
nat et lucet: res vero sonat et non lucet:

quia predicatorum noui testamen-
ti aperte locuti sunt q̄ etiam mon-
strare potuerunt: predicatorum ve-
ro testamenti veteris q̄ per allego-
riarum umbras de celesti misterio
obscura dicta protulerunt quasi sine
lucis sonitu dederunt. Quod ergo
illie per volupnas et parillos: hoc
hic per limen exterius et limen inte-
rius designatur. **U**nivero porta
scripturae sacram hoc in loco accipi-
m9 ipsa quoq; duo limina habet
exterius et interius: quia in leam
diuiditur et allegoria. **L**imen q̄p
pe scripture sacre exterius littera:
limen vero interius eius est allego-
ria. **Q**uia eni per leam ad allegori-
am sedim9: quasi a limine quod
est exterius ad hoc quod est interi-
us venim9. **E**t sunt in ea permul-
ta q̄ ita iuxta leam mente edificat
ut per hoc quod exterius agitur
audientis mens interius trahatur.
Ibi quippe inuenimus pdicamen-
ta operis et exempla virtutis: ibi
iubetur quid agere etiam corpora-
liter debemus: ibi hoc quod ad o-
pandū precepitur in sanctorum viro-
rum ac fortium actione monstratur:
ut postq̄ nos aperitiora p̄cepta ac
q̄ exempla iustorum ad bonā opera-
tionem instruat: tunc ad limen in-
terius id est ad intellectū mysticum
intime cōtemplationis tendam9 si
possumus pete mentis. **A**udete
q̄sa fr̄es carissimi dei vba meditari
nolite despicere scripta nr̄i condito-
ris q̄ ad nos missa sunt. **N**ultum

valde est q̄ per ea animus reficiat
ad calorem: ne iniquitate sue frigo-
re torpescat. **C**ū in illa p̄cedentes
iustos fortiter egisse cognoscim9.
et ipsi ad fortitudinē bone operati-
onis accingimur: sanctorum exem-
plorum flamma anim9 legentis in-
cenditur: videt que fortia ab eis
facta sunt. et valde indignatur sibi
quia talia non imitatur. **U**nde r̄e
sponsi voce ad sponsā dicitur. **S**i
aut turris dauid collū tuū: q̄ edifi-
cata est cū p̄pugnaculis suis: nul-
le clipei pendunt ex ea: omnis ar-
matura fortium. **I**n collo etenim que-
tur: in gutture vox est. **Q**uid er-
go per collū sancte ecclesie: nisi sa-
cra eius eloquia designantur? **I**n
qua dū nulle clipei pendere me-
morantur. per hunc perfectum nu-
merū. numerus vniuersus ostendi-
tur: quia vniuersa nr̄a munitio in
sacro eloquio continetur. **I**bi quip-
pe sunt p̄cepta dei: ibi exempla
iustorum. **S**i enim torpet animus
a conditoris sui desiderio: audiat
quod dicitur. **D**iliges dominū de-
um tuū ex tota mente tua: et ex
tota virtute tua. **I**n odio fortasse
labitur proximi: audiat quod di-
citur. **D**iliges proximū tuū sicut
teipsū. **N**ec alienas gaupiscat: au-
diat quod illie scriptū est. **N**on cō-
cupisces rem proximi tui. **D**e iniu-
ria q̄ a proximi ore vel facto illata
est. ad iram mens accenditur: au-
diat quod dicitur. **N**on queras vl-
tionem: nec memores iniurie

aiuium tuorum. **I**n carnis concu-
piscenciam male saucia mens ac-
cenditur: ne sequatur oculus me-
tem: audiat quod paulo superius
dictum est. **Q**ui viderit mulierem
ad concupiscendum eam: iam me-
e hatus est eam in corde suo. **C**on-
tra inimicum forsitan quisque ani-
mum suum relaxare disponit in o-
dio: audiat quod illic scriptum est.
Diligite inimicos vestros: bene-
facite hijs qui odierunt vos. **S**ed
is qui aliena iam non rapit: ad-
huc forsitan sua inordinate retinet:
audiat quod illis dicatur. **V**endi-
te que possidetis: et date elemosi-
nam. **I**nfirmitas animus estui
desiderat deo simul et seculo: audi-
at quod illic scriptum est. **N**emo
potest duobus dominis servire.
Alius non ad necessitatem stipen-
dij: sed ad voluptatem desiderij
possessa retinet: audiat quod illic
dicatur. **Q**ui non renuntiaverit
omnibus que possidet: non potest
meus esse discipulus. **Q**uidam
enim relinquunt omnia. **M**ulti
autem possidendo renuntiant: qui
sic ad usum possessa retinent: ut
eis ex desiderio non succumbant.
Coeptare quisque appetit: et labo-
rem subire pro domino etiam cum
preualet refugit. **I**n collo ergo ec-
clesie. id est in sacri eloquij predi-
catione: que pro sua munitione et
altitudine turri dauid similis dici-
tur: mille clipei dependent: quia
quot illic precepta sunt: tot ei

am pectoris nostri munimina.
Ad seruandum itaque innocenti-
am etiam lesi a proximo perdu-
rare in humilitate festinemus: a-
bel ante oculos veniat. qui et oc-
cusus a fratre scribitur: et non le-
gitur reluctatus. **M**entis mun-
dicia etiam cum coniugali copu-
la eligitur. enoch debet imitari:
qui et in coniugio positus ambu-
lauit cum deo: et non inuenie-
batur: quia transiit illum deus.
Precepta dei festinamus presen-
ti nostre utilitati preponere: nos
ante oculos veniat. qui circa do-
mestica postposita. ex iussione
omnipotentis dei per centum an-
nos ad archa fabricam vixit oc-
cupatus. **D**ubitare obediencie vir-
tutem nitimur: aspicere abraham
debemus: qui relicta domo.
cognitione. patria. obediuit ex-
ire in locum quem accepturus e-
rat in hereditatem: et exijt nesci-
ens quo iret. **Q**ui paratus exti-
tit: ut pro eterna hereditate di-
lectum quem acceperat occideret
heredem. **E**t quia vnicuique domi-
no offerre non distulit: vniuersam
multitudinem gentium in semine
accepit. **M**orum simplicitas pla-
cet: ysaac ad mentem veniat:
quem in omnipotentis dei ocu-
lis. vite sue tranquillitas orna-
uit. **L**aboriosa fortitudo ut opti-
neri debeat queritur: iacob ad
memoriam deducatur. **Q**ui post
quam scilicet fortiter seruare homini

ad eam quoque virtutem deductus
est ut non potuisset a luctante an
gelo superari. **C**onamur carnis il
lecebrā vincere? ioseph ad memo
riam redeat. qui temptante se do
mina studuit carnis continentiam
etiam cum vite periculo custodire.
Unde factum est ut quia membra
sua bene nouerat regere. regendi
quoque omni egipto precesset. **H**an
suetudinem atque patientiam obtine
re querimus? moysen ante oculos
deducamus? qui exceptis mulieri
bus ac paruulis sexcenta milia ac
maiorū regens. mitis fuisse descri
bitur super omnes homines qui ha
bitabāt super faciem orbis terre. **R**ā
tudinis zelo contra vitia accendi
mur? phinees ante oculos dedu
catur? qui reuertes gladio transsi
gens. castitati populū reddidit et
ira dei iratus placauit. **D**e spe oīpo
tentis dei presumere indubij queri
mus? ioseph ad memoriam reuoc
emus? qui cum dubia certamina cer
ta mente subiit. ad victoriam sine
dubietate peruenit. **T**am mentis
inimicitias postponere cupimus? in
benignitate animū dilatare? samu
el in cogitatione deducatur? qui
de principatu deiectus a populo. cum
iste populū peteret ut pro eo dñō
pāes effunderet respondit dicens. **A**b
sit a me hoc pām in dñō: ut cessē
orare pro vobis. **C**ulpam quippe
vir sanctus perpetrare se credidit.
si eis quos aduersarios ptulerat
vñ ad deiectionem. benignitatem

gracie non reddidisset in pāe. **Q**ui
uersū aut iubente domino mitteret
ut dauid vinceret in regem respon
dit. **Q**uomodo vadam? Inueniet e
nim me saul et occidet me. **E**t ta
men quia iratū deū eidē sauli cog
nouerat? in tanto se luctu afflixer
at. ut ei per se dñs diceret. **Q**uo
usque tu luges saul cum ego abierim il
lum? **D**ensem ergo eius animū
quātus ardor caritatis accendebat
qui et illum flebat a quo timebat
ocidi. **C**auere aut volumus quē
timeamus. sollicita nobis mente pe
sandum est. ne si locū fortasse reperi
mus. malū pro malo reddam? ipsi
quem fugimus. **D**auid ergo ad
memoriam redeat? qui persequen
tem se regem et inuenit ut potuisset
ocidere? et tamen in ipsa ferendi
potestate positus elegit bonū quod
ipse deberet facere nō aut malū quod
ille merebatur pati dicens. **A**bsit
a me: ut mittam manū in cistū
dñi. **E**t cum saul iste p9 ab hostib9
fuiisset interceptus? eum quē perse
cutozem dū viueret pertulit fleuit
occisū. **E**rratib9 h9 mūdi potestati
bus libere loqui decernimus? ioha
nis autoritas ad animū reducat
qui herodis nequiciā rephentens
pro verbi rectitudine occidi non ti
muit? et quia xpūs est veritas ipse
ideo pro xpō quia pro veritate a
nimā posuit. **C**arnem iam nostrā
pro deo ponere in mortē festinamus?
petrus ad mentē veniat qui inter
flagella gaudet? qui cesus prima

pib9 restitit: qui vitā suā p vitā
despiat. **C**um mortis appetitu dis
ponimus aduersa cōtempnē: pau
lus ante oculos deducit: qui nō
solum alligari. sed et mori parat9
p xpō: nō facit p̄iosiorē animā su
am q̄ se. **D**ucēdi cor nostrū igne
caritatis quēdam9: iohānis vba p̄e
sem9. **C**ui9 omne qd loq̄tur: cari
tatis igne vaporat. **Q**uia ḡ in vo
ce sacri eloqui9 cui9 libet q̄m9 mu
nimē virtutē inuenim9: in ille dixi
deperit ex ea: oīs armaturā fortū
Si enī pugnat cōtra spūalia neq̄
aa volum9 i collo eāe q̄ nob̄ sicut
dauid turris edificata ē id ē in diuī
na eloq̄a p̄tatiois arma requira
m9: ut ex discretioe p̄cepti. cōtra
vicia sumat. **V**tr9 adiutorij. **E**cce
enī p̄tra aereas p̄tates festinam9
fortes existē: in hac turri armatu
rā nrē mētē inuenim9: ut inde p̄cep
ta p̄dicatoris. inde sumam9 exēpla
patrū p̄cedētū: p̄ q̄ cōtra adūsari
os nrōs incerpugibilit̄ armemur.
Dū enī qualibet virtute subire ap
petis. et hāc illis a patribus iā im
pleta vides. ibi armaturā tuā in
uenis per quā ḡ spūalia bella mu
nias. **D**ependet in ea q̄ppe dypei
Si q̄s pugnare appetit assumat:
et ex ea virtute p̄ctus muniat: et
verborū iacula emittat. **E**t notan
dū: qz edificata cū ppugnaculis
suis dicit. **H**oc quippe agūt ppug
nacula qd dypei. qz vtrāq; pugna
tem muniūt. **D**z int̄ vtrāq; distat.
qz dypeos p nrō munimine vbiā

qz volum9 monem9: **P**ugnacula
autē defendi possum9. s̄ hoc mouē
non possumus. **C**lypeus in manu
tenet: nā ppugnaculū non tenet.
Quid ergo int̄ ppugnacula et dy
peos distat: nisi q̄ i sacro eloquio
patrū p̄cedētū et miracula legi
mus. et virtutes bonorū operū au
dimus. **I**bi nāq; cognoscimus q̄
alius potuit mare diuidere. alius
solē figere. alius mortuū suscitare.
alius paralitici verbo erigere: um
bra egros curare. alius p suā sen
tentia infirmantū febrib9 obuacē.
Qui tamen omnes. et patientie
longanimitate mites: et zelo recti
tudinis feruētes fuerunt: verbi
predicatione diuites. simul et mi
sericordia largi. **N**ij itaq; q̄ vera
de deo dixerint. testantur miracu
la: quia talia per illum non face
rent. nisi de illo vera narrarent.
Et q̄ p̄ij. q̄ humiles. q̄ benigni
existē: eorū testatur opatioēs.
Si igit̄ de fide tēptamur quā ex il
lozū p̄dicatione p̄cipim9: loquē
tium miracula conspiciamus: et in
fide quā ab eis accepimus p̄firma
mur. **Q**uid ergo illozū miracula:
nisi nostra sunt ppugnacula: **N**ā
et muniri p illa possum9: et tamē
hec in manu nostri arbitrij non te
nemus. **N**am talia facere nō valo
mus. **C**lypeus vtro in manu est et
defendit: quia virtus patientie.
vtrius misericordie. p̄cedente nos
gratia. et in potestate est arbitrij:
et a periculo p̄tegit aduersitatis.

Turris itaq; nostra cū ppugna
culis suis edificata est in qua mil
le clipei de pendent ⁊ quia scriptura
sacra ⁊ sub miraculis patrū a iacu
lo aduersitatis abscondimur ⁊ ⁊ a
uersionis sancte munimina ea
am in manu operis tenemus. **N**o
tandū vero q̄ limen porte vno ca
lamo mensuratur. Calamus autē
in sex cubitis ⁊ palmo tenditur ⁊
quia videlicet in scriptura sacra et
doctrina perfecte opationis ⁊ mū
um superne contemplationis inue
nitur. **V**inuerō porta hoc loco v
nusquisq; p̄dicatoz accipit ⁊ limen
exterius in porta est vita actiua ⁊
limen vero interius vita contēpla
tiua. **P**er illam quippe ambulat
in fide per hanc vob̄ festinatur ad
speciem. **I**lla exterius ducit vt vn⁹
quisq; bene viuere debeat; ista inte
rius perducit vt ex bona vita ad
gaudia eterna p̄tingat. **H**ec nos
hodie tractasse sufficiat. **Q**uia enī
trāscentes ad alia diu per excessū
locuti sum⁹ ea q̄ subiecta sunt lāo
ni alteri reseruemus ⁊ reparādi per
silentiū. **S**perantes in verbo quod
vinit ⁊ regnat cū patre in vnitāte
spūs sancti deus ⁊ per omnia seculū
la seculoz **A**men. **E**xpliat omē
lia tercia. **I**nāpit omēlia iij.

Utrūq; erat species q̄si
species eris. mēsus est
vestibulū porte octo cu
bitoz; et fronte ei⁹ du
obus cubitis. **N**e ne hoc vestibulū
extra portā esse crederem⁹. **S**ubdi

tur. **V**estibulum autē porte erat in
transeas. **Q**uid ergo per interius
vestibulū nisi eterne vite latitudo
signatur? q̄ modo inter angustias
vite presentis iam per spem men
te rapitur? **D**e qua per psalmistā
diatur. **I**ntrate portas eius in cō
fessione ⁊ atria eius in p̄m̄is con
fessionū. **C**ū enim peccata nostra
per lacrimas confitemur angustie
vie portā ingredimur. **S**ed cū post
hec ad eternam vitā perducimur
porte nr̄e atria in cōfessionū laudi
bus intram⁹. qz ibi iam angustia
non erit. cum nos leticia eterne so
lēpnitatis assūpserit. **P**ropter cō
fessionis nr̄e angustiam veritas di
cit. **I**ntrate per angustā portā.
Et cū se psalmista recipi in latitu
dine gaudi⁹ eterni presumeret di
cebat. **E**statuisti in loco spaciōso pe
des meos. **A**d atriū ergo per por
tā tenditur ⁊ quia ad latitudinē so
lēpnitatis p̄tingitur ab āgustia
confectionis. **I**lla itaq; gaudia q̄
apud dauid atria ⁊ apud ezechiele
vestibulū intrāseas vocantur. **V**n
de ⁊ hoc ipsū vestibulū octo cubit⁹
diatur mensuratū. **I**bi enim om̄es
reapiendi sunt. qui nunc et in exer
cicio oper⁹ laborant ⁊ et ad eterna
gaudia per contēplationis grām
susp̄rāt. **N**ec imerito mensura ves
tibuli in octo cubitis ponitur ⁊ qui
a septē diebus vniuersū tempus e
uoluitur. **E**terna etenim dies q̄
expleta septē dierū viciassitudine se
quitur ⁊ scz octaua est. **V**nde etiā

psalmista resurrectionis die p̄sidentis
q̄ de extremi iudicii districtione e
rat locuturus: p̄misit titulū dīctis
In finem psalm⁹ dauid p̄ octaua
Ut enim quā octauā diceret de mō
straret: diem illā tremēdi terroꝝ
in psalmi inchoatione sc̄utus est
dicens **D**ñe ne in ira tua arguas
me: neq; in furoꝝ tuo corripas
me. **M**odo eī quisquis p̄ flagella
corripitur: et correptionib⁹ emēda
tur: in māsuetudine corripit̄: non
in ira. **I**n districto autē illo exa
mine omnis argutio atq; correptio
furoꝝ et ira est: q̄ venia post corre
ptionē non est. **H**uius octonarij nu
meri causa ē: q̄ post sabbatū dñs
voluit a morte resurgē. **D**ies q̄ppe
dñicus q̄ terci⁹ est a morte dñica:
a p̄ditione dieiū numerat̄ octau⁹:
q̄ septimū sequitur. **U**nde et ipsa
vera rēptōis nostri passio: et vera
resurrectio: figurauit aliqd̄ de suo
corpe in dieb⁹ passiois sue. **D**exta
eī fena passus est: sabbato quieuit
in sepulchro: dñico at̄ die surrexit
a morte. **P**resens etēi vita nobis
adhuc sexta est feria: q̄ in dolorib⁹
duatur: et in angustijs cruciatur.
Sz sabbato quasi in sepulchro qui
escim⁹: q̄ requiē aīe post corpus
iuenim⁹. **D**ñico vero die videlicet
a passione tercio: a conditione vt
diximus octauo: iā corpe a morte
resurgem⁹: et in glā aīe etiam cū
carne gaudebim⁹. **Q**uod ergo nūc
saluator noster fecit in se: hoc vera
riter significauit in nobis: vt nos

dolor in sexta: et rēges in septima:
et gloria exapiat in octaua. **H**inc
per salomonē dicit̄. **D**e parte septē
necnō et octo: q̄ ignoras q̄ mali
futurū sit sup̄ terram. **P**artes etenī
septem simul necnō et octo dam⁹:
quando sic ea que septem diebus
euoluunt disponim⁹: vt p̄ hec ad
bona eterna veniamus. **U**t dum
modo caute agitur: postmodū ve
niētis tremēdi iudicii ira de uiscē.
Octo itaq; cubitis vestibulū men
suratur extrinsecus: q̄ per lucem
que post septem dies sequitur: la
tudo nobis eternitatis aperitur.
Sed nemo ad illam venit: nisi q̄
hic dilectionem dei ac proximi de
uota mente tenuerit. **U**nde et sub
ditur. **E**t frontem eius duobus
cubitis. **F**rons etenim porte est:
bonum meritum vite presentis.
Sicut enim vestibulū intrinsecus
sup̄na requies debet intelligi: ita
p̄ frontem porte: necesse est quali
tatem visibilis vite signari. **F**rons
ergo porte duobus cubitis mensu
ratur: q̄ quisquis hic dilectionē
dei ac proximi seruac̄ studuerit: ip̄e
ad eternitatis atrium pertingit.
Vita igitur nostra vt duob⁹ cubi
tis sit mensurata: tendi cotidie p̄
caritatem debet in amorem dei si
mul et proximi. **N**on est eī caritas
vera: si min⁹ a duobus cubitis ha
beat. **U**nde moyses cum p̄ colores
vestium electoꝝ virtutes exp̄i
meret: et in ornamento pontificis
bis tinctum corcum iubet haberi.

Quid namq; per vocem nisi cari-
tas designatur? que semper flam-
ma amoris accenditur? **S**ed vo-
cus bis tingitur: qm non solū ex
amore dei sed etiam proximi nrā
caritas inflamatur. **N**am q; quis
sic amat deū vt commissi sibi proxi-
mi carā relinquat. adhuc in eo vo-
cus semel tinctus est: et quis quis
sic amat proximiū vt minuat desi-
deriū quo flagrare debet ad deum
nō est in eo color tincture genuina-
tus. **D**ebemus ergo et amare eos
cū quibus viuimus: et ad illū ta-
tis desiderij anhelare in quo ve-
rater viuam? **E**cce etenim ad fi-
dem atq; ad audiendū verbū om-
nipotentis domini nos qui religio-
so induti habitu videmur ex diuer-
sa mūdi qualitate conuenimus: at
q; ex dissimilibus iniquitatib; in
sancte ecclesie cōcordia congrega-
ti sumus: vt iam patenter factum
esse videatur quod de promissioe
ecclie per ysaiā dicit. **H**abitabit lu-
pus cū agno: et pardus cū hēdo
accubabit. **N**am per sancte carita-
te viscera lupus cū agno habitat
quia qui in seculo raptōres fuerūt
cū mansuetis ac mitibus in pace
quiescant. **E**t pardus cū hēdo ac-
cubabit: quia is qui peccatorū suorū
maculis varius fuit. cum eo qui se
despiat et peccatorem confitetur.
humiliari cōsentit. **U**bi et subditur
Vitulus et leo et ouis simul morā-
būtur: quia et is qui per contriti-
onē ad cotidianū se deo sacrificium

preparat. et alius qui tanq; leo ex
crudelitate seuebat. et alter qui ve-
lut ouis innocentie sue simplicitate
perdurat: in caulis sancte ecclesie
cōueniūt. **E**cce qualis est caritas
q; pro diuersitate mentū accēdit
concremat conflat: et quasi in vnā
auri speciem reformat. **S**ed in eo
quod se elā sic amant: ad illū ne-
cesse ē vt festinet. quē eterno gau-
dio in celo videre mereatur. **U**n-
est etenim dominus ac redemptor
noster: qui et hic elcōz suorū cor-
da ad vnanimitatē ligat: et ad su-
perniū amorem per interna deside-
ria semper stimulat. **U**nde et illic
subditur. **E**t puer paruulus minā-
bit eos. **Q**uis iste puer est parui-
lus? nisi de quo scriptum est. puer
natus est nobis et filius datus est
nobis? **Q**ui simul habitantes mi-
nat? quia ne in terrenis rebus cor-
da nrā inhereant: hec per internū
desideriū cotidie inflammat. **E**t hoc
ipsū eius minare est. ad suū amo-
rem incessanter accendere: ne cum
nos viciissim diligimus mente in
hoc exilio remaneam? et ne quies-
cā vite sic placeat vt ad obliuio-
nem patrie perducatur: ne delecta-
ta mens prosperis torpeat. **U**n-
et donis suis flagella permiscet: et
vt nobis omne quod nos in secul-
lo delectabat amarescat. et illud in-
cendū surgat in animo quod nos
semp ad celeste desiderij inquietet
et exātet. atq; vt ita dicta delectabile
mordeat. suauiter cruciet hylanter

contristat. **P**uer ergo nos paulu-
lus minat: qz is qui paulominus
q̃ angeli minoratus est. p̃ caritate
quam nobis tribuit. In hoc nos
mundo mentem figere non p̃mittit.
His tinctus itaq; in nobis coctus
est. si et hic p̃ximos nostros sicut
nos diligimus: et ad auctore om̃i
aĩ ipsis quos nos diligimus festi-
namus. **S**i igit̃ vita nostra de p̃-
fecta caritate his tingit̃: fons in
nobis porte duobz cubitis mēsurat̃.
Pius igitur doctor. siue sacra-
eloquiū. vel certe fides porte no-
mine signetur in mensura utriusq;
cubiti: caritas non incõuenienter
accipitur. **Q**uia et ille vera p̃dicat:
qui dei ac p̃ximi amorem docet.
Et ipsa est certe scientia quā cari-
tas edificat: et fides robusta est q̃
se in dilectione dei ac p̃ximi ex̃er̃t.
Dequitur. **P**orro thalami porte
ad viam orientalem. tres hinc et
tres inde: et mensura una trium.
Quid thalami. qd̃ via orientalis
designet. iam superius diximus:
nec replicare latius necessariū pu-
tamus. **D**ed querendū nobis est:
quid est q̃ dicitur. tres hinc et tres
inde. **T**halami quippe iuxta viā
orientalem: sunt corda feruentiū
in amore dei. **E**t siue hī qui electi
in testamento veteri fuerunt. siue
hī qui in testamēto nouo secuti s̃t:
nimirum constat. quia omnes ac-
censi s̃t ex amore trinitatis. **N**eq;
enim vere deum diligere: si eius-
dem trinitatis que deus est grām

nō accepissent. **I**uxta viam ergo
orientalem tres hinc et tres inde s̃t
thalami: qz dum inter veteres ac
nouos p̃res dñs incarnari dignus
est. quasi in medio thalamoz via
orientalis apparuit: qz thalami
ad veram speciem. ex trinitatis s̃t
cognitione decorati. **S**im vero ad
virtutes electoz eundem numerū
referamus: tres sunt virtutes sine
quibus is qui aliquid opari iam
potest: saluari nō potest: videlicet
fides. spes. caritas. **E**t qz eadem
spes. fides. et caritas. in antiquis
patribz q̃ in nouis doctoribz fuit:
iuxta orientalem viam tres hinc
et tres inde thalami describuntur.
Vel certe qz tres patrum veterum
distinctiones fuerunt: tres quoq;
nouorum. sub grā sequitur. **V**erū
quippe popul⁹ habuit patres ante
legem. ac deinde in lege. et postmo-
dum p̃phetas. **I**n nouo autem po-
pulo. prius hebreozum p̃miae cre-
diderunt. postmodum plenitudo
gentium fidem secuta est. ac de in-
de in fine seculi. hebreoz reliquie
saluantur. **Q**uia ergo incarnatio
domini. et ex superiori parte patres
ante legem. patres i lege. atq; ad
extremū p̃phetas habuit. et ex pos-
teriore fideles ex hebreis. fideles
ex gentibz. ac postmodū hebreoz
omnes reliquias collegit. orientā
via tres hinc et tres in thalamos
habere memoratur. **D**z hoc quoq;
non incõuenienter accipimus: si
tres fidelium esse ordines dicam⁹

Dive namq; in veteri siue in nouo
testamento alius est ordo predica-
tiū: alius continentū: atq; alius
bonoz coniugū. **V**nde et iste pro-
pheta in superiozi parte tres viros
liberatos vidit noe daniel et iob:
in q̄b9 videlicet trib9 p̄dicatores
continentes atq; cōiugati signati
sunt. **N**am noe archam in vndis
rexit: atq; ideo figurā rectorū tenu-
it. **D**aniel et in aula regia abstine-
te deditus fuit: et idarco vitam
continentū signauit. **J**ob vero in cō-
iugio positus et cura dom9 ap̄e ex-
ercēs placuit: per quem digne bo-
nozū coniugū ordo figuratur. **Q**ui
a ergo etiam ante mediatoris ad-
uentū. et p̄dicatores et continentes
ac boni coniugati fuerūt. qui eūdem
eius aduentū prestolaretur et mag-
na hūc siti desiderij videre cuperet
et postmodū predicatorēs continen-
tes ac postmodū boni coniugati si-
cut cernimus existunt. qui redēpto-
rem nostrū non iam desiderāt car-
nandū. sed in maiestatis sue glori-
a cōtemplandū: totietalis via tres
hinc et tres inde thalamos habet
iuxta psalmiste vocem qui de eadē
via videlicet redēptore nrō dicit.
In arcuū eius tabernaculū eius
Sed pensandū nobis est sollicita
intentione quod dicitur: quia men-
sura vna triū. **C**ū enim longe sit
a continentibus et tacentibus excel-
lentia p̄dicatoz. et valde a iuga-
tis distet eminentia continentū:
quid est q̄ vna mensura dicitur tri-

um? **C**ōiugati q̄ppe q̄uis et bene
agant et omnipotentem deum vide-
re desiderēt. domesticē tamen curis
occupatur et necessitate cogente in
utroq; mente diuidūt: cōtinentes
autē ab hui9 mūdi actione remoti
sunt. et voluptate carnis etiam a-
liato restigunt. nulla giugē. nulla
filiozū cura. nullis noxijs ac diffi-
cilib9 rei familiarē cogitatioib9 im-
plicat. p̄dicatores vō nō solū se a
vicijs coerēt. s; etiā peccare alios
prohibet. ad fidem ducūt in studi-
o bone gūstationis instrunt. **Q**uo-
mō ergo vna eoz mēsurā est quo-
rū vite qualitas vna non est? **S**ed
mensura vna triū est: quia et si in
eis meritoz magna est diuersitas
tamen distantia in fide in qua ten-
dūtur non est. **N**am eadē fides q̄
istos solidat in maximis: illoz in
firmitate retinet in paruis. **V**t cer-
te triū vna mensura est. quia in re-
tributione vltima q̄uis eadē dig-
nitas omnib9 non sit. vna tamen
erit oībus vita beatitudinis. **V**n-
de et per semetipsū dominus dicit.
In domo patrē mei mansiones mul-
te sunt. **S**ed tamen qui in vinea
ducti sunt q̄uis diuersis horis ve-
nerūt: vnum denariū p̄ceperunt.
Qua itaq; ratione cōueniūt man-
siones multe cū vno denario: nisi
quia diuersē quietē b̄toz cūiū dig-
nitates erūt. sed tamen vna qui-
es eterne retributionis? **N**am et
si dispar erit meritū singuloz nō
erit diūsitās gaudioz: quia et si

alē min⁹? atq; aliū aplius exul
tat: omnes tamē vnū gaudiū de
gditōis sui visione letificat. **H**oc
quoq; est sine de veteribus seu de
nouis patribz sentiendū: qz orien
talis via cū tres hinc & tres inde
thalamos habet: mēsurā vna trā
est: qm ipsa fides atq; ipsum men
tum tenuit corda pcedentū: que
repleuit corda sequentū sub testa
mento nouo positōz: sicut & per
paulū dicitur. **H**abentes at eundē
sp̄m fidē: sicut scriptū est **C**redidi
ap̄ter qd locutus sū **E**t nos credi
mus: ap̄ter qd & loqmur. **S**p̄ua
les quippe illi patres oīpotēte deū
trinitatē ita esse crediderunt: sicut
eandē trinitatē noui patres aperte
locuti sunt. **I**sayas nāq; audiuit
āgelica agmina in celo clamātia:
scūs. scūs. scūs. dñs de⁹ sabaoth
Ut enim psonarū trinitas mōstra
retur: tercio scūs dicit. **E**t ut vna
esse substantia trinitatē appareat:
non domini sabaoth. sed dñs esse
phibetur. **Q**d dauid quoq; senties
ait. **B**enedicat nos deus de⁹ nos
ter. benedicat nos deus. **Q**ui cum
tercio dixiss de⁹: ut vnū esse hūc
ostenderet. subdidit **E**t metuant
cū omnes fines terre. **P**aulus qz
loquē dicens. **Q**m ex ipso. & per
ipsum. & in ipso sunt oīa. **E**x ipso:
videlicet ex patre. **P**er ipsū: p filiū
In ipso autem: in sp̄itu sancto.
Quem ergo ipsum cum tercio dix
isset: adiunxit **I**psi gloria in secula
seculoz amen. **Q**ui enim nō dixit

ipsis sed ipsi: dīcto ter ipsum dis
tingit per psonas. **E**t subiungendo
ipsi gloria: non diuisit substantiā.
Quia itaq; vna est veterum ac
nouorum patrum fides: recte tha
lamozum de scribitur mēsurā vna
trium. **Q**uod verbis alijs repli
catur: cum subditur. **E**t mēsurā
vna frontium. **E**x vtraq; etenim
parte est vna mēsurā frontium:
quia patres nostri vel prius a ve
teri. vel nunc a nouo testamento
venientes: in vna mediatois fide
conueniunt. **Q**ui pro eo q carita
te pleni sunt. carnem suam absti
nentia edomant. corda audientū
predicationis lumine illustant:
signa faciunt. virtutes operantur.
Per hoc q eorum bona nobis fo
ris innotescunt: non imerito hui⁹
celestis edificij frontes vocantur.
Omnē enim quod nunc in aperto
ostenditur. frons est: ut illud sit
vestibulum edificij: quod nobis
interius reſeruat. **U**nde & sanctas
ecclesie in cantico canticoz dicitur.
Sicut cortex mali punia gene tu
e: absq; occultis tuis. **G**ene quip
pe sūt ecclesie sp̄ituales patres:
qui nunc in ea miraculis chorū
cant: et velut in eius faae venera
biles apparent. **C**ū enim videm⁹
multos mira agere. ventura ap̄he
tare. mundū perfecte relinquere. ce
lestibz desiderijs ardē: sicut cortex
mali punia sancte eccē gene tubet.
Sed quid est istud omne quod
miramur in illius rei apparatione.

de qua scriptum est qd oculus non
vidit nec auris audiuit nec in cor
hominis ascendit qd pparauit de9
diligentibus se? **En** ergo cu mira
retur genas ecclesie. subdidit absq
ocultis tuis. **Ac** si aperte diceret.
Ea quide que in te non latet mag
na sunt: sed illa valde ineffabilia
q latent. **De**quitur. **Et** mensus
est latitudinem liminis porte x cubi
toru: et longitudinem porte xiiij cu
bitoz. **Multa** super9 de porte sig
nificatione iam diximus: sed vnu
tenere aliquid debemus. per quod
possit et cetera lectoris pueritia pe
netrare. **Dicitu** quippe est per por
tam scriptura sacra posse figurari.
Sz hoc nob mo laboriose discuaen
du est: cur latitudo liminis porte
x cubitis. et longitudo porte tredecim
mensuratur. **Hoc** aut loco lo
gitudi porte altitudo dicitur: sicut
nos longe stature dicimus quem
altum videmus. **Nam** longitudo
porte dia in trasuersu non potest:
cu9 latitudo p x cubitos demonstra
tur. **Quid** ergo latitudo liminis
porte. nisi lex testameti veteris fuit
et qd longitudo porte. nisi gra testa
menti noui? **Quia** videlicet scrip
tura sacra du per testamentu vet9
camina operum cōpescuit. dari de ci
mas precepit. quasi per mandata
humilia in liminis latitudine ia
tuit: sz du p testamentu nouu cogi
tationes prauas coertuit. derelin
quit oia. et pro deo vitam corporis
iussit cu presenti seculo despicia: qsi

porta nostra in longitudinis altitu
dinem surrexit timora quippe pre
cepta israelitico populo per lege
data sunt: vnde et eide populo moy
ses in capo locutus ē. **At**iora domi
nus sanctis apostolis dedit: vnde
et eosde mandata vite in monte do
cuit. **Iste** vero receptor nosler per
euangelium dicit. nolite putare qm
veni soluere legem aut prophetas:
non veni ait soluere sed adimplere
Adimplere enim venerat legem
qui lege iusticie gram addidit: vt
qd illa iubeat i minimis ipse pfiat
adiuuaret in sumis: et qd illa co
ercebat ab ope. ipse reseraret a cor
de. **Intella** ergo lex q in latitudi
ne iacuit: in altitudinem surrexit
Ipa enim dei cognitio q apud illa
in spualib9 patrib9 fuit. nota om
ni populo hebreoz non fuit. nam
omnipotentem deum sanctam vide
licet trinitate cu prophete predica
ret. populus ignorabat: solu de ca
logu tenebat in lege: fidem trini
tatis nesciebat. **Mensuretur** ergo
latitudo liminis porte x cubitoru
quia durus ille populus subtilita
tem fidei ignorans mandata serui
ebat decalogi. **Mesuretur** vō lōgi
tudo porte tredecim cubitis: quia p
testamentu nouu in corde fidelis
populi super mandata decalogi q
verus custodit. cognitio trinitate
creuit: et eo mandata lege perficit
quo trinitate esse omnipotentē do
minu credidit. **Vbi** et queti ratio
nabiliter potest. cur ista latitudinē

luminis porte quā superius dixit
vno calamo mensurari: inferius
subiungit. q̄ decem cubitis mensu-
retur. **A**c deinde subditur: q̄ longi-
tudo porte tredecim sit cubitis men-
surata. **U**nus etenim iam sicut sepe
dictum ē: sex cubitos habet et pal-
mum. **D**ecem vero cubiti iam men-
suram suam sup calamum tenent:
tredecim vero amplius q̄ decem.
Quid est ergo q̄ prius vno cala-
mo porte limen. postmodum lati-
tudo eius decem cubitis: ad extre-
mum quoq; longitudo porte trede-
cim mensuratur: nisi q̄ sancti pa-
tres quos per sacram scripturam
ante legem fuisse cognoscimus. v-
num quidem omnipotentē deum
scām videlicet trinitatē esse noue-
runt: s̄ eandē trinitatē quā cognou-
erāt: apte minime p̄dicauerūt.
Qui eius iussionibus obediētes
et vite mūdiāam cōseruātes: qua-
si in sex cubitis calami habuerunt
p̄fectionem operis. **E**t sepe ange-
los videntes: habuerunt palmū
contemplationis. **D**ata autem le-
ge. iudis ille hebreorum populus
mandata decalogi seruare conat⁹
est: sed tamen de cognitione sanc-
te trinitatis eruditus non est. **E**t
quīs hanc spirituales patres per-
fecte cognouisset: multitudo tamē
synagoge. nec inuenire misterium
trinitatis potuit: nec querē sciuit.
Duperueniente autem gratia per
testamentum nouū: omnis fidelis
populus vnum deum trinitatem

esse cognouit. et virtutem decalo-
gi eius cognitione compleuit. **P**ri-
us ergo limen porte mēsure cala-
mo vno: postmodū latitudo e⁹ cu-
bit⁹ decē: atq; ad extremū longitu-
do porte cubitis tredecē: q̄z. et sane
et patrib⁹ an legē actiua et p̄tem-
platiua vita nō de fuit: et sub lege
decalogi popul⁹ diuine substantie
mysteriū nesciens in mādatorū la-
titudinē seruauit. **E**t nūc sub grā-
custoditis verius decalogi p̄cep-
tis: omnis qui ad fidem venerit:
scē trinitatē sacramēta cognoscit.
Qua in re hoc quoq; nobis sciendū
est: q̄z. et p̄ incremēta temporum.
creuit scientia spiritualiū patrum.
Prius ergo moyses q̄ abraham:
plus p̄phete q̄ moyses. plus apli
q̄ p̄phete in omnipotentis dei sciē-
tia erudit⁹ s̄. **F**allos si heapsa sc̄p-
tura non loquit. **P**ertrāsibunt plu-
rim⁹: et multiplex scientia erit. **P**z
hec eadem q̄ de abraham. moyses.
p̄phis. et aplis dixim⁹: ex eiusdē
scripture verbis si possumus osten-
damus. **Q**uis ei nesciat: q̄z. abra-
ham tū deo locutus est. **E**t tñ ad
moysē dñs dicit. **E**go sū de⁹ abra-
ham. de⁹ ysaac. deus iacob: et no-
men meū adonay n̄ indicavi eis.
Ecce pl⁹ moysi q̄ abrahe inotue-
rat. q̄ illud de se moysi indicat. qd
se abrahe n̄ indicasse narrabat. **P**z
videam⁹ si p̄phe pl⁹ q̄ moyses di-
uinā sciāz apphendē potuerit. **C**et-
te psalmista dicit. **Q**uō dilexi legē
tuā dñe: cō die meditatio mea est

Neq̃ subiūgit. **S**uper omnes do-
centes me intellexi: quia testimo-
nia tua meditatio mea est. **E**t ite-
rū **S**uper seniores intellexi. **Q**ui
a ergo legem meditari se memo-
rat: et super omnes docentes se ac
super seniores intellexisse testatur
quia diuinā scientiam plus q̃ moy-
ses acceperat manifestat. **Q**uomodo
autē ostensum sum? quia plus
sancti apostoli edocti sūt q̃ prophete.
Certe veritas dicit. **M**ulti re-
ges et prophete voluerūt videre q̃
videtis et non viderūt: et audire q̃
auditis et non audierūt. **P**lus er-
go q̃ prophete de diuina scientia
nouerāt. quia quod illi solo spiritu
viderāt ipsi etiam corporaliter vi-
debāt. **I**mpleta itaq̃ est ea quam
superius dixim⁹ danielis sententia:
quia pertrāsibūt plurimi et multi-
plex erit scientia. **M**ensura ergo
thalami q̃ est sex cubitorū et palmo
ducatur ad cubitos decem: et mensu-
ra decem cubitorū ad extremū sur-
gat in tredecim: quia quāto mūdus
ad extremitatē ducatur: tanto no-
bis eterne scientie aditus largi⁹
aperitur. **D**equitur. **E**t marginē
ante thalamos cubiti vnius. **V**i-
dit sepe diximus thalami corda e-
lorū sunt. omnipotentis dei amore
sequentia. **Q**uid per marginē an-
te thalamos nisi fides exprimitur?
Nisi enim prius ip̃a teneatur: nil
lo modo ad spiritalem amorem per-
tingitur. **N**on enim caritas fides:
sed fides caritate præcedit. **N**emo

enim potest amare quod non credi-
derit. **M**argo itaq̃ est ante thala-
mos: fides ante ardorem caritatis
quia sicut dictū est nisi ea q̃ audis
credideris: ad amorem eorū q̃ au-
dieris nullatenus inflamaris. **P**er
margo ante thalamos cubiti vni-
us est: quia tūc fides corda audien-
tū deo in amore copulat. quando
per errores et scismata diuisa nō
est. sed in unitate perdurat: ut vi-
delicet margo vni⁹ cubiti audien-
tis animū ad thalamū perducatur.
quia celestis sponsi speciem quam
hic p̃dicat postmodū in celestibus
demonstrat. **V**nde et bene subdit.
Et cubitus vnus finis vtrūq̃. **V**-
trūq̃ autem dicitur: ac si dicatur
vtrorūq̃. **P**er latitudinē quippe
luminis et longitudinem porte. ve-
tus ac nouū testamētū dixim⁹ de-
signari. **A**d extremū vero additur
q̃ cubitus vnus sit finis vtrorūq̃
quia videlicet et testamētū vetus
vnū nobis mediatorem dei et ho-
minū nūciat: et testamētū no-
uū eūdem nobis nūciat in eterna
claritate vērūm quē iam pro no-
bis cognouim⁹ incarnatū. **C**ubi-
tus ergo vnus finis vtrorūq̃ ē:
quia et quem lex p̃dixit in carne
apparuit: et ip̃e quem nūc testamē-
tū nouū loquitur in glōria maiesta-
tis apparebit: et tunc finis vtrorū-
q̃ erit. cū visus in diuinitatis sue
potētia omnia q̃ sunt p̃dētā p̃pleue-
rit. **S**criptū nāq̃ est. **F**inis legis
cristus ad iusticiam omni credenti

Finis videlicet non qui consumitur
sed qui perficitur. Tunc etenim legem
persecat: cum sicut lex prae-dixerat in
carnatus apparuit. Sed adhuc de
eius iudicio multa noui testamen-
tum loquitur: adhuc multa de reg-
no illius narrat: que necdum vi-
demus impleta. Ecce cotidie euan-
gelium legitur: ventura vita prae-di-
catur. Tunc ergo erit et noui tes-
tamenti finis: cum et que de se pro-
misit impleuerit. Finietur vero tes-
tamentum nouum: quia perficietur.
Nam cum ipse de quo loquitur vi-
sus fuerit: eiusdem testamenti ver-
ba cessabunt. **U**nus et sancte ecclesie
veri luminis diem quasi tempus
vernale prestolanti: per sponsi voce
diatur. Surge propterea amica mea:
columba mea. formosa mea. et ve-
ni: iam enim hyemps transiit.
primus abijt et recessit: flores appa-
ruerunt in terra. **V**ive enim sancta
ecclesia. seu unaqueque electa ani-
ma. celesti sponso est amica per a-
morem: columba per spiritum et
formosa per morum pulchritudinem.
Que cum iam de corruptione car-
nis educta. ei pauldubio hyemps
transit: quia presenti vite torpor ab-
scedit. propter quoque abijt et recedit:
quia cum ad contemplandum in su-
a substantia omnipotentem deum educa-
tur: iam verborum gutte necessari-
e non erunt: ut pluuia debeat pre-
dicationis infundere. **N**am quod mi-
nus audire potuit: amplius vide-
bit. Tunc apparent flores in ter-

ra: quia cum de eterne beatitudi-
nis vita quedam suauitatis primor-
dia pre-gustare anima coeperit: qua-
si iam in floribus odorata erit.
Que postquam egressa fuerit: fructus
virtutum uberius habebit. **U**nde
et illic subditur. Tempus puta-
tionis aduenit. **I**n putatione
quippe et sarmenta sterilia reciduntur:
ut ea que preualent. uberius
fructum ferant. **N**ostre itaque puta-
tionis tempus tunc aduenit. quan-
do istuctuosam ac noxiam corrup-
tionem carnis deserimus. ut ad
fructum anime peruenire valeamus:
qui fructus nobis erit uberrimus.
visio vnius dei. **C**ubitus ergo
vnius est finis utriusque: quia vnus
est ille qui dixit. singulariter sum
ego donec transcam. **Q**ui solus cum
patre et sancto spiritu praesidet in ce-
lo: sicut passer vnicuius in edificio.
Queadmodum impleuit legem
per misterium incarnationis et per-
fecit humanitatem suam: ita testame-
nti noui promissa impleturus est per
ostensam gloriam claritatis suae.
Hunc vnum nobis cubitum men-
sura quoque arche locuta est. **A**rcha
enim que trecentis cubitis fieri in
longitudine iussa est. sexaginta ve-
ro in latitudine. triginta autem in al-
titudine: in vno est cubito consum-
mata. **Q**uid enim per archam nisi
sancta ecclesia figuratur: que inferius
ampla est. superius angusta? **Q**ue
a trecentis et sexaginta. ac trigin-
ta cubitis. ad vnum cubitum colligitur:

quia ab ea latitudine quam sancta ecclesia in membris suis adhuc infirmantibus habet paulisper angustata et in altum proficiens ad unum tendit. Ipsa enim ratio exigit ut credamus quod in illa archae latitudine omnes bestiae cuncta quadrupedia atque reptilia in inferioribus fuerint homo vero atque volatilia nimirum in superioribus. Iuxta superiorem et enim partem fenestra fuit in latere de qua corvum vel colubam dimisit homo: ut si diluvium iam transisset a qua cognosceret. Et quia archa ecclesiae in uno cubito fuit consummata homo et volatilia iuxta cubitum fuerunt. Haec itaque per archam universa ecclesia designatur: quae adhuc in multis suis carnalibus lata est: in paucis spiritualibus angusta. Et quod ad unum hominem qui est sine peccato colligitur: quasi in uno cubito consumatur. Videmus etenim multos intra eiusdem sanctae ecclesiae sinum in superbiam erigi. in carnis voluptate dissolui. in acquirendis rebus terrenis inhypare imperare avaricia: mara transire. deseruire iracundie. iurgijs vacare. proximos quos prevalent ledere: sed quia eos adhuc sancta ecclesia tolerat ut convertat: quasi in archae latitudine deorsum bestiae morantur. Videmus alios iam aliena non querere. illatam iniuriam equanimiter portare. rebus propriis esse contentos. humiliter vivere. sed quia isti iam pauci sunt angustatur archa

Alios autem conspiciamus et possessa relinquere. nullum terrenis rebus studiū dare. inimicos diligere. carnem a cunctis voluptatibus domare motus omnes sub rationis iudicio premere per celeste desiderium contemplationis pena sublevari. sed quia tales quique valde rari sunt: iam archa iuxta cubitum duatur. ubi homines et volatilia continentur. Queraur tamen si quis in eis esse valeat sine peccato: et nullus invenitur. Quis itaque homo sine peccato est nisi ille qui in peccatis conceptus non est. In uno ergo cubito consumatur archa: quia unus est auctor et receptor ecclesiae sanctae sine peccato ad quem et per quem omnes proficiunt qui se esse peccatores noverunt. Dicatur itaque de limine et porta et cubitus unus finis utriusque: quia cum unus mediator dei et hominum homo Christus ihesus in maiestate sua apparuerit: omnia utriusque testamenti quae praedicta et promissa sunt complebit. Summo utraque hoc loco margine ac thalamos memorat. neque hoc ab hac sententia abhorreret: quia cum maiestas receptoris nostri nobis fuerit ostensa. finitur fides cum iam ceperit homo videre quod credidit et ad finem suum pervenit thalamum. quia corda fidelium incomparabiliter longe quam modo sunt in amore illius proficiunt. Cubitus ergo unus finis utriusque est: quia unius domini et salvatoris visio in electis suis fidem finit et caritatem perficit

Considerare libet: qui nos sumus.
 qui ista tractamus. Certe ex genti-
 bus venimus: arte patres nostri
 lignorum ac lapidum cultores fuerunt.
Unde ergo hoc nobis ut ea quae nunc
 uis hebrei nesciunt: ezechielis pro-
 phete tam profunda mysteria time-
 mur? Agamus gratias uni: quae cuncta
 quae de eo in sacro eloquio scrip-
 ta sunt. opere impleuit. **U**t quae intel-
 ligi audita non poterant: visa pan-
 derent. **I**biq; incarnatio. ibi passi-
 o. ibi mors. ibi resurrectio: ibi asce-
 sio illius continetur. **Q**uod quis nos-
 trum haec audita crederet: nisi fac-
 ta cognouisset? **D**ignatus ergo li-
 brum sicut in iohannis apocalypsi
 legitur. quem aperire et legere na-
 mo poterat. leo de tribu iuda appe-
 uit: quia omnia nobis mysteria in su-
 a passione ac resurrectione patefecit.
Et per hoc quod infirmitate nostre ma-
 la pertulit: suae nobis potestatis et cla-
 ritatis bona monstrauit. **C**aro enim
 factus est: ut nos spirituales face-
 ret. **B**enigne inclinatus est: ut le-
 uaret. **E**xijt: ut introduceret. **V**isi-
 bilis apparuit: ut invisibilia mon-
 straret. **F**lagella pertulit: ut sana-
 ret. **O**pprobria et irasciones sustinu-
 it: ut ab opprobrio eterno liberaret.
Mortuus est. ut uiuificaret. **A**ga-
 mus ergo gratias uiuificanti et mor-
 tuo: et ideo amplius uiuificanti. quia
 mortuo. **U**nde bene salutem nostram
 et passionem illius. psalmus contem-
 platus ait. **U**t faciat opus suum: ali-
 enum est opus eius. **U**t operetur opus

suum: peregrinum est opus eius ab eo.
Opus eterni dei est. animas quas
 creauit colligere: ad eterne laetitiae
 gaudia reuocare. **F**lagellari autem
 atque sputis linit: crucifigi. mori.
 atque sepeli: non hoc in sua substan-
 tia opus dei est: sed opus hominis
 peccatoris: qui haec omnia meruit per
 peccatum: sed peccata nostra ipse pertu-
 lit in corpore suo super lignum. **E**t
 qui in natura sua manet semper in-
 comprehensibilis: in natura nostra com-
 prehendi dignatus est ac flagellari.
Nisi ea quae erant infirmitate nostre
 suscepit: nunquam nos ad suae fortitu-
 dinis potentiam subleuaret. **U**t
 ergo faciat opus suum. alienum opus
 eius: et ut operetur opus suum: peregrinum
 est opus eius ab eo: quia
 incarnatus deus. ut nos ad suam
 iustitiam colligeret: dignatus est
 pro nobis tamquam peccator homo va-
 pulari. **E**t alienum opus fecit. ut fa-
 ceret proprium: quia per hoc quod infirmas
 mala nostra sustinuit: nos qui cre-
 atura illius sumus. ad fortitudinis
 suae gloriam perduxit: in qua uiuit et
 regnat cum patre in unitate spiritus
 sancti. per omnia secula seculorum.
Amen. **E**xpliat omelia quarta

Incipit omelia quinta.

Mortis supinis tha-
 lamis. propheta subiungit.
 quia thalami sex aui-
 torum erant hinc et inde

Qua in re magna nobis questio
generatur: cur superius thalamum
non calamo mensuratum dicitur. quem
videlicet calamum sex cubitos et pal
mum habere perhibuit: atque inferius
thalamos sex solummodo dicit cubi
tis mensurari. Si enim non cala
mo sed sex cubitis mensurantur: et
palmus deest qui superius in mensu
ra calami dicebatur adesse. Sed si
thalami sunt sensus atque cogitati
ones fidelium in quibus anime con
ditori suo in amore iunguntur. et per
sex cubitos perfecta operatio. per pal
mum vero inchoatio contemplationis
exprimitur. Sancte universalis ec
clesie debemus membra conspiciere
et auctus inuenimus quia sunt in ea
thalami uno calamo et si alij sex
tamen modo cubitis mensurati. Nam
fideles quidam in illa omnipotentem
deum ita amant. ut et in opere per
fecti sint et in contemplatione suspen
si. Nij profecto calamum in mensu
ra habet quia et sex cubitos opera
tionis. et palmum contemplationis
possident. Quidam vero omnipoten
tem quidem deum diligunt et perfecte
in bonis operibus exercentur: sed ta
men contemplari eius magnitudi
nem subtiliori intellectu nesciunt. Amat
autem: sed inuestigare gaudia eius
claritatis ignorant. Nij itaque sex
cubitos habent et palmum non ha
bet: quia ei iam per amorem iuncti
sunt: sed ex contemplatione disiuncti
sunt. Qui tamen thalami post comme
morationem cubiti unius hinc et

inde esse referuntur: quia videlicet
in amore auctoris ac redemptoris
nostri fideles anime et ex iudaeis
populo et ex gentilitate conuerunt.
Unde et isdem redemptor noster cum
asellum sedens iherusalem tenderet. sicut
euangelista testatur multi vestimen
ta sua strauerunt in via: alij autem
frondes cedebant de arboribus et ster
nebant in via: et qui preibant et qui
sequebantur clamabant dicentes.
Osanna benedicite qui venit in no
mine domini. Saluator etenim nos
ter asellum sedens iherusalem tendit: qui
vniuscuiusque fidelis animam regens viz
iumentum suum ad pacis intimam visio
nem ducit. Iumentum sedet etiam
cum sancte ecclesie vniuersaliter presidet
etiamque in superne pacis desiderium
accendit. Multi autem vestimenta su
a in via sternunt: quia corpora sua
per abstinentiam edomant: ut ei vi
am ad mentem patent vel exempla
bona sequentibus prebeant. Alij autem
ramos vel frondes de arboribus ce
dunt et sternunt in via: quia in doc
trina veritatis verba atque sententi
as patrum ex eorum eloquio excerpunt
et hec in via dei ad auditoris ani
mam venientis humili predicatione
submittunt. Quod indigni quoque et
nos modo facimus. Nam cum patrum
sententias in sermone exhortationis
assumimus. frondes de arboribus
cedimus: ut has in via omnipoten
tis domini sternamus. Sed qui pre
ibant et qui sequebantur clamabant
osanna. Precessit quippe iudaeis

populus secutus est gentilis. Et quia
omnes electi. siue qui in iudea esse po-
tuerunt. siue qui nunc in ecclesia exis-
tunt: in mediatore dei et hominum
crediderunt et credunt: qui preunt et
qui sequuntur. osanna clamant. O san-
na autem latina lingua: salua nos
dicitur. Ab ipso ei salute et priores
afficiuntur. et penitus querunt: et bene-
dictum qui venit in nomine domini con-
fiteantur: quoniam una spes una fides est
predecessorum atque sequentium populorum.
Non sicut illi expectata passione ac
resurrectione eius sanati sunt: ita
nos preterita passione illius ac perma-
nenti in seculi resurrectione saluamur.
Quem ei priores nostri ex iudayco
populo crediderunt atque amauerunt
venturum: hunc nos et venisse credi-
mus et amamus. eiusque desiderio
accedimus: ut eum facie ad faciem con-
templemur. **T**halami ergo est hunc
et inde sit: quia corda amantium fidem
quam in illo est. et a priori parte seculi. et
ab ultima complectuntur. **R**equitur
Et mensus est portam a tractu thala-
mi. usque ad tractum eius: latitudinem
viginti et quinque cubitorum. **D**epe iam
diximus portam fidei. et per eandem fidem
ipsum deum ac redemptorem nostrum
mediatorem dei et hominum christum iesum
posse signari: quia per fidem que in eo
est. introitus ad fidem patet. **S**ed et
scriptura sacram quam nobis eandem
ipsam fidem in recepto nostro intel-
lectu aperit. non immerito portam ac-
cipimus: quia ea ut oportet cognita
ad intelligenda visibilia intramus.

Non igitur hoc in loco ut praediximus
porta scriptura sacra accipitur: que
rendum est quid per tractum thalami
per tractum porte significetur. **H**abet
thalamus tractum: quia optata est mens
amantium: et adhuc feruor amoris
in occulto est. **H**abet quoque et porta
tractum: quia scriptura sacra tota qui-
dem propter nos scripta est. sed non
tota intelligitur a nobis. **M**ulta quippe
in illa ita optata sunt ut pascant
pueros: quedam vero obscurioribus
sententiis ut exerceant fortes: quam
tinus cum labore intellecta. plus
grata sint. **N**onnulla autem ita in ea
clausa sunt: ut dum ea non intelli-
gimus: agnoscere infirma nostre a-
ctus: ad humilitatem magis quam ad
intelligentiam perficiamus. **S**unt enim
quedam que ita de celestibus loquuntur:
ut solis illis supernis ciuibus in pa-
tria sua persistentibus pateant: nec
dum nobis peregrinantibus reseretur.
Nam si quis ad urbem incognitam
pergens. multa de illa in via audi-
at: quedam quidem ex ratione colli-
git: quedam vero quia necdum videt
nullo modo cognoscit. **I**psi vero eius
ciues qui in ea sunt. et que de illa tace-
tur vident. et que de illa dicuntur
intelligunt. **N**os igitur in via ad
huc sumus: multa de illa celesti pa-
tria audimus. **A**lia iam per spiritum
et rationem intelligimus: quedam vero
non intellecta veneramus. **U**nde et
de eodem sacro eloquio scriptum
est. **E**xtendens celum sicut pellem:
qui tegis in aquis superiora eius.

Celum quippe sicut pellis extendi-
tur: quia per ora mortalium scriptu-
ra sacra nobis in expositionibus ex-
plicatur. **V**ed sunt aque in celo-
superiores videlicet multitudines
id est angelorum agmina: in quibus
eiusdem celi teguntur superiora: qui-
a ea quae in sacro eloquio altiora et
obscuriora sunt. angelicas solummodo
spiritibus patent: et nobis adhuc
huc incognita perdurant. **H**abet ex
hoc thalamus tectum: quia nescit adhuc
proximus quantum amatur a proxi-
mo. **P**orta quoque id est sacrum elo-
quium habet tectum: quia necdum om-
nia penetrare intellam possumus que
de celestibus audimus. **R**estat ergo
ut in his quae intelligimus in profectu
cotidie caritate ambulemus: et quod
uis in nobis proximi nostri non videatur
quantum diligantur a nobis: atque in
sacro eloquio ea quae necdum intelli-
gimus humiliter venerationem: in his
tamen ad quae intelligendo perveni-
mus. dilatari per bonam operationem
debemus. **U**nde et dicitur **E**t men-
sus est porta a tecto thalami usque
ad tectum eius: latitudinem viginti
et quinque cubitorum. **Q**uinque enim
carnis sensibus perditus sumus: videli-
cet visu gustu olfactu auditu atque
tactu. **I**dem vero quatuordecim numerus
per semetipsum multiplicatus ad vi-
ginti et quinque numerum surgit. **O**-
perari autem exterius quiddam de ma-
datu celestibus sine istis corporeis
sensibus non valemus. **H**is quippe
officiis suis iudex animus interi-

us praestet: et quid exterius agere
iuste vel misericorditer possit quasi
eisdem officiis tenuitibus ac deser-
uientibus agnoscat. **C**um ergo ti-
more omnipotentis domini animus
impletur: necesse est ut quinque nostri
sensus nobis velut subiecta officia
in bona operatione deserviant: per
quos cum aliquid agere misericordi-
ter ceperimus: plus se cotidie ipsius
misericordia ingerit: et quasi quidam
sinus boni operis expandit. **Q**uin-
que igitur sensus multiplicantur in
se: dum hoc quod per ipsos agitur in
bono cotidie opere per profectum mul-
tiplicatur. **U**nde et latitudo esse xx
et quinque cubitorum dicitur: quia ti-
mor tenacia et pigritudo angustia est.
Quisquis enim ideo indigenti da-
re panem metuit ne sibi desit: adhuc
in angustia timoris est. **Q**uisquis
ideo vestimentum argenti non porri-
git quia hoc solus habere concupis-
cit: adhuc tenacitudo sue angustia coar-
tatur. **Q**uisquis ideo bonum non a-
git quia tepore animi torpescit: et
ipse ei suus torpor angustia est. **N**es-
picere autem mori. audire praem. lar-
giri stipem. prestare defensionem atque pro
eiusdem defensione pauperis aduer-
santis cuiuslibet iniurias non ti-
mere: magna mentis latitudo est.
Mensuretur ergo inter thalamum
et portam ea quae interior latitudo cu-
bitis xx et quinque: quia in exte-
rior sensuum operatione probatur et ag-
noscitur quae interior largitas bo-
nitatis habeatur. **N**am quid iam

de scriptura sacra didiceris. et quanta
proximu tractas ames in latitudi
ne boni operis ostendis. **P**atrat
itaque viginti et quinque cubitis lati
tudo inter thalamum et portam.
quod inter caritatem et scientiam. tes
tis est bona operatio. **Q**ue si fortasse
defuerit. profecto certum est. nec
cognovisse te deum nec diligere proxi
mum. id est portam sacri eloquii
nec amoris thalamum habere. **E**t
notandum quod a tecto thalami usque
ad tectum porte dicitur mensuratum.
Per ea ei que nobis in sacra scrip
tura cooperta sunt. nostra humili
tas approbatur. quia quicquid in
illa non intelligimus. non superbe
reprehendere. sed venerari humili
ter debemus. **U**nde et de domo
scriptum est. **P**alpebre eius inter
rogant filios hominum. **P**alpebre
eius quippe. eius iudicia sunt. et
quando aliquid nobis claudunt. et
aliquid aperiunt. **A**periendo nos
interrogant. si intelligendo non
extollimur. **C**laudendo nos inter
rogant. si non despicimus que in
telligere non valeamus. **P**er ea au
tem que de caritate nostra proxi
mis nostris non loquimur in con
spectu dei. verius probamur. **I**n
quorundam enim ore caritas ficta
est. in quorundam cordibus vera.
Et sepe de caritate ostenditur quod
non est. et non demonstratur quod
est. **A**morem itaque nostrum erga
proximu plus bona operatio loqua
tur quam lingua. ut in ipso bono ope

proximus nosse amari se videat.
Et cum tantum non possumus quod
volumus operari. omnipotenti
deo occulta amoris nostri sufficiant.
Atecto ergo thalami usque ad tectum
porte. sit magna latitudo. ut
ab occultis nostre caritatis propter
proximu usque ad humilitatem sci
entie. et propter deum quantum
intelligimus et valeamus. bona sem
per operemur. **P**otest enim porta.
ipse iam auditus regni celestis in
telligi. **H**abet nunc thalamus tectum.
habet et porta tectum. quod et
quanta nostra caritas sit inter deum
et proximu non cognoscitur. et qui
de hoc seculo ad eterne vite requiem
introducatur. ignoratur. **E**sset
enim nobis conditor noster diem
mortis nostre incognitu voluit. ut
dum semper ignoratur. semper esse
proximu credatur. et tanto quis ferventior
sit in operatione. quanta et incertus
est de vocatione. **U**n et lati
tudo viginti et quinque cubitorum a tha
lamo ad porta tendit. quod caritate
qua semel in deo et primo concepi
mus. usque ad ingressum regni de
bemus omne quod possumus multipli
citer atque incessanter operari. **A**tecto
itaque thalami usque ad tectum porte
magna latitudo est. quod ex gratia qua
inchoamus deum diligere. usque ad il
lam dilectionem que nobis aditum
regni celestis aperit. debemus nos
metipsos in magna bonorum acci
one dilatare. adversa patienter per
peti. benigna libenter impendere.

ipſos etiam quos patimur amate
habita tribuere. non habita non
ambire. et proximos ſicut noſmetip
ſos diligere. eorū bona noſtra cre
dere. eorū mala quaſi propria deſle
re. In tali ergo mente magna la
tudo eſt. in qua anguſtia odiorū
non eſt. Quā proſecto latitudinē
ex dei et proximi amore cōapim⁹
per ſacra mandata q̄ cognouimus
Nam et ipſos latitudinis viginti
et quinq; cubitos non inuēnient
intelligim⁹. ſi eos iuxta ſacrū elo
quiū diſcutere velim⁹. **D**ex enim
cubitis meſuratos thalamos dix
erat et ſexto die homo eſt condit⁹
eorū die dominus perfeſſe opera
ſua deſcribitur. unde etiam pro p
fectione poni ſenarius numerus ſo
let. **E**t quia omnem operationem
bonam per quatuor ſancti euange
lii libros agnouimus. ſi ſex quat
duamus ad viginti quatuor perueni
mus. tui monas additur. quia v
nus eſt per quē bene omnes ope
rantur. Viginti ergo et quinq; cu
bitis latitudo hec explicari debuit
quia omnis bona operatio per ſā
euangelii quatuor ut diximus li
bros agnoſcitur. et in vni⁹ dei ag
nitione et conſeſſione completur.
Dequitur. **E**t oſtium contra oſtium
Hoc loco contra non ad aduſitatē
ponitur. ſed ad rectitudinē. Oſtium
enim contra oſtium eſt. et cū recto iti
nere ab exteriore ad interiore adi
tum peruenitur. In cognitione ve
ro omnipotentis dei primum oſtium

noſtrū fides eſt. ſedm̄ vero ſpecies
illius. ad quam per fidem ambu
lando peruenim⁹. **I**n hac etenim vi
ta hanc ingredimur. ut ad illam
poſtmodū perducamur. Oſtium er
go contra oſtium eſt. quia per aditū
fidei aperitur aditus viſionis dei.
Si quis vero utraq; hec oſtia in
hac vita velit accipere. neq; hoc a
ſalubri intelligentia abhorret. **N**ā
ſepe volumus omnipotentis dei na
turā inuiſibilem conſiderare ſed ne
quaquā valemus. atq; ipſis difficul
tatibus fatigata anima ad ſemet
ipſam recedit. ſibiq; de ſeipā gradus
aſcenſionū facit. ut primum ſemetip
ſam ſi valet conſideret. et tunc illā
naturā que ſuper ipſam eſt inq̄tū
potuerit inueſtiget. **S**ed mens nr̄a
ſi in carnalib⁹ ymaginibus fuerit
ſparſa nequaquā vel ſe ul' anime na
turā conſiderare ſufficiat. quia per
tot cogitationes duatur. quaſi p
tot obſtacula cecatur. **P**rimus ergo
gradus eſt. ut ſe ad ſe colligat.
Pedus ut videat qual' eſt collat⁹
Tercius ut ſup ſemetipſā ſurgat
ac ſe contemplationi auctoris inui
ſibilis intēdendo ſubiiciat. **P**ed ſe
ad ſe nullaten⁹ colligit. niſi prius
didicerit terrenarū atq; celeſtiū p
maginū fātaſmata ab oculo men
tis conſpeſcere q̄cquid de viſu. q̄cquid
de auditu. quicquid de odoratu.
quicquid de tactu et gultu corporeo
cogitationi eius occurrerit reſpue
re atq; calcare. quatin⁹ talē ſe que
rat intus. qualis ſine iſtis eſt. **N**ā

hec qñ cogitat: quasi quasdā vmbreas corpū introitus versat. **A**bigenda ergo sunt omnia manu discretionis ab oculis mentis: quatinus talem se anima p̄sideret: qualis sub deo sup corpus creata est. ut a superiore viuificata. viuificet inferius qđ administrat. **Q**ue et sic infusa est corpori: ut non p membris partes. p̄abus sit diuisa. **N**am in quolibet loco pars corporis p̄cutitur: tota dolet. **H**ic autē modo vna eadēmq; viuificatione mēbroz p̄sident: cum ipsa per naturam non diuisa sit: p corpus tamen agit diuersa. **I**psa tamen est que p oculos videt. p aures audit. per nares odoratur: p os gustat. p membra omnia tangit: et tangendo lene ab aspero discernit. **E**t cū tam diuersa p sensus operatur: non hec diuersa. sed vna illa in qua creata est ratione disponit. **C**um ergo seipsam sine ymaginibus corporis cogitat anima: iam p̄mū hostiū intrauit: sed ab hoc hostio ad illud tenditur: vnde de natura dei omnipotentis aliquid cōtempletur. **A**nima itaq; in corpore: vita est carnis. **D**eus vero qui viuificat omnia: vita est animarū. **S**i igitur tante est magnitudinis ut p̄phendi non possit vita viuificata: quis intellectu cōprehendere valeat: quante maiestatis sit vita viuificans? **N**ed hoc p̄sū p̄siderat atq; discernit: iam est aliquatenus intrare. **Q**uia ex sua estimatione

ania colligit: quid de intrāscripto spū sentiat: q̄ ea incōprehensibiliter regit: que incōprehensibiliter creauit. **C**onditor etenim noster longe incōpabiliter creature sue p̄sident: et quedam opatur ut sint. nec tñ viuunt. **Q**uedam vero ut sint et viuunt: nec tamen discernere aliqd de vita valeant. **Q**uedā autem ut sint et viuunt atq; discernant. **E**t opatur vnus omnia: sed in omnibus non diuisus. **E**st enim vere sūmus: et nunq; sibi dissimilis. **A**nima autem et si p naturam sibiinet ipsi diuersa non est: p cogitationē tamen diuersa est. **E**o enim momenti iatu quo de visu cogitat: de auditu cogitare obliuiscitur. **E**t eo momenti iatu quo de auditu vel gustu cogitat: de odoratu vel tactu cogitare non p̄ualet: quia p contentionem et obliuionem fit semper sibiinetipsi dissimilis: ut nunc hoc nunc illud cogitatione teneat. **O**mnipotens enim deus. quia sibiinetipsi dissimilis nō est: ea virtute videt que audit: omnia ea virtute creat: qua iudicat creata. **E**ius ergo et videre simul omnia administrare est: et administrata conspiciere. **N**ec alia cogitatione iustos adiuvat: atq; alia iniustos dāpnat. **N**ed vna eadēq; vi nature singularis sibi semper indissimilis: dissimilia disponit. **C**ur autem de potentia creatoris admiremur: qui virtutis eius vestigia et in creatura conspiciam?

Natura quippe luti et cere diuersa
est. solis vero radius non est diuersus
et tamen cum diuersus non sit. diuer-
sa sunt que in luto opatur et cera.
quia uno eodemque sui ignis calore
luti durat et cera liquat. Sed for-
tasse hoc in natura luti vel cere est.
non in ipsa solis substantia; quia in na-
turis diuersis diuersa videtur o-
perari. Omnis autem deus in semet
ipso habet sine inmutatione mutabi-
lia disponere; sine diuersitate sui
diuersa agere. sine cogitationum vi-
assitudine dissimilia formare. Non
ergo dissimiliter operatur dissimilia
nunquam sibi dissimilis deus; qui et
vbius est et vbiusque totus est. Ait e-
nim. Caelum hi sedes est; terra autem
scabellum pedum meorum. Et de ipso
scriptum est quia caelum metitur pal-
mo. et terram pugillo concludit. Ex
qua re est necesse considerare. quia
is qui celum velat sedem praesidet super
et intus est. et qui celum palmo et ter-
ram pugillo concludit exterius in-
ferius et superius est. Ut ergo in-
dicaret omnipotens interiorum se esse et
superiorum omnibus. celum sibi sede-
re exhibuit; ut vero se ostende-
ret omnia arcuare. celum metiri pal-
mo. et terram se asserit pugillo con-
cludere. Ipse est ergo interior et exte-
rior. ipse inferior et superior; regendo
superiorum. portans inferiorum. replenda
interiorum. arcuando exteriorum. Sicque
est intus ut extra sit. sic arcuandus
ut penetret; sic praesidet ut portet
sic portat ut praesideat. Cum ergo

subleuata ad seipsam anima suum
modulum intelligit. et quia composita
omnia transcendat agnoscat atque
ab intellectu suo se ad auctoris intel-
lectum tendit; quid iam haec nisi ostium
contra ostium aspiciat? Unde et
auctori omnium propheta dicit. Mi-
rabilis facta est scientia tua ex me.
Quia quantumlibet intenderit. nec se
metipsam anima perfecte sufficit pe-
netrare; quanto magis illius mag-
nitudinem qui potuit et animam
condere? Cumque in scientie dei
intellectu laboraret; lassescens
ac deficiens subdidit Confortata
est; nec potero ad eam. Sed cum co-
nantes atque tendentes quiddam iam
de inuisibili natura conspiciere lassamur
reuerberamur repellimur; et si
interiora penetrare non possumus
tamen iam ab exteriori ostio inte-
rius ostium videmus. Ipse enim conside-
rationis labor ostium est; quia ostendit
aliquid ex eo quod intus est.
et si adhuc ingrediendi potestas non
est. Dequitur. Et fecit frontes plu-
res cubitos. et ad frontem atrium porte
vndique per arcum. Et ipse iam dix-
imus senario numero perfectionem
boni operis designari; non illud se-
quentes quod conati sunt huius seculi
sapientes asserere. dicentes idcirco
senarium numerum esse perfectum.
quia suo ordine numeratus perficitur.
ut cum unus duo vel tres dicuntur.
senarius numerus impleatur; vel
quia in tribus partibus diuiditur
id est sex tertia et dimidia videlicet

in vno. duob9. et tribus: sed idcirco senarium numerum esse perfectum. quia sicut paulo ante dictum est. sexto die perfecit deus opera sua. Quoniam vero peccatori homini legem dedit. que in decem preceptis scripta est: et sex decies ducta in sexagenarium surgunt: recte per sexaginta cubitos. bonorum operum perfectio designatur. Quod apte etiam dominus in euangelio designat: quando cum parabola seminantis exponeret. dixit. Aliud creuit in terram bonam. et dabit fructum ascendentem. et excrecentem: afferebat unum triginta: et unum sexaginta: et unum centum. Fructus etenim terre bone triginta offert: cum mens perfectio nem fidei que est in trinitate conceperit. Sexaginta offert: cum bone vite opera perfecte protulerit. Centum vero offert: cum ad eterne vite contemplationem profecerit. Sinistra vero nostra: est vita presens. Dexteram vero: est vita futura. Et recte per centenarium numerum eterne vite contemplatio designatur: quia cum post triginta ac sexaginta ad centesimum numerum computandum peruenimus: isdem centenarius numerus in dexteram transit. Fides atque operatio adhuc in sinistra est: quia hic adhuc positi: et credimus quod non videmus. et operamur ut videamus. Cum vero iam se animus in contemplatione eterne vite suspendit: quasi ad dexteram manum compositus peruenit. Fecit itaque fratres:

per sexaginta cubitos. Quia enim per sexagenarium numerum perfectio: et per frontes edificij. nisi ipsa opera designant. que exterius videntur. Predicationis ei verbum tribuere. alimentum esurientibus. vestimenta algentibus dare. et per bono opere patientem aduersa tolerare: et aliud quam frontes sunt edificij celestis. Quia pulchritudo operum exteriorum ornat habitaculum dei: quod adhuc latet intrinsecus. **H**ic iste fratres habet atrium vndique per aratum: quia in hoc magna sunt opera: si hec in mente dilatat amplitudo caritatis. De caritate quippe scriptum est. Latum mandatum tuum nimis. De hac iterum psalmista ait. **P**otatus sum in loco spatio: pedes meos. **P**ed ecce dum loquor: animo occurrunt quoniam lata est caritas. **S**i per caritatem pertingit ad deum: et per semetipsam veritas dicit. intrate per angustam portam: et iuxta psalmistam audio dicentem. propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias tuas: atque in euangelio dominus dicit. iugum meum suauis est. et onus meum leue: quoniam si autem lata caritas si angusta porta. aut quoniam iugum suauis est. et onus leue: si in preceptis dei vie dure sunt que custodiuntur. **H**anc nobis questionem atque ipsam veritatem soluit: quia via dei et inchoationibus angusta est: et perfecte iam viuentibus lata. Et dura sunt que contra versus spiritualiter animo imponimus: et tamen onus dei leue est per quod ferre cepimus: ita ut per amorem eius perfectio placeat. et omnis per eam afflictio in mentem dulcedine veniat.

sicut sancti quoque apostoli gaude-
bant cum pro domino flagella tole-
rabant. **I**psi ergo angusta porta a-
mantibus lata sit: ipse vie dure spe-
cialiter ardentibus molles et plane
sint. **D**um enim scit animus se pro
temporalibus doloribus gaudia eter-
na recipere. et hoc incipit quo affli-
gitur amare. **A**trium ergo ante fron-
tem est: id est in perfectione operis
latitudo dilectionis. **E**t notandum
quod dicitur undique per arcum: ut vi-
delicet homo per omne quod agit
semper se in caritate amplitudine
dilatet: ne hunc aut timor aut odi-
a angustent. **S**i quis ergo de vo-
bo dei loquitur et caritate quam pre-
dicat in mente non servat: edificium
frontem habet: sed atrium ante fron-
tem non habet. **S**i quis elemosinam
indigentibus largitur. et per hanc
fortasse in corde extollitur. nec ex
caritate proximo inopie subvenit.
sed sese elatione tantum extollit: fron-
tem quidem in edificio ostendit: sed
iuxta frontem atrium non facit. **S**i
quis illatus a proximo contumeli-
as tolerat. et male obiecta tantum
portat: magna est patientia quam
demonstrat: sed si dolorem in cor-
de non habeat: si lucrari ad tran-
quillitatem mansuetudinis etiam
ipsi qui male excesserat gratia. **N**am
si patientiam exterius adhibens in-
tus dolorem tenet. nec amat eum
quem sustinet: habet quidem frontem
in edificio. sed ante frontem atrium
non habet. quia is qui se angustie

odiorum subdidit profecto caritate
latitudinem amisit. **N**am sicut in
superiori parte iam diximus. pacien-
tia vera est. quam et ipsum amat quem
portat. **N**am tolerare sed odisse
non est virtus mansuetudinis: sed
velamentum furoris. **E**t notandum
quod hoc ipsum atrium porte dicitur.
Porta quippe nostra est aditus ad reg-
num: et deum et proximum perfecte a-
mare. iam ad ingressum regni est ten-
dere. **I**n quantum enim quis amat in-
tantum ad ingressum propinquat: in-
quantum vero amare negligit in tan-
tum ingredi recusat: quia nec studet
videre quod appetat. **T**unc ergo
habemus atrium porte: quoniam ex latitu-
dine caritatis ad supernam vitam
quam adhuc contingere minime pos-
sumus. iam per desiderium intramus.
Namque cum bonum opus erga proxi-
mum agitur. testat ut eiusdem boni
operis intentio discernatur: si non
presentis gratie retributionem querit.
sed spem suam animum ad futuram
promissionem tendit. ut ex tempora-
libus eterna. ex terrenis celestia
speret. **S**pes enim celestium mentem
solidat: ne concutatur fluctibus tu-
multuum terrenorum. **D**e qua et per
paulum dicitur. **Q**uam sicut anchoram
habemus anime tutam ac firmam: et
incedentem usque ad interiora velami-
nis. **D**e quibus interioribus hic quo-
que subiungitur. **E**t ante faciem por-
te que pertingebat usque ad faciem
vestibuli porte interioris. quinquaginta
cubitos. **H**oc quod hoc loco

dicatur an faciem porte: non exterior
sed interior ante portam locus de
scribitur: dum usque ad faciem ves
tibuli porte interioris perungere per
hibetur. Unde et isdem locus: qui
quingenta cubitis dicitur mensuratus
Per quinquagenarium enim nume
rum: requies eterna signatur. Ha
bet enim septenarius numerus per
fectionem suam: quia eo die dictum
numerus est completus: et per legem
sabbatum in requiem datum est.
Ipsa autem septenarius per semet
ipsum multiplicatus: ad quadra
ginta et novem ducitur. Cui si mo
nas additur: ad quinquagenarium
peruenitur. Quia omnis nostra per
fectio in illius unius contemplatione
erit: in cuius nobis visione iam mi
nus aliquid salutis et gaudij non
erit. Hinc etiam iubilus id est an
nus quinquagesimus in requiem da
tus est: quia quisque ad omnipoten
tis dei gaudia peruenit. laborem
et gemitum ulterius non habebit.
Notandum vero quod locus qui descri
bitur: per quingenta cubitos
tendi ad faciem vestibuli porte in
terioris perungere memoratur. Non
ergo hoc loco propheta iam ipsum
vestibulum porte interioris: sed lo
cum interiorem qui tendit ad vesti
bulum porte interioris narrat: per
quem locum utique sicut diximus.
spes nostra signatur. Que dum e
ternam requiem querit: mentem ad
vestibulum porte interioris ducit.
Non ipsum enim quod desideramus

celestia: quod ad promissa gaudia aspi
ramus. quod eterne vite requiem que
rimus: iam ad interioris vestibuli
faciem propinquamus. **D**ignetur
ergo per portam fides: per atrium
caritas. Per locum vero qui ad
faciem vestibuli porte interioris pro
pinquat figuretur spes: sine quibus
tribus virtutibus quisque iam uti
tatione potest: ingredi ad celeste
edificium non potest. **H**abeatur er
go fides in porta: quia introducat
ad intelligentiam. Caritas in atri
o: quia mentem dilatat in amorem.
Spēs in loco. qui quingenta
describitur cubitis: quia per desi
deria atque suspiria. introducat ani
mum ad secreta gaudia quietis.
De qua quiete et si adhuc sicut est
veritate lumen non cernimus: iam
tamen prime intelligentie. aliquid
videmus. Unde et hic subditur.
Et fenestras oblique in thalamis.
In fenestris obliquis pars illa per
quam lumen intreat angusta est: sed
per interiora quam lumen suscipit lata.
Quia mentes contemplantium quibus
aliquid tenetur de vero lumine vi
deatur: in semetipsis tamen magna
amplitudine dilatantur. Que vi
delicet et ipsa que conspiciunt: ex
pere pauca vix possunt. **E**xiguum
valde est quod de eternitate conte
plantes vident: sed ex ipso exiguo
lopatatur sinus mentium. in augmen
to feruoris et amoris. **E**t inde apud
se ample sunt: unde ad se veritate
lumen. quasi per angustias admittunt

Que magnitudo contemplationis
quia concedi non nisi amantibus
potest. in thalamis obliq fenestre
esse perhibentur: vel in hijs q iux
ta thalamos nō iam extrinsecus
sed esse intrinsecus dicuntur. Nam
de eis de fenestris subditur. Et in
frōtib9 eoz. que erant intra por
tam vndiq per arcitū. Erāt enī
in thalamis erāt et in frōtib9 eo
rū que intra portā vndiq per arcu
itū fuerant cōstructe: quia qui cor
intus habet. ipse quoq lumen con
templationis suscipit. Nam qui
adhuc exteriora imoderatius cogi
tant q sint de eterno lumine time
contemplationis ignorant. Neq
enim tū corporeatū rerū ymaginī
bus illa se infusio incorporee lucis
capit: quia dū sola visibilia cogi
tantur: lumen inuisibile ad men
tem non adducitur. Dz quisquis
iam luminī cōtemplationis inten
dit curare magnopere debet ut men
tem semp in humilitate custodiat
nunq se de grā qua infunditur ex
tollat. et ipas que mentes contem
plantū signant. quales sint obli
que fenestre consideret. Per obli
quas etenim fenestras lumen intrat
et sur non intrat: quia hī qui ve
re speculatores sunt semp sensū in
humilitate deprimūt: atq ad eo
rum mentes intelligentia contem
plationis intrat. sed iactantia ela
tionis non intrat. Et patent itaq
fenestre et munitē sunt: quia et ap
ta est in mentib9 eozū gracia qua

replentur: et tamen ad se aduersa
rū ingredi per superbiam nō per
mittunt. Notandū vero q intra
portā vndiq per arcitū fenestre
oblique esse memorantur. Non e
nim contemplationis gracia sum
mis datur et minimis non datur:
sed sepe hanc sumi. sepe minimi. se
pius remoti. aliqui etiam cōiugati
perapiūt. Si ergo nullū est fideli
um officiū a quo possit grā cōtem
plationis excludi. quis qz cor itus
habet. illustrari etiam lumine con
templationis potest: qz intra por
tā vndiq per arcitū fenestre obli
que cōstructe sunt: ut nemo ex hac
gracia quasi de singularitate glori
etur. null9 se donū luminis estimet
habere priuatū: quia in eo quod se
habere precipuū putat: sepe alter
est ditior. quē habere apud se boni
aliquid non putat. Vnde hic quo
q adhuc apte subiūgitur. Simili
ter aut erant et in vestibulis fenest
re per qru intussecus. Postq dix
it fenestras in frōtib9 adiūgit fe
nestras in vestibul per qru intus
secus: quia non solū alta sancte ec
clesie membra q prominēt habēt
contemplationis grām: sed pleu
q hoc donū etiam illa membra p
apiūt. q et si iam per desiderū ad
sūma emicant. tamen adhuc per
officiū in ymo iacent. Nisi enim et
hijs qui despecti videntur omps
deus lumen contemplationis infu
deret: fenestre in vestibulis non fu
isset. Videm9 itaq alios in sumis

locis scē ecclesie constitutos: alta
de celestibus loqui: miro studio in
q̄tū illustrata mens suffiat supne
patrie secreta rimari. fenestre sūt in
frontibus. Alij vero in sancte ecē
sinu continētur: et despecti huma
nis oculis videntur: s; apud se sa
pientie studijs vacant. ad celestia
anhelant: atq; in q̄tū preualent.
que sint gaudia eterna q̄siderant.
Fenestre itaq; oblique sunt: sed in
vestibulis. Bene autē dicit p̄ gītū:
q; ois inquisitio secretarū rerū gītū
habet: dū in cogitatione sua dicit
anīm? Putas ne h̄ putas ne illd
est? Quasi aruit: ut inueniat qd
querit. Cui cum inarūscriptū lu
men erūpere in cogitatione cepit:
quasi p̄ obliquam fenestrā radius
veritatis puenit. Sic quippe in cō
templationē nostram multa cog
itationibus arā cundo p̄ficiamus:
sicut exempla bonorum sepe queri
mus: ut in moribus p̄ficiamus.
Nam cū cogitat anīm? ad melio
ra transire: quicquid melius de a
lijs audire possit exq̄rit. **N**unc h̄
nūc sancti alterius vitam ventilat.
Unde et electus quidam qui in ex
panso sinu sancte ecē p̄ vniuersū
mūdum mentis oculos miserat:
bonorū vitam ad imitationē requi
rens dicebat. **C**ircūibo et imolabo
in tabernaculo dei hostiam iubila
tionis. Ecce ut imolaret iubilatio
nis hostiam arābat: quia nisi ani
mam huc illucq; ad bonorū vitam
exquirendam mitteret: ipse vsq;

ad iubilationis sacrificiū non pue
niet. **C**um vero sancti viri intra es
clesiam ad loca summa pducantur:
eorū vita quasi in speculo ponitur:
ut cuncti videant bona q̄ debeant
imitari. **U**nde et adhuc apte sub
iungitur. **E**t ante frontes pictura
palmarum. **Q**uid per palmas?
nisi premia victoriae designantur?
Ipse quippe dāi vīcentib; solent
Unde h̄ quoq; qui in certamine
martirij. antiquū hostem vīcāt:
et iam victores in patria gaude
bant: sicut scriptum est. **E**t palme
in manibus eorum: et clamabant
voce magna dicentes. **V**alus deo
nostro: qui sedet sup thronum: et
agno. **P**almas quippe in manib;
tenere est: victorias in operatione
tenuisse. **C**uius opationis palma
ibi retribuitur: ubi iam sine certa
mine gaudebit. **U**nde et hic non
diatur palme ante frontes: s; ante
frontes pictura palmarū. **I**bi enim
victorie palma videbitur: ubi iam
sine fine videbit. **N**am hic plerūq;
scōs viros aspiciamus nūc agere.
virtutes multas facere. leprosos
mūdare. demonia cicere. tactu egri
tūdines corp̄m sanare: p̄phetie spū
vetera p̄dicē. **C**ū itaq; hec nec
dū palme sūt: s; adhuc pictura pal
marū. **N**am hec aliqñ dantur et es
p̄bis. **U**n̄ et p̄ euangelijū veritas
dicit. **M**ulti dicēt m̄ in illa die: dñe
dñe nōne in noīe tuo p̄phetauim?
et in noīe tuo demonia eiecim?
et in tuo noīe vtutes multas fecim?

Et tunc confitebor illis quia nūq̃
noui vos: discedite a me qui ope
ramini iniquitate. Vnū vero signū
elāonis est. soliditas caritatis: si
aut scriptū est. In hoc scietur quia
mei discipuli estis: si dilectionem
habuerit ad inuicē. Hec aut mira
cula cum elā faciūt. longe dissimi
liter a reprobis faciūt: quia quod
elā ex caritate: hoc reprobi studeēt
agere per elationē. Sed elās eis
dem et ipā miracula que per carita
tem faciūt non iam palme sunt s̃
adhuc pictura palmarū: quia de e
is foris ostenditur. quales apud
omnipotentē Dñm intus habeant.
Vbi autē eis palma erit: vbi iam
mortis contentio non erit. Nam
predicator egregius tunc aspexit
palminem verā vinctib⁹ dari. cum
resurrectiones preuidit mortuorū
fieri: sicut dicit. Oportet enim cor
ruptibile hoc induere incorruptionē
et mortale hoc induē immortalitatem.
Cum autē mortale hoc induerit
immortalitatem: tūc fiet sermo qui
scriptus est. Absorpta est mors in
victoria. Vbi ē mors victoria tua?
Vbi est mors simul⁹ tuus? Tūc
ergo erit perfecta victoria: cum
mors plene fuerit absorpta. In
omne aut quod modo mirabiliter
de signis agi conspiciam⁹ non iam
ipsam victoriam. sed adhuc yma
gines victorie videmus. Quia ex
go plerūq̃ sanctis etiam et in locis
sublimiorib⁹ posit⁹. vt ad bona o
pera alij prouocentur virtutes et

signa dantur: ante frontes interio
res edificij palmarū pictura ostendi
tur. Hec hodierno die tractata suf
ficient. vt ad ea q̃ subiecta sunt va
lentiores adiunāte domino nostro
iesu cristo veniam⁹: qui viuit et
regnat cū deo patre in vnitāte spi
ritus sancti deus: per omnia secu
la scloz. Amen. ¶ Expiat omeli
a q̃nta. ¶ Inapit omelia sexta.

Postq̃ de contemplati
onis grācia obliquas
fenestras insinuans p
pheta multa locutus
est. educat⁹ se exterius dicit: et gazo
philacia se vidisse cōmemorat. In
quibus gazophilacijs quid aliud
q̃ doctorū scientia designatur? S̃
rē hac in te queri potest: cū docto
res sancti spūalia atq̃ interna do
ceant. aut propheta ducat⁹ se exte
ri⁹ dicit. et gazophilacia foris vi
disse. Vnde sciendū est quia alia est
contemplatio q̃ tantū videt. quan
tū dicere non valet: alia vero scien
tia atq̃ doctrina q̃ tantū videt q̃
tum exprimere per linguā possit.
In cōmpatione quippe illi⁹ lumi
nis quod voce exprimi non potest
quasi foris hoc totū est quod exp
mi voce potest. At itaq̃. Et educ
it me ad atriu⁹ exterius: et ecce ga
zophilacia et pauimentū stratu⁹ la
pide in atrio per arcuitum. Quia
sermone greco filare seruare dicit.
et gaza lingua p̃ficia diuicie vocan
tur: gazophilaciū appellari solet.
locus in quo diuicie seruantur:

Quid itaq; p gazophilacia designatur. nisi vt pdicimus corda doctorum: sapientia atq; scientia diuinitus plena: Quia iuxta pauli vocem. alij datur p spiritū sermo sapientie: alij sermo scientie in eodē spiritū. Vult enim quidam qui p donum grē et ipā intelligunt: que exponi ab auditoribz non audierūt. Hī videlicet sermonem sapientie pceperunt. Et sunt quidam qui p semetipsos intelligē audita nequeunt: sed ea que in expositozibz legerint retinent: atq; scienter pferunt que lecta didicerūt. Vnde itaq; isti: nisi sermone scientie pleni sunt: Quis hoc intelligi et aliter possit: qz sapientia ad vitam. scientia vero p̄tinet ad doctrinam. Qui ergo bene viuunt. et prudenter pdicant: gazophilaciū spiritualis edificij recte nominatur: qz ab eius ore celestes diuine dispensantur. Hīs diuitijs habundat discipulos isdem magister gentium viderat: cum dicebat. Diuites facti estis in illo: in omni verbo. et in omni scientia. Sunt itaq; in sancte ecclesie edificatio cōstructa gazophilacia: qz habundat diuitijs scientie lingua doctorum. Has veras esse diuitias ipsa p se veritas denunciat: cū de transitorijs diuitijs dicit. Fallacia diuitiatū suffocat vbu. Sapientia enim atq; scientia doctrine spūalis vere sūt diuitie: in quatu cōpatione q̄ transire possunt false nominantur. De hīs diuitijs p salomonē dz.

Thesaur9 desiderabilis: reuescit in ore sapientis. Exceptis autē eo q̄ ad eternā patriā diuitie spirituales duant: est eis a terrenis diuitijs magna distantia. qz spūales erogate p̄ficiunt. Terrene at diuitie: aut erogant et deficiunt: aut retinent et viles non sūt. Qui ergo has in se veras diuitias p̄tinent: recte gazophilacia nominantur. Et ipsa gazophilacia hnt pauimentū p arcitū: qz eis adheret ac subiacet humilitas auditorū. Quod pauimentū recte strātū lapide in atriu dicit: qz in latitudine caritatis. vltimū sibi subiūctū sunt a iē fideles. Quos et lapides appellant p fortitudine fidei: et strate in pauimento sūt. in compage humilitatis. Has fidelū mentes. petrus apostolus fortis in fide aspererat: cum dicebat. Et vos tanq̄ lapides viuī: supedificamini domos spirituales. De hīs lapidibz sancte ecclesie: domin9 per ysaiam dicit. Ponam iaspidem p̄pugnacula tua: et portas tuas in lapides sculptos. vniuersos terminos tuos in lapides desiderabiles. Omnes filios tuos doctos a domino. Omnipotens enī deus sancte ecclesie p̄pugnacula iaspidem q̄ lapis viridis coloris est posuit: quia predicatorū illius mentes interne viriditate amore solidauit: vt transitoria cūcta de spiciant: nichil in hoc mundo quod sine clauditur appetant: cūcta ei9 gaudia velut anda contempnant.

Unde et ipse pastor ecclesie audito
res suos ad pascua eterne viridita
tis vocans de deo loquitur dicens
Ded in magna misericordiam sua
regeneravit nos in spem vivam per
resurrectionem ihesu xpi ex mortui
is in hereditate incorruptibilem
et incontaminatam et imarcescibilem
consecratam in celis. **H**uius sancte
ecclesie porte insculptos lapides po
nuntur: quia hi per quorum nos vo
cem ad vitam eternam ingredimur
sancta opera que divinitus precepta sunt
dum in semetipsis ostenderet: hec quasi
in se sculpta tenuerunt. **P**orte etenim
non sculpte sed pure essent: si vocem
quidem promitteret: sed sancta in se o
pera demonstraret. **A**t ubi secundu
m hoc se ostendunt vivere quod loquun
tur: et porte sunt quia istis ducunt
et sculpte quia vivendo custodiunt
que alijs loquuntur. **H**uius sancte ecclesie
universos terminos in lapides de
siderabiles positos videmus: dum
in ea fideles quosque fortes in fide et
caritate conspiciamus. **Q**ui ut quos
dixerit lapides demonstraret. ad
iuxit. **O**mnes filios tuos doctos
a domino. **Q**uod ergo ysaias uniu
sos ecclesie terminos lapides deside
rabiles vidit. hoc ezechiel pavimen
tum lapide stratum per arcum esse p
hibuit. **Q**ui adhuc de gazophila
cia subdit. **T**riginta gazophila
cia in arcu pavimenti. **D**enari
us numerus pro perfectione semp
accipitur: quia in preceptis legis
custodia continetur. **A**ctiva etenim

et contemplativa vita simul in de
calogi mandatis coniuncta est: qui
a in ea et amor dei et amor servari
proximi iubetur. **A**mor quippe dei
ad contemplativam: amor vero pro
xi pertinet ad activam. **E**t unus quisque
doctor ut in activa vita plene se di
latet atque in contemplativam vigi
lant surgat: in sancte trinitatis fide
debet esse perfectus. **U**nde et eade
gazophilacia xxx esse memorant
ut cum denarij ter ducantur: vita et
lingua doctoris in trinitate solides.
Ded hac in re illud nobis est vigi
lant intueendum: quod propheta dum gazo
philacia descripsisset adiunxit. pavimen
tum per arcum. atque inferius subiun
git. gazophilacia in arcu pavimen
ti: quatinus et gazophilacia in
arcu pavimenti. et pavimentum
in arcu gazophilaciarum esse vi
deatur. **P**avimentum quippe et ga
zophilacia eo sunt ordine distincta
ut gazophilacia intra pavimentum
et pavimentum intra gazophilacia
fuerit stratum. **N**on hoc fides sine
magno misterio est. quod in arcu
tu gazophilaciarum dicitur esse pavimen
tum. et in arcu pavimenti nar
rantur esse gazophilacia. **H**abet
enim pavimentum in arcu gazo
philacia. quia vita audientium eru
dit cotidie et custodit lingua docto
rum. **D**octores etenim boni in sancte
etuditionis verbo. modo fomentis
dulcedinis. modo asperitati increpa
tionis inuigilant: ut auditorum su
orum vitam a vicijs defendant. **D**ed

habet ipsa quoque gazophylacia in
aratu paumentu: quia sepe etiam
doctorum cor. viciorum temptationibus
tangitur: ut modo eleuetur iacta
tionis superbia: modo ire stimulis
inflametur. Sed cum bonorum au
ditorum vitam considerant: tamque
proferasse suis exhortationibus pen
sant: et erubescunt tales non esse.
quales auctore deo per se conspiciunt
alios factos esse. Et tanto se in
mente stabiliunt: quanto non ple
ne in culpam labuntur. Nam cum
ipsa sua doctorum verba ad memo
riam educant: erubescunt non ser
uare quod dicunt. Unde et per salo
monem dicitur. Anima laborante
laborat sibi: quia compulit eum os
suum. Os enim nos compulit ad
laborem: quando per hoc quod dixi
mus a vicibus refrenamur. Quia
nimis turpe est ibi nos negligen
do cadere: unde predicando conati
sumus alios leuare. Habent ergo
gazophylacia in aratu paumen
tum: quia doctorum magna custo
dia est vita venerabilis auditorum.
Et suus ei sermo fit in adiutorio:
quia erubescunt pulsantibus vicibus
non resistere: qui contra vicia alios
armauerunt. Quia enim quod diu in
hac vita viuimus: contra malig
nos spiritus quid aliud quam in acie
stamus? Sicut prediximus docto
ris animus forsitan in aliqua elati
one pulsatur. Sed siue ne ipse peccet.
seu ne per exemplum suum alios
ad perditionem trahat: vigilanter

se et festine arcuspiat. in cogitatio
nibus remordet. Adducta audito
rum suorum vita ad memoriam.
semetipsum humiliat: et quibus
preualet modis: agit ne elatio
prinapetur in mente: ne domine
tur in opere. Descriptum quippe est
Initium omnis peccati: superbia.
Quis ergo erit ante dei oculos
fructus boni operis: et si ex radice pu
tant elationis? Depe ut predic
tum est. eius animus temptatur
ex ira: sed atius se ad se arcuspiat
endum recolligit: et discipline pon
dere deprimens. agit ne motus
animi transeat in sermone. ne erri
pat in voce. Fitque ut ira perturbati
animi. ubi per negligentiam occidit:
ibi per iudicium suffocata moriatur.
Quia ex re agitur: ut ex concepta
culpa. animus virtutem pariat.
Qui et si se custodire fortiter ani
mus noluit: ne ad motum surge
ret se tamen in commotione fortiter
viat. Unde bene per salomonem
dicitur. Melior est pater vici for
tis: et qui dominatur animo suo
expugnatores urbium. Recte autem
expugnatores urbium. paterens per
fertur: quia in illa actione victo
rie. homo victor est hominum. In
hac autem mansuetudine patiens:
animus suus victor est. Dequitur.
Et paumentum in fronte porta
tum: secundum longitudinem por
tatum erat inferius. Si portatum
longitudinem ad locum inferius
in quo porte fuerant construat:

secundū longitudinem portarū pau-
uimentū erat inferius: quia quā-
tenere locus portarū poterat: tan-
tum tendebatur et pauimentū quod
erat inferius. Longitudo ergo pau-
imenti a portis non erat dissimil:
et tamen equalitas pauimenti nō
erat a portis. Quid est ergo quod
pauimentū a portis longū simili-
ter erat: sed equale non erat: nisi
quod longe distat vita populorum
a vita doctōrum. Qui et si ad reg-
na celestia tendentes: eantē longa-
nimitatē spei habent: eantē tamen
vivendi studia non habent. Ten-
datur ergo pauimentū simul in lō-
gum: quia ipsam fidē ipsam spem
in se retinent auditores: quam ha-
bere certū est predicatorēs. Sed
pauimentū inferius iaceat: ut omēs
auditores predicatorēs suos longe
suis meritis excellere cognoscant.
Diuvero longitudinē portarū ip-
sam sicut superius diximus eantē alti-
tudinem intelligere debemus: dum
sicut paulo post scriptum est ad por-
tas gradibus ascende batur: tanta
pauimentū iacet inferius quanto u-
naquodque porta surgit in altitudine:
quia quanto sanctior est vita doctōris
tanto fit humilior sensus audien-
tis: et semetipsū despiciat. dum predi-
catoris sui vitam in magna surge-
re altitudine perpedit. Imitari et
nim bona eius alia forsitan potest
alia non potest: in quibus preualet
profiat: in quibus minime preua-
let ad humilitatē cessat. Et hoc ip-

sum ergo ei in profectū est: quod
ei imutabile ad profectum non est.
Ecce enim dum predicator nostrorū
ea que legimus facta et dicta pre-
sumus in qua altitudine surrexerit
porte cognoscimus. Ut enim tace-
amus de ostensione signorum: loqua-
mur de virtutibus cordium. Certe
paulus qui se legi mortuū per le-
gem dicit: quia ut in christo crederet
ei hoc et lex ipsa predicauit: magno
fidei ardore succensus precepta le-
gis teneri carnaliter noluit: arci-
asione in gentibus fieri uitauit.
Et cum petrus apostolus seruauit ad
huc in arciasione legē consuetudi-
nem uellet: et in faciem ei resistit e-
umque in hac re fuisse reprehensibile
dicit: et hoc eius studiū discipulis
loquens non solū culpā: sed quod est
maius propter id est simulationē
nominat dicens. Cum uenisset pe-
trus anthiochiā in faciem ei resisti
quia reprehensibilis erat. Et paulo
post. Et simulationi eius consen-
serunt ceteri iudei. Hic uero aposto-
lorū prius cum multa discipulos
amoneret atque a quibusdā detra-
hi de pauli scriptis agnosceret di-
cit. Dicit carissimus frater noster
paulus secundum datā sibi sapientiam
scripsit uobis: et loquens in eis de
his in quibus sunt quedā difficilia
intellā: que indocti et instabiles de-
prauant sicut et ceteras scripturas
ad suam ipsorum perditionem. Ecce
paulus in eplis suis scribit petrū
reprehensibile: ecce petrus in eplis

suus offerit paulū in hijs q̄ scripse-
rat admirandū. **C**erte enim nisi
legiss̄ petrus pauli epistolas: nō
laudasset. **S**i autem legit: qz illic
ipse rephensibilis diatur. inuenit.
Amicus ergo veritatis. laudauit
etiam q̄ rephensus est: atqz ei ad
hoiūsum placuit: qz in hijs non
placuerat q̄ aliter q̄ debuerat sen-
sit. **S**ed etiam minori fratri ad cō-
sensum dedit. atqz in eadem re fac-
tus est sequens minoris sui sensū.
ut etiam in hoc preiret: quatinus
qui primus erat in apostolatus cul-
mine: esset primus et in humilitate.
Pensate ergo fratres carissimi in
quo mentis vertice stetit. qui illas
epistolas laudauit. in quibz scrip-
tum se vituperabile inuenit: que
illa māfuetudo tanta esse potuit:
que quies animi. que soliditas at-
qz imperturbatio cogitationis. **E**cce
a minore suo reprehenditur: et re-
prehendi non dedignat̄. **N**on ad
memoriam reuocat q̄ primus in
apostolatū vocatus est. non q̄ da-
ues regni celestis accepit: non q̄
peccata quecumqz in terra soluit.
essent soluta et in celo. **N**on q̄ in
mare pedibus ambulauit. non q̄
palatios in ihesu nomine iubendo
ereperat: non q̄ egros corporis sui
umbra sanauerat. **N**on q̄ mentie
tes verbo occiderat: non q̄ mortu-
os oratione suscitabat. **N**e igitur
inreparationis verba dedignaretur
audire: omnia dona que accepit
quasi a memoria repulit: ut unū

fortiter humilitatis donū teneat.
Quis ergo nostrū si vel extremū
aliquod signum fecisset: a minore
fratre inrepat̄. inrepatiois ver-
ba patient̄ audiret? **N**ichil enim
signi fecim⁹. **E**t si q̄s nos fortasse
de actione nostra rephenderit: sta-
tim intumescim⁹: magnos quos-
dam nos tanti cogitamus. **V**irtu-
tes nobis ad animū deducamus:
etiam quas non habem⁹. **A**t con-
tra petrus cū virtutibz humilis in
rephensionibus pmanet: sed qua
porta surrexit in altitudine. **H**anc
autem tantam māfuetudinē: imi-
tari non possumus. **D**ed qz pau-
mentū sumus: longe inferius iace-
mus. **S**unt vero nōnulli qui non
petrum apostolorū primāpem. sed
quendam alium eo nomine qui a
paulo est reprehensus accipiunt.
Qui si pauli studiosi⁹ verba legis-
sent: ista non dicerent. **D**icitur et
enim paulus cū veniss̄ petrus an-
thiochiam ei in facie testis: ut de
quo petro loqueretur ostenderet:
in ipso sue narrationis initio pmi-
sit dicens. **C**reditū est michi euan-
gelii p̄p̄ciū: sicut petro arāfio-
nis. **Q**ui enim opatus est petro i
apostolatū arāfionis: opatus
est et in inter gentes. **P**atet ergo
de quo petro paulus loquitur. quē
apostolū nominat: et p̄fuisse eua-
gelio arāfionis narrat. **E**t fue-
runt quidam qui secundam petri e-
pistolam in qua epistole pauli lau-
date sunt. eius dicerent non fuisse.

Sed si eiusdem epistole verba pe-
 late voluissent: longe aliter senti-
 re potuerant. In ea quippe scriptum
 est. **V**oce de lapsa ad eum huusce
 modi a magnifica gloria. **H**ic est
 filius meus dilectus: in quo in com-
 placui. **A**tque subiungitur. **E**t hanc
 vocem nos audiui: cum essemus
 cum ipso in monte sancto. **R**egant
 itaque euangelium: et peritus agnos-
 cunt quia cum vox ista de celo venit.
 petrus apostolus cum domino stetit.
Ipe ergo hanc epistolam scripsit. qui
 hanc vocem in monte de domino au-
 diuit. **P**er quia pauca de petro dix-
 imus. nunc si placet ad pauli man-
 suetudinem conuertamur: et perse-
 mus si possumus ille qui tanti ardo-
 ris est in zelo predicationis. ut a
 postolorum quoque primo non parce-
 ret. quate sit mansuetudinis in stu-
 dio longanimitate. **T**aceamus
 aut quod ter virgis cesus est. qui
 a semel lapidatus est. quia ter nau-
 fragium fecit: quia nocte ac die in
 profundum maris fuit. quia a iude-
 is quinquies quadragenas una mi-
 nus accepit. **M**inus enim animam
 ad iracundiam mouent ea mala que
 nobis ab aperte aduersariis irro-
 gantur: hoc plerumque solet dolere quod
 a propriis patimur. **V**nde et per psal-
 mistam ipsa veritas contra tradito-
 rem suum loquitur dicens. **Q**uonia-
 si inimicus meus maledixisset mihi
 supportassem utique: tu vero homo
 vnanimus dux meus et notus me-
 us: qui mecum sicut dulces capiebas a

vos. **P**ensemus ergo si possumus
 paulus apostolus qui tantum pacem
 inter persecutores extitit: quantum
 mansuetus inter discipulos fuerit.
Certe corinthum veniens ab ydolo-
 rum seruicio corinthios retraxit: quod
 esset verus deus innotuit. eterne
 eis vite gaudia predicauit: et cum
 magnam multitudinem populi in fi-
 de collegisset. tanta illic inopia per-
 tulit. ut victus sui graui necessita-
 te laboraret. et panem terre a discipu-
 lis non accepit. quibus panem celi pre-
 dicauit. **I**nsistebat verbo pro vita
 audientium. insistebat labori manu-
 um pro vita corporis sui: de ter-
 ris quoque alijs. ei stipendia a disci-
 pulis mittebantur. ut corinthijs
 predicare sufficeret. **I**pe quoque ad
 eos de corinthios per epistolam loqu-
 tur dicens. **C**um essem apud vos
 et egerem nulli onerosus fui: nam
 quod mihi deerat suppleuerunt fratres
 qui venerunt de macedonia. **Q**ui-
 bus ad magnam quoque improperium
 premissit dicens. **N**ias etiam spoli-
 aui: accipiens stipendium ad minis-
 terium vestrum. **P**ensemus ergo si pos-
 sumus autem hoc mansuetudinis fu-
 erit panem spiritus predicare. et panem
 carnis non accipere. corda audien-
 tium de diuinijs eternis instruere.
 et inter eosdem discipulos fideles
 et habundantes fame laborare. in-
 satiatis pati inopiam. nec tamen
 quod placebat dicere nec tamen dolere:
 videre dura erga se corda auditorum
 tenacium. nec a predicatione desiste-

Nā sicut apostolorū acta testatur:
anno et sex mensibus continue in
eade ciuitate p̄dicauit. Cumq; ab
eisdem corinthijs tractass̄: ad eos
postmodū scribit: qđ apud eos po-
sitū ptulit. Quare at hoc eis cū
inter eos uideret nunq̄ dixit? Ne
quod erga eū factum ex bona vo-
luntate n̄ fuerat: fieret ex iussione.
Et cum innotesceret eorum miseri-
a: remaneret voluntas ignota.
Quare autem hoc postmodū lon-
ge positus scribit? Ne omni mo-
do incorrupti discipuli remanerent.
Et quales magistro in tenacia fu-
erant: alijs quoq; fratrib⁹ tales
essent. Vere in hoc paulus. vere
magister gentiū. sua negligens. a-
liena curans: impleuit quod p̄di-
cauerat. Nemo quod suū est que-
rat: sed quod alteri⁹. Et non que
sua sunt singuli cogitantes: s̄ ea
que aliorum. Quanta itaq; ista
māsfuetudinis v̄tus est? Quanta
trāquillitas spiritus? Quis autē
nostrum si vnū huius mundi diui-
tem ad omnipotentē dei seruiciū
cōuertisset. seq; egere conspiceret et
illum sibi vite subsidia non p̄bere?
n̄ p̄tinus de eius vita desperass̄?
Quis non uicissim laborasse se
diceret? Quis non ab eius exhor-
tatione obmutesceret? quem in se
metipsū primū ferre fructum boni
opis non videret? Sed paulus p
māsfuetudinē in virtutū vertice soli-
tatus p̄stitit: p̄dicauit. dilexit:
et bonum quod reprobis expleuit:

eaq; portādo et p̄sistendo. discipu-
lorū corda ad misericordiā p̄duxit.
Nam eorum p̄fectum postmodū
scire se indicās: in eadem epistola
scribit. De ministerio quod sit in
sanctos: ex habundātia est enim
michi scribere vobis. Scio enim
p̄mptum animū vestrum: p̄ quo
de vob̄ glorioz apud macedonas:
qm̄ achaya parata est ab āno pri-
ore: et vestra emulatio p̄uocauit
plurimos. De quibus rursus ait
Qui non solum facere: s̄ et velle
cepistis ab āno priore. In quibus
enim non tam opa q̄ pia vota re-
quirebat: in eis p̄audubio plus
laudat pia vota q̄ opa. Notandū
nobis est qz habz improperū hec
ipsa cōsolatio: cum dicitur ab āno
priore. Bonū quidem s̄ tarde fec-
rant: atq; ideo hoc magister non
sine reprehensione laudat. Medicus
quippe medicamentū vulneri appo-
nit. qđ ea que purgata s̄ resouet.
et ea q̄ putrēda iueniūt mōdat.
S̄ hec tolerando atq; p̄dicando:
expleuit qđ cepit. Et mirē longa-
nimitatis virtus discipulorū duri-
ciā emolliuit ad misericordie vis-
cera: qz lōgitudō porte surrexit in
altitudinē. S̄ infirmi nos ad imi-
tandū tante māsfuetudinis lōgani-
mitatē p̄donci non sum⁹: qz viderē
licet pauimentū sumus: et despec-
ti in nostris moribus iactem⁹. Ec-
ce enim dum de duobus duabus
celestis exercitus loquor: martir
quoq; stephan⁹ memorie occurrat:

qui tentus pro creator sui nomi
ne. et in medio persecutorum deductus
imperfectus stetit: fiducialiter do
cuit. et zelo veritatis persecutores
suos fortiter increpauit dicens.
Vos semper spiritui sancto resistis
tis. Cumque illi ad lapides curreret
et cum lapidibus necaret. flexo ge
nu pro eis de persecutoribus orauit
dicens. Domine ne statuas illis
hoc peccatum. Que itaque ista virtus
est. sic zelo seruire ut eis a quibus
tenebatur perfidie sue improperia
fiducialiter diceret. et sic diligere
ut in morte quoque pro eis a quibus
occidebatur oraret. Sic quippe ex
zelo inferuit. ac si mansuetudinis
nichil haberet. et sic mansuetus in
eorum dilectione persistit. ac si contra
eos seruioris nichil habuisset. Pen
semus inter hec ubi nunc conscientie
reatus iacet. Quis enim nostrum
si saltem verbi contumeliam a pro
mo accepit non statim contumeli
am reddit. non cor funditus com
mouet. non ad odium erumpit. non pro
ceptum dilectionis obliuiscitur. Sed
hic Stephanus ex omnipotentis dei
gratia potuit. quia surgens in altitu
dinem porta fuit. Hec nos miseri
imitari non possumus. quia lon
ge inferius sicut pauimentum iace
mus. Quid autem nos in vita sanc
torum de nostra admiratione dicamus.
Cum ipsi quoque antiqui patres pre
dicatores sancte ecclesie vitam conside
rantes valde amirati sunt. An non
eorum vitam psalmista amiratus est

cum dicebat. in autem valde honorifi
cati sunt amici tui deus. nimis com
fortatus est principatus eorum. Quod
de quibus eius amicus dicat euan
gelium interroga. in quo veritas pro
dicatores dicit. Vos amici mei
estis. Psalms quoque eorum vitam in
tuens ait. Qui sunt isti qui ut nu
bes volant. et sicut colube ad fenest
ras suas. Hec autem predicatorum
sancti nubes appellati sunt. quia ubi
bis pluit miraculis choruscant.
Qui volare quoque ut nubes dicun
tur. quia et in terris viuentes. ex
tra terram fuit omne quod egerunt
Vnde et per quandam nubem dicitur. In
carne enim ambulantes. non secundum
carnem militamus. Priores etenim
patres coniugis utebantur. filios
procreabant. substantias possidebant
curis rei familiaris intuebantur. Is
tos autem prophetie iam spiritu preui
dens substantias deserere. coniugia non
appetere. filios non procreare. nichil
in terra querere. nil possidere. non
eos velut homines per terram am
bulantes sed nubes volantes nomi
nat Volant enim qui terram quasi
non tangunt. quia in ipsa nil appe
tunt. Qui et ad fenestras suas quasi
colube sunt. quia pro mansuetudi
nis sue spiritu in hoc mundo per o
culos nil concupiscunt. Considerare
ergo quante altitudinis iste spi
ritualis edificij porte sunt. quas
et spirituales patres ammirantur. Quan
to itaque nos in eorum admiratione hui
liari nostre est. quasi pauimentum sumus.

Sed quia sub longitudinis appel-
latione altitudinem portatū audi-
uimus: nunc aliquid de eorū lati-
tudine cognoscamus. **D**equitur
Et mensus est latitudinem a facie
porte inferioris vsq; ad frontem a-
trij interioris extrinsecus. centum
cubitos: ad orientem et ad aquilo-
nem. **I**n quibz verbis si portā aditū ac-
cipim⁹. quo ad agnitioē dñi itra-
m⁹. porta interior fides est: atrium
vō interiorū contemplatio. **H**abet autē
porta inferius latitudinem in facie
quia videlicet fides per caritatis
sue amplitudinem habet eam que
videtur a proximis operatioem: et
quā dū fortiter a perfectioribz agi
conspiciamus: nos qui in bonis ac-
tibus angustamur. exempla per
eos magne operationis accipim⁹.
Et vnaq; sancta actio quasi que-
dam nobis sit latitudo itineris:
que prius erat angustia difficul-
tatis. **H**abet quoq; atrium interi-
us frontem: quia contemplatiua
vita per quedam signa desiderioꝝ
et gemitū ostendit quā intus
videat que tantum amat. **D**ena-
rius autem numerus per semetip-
sum multiplicatus in centenarium
surgit. **U**nde recte per centenariū
magna perfectio designatur: sicut
de electis dicitur **O**mnis qui relin-
quit domū vel fratres aut sorores
aut patrem aut matrem aut vxo-
rem aut filios aut agros propter
nomen meum: centuplū accipiet:
et vitam eternam possidebit. **N**e

q; etenim sanctus quisq; idcirco terre-
na deserit vt hec possidere in hoc
mundo multiplicans possit: quia
quisquis terreno studio terrā relin-
quit. terram non relinquit sed ap-
petit: nec qui vnam uxorem de se
ut centum recepturus est: sed per
centenariū numerū perfectio desig-
natur. **P**ost quā etiam vita eter-
na promittitur: quia quisquis p
dei nomine temporalia atq; terre-
na contempnit. et hic perfectioem
mentis recipit. vt iam non appetat
que contempnit. et in sequenti scali-
lo ad eterne vite gloriam puenit.
Centes itaq; recipit quod dedit
qui perfectionis spiritum accipiens
terrenis non indiget. etiam si hec
non habet. **I**lle autem pauper est
qui eget quod non habet. **N**am
qui et non habens habere non ap-
petit: diues est. **P**auperitas quip-
pe inopia mentis est: non in quā-
tate possessionis. **N**am cui cū pau-
peritate bene conuenit. non est pau-
per. **M**ensus est ergo vir latitudi-
nem a facie porte inferioris vsq; ad
frontē atrij interioris extrinsecus
centum cubitos: quia redemptor
noster cotidie per magistros atq;
doctores in mensura perfectionis
metitur vitam fidelium: vel in exhi-
bitione boni operis per sitē. vel in
sās desiderijs p contemplationem.
Multi etenim videtur in fide positi
magna operari: sed in centū cubi-
tis non mensurantur. quia per ipā
que faciūt terrenā glām quæunt.

Et quidā videntur per abstinentiam cruciari. gemitib⁹ insistere. Sed eorū mensura ad centum cubitos minime duatur: quia in hīs que agunt ab humano iudicio fauorē requirunt. Quis ergo est qui per centū cubitos mensuratur. nisi is cui⁹ bona opatio recta intentione datur. Vt in eo quod agit non ad terrena lucra appetenda. aut ad laudes transitorias reflectatur. Ecce enim misericordiā proximis exhibere. possessa largiri. cum celeritate indigenti tribuere: latitudo in facie porte inferioris est. Sed si tuā aliā non appetas. si terrena gloriā de ipso bono ope nō requiras. recte in centenario numero id est in perfectione mensuraris. Nam qui videtur dare misericorditer. et rapit forsitan violenter aliena: iste adhuc q̄ sit via perfectionis ignorat. nec cognouit unde ad perfectionem tenditur: qui a nec ipsū eius inuēit. Prius enim appetitū auellere a mente debuit: et postea q̄ iure possidet largiri. Unde scriptū est. Declina a malo: et fac bonū. Quid enim potest ēē boni quod facit: qui nec dū a malo declinauit. Et sūt qui dam qui sicut dictū est ab alimentis abstinent. carnem cruciant: sed tamen si pulsati fuerint. cognoscuntur quia ad mundi gloriā anhelant. Nisi fronte atrij interioris ostendūt: sed per centū cubitos non mensuratur. Hī ergo in numero

perfectionis sūt: de quib⁹ per paulū dicitur. Qui carnem suam cruciaverūt cum vicij⁹ et concupiscentij⁹. Et notandum quia non dicitur q̄ intrinsecus sed extrinsecus ista mensurantur. quia videlicet redemptor noster cū per nos facta hominū vel approbat vel iudicat. nō intrinsecus sed extrinsecus metit. Unde et per euangelium dicit. Ex fructib⁹ eorū cognoscetis eos. Quia enim per hoc quod videmus cognoscim⁹ operat⁹ animū quem nō videm⁹: siue latitudinem q̄ est in facie porte inferioris. siue frontem atrij interioris extrinsecus metimur. Cum enim alios conspiciam⁹ largiri elemosinā. afflictio concurrere. oppresso subvenire. nichil eos in hoc mundo glorie q̄rere. nullis h⁹ mundi compendijs inhiare: atq; alios videm⁹ carnē domare. lacrimis insistere. vbiis celestib⁹ occupari. nil transitorij honoris appetere: quid aliud debemus nisi eos perfectos credere. sanctos estimare. Quia ergo per hoc quod aspiciamus eos esse perfectos credim⁹: eorū vitā per centū cubitos extrinsecus metimur. Et quia multi in iudea pleriq; vero in gentilitate positi. ad hanc perfectionis sumam venerūt recte subiungitur. Ad orientē et ad aquilonē. Iudeus etenim populus oriens iure dicitur est: de cuius carne ille nat⁹ est q̄ sol iusticie vocatur. De quo per prophetā dicitur. Vobis autem qui time tē dominū

orientetur sol iusticie. Per aquilonem
vero gentilitas designatur. que di
u in perfidie sue frigore torpuit:
et in cuius corde ille regnauit. qui
attestante propheta apud semetip
sum dixit. **P**onam sedem meam
ad aquilonem. Quia itaq; in car
natus omnipotens dominus alios
perfectos ex iudea. alios ex genti
litate perfectos. intra sanctam ec
clesiam fecit: centum cubitos non so
lum ad orientem mensus est. sed
etiam ad aquilonem. Sed quia sub
aquilonis nomine de gentilitate
sermo se intulit: considerare libet
quidam super nos effusa sunt visce
ra creatoris nostri. Omnes enim
nos ex gentilitate venimus: anti
qui patres nostri lignis et lapidi
bus seruebant. et relinquentes do
minum a quo facti sunt. deos vene
rati sunt quos fecerunt: nos autem
per omnipotentis domini gratiam
ad lucem de tenebris deducti sumus.
Recolamus ergo de quibus tene
bris venimus: et de luce quam ac
cepimus gratias agamus. Neque
enim diuinam misericordiam intel
ligit: qui sue miserie memor non
est. Unde et per psalmistam deo di
citur. **M**isifica misericordias tuas
qui saluos facis sperantes in te.
Tunc enim nobis dei misericordie mi
nificantur. cum nobis ad memori
am miserie nostre reuocantur. qui
a recolentes quid fuimus. intelligimus
cui debemus quod sumus. **C**antemus
itaque cum gaudio creatori nostro. quia

de seruicio creature colla mentis
excussimus: gaudeamus in nobis
impletum esse quod per psalmam dictum
est. **E**t frenum erroris quod erat in
maxillis populi tantum erit nobis:
sicut vox sanctificate sollempnitatis.
Frenum quippe erroris maxillas po
puli constrinxerat: quando popu
lorum errore obligata gentilitas.
deo vero confessionis laudem dare nel
ciebat. **S**ed huiusmodi erroris frenum
iam nobis in tantum versum est: cum
gaudentes psallimus atque tantum
omnes dum gentium demonia: domi
num autem celos fecit. **E**t rursum. **S**imula
chra gentium argentum et aurum: ope
ra manuum hominum. **O**s habet et
non loquetur. oculos habet et non
videbit: aures habet et non audi
ent. nares habet et non odorabit. ma
nus habet et non palpabit: pedes ha
bet et non ambulabit. **Q**ui itaque hec
omnipotenti domino psallendo dicimus.
ipsi erroris nostri frenum quod a laude
dei ora nostra ligauerat. uero domino
tantum facimus. **B**ene autem dicitur
sicut vox sanctificate sollempnitatis: qui
a dum confessionis laudem deo reddi
mus: in sanctificata sollempnitate gaude
mus. **R**espondeamus ergo moribus
tante misericordie receptoris nostri: et
qui lucem cognouimus. prauorum ope
rum tenebras de dinemus. **Q**ui est iam
rogo quod in hoc mundo libeat? **V**
biq; luctus aspiciamus. undiq; geni
tus audimus: destruite urbes e
uersa sunt castra. depopulati a
grum in solitudine terra redacta est.

nullus in agris incola. pene nullus
in urbibus habitator remansit: et ta-
men ipse parue generis humani re-
liquie adhuc cotidie et sine cessatio-
ne feruntur: et finem non habent
flagella celestis iusticie: quia nec
inter flagella correpte sunt actiois
culpe. Alios in captivitate ducti. a-
lios de trucidari. alios interfici vide-
mus. Quid est ergo quod in hac vi-
ta libeat fratres mei? Si et talem
mundum adhuc diligimus: non iam
gaudia sed vulnera amamus. Ipsa
autem que aliquam mundi domina esse vi-
debatur qualis remanserit roma
conspiciatis: universis doloribus mul-
tipliatem attrita. de solatione civium
impressione hostium. frequentia ruina
tanta. ut in ea completum esse vide-
amus quod contra urbem samariam
per hunc eundem prophetam longe su-
perius dicitur. Pone ollam pone
ignem: et mitte in ea aquam: et conge-
re frusta eius in ea. Et paulo post
Effervuit coctio eius: et discorta
sunt ossa illius in medio eius. At-
que iterum Congere ossa que igni succen-
dam: consumetur carnes. et coque-
tur universa compositio eius. et ossa
tavescent. Pone quoque eam super
prunas vacuam: ut incalcescat et
liquefiat es eius. Tunc enim nobis ol-
la posita est: cum hec est civitas con-
stituta. Tunc in ea aqua missa est
et frusta eius congesta sunt. quan-
do ad eam undique populi conflu-
bant: qui velut aqua calens actio-
nibus mundi feruiscerent: et quasi

frusta carnum in ipso suo fervore li-
quarentur. De qua bene dicit. Effervuit
coctio eius. et discorta sunt ossa il-
lius in medio eius: quia prius qui-
dem in ea vehementer incaluit acti-
o glorie secularis: sed postmodum ip-
sa gloria cum suis sequacibus defecit.
Per ossa etenim potentes seculi. per
carnes vero populi designantur: et
quia sicut carnes portantur ab ossi-
bus: ita per potentes seculi infirmi-
tas regitur populus. Sed ecce iam
de illa omnes huius seculi potentes
ablati sunt: ossa ergo excocta sunt.
Ecce populi defecerunt: carnes ei-
us liquefacte sunt. Dicatur itaque. Con-
gere ossa que igni succendam: consumetur
carnes. et coquetur universa com-
positio eius: et ossa tavescent. Vbi
enim senatus: ubi iam populus?
Contabuerunt ossa. consumpte sunt
carnes: et omnis in ea secularium
dignitatum ordo extinctus est. excocta
est universa compositio eius. et
tamen ipsos nos paucos que reman-
simus adhuc innumere tribulatio-
nes premunt. Dicatur ergo. Pone
quoque eam super prunas vacuam.
Quia enim senatus deest. populus
interijt. et tamen in paucis qui sunt
dolores et gemitus cotidie multipli-
cantur: iam vacua ardet roma. Quia
autem ista de hominibus dicimus: tam-
en in crebris seculis ipsa quoque
eius destrui edificia videmus. Vnde
apte de civitate adhuc vacua subdi-
tur. Incalcescat et liquefiat es eius.
Nam enim et ipsa olla consumitur.

In qua prius carnes et ossa consu-
mebatur: quod postquam de fecerunt homi-
nes etiam parietes cadunt. **U**bi au-
tem sunt qui eis aliquam gloriam leta-
bantur? **U**bi eorum pompa ubi super-
bia? ubi frequens et immoderatum
gaudium? Impletum est in ea: quod
contra destructa ninive per propheta-
tam dicitur. **U**bi est habitaculum leo-
num? et pascua catulorum leonum? **N**on
eis duces ac principes leones non
erant? qui per diversas mundi pro-
vincias discurrerent predam secundo
et interficiendo rapiebant? **H**ic leo-
num catuli inveniuntur pascua: quia
pueri adolescentes iuvenes secula-
res. et seculorum filii undique congre-
bantur: cum proficere in hoc mundo vo-
luerent. **N**ed ecce iam desolata.
ecce contata: ecce gemitibus oppressa
est. **N**am nemo ad eam currit ut
in hoc mundo proficiat: iam nullus
potens et violentus remansit. qui
opprimendo predam diripiat. **D**ica-
mus ergo. **U**bi est habitaculum
leonum? et pascua catulorum leonum?
Contigit ei quod de iudea novimus
per prophetam dictum. **D**ilata calui-
am tuam sicut aquila. **C**alviam quip-
pe hominis in solo capite fieri solet.
calviam vero aquile in toto fit cor-
poris: quia cum valde senuerit plu-
me eius ac pene ex omnibus illius
membris cadunt. **C**alviam ergo
suam sicut aquila dilatat: que plu-
mas perdidit. et populum amisit. **A**-
laz quoque pene ceciderunt cum quibus
volare ad predam assueverat: quia

omnes eis potentes extincti sunt.
per quos aliena rapiebat. **N**ec autem
quod de romane urbis contritione dictum
est: iam pene in cinis facta mun-
di civitatibus scimus. **A**lia etenim lo-
ca clade desolata sunt. alio gladio
consumpta. alia fame cruciata: alia
terre hyatibus absorpta. **D**espiciamus
ergo ex toto animo hoc prius
seculum vel extinctum. imitemur bono-
rum facta que possumus. **A**pus orientem
et aquilonem multi sunt: qui pro per-
fectione vite centum cubitis mensura-
tur. **E**x iudea etenim. et ex gentili-
tate sicut dictum est. ad sanctitatis
culmen excreverunt. **Q**uibus intelli-
gi per orientem et aquilonem etiam
iusti et peccatores possint. **O**riens
quippe non immerito iusti nominan-
tur: qui sicut in luce fidei nati sunt
in innocentia perseverant. **P**er aqu-
lonem vero recte peccatores accipi-
mus: qui mentis frigore delapsi
sub peccati sui umbra torpuerunt.
Ned quia omnipotentis dei miseri-
cordia etiam tales ad penitentiam
revocat. copulatione et lacrimis la-
uat. virtutibus dicit. usque ad perfec-
tionis gloriam subleuat: non solum ad
orientem certum cubitum. sed etiam ad
aquilonem duantur: dum cum iustis
etiam peccatores per dona et peni-
tentiam ad perfectionem veniunt. **I**ar-
gente deo et domino nostro ihesu
christo: qui vivit et regnat cum deo pa-
tre in unitate spiritus sancti deus: per
omnia secula seculorum amen
Expliat omelia sexta.

Incipit omelia septima.

Agna legentium debet esse discretio in sacro eloquio: cum quilibet unus sermo qui dicitur in seipso una eandemque rem significare credatur: sicut aliquando sol in bono, aliquando vero accipitur in malo. **N**ol enim nomine aliquando signatur domus aliquando persecutio. **A**ttestante enim libro sapientie impij in inferno dicturi sunt. **E**rrauimus a via veritatis: et sol iusticie non luxit nobis. **E**t de iactis seminibus domini dicit. **O**rtu sole auerunt: quia videlicet facta persecutione in cordibus reproborum predicationis verba ficta sunt. **D**icit leo dominum signat: unde scriptum est. **D**icit leo de tribu iuda. **S**ic leonis nomine dyaboli similitudo exprimitur: sicut per primum pastorem dicitur. **A**dversarius vestri diabolus sicut leo rugiens arantem querens quem deuoret. **D**icit bouis nomine sapiens designatur: unde scriptum est. **N**on iunges bouem et asinum. **I** sapiens cum stulto in predicatione non sociabitur. **D**icit per bouem fatuus figuratur: sicut de eo qui in turpitudine amoris captus est dicitur. **E**t atque eam sequitur quasi bos ductus ad victimam: id est sicut fatuus trahitur ad mortem. **N**ec igitur dixi: ne quia portam significare dominum vel predicationem vel scripturam sacram vel fidem exposui: ubique iam in hoc propheta porta legitur, signare aliud non

credatur. **C**um ei de una porta propheta diuinus loqueretur, recte fides intellecta est, quia una est omnium et laudis fides: cum vero alie porte nominantur intelligi sicut et longe superius dictum est ora predicatorum possunt per quam vera vita cognoscitur: et per quam ascenditur ad sacramentorum spirituum aliam cognitionem. **N**am porta per quam signari fidem diximus: notandum nobis est quia inferior appellatur. **I**n hac enim vita dum sumus: quasi in ymo positi adhuc inferius teneamur. **E**t recte inferior porta fides est: quia nobis in terra positi aperit agnitionem dei. **I**taque nunc dicit. **P**ortam quoque quam respiciebat viam aquilonis atrij exterioris mens est: tam in longitudinem quam in latitudinem. **E**t thalamos eius tres hinc et tres inde: et fores eius et vestibulum eius secundum mensuram porte prioris. **Q**uinquaginta cubitorum longitudinem eius: et latitudinem eius: et quinquaginta cubitorum. **F**enestre autem eius et vestibulum et sculpture secundum mensuram porte quam respiciebat ad orientem: et septem graduum erat ascensus eius: et vestibulum ante eam. **D**e porta quam respiciebat viam aquilonis atrij exterioris, ea ipsa replicatur, quam iam de porta alia superius dicta sunt: atque alia subiungit quam de predicta porta tacuerat propheta. **V**t ergo de hijs lauius differamus quatenus nondum discussa sunt: de beatus ea quam iam dicta sunt sub breuitate replicare. **P**orta enim viam aquilonis

respiciat: cum predicator quisque vi-
tam peccatoris agnoscat: eius inte-
riora vite per verbum predicationis
aperit. Que porta atrij exterioris
diatur. Exterius quippe est atrium
vite presens: in qua omne quod
corporaliter agitur. corporaliter
etiam videtur. Que tam in lati-
tudine quam in longitudine mensura-
tur: quia cum ad fidem peccator
ducatur: necesse est ut eius doctor
consideret. vel quantum in longitu-
dine spei. vel quantum in latitudine
caritatis ex eius ammonitione pro-
ficiat. Cui enim ad dominum conu-
titur. si adhuc bona vite presentis
sperat. longitudinem non habet:
quia brevis est vita in qua spe posu-
it. Si per terrenarum rerum concupis-
centiam et adhuc per proximi odi-
um coangustatur. latitudinem non
habet: quia nescit vel transitoria
contempnere: vel se in proximi amo-
re dilatare. Cum vero consensus quisque
eternae vite gaudia larganimiter
sperat. proximorum molestias cum
caritate tolerat. et ea que non ha-
bet concupiscere contempnit: lon-
gitudinem et latitudinem porta
habet: quia gloria predicatoris est
profectus auditoris. Unde qui-
busdam per magnum predicatoris
te diatur. Gaudium meum et corona
mea. Et rursum. Ecce nunc vino: si
vos statis in domino. Atque iterum
Que est enim nostra spes aut gaudi-
um: nonne vos ante dominum? Lon-
gitudo ergo et latitudo porte est que

ad aquilonem respiciat: quia cum in
fidelem quempiam in peccati sui frigo-
re torpentem predicator ad fidem re-
uertit: per hoc quod cum in longi-
tudinem spiritus tendit. et in amplitudi-
ne caritatis dilatat. eius gloriam
suam facit. Et quia in cognitione
sanctae trinitatis ex verbo predica-
tionis. auditores quique in eius te
trinitatis amore proficiunt: habet
hec eadem porta thalamos tres
hinc et tres inde: quia omne quod per
testamentum novum de trinitate con-
ditor loquitur hoc etiam de testa-
mento veteri ostendit: et cor audi-
entium in amore celestis patris pro-
ficiat: de anima inherens deo quasi
sponsa cum sponso in quodam iam tha-
lamo sedeat: atque a terrenis se de-
siderijs funditus auertat. Praeterea
ut longe superius dictum est. quia
tres sunt ordines bene viuendum
bonorum scilicet coniugatorum. conti-
nentium atque predicatorum: et quia
alii etiam in coniugijs positi amo-
re celestis patrie anhelant: alii au-
tem spe eterni gaudij etiam carne
inacerant. omnesque actus terrenos
refugiunt. et in cura huius seculi im-
plicari contempnunt: alii vero
et terrena bona despiciunt. et celestia
gaudia predicant que cognov-
erunt: quid isti nisi in spiritali e-
dificio thalami sunt in quorum co-
gitatione et meditatione anima
celesti sponso sociatur? Quos
tres bonorum ordines quia non
solum ecclesia ex gentibus habet.

605
habet. **S**ed a liquidando etiam synago-
ga habuit. dum magna multitu-
do spiritualium redemptoris gratiam
ardenter expectauit: porta celestis
edificij tres hinc et tres inde
thalamos habet: quia predicator
res quique cum ad supernam patriam
auditorum prouocant: et nouos
patres et veteres anhelasse celestis
desiderio demonstrant. **P**rimus enim
plurimorum exempla per rationationis
verba compungunt. **E**t cum pre-
dicator dicit quales alij in conui-
gio vel in continentia vel in predi-
catione erga omnipotentis dei a-
morem in nouo testamento fuerint
vel alij quales in veteri: porta que
loquitur ternos ex utroque latere
habere se thalamos ostendit. **Q**ue
porta habet et frontem: quia sunt
in predicatoris vita aperta opera
que videntur. **H**abet et ante fron-
tem vestibulum: quia priusquam bona
opera insinuet. predicat fidem: per
quam anima humiliter veniens
ad bonorum actuum altitudinem sub-
leuetur. **Q**ue cuncta secundum men-
suram porte prioris sunt: iuxta hoc
quod subditur. **Q**uia mensus est
longitudinem eius et latitudinem
viginti quatuor cubitorum. **H**ec iam su-
perius locus me dixisse meminis-
tis. **P**er quinquagenarium enim nu-
merum requiem diximus figurari:
quia et quinquagesimus annus veteri
populo in requiem datus est: qui
appellatus est iubilaeus. **E**t septe-
narius numerus per quem hoc om-

ne tempus euoluitur septies mul-
tiplicatus ad quadraginta et no-
uem duatur: cui monas additur
quia in vnius contemplatione re-
quies eterna perficitur. **I**dem er-
go quinquagenarius numerus nobis
in longitudine est: quia peruenire
ad illam requiem non potest. nisi
qui ad eam spem suam modo ten-
dere longanimiter potest. **Q**uia
enim per quinquagenarium numerum
ad eternam requiem prouocamur
etiam hoc nos omnino instruit quod
in tabernaculo decem cortine iusse
sunt fieri: que haberent ansulas
quinquagenas. et arcus aureos quin-
quagenos a latere et summitate. **C**or-
tine tabernaculi sancti omnes sunt
qui ex diuersis virtutum coloribus
in sancte ecclesie ornamento profi-
ciunt. **Q**ui et exteriora velant. et in-
teriora omnimodo exornant: quia e-
orum vita in quantum videtur ornamen-
tum est: et eorum intellectus intus
absconditur. dum celestia que in
mente seruant et dicere non possunt
in eis aliquo modo velantur. **R**ec-
tius autem decem cortine sunt. quia per
decalogi custodiam ipsa sanctorum
corda profecerunt. **I**taque decem
ansule cortinarum fieri quinquaginta
precepte sunt. **I**taque celi speciem
habet. **A**nsule ergo cortinarum
sunt precepta celestia: in quibus li-
gantur anime: ut ab inferioribus
subleuate superius pendeant. **Q**ue
videlicet ansule habent et arcus
aureos. intellectum scilicet vera sapientia

fulgentem. **Q**ui intellectus quia
esse debet per oia arcuspectus. et
caute sollicitudinis vigilantia mu-
nitus: recte per arcusculos designat.
Et notandum qd a latere et summa-
te iubetur ansule vel arculi in corti-
nis fieri: quia precepta celestia et
intellectus spiritualis non solum nos
debet sursum in dei amore suspende-
re: sed etiam proximo in caritate
sociare. **I**n eo enim quod condita-
tem nostram diligimus: quasi per su-
periores ansulas in aere pendemus.
In eo vero quod sicut nosmet ipsos
proximos amamus. ansulas et ar-
culos a latere habemus: ut cortine
tabernaculi id est fidelium anime per
caritatem coniuncte sint: et non per dis-
cordiam diuise. **U**nde et hic per la-
titudinem quinquaginta cubitorum.
protinus latitudo subiungitur xx et
quing. cubitorum: que videlicet latitu-
do ad caritatem proximi pertinet.
Ipsa enim in fructum amoris se di-
latat: atque erga eos omne quod
potest boni operis exercet. **C**uncta
autem bona opera que corporaliter
fuerunt per quinque corporeos sensus
exhibentur: videlicet per visum
auditum tactum gustum odoratum.
Quinarius vero numerus per se-
metipsum ductus ad vicesimum et
quintum pertinet: quia bona opera
cum agi ceperint. per fetuorem a-
nimam ad augmentum exantant:
et per semetipsam multiplicatur. **U**n-
de et latitudinem menti faciunt: et
ut non sit angusta per temporem:

sed expansa in bonis operibus per
caritatem. **O**mnis enim temporis tempo-
ris angustia est: omnis vero benignitas
caritatis magna latitudo. **P**ra-
et si res desunt que fortasse indigen-
ti proximo prebeantur: et ampla est
substantia voluntatis bone. que suf-
ficiat ad regni retributionem: sicut
scriptum est. **I**n terra pax hominibus
bone voluntatis. **Q**uequitur. **E**t nel-
te aut eius vestibulum et sculptura.
secundum mensuram porte que respiciebat
ad orientem. **C**uncta hec iam su-
perius laus dicta sunt: et idcirco
sermo non debet morosa exposicio-
ne tardare. **H**oc tamen magnope-
te notandum est. qd porta ad aquilonem
ea omnia habere perhibetur. que
porta ad orientem: fenestras scilicet con-
templationis. vestibulum humilitatis.
sculpturam bone operationis.
Omnes enim qui per hoc quod deo
in consuetudine noti sunt in innocen-
tia persisterunt. portam ad orientem
habent: quia eis celestis regni
aditus patet a lumine quod ac-
ceperunt. **E**t omnes qui in peccatis
lapsi postmodum corporis sui frago-
re sunt deprelli. sed per penitentiam
redeunt. ad amorem celestis patri-
e recalescunt: et portam ad aquilo-
nem habent: quia eis etiam post
peccati sui fragora regni aditus per
misericordiam patet. **E**a ergo ha-
bere dicitur porta ad aquilonem:
quia et conuersi peccatores sic dicitur
utribus. sicut illi sunt diuites
qui cadere in peccato vitauerunt.

Unde et psalmiste voce per dñm
datur. cinere sicut panē manduca
bam: quia sic penitentes recipit ut
iustos. **S**criptū quippe est de pec
catoribus. **O**lim in alio et cinere
penitentiam egissent. **C**inere ergo
sicut panis comeditur. qñ ad aue
toris sui grāam peccator per pe
nitentiam sicut innocens reuocā
t. **P**orta igitur ad aquilōem habet
fenestras. habet vestibulum. habet
sculpturas: quia cum peccator ad
vitā post culpas reduatur. sepe lu
men contemplationis accipit: at
q̃ de ipā memoria iniquitatis sue
grām magne humilitatis. bone
quoq; opationis efficaciam peti
pit: ut omne quod fieri p̃cipitur.
in vita eius quasi sculptū esse vide
atur. **S**epte vero graduū erat as
census eius. et vestibulū ante eam
Septem gradib⁹ ad portā ascen
ditur: quia p̃ sancti spūs septifor
mē grāam aditus nob̃ vite aperi
tur. **Q**uam septiformē grāam p̃
saīas in ipō nostro capite vel in e⁹
corpore quod nos sumus enume
rans dicit. **R**equiescat super eum
spūs sapientie et intellāis: spūs
consilij et fortitudinis. spiritus sci
entie et pietatis: et replebit eum
spiritus timoris domini. **Q**uos q̃
duos de celestib⁹ loquens. descen
tēdo magis q̃ ascēdēdo numera
uit: videlicet sapientiam intellec
tum cōsiliū fortitudinē scientiam
pietate timorem. **E**t cū scriptū sit
māu sapientie timor domini: con

stat p̃ocul dubio quia a timorē ad
sapientiam ascenditur. non aut a
sapientia ad timorem reditur: qz
nimirū perfectam habet sapientia
caritatem. **E**t scriptū est. **P**erfecta
caritas foras mittit timorē. **P**ro
pheta ergo quia de celestibus ad
yma loquebatur: cepit magis a sa
pientia et descendit ad timorē. **S**z
nos quia a terrenis ad celestia tē
dim⁹. eos tē gradus ascēdēdo a
numerem⁹: ut a timore ad sapien
tiam petuenire valeam⁹. **I**n men
te etenim nrā primus ascensionis
gradus est timor domini: secund⁹
pietas. terci⁹ scientia. quart⁹ for
titud. quint⁹ consiliū. sext⁹ intel
lāis. septim⁹ sapientia. **E**st enim
timor domini in mente. **S**ed qua
lis est iste timor: si cum eo pietas
non est? **Q**ui enim misereri proxi
mo ignorat. qui compati ei⁹ tribu
lationibus dissimulat: hui⁹ timor
ante omnipotentis dei oculos nul
l⁹ est: qui non subleuatur ad pie
tate. **S**ed sepe pietas per inordi
natā misericordiam errare solet: si
fortasse peccerit q̃ parāda non sūt.
Peccata enim q̃ ferri gehenne ig
nib⁹ possūt: discipline sūt verberē
corrigenda. **S**z inordinata pietas
cum temporalit̃ parat: ad eternū
supplicij pertrahit. **U**t ergo vera
et ordinata sit pietas. ad gradum
est aliū subleuanda id est ad scien
tiam: ut sciat vel quid ex iusticia
puniat: vel qd ex misericordia di
mittat. **S**z qd si sciat quid agere

quid agere quis debeat? virtute
vero agendi non habeat? **P**atien-
tia ergo nostra crescat ad fortitu-
dinem? ut cum videt quid agendum
sit. hoc agere per mentis fortitu-
dinem possit? ne timore trepide-
t. et pauore collapsa non valeat bo-
na defendere que sentit. Sed sepe
fortitudo si improuida fuerit. et mi-
nus contra vicia aranspecta? ip-
sa sui presumptione in casum ruit.
Ascendat ergo ad consilium? ut
providendo p̄moneat omne quod
agere fortiter potest. **P**ed esse con-
siliū non potest si intellectus de-
est? quia qui non intelligit malū
quod agentem grauat? quomodo
potest bonū solidāre quod adiuvat?
Itaq; a consilio ascendamus ad
intellectum. **P**ed quid si intellectus
magno quidem acumine vigilet?
et moderari se nesciat per maturi-
tatem? **A**b intellectu ergo ascenda-
mus ad sapientiam? ut hoc quod
acute intellectus inuenit. sapienti-
a mature disponat. **Q**uia igitur
per timorem surgimus ad piete-
tem per pietatem ad scientiam du-
amur. per scientiam ad fortitudinē
roboremur. per fortitudinē ad cō-
siliū tendim9. per cōsiliū in intellai
p̄ficiam9. p̄ intellectū ad maturita-
tē sapie puenim9. **S**eptē ḡdib9 ad
portā ascēdim9? p̄ quā nobis adi-
tus vite spūalis aperitur. **N**ū autē
dixit qz vestibulū erat ante eā? qz ni-
si quis prius humilitate habuerit
ad hys grad9 donoz spūaliū non

ascendit? sicut scriptum est **S**uper
quem requiescet spiritus me9? **N**isi
super humilem et quietū. et tremē-
tem sermones meos? **D**e quo p̄
psalmistā dicitur. **A**scensus in cor-
de e9 disposuit. in qualle lacrima-
rum. **C**onuallis quippe humilis
locus est. **E**t peccator quib9 dum
se in lacrimis humiliter affligit?
in corde per ascensum virtutū pro-
ficiat. **Q**ui tursus ait. **E**mittit fon-
tes in conuallib9? quia omps de-
us dona spiritualis gracie humili-
bus prestat. **P**otest quoq; per ves-
tibulum fides intelligi. **I**psa quip-
pe est ante gradus et portā? quia
prius quidem ad fidem venimus
ut postmodum per spiritualiū do-
norū gradus celestis vite aditum
intremus. **N**on enim virtutibus
venitur ad fidem. sed fide pertingi-
tur ad virtutes. **C**ornelius enim
centurio cuius elemosine ante bap-
tismum angelo teste laudate sunt.
non operibus venit ad fidem? sed
fide venit ad opera. **N**am et ei per
angelum dicitur. **O**rationes tue
et elemosine ascenderūt in conspec-
tu dei. **S**i enī deo vero et ante bap-
tismum non crederat? quem ora-
bat? **P**l quomō hunc omnipotens
deus exaudierat? si non ab ipso se
in bonis persia petebat? **D**icebat i-
gitur creatorem omnium deum. sed
qz e9 omps filius incarnatus esset ig-
norabat. **N**eq; enī poterat bona a-
gē. nisi an credidisset. **S**criptū nāq;
ē. **N**unc fide impossibile ē placē deo

Fidem ergo habuit cuius operatio-
nes et elemosine placere potuerunt
bona aut actione promeruit ut de
um perfecte cognosceret. et de uni-
genito eius incarnationis mysteri-
um crederet: quatenus ad sacramen-
tum baptismatis perueniret. **P**er
fidem ergo venit ad opera: sed per
opera est solidatus in fide. **D**eslibu-
lu itaque ante gradus est: quia qui
prius crediderat. ipse post virtutum
gradibus ad portam aditum ascendit.
Equitur. **E**t porta atrij interio-
ris contra portam aquilonis et ori-
entis. **H**oc loco contra non per ad-
uersitatem ponitur. sed pro rectitudi-
ne. **I**ta enim porta atrij interioris
posita monstrabatur: ut porta aq-
ilonis et orientis recto ad cam adi-
tu tenderet. **Q**uid est ergo quod por-
ta interior recto itinere posita contra
portam orientis et aquilonis osten-
ditur: nisi hoc quod aperte datur
intelligi. quia siue iudeis et genti-
li populo. seu iustis et peccatoribus
sed post peccata commissis. eque adi-
tus regni celestis aperitur. **I**argu-
est enim misericordia creatoris nostri.
Et porta interior non solum portam
orientis respiciat. sed etiam aquilonis
quia non solum hiis qui in innocentia
a permanent. sed etiam peccatori-
bus peccata sua penitendo dampnanti-
bus aperitur interioris atrij gau-
dia: ut ineffabilia mysteria patri-
e celestis agnoscant: agnoscendo
sintiant: sitiendo curent: currendo
perueniant. **H**ec interni gaudij se-

creta cognouerat. qui dicebat. **S**i-
tiuit anima mea ad deum viuum: et
quando veniam et parebo ante faci-
em dei. **P**redicator gentium ad
hunc aditum regni celestis anhela-
bat cum diceret. **C**upio dissolui et cum
christo esse. **H**ec exultationis oculi-
te secreta cognouerat sponsa: que
dicebat. **D**ilectus meus misit ma-
nu suam per foramen: et veter me-
us intremuit ad tactum eius. **D**ilac-
tus etenim manu per foramen mie-
tit: quoniam virtute sua dominus nostrum
animum per subtilem intellectum pul-
sat. **E**t veter illius in tactu contre-
muit: quia infirmitas nostra per
hoc quod celestis gaudij intellectum
tangitur ipsa sua exultatione tur-
batur: et fit in mente paucorum ac leti-
cia: quia iam sentit quod de celesti
gaudio diligit: et adhuc metue-
ne plene non percipiat quod vix te-
nuiter sentit. **Q**uid igitur restat:
nisi ut se ad perfectioris vite cursum
dirigant. omnes qui illa gaudia
patre celestis agnoscunt. **V**nde
et hic apte subiungitur. **E**t mensura
est a porta usque ad portam centum cubi-
tos. **C**entenarium numerum quia de-
cies per denarium ducitur. iam supe-
rius diximus esse perfectum. **I**taque
qui aditum atrij interioris videt.
profecto necesse est ut per viam per-
fectionis currat: ut a porta incho-
ationis usque ad consummationis in-
gressum perueniat. **M**ensuretur er-
go artum interius quod a portis exte-
rioribus usque ad portam interioram

fenditur centum cubitis: ut qui in
trate amando cepit. latitudinē per
fectionis habeat in mente: quatenus
in eo quē diligit hunc nec prospera
extollant nec aduersa coangus
tent. sed transitoria cuncta despi
cens. quo aduſq; ad gaudia secreta
perueniat. per atrium perfectionis
currat. **S**unt enim multi qui iam
in septem gradibus aditum porte
exterioris intraverūt: iuxta quen
dā superne dispensationis modū
per timorem dei humiles. per pie
tatis studiū misericordes. per sci
entiam discreti. per mentis fortitu
dinem liberi. per consiliū cauti. per
intellectum prouidi. per sapienti
am maturi: sed adhuc quibusdā
necessitatib9 obligati. hui9 mūdi
curſu inseruiūt: et inde iam ex mag
na parte exaufferunt animū. ubi
adhuc tenentur inuiti. **C**umq; su
perimposita terrene occupationis
portant onera. minus se in precep
tis celestibus exercent: et dum an
helare medullitus ad eternam pa
triam non vacat. ipsa in eis sua a
liquo modo desideria languescunt
quia animo auris temporalibus p
pediti. vera gaudia que cognoscūt
amare tantū non licet quātum libet
Hij plenū a iugo mūdi colla me
tis exauiūt: omnia deserūt. terre
ne aut pondera deponūt: atq; ut
ad celeste desiderium lacus animū
suum laxent. vitam remotam pe
tunt: et in ea pābus sanctis inten
ti sacris meditationibus de diti.

cotidiano se fletu afficiūt: et reſul
tate cordis igne amoris conſtant
atq; ad celeste gaudiū accendēdo
se innouant. **H**ij plenūq; in ipso su
o desiderio accensi exire iam de car
ne concupiscunt: atq; ad vitam p
sentem redire post fletus nolunt:
sed tamen differūt ut dilatius a
mor ex ipsa sua dilatione profici
at: et ardenti desiderio quasi qd
negatur accrescat. **S**ic in regione
gerasenozū qui liberatus a legioe
demonū fuerat ire iam cū d omīo
volebat: sed tamen ei dicitur. Re
uertere in domū tuam: et narra qd
tibi fecerit dominus. **D**ic spon
sa in cantibus cantroz sanctis de si
derijs anxia loquitur dicens. In
lectulo meo per noctes quesiui quē
diligit anima mea: quesiui illum
et non inueni. **I**n lectulo enim di
lectum querit: quādo in ipso suo o
rio et vacatione quā apperijt iam
videre anima dominū concupiscit:
iam ad eum exire desiderat: iā ca
tere pſentis vite tenebris anhelat.
Sed querit illū et nō inuenit: qz
quīs magno amore desideret: ad
huc tñ ei non pceditur videre quē
amat. **T**ales itaq; sanctorz men
tes quid aliud in hoc desiderio faci
unt: nisi quod iam a portis exteri
oribus per atrium interius ad por
tam currūt? **Q**uib9 sepe euenit.
ut cum se viderint magno celestis
grē munere pūctos. iam se perfec
tos existimēt: et obediētes putet
s qz nullus est qui dura preapiat

patientes esse se credant. Et quia ne
mo eos per contumelias et aduer
sitates pulsaret. et plerumque contingit
ut spirituale ministerium vel inuiti susci
pianter. atque ad gubernationem si
delium deducantur. Qui cum mag
nis tribulationibus fuerint hinc in
de pulsati turbati mente sese imper
fectos inveniunt. qui non pulsati per
fectos se esse crediderunt. Quia ex
te agitur ut se ad semetipsos colli
gant et apud se tanti obprobrium
sue infirmitatis erubescant. atque
ex ipsa sua confusione roborati con
tra aduersa patientiam opponant.
et ex tribulatione proficiant. qui pri
us in oratione ex ipsa sua securitate tor
pebant. et remanere tales esse inapi
unt. quales se esse prius inaniter
putauerunt. Huius itaque cum a portis
exterioribus usque ad interiorum por
tam per boni studii atrium differun
tur. hoc ipsum in eis atrium centum cu
bitis mensuratur. quia dilatione
et exercitio in sancta cotidie persua
sione proficiunt. Per cotidiana enim de
sideria in mente perficiunt. quasi centum
est cubitis interiorum atrium mensurari.
Porto igitur a portis usque ad por
tam centum sunt cubiti. ut quasi que
dam mora eundi sit ipsa dilatio vi
uendi. per quam cotidie in virtutibus
crescitur. ut ad interiorum aditum per
fectius perveniant. Dequitur et
duxit me ad viam australem. et
ecce porta que respiciat ad austrum
Et mensus est scortem eius et vesti
bulum eius iuxta mensuras superio

res. et fenestras eius et vestibula in
circuit. sic fenestras octidas. Quin
quaginta cubitorum longitudinem et lati
tudinem viginti quatuor cubitorum. et in
gradibus septem ascendebatur ad eam
et vestibulum ante fores eius. Cuncta
hec in orientem et aquilonis por
ta iam dicta sunt. et congruum non
est ut ea que semel ac secundo exponen
tes diximus. sepius replicemus. No
tandum tamen nobis est. quia in spi
rituali edificatio alter aditus ad ori
entem. alius ad aquilonem. atque alius
ad austrum patet. Dicit enim aqu
ilonis fugoze peccatores. ita per
australem viam ferventes spiritu
designantur. qui calore sancti spi
ritus accensi velut in meridiana lu
ce virtutibus excrescunt. Pateat ita
que porta ad orientem. ut hi qui sa
cramenta fidei bene inchoaverunt
et in nulla postmodum vicioze pfun
ditate dimerfi sunt ad gaudia secre
ta perveniant. Pateat porta ad a
quilonem. ut hi qui post inchoa
tionem caloris et luminis in peccato
rum suorum fugoze et obscuritate de
lapsi sunt. per compunctionem penite
tie ad veniam redeant. et que sit in
ter retributiois vera leticia cognos
cant. Pateat porta ad meridiem
ut hi qui post acceptam lucis inchoa
tionem desiderijs in virtutibus fer
vent. spirituali intellectu cotidie inter
ni gaudij mysteria penetrent. Inter
hec autem quatuor potest. cum quatuor huius
mundi partes sint. cum in hoc edificatio
o hec exteriores non quatuor sed

tres porte esse memorantur. **Q**uod
recte querendum fuerat: si propheta
non spirituale sed corporale edificium
vidisset. Sancta enim ecclesia id
est spirituale edificium ut ad secreta
gaudia pertingat. tres solummodo
portas habet: videlicet fidei spem
atque caritatem: unam ad orientem
aliam ad aquilonem tertiam ad me-
ridiem. Porta quippe in oriente est
fides: quia per ipsam lux vera nas-
citur in mente. Porta ad aquilo-
nem spes: quia unusquisque in pec-
catum positus si de venia desperaue-
rit. suditus perit. Unde necesse est
ut qui sua iniquitate extinctus est
per spem misericordie reuiuiscat. Porta
ad meridiem est caritas: quia ig-
ne amoris ardet. In meridiana
etenim parte sol in altum duatur.
quia per caritatem lumen fidei in
dei et proximi dilectione subleua-
tur. Tabus igitur portis ad in-
terius atrium tenditur: quia per fi-
dem spem atque caritatem ad gau-
dia secreta peruenitur. Alia quoque
questio oritur: aut porta atrij inte-
rioris posita contra portam orien-
tis et aquilonis dicitur: et an ad aus-
tralem portam pateat taceatur.
Sed quia per orientem inchoan-
tes. per aquilonem lapsos diximus
designari: dignum fuit ut vel de in-
choantibus quibus adhuc sol in te-
pore est. uel etiam de lapsis sed per
conuersionem redeuntibus aperte
diceretur. quod eis porta atrij interio-
ris pateat: quatinus ex ipsis nos

certos faceret. De quibus dubitari
potuerat. Hoc autem de porta aus-
trali dicendum non erat: quia eos ad
gaudia interna pertingere qui ser-
uore spiritus in virtutibus perma-
nent nullus ignorat. Versus quippe
est sacri eloquii. ea de quibus du-
bitari potuerat aperte dicere et ea
que constant tacere: sicut per psal-
mistam dicitur. **T**ritauerunt moy-
sen in castris: et aaro sanctum do-
mini. Aaron quippe exigente po-
pulo peccatum fecerat: et recte poterat
de eius vita dubitari. Moyses er-
go sanctus non dicitur. quia sanc-
tus esse ab omnibus scitur: et aa-
ron sanctum nominat: ut nobis
de vita illius dubietatem tollat.
Sequitur. **E**t celate palme erant.
una hinc et altera inde in fronte e-
ius. Quid est hoc quod prius in fron-
tibus pictura palmarum: nunc autem
celate palme in fronte esse memora-
tur? In celatura quippe lapidum ex-
teriora opera esse videtur. Sed si
aut superius iam diximus pictura pal-
marum est ostensio signorum: nunc ve-
ro celatura palmarum dicitur: ut bo-
norum operum demonstratio designet.
Ipsis enim sumus predicatoribus
dicitur. **V**ideant opera vestra bo-
na: et glorificent patrem vestrum
qui in celis est. Qui igitur in vita
sua impressa esse sancta opera de-
monstrant palmas in fronte ceta-
tas habent: quia quanta illos in
posterum victoria sequatur. iam nunc
in sanctis suis operibus ostendunt

Vel certe quia fidem per orientis
spem per aquilonis. caritate vero
per australem portam diximus de
signari. Notandum nobis est. quia
in orientis porta pictura palmarum
in aquilone vero et meridie relatu
ra esse perhibetur: quia contingit
sepe ut hi qui adhuc inchoantes
sunt. necdum se in opibus solidis ac
magnis exercent: hi vero qui
post iniquitates ad virtutes redeunt
plenius ut culpas suas ante omni
potentem dei oculos tergere valeant
in magnis operibus exercentur: et
qui iam fervore spiritus sancti actibus in
ardescunt. virtutibus exerceantur. quasi
meridies in sanctis actibus sunt.
In orientis ergo porta pictura est
in aquilonis vero et in meridie re
latura: quia signum victoriae quod
inchoantibus ostenditur: hoc in re
vertentibus atque ferventibus iam
solidius et robustius tenetur. No
tandum quoque magnopere est: quod di
atur hinc et inde. Omnes enim qui
ad vite aditum tendimus: et ex dex
tro et ex sinistro latere habere pal
mam debemus. Quod enim hinc et in
de diatur: latus utriusque signatur.
A dextro igitur palmam habet is
quem prospera non extollunt: a si
nistro palmam habet is quem aduer
sa non dericiunt. Quasi ex utraque
parte portabat paulus palmam cum
diceret Per arma iusticie a dextera
et a sinistra: per gloriam et igno
bilitatem: per infamiam et bonam fa
mam. ut seductores et veraces. Non

hunc adversa frangebant: non pro
pera in mentis tumorem subleua
bant. Hinc inde ergo gestabat pal
mam qui et in aduersitate fortis. et
in prosperitate humilis permane
bat. Quis quis enim de prosperis
extollitur habere in parte dextera
palmam nescit: quisquis in aduersi
tate frangitur portare palmam a si
nistro latere ignorat. Ut ergo hinc
et inde palma gestetur in fronte. ad
esse semper nostris mentibus debet et
in aduersis fiducia et in prosperis
timor: ne aut aduersa in despera
tione pertrahat: aut prospera ani
mum in sui fiducia extollant. Hinc
est quod isdem egregius predicator di
cebat. Satis et humiliari scio et ha
bundare: ubique et in omnibus insti
tus sum: et satiari et esurire. et habunda
re et penuriam pati. Omnia possum in
eo qui me confortat. Nunquid na
mque ars est aliqua humiliari et ha
bundare. satiari et esurire. habun
dare et penuriam pati: ut per mag
no se ista scire tantus predicator in
sinuet? Ars omnino et mira disci
pline scientia: que toto nobis cor
dis est animum discenda. Que enim
penuria sua non frangit. a gratiarum
actione non retrahit. in rerum tempo
ralium desiderium non accendit: satis
humiliari. Hoc enim loco aposto
lus humiliari dicit penuriam propter. Nam
statim e contrario subiungit. Dabo et ha
bundare. Qui enim acceptis rebus
non extollitur. qui eas ad usum va
ne glorie non intorquet. qui solus

non possidet quod accepit. s; hoc
cū indigentibus misericorditer di
uidit: scit habundare. Qui accepit
alimentū non ad ingurgitationem
ventris vitatur. sed ad reparatiōem
virtutis. nec plus carni tribuit. q̃
necessitas petit: scit sari. Qui
alimentorū inopiā sine murmura
tione tolerat. nec pro necessitate
viciā agit aliquid unde anima pec
cati laqueū incurat: scit esurire.
Quē q̃ nec habundantia in supbia e
leuat. nec in nāritate cupiditas ir
ritat. nouit habundare. nouit penuri
am pati. Qui cū statū subderet oīa
possi: ne elationis esse vba credere
m9 adiūxit in quo In eo qui me q̃
fortat. Ecce in altum ramus pro
diit: sed quia in radice se tenuit.
in vinitate permansit. In altum
enim surgens atresceret: si se a ra
dice diuississet. Vibi enim nūl tribu
it: qui omnia se posse non in se sed
in eo qui se q̃fortat fatetur. Hinc
et inde ergo predicator egregius
palma habet: quē nec habundanti
a in superbiam. nec inopia ad aua
ritiam pertrahit. Discamus itaq̃
fr̃es nō solū in prosperis: sed in ad
uersis quoq̃ grās agere. Pater e
nim nobis ex pietate sua fact9 est
gditōr noster: nos adoptiuos fili
os ad hereditatē regni celestis nu
trit: et nō solū donis reficit: sed e
ciam flagellis erudit. Discamus
igitur habundare: ut cūcta q̃ ab eo
accepim9 cum indigentib9 parcia
mur: ut mentē habundantia nō ele

uet: ne fortasse gaudeat. quia he
c adest sibi qd̃ dēst alteri: et nō iam
cōi bono s; p̃pō letetur. Priuato
gaudio veritas ad p̃mune discipu
los reuocat: cū eos de predicatione
recedētes. et de subiectione demo
nū letantes admonet dicens. No
lite gaudere super hoc: sed potius
gaudete et exultate. quia nomina
vestra scripta sunt in celo. Non e
nim omnes electi demonia eiānt:
sed tamen elōzū omniū nomina
celo tenentur ascripta. Admonen
tur ergo discipuli priuatā leticiam
deponere. de p̃muni autē et perpe
tua felicitate gaudere. Quisquis
itaq̃ in eo gaudet quod alter nō
habet: ex ipā sua habundantia de
terrore factus. gaudiū priuatū ha
bet. Contra hui9 nos appetitum
habundantie iohannes amonēt di
cens. Nolite diligere mūdū: ne
q̃ ea q̃ in mūdo sūt. Qui q̃re hoc
dicat mox rationē subdidit dicens.
Si quis diligit mūdū: non est ca
ritas patris in eo. Nemo enim po
test duob9 dñis seruire quia nō va
let siml trāsitoria et eterna dilige
re. Si enim eternitatē diligim9:
cūcta t̃palia in vsu nō in offiū pos
sidem9. Qui eandē rōē p̃tin9 sub
dit dicens. Quia oē qd̃ in mūdo est
cōcupiscētia carnis ē. et cōcupiscētia
oculorū. et supbia vite. Ideo enim
hīc aliquid hōmēs et ultra q̃ nāc
est concupiscūt. ut habēdo superbi
ant: et quia hoc alius non habet
se in cogitationibus extollunt.

Quisquis itaqz talis est: adhuc
ad portanda habundantia doct9 nō
est. **D**epe at quod auaritia ex ap
petitu gerit necessitatem putat: et
cū minora sufficiant. dolet maiora
desse: atqz incautus anim9 quā
dā quasi necessitate patitur quā pa
tie: et cum nimia sint q̄ desiderat:
suam sibi aliquo modo auariciam
excusat. **H**abundantia itaqz superbi
e viana est: quā siq̄ etiam cupidi
tas intercipit. hanc ut ita dixerū
quasi peregrina cupiditas inuasit.
Si igitur habundandi artem scire
volum9: necesse est ut non solum
ea q̄ viana sunt. sed ea etiam que
de lōginquo veniūt vicia fugiam9.
Discamus igitur penuriā pati: ne
ea q̄ non habemus. habere etiam
cū culpa requiram9: ne felices pu
tem9 quos reb9 onustos cernim9.
Primū valde sunt ea. q̄ sibi quasi
in sūptus vite pntis pparat. **M**ul
ta portant sed in via breui. **M**ag
na est nob in hoc itinere socia pau
peras q̄ animū nō angustat. **C**ū
de est terrena substantia de qua eē
no iudicia rōnes ponam9. liberius
ad patriam tendim9: quia quasi
in via pondere citemus. **D**iscam9
sacari: ne in sumendis alimentis
corporeis. gule magis q̄ necessitati
seruiam9. **P**lus enim cōcupiscenti
a q̄ necessitas petit: et sepe dū car
nis inopie satisfacere curam9. vo
luptas subcepit: modū refectionis
excedit. **U**nde sit ut culpa trāseat
ad culpā: quia plerūqz inde alia

carnis temptatio nascitur: dū car
ni immoderatus in refectione seruie.
Ex peccato etenim primū hominis
infirmante natura in hoc mūdo cū
nostris temptationib9 nascimur:
et caro nobis aliq̄ adiutrix est in
bono opere: aliq̄ aut seductrix in
malum. **S**i igitur ei plus q̄ de
bemus tribuimus. hostem nutri
m9: et si necessitati eius que de be
m9 non reddimus auem necam9.
Dacanda itaqz est caro: sed ad
h usqz. ut i bono nob ope famulari
sufficiat. **N**am quisquis ei tantū
tribuit ut supbiat: saciari penit9
ignorat. **A**rs itaqz magna est sa
ciari: ne vnusquisqz per sacietatem
carnis ad iniquitatem prozūpat
turpitudinis. **D**iscamus esurire:
ut nobis propter habundantiā se
quentē nostra hic inopia placeat:
nec nos ventris necessitas ad cul
pam trahat. ne peccatum menti ip
sa indigentia suggerat. et dū caro
fame affiatur. ad cupiditatem a
nim9 irretitur: et querat cū culpa
prouide re unde carni valeat in ne
cessitate satisfacere. ne cor in indig
natione psilat. et lingua in mur
murationis amaritudinē accendat.
Qui igitur in carnis sue iopia se
hinc inde arāspiat. atqz a pecca
ti laqueo custodit: nouit esurire.
Nos itaqz fratres carissimi itam
atqz auariciam in aduersitate fu
gientes elatioem et immoderata
gaudia in prosperitate dediman
tes: qz per fidē. spem atqz caritatis

interioris vite atrium tribus portis
intrare concupiscimus: palmas hinc
et inde teneamus. **I**bet ad huc al
terum autem celestis patrie ad men
tem reducere: et qualiter hinc inde
palma teneat demonstrare. **Q**uia
etenim iob cum esset viris orientali
bus dicitur. et ei prospera cuncta sup
pererent. filij pollerent. familia cresce
ret. greges exuberarent: in tanta
omnipotentis dei timore perstitit.
ut inter custodiam discipline. in
acta iusticie. inter multa humilita
tis obsequia. misericordie operibus
intentus. sacrificijs offerendis de
ditus. holocausta domino pro sin
gulis filiis immolaret: ne quis co
rum saltem in corde peccasset. **B**en
semus ergo quanta ei erat custodi
a boni operis: qui in filiis suis ex
piabat sacrificijs culpas cordis.
Ded quod iustus esset in prosperita
te iam innotuerat. **V**alde autem
ignotum erat: si perseuerare iustus et
inter flagella potuisset. **T**angen
dus ergo erat verberare: ut vir ille
sanctus in prosperis interrogare
tur aduersis: et qui notus erat om
nipotenti domino: notus nobis per
flagella fieret: et sibi in seipsi. **D**ispo
nente itaque domino consumpti sunt
greges. interfecti custodes: eversa
domus. extincti filij: percussa caro
a planta pedis usque ad verticem: re
mansit vox inuoluntis que verbo
rum ioculis vulnera auget. **D**ed
hanc vir sanctus in temptatione.
sanus in vulnere prudenter docet

eius respondit dicens **S**i bona sus
cepimus de manu domini: mala
autem non sustineamus? **A**micus quor
um qui ad consolandum veniunt. ad con
tumelias erumpunt. et in dolore vul
nerum addunt adhuc vulnera verbo
rum. **I**mmisericores dicant: irapto
rem nominant. violentum denun
tiant: oppressorem pauperum faten
tur. **Q**uid igitur miles dei faceret
inter dolentia vulnera et amara
verba de pressus? **E**cce flagella
dei. et verba hominum simul afflicti
animum ad desperationem premunt.
Ded virtute spiritus plenus car
nis vulneribus iacens. mentis co
boze stans: contra desperationis
impulsus reduxit ad memoriam
bona que egerat. **Q**uia misericors
fuerat dicens. **O**culus fui ceco: et
pes claudus. **E**t rursum. **P**ater e
ram pauperum. **Q**uia et discipline
custos et benignus. dicens. **C**um
quod sederem quasi rex circumspectan
te exercitu: eram tamen merenti
um consolator. **Q**uia humilis fue
rat. dicens. **N**on contempsisti subire iu
diciu cum seruo meo et ancilla me
a: cum disceptaret aduersum me.
Quia hospitalis fuerit fateatur.
Si desperi pretereunte: eo quod non ha
buerit indumentum. **Q**uia largus
in donis dicit. **S**i non benedixerunt
in latera eius: et de velleribus ovium
meorum calefactus est. **Q**uia violen
tus non fuerit testatur dicens. **N**on
leuaui super pupillum manus meas.
cum videre me in porta superiorem

Quia te in inima periculo nunq̃ ex
ultauerit dicit. **N**i gaudius su ad
tumam eius qui me oderat. Qui
a paciens fuerit. et etiam suor̃ ma
liciam equanimiter pertulerit dixit
Ni non dixerunt viri tabernaculi
mei? quis de te de carnib9 eius ut
satureretur? Quid est ergo qd̃ vir
sanctus tot suas virtutes inter fla
gella enumerat? Quid est qd̃ ore
suo opera q̃ fecerat laudat? nisi qz
inter vulnera et verba q̃ hunc ad
desperationem trahere poterant.
ad spem animu reformat? Et qui
in prosperitate humilis fuit? reuo
catis bonis suis ad memoria. in
fract9 in aduersitate p̃mansit. Cui9
enim animu inter tot flagella illa
verba ad desperationem nō impel
lerent? nisi sibi ad memoria bona
q̃ fecerat reuocasset? Vidit igitur
sanctus vir mentem suam auditis
tot malis ad desperationem con
diti? et mirabiliter studuit in spe
certa ex bonis suis actib9 solidari.
Sic sic impletur quod scriptu est.
In die bonor̃ ne inemor sis ma
lor̃. et in die malor̃ ne inemor
sis bonor̃. **N**i enim cū bona habe
m9 malor̃ remiscimur q̃ aut iam
passi sum9. a adhuc pati possum9? et
accepta bona mentem nō eleuat
quia eor̃ gaudiu timor memorie
malor̃ premit. Et si cū mala ha
bem9 bonor̃ remiscimur q̃ aut
iam accepim9. aut adhuc nos pos
se accipere speram9? malor̃ pōd9
animu in desperationem non de p̃

mit? quia hūc ad spem memoria
bonor̃ leuat. **N**i itaq; fratres ca
rissimi. et per p̃cepta dominica et p̃
sanctorum exempla gradimur. ut
nos nec p̃speritas eleuet. nec ad
uersitas frāgat? habere nos ante
omnipotentis dei oculos palmas
hinc inde monstramus. **I**etemur
igitur in eius adiutorio. qui in su
is nobis sequacib9 omnia q̃ p̃ce
pit ostendit omnipotens redēptor
noster? qui viuit et regnat cū pa
tre in unitate spūs sancti deus? p̃
omnia secula seculor̃ Amen.

**Explicat omelia septima. ¶ Inā
pit omelia octaua.**

Prophetie verba q̃ lar
giete dño hodie carita
d vestre loquenda sunt
lectione magis indigēt
q̃ expositione. Ea enim in tribus
portis interiorib9 replicantur? que
scdo iam vel tercio de exteriorib9
dicā sunt. pauca vērō in earū descrip
tione permittantur. **U**nde necesse
est ea nos q̃ iam dicta sunt legen
do trāscurrere? ut que necdū dicta
sunt licentius possimus enotare.
Itaq; nūc diatur. **E**t porta atrij
interioris in via australi. **E**t men
sus est a porta usq; ad portā in via
australi centum cubitos. **E**t intro
duxit me in atriu interius ad por
tam australem? et mensus est por
tam iuxta mensuras superiores? et
thalamū eius. fronte eius et vesti
bulum eius hys de mensuris? et se
nestras ei9. vestibulū ei9 in circuitu

quinquaginta cubitos longitudi-
nis ⁊ latitudinis viginti quinque cu-
bitos ⁊ vestibulum pergitum.
Cuncta hec superius dicta atque ex-
posita esse meministis. necdum ve-
ro dictum est quod de eodem vesti-
bulo subditur. Longitudinem vi-
ginti quinque cubitorum et latitudi-
nem quinque cubitorum ⁊ vestibulum
eius ad atrium exterius ⁊ atque ite-
rum hoc quod iam superius dic-
tum fuerat replicatur cum dicitur
Et palmas eius in fronte. Et sta-
tim quod adhuc dictum non fue-
rat subditur. Et octo gradus e-
rant quibus ascendebatur per eam.
Hoc quoque quod de australi por-
ta scriptum est. de orientali quo-
que porta in eodem ordine narra-
tum protinus subinfertur. Et intro-
duxit me in atrium interius per portam
orientalem. ⁊ mensus est portam se-
cundum mensuras superiores ⁊ tha-
lamum eius ⁊ frontem eius et vesti-
bula eius sicut supra ⁊ et fenestras
eius ⁊ vestibula eius in arcantulo
longitudine quinquaginta cubitorum
latitudine xx. ⁊ quinque cubitorum. ⁊
vestibulum eius id est atrij exte-
rius ⁊ palme relate in fronte eius
hinc et inde. ⁊ in octo gradus ascen-
sus eius. **E**a quoque que de porta aus-
trali et orientali dicta sunt in eis-
dem. Vbi etiam de porta que ad
aquilonem respicit replicatur. **N**on
subditur. Et introduxit me ad por-
tam que respiciebat ad aquilonem
⁊ mensus est secundum mensuras su-

periores ⁊ thalamum eius ⁊ frontem
eius et vestibulum eius et fenestras
eius per arcantulo longitudinem quin-
quaginta cubitorum latitudinem vi-
ginti quinque cubitorum ⁊ vestibulum
eius respiciebat in atrium interius
⁊ relatura palmarum in fronte illius
hinc et inde ⁊ in octo gradus as-
census eius. **Q**uid itaque interiori
atrio quid thalamo quid frontibus
quid vestibulo quid fenestris quid
longitudine ⁊ latitudine quid pal-
marum relatura signetur. late iam
superius diximus nec oportet ut
in eisdem iterum. sed in hijs solu-
modo que necdum dicta sunt occupa-
mur. **N**unc ergo querendum nobis
est. que iste tres porte interiores
sint. vel quid est quod eandem por-
tarum vestibula viginti quinque cubi-
tis longitudine. ⁊ quinque cubitis
latitudine metiuntur. vel cur ad
eas non septem sicut de portis ex-
terioribus dictum fuerat. sed octo
gradibus ascenditur. **P**orta enim
atrij interioris que superius dicta
est. de hijs tribus portis interiori-
bus non est. quia illa contra orien-
tis et aquilonis portam respiciere
dicitur. iste autem singule interius
ad austrum vel orientem ⁊ aquilo-
nem posite esse memorantur. **V**n-
de recte per illam aditus interior
designatur. qui sicut precedente
locatione iam dictum est vel in
dee et gentilitati. vel inchoanti-
bus atque in bono perseveranti-
bus vel a bono cadentibus.

sed per culpas per penitentiam sue
gentibus patet. **N**unc aut postquam
singule in oriente et aquilone et aus
tro porte descripte sunt: cum interio
re et atriis rursus porte singule in aus
tro et oriente atque aquilone descri
buntur. aspirante deo magna inte
tione opus est sinu tante profundit
tatis indagare. **V**i enim portatum
nomine sanctos predicatorum acci
pimus: sciendum nobis est. quia v
na est etiam in predicatoribus testa
menti veteris ac noui. **P**orte autem
septe vel octo gradus habent: qui
a sancti spiritus septiforme gratiam
concorditer predicant: octauum vero
gradu amittunt retributionis ete
ne. **U**nde scriptum est. **D**a partes
septe necnon et octo. **Q**uid itaque di
cere possumus exteriores portas ni
si antiquos patres fuisse qui per pre
cepta legis nouerant opera populi
magis quam corda custodire: ut interio
res portas predicatorum sancte etate
debeamus accipere. qui spiritualibus
monitis discipulorum suorum corda cus
todire: ne malis quam non faciunt vel
in cogitationibus delectentur. **P**er
illas enim septe gradibus ascendi
diatur. istatum vero octo graduum as
census esse perhibetur: quia et in ve
neratione legis dies septimus fuit
et in nouo testamento octauus di
es in sacramento est. is videlicet
qui dominicus appellatur: qui ter
tius a passione. sed octauus a con
ditione est. quia et septimum sequitur
Quoniam portarum nomine solos in

telligimus sanctos apostolos design
nam: qui videlicet primi nobis sunt
sancte ecclesie predicatorum: et si
dem nos spem atque caritatem sumo
pere tenere docuerunt. **I**psi itaque no
bis in hiis virtutibus porte sunt:
quod nos per easdem virtutes ad interiorē
intellectum eterne sapientie producant.
Ned si ipsi exteriores porte sunt.
quos accipimus interiores? **V**i ve
ro ipsi interiores sunt. quos intelli
gimus exteriores? **Q**uia in re intel
ligi utiliter potest: quia ipsi nobis et exte
riores simul et interiores porte sunt.
Cum enim adhuc inchoantibus non
alta et mystica sed quedam que capi pre
valent predicant. porte exteriores
sunt: cum vero perfectis profunda et
mystica loquuntur porte interiores.
Videamus qualiter porta exterior
pateat. **N**on potui vobis loqui quasi
spiritualibus. sed quasi carnalibus: tam
parvulis in christo lac vobis potui de
di non escam. **V**ideamus qualiter
porta interior pateat. **S**apientiam
loquimur inter perfectos. **V**ideamus
verum ipsa eadem sit porta interi
or et exterior. **S**apientibus et insipi
entibus debitor sum. **Q**ui rursus dicit
Vive mente excedimus deo: siue
sobrii sumus vobis. **I**n hoc enim
quod contemplando et loquendo sa
pientibus mente excedit. porta interi
or est: in hoc vero quod parvulus
sobrius se in predicatione temperat.
et quanta ebrietate spiritus infundatur
in mente. cum predicat non ostendit
exteriorē portam se esse manifestat.

Apsi itaq; & exteriores porte nobis
sunt & interiores? qui nos & in pri
mo aditu fidei spei ac caritatis in
stituit: & cū iam proficientib9 reg
ni celestis mysteria predicant. per
subtiliorem intellectum nos ad in
teriora perducat. **U**nde & per sep
tem gradus prius ascensus earū
describitur: et postmodū per octo.
Per octauum enim gradum illi9
uite mysteria signantur. quā in
secretis suis perfecte intelligūt qui
iam cūta temporalia mente tras
cendere nouerunt: qui presentem
vitam que septem dierum arcuulo
voluitur plene despicunt: qui de
intima contemplatione pascuntur.
Habent igitur porte spiritualis e
dificij septem gradus: quia timo
rem domini. pietatē & scientiam.
fortitudinem & consiliū. intellectū
& sapientiam suis auditoribus p
dicant. **D**ed cū iam omnia dimie
ti præcipiūt. cū nichil in hoc mūdo
diligere amonent. nil per affectum
teneri. cum contemplationi celestis
patrie intendi. atq; in eius sua
dent mysterijs delectari octauum
gradum addunt & ad interiora tra
iunt. **I**ste gradus docente veri
tate auidam ostensus est cui cum
legis præcepta dicerentur respon
dit. **H**ec omnia custodiam a iuuen
tute mea. **Q**uasi enim iam in sep
tem gradib9 stabat. cū a iuuentute
sua omnia custodisse se diceret. **D**ed
ei mox dicitur. **A**dhuc unū tibi de
est. **S**i vis perfect9 esse vade ven

de omnia q̄ habes & da pauperib9 &
habebis thesaurū in celo: & veni
sequere me. **I**n quibus verbis octa
uū equidē gradū vidit: sed ascen
dere noluit: quia tristis abcessit.
Quisquis itaq; contempt9 rebus
temporalib9 eternitatis contēplatio
ne pascitur. celestis regni gaudia
timatur: post septē gradus quos
timendo & operando. atq; intellā
sapientie sue crescendo tenuit: oc
tauo gradu interioris porte aditū
intrauit. **P**er octauū quoq; nume
rū & dies eterni iudicij. & carnis
resurrectio designatur. **U**n̄ & psal
m9 qui pro octaua scribitur. a pa
uore iudicij est inchoatus cū dicit.
Dne ne in ira tua arguas me: &
neq; in furore tuo corripas me.
Nūc enim tempus est misericordie.
in illo autē iudicio dies ire. **I**n quo
videlicet die omē hoc tempus finit.
quod septē dieb9 euoluē: & qz p9
septē dies sequitur iure octau9 ap
pellatur: in quo & caro nrā resur
git ex puluere: vt siue bona siue
mala que egit recipiat a veritate.
Unde per legem quoq; octauo di
e fieri arcuatio iubetur. **N**ā quia
p membrū quod arcuatur mor
talis ppagatio generatur: decess
tū et succedentium numerus au
getur. **D**ed quia in resurrectione
mortuorū nec carnis iā propagati
o agitur. & decessio atq; successio
nulla erit. qz neq; nubet neq; nu
betur. sed erūt sicut angeli in celo
octauo die p̄cipitur p̄pūū inadi.

Hic eni iā carnis appagatio n̄ fiet: ubi
resurgēs cōs p̄seueratiā eternitatē h̄z.
Per h̄ mēbz mat̄ v̄go de scēdit q̄ deū
i vtero sine viril̄ carnis admixtiōe p̄ce
pit: q̄ p̄m̄ nob̄ eterne patē gl̄az i sua
resurrectiōe mōstrauit. q̄ surgēs a mor
tuis iā nō moriet̄: q̄ mors ei ultra n̄ do
minabit̄: nob̄is exēplū dedit vt ca si
en in die vltio de n̄ra carne creda9: q̄
fā de carne illi9 i die resurrectiōis ag
nouim9. **D**z qz nob̄ s̄mo de carnis re
surrectiōe se itulit: triste nimis q̄ valde
lugubre ē. q̄ quosdā in eccl̄a stare q̄ de
carnis resurrectiōe dubitatē agnosim9.
Hac at̄ atiq̄ patres v̄tūā eē certissie
crediderūt. et cū nullū adhuc eius tē re
surrectiōis exēplū teneret. **Q**ua igit̄
dāpnatiōe digni sūt. q̄ exēplū iā dñice
resurrectiōis acceperūt. et tñ adhuc de
sua resurrectiōe diffidūt: p̄ign9 tenet. q̄
fidē nō h̄nt. **E**ccl̄as replēt: s̄ qz de re
surrectiōe sua dubitant: mente vaci
a stat. **D**e hac p̄ beatū iob d̄z. **S**ao q̄
receptor me9 viuit: q̄ in nouissio die d̄
terra surrectur9 sū: et cursū arcū dabo
pelle mea. et i carne mea videbo deū.
Quē visurus sū ego ip̄e et oculi mei p̄
specturi sūt et n̄ ali9. **H**ic p̄ psalmistā d̄z.
In aspcū e9 padūt vniūsi q̄ de scēdūt
i terrā. **I**n terrā eni mortui n̄ spū s̄ cor
pe de scēdūt. **I**n aspcū ḡ dñi padūt q̄
i terrā de scēdūt qz resurgēdo ad iudiciū
veniūt q̄ nūc in puluē putrescūt. **H**ic i
terū dicit. **V**ituit i te aīa mea. q̄ mul
tiplē et cō mca. **S**itit aīa ut deū vide
at: caro qd̄ sitit nisi ut resurgat. **H**inc
tues9 ait. **A**uferes sp̄m eoz et deficiēt.
et in puluerem suū reuertentur. **M**ox

qz de carnis resurrectione subiūgit. **E**
mittes spiritum tuū et creabūtur et re
nouabis faciē terre. **H**inc iterū dicit.
Exurge dñe in regem tuā tu et archa
sāctificatiōis tue. **E**xurrexit ei dñs i regē
m suā. cū carnē suā de sepulchro susci
tauit. **P**9 hūc quoz exurgit et archa:
qz resurgit eccl̄a. **H**ic p̄ eūde p̄phaz de q̄
loq̄mur scriptū ē. **O**ssa arida audite v̄
bū domini. **H**ec dicit domin9 deus ossi
b9 h̄ys. **E**cce ego itromittā i vob̄ sp̄m
et viuet̄. et dabo sup̄ vos nemos: et suc
crescēt faciā sup̄ vos carnes. et superexten
dā in vos autē et dabo vob̄ sp̄m et viue
t̄. **H**ic ē qd̄ p̄pha ali9 p̄ resurrectiōe
dñi hūanū gen9 vidit i fine sūctatū at
q̄ ait. **V**iuificabit nos p̄9 duos dies:
i die tercia suscitabit nos: et viuem9 i
osp̄ai e9. **H**inc ē qz de semetip̄o dñs cū
loq̄ret̄ adiūxit. **N**olite mirari h̄: qz ve
nit hora i q̄ om̄s q̄ in monumētis sūt
audiēt vocē e9: et p̄cēt q̄ bona fecerūt
i resurrectiōe vite: q̄ v̄o mala egerūt
in resurrectiōe iudicij. **H**inc paul9 ait.
Vn̄ cē saluatore expecta9 dñm ihm̄
p̄p̄z: q̄ reformabit corp9 hūilitatē n̄re
q̄ figuratū corp̄i dāntatē sue. **H**ic iterū
d̄. **S**i ei credim9 q̄ ih̄us mortu9 ē et r̄
surrexit. ita et de9 eos q̄ dormierūt p̄ ih̄z
adducet cū eo. **Q**ui curs9 ait. **P**rimis
dormietū cū ih̄z. **S**i ei nos a mortis
sōpno n̄ surgim9 quō i resurrectiōe dñica
p̄micias habem9. **E**cce v̄ctes ac noui
p̄res vno sibi sp̄u de carnis resurrectiōe
ḡuadūt: ecce ip̄a p̄ se vitas p̄us vocē
dant qd̄ de resurrectiōe carnis p̄9 mo9
ope d̄mōstrauit. et tñ adhuc q̄rūdā in
finitas fidē n̄ h̄z et in domo fidei stas.

Ned mirari solent qualiter caro reui
uiscere possit ex puluere. **M**iratur igitur
altitudinē celi: molē terre. abissos a
quarū. omnia que in mūdo sūt: ipsos
quoq; āgelos creatos ex nichilo. **Q**uā
mū? valde est aliq; ex aliquo facere?
q̄ ōnia ex nichilo fecisse. **I**pā nob ele
mēta. ip̄e rerū spēs: resurrectionis yma
ginē p̄dicat. **N**ol enī cotidie n̄is oū
lis mori. cotidie resurgit: stelle ma
tutinis horis nob occidūt. vesp̄e resur
gūt: arbusta estiuis t̄pib; plena foli
is floribus ac fructib; videm; q̄ h̄ye
mali t̄pē nuda folijs florib; ac fruc
tib; quasi arida remanēt: s; vernali t̄
pore sole redeunte. cū a radice humor
surrexerit: suo iterū de corpore restituitur.
Cur ergo de hoibus diffidit? qd̄ fie
ri in lignis videt? **S**ed sepe puluere
puerescens carnis aspiat: et dicat.
Unde ossa et medulle? vñ caro vñ ca
pilli poterūt in resurrectione repai? **N**ec
itaq; requētes pua semina igētū arbo
rū videat: atq; si possūt dicat: ubi in
eis latet tanta moles roboris: tanta
diuersitas ramorū: tāta multitudo et
vīditas foliorū. tāta spēs floz. tan
ta vbertas saporū: atq; odor fructuū.
Nūq; nā semina arborū odorem et sa
porem habent: quē ip̄e post arbores
in suis fructib; pferūt? **S**i ergo ex se
mine arboris quod videri non potest
pdua potest: cur de puluē carnis hu
mane diffidit. qz ex eo repari forma
valeat que nō videtur? **D**epe autem
obicere inanē q̄stiuulā solent: qua di
cūt **C**arnē hoīs lup; comedit. lupū
leo deuorauit. leo moriēs ad puluē

redyt. cū puluis ille suscitatur quomo
do caro h̄mīs a lupi et leonis carne
diuidetur? **Q**uibus q̄ aliud respōde
re debemus: nisi vt prius cogitet qua
liter in hoc mundo venerunt: et tunc
inuenient qualiter resurgant. **C**erte
tu homo qui loqueris aliq̄ in m̄is
vtero spuma fuisti sanguis: ibi quip
pe ex patris semine et m̄is sanguis
pūus ac liquidus globus fuisti. **D**ic
togo si nosti qualiter ille humor semi
nis in ossibus duruit: qualiter in me
dullis liquidus remāsit: qualiter in ner
uis solidatus est: qualiter in carnibus
creuit: qualiter in cute extensus est q̄li
ter in capillis et unguibus distinxit.
ita vt capilli molliores carnibus: et
ungues essent tenaciores ossib;: car
nibus duriores. **S**i igitur tot et tan
ta ex vno semine et p species distinc
ta sunt: et tamen in forma remanent
cōiuncta: q̄ mirū si possit omnipotens
de; in illa resurrectione mortuorū car
nē hoīs distinguē a carne bestiarū: vt
vñ itēq; puluis et nō resurgat in quā
tū puluis lupi et leonis est. et tñ resur
gat in quātū est puluis hoīs? **V**ide
itaq; homo qualiter ad vitā venisti: et
nequaquā dubites. ad vitā qualiter rede
as. **C**ur aut ratione vis cōphendere
quō redeas: q̄ ignoas quō venisti? **D**a
potētie creatoris tui: qd̄ q̄phendē nō
vales de tēte ipso. **C**erte enī qz tu
de terra factus es et terra ex nichilo: tu
es creatus ex nichilo. **N**e ergo de car
nis tue resurrectione desperes: atten
de prudēt quia minus est deo repa
rare qd̄ erat: q̄ fecisse quod non erat.

Ded si nō potes resurrectionis ef-
fectū ratione apprehendere? perpede
q̄ multa sūt q̄ non intelligis qua-
liter sint? et tñ esse non dubitas.
Dic rogo si nosti Situs celi terre
cardines / aquarū abissus ubi fini-
untur? ubi suspensi sūt? **D**amus
aut quia quod ex nichilo factū est
pēdet in nichilo. **D**z si est aliquid
qđ dicitur nichilū? iam nichilū nō
est. **D**i aut nichil est nichilū. nus-
q̄ mūdi moles depēdet? nec est v-
bi sit quod creatū est ut sit. **Q**uō
ergo nusq̄ est. quod nouim⁹ qui-
a est? **S**z hec fortasse ad te multa
sūt? ad temetipsū homo reuertere.
Certe ex spū es creatus et limo?
vno inuisibili altero visibili? vno
sensibili altero insensibili **Q**uō er-
go permisceri in te potuit spūs et
lim⁹. atq; ex diuerso fieri res non
diuersa. ita ut in tanta quēienti-
a misceretur spūs et lim⁹? ut am-
taro atteritur spūs marceat. et cū
spūs affligitur caro tabescat? **S**z
forsan necdū p̄uales discutere
temetipsū. **P**erpede ergo si vales
quō turbū mare virga diuisū est?
quō petre duricia percussioe virge
vntas emanauit? quō aaron vir-
ga sicca floruit? quō ex eius gene-
te veniens virgo cōcepit. quō et in
partu virgo p̄mansit? quō quatri-
duan⁹ mortuus iussione suscitatus
ligatis manib⁹ ac pedibus de se-
pulchro exijt. quē postmodū solui-
dñs per discipulos iussit? quō is tē-
reptor noster in vera carne atq;

ossib⁹ resurgens clausis ostijs ad
discipulos intrauit. **E**cce hec in-
uestigare non vales? et tñ credis.
Cur ergo de resurrectionis glori-
a disputādo et discutiendo dubitas
qui tā multa mysteria sine discuti-
one credidisti? **Q**ui tñ si resurrectio-
nem carnis nō credis. omnia sine
causa credidisti? quia in hoc ange-
lorū spectaculo videris quidē vel o-
citer currere? s; postq̄ cursū perege-
ris. ne brazuū accipias auersaris
Unde per paulū dicitur. **D**ic cur-
rite ut apprehendatis. **Q**ui tursus a-
it. **D**i in hac vita in xpō tñ sperā-
tes sumus? miserabiliores sumus
oībus hōimib⁹. **D**iuine aut virtū-
tū mysteria q̄ comprehendī nō possūt
non intellā discutienda sunt? s; si
de veneranda **S**ciendū itaq; nobis
est. qz quicqđ tōne hōinis apprehēdi
p̄t. mū esse iam nō potest **D**z so-
la est in miraculis ratio / potētia fa-
cientis **E**cce dum de resurrectione
carnis loq̄mur. ab expositionis or-
dine paululū digressi sum⁹. **A**d ea
ergo q̄ cepim⁹ redeamus. **H**abēt
aut introēs porte vestibula? que
viginti et q̄nq; cubitis in longitu-
dine metiuntur. **D**i enim octo ter-
tuam⁹. ad viginti et q̄tuor petue-
rim⁹. **C**ui vnus additur? ut xx.
et q̄nq; teneam⁹. **A**uditores et ei
boni q̄ q̄si qđā vestibula sūt porta-
tū. eterne spei longanimitate te-
nent? octauū diem in trinitatis fi-
de sustinent **Q**ue trinitas qz vn⁹
est deus? octo quidē per tria ducit

sed in eiusdem vni9 dei confessione
solidatur. **P**lana sūt vestibula: qz
humilia sunt corda auditorz bono
rū. **H**abent longitudinem: quia
in spei perseverant longanimita
te. **V**iginti 7 quinqz cubit9 earum
lōgitudō mensuratur: quia per re
surrectionem carnis in octava per
trinitatē credūt: 7 eandē sanctam
trinitatem vnū deū esse fatentur.
Habent quoz qnqz cubitos latitu
dine: quia per vitam simplicem
que quinqz sensibus duātur circa
amorem proximi dilatatur. **E**t
notandum quia postq̃ portarum
vestibula superius alia dicta sunt.
postmodū vestibulū qd quinqz cubi
tis habet latitudinē exteri9 respice
re d2: qz nimirū sunt auditores a
lii qui intellectu interioris vite mag
nis virtutib9 p̃ficiendo penetrāt:
7 sūt quidā simplices q̃ bene quātē
s̃ iux̃ sensus corporeos viuūt: vn
de 7 exterius respicere dicuntur.
Quasi enim extra respiciūt: quia
iuxta sensus corporeos viuūt. **S**z
tamen et exterius respicientes in
tus sunt. qz 7 si sensus corporeos
intelligendo transcendere nesciūt
fidem tamen atqz caritatem 7 hu
militatem tenent. **E**t intus ergo
sunt in spiritali edificatio per amo
rem: 7 quasi foris respiciūt p̃ sim
plicitatem. **P**otest per vestibulum
quod exterius respiciat fides incho
antiū designari: 7 per vestibulum
qd est interius fides p̃fectoz: qui
iā per eā in virtutib9 emicāt. **P**nt

etiam per vestibulū interius p̃ap
ta alacora: per vestibulū vero quod
respiat exterius p̃cepta adhuc mi
nima figurari. **P**er vestibulū quip
pe itur ad gradus 7 portā: quia
per p̃cepta p̃dicationis p̃tingitur
ad virtutes: atqz aditū gr̃e celestis.
Cū vero iubetur alijs in cogitati
one sua eterna meditari celestia sa
pe eis idiat in psalmis p̃nis 7
cāticis sp̃ualib9 viuē: quasi interi
us vestibulū ostenditur qd l. cubi
tis in longitudine 7 xxv. in latitu
dine mensuratur. **D**e quib9 nume
ris nūc tacem9: quia ex hys mē
ta iam superius dixim9. **C**ū vero
alijs p̃apitur vxorē vir debitū red
dat. similiter autē 7 vxor vico: q̃si
vestibulum quod exterius respiciat
designatur. **Q**uod q̃uis extra res
piciat tamen itus est: quia iudis
auditor 7 adhuc agit qd carnis
est. 7 tamen a bonoz numero ali
enus non est. **P**otest autē 7 per o
rientē portā domin9. 7 per austra
lem iudea: per aquilonē vero con
uersa gentilitas designari. **P**ortā
autem dominū dicimus. quia per
ipsū intram9 ad ipsū: portas vero
iudeā ac gentilitatē non incōgue
nominam9: qz 7 p̃us hebreis et
postmodū patribus ex gentilitate
venietib9 aditū edificij celestis pa
tuisse agnouimus. **S**ed hoc in re
q̃stio animū pulsāt: cur in supiori
narratione prophete prius orien
talis postmodū aquilonis ac de
inde austra porta descripta est.

Cūq; easdem portas in interiori
 atrio narraret: p̄us portā austru-
 demde orientis ⁊ tercio in loco de-
 scripsit aquilonis. Cur autē nō eū
 dem ordinē quē ceperat tenuit. sed
 hūc in portarū descriptioē pmuta-
 uit: ut et p̄us diceret orientis por-
 tā ⁊ aquilonis ⁊ austru. ⁊ postmo-
 dū austru orientis et aquilonis?
 Sed si aquilonis nomine gentili-
 tas designatur: cūctis studiose le-
 gentib⁹ liquet. qz ante synagogā
 gentilitas fuit. Nam hebrei ip̄e a
 quo hebrei sūt appellati. ex genti-
 b⁹ est elatus. Dicatur ergo porta
 orientalis ante portā aquilonis et
 austru. qz in dīnitate sua dñs ante
 gentilitatē ⁊ iudeā natus est: qā
 ⁊ ante oīa secula. Dicatē vero nar-
 ratione subsequenti. porta austru o-
 rientis ⁊ aquilonis: qz receptor noscē
 in hūana natura int̄ iudeā et gen-
 tilitatē nasci dignatus est: qui et
 in sancte synagoga venit. ⁊ ante in-
 iā eāie quā ex gentib⁹ colle git.
 In p̄ma ergo descriptione sit ori-
 entalis porta ante portā aquilonis
 ⁊ austru: in scda autē inter portam
 austru ⁊ aquilonis orientē porta no-
 minetur: qz et ex dīnitate antecē-
 sit oīa. ⁊ ex hūanitate venit inter
 oīa: qui ⁊ de adentis iudee funis
 factus est. ⁊ subsequētis gentilita-
 tis iniaū. Igitur qz ea que necdū
 dñs fuerat. ut dñs largiente potu-
 im⁹ amati sum⁹. ⁊ ea q̄ sepi⁹ sunt
 replicata trasaurim⁹: nūc ad ea
 veniam⁹ q̄ sic iam per ordinē dicū-

tur: ut in eis pene nichil de hīs
 que dñs sunt replicetur. Et per sin-
 gula gazophilacia ostiū in frōtib⁹
 portarū. Gazophilacia supius dix-
 im⁹ corda doctorū: q̄ scientie diui-
 nias seruant. Frōtes autē portarū
 sunt verba atq; opa p̄dicatoz: in
 quib⁹ eos foris agnoscim⁹. q̄les
 apud se intrāsecus viuunt. Est autē
 ostiū per gazophilacia singula in
 frōtib⁹ portarū: qz vnus q̄q; doctor
 in corde auditoris itellecū aperit
 in dās et operib⁹ patū. Cū enim
 petri apli p̄dicatioēm discuti⁹
 cū pauli verba perscrutamur. cū io-
 hānis euangelii inuestigam⁹. at-
 q; ex eoz v̄b⁹ auditores nr̄os ad
 interiorē itellecū trahim⁹. quid
 aliud agim⁹. nisi ostiū in portarū
 frōtib⁹ aperim⁹? Dicatur ergo et
 per singula gazophilacia ostiū in
 frōtib⁹ portarū: quia si doctor hoc
 qd loquitur aplōz dictē minime
 confirmat: in frōtib⁹ portarū
 ostiū nō habet. Et si ostiū non ha-
 bet. dñs iā gazophilaciū spūalis e-
 dificiū nō potest: qz si itellecū nō
 aperit. doctor nō est. Cū vero audi-
 tores boni p̄ ora docentū. aposto-
 loz dñs ⁊ opa cognoscūt: culpas
 suas apud semetip̄os tāti rephēn-
 dūt: ⁊ lacrimis insequūtur omne
 quod se egisse inique meminēt. ~
 Vnde hic quoq; de ostio qd est in
 frōtib⁹ portarū subditur. Ibi lau-
 būt holocaustū. Qui enim se p̄ si-
 dem in gūfatione scā dñs deuoue-
 rūt: holocaustū domino facti sunt.

Non quia adhuc multa in se de cor-
ruptibili sua carne patiuntur. quia
adhuc in eis cordis mundicia for-
didis cogitationibus inquinatur
cotidie ad lacrimas redeunt assidu-
is fletibus affliguntur. **S**anctorum
enim patrum dicta et facta conside-
rant: et cum se indignos pensant:
in portatum ostium holocausti lauantur.
Ecce etenim quis pro timore om-
nipotentis domini esse patiens de-
nouit. nulli conuiuium pro conuiui-
o reddere. omnia equanimiter to-
lerare: et tamen cum hunc contu-
melia ab ore proximi illata subita
percuisset. turbatus forte aliquid
loquitur quod loqui non debuit.
Certe iste iam holocaustum est:
sed adhuc inquinatum. **F**ortasse
contra illatas contumelias pacem
exhibuit. tacitus permansit
sed contra easdem tamen contumeli-
as quas portat dolore tangitur:
eiusque animus in caritate sauciatur.
Patientia enim vera est que et ip-
sum amat quem portat. **N**am tolera-
re sed odisse. non est virtus mansuetu-
dinis: sed velamentum furoris. **N**on
itaque sepe in cogitatione sua se iudi-
cat: reprehendit semetipsum quia do-
let: nec tamen apud se preualet ob-
tinere ne doleat. **N**am ergo per bo-
nam deuotionem holocaustum est: sed ta-
men per dolorem quo tangitur adhuc
inquinatum. **A**lius ea que possidet apud
semetipsum decreuit indigentibus au-
cta tribuere. nihil sibi uel reseruare. vi-
tam suam soli supne gubernacioni con-

mittere: sed dum prebet pauperibus quod
habet fortasse cogitatio mentem sur-
ripit que dicit. unde viues si cuncta de-
deris. **N**ec tamen de filiis tribuere: sed
quod letus dare ceperat. postmodum
tristis prebet. **Q**uid huius mens nisi
misericordie holocaustum est. sed tamen
per tristitiam cogitationis inquinatum.
Aut enim de liberare summa non de-
buit: aut post de liberationem nullo
modo dubitare. **A**lius accepta mundi su-
perbia. honores atque dignitates huius
seculi decreuit vitare: ultimum appe-
tuit inter homines tenere locum: ut
tanto excellentior inueniatur in permanen-
ti gloria: quanto humilior aspiciatur
in transiuntis vita. **N**on fortasse cum
subito sese a proximo despicia agnos-
cit dedignatur cum despicatur: vult
quite esse in loco humili: sed tamen attus
di contemptibilis non vult. **N**unc iam
deuotio elcuiat: sed adhuc infirmi-
tas grauat. **N**am ergo per deuotio-
nem holocaustum est: sed adhuc ex in-
firmitate inquinatum. **N**on itaque qui
in eis que optime deuouerunt aliqua
infirmitate sue culpa tanguntur. aut
per verba doctorum dei patrum intelli-
gunt. et in quanta culpa iacent ag-
noscunt. sequi ipsos penitentis lamen-
tis afficiunt: holocaustum in ostium
portatum lauant. **P**atendum vero est
quia hoc inter sacrificium et holocaustum
distat: quod omne holocaustum
sacrificium est: sed non omne sacri-
ficio holocaustum. **I**n sacrificio
etenim pars preudis: in holocausto
vero totum preuis offerri consueuerat

Unde et holocaustū latina lingua
totū incensū dicitur. **P**ensemus ex
go quid est sacrificiū: qđ holocaustū
Cū enī quis suū aliqd deo vouit
et aliquid non vouit sacrificiū est.
cū vero omne qđ habet. oē quod
vult. oē quod sapit. oīpotenti deo
vouent holocaustū est. **N**ā sūt qui
cū qui adhuc mente in hoc mūdo
retinentur: et tñ ex possessis rebus
subsidiā egentibus ministrāt: op
pīlos defendere festināt. **I**sti in no
bis quid faciūt nisi sacrificiū offerūt
qđ et aliqd de actione sua deo imo
lāt. et aliqd sibi metipsis reseruat?
Et sunt quidā qui nichil sibi metip
sis reseruant: s; sensū linguā vitā
atq; substantiā quā perceperūt oīpo
tenti dño imolant. **Q**uid isti nisi
holocaustū offerūt? **U**mmo magis
holocaustū sūt. **I**traheliticus enī
populus p̄mū sacrificiū in egipto
obtulit: scđm vero in hēmo. **Q**ui
itaq; adhuc mentē habet in seculo
s; bonū iam aliqd operat. deo sacri
ficiū obtulit in egipto: qui vero p̄
sensū seculū deserit et agit bona q̄
valet. quasi iam egipto derelicta sa
crificiū prebet in hēmo: qđ repulso
strepitu desiderioz carnalium. in
mentis sue quiete atq; solitudine
deo imolat qđqđ opatur. **Q**uis
ergo sicut dictū est sacrificiū sit etiā
holocaustū. mai9 tñ est holocaustū
sacrificiū: qđ a mente q̄ h9 mundi
delatione nō premittit. totū in om
nipotentē dei sacrificiū mādatur qđ
habetur. **P**ed sciendū nobis est.

qđ sunt quidā qui etiā seculū relin
quentes. totū quidē quod habent
offerūt. s; tñ in bonis q̄ agunt mi
nime compūgnē: et bonū quod a
gunt holocaustū est: s; qđ flere ac
semetipsos dyjudicare nesciūt. seqz
ex amore ad lacrimas non accen
dūt. perfectū corz holocaustū nō est
Hinc enim per psalmistā dicitur.
Memor sit oīs sacrificij tui: et ho
locaustum tuū pingue fiat. **H**olo
caustum quippe sicū est. bonū opus
quod orationis lacrimis nō infundūt
holocaustū vero pingue est: qñ hoc
qđ bene agitur. corde humili etiā
per lacrimas irrigat. **V**n tursū di
citur. **H**olocausta medullata offe
ram tibi. **Q**uisquis enim bonū o
pus agit. s; oīpotentē dei amore
atq; desiderio flere nescit: holocaustū
habet s; medullā holocausti nō
habet: qui vero bona opatur et vi
sioni iam creatoris sui inhiat. atq;
ad eterne p̄teplationis gaudia p̄
uenire festinat. seqz ipsū ex amore
quo accenditur in fletib9 maciat:
holocausta dño medullata dedit.
Sciendū vō nobis est. et mala
funditus relinqre. et bona q̄ suffici
m9 opari: atq; ut in ipsis bonis
q̄ agim9 amore eterni luminis cō
pūgamur. **I**pse enim cordis tene
bras discutit amor lucis: ut subtl
li9 videre valeamus. ne qua in bo
nis q̄ agim9 praua misceant. **C**ō
siderandū nobis quippe est opus
nostri quale sit: q̄ cogitatio in o
pere. q̄ intentio in cogitatione: et

cū nō bono opī admixtū aliquid
malitię vel prauę delectatiōis ag
noscamus: redeam⁹ ad lacrimas
lauemus holocaustū. Sūt autē
quidam qui semetipōs in magnis
actionib⁹ domino deuouerūt: at
q; ad tantā perfectionē perueniūt
ut ab eis nulla vni⁹ difficultate
flectantur: quaten⁹ a deliberatio
ne castitatē nequaquā caro in prauę
cogitationis delectatione animū
sternat. nam ⁊ siq; per suggestio
nem pulsat surgere non permittit
quia vigore iudicij calcatur. In de
liberatione quoq; patientie nre ser
mo inordinatus ab ore prodeat.
nec dolor tratus animū premat.
ut in largitate elemosine nulla in
opie suspicio tristitiam generet. ut
in deliberatione humilitatē null⁹
despectus animū mordeat: sed cū
iam in hijs que recte deuouerunt
se se fortiter exhibent. priora tamē
peccata que ab ipsis ante bonam
deliberationem perpetrata sunt ad
memoriam deducunt. plangunt
quicquid illiātē se egisse memine
runt. **Hij** itaq; per vitam quam
tenent holocaustum sunt. sed per
vitam quam ante tenuerant in
quinatum. Vanant ergo holocaustū
in ostio portarum: quia in
intellcū quē percipiūt de dictis pa
trū. lamentē se quotidianis afficiūt
⁊ mūdant vitam lacrimis. quam
prauis aliqñ actib⁹ inquinauerūt.
Nos itaq; inter hec ad vitam pte
ritam mentis oculos reducamus.

remiscamur qui fuim⁹ cū mūdi
hui⁹ concupiscentias sequeremur
⁊ si iam domino toto corde serui
mus: quia nos peccasse memini
mus. defluamus in fletibus laue
mus holocaustum. **Certe** omni po
tenti deo deuotum⁹ castitatem nos
tram: sed si adhuc immūda cogi
tatio mentē inquinat: redeamus
ad lacrimas. lauē⁹ holocaustū.
Certe patientiam seruare de ceterum⁹
si adhuc ita perturbat. si mentē do
lor excruciat: redeamus ad lacri
mas lauē⁹ holocaustum. **Certe**
iam volumus possessa tribuere. at
q; in hęc mūdo humilem locum te
nere: sed si qua adhuc animū ino
pie suspicio deprimit. si despectus
proximi in aliqua nos indignatio
ne confundit: redeamus ad lacri
mas. lauē⁹ holocaustum. **Mag**
nus est etenim creatori nostro ad
receptendos fletus humilū miserū
cordie sinus. **Vbi** enim innumera
bilū hominū fletus suscepti sunt.
ibi locum suum inuenture sunt ⁊
lacrimę nostre. **Pensemus** quid p
alium prophetam dicitur. **Et** erit
qui offenderit ex eis in die illa q
si dauid: ⁊ domus dauid quasi dei
sicut angelus domini in conspec
tu eius. **Hec** dies est misericordie
que nobis de aduentu redempti
is nostri promissa est. **Qui** itaq;
offenderit erit quasi dauid. quia
peccator ad penitentiam redit:
domus autem dauid quasi dei.
quia reuersus quē ad iusticiam.

habitu efficitur crea tor sui: ut
sit sicut angelus in conspectu ei⁹.
qz misericordie viscera que in se ex
pant. Hinc etiā paulo post dicitur
In die illa erit fons patens dom⁹
dauid habitatib⁹ iherusalē: in ab
luōne peccatoris ⁊ mensuante.
Fons quippe occultus est: unigeni
tus patr⁹ iuisibilis deus. Fons ve
ro patens est: is ē deus incarnatus.
Qui fons patens rē dom⁹ dauid
dicitur: qz ex dauid genere noster
ad nos rēptor pcessit. **I**hrlm ve
ro visio pacis itēptatur. **H**ij autē
ihrlm habitāt: qui in visione pa
cis itēte mentē figunt. Peccator
vero ⁊ mensuata est vel is qui de
linquit in opere: vel mens q labi
tur in pua cogitatione. **M**ensua
te nāq ista pollutio est: qz ⁊ alie
na carne non tangit. ⁊ sua carne
ināgnatur. **S**ic itaq sic est oīs ani
ma. q ⁊ si malū op⁹ nō agit: pol
luta tñ cogitatione sordescit. **V**n
etiā per pphetā aliū sub iudee spe
cie de aīa imūdis desiderijs occu
pata dicitur. **O**mēs qui qzūt eam
nō desiant: in mensuris ei⁹ inue
nient eam. **M**aligni quippe spūs
qzentes eā nō desiant: cū inferre p
ditōem cupiūt. ⁊ nulla bone cogi
tationis rādie repellūt. atz in mē
suris suis aīam inveniūt. qñ in pol
lutis cogitationibus posita facile
ad perversā opationē trahūt. **D**i
citur ergo in die illa erit fons pa
tes dom⁹ dauid habitatib⁹ ihrlm

in abluationē peccatoris ⁊ mensua
te: qā aptus nobis iā est miseri
cordie fons rēptor videlicet nos
ter: qui in domo dauid incarnari
dignatus est. ut peccatorē lauet
a perverso opere: ⁊ mensuatam
mentē diluat ab imūda cogitationē.
Patet igitur fons curram⁹ cū la
cimus: lauemur in hoc fonte pie
tatis. **I**n hoc fonte ip⁹ quoq dauid
lotus est: cū redijt ad lamenta pe
nitētie post maculas grauis culpe.
Ipsū quippe inuenire fontē qzēbat
cū diceret. **R**edde m leticiā saluta
ris tui: ⁊ spū pīnapali qfirma me.
Ihesus enim hebraice: latine at
salutaris dicit. **E**t quid est qd sibi
leticiam ihesu reddi postulabat: ni
si qd hūc ante culpā cōtemplari cō
sueuerat. cui⁹ qtemplatiōis gau
dia in culpa pdiderat. **V**n rē p⁹
peractā penitētiā. visionis ei⁹ le
ticiam sibi reddi requirebat. **I**n hoc
fonte misericordie lota est maria
magdalene: q prius famosa pecca
trix postmodū lauit maculas lacri
marum: deterfit maculas corrigendo
more. **I**n hoc fonte misericordie
oib⁹ aperto lauit petr⁹ qd nega
uerat: qz fleuit amare. **I**n hoc fon
te misericordie in fine suo lotus est
latro: qui semetipsū in morte repē
hentes. a culpa sua ablatus est cō
fessione veritatē. **C**ur igitur pigri
sum⁹. cur torpētēs ⁊ frigidi rema
nem⁹: qui in hoc fonte pietatē. tā
tos iā se lauissē cognouimus. **E**r
go ne emūdatiōē nrā desperabim⁹

qui tot exempla nūc in pignore te
nem? et cessam? veniam querere. at
q̄ cū lacrimis fiducia habere. q̄ tā
tōz iam emūdatiōe sp̄ei nre pig
nus accepim? **Q**uerere etenim mi
sericordie fontē debuimus etiam si
clausus esset: patet et negligimus.
Mittam? oculos fidei in mūdū v
niuersū considerem? quāti peccato
res dieb? ac noctib? per lamenta
in hoc fonte misericordie lauātur.
quāti post tenebras ad lucem. quā
ti post maculas ad mūdiciam rede
unt. **C**urram? cū talib? post mor
te tenebras ad aquā vite. **C**onsi
deremus quāti peccauim? quāti
cotidie peccam? atq; ut oppara
m? mūdi post culpas. lauem? holo
caustu. **A**d hec agenda adest grā
a nostri receptoris: qui uiuit et reg
nat cum patre in unitate sp̄itus
sancti deus: per omnia secula secu
lorū amen.

¶ Expliat omelia octaua **¶** Inā
pit omelia nona.

Quid sum? de missiis
sētib? ezechiel p̄ph̄e lo
cutus: q̄ ip̄a e? hystori
e verba vix capimus?
Ecce etenim dicit. **E**t in vestibulo
porte due mense hinc et due mense
inde. ut immoletur super eas ho
locaustum et pro peccato et pro de
licto: et ad latus exterius quod as
cendit ad ostiū porte que p̄git ad
aquilonem due mense: et ad lat⁹
alterum ante vestibulum porte due
mense. quatuor mense hinc et qua

tuor mense inde. **P**er latera porte
otto mense erant: super quas im
molabant. **I**n quibus videlicet v
bis magna caligo dubietatis abo
ritur: utrum hec de vna porta qua
libet. an de duabus aut de singu
lis porte dicantur. **N**ed dum qua
terne mense per latera describunt
ac postmodū in summa conclusio
nis dicitur. otto mense erant super
quas immolabant. patet quia hpc
sp̄itus nō de singul? portis quas
superius descripserat dicit: et quia
si porte sex superius enarrate quater
nas mensas per latera haberent.
simul omnes non otto sed quadra
ginta et octo dicerentur. **R**ursum
si hoc de vna dicitur: et magno ob
staculo nostra intelligentia ruerbe
ratur q̄ p̄ scriptum porte vesti
bulum. ubi due mense hinc. et due
inde esse narrate sunt. adhuc ad
latus exterius quod ascendit ad
ostiū porte que pertingit ad aequi
lonem due mense esse memorant
atq; subiungitur. et ad latus alte
rum ante vestibulum porte due mē
se. **S**i enim intra vestibulum por
te bine per latera mense erant cū
subditur. et ad latus exterius due
mense. atq; ad latus alterum an
te vestibulum due mense. int̄ quas
etiā porta que respiciat viam aequi
lonis esse memoratur: et profecto
patet aliud vestibulū int̄secus atq;
aliud ext̄secus fuisse: qz et prius
porta interior. et postmodū hpc in lo
co exterior aequilonis porta de scribit

Nam cum tres portas superius de
scripsisset. tres quoz alias interio
ris atrij esse memoravit. et quatuor
extrema aqilonis porta narraue
rat. sed ut predictum est atrij interioris
Nunc ergo cum due mense hinc in
porte vestibulo. et due mense inde
describuntur. adhuc de eadem interiori
porta sermo proteritur. quippe cum pro
tinus subinfertur. quod ad latus exte
rius quod ascendit ad ostium porte que per
tingit ad aqilonem due mense. **P**or
ta ergo interior binas per latera in
vestibulo mensas habere descripta
est. et exterior porta similiter binas
Quatuor autem hinc et quatuor inde
mense octo pariter sunt. dum per late
ra singula binae in vestibulo porte
interioris. et binae hinc et inde exte
rius in aqilonis porta describuntur.
que simul omnes octo sunt in quibus imo
latur. **H**is itaque de exteriori nar
ratione discussis ad spiritualem intel
lectum sermo redeat. qui tanto iam
esse largiente domino familiarior debet.
quanto nos exterioris descriptionis
ignorantia non angustat. **D**um enim
vna porta. id est interior inter duo vesti
bula esse describitur. tante etiam
porta exterior ad mentem reduatur.
intra quam vestibulum aique porta inter
iorem esse perhibetur. **N**on iam er
go nobis de vna sed de utraque trac
tandum est. **S**unt enim portarum nomi
ne sicut superius dictum est sancti predi
catores intelligi. ut vestibulum por
te sit populus. qui dum mentem humi
li verba predicationis suscipit. in eo

mense ad sacrificium ex virtutibus con
stituitur. **R**ursus nil obstat si portam
accipimus hoc quod nobis per ora pre
dicantium sacri eloquii intelligentia aper
tetur. ut vestibulum porte eiusdem
nobis predicationis verba sint. que
prius humiliter accipimus. ut per ad
sacri eloquii intelligentiam veniamus.
Sit itaque nobis porta interior tes
tamentum novum. porta vero exterior
testamentum vetus. quia et hoc spi
rituale intellectum aperit. et illud tu
dibus adhuc mentibus in hystoria sa
cra eloquii litteram custodit. **H**abet
autem porta interior in magna iam
multitudine fidelium populorum duo la
tera. videlicet dilectionem dei et dilec
tionem proximi. **H**inc autem mense sunt
hinc et inde. quod in dilectione dei ne
cessario tenenda est fides et vita. in
dilectione autem proximi debet superbie pa
cientia et benignitas custodiri. **E**st
enim in dilectione dei necessaria fides
et vita. quod videlicet scriptum est. **N**i
ne fide impossibile est placere deo.
Et rursus scriptum est. **F**ides sine o
peribus mortua est. **E**st autem in dilao
ne proximi nobis patientia et benigni
tas observanda. quod de eadem dilectione
scriptum est. **C**aritas paciens est.
benigna est. **P**acens. id est. ut illata
a proximis mala equanimiter portet
benigna autem ut sua bona proximis
desiderabiliter impendat. **H**abet
quoque porta exterior videlicet lex
duo latera. spirituales patres et car
nalem populum. in quibus singulis bi
ne mense sunt. quod habet in spiritualibus

patribus doctrinam et prophetiam:
habet in carnali populo arcuatio-
nem et sacrificium. In hijs itaq;
octo mensis imolatur quia quicquid
fides credit: quicquid vita in exemplo
boni operis ostendit: quicquid patientia
humilitas tolerat: quicquid benignitas
largiter ministrat: quicquid doctrina sa-
lubriter docet: quicquid prophetia in pos-
terum promouet: quicquid arcuatio ad
mandatum exterius ligauit: quicquid
sacrificium ex deuotione offerentem
egit: in omnipotentis dei oculis
hoc esse victimam ostendit. In le-
ge enim etiam per carnale sacrificium
quod aliud populus: nisi deuotionem
sui cordis imolabat. Notandum
vero quod quatuor mense solummodo ad
holocaustum fuisse memorantur: quas
videlicet vestibuli porte interiores
esse prohibentur: ut de reliquis qua-
tuor exteriores vestibuli sensiamus
quia ad sacrificium constructe fuerant
non ad holocaustum. Holocaustum
enim sicut precedenti iam locu-
tione professus sum: totum incensum
dicitur. Et lex quidem deum ac pri-
mum diligere: diuina mandata custo-
diri precepit: ab alienarum rerum
concupiscentia compescit: non tamen
omnia dimitti iubet: in testamen-
to autem nouo nos veritas contes-
tatur dicens nisi quis renunciaue-
rit omnibus que possidet: non po-
test meus esse discipulus: atque ite-
rum dicit: qui vult venire post me:
abneget semetipsum. Mense ergo
interioris porte holocaustum ha-

bent: quia in virtutibus testamen-
ti noui quasi per holocaustum omnia
incendimus: quando omnibus que
huius mundi sunt renunciamus. Men-
se vero vestibuli exterioris sacrificium
habent: sed holocaustum non habent
quia legalia precepta decimas of-
ferri iubent sed dimitti omnino non
iubent. De interioris vestibuli qua-
tuor mensis dicitur: ut imolatur
super eas holocaustum: et pro peccato
et pro delicto. Hoc etenim inter pec-
catum et delictum distat: quod pec-
catum est mala facere delictum vero
bona derelinquere que summope sunt
tenenda. Et certe peccatum in ope est
delictum in cogitatione. Recte ergo
in interioris porte quatuor mensis
imolatur holocaustum et pro pec-
cato et pro delicto: quia quicquid
potuerit presens hoc scilicet ple-
ne contempnere: et derelinquere
omnia semetipsum domino holocau-
stum dare: ipse iam perfecte nouit et pec-
cata operis plangere: et peccata cogitati-
onis: vel quia malum fecit vel quia debu-
it facere bonum quod non fecit. Qui etiam
totum dimisit culpas suas in fletibus
liberius iam conspiciat. Cumque eius me-
te terrena cura non prepediat: pro opere
simul et cogitatione plangendo me-
te sua omnipotenti domino: quid aliud
quod holocaustum dedit. Neque hoc a-
ratione videtur extraneum: quod prophetia
cum latius exterius dicitur: et ostium por-
te nominaret dicens: et ad latius exteri-
us quod ascendit ad ostium porte:
addidit que pergit ad aquilonem.

In exteriori enim custodia lē lex
data tenebatur. Ostiū vero porte
est ipse hystoricus itellāis legis:
qui ad domini timorē ducit. Que
porta ad aqilonē pergere dicitur: quia
lex eadē sub timore minorū. frigi
da iudaia populi corda constringit.
Quasi enim p calore ille populus
curreret: si pcepta dnica ex amore
seruassent. Sed qz sub timore mortis
apostate lēam custodiuit: qsi in tor
pore frigoris remansit. Vnde no
uis populus eterna pnia amanti
bz nō aut temporalia tormenta ti
mentibz atqz iā calentibz dicitur. Nō
accepistis spm seruitutis iterū in ti
more: s; spm adoptiois in quo cla
mamus abba patē. Dicitur autē:
quatuor mense hinc. et quatuor men
se inde per latera porte. Dū enim
fides et vita doctrina et prophēcia
in bonoz mentibz custodiūt: porta
nrā. i. itellāis sacri eloquiū qua
tuor ex latere mensas habet. Cū
qz in pssicientibz pplis sancta p̄dica
tio patientia et benignitate seruat.
qz prius in carnalibz arcuasioem
et sacrificiū custodiuit: mense quoqz
quatuor qsi ex alio latere mōstran
tur. Que simul om̄s octo ad imo
landū fuit: quatuor videlicet ite
rioris ad holocaustū. quatuor vero ex
terioris ad sacrificiū: qz et hī qui
in scā ecclia fide vitā et patientiam
atqz benignitate custodiūt. sumis
iam pauldubio virtutibz pollent:
et hī qui in synagoga doctrinā et
prophēciā arcuasioem et sacrificiū

agnouerūt: alia offerēdo atqz sibi
metipsis alia retinendo. deuotiois
sue victimā oīpotenti dño dederūt.
Sed qz superius dictū est. idcirco
mensas quatuor interioris vestibuli
esse p̄structas ut imolaretur sup eas
holocaustū et pro peccato et pro de
lito: vnde mense ipse cōstruēte sint
inferi apitur cū subdit. Quatuor
autē mēse ad holocaustū de lapidi
bz quadris exstruēte. Quos enim
hoc loco lapides quatuor accipim?
nisi quoslibet sanctos. quoz vita in
prosperitate et adūitate nouit for
titer stare? Lapis etenim quadris et
que stat. in quocūqz latere fuerit. V
sus. Quisquis ergo in prosperita
te nō extollit. in adūitate nō fra
gitur. suasionibz ad mala non tra
hit. vituperationis a bono ope nō
reuocat. Lapis quatuor est: et quasi
ex oī latere statū habet qui casū in
quolibet pmutatione nō habet. Cer
te cū iudeoz plm propheta a fide
perire cognoscēt et scōs apostolos
surgere in ecclia p̄uideret p quos
multi sūt ex gentibz in fidei et vite
fortitudine solidati: in magna cōsa
latione locutus est dñs. Lapidēs
reuerūt: s; quatuor lapidibz edificā
bim. Videnus quippe in scā ecclia
aplos m̄res atqz doctores surgere
de lapidū casu. i. de iudeoz p̄dica
tione min9 doluit: qz oīpotētis dei
edificiū. i. scām eccliaz de quatuor la
pidibz edificari conspexit. Mense
ergo quatuor de quadris lapidibz p̄
struuntur: qz fides et vita patientia

et benignitas de vita sanctorum in
exemplum date sunt sequentibus po-
pulis: ut iam vestibulum mensas
habeat id est virtutes vite populus
teneat: in quibus omnipotens deo oratio
sacramentum in ara sui cordis immolat. **Q**uod
enim boni fideles sancte ecclesie populi vel
fecerunt vel faciunt: hoc in exemplo de
predicatorum suorum vita susceperunt.
Unde enim mensas hoc vestibulum
haberet: nisi quadros lapides in-
venisset. **U**t enim unum de quadris
lapidibus breviter ad medium de-
ducamus: vultis fratres carissimi
fidem videre? **N**ichi vivere christus
est: et mori lucrum. **V**ultis vitam cog-
noscere? **N**ichi mundus transiens
est: et ego mundo. **V**ultis patienti-
am audire? **V**bi in hanc horam esu-
rimus et sitimus: et colaphis cedi-
mur: et instabiles sumus: et labo-
ramus operantes manibus nostris
maledicamur et benedicamur: per-
secutionem patimur et sustinemus:
blasphemamur et obsecramus.
Vultis benignitatem cognoscere? **E**-
go autem libentissime impendam: et su-
per impendam ipse pro animabus ves-
tris. **A**t ne forsitan credamus quia
eorum amor pro quibus impedi de-
siderat debitor fuerit: mox ad eos
deinde discipulos subiungit dicens:
licet plus vos diligens minus di-
ligat. **C**um ergo a populo fidei
ad imitandas virtutes sanctorum
predicatorum vita cognoscitur: pro-
fecto in vestibulo de quadris lapi-
dibus mensas construunt. **H**abuit

vero et synagoga spirituales patres
in doctrina atque prophetia: ex qui-
bus exemplum vite in virtutibus tra-
heret: sed iudis eius populus ma-
gis per timorem serviens: quam per
amorem sequens: vitas patrum no-
luit imitari quos vidit: atque ideo
porta exterior que ad aquilonem
pergit mensas non habet ad holo-
caustum. **S**ed quia hec moraliter
diximus: restat adhuc ut eisdem
mensas per intelligendam typicam
perscrutemur. **P**orta enim nostra
in interiori vestibulo quatuor men-
sas habet: quia sancta ecclesia qua-
tuor evangelistarum predicatione e-
rudita est: per quorum doctrinam di-
cat cor in amore dei omnipotentis
accendere: et suas ei in sacramentum co-
gitationes immolare. **Q**uatuor due
hinc et due inde esse referuntur: qui
a duo evangeliste ea que de domi-
no videntur attestati sunt: et duo
narraverunt que per audentium audi-
tu didicerunt. **U**t certe quatuor mense
sunt interioris vestibuli hoc quod pate-
ter aspicimus: quia sancta ecclesia ad etudi-
tione fidelium populorum: quatuor regentium
ordines accepit: quos paulus ex do-
mo omnipotentis domini enumerat dicens.
Ipse dedit quosdam quatuor apostolos: quos-
dam autem prophetas: alios vero euange-
listas: alios autem pastores et docto-
res. **P**astores vero et doctores unum
regentium ordinem nominat: quia gre-
gem dei ipse veraciter pascit qui docet.
Habuit quoque et porta exterior
mensas quatuor: quia videlicet

synagoga obsequij exterioris obser-
uatiā p p̄māp̄es sacerdotū & seni-
ores populi. per scribas atq; phari-
seos tenent: qui scz pharisei etiā le-
gis doctores vocati sunt. Siue autē
exteriori siue interiori porte due in-
se hinc sūt. & due inde: qz in exor-
dis suis scā etiā apostolos & p̄-
phetas habuit. Prophetas autē
dicimus nō eos qui in veteri popu-
lo fuerāt: sed eos qui in scā etiā
p̄ aplōs sūt exorti. Posteriori quo-
q; tpe quod nūc est habet euāge-
listas atq; doctores. Quia vero e-
uangelii bonū nūciū dicit: euan-
gelistas utiq; appellam⁹ qui iudi-
b⁹ populis bona patrie celestis an-
nūciant. Qui videlicet euāgeliste
atq; doctores & p̄iori quidē tpe fu-
erūt. sz nūc usq; dño largiente per-
manent: qz adhuc cotidie & infide-
les p̄lōs ad fidē trahi. & fideles
quosq; in bonos mores p̄ doctores
erudiri cognoscim⁹. Apostoli vero
& prophete ab hoc tpe p̄senti sub-
lati sūt: atq; ideo dicim⁹ qz men-
se hee porte nre. i. scē etiā quasi in
alio latere fuerūt. Habet et portā
q̄ p̄git ad aquilonē duas mēsas
hinc & duas inde: eos tē quos dix-
im⁹ p̄māp̄es sacerdotū & seniores
populi in maiori auctoritate regimi-
nis: scribas quoq; et phariseos q̄
iudi illi populo minori loco p̄fue-
rūt. Sed hee mense iux̄ portā sūt
q̄ ad aquilonē p̄git: qz cū qua-
tuor isti ordines populo p̄cessent
synagoga in persecutione recepta

& nūc seruicns ad torpore p̄fidie p̄-
rupit. Que tñ mense habuerūt sa-
crificiū: qd iux̄ solā lram tenuerūt
Vnde & ad torpore frigoris lap-
si sūt: qz flāma spūs succensī non
sūt. Interior es at mense holocausti
habet: qz siue in cordib⁹ aposto-
lorū atq; prophetarū seu in mēte
euāgelistarū atq; doctorū ignis spi-
rit⁹ & arsit & ardet qui p̄ eo qd
oēm eorū cogitationē in bono ope-
re assumit. flāma amoris dei qua
si holocaustū totū simul qd inuenit
incendit. Holocaustū enī offerūt.
qui siue in bono opere seu in scā co-
gitatione medullitus accendūtur
Mense vero hee ex quadris lapi-
dibus facte sūt: qz dū cotidie sacri
eloquij in suis cordib⁹ verba medi-
tātur. ad offerendū dño orationis
holocaustū q̄si ex q̄dratis lapidi-
b⁹ cōstruūtur. Verba etenim sacre
scripture lapides quadri sūt: qz v-
biq; stant. q̄ ex nullo latere rēphē-
sibilia inueniūtur. Nam in oē qd
p̄teritū narrāt. in omne qd v̄tutū
annūciāt. in omē quod moralit̄
p̄dicāt. in oē quod spūaliter sonāt
quasi in diuerso latere statū habēt
qz rēphensionē nō habēt. Corda
itaq; scōz mense dei sunt ad holo-
caustū. ex quadris lapidib⁹ cōstruc-
te: qz qui sp̄ verba dei cogitat: se-
metip̄s dño a carnali vita i cogi-
tatione inactant. Vñ scriptum est
Lex dei eius in corde ipsius: & nō
supplantabūtur gressus ei⁹ Et vñ
tursū dicit. In corde meo abscondi

eloquia tua: ut non precem tibi.
Ded quia mense hec unde sint co
struere agnouim⁹: etiam an⁹ men
sure sint audiam⁹. **D**equitur. Lo
gitudine vn⁹ cubiti ⁊ dimidi⁹: et
latitudine vn⁹ cubiti ⁊ dimidi⁹:
⁊ altitudinem cubiti vn⁹. **H**uc lo
cum quidā exposuit dicens. Longi
tudine ⁊ latitudine habet mensa
vn⁹ cubitum ⁊ dimidiū id est per
quadru: qui simul iuncti tres cubi
tos faciūt: qui tres cubiti habene
in altitudine cubitum vnū. ut mys
teria trinitatē vn⁹ cubiti hoc est
diuine maiestatis mensura conser
uet. **Q**ui videlicet sensus expositi
onis idcirco non potest stare: quia
in illa summa trinitate que omni
a creauit omnia continet dimidiū
nichil est: nec ex duob⁹ dimidijs
aliquid vnū. **N**eq; enim quicq;
imminutionis ac deasione habet
illa substantia: que semper in com
mutabilis manens. nec detrimen
tum recipit nec augmentū. **D**epe
autem diximus longitudinem ad
longanimitatē spei: latitudinem
vērō ad caritatis amplitudinem p
tinere. **M**ense ergo que ad holo
caustum construite sunt longitudi
ne cubiti vn⁹ ⁊ dimidi⁹ metiun
tur: qz s̄a patres atq; doctores q̄ se
longanimiter ad secreta spei intine
extendūt. per hoc qd in v̄tutib⁹ vi
uūt. q̄tū ad hūana q̄cē mensura p
tinet valde perfecti sunt: q̄tū vērō
ad diuina misteria que plene
ab homine capi non possunt q̄d diu

in hac mortali carne subsistūt p
fecti nō sūt. **I**n semetipsis ergo iā
cubitū habet in deo autē adhuc cu
bitū non habet: qz iam quidē in v̄
tutib⁹ plene proficiūt: s; tamen a
liquid de deo adhuc ex parte cog
noscūt. **E**cce iterū in mensura men
se ad testimoniū paulus occurrit.
Videam⁹ an ei⁹ vita cubito inte
gro mensuretur. **D**icit. Quotquot
perfecti sum⁹: hoc sapiam⁹. **V**ide
am⁹ si in hys q̄ de deo sentitiā se
ad percipiēda misteria perfecte te
tenderit. **E**go me nō arbitror cō
prehendisse. **Q**ui rursus ait. **E**x
parte cognoscim⁹ ⁊ ex parte apphe
tam⁹: cū autē venerit quod perfec
tū est. euacuabitur quod ex parte
est. **Q**ui iterū dicit. **N**ūc cognosco
ex parte: tūc autē cognoscam sicut
⁊ cognitus sū. **S**i ergo perfectus
est ⁊ ex parte cognoscit cubitum
habet q̄tū ad se: s; tamen dimi
diū super se. **T**endantur ergo in
longanimitatē spei corda sanctorū
tendantur in perfectionem quā ha
bent cubito vno. **S**ed quia adhuc
plene videre non possunt hoc vbi
spei oculū mittunt: hoc quod sup
vnū cubitū habent in dimidio cu
bito reatatur: quaten⁹ in hac vita
semp se imperfectos aspiciant: et ac
den⁹ ad perfectiōem accedant. **H**a
bet quoq; mense latitudinem cubi
ti vn⁹ ⁊ dimidi⁹: quia sanctorū
corda in caritatis amplitudine di
latata: iuxta proximū quem dili
gunt ⁊ vident habent cubitum.

Pnt enim perfecte diligere: quos
perfecte valent iux aliqd scire. Om
nipotentē vero deū medullitū di
ligunt. medullitū sequūtū: s; tñ
tñ diligere non pnt. qtu debent.
qz adhuc nō valent videre quē di
ligunt: et mensura amoris minor
est. ubi adhuc mensura minor est
cognitiois. **D**up vñ ergo cubitū
habet et dimidiū: qz hoc eis iā in
amore est integrū qd valde min9
est in caritate aī proximo: atq; il
lud quod eis valde maius est. ad
huc in amore dei quē nō vident in
tegrū non est. **D**e hoc amore qui
hic inapitur ut ex visione domini
in eterna patria pfiatur: rē ysa
ias loquit̃ dicens. **V**ivit dñs cui
ius ignis est syon: et camin9 ei9
in iherlā. **P**lus est aut caminū eē
q ignē: qz esse ignis et puus pēz
in camino aut vastior flāma succē
ditur. **S**yon vero speculatio: ihe
rusalem aut visio patris dñi. **P**acē
vero nām hic intēā speculamur:
ut illic postmodū plene videam9.
Ex amore ergo domini ignis est
in syon. in iherlā camin9: qz hic a
moris ei9 flāmis aliq̃tenus arde
m9. ubi de illo aliqd gtemplamur
s; ibi plene ardebim9. ubi plene
videbim9 quē amam9. **A**ltitudo
vero mēsuratū est cubitū vñ9. **Q**ue
est enim altitudo scōz: nisi fides
invisibilū? **P**er fidē enim creditur
qd nō videt̃: atq; ideo per hanc
iustoz mēns ad altitudinē duat̃.
ut cuncta visibilia de spiciat in ter

ra: et ea q audit invisibilia sequat̃
in celo. **S**ed vñ cubitū habet al
titudo mēsuratū: qz unitas est fi
dei in corde oīm scōz: vñ deum
eē trinitatē et patre testamenti ve
teris et p̃dicatoēs p̃fessi s; testamēti
noui. **A**ltitudo itaq; mēsatū nū vno
cubito āplius nū min9 habet: qz
in magna sibi unitate p̃ordat om
niū fides patrū. **S**ed hī qui iam
in lōganimitate sp̃ei sūmis ṽtuti
bz p̃ficientes vñ et dimidiū cubi
tū habet. atq; in latitudine carita
tē vno ac dimidio cubito metiūt̃.
in altitudine vero fidei vno cubito
exerescūt: magni sūt et sūma am
iratione venerādi. **D**ebet ergo par
vulorū aīas in sinu sue cōversatio
nis suscipere: atq; eas in gspā do
mini velut quoddā holocaustū ac
sacrificiū offerre. **U**nde apte sequi
tur. **D**uper quas ponūt vasa: in
quib9 imolatur holocaustū et vic
tima. **Q**uid enim s; aīe fidelīū nī
si vasa sancta. q verba pietatē capi
unt: ut ex eorū mentib9 holocaus
tū vite atq; orationis imoletur?
Hinc est ei qd paul9 aī adhuc ru
dis ess; in fidei vocatione: qz iam
domini vba p̃cepit. et celesti grati
a plenus erat. vas appellatur aī
diatur. **V**as elāonis in est. **H**inc
pastores atq; doctores p̃pheta am
monet dicens. **M**undamini q fertis
vasa domini. **I**psi etenī quasi mēse
domini vasa portāt: qui vitā fidei
ū etudiendo tolerant: ut quādoq;
hāc dño ad holocaustū et sacrificiū

perdillant. **S**ed neque hoc negligenter intueendum est: quod in eisdem vasis holocaustum et victima dicitur immolari. Holocaustum enim sit et superius diximus victima est. non tamen victima super holocaustum: quia cum quid ex parte offeratur. et ex parte retinetur sacrificium quidem est: sed holocaustum non est. **D**um vero in magna multitudine fidelium alij qui ea que mundi sunt omnia relinquunt: cuncta que possident tribuunt. nichil sibi in capite reservant: ad eternam patriam medullitus anhelant. sequitur ex toto corde in lacrimis mactant. **H**ij videlicet vasa super mensam sunt: in quibus immolatur holocaustum. **E**t sunt alij qui curam propriam domini gerunt. de filiis cogitant: eis hereditatem servant: qui tamen eterni iudicii memoris misericordiam pauperibus impendunt: alimenta ac vestimenta eis ex parte qua decreverint tribuunt. **H**ij nimirum vasa super mensam sunt: in quibus victima immolata est non holocaustum. **Q**uia enim patientia et doctrina sanctorum ammonendo et sustinendo suadendo atque terrendo aliorum corda usque ad hoc etudiunt ut omnia deserant. et totos se in amore domini accendant: aliorum vero ad hoc usque instruunt. ut quia omnia relinquere non valent. vel ex parte qua prevalent misericordes fiant et carnis curam cum anime cura pariantur: mente domini de qua

dictis lapidibus instruere vasa poterunt in quibus immolatur holocaustum et victima: quia et perfecti sicut dictum est cum omnia deserunt. totum cor in amore domini accendunt: et imperfecti sacrificium offerunt quod ex parte deuoverunt. **D**equitur. **E**t labia eorum palmi unius: reflexa intrinsecus per arcum. **Q**uid est hoc quod mensuratum labia palmo metiuntur nisi quod in palmo manus tenditur: et sancti patres atque doctores ea predicant in quibus auditorum opera tenduntur. **Q**uasi enim manum extendimus: cum opera nostra dilatamus. **L**oquatur ergo unusquisque doctor. cor audientis exerceat. oculos totumque exercuat. quos dum ad opera bona tendunt. palmum se habere in labijs ostendit. **P**ensandum quorum quia in palmo digitus maior ac minimus tenditur. **Q**uid vero in maiori ac minime digito: nisi magna et extrema actio designatur. **P**almum ergo mense in labio habeant. quantum in doctorum suorum predicatione auditorum cuiuslibet. et sic ex eorum ammonitione magna opera faciat. ut agere et minima non omittat: sic minimis intentus sit. ut piger in agendis maioribus non sit. **U**nde per euangelium veritas dicit. **V**e vobis scribe et pharisei periclitamini et arcum et aminum: et relinquitis que grauiora sunt legis iudicium et misericordiam et fidem. **N**ec oportuit facere: et illa non omittere.

Per iudiciū quippe et misericordi-
am et fidē maior digitus pauldu-
bio opationis ostendit: p mentā
vero anetū et aminiū digitus paul-
dubio minimū figurat. **H**ec ergo
oportuit facere. et illa nō omittē:
qz si op9 nostrū palmo metiri volu-
m9: sic necesse est vt tendat muni-
m9. qten9 maior digitus nō attra-
hatur. **B**ū autē cū mensarū labia
metiuntur et mensura palmi dz ad-
ditur vni9: vt ex doctorū predica-
tione sicut vnitas tenetur in fide.
ita quoqz vnitas mentiū seruetur
in ope: ne p opus bonū quod alē
agit. alter ad discordie malū pro-
rūpat. **I**ta etiam bona facere opera-
debeamus: vt p hec quoqz cū hys
cū quib9 viuim9. vnanimitatē in
xp̄i rē possum9 cōseruē9. **I**d est
nō deserēdo qd agim9: s; puenien-
do bonis psuasioibus malū discor-
die qd timem9. **S**ic in suis opibz
vnitatē palmi custodiens paulus
discordiā generari phibebat: cum
quēdā lapsū atqz ab ecclia abiectū
iam velle reāpere chorinthios videret
dicens. **S**i cui aliqd donastis.
et ego. **N**am et ego si quid donauī
ppter vos in psona xpi. vt nō ar-
tūeniamur a sathana: qui videret
licet solet de bonis mala generare
et hpc quod per caritatē agitur ad
discordiā trahere. **V**nde et mox de
ipō subiecit dicens. **N**on enī igno-
ram9 cogitationes eius. **D**octor
autē qui per bona q̄ predicat in su-
is auditoribz rectā operationē for-

mat: si mentes op̄tantū ad vna-
nimitatē nō ligat. i labijs palmi
habet: s; eam q̄ dca est palmi vni-
tatē nō habet. **P**ensandū vero est
valde qd dicitur: quia eandē men-
sarū labia iter9 sūt reflexa. **T**ūc
enim mensaz labia intrinsecus re-
flectuntur: qn doctores ad consāz
reuocant tanta cogitatione qd di-
cūt: qn semetip̄os subtilit̄ perscru-
tantur. si faciūt qd loquūtur. **H**āc
autē cū reflexa intrinsecus mensarū
labia dicuntur additur quoqz p ar-
cūtū. vt nō in vna q̄libet se pte q̄si-
deret. atqz alias in semetipsis per-
p̄dere p̄termittat: s; ubiqz semet-
ip̄os inspiciant. et in qntū p̄eua-
lent studeant singula opere imple-
re q̄ docent: ne si p̄dicātes facere
bona dissimulat. sui vastatores sint
cultores alieni. **D**octor ecce iam
mensa es iam vasa portas. iam in
vasis fidelibz pond9 holocausti et
victime sustines: sed intus reflecte
labzū: id est ad cor reuoca sermo-
nē. **A**udi qd dicas: operare qd p̄di-
cas. **S**i enim negligē implere qd
doces. alijs messē seminas: et ip̄e
a frumenti participatione leiunas.
Vn scriptū est. **C**ui9 messē fame-
licus comedit. **M**essē quippe docto-
ris qui bona loq̄tur s; nō opatur
famelicus comedit: qz is qui pa-
nem iustiae esurit opatur manda-
ta q̄ audit: et ip̄e fructū nō habet
qui seminādo laborauit. **H**unc sa-
lomon ait. **A**bscōdit piger manū
suam sub ascella: nec ad os suum

porrigit eam. Nemo ita piger est
ut ad os manū vel comēdo redu
cere laborem putet. **P**iger nec
ad os manum suam porrigit; qui
nec hoc vult operari quod dicit.
Hinc iterū de bene docentibus et
male operantibus dicitur. Filij effe
intendentes arcū et mittentes sagit
tas; conuersi sunt in die belli. **I**n
tendūt arcū atq; sagittas mittūt
qui scripture sacre sententias pro
ponūt; et verbis rectis auditorum
vicia ferunt. **S**ed conuertuntur in
die belli. quia post semetipsos redeūt
in temptatione viciorum; et peccatus
opponere non volunt; quia in tem
pationum certamine non resistunt.
Hinc iterum dicitur. Auertisti ad
iutorium gladij eius; et non es
auxiliatus ei in bello. **G**ladius
quippe doctoris est sermo dei. **U**n
de per paulum dicitur. Et gladiū
spiritus; quod est verbū dei. **O**m
nipotens itaq; deus cum doctorem
respiat nolle operari que dicit. in
die belli adiutorij eius gladiū au
dit; quia in temptationum certa
mine non permittit esse ei in adiu
torium. doctrine verba que dedit.
Habet igitur gladium. sed hunc
in bello nō adiuuat; quia cum ad
uersitas temptationis eruperit;
verbi obliuiscitur quod docebat.
Ecce enim de patientia forsita ser
mo doctori est; doctrine sue magis
teio dicere cogitur. qualiter contra
illata dāpna; contra auditas con
tumelias patientia seruetur; sed

cum ipse vel dāpno vel contumelia
fuerit laessitus; oblitus quod do
cuerit vel in leſione proximi vel in
reddenda grauius contumelia ex
cedit. **I**nter hec itaq; cogitet quia
mensa est dei; labiū intus reflectat
seruet quod predicat. **S**criptum
quippe est. **I**n patientia vestra pos
sidebitis animas vestras. **E**t rur
sum scriptum est. **D**octrina viri p
patientiam noscitur. **S**i itaq; in
de doctrina patientia est; tāto q̄
doctus ostenditur. quāto patienter
fuerit. **H**inc est enim q̄ bonus ille
discipulus q̄ magistrū tolli in aera
videbat; per magne caritatis af
fectum clamabat dicens. **P**ater mi
pater noster; auris israhel et auriga
eius. **Q**uid est fratres carissimi q̄
helyas auris israhel et auriga di
citur? nisi quia auriga agit. aur
tis portat? **D**octor ergo qui mo
res populi et per patientiā sustinet
et sacri eloquij verba docet. et aur
tis dicitur et auriga; auris quia
tolerando portat. auriga quia ex
hortando agit. auris quia mala
sustinet. auriga quia populum am
monitionibus exercet. **F**ortasse au
tem contra vanam gloriā ser
mo doctori est; et morte insinuans
qualiter debeat declinari. eisdem
ipsis sermonibus vanam gloriā
querit. quibus contra eandem va
nam gloriā disputat. **S**i igitur
hoc appetit adipisci quod prohibet
mensa intus labiū non reflectit.

Tūc autē mensa domini ex q̄d̄is
lapidib⁹ exstructa habebit itus la
biū reflexū: si studuerit audire q̄d
dīat. **Scriptū** quippe est. **Ne** quid
p̄ contētionē: neq; p̄ manē gloriā
Atq; isdē rursus egregius p̄dica
tor dīat. **Nec** q̄rentes ab homini
b⁹ glām: neq; a vobis neq; ab a
liis. **De** p̄dicationis enim labore
laude trāsitoria querere: q̄d est ali
ud q̄ rem magnā vili p̄cio venūda
re? **Et** est i doctrinē verb⁹ graue pe
nālū. qz sepe sermōem docentū
fauores audientū sequūtur: et cū
doctores ab eo q̄d bene innotuerūt
apparere iā minores i dās nolūt
doctrinē verbū q̄d pzo acquirēdis
aiabus auditorū. ex oīpotētis dei
amore inchoauerūt. in hoc postmo
dū pzo acquirēdis laudib⁹ labo
rāt: et qui in verbis dei q̄rebāt pzi
us lucra spūalia. tēpōales postmo
dū fauores sequūtur. **Vnde** fit. ut
sine rēa quelibet opa. seu scē doctri
ne verba in oīpotētis dei iudicio pe
reant: cū per hec quib⁹ trāsitorijs
fauorib⁹ ahelet. **Hinc** etenī p pzo
phetā indee dīz: q̄ in seipā incauta
mens inuenit. si saltē post culpā su
as caute cogitationes timeat. **Oli**
uā vberē pulchrā fructiferā specio
sam vocauit dñs nomen tuū. **Ad**
vocē loq̄le grandis exarsit ignis
in ea: et cōbusta sunt fructa eius
Oliuā quippe vberē et pulchrā fruc
tiferā et speciosā dñs vocat: cui⁹
vel efficacā in opatione vel sacta
studia in verbi scientia approbat.

Sed ad vocem loq̄le grādis exar
sit ignis in ea: qz cū laudari quis
ceperit erubescat forsītā minor vide
ri q̄ dīatur: et studet esse q̄d dīca
tur. **Vox** enim grandis loq̄le est:
fauor adulant. **Vnde** scriptū est.
Qui benedīat primo suo vocē grā
di de nocte consurgens: maledicē
ti simul est. **Ad** vocē ergo loquele
grādis exarsit ignis in ea: qā in
magnitudie fauoris flāma in cor
de accendit de amore laudis. **Sz**
ōnia oliue fructa cōburūtur: qui
a ante oīpotētē dei oculos vel q̄
bene gesta vel q̄ scient sūt dicta de
pereūt. cū iam nō amore domini s̄
intētionē transitorie laudis fiunt.
Sic etenī sepe cogitationi bone co
gitatio se sinistra subiūgit: ut vix
ip̄e qui eascē cogitationes generat
anīm⁹ agnoscat. **Vnde** p̄dicator
egregius cū loquēs subtiliter dīce
ret. vīu⁹ est sermo dei et efficac et
penetrabilior omni gladio āapiti
et ptingens usq; ad diuisionē aīe et
spūs: ilico subiūgit. **Cōpagū** quo
q; et medullarū: et discretor cogi
tationū et intētionū cordis. **Disim**
guit enī dei sermo cōpages et me
dullas: qz discernit cogitationes
et intētionēs cordis. **Per** cōpages
quippe ossibus ossa iūguntur. **Et**
sepe dū quid recta cogitatione agi
mus. s̄ subito in laudis amore de
clinamus. atq; hoc pzo laude faci
m⁹. quod p̄us facere p veritate ce
peram⁹: qz cogitationēs cogitatio
nibus adiūgunt. q̄si quēdā in spū

cōpages sūt. **P**ed habent ossa q̄
in cōpage iūta sunt etiam medul
las. **Q**uod predicator sūis apertus
intulit. cū subiūgit **D**iscretor cogi
tationū et intentionū cordis. **C**ō
pages enim nre cogitationes sūt
medulle aut intentiones. **E**t sepe
aliud cogitam⁹. atq; aliud est qd
per cogitationem intēdimus. **N**ā
si quis proposito nūmorū premio
pupille vel vidue causā defendat.
et fortasse etāz igredies in suis p̄
ab⁹ deo dicat. tu vides qz causā pu
pilli et vidue defendo? iste pauldu
bio qd cogitat sat. s; quo intēdat
ei⁹ cogitatio ignorat. **A**liud quip
pe cogitat. atq; alio intēdit. **N**ō
enim defensio em pupilli vel vidu
e. sed mercedem nūmorū querat.
Nam tolle temporale premiū. et
pupillam et viduā non defendit.
Sermo itaz dei discretor est cogi
tationū et intentionum cordis. qui
a non aspiat quid apud semetipsū
cogitas. sed per medullam cōpa
gis. id est intentionem cogitatio
nis quid accipere requiras. **R**estat
ergo ut doctor cum loquitur quasi
mensa dei semper intus labium re
flectat. ne aut mala intentione lo
qui inchoet. aut cum bene ceperit
seductus fauorib⁹ in appetitum ali
um declinet. **F**ortasse aut de custo
dia discipline sermo doctori est. et
sepe contingit ut discipline regulā
quam scit dicere nesciat tenere. qz
aut nimio zelo motus minus se p
mansuetudinem temperat. aut ni

mia mansuetudine placid⁹. min⁹
se contra vicia in zeli stimulo inflā
mat. **M**agna enim consideratioē
debemus pensare qd scriptum est.
quia in vasis templi iter coronas
et plectas boues leones et cheru
bin sculpta sunt. et subter boues et
leones loza dependentia **C**orone
quippe signū victorie. plecte autē
concordie vnanimitate signant.
cherubin vō plenitudo scientie di
citur. **D**acer doctes enim atq; doc
tores inter coronas et plectas id
est inter fortitudinem boni operis
quo ad victoriam arriūt. et tanta
et concordiam qua a se viassim nō
discrepant. per boues leones atq;
cherubin designati sunt. qā i ple
nitudine scientie quam habent ne
cesse est ut et boni mansuetudinem
teneant. et feruorem leonum. qua
ten⁹ in disciplina quā predicat et
ex sancto zelo accensi sunt. et ex pa
terna dulcedine tranquilli. **Q**uib⁹
subter se loza dependent. ut dis
cipline sue retinacula quibus ipsi li
grati sunt. etiam subiectis suis sol
liate impendant. **D**ubiter eos enim
loza de pendere est. custodie vici
la subditis tenere. **Q**ue tūc recte
seruantur. tūc nec boni mansuetu
do in zeli feruore amittitur. nec le
onum terror in mansuetudine de
clinatur. **T**anta quippe debet eē
discretio. ut nec disciplina nimia
nec misericordia sit remissa. ne si
inordinate culpa dimittit. is q est
culpabilis in reatu gūi⁹ affligat.

et cursu si culpa immoderate retine-
tur. tanto qui corrigitur deterior fi-
at. quanto erga se nil ex benignita-
te gratia agi considerat. Exhibenda ita-
que prauis est asperitas in ostensi-
one. caritas in mente. ut et duci
ostensio delinquentem correat. et ca-
ritate custodia mercedem mansuetu-
dinis non omittat. Ecce dum loquor
ioseph animam pulsatur. ut ad ostende-
da quod dico ipse testis veniat. Certe
sompniū quod de pueru suo videat
faber narras. per hoc quod innocenter
retrahit. malicie quod se stimulos exa-
tauit. Ab eis de faber ismahelitus est
venditus. in egiptū ductus. mira-
bilis potentis domini dispensatione ei-
de egipto placatus est. Cumque in ter-
ra chanaan famem exurgeret. fra-
tres ad egiptū veniunt. ioseph pla-
tum egipto reppererunt. eūque sumis-
sis ad terram ceruiabim adorauerunt.
et quod mutari dei consiliū non valet.
quem ideo rediderat ne adoraret.
adorauerunt quod rediderunt. Tunc
ipse vir dei spiritu discretionis plenus
cognouit fratres non cognitus. sed me-
mor culpe et remissior iniurie mala-
scitū nec reddeere studuit. nec sine
purgatione laxare. Nam suspecta
voci primus dixit. Exploratores
estis vos. ut videatis inferuora
terre venistis. Jam nunc experimen-
tū vestri capia. Per salutem pharao-
nis non egrediemini hunc. O iaculū
in corde. Peregrini venerant. fa-
mis periculū subiiciebat. frumenta
que querebat non accipant. et ferri

se insuper obiectione criminis vide-
bat. Int hec duatur ad carcerem.
et post triduū educi adhuc in eadem
asperitate terretur. Tū reditur ad
cor iam culpe memoria pulsatur ani-
mū. atque inter se inuicem loquuntur.
Merito hec patimur. quod peccauim⁹
in fratrem nostrū vitētes angustū
am aie illius dum deprecaretur nos
et non audiui⁹. idcirco venit super
nos ista tribulatio. In hijs autē
cor ioseph amore vinatur. secessū
petit. soluit flendo quod pietati debu-
it. seuerus ad fratres reuertitur. ut cru-
ciatas eorum animas a culpa liberet.
Post hec unus religatur in vincula
dimittuntur ceteri cum frumento. ut
unus frater veniat. quod minimū se ha-
bere dixerat. Venit postmodū fra-
ter. Vincibat mentē pietas cum fra-
ter in oculos videret. sed permanebat in
ostensioe asperitas. ut fratres non
purgaretur. Frumenta dantur. aphus
in sacco iunioris fratris absconditur.
furti post eos questio moneat. mittitur
ut reducant. addit in seruitute de-
cernitur apud quem aphus fuisse in-
uentus in sacco vltimi fratris inueni-
tur. Tūc beniamin reducat. afflic-
ti omnes fratres sequuntur. O tormenta
misericordie. cruciat et amat. Reu-
si igitur in terrā cum lacrimis prost-
iti veniam postulāt. Memores enim
quid de illo patri permiserat. memo-
ri intolerabili taescebant. Tūc se
ultra cohibere non valens pietas
clausa prorupit ad mediu. et ex-
cessit caritatis lacrimas de vultu

seueritate. **D**eterfa est ira que ap-
parebat et non erat: ostensa miseri-
cordia que erat et non apparebat.
Hic vir sanctus facinus fratru et
dimisit et vindicauit: sic in vigore
clementiam tenuit. ut delinquen-
tibus fratribus nec sine ultione pi-
us existeret. nec sine pietate distric-
tus. **E**cce hoc est magisterium discipli-
ne: ut culpas et discrete nouerit
parcere. ac pie refecare. **Q**ui autem
spiritum discretionis non habent.
aut sic dimittunt peccata ut non
corrigant. aut sic quasi corrigendo
feriunt ut non dimittant. **D**octor
ergo cui discipline modum amine lo-
qui necesse est mensam dei esse se
sciat. et atque intus labrum reflectat:
ut quod docendo loquitur hoc sub
discretionis spiritu vigilanter ope-
retur. **N**ec si quidam sibi deesse con-
siderat: oportet ut ab eorum predi-
catione contineatur. **L**ocus quippe
eius exigit ut loquatur. **V**erbis
ergo suis semetipsum conueniat:
et si non ideo loquitur quia opera-
tur: ideo operetur quia loqui com-
pellitur. **U**bi itaque se conspiciat ope-
re implere quod dicit. ibi auditores
amoneat. eorumque animos ad studium
bone operationis accingat. **U**bi au-
tem necdum se videt implese quod
loquitur. ad bona de quibus auditores
amonet. se quoque pariter inflamet
ut ipse etiam simul discat in opere
quod per eum loquitur veritas in
predicatione. **S**epe enim quod vi-
uendo nescimus. compulsi loco doc-

trine loquendo discimus: et dum de
cognitione nostre pigritie tractus nasci-
tur in mente. eandem mentem applicatio
subito oborta transuerberat: et sua
voce excitata erigilatur in opere quod prius
us torpebat in otio sine voce. **E**cce
autem cum mense labium palmo teditur
id est cum per doctoris os contra vicia
a disputatur. atque ad bona opera-
corum auditorum accenditur: multi qui
eius verba audiunt. quanta vel quanta
mala perpetraverunt recognoscunt:
ad eum confitentes veniunt. cum pro
peccatis suis intercessorem fieri cum
fletibus petunt: ut ipse orando dele-
at culpas quas predicando mani-
festat. **U**nde et subditur. **D**up me-
sas autem carnes oblationis. **D**octor
etiam sancti cum pro communis pec-
catoribus atque infirmis omnipotenti do-
mino preces fundunt: per hoc quod veniam
carnali eorum vite postulant. mense
domini carnes oblationis portat.
Ut ergo sint per quibus quibus et fle-
tibus rogent. oportet ut eis de prius
in peccato positum predicent: et cum iam
reperiunt peccata relinquere. atque ad in-
novationem festinare. necesse est ut er-
ga eos in ore doctoris incrementa
predicationis extrescat: et quibusdam
doctrinae sue verbis tanto rehemem-
tius insistat. quanto eos grauius ce-
cidisse considerat: videlicet scilicet quod
ipse tanto mercede magne remunera-
tionis accipiat. quanto verbis su-
is alios de profundioribus peccatis
leuat. **L**ibet inter hec sancti euangelij
ad medium verba deducere:

alius sacra hystoria per hoc quod
factū miraculū narrat. mira q̄ totū
die agunt denūciat. Nam cū fessi
atq; ieiuni ad dñm populi cōuenis-
sent: discipulis dñs dixit. Misere-
re sup turbā: qz ecce iam triduo
sustinent me: nec habet qd mādū-
rent. Et si dimiserō eos ieiunos
in domū suā: deficiēt in via. Qui
enim ex eis de longe venerūt.
Triduo turba dñm sustinet: quā-
to multitudo fidelū peccata q̄ ppe-
trauit per penitētiā deducens. ad
deū se in opere in locutione atq; in
cogitatione quertit. Quos dimit-
tere ieiunos in domū suā dñs non
vult ne deficiant in via: qz videli-
cet quersi peccatores in pntis vite
via deficiunt: si in sua consāa sine
doctrinae scē pabulo dimittantur. Ne
ergo lassetur h9 pegrinatio is iti-
nere: pascendi sūt sacra amonitio-
ne. Valde autē pēsanda est pia sen-
tētia: q̄ processit ex ore veritatis q̄
diatur. Quia enim ex eis de lon-
ge venerūt. Est at qui nichil frau-
dis et nil carnis corruptionis exp-
tus ad oīpotētē dei seruiciū festina-
uit: iste de lōgīquo nō venit: q̄a
pīncorruptioem et innocentia ppor-
m9 fuit. Ali9 nulla impudicia in
lis flagicijs inq̄natus: solū autē
giugū exp̄tus ad ministeriū spū-
ale cōuersus est. Neq; iste venit
de lōgīquo: qz vsus quātionē cō-
ressa per illiata nō errauit. Ali9 ve-
ro p9 carnis flagicia. alij p9 falsa
testimonia. alij p9 facta furta. alij

post illatas violentias. alij p9 per-
petrata homicidia. ad penitētiā re-
deūt: atq; ad oīpotētis dei seruiciū
uin quertitur. Hij videlicet ad do-
minū de lōgīquo veniūt. Q̄to
etenim quis plus in p̄auo ope er-
rauit: tāto ab oīpotēti dño lōgī9
recessit. Nā et p̄dignus filius q̄ pa-
tre deseruit. abiit in regionē lōgī-
quā: in qua porcos paut: qz vicia
nutriuit. Dentur igitur alimenta e-
is eadē qui de lōgīquo veniūt. qz
quersis peccatorib9 doctrine scē abi-
p̄bendi sūt: ut in deū vires reparet
quas in flagicijs amiserūt. Qui
sepe a doctorib9 tāto necesse est ut
largiorib9 abis doctrine sciātur
q̄to fessi maioribus vicijs venerūt
et cū iam ofiteri ceperūt mala q̄ cō-
miserūt. atq; q̄stido relinq̄re. et fle-
tib9 punire: necesse est vt doctores
sā pro eoz peccatē solliate exorēt
q̄ten9 mense domini carnes obla-
tionis portet. Qd quocūq; agunt
in hoc qd pro alienis peccatē inter-
ueniūt. sua ante dei oculos apli9
detergunt: qz in ea ip̄a caritate se
iustificāt: qua mira pietate p̄ alie-
nis inq̄tātib9 se in lamentis mac-
tāt. Nec laboriosū debet esse doc-
tori p̄ quersis peccatoribus lacri-
mas fūdere: qn̄ et ip̄e qui oīa crea-
uit hō factus p̄ nris inq̄tātib9 in
cruce sanguine fudit: qui viuūt et
regnat cū patre in unitate spūs scē
deus. p̄ omnia scēla seculoz amen.
Expliat omelia nona. **I**nci-
pit omelia decima.

Atri eloquij mysticis
sensus propheta per
aspirationem sancti spi
ritus prudenter intelli
gens dicit. Mirabilia testimonia
tua domine ideo scrutata est ca
nima mea. Qui tursus ait. Re
vela oculos meos; et considera
bo mirabilia de lege tua. Qui e
nim necdum occulta de apertis
intelligit. oculos velatos habet
qui vero iam intelligit revelatos.
Et mirabilia de lege dei considerat
qui spiritualiter littere verba discutiens.
quod interius magnitudo lateat perscrutat
An non est mirabile quod aliud auri
bus sonat: atque aliud erit ad intel
ligentiam quod non sonabat? Cui
ergo verbum sacri eloquij nisi lapi
di simile dixerim in quo ignis latet?
Qui manu quidem frigidus tenetur
sed percussus ferro per scintillas e
mucat: atque hoc emittit ignem qui
post ardeat. quod prius manus frigi
dum tenebat. Sic etenim sic sunt ver
ba sacri eloquij. que quidem per nar
rationem littere frigida tenentur: sed
si quis hec aspirante domino intento
intellai pulsauerit de mysticis eius
sensibus ignem producat: ut in eis
verbis post animum spiritualiter arde
at quod per litteram prius ipse quoque fri
gidus audiebat Ecce etenim propheta
dicit. Et ex portam interiori gazo
philacia cantorum in atrio interiori
quod erat in latere porte respicientis
ad aquilonem: et facies eorum quod via
australem: una ex latere porte ori

entalis quod respiciebat ad viam aquilo
nis. In his itaque verbis littere ad a
trium dei cuius animus infertur:
quod potius quis non ex ipsa eorum lita
ne texat? Si autem latens in littera
spiritualis medulla discutitur: per hoc
scintille intellectus exeunt et incidunt
quod prius cordis auribus frigidum
sonabat. Nobis tamen ut se aspi
rante domino interior intellectus aperiat
ipsa prius narratio iuxta litteram pa
tescat. At enim quia porta erat in
terior atque extra hanc atrium quod
appellatur interius: ac deinde ali
cuius aquilonis austris atque orientis
porte describuntur: ut ipsum atrium
quod esse ex portam interiori dix
erat. a portis exterioribus esse inte
rius ostendat. Atrium ergo hoc et fa
cies et intus est. Foris quia ex por
tam interiori: intus autem quia in
tra portas exteriores. Gazophi
lacia quoque cantorum esse in hoc eo
dem atrio narratur: quod a latere porte
posita dicitur respicientis ad aqu
ilonem: sed ipsa eadem gazophila
cia ad australem viam respiciunt. Et
subditur. Ex latere porte orientalis
que respiciebat ad viam aquilonis.
In quibus verbis aperte intelli
gitur. quia cantorum gazophilacia in
ter latere porte respicientis ad aqu
ilonem. et latere porte orientalis
fuerant posita. que porta videtur
respiciebat ad viam aquilonis.
Facies itaque gazophilacionum contra
viam australem: sed positio inter
portam erat orientis et aquilonis

Porta ergo interior. habebat ex latere portā aq̄lonis: ex alio quo q̄ latere portā austrālē. In fronte vero vestibuli orientalis porta surreperat: atq; sic erat atrū eē portā interiorē. ut hīc quoq; esset interioris portis q̄ illud exterius abiebat. **H**ec de v̄bis l̄e sub breuitate trāsumim⁹. ut in eis sensus mysticos nō breuiter exprimam⁹. In pte at sup̄iori tres porte descripte sūt. 1. orientis aq̄lonis et austrī: moxq; interioris atrū tres alie narrate. 1. austrī orientis et aq̄lonis: ac de in de porta atrū interioris dca est. in qua mense de q̄dzis lapidibus exstructe memoratur. et porta q̄ respiciebat ad aq̄lonē in qua mense esset ad sacrificiū nō ad holocaustū. Vnde in interiori dixim⁹ significari ecclesiā: in exteriori synagogā. **H**is expletis cursū p̄pheta inquit interiorē portā. atq; tres alias id est aq̄lonis austrī et orientis describere: et in eam atrio interiori qd erat eē portā interiorē esse gazophilaciā: catores sacerdotes templū altare et sacrificia perhibet. In quib⁹ verbis qz de sc̄e eccl̄ie institutione narrare alia ab eis que prius dixerat cepit: patet q̄ interioris porte intellectū mutauit. Si enim sub vno intellā oīa diceret nouo ordine. ipā atq; alia non replicaret. **N**ā quō possum⁹ eē portā interiorē atrū gazophilaciā catores sacerdotes templū altare sacrificia dicere: si p̄ cantē portā interio-

re hīc loco sancta eccl̄ia designat⁹. **C**ū enim cūctā hīc intra ipāz sint quō eē portā interiorē sūt si extra eccl̄iaz non sūt. **I**ntelligi ergo portā interiorē p̄ ea de qua iā longe super⁹ locuti sum⁹. q̄ cōtra portā aq̄lonis et orientālē d̄z posita: per quā figurari dixim⁹ aditū qui nob̄ ad interiora gaudia patrie celestis apit⁹. ut hīc quoz p̄ portas q̄ circa vestibulū narratur: sc̄a eccl̄ia. p̄ portā vero interiorē celestis regni aditus figuret⁹. **N**e q̄s me v̄ba sc̄i spūs existimet ad itellēm meū violēt inflectē. et dicat qz de porta interiori significatiōem sc̄e eccl̄ie quā semel dixi mutare nō debui: insulgentes oīpotētis dei grā que cepim⁹ ipsa teneamus: ut et portā interiorē signet eccl̄iaz q̄ nos ad interiora gaudia pduat: et gazophilaciā cantores sacerdotes templū altare sacrificia sint in atrio qd est eē portā: et tñ eē eccl̄iaz nō sint. **S**i enī subtili inuestigatione p̄q̄rim⁹: nichil obstat itelligi. ut interiorē portā sicut dictū est sc̄am eccl̄iaz senāam⁹. **D**e qua nūc d̄z. **E**xtra portā interiorē gazophilaciā catorū in atrio interiori. **D**uo sūt etenim que dicuntur: portā interiorē atq; eē hīc atrū interiorē: q̄ten⁹ hoc ipm atrū et exterior sit et interior: exterius a porta interioris aut sicut p̄diximus a portis quas narrando subiūxit. **S**c̄a enī eccl̄ia duas vitas habet: vnā quā temporalit̄ duat. alia quā in eternū recipit: vnā q̄ laborat in terra

aliam qua remuneratur in celo? d
nam qua mercedis colligit. alia
vero in qua iam de receptis merce
dibus gaudet; atq; in utraq; vita
offert sacrificiū? hic videlicet sacri
ficiū compunctionis; et illic sacrifici
um laudis. De hoc sacrificio dicitur.
sacrificiū deo spiritus contubulat; et
de illo autē scriptū est. tunc accep
tabis sacrificiū iusticie. oblationes
et holocausta. De quo rursus ait.
Et cantet tibi gloria mea; et non
compūgar. In utroq; autē sacrifici
o carnes offeruntur. quia hic obla
tio carnis. est maceratio corporis;
ibi oblatio carnis. est in laude dei
gloria resurrectionis. Tūc quippe
illic q̄si i holocaustū offert cor. q̄m
in eterna incorruptioe pmutata nil
pertraditionis nil mortalitatis habu
ent. qz tota sūt amoris ei⁹ ignib⁹
accēsa. i laude sine fine pmanebit.
Poeta ergo hec interior. i. scā ecclā
habeat interiora sua. illā videlicet
vitā que adhuc oculis nostris ocul
ta est; habeat et eam atrū exteri
us id est vitā presentē. in qua om
ne bonū agitur; ut ad bonū sine fi
ne pueniatur. Sint ergo in interi
ori atrio quod tū est portā est ga
zophylāia cātorū; qz electi quicq;
atq; pfecti qui adhuc in carne mor
tali subsistūt. et intra sinū sancte ec
clesie sūt; et adhuc est secreta gau
dia interioris vite. Vint gazophi
lāia cātorū interi⁹ et exteri⁹; qz
corda sanctorū q̄ omnipotēti deo de
sideriū suū p magni ardoris amo

re cantāt et iā intus sunt. et adhuc
intus nō sūt; qz in scē ecclie sinu po
sita et iā vidēt p spm qd intus for
titer amēt. et tū adhuc nō vidēt p
fecte qd ament. Vint itaq; in inte
riori atrio gazophylāia sūt et pos
ta. ut iam et intus sint per desider
um; et adhuc interi⁹ nō sint p plena
tū effectū. Quid sūt autē gazophi
lāia cātorū nisi scā desideria amā
tiū; qui pcepta diuina q̄si quas dā
diuicias custodiūt in mente. quas
cantando seruant. qz mandata dei
nō ex timore. s; ex amore pfiūt.
Cantare quippe est gaudētie. Et
eis ipse sacri eloquiū pceptiones ca
tabiles sūt; quas nō ex tristitia.
s; ex desiderio semp opant. Vult
cor iusti q̄si cuiusdā cantoris gazo
phylāiū audire. Catabiles michi
erāt iustificationes tue; in loco in
colat⁹ mei. Iustificationes dei di
am⁹ pcepta diuina; q̄ nos iustos
faciāt si implcantur. Que tunc no
bis in loco incolatus nostri canta
biles sūt. quādo in hac peregrina
tione vite presentis ipā ecclē man
data diligimus; et ex desiderio im
plem⁹. Hinc est qd isid⁹ in psalmis
ta iterum ex cantōz gazophylāio
se esse insinuat qui ait. Misericor
diam et iudiciū cantabo tibi do
mine. Misericordiam domini qua
pccā laxatur cātare et peccator te
bet. i. hāc am gaudio dicere atq;
sperare. Sed q̄s ita iust⁹ est. ut ei⁹
sibi eternū iudiciū ante mentē ocu
los reuocat et non contremiscat.

de potius venire ad illud examen
tanti iudicii presumat? Festinet et
gaudeat. Quisquis ille est. mag
nus est. quia iam misericordiam domini et iudi
cium catat. Cantat quippe iudicium
ad quod intrare non trepidat. Sit ex
go mens illius gazophilacium can
torum. ut per diuitias misericordias quas ac
cepit. letus pergit ad iudicium quod
iam non pertimescit. Videamus si
placet frater karissime aliquid quorum gazo
philacium cantoris. forsitan et ipse iu
dicium catat. Quid enim dicit? Ego
enim iam delibor. et tempus meae resolu
onis instat. bonum certamen certavi
cursum consummavi. fidem seruavi. de re
liquo reposita est in corona iusticie
qua reddet in dominis in illa die iustus
iudex. Qui laborum suorum conscius.
memor certaminis quod egit. memor
fidei quam seruauit. esse sibi in iudicio
reposita coronam dicit. eamque sibi in
illa die reddi sperat potius quam dona
ri. profecto patet quia iudicium catat
quod venire desiderat. Unde etiam sub
dit. Non solum autem in. sed et hiis qui
diligunt aduentum eius. Nemo enim
aduentum iudicis diligit. nisi qui se
habere carum in iudicio bonam nouit. Eo
tum ergo corda qui aduentum iusti iu
dicis diligunt gazophilacia canto
rum sunt. quia per presumptionem gratie et vite
per virtutes sancti desiderii catant iusti
iudicium. quod omnes iniusti pertimescunt.
Meminit autem caritas vestra. quia su
piori locutione per portam orientis fi
dem. per aquilonis spem. per austrum autem
caritatem diximus designari. Nec ita

quia gazophilacia inter portam orientem
et aquilonis esse memoratur. at
quia ad viam australem respicere. quia cor
da sanctorum inter fidem et spem posita ad
australem viam respiciunt. quam sancte cari
tatis ignibus iardescunt. Ita quoque
orientalis porta respicere debet ad vi
am aquilonis. et quia nobis per fidem qui
de omnia in baptismo peccata laxa
tur. sed tamen dum adhuc hic viuimus
etiam post fidem sepius ad peccata de
clinamus. et quasi orientem portam viam a
quilonis respiciat. cum vita nostra post per
ceptam fidem. adhuc aliquatenus in fri
gore culpe torpescit. Quis enim in
hac vita valeat post fidem sine culpa
vivere. cum iohannes dicat. si dixerimus
quia peccatum non habemus ipsi nos se
duamus et veritas in nobis non est.
Cuius verbis iacobus concordans ait
In multis enim offendimus omnes.
Si autem peccata preterita in fidei per
ceptione dimissa sunt. et adhuc post
fidem ad peccata declinamus. quam nobis
erit presumptio iusticie. que spes vite
permanens. nisi ut nunc dum adhuc
inter portam orientis et aquilonis su
mus. ad viam australem mentis oculos
leuemus. quatenus ex sancta caritate
feruentes calor nos amor liberet
a culpa teporis et frigoris. Sint
ergo gazophilacia inter portam orientem
et aquilonis. sed sicut dictum est ad
australem viam facies intendant. ut i
ter hoc quod nati sumus in fide et quod per
ad peccata delapsi de spe pietatis
presumamus. exerceamus nos metipsos
in ardore caritatis. et ibi certemus.

oculos cordis ubi accendamus ignibus amoris. **P**otest autem per aquilonis portam gentilitas. per austram viam iudea: per orientem autem portam dominus ipse designari. **P**er aquilonem quippe non immerito gentilitas figuratur: quia ille in torporis frigore possidet qui dixit. **D**e debo in monte testamenti: in latibus aquilonis. **P**er australem quoque portam recte iudea accipitur in qua spirituales patres celestis amoris fervuerunt: quorum unus loquitur dicens **C**onverte domine captivitatem nostram: sicut torres in austro. **Q**ue et si carnalem populum habuit in quo velut aquilonis frigora portavit: in sanctis tamen suis doctoribus ac prophetis ad deum ac proximum calore caritatis arsit. **O**rientalis autem porta non immerito ipsum signat: de quo scriptum est. **E**cce vir: oriens nomen eius. **E**t de quo zacharias ait. **V**isitavit nos oriens ex alto. **P**rimo ergo gazophilacia cantorum ex latere porte aquilonis: quia non solum in iudea fuerunt corda sanctorum spiritualiter accensa: sed etiam in gentilitatis multitudine ad sancte fidei sacramenta conuersa. **A**ddeat corda sanctorum amoris celestis patrie inhiant gaudiis eternis. suspirant ad societatem suorum animarum in celo: sed tamen exempla horum ardoris que dono sancti spiritus acceperunt. a spiritualibus patribus synagoge capiunt. **U**nde ipsa quoque gazophilacia et in aquilonis late

re posita oculos ad viam australem tendunt. **E**cce enim ex gentibus venimus: sed in hoc quod per sancti spiritus amorem calemus iudee patres aspiamus: qui nobis in suis dictis cotidie sancti desiderii exempla prebent. **A**n non quasi calore meridiani feruoris ardebat qui ex tuabat dicens. sicut crepus desiderat ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad deum vivum: quando veniam et parebo ante faciem dei? **Q**ui rursum ait. psallam et intelligam in via immaculata: quando venies ad me. **H**oc quoque ardo re succensus fuerat. qui dicebat. **N**unc dimittis servum tuum domine. secundum verbum tuum in pace. quia viderunt oculi mei salutare tuum. **Q**ui a ergo ex gentilitate venimus. sed sanctos iudee patres nobis in divini amoris imitatione proponimus quasi quedam cantorum gazophilacia ex latere porte que via aquilonis respiciuntur: sed ad viam australem faciem te nemus. **E**t notandum quod hec eadem gazophilacia inter portam aquilonis et orientis esse perhibentur: quia per incarnationem dominicam multitudo gentium ad fidem venit: atque inter ipsos fideles populos et sacramenta dominice incarnationis que medulliter diligunt. corda amantium surgunt. **H**abeant ergo sancta gazophilacia hinc orientem portam. et inde aquilonis: quia inter ipsam receptionis sue mysteria que sequuntur. et carnales quosdam quos intra sanctam ecclesiam tolerat

multū in deū forti amore proficiūt
virtutib9 crescūt. eterni iudicis
aduentū q̄rūt: et inter ea q̄ amāt
atq; illa q̄ tolerāt quasi quedā ga
zophilacā diuicias spūs in mente
seruant. Nec inter sacramenta que
diligunt et q̄ iam gr̄ia portāt de fi
ciūt: qz ad australem viā facies in
tendūt. Quid enim patimur? qd
patres nā p amore dñi ātea nō p
tulerūt? Notādū vō q̄ int̄ portā
austri et aq̄lonis orientalis portā
esse describitur: qz dñs ac redemp
tor noster de iudea nat9 est. mox
qz in fide sua ec̄iam ex gentibus
traxit. Quasi enī inter meridiana
portā et aq̄lonis opparuit: qui ex
illa venit: et istā in suo seruicio gū
tit. Vñ et bene dicitur qd portā e
atē orientalis ad viā aq̄lonis res
piat: qz natus dñs synagogā de
seruit: et multitudinē gentiū colle
git. Notandū quoq; est. q̄ dū de
gazophilacijs dicitur. et facies eo
rū ad viā australe additū est vñ.
ut videlicet apte sentiam9. qz non
alia est viā ad celestem patriā no
bis qui ex gentilitate venim9. atq;
alia illis patrib9 q̄ fuerūt in iudea
h̄ hec eadē vñā viā est nobis et il
lis: q̄ nos ad eterna gaudia pdu
cit: q̄ nobis per euangelii dīat. e
go sū viā veritas et vita. et de qua
psalmista ait. ut cognoscamus in
terra vitā tuā. in omnib9 gentib9
salutare tuū. Qd enī hebraice est
ihesus: hoc latine dīz salutarē. In
terra ergo viā cognoscitur. qz ihe

sus deus ante secula. et hō factus
in fine seculorū. gentibus est mani
festatus. Vñā est ergo viā et illis
qui ab austro sūt. et hīs qui ab a
quilonis parte respiciūt: qz clās
iudeis et gentib9 domin9 ac redēp
tor noster expulsa pena formidīs
ad patriē fact9 est iter amoris: ac
qz adiutoriū puentiois. Et dixit
ad me. Hoc est gazophilacū qd
respiat viā meridiana sacerdotū
qui exarbat in custodijs tēpli. Atq;
mox subditur. Porro gazophilacū
um qd respiciat ad viā aq̄lonis sa
cerdotū erit. qui exarbat ad mīste
riū altaris. In quib9 prophete v
bis prius nobis q̄rendū est q̄ sint
maioris ordinis sacerdotes? vtrū
hī qui in custodijs exarbat tēpli.
an hī qui in misterio altaris. Vñ
qz paulopost subdiē. altare erat an
te faciē templi: apte ostenditur il
los esse maioris ordinis sacerdo
tes qui in custodijs tēpli exarbat:
qz pfecto altari qd est interius mi
nistant: hī aut qui ad altare qd
ante faciē templi est exarbat tāto
inferiores sūt quāto exteriorib9 mi
nistat. Querēdū ergo nob est qui
sacerdotes sint qui tēplū custodiūt
et qui ad ministeriū altaris exarba
re phibetur. Magister enī gentiū
fidelib9 scribes ait. Templū do
mini sc̄m est: quod estis vos. Qui
itaq; sacerdotes sūt qui tēpli exar
bias custodiūt: nisi hī qui orando
p̄dicādo spūalib9 actib9 iugilāda
scām ec̄iaz a malignorū spiritū

immissionibus ipsorum suasionibus
ab hereticorum erroribus defendunt?
An non custos templi fuerat? qui la-
bores sue passionis enumerans di-
cit in labore et erupna. in vigiliis
multis. in fame et siti. in ieiuniis
multis. in frigore et nuditate? **Ne**
quod statim subdit. **Præter** illa que
intense sunt instantia mea co-
tidiana. sollicitudo omnium ecclesia-
rum. **Pensate** queso: custos templi
quanta sollicitudine vigilet. **Ece**
enim in seipso inestimabilia patitur.
et cordis sui sollicitudinem alijs im-
punitur. **Cuius** rogo virtutis est plus
de utilitate proximorum quam de sua
afflictione cogitare? **Quis** hoc dig-
ne estimat? quis digne penset? **La-**
borat. luget. esurit. sitit. alget. ie-
iunat. vigilet: et tamen vigilando
de ecclesiarum omnium sollicitudine
cogitat. **Ece** est sollicitissimus cus-
tos templi in exemplo propositus
imitetur qui valet. **Aduersa** enim
pro veritate pati. bona proximis
impendere. circa animarum sollicitu-
dinem vigilare. ne quis in perfidi-
amine quis in supbia. ne quis in ra-
pina vel immundicia labatur exqui-
rere atque conspiciere: hoc est templum
dei id est sanctam ecclesiam custodi-
re. **Sunt** autem minoris ordinis sa-
cerdotes qui ad ministerium altaris
exaltantur: qui videlicet in adiutori-
o maiorum peccata delinquentium sub-
tiliter investigant. et vitam carna-
lium corrigunt. atque ad hoc usque perducunt
ut per lamenta penitentiae quasi in

tendant carnem in sacrificio. quam
prius vivere permiserant in pecca-
to. **Non** enim hi qui sanctis eccle-
sijs præsumunt per semetipsos cuncta
agere prevaleant: sed dum ipsi causis
spiritualibus occupantur. si qua pro-
ua et carnalia perpetratur. hec a-
lijs discaenda atque corrigenda com-
mittuntur: per quos dum carnalis
vita corrigitur. et usque ad abstinen-
tiam atque orationis studium a profana
entibus peruenitur. quasi in altari
iam caro incenditur: ut in con-
spectu omnipotentis domini inde
sacrificium redoleat. unde prius cul-
pa displicebat. **Sed** hoc in re quæ-
ritur: cum superius dictum sit quod
gazophylacium ad australem viam
facies haberent. qua ratione nunc
dicitur quia gazophylacium quod
respicit viam meridianam sacerdotum
est qui exaltant in custodia
templi. et gazophylacium quod res-
picit viam aquilonis sacerdotum
qui exaltant ad ministerium altaris?
Si enim utraque facies ad australem
viam tendebant: quomodo nunc
unum ad meridianam atque aliud
ad aquilonis viam respicere dicitur?
Sed in hijs verbis agnoscimus.
quod gazophylacium sacerdotum qui
exaltant in custodia templi ita po-
situm fuerat. ut solam meridianam
viam respiceret: gazophylacium ve-
ro sacerdotum qui exaltant ad ministeri-
um altaris ita erat in ædificio. ut et aus-
tralem viam et aquilonis faciem intenderet

quatenus et cum gazophylatio sacer
dotum qui exarbat in custodia templi
meridianam viam aspiceret: et tunc si
ne gazophylatio eorum sacerdotum
aqlonis viam videret. **H**ec quid
est hoc fratres karissimi? Quid in hijs v
bis mystici possumus intueri? nisi
hoc quod secundum ea que premissa sunt iam
spiritualis auditor intelligit. quod sacer
dotes maioris ordinis qui exarbat
in custodia templi solam meridianam
viam respiciunt: quam solis studio spiritu
alibus occupati. semper hijs que
amoris dei sunt sollicitate intendunt.
Sacerdotes autem minoris ordinis
qui discutiendis peccatis delinquentium
sunt. etiam ad aqlonis viam oculos
refleunt: ut in mente peccati
um que sunt torporis frigora videant
et hec verbis correptionis usque ad
penitentiae genitus producentes: quasi
carnes in altari domini macerant.
Respiciunt etiam cum magnis sacerdo
tibus ad meridianam viam: et quasi
ad semetipsos estis fervent igne cari
tatis. et succensi sunt flammis amoris
dei: sed quia peccata delinquentium ac
tibus corrigunt. etiam ad aqlonis viam
oculos reduunt. **D**e utraque autem sa
cerdotum ordinibus subdit. **I**sti sunt fi
lij sadoch: qui accedunt de filiis le
ui ad dominum ut ministraret ei. **S**adoch
latine dicitur iustus. **Q**uis autem iustus
est? Dominus ipse cui dicitur. **I**ustus es
domine: et rectum iudicium tuum. **Q**ui
vero sunt filij iusti? nisi de quibus
scriptum est quotquot autem crediderunt
in eum dedit eis potestatem filios dei

fieri? **L**evi autem interpretatur assumptus.
Quis vero a domino assumptus est
nisi populus fidelis? qui per sacramen
ta fidei est a perfidis segregatus?
Omnes ergo qui perseveranter spirituali
bus actibus intendunt. filij iusti sunt. **E**t
de filiis populi assumpti accedunt ad
dominum ut ministraret ei: et de ipsis quoque
fidelibus eligunt qui ad omnipoten
tis domini ministerium veniant: et celestibus
studiis pro eruditione populi
intendant. **H**ec nobis sollicite est in
quirendum. qui sunt qui domino ministrant.
Necque enim omnes qui legunt. omnes qui
predicant. omnes qui gratiam tribuunt. omnes
qui per carnis abstinenciam corpus
castigant. domino ministrant. **Q**ui enim
legendo aut predicando gloriam gratiam
querunt. largiendo que habet et corpus
in abstinentia macerando laudes ab
hominibus recipere appetunt: sibi non
domino ministrant. **Q**uo ergo per psalmistam
dominus dicit. **A**mbulans in via im
maculata: hic enim ministrabat. **H**abet
enim maculam in via: qui in bono
ope quod agit terrene glorie sibi
primum proponit: qui in hoc mundo
recipere mercedem requirit: et sedat in
conspatu dei spiritum boni operis macu
la prave intentionis. **F**ortasse etiam
quis discipline studio intentus fer
uet. culpas delinquentium refecit: que
tamen ad hec agenda si non ex omnipoten
tis domini amore sed zelo proprio ducatur
sibi in hijs et non domino ministrat. **A**
liis ne asper esse videatur multa
leniter tolerat. que prave perpetratur
Is itaque quia videri pro domino

districtus non vult: per lenitatis
sue studiū sibi et nō dñō ministrat
Restat ergo ut siue in verbi mis-
tione fatigemur. seu indigentib9 nrā
largiamur. siue per abstinentiam
carnem domemus. seu zelo moue-
amur. siue per patientiam aliqua
do lenit' praua tolerem9. ut nos
suo pe de beamus intentionem nrā
discutere? q̄ten9 oē qd facim9 nō
nrō s; dñi zelo faciam9. ne in hys
q̄ agim9 nob potius q̄ dñō mis-
tre m9. Nō enī dñō s; sibi ministrauerāt
de qbz paul9 dicebat **O**ēs q̄ sua sē
q̄rūt n̄ q̄ sē ihu cristi. **I**te vō paul9
cū volās frābz nō sibi ministrat s;
dñō et viuēdo et moriēdo festinabat
diēs. **N**emo nostr9 sibi viuē. et ne
mo sibi moriē. **S**iue enī viuimus
dñō viuim9 siue morimur dñō mo-
rimur. **S**iue ei viuim9 siue morimur
dñi sum9. **I**bi etenī s̄a nec viuūt
nec moriunt. **I**bi nō viuūt: qz p
omne quod agunt ad lucra spiritu-
alia anhelant. atq; orando predi-
canto sanctis operib9 insistendo ce-
lestis patrie aues multiplicare de-
siderant. **S**ibi minime moriūtur:
quia in conspā hominū deum de
sua morte glorificant: ad quē per-
uenire etiam moriēdo festinant.
Pensem9 itaq; in morte sanctorū
q̄tū eor9 obprobriū ab infidelib9
fuit. sed q̄ta laus domini in corde
fidelīū excreuit: qui si suam laudē
q̄terēt: profecto pati tot obprobria
in morte timuissent. **N**ed nemo e-
orū sibi viuē et nemo sibi moriē

quia suam glām nec viuendo nec
moriēdo quesierūt. **V**ideamus si
ip̄e prim9 pastor ecclie qui sibi non
vixit sibi sit mortuus. **J**ohānes e-
ius focus requiratur: et de verbis
domini ex morte pastoris eius ē di-
cat. **H**oc autē dixit: significās qua
morte clarificaturus esset deū. **D**is-
cam9 igitur fr̄es mei intentionem
nostrā in omne quod agim9 solli-
ta inquisitione discutere? et nostra
non querere: si omnipotēti deo vo-
lum9 ministrare. **N**ed quia ex fi-
deli populo filios sadoch ad omni-
potēti dei ministeriū dixim9 assu-
mi: nūqd in eorū populo n̄ sūt mē-
ti qui inueniantur in mandātē dei
viuere perfecti? **N**ūc ōnino. **P**ā
subditur. **E**t mensus est atriū lon-
gitudine centū cubitorū: et latitu-
dine centum cubitor9 per quadzū.
Depe iam dixim9 per longitudi-
nem longanimitatē spei: per lati-
tudinem vero caritatis amplitudi-
nem figurari. **C**entenari9 autem
numerus in quo denarius decies
duatur. q̄ sūmam perfectionis sig-
net plene superius dictū est. **Q**uid
est itaq; atrium spiritualis edificij
nisi amplitudo fidelīū populor9?
Ip̄a autē longanimitas spei et la-
tudo caritatis vacua in cordibus
fidelīū nō est: nā p̄ fidē q̄cqd valet
opaf. **V**n p̄ paulū dī. **I**n xpō ihu
neq; arāasio aliqd valz neq; spū
aū. s; fides q̄ p̄ dilāonē opaf. **N**i
q̄ in vita fidelīū inx̄ quēdā modū p̄
singulos p̄fctā ē longanimitas spei

perfecta latitudo caritatis. perfecta certitudo fidei. perfectum studium operationis: atrium templi per quadrum centum cubitos habet. In mensura autem quadrum non aliud latius maius est atque aliud minus: sed tanta simul quatuor latera equali spacio tenduntur: quia et ipsae eadem virtutes quas diximus fidem scilicet spem caritatem atque operationem quodam in hac vita vivimus equals sibi esse apud nosmetipsos invenimus. **N**on dico autem maiore spe et fide caritas dicitur: quia postquam ad auctoris nostri specie pervenitur. spes quidem et fides transit. sed caritas permanet. **N**am nunc et quantum credimus tantum amamus: et quantum amamus. tantum de spe presumimus. **D**e fide quoque et operatione iohannes apostolus fateatur dicens. **Q**ui se dicit nosse deum et mandata eius non custodit: mendax est. **N**otitia quippe dei ad fidem pertinet. mandatorum custodia ad operationem. **C**um ergo iusto tempore et loco operandi suppetit: tanto quis operatur quanto deum noverit: et tantum se nosse deum indicat. quantum pro deo bona operatur. **M**erentur ergo fidelis populi virtutes in quadrum: quia unusquisque qui in active vite exercitio versatur. tantum credit quantum sperat amat et operatur: tantum sperat quantum credit operatur et amat tantum amat quantum credit. sperat et operatur: tantum operatur quantum credit amat et sperat. **Q**uia itaque

in sanctae ecclesie populi multi sunt et robusti per fidem et loganimes per spem. et amplii per caritatem. et efficaces per operationem: atrium templi centum cubitis in quadrum mensuretur. **N**am ut aliud quoque de eorum virtutibus loquamur: sepe ex eis quosdam videmus prudentes per intelligentiam. fortes in aduersitate. iustos in operatione. temperantes a voluptatibus. atque in omni zelo discretionis se mensura mote cantes: qui dum prudentiam. fortitudinem iusticiam atque temperantiam. vel sicut eas enumerare quibusdam placet. prudentiam temperantiam fortitudinem atque iusticiam tenent: mensuram spirituum atrii in quadrum habet. **E**cce etenim ipsae virtutes quas habere bonos ac fideles diximus ita in quadrum sunt: ut una aliam non excedat. **M**agna est quippe prudentia: sed si minus est a voluptatibus temperans. minus in periculis fortis. minus in operationibus iustus. profecto minus est prudens. **M**agna est temperantia: sed si minus intelligit unde se temperet. si adusa sustinere per fortitudinem minus valet. atque in timore animi deiciat. si per precipitationem suam aliquando ad iniustitiae opera proecipit: minus est temperans. **M**agna est fortitudo: sed si minus intelligit quae bona custodiat. quibus malis resistat. si minus a voluptatis appetitu se temperat sed vincatur delectatione. si iustitiae opera minus tenet. atque aliquando

in iusticie dominatione operatur:
min⁹ est fortis. **M**agna est iusticia:
sed si minus q̄ debet inter iusta
et iniusta opera discernit. si minus
cor a mundi delectatione temperat
si minus se contra aduersa confortat:
minus est iusta. Mensuretur
ergo perfectorum fidelium vita per
quodcumq; et tantum habeat spiri-
tualis atrij latus vnum quantum
latera singula: quia vnusquisq; tan-
tum prudens est quantum temperans
fortis et iustus: tantum temperans
quantum iustus prudens et fortis:
tantum fortis quantum prudens tem-
perans et iustus: tantum iustus quan-
tum prudens temperans et fortis fu-
erit. **S**unt tamen inter eos pluri-
mi qui adhuc carnaliter viuunt:
qui et si fortasse leas ignorare et
precepta dei legere non valent:
certe in multorum fidelium conuersa-
one bona que imitantur vident. **E**cce
in ecclesia voces sancti euangelij
atq; apostolorum sonant: ecce exem-
pla bene viuentium cotidie hominum
oculis opponuntur: nec in exausati-
one dicere poterunt. non vidimus
quod imitari deberemus. **U**nde et
subditur. **E**t altare ante faciem tem-
pli. **Q**uid est templum nisi fidelis
populus? **D**icit per paulum aposto-
lum discipulis dicitur: templum
dei sanctum est quod estis vos. **E**t
quid est altare dei nisi mens bene
viuentium: qui peccatorum suorum me-
moris lacrimis se lauant. carnem
per abstinentiam macerant. nullis

se huius mundi actionibus misceri
que habent indigentibus tribuit
et habere que non habent non con-
cupiscunt. **R**ecte igitur horum cor
altare dei dicitur: ubi ex merore
compunctionis ignis ardet. et ca-
ro consumitur. **E**t nunquid non ta-
les fratres carissimi cotidie in sanc-
to fidei populo quasi in templi a-
trio videmus? Nunquid non eorum
vitam nobis ad exemplum propo-
sitam indesinenter aspiciamus? **A**-
ltare ergo ante faciem templi est:
cum multi in sancte ecclesie conspectu
sunt positi. qui eterni iudicii memo-
res semetipsos cotidie domino sacri-
ficiam in lamento compunctionis
mactant: qui ut predictum est cor-
pora castigant: quatenus hoc quod
per magistrum gentium dicitur imple-
ant. ut exhibeatis corpora vestra
hostiam viuente sanctam deo pla-
centem. **H**ostia quippe occiditur.
ut offeratur. **P**ed hostia viuens
est corpus pro domino afflictum.
Quid et hostia dicitur et viuens: quia
viuit in virtutibus et est a vicijs
occisum: hostia videlicet quia iam
huic mundo est a prauis actibus mor-
tuus: viuens autem quia amata que
preualet bona operatur. **P**ed quia
sub altaris nomine de purificationis
flamma sermo se intulit: necessarium
puto que sit diuersitas eius de purificationis
ostendere. **A**lia quippe opus
est que per timorem nascitur. ali-
a que per amorem: quia aliud est suppli-
cia fugere: aliud premia de siderare

Unde et in tabernaculo per legem
duo altaria fieri iubentur: unum vi
delicet exterius: aliud vero interi
us. Unum in atriis: aliud ante ar
cham: unum quod ere cooptum est:
aliud quod auro vestitur: atque in
altari ereo cremantur carnes: in
altari vero auro inceduntur aroma
ta. Quid est hoc fratres carissimi
quod foris cremantur carnes intus
aromata: nisi hoc quod cotidie vi
demus: quia duo sunt compunctio
nis genera: atque alij adhuc per ti
morem plangunt: alij vero se per
amorem in lamento afficiunt. Nul
ti namque peccatorum suorum memo
res dum supplicia eterna pertime
scunt: quotidianis se lacrimis affligunt:
plangunt mala que fecerunt: et in
tendunt vicia igne compunctionis.
quorum adhuc suggestiones in cor
de patantur. Quid isti nisi altare
sunt ereum in quo carnes ardent:
quia adhuc ab eis carnalia opera
planguntur. Alij vero a carnalibus
vitiis liberi: aut longis iam fletibus
securi: amoris flamma in compunc
tionis lacrimis inardescunt: celestis
patrie premia: cordis oculi proponunt
supernis iam ciuib9 interesse cona
piscuntur: dura eis apparet seruitus
longitudo peregrinationis sue: re
gem in decore suo videre desiderant
et flere cotidie ex eius amore non
cessant. Quid isti nisi altare sunt
aureum: in quorum corde aromata in
censa sunt quia virtutibus ardet:
Vene autem de eodem altari dicitur

quod ante velum arche sit positum in
sancta sanctorum. Archa quippe tes
tamenti ipse nobis factus est: de
quo scriptum nouimus. In quo sunt
omnes thesauri sapientie et scien
tie absconditi. Archa intra velum
est redemptor noster in celo: alta
re vero aureum in quo thimiama in
cenditur ante velum: quia sanctorum
corda que cum magnis virtutibus
in dei amore succensa sunt: per sanc
tum desiderium in illo ardent: que
adhuc reuelata facie videre non
possunt. Inter archam quippe et
altare velum est: quia hoc quod nos
adhuc a visione dei separat corrup
tionis nostre obstaculum remotum non
est. Sed quousque ante velum sumus
oportet ut quasi thimiama in
censa flamma amoris ardeamus.
Per compunctionis autem lacrimas
nihil terrenum nihil transitorium querere
debemus. Voluit ipse nobis suffia
re: qui fecit omnia. Transcenda
mus per desiderium omnia: ut men
te colligamur in unum: non iam ti
more penati: non memoria vicio
rum: sed amoris flamma succensi arde
amus in lacrimis cum odore virtutum.
Ista eloquii oratio perspiciebatur:
cum in sponse laude diceretur. Que
est ista que ascendit per desertum si
cut virgula fumi: ex aromatibus
mirre et thuris: et uniuersi pulue
ris pigmentarii. Sancta quippe
electorum ecclesia cum ab hoc mundo
in sanctis precibus ardenti amore
se erigit: per desertum quod desinit

orare ascendit. Qualiter vero asce-
dit adiungit. Sicut virgula fumi
ex aromatibus. Fumus de incenso
nascitur. Et per psalmistam dicitur
Dirigatur oratio mea sicut incen-
sum in conspectu tuo. Fumus ex autem
lacrimas solet. Itaque fumus est ex
aromatibus: compunctio orationis
concepta ex virtutibus amoris. Que
tamen oratio fumi virgula dicitur
quia dum sola celestia postulat. sic
recta progreditur: ut ad terrena
atque temporalia petenda minime re-
flectatur. Et notandum quod non vir-
ga sed virgula nuncupatur: quia
interdum in purificationis ardore tante
subtilitatis est vis amoris: ut hanc
nec ipse animus possit apprehendere. quod
illuminationis meruit habere. Bene
autem dicitur: mirre et thuris. Thurus
enim ex lege domino in sacrificio
incenditur: per mirram vero corpora
mortua conduntur. ne a vermibus
corrumpanter. Mirre ergo et thuris
sacrificium offerunt: qui et carnem
afficiunt. ne eis corruptionis via
dominentur. et redolentem in con-
spectu domini amoris sui hostiam in-
tendunt. Ipsi quoque ipsos deo in sanctis vir-
tutibus exhibent. Unde et illic sub-
ditur. Et universi pulveris pig-
mentarii. Pulvis est pigmenta-
rius: virtus bene operantis. Et no-
tandum quod virtutes bene operantium
non pigmenta sed pulveres dicun-
tur. Cum enim quilibet bona agimus
pigmenta offerimus: tunc vero ipsa e-
ciam bona que egimus retractamus

et ne quid in his sinistru sit iudici-
o retractationis attendimus quasi
ex pigmentis pulvere facimus ut
orationem nostram domino per discre-
tionem et amorem subtilius incen-
damus. Ecce hec ut deo largiente
potuimus. oram vobis fratres
carissimi rimati sumus.

Nemo autem me reprehendat. **N**on
post hec a locutione cessaverit
quia sicut omnes cernitis nostre tri-
bulaciones experuerit. Undique gla-
dys circumfusi sumus: undique immi-
nens mortis periculum timeamus. Alii
detrahunt ad nos manibus rede-
unt. alii capti. alii interempti nun-
tiantur. Jam rogo linguam ab
expositione retinere: quia tedit a
nimam meam vite mee. Jam nullus
in me sacri eloquii studium requirat
quia versa est in luctum aethara mea
et organum meum in voce flentium. Jam
cordis oculi in misteriorum discussi-
one non vigilat. quia dormitavit
anima mea pro tedio. Jam minus lectio a
nimo dulcis est. quia oblitus sum
manducare panem meum a voce gemitus
mei. Cui autem vivere non licet
de scriptura sacre sensibus loqui misteria
qualiter libet? Et qui rogo coti-
die amara bibere? quando possit dulcia
appinere? Quid igitur restat? nisi
ut inter flagella que pro nostris mi-
sericordibus patimur. cum lacrimis
gracias agamus? Et ipse etiam qui
nos creavit etiam pater nobis fac-
tus est per adoptionis spiritum quem
dedit: et aliquando filios pane nutrit.

aliquando flagello corrigit: quia
per dolores et munda ad heredita-
tem perpetuam erudit. **V**it itaq;
gloria omnipotenti domino nostro
ihesu cristo: qui vivit et regnat cu
patre in unitate spiritus sancti de-
us: p infinita secula scilicet Amen

Expliaut omelie gregoriij pa-
pe in ezechielem prophetam.

DEO GRACIAS AGERE

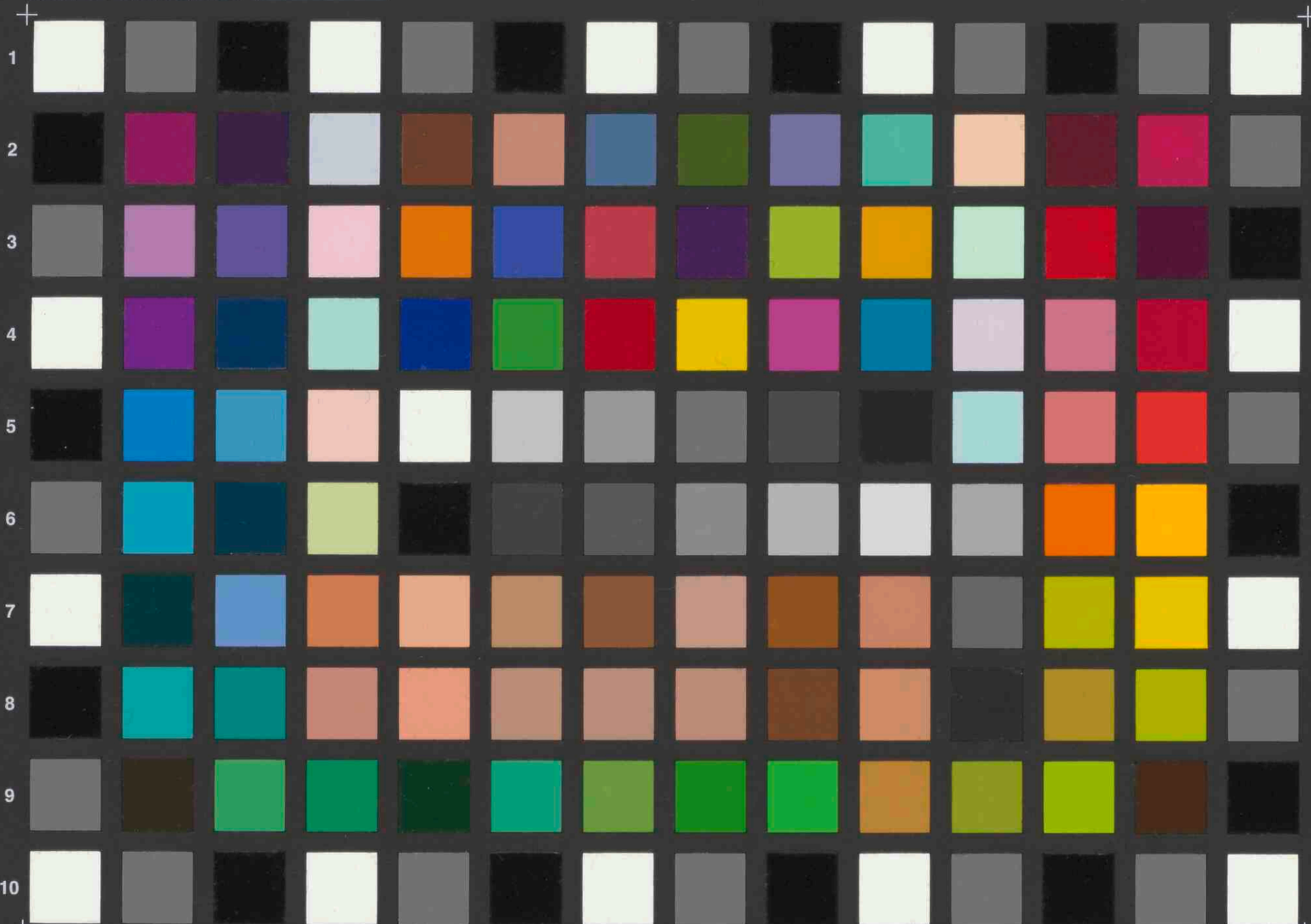

1001573

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

x-rite

0 1 2 3 4 5 6 mm